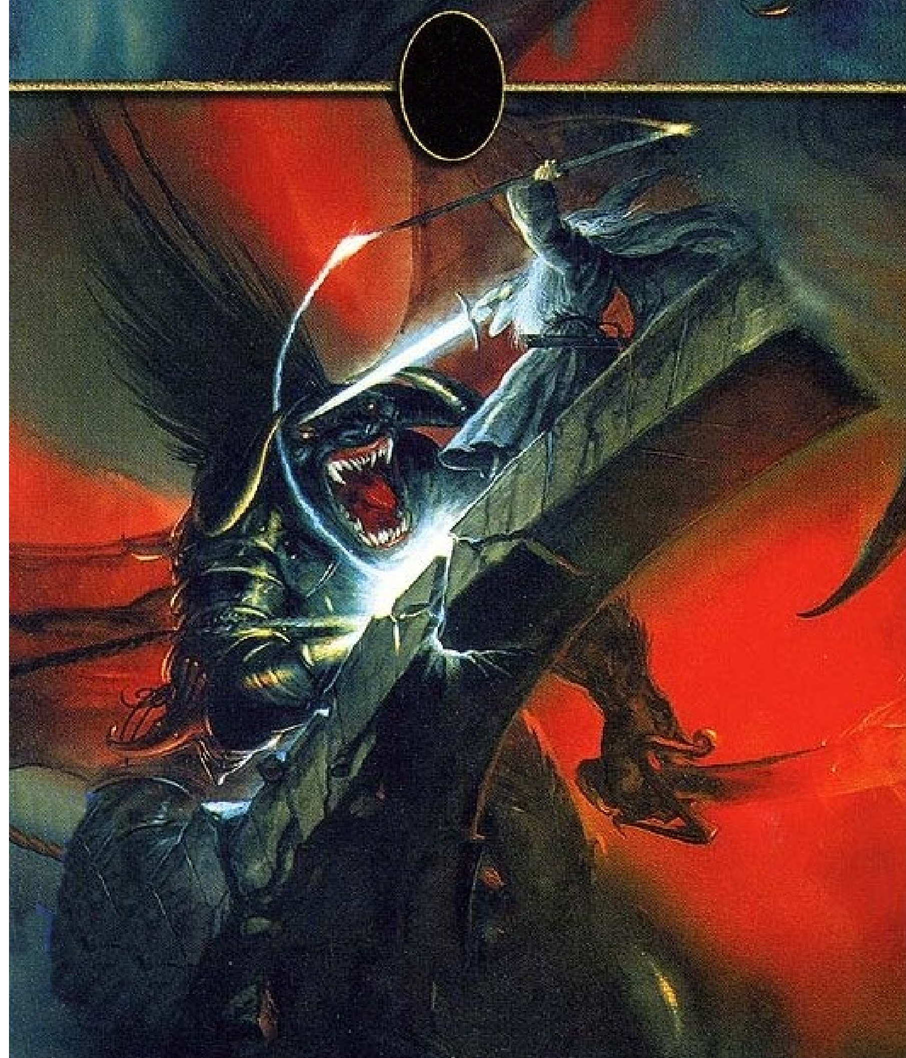
J.R.R. TOLKIEN

Silmarillion

J.R.R. TOLKIEN are tot ce-şi poate dori un scriitor împlinit: tiraje mari, un public numeros şi un stil propriu. *Sunday Telegraph* îi elogiază imaginaţia, *The Observer* îi admiră arta de-a crea suspans. Peste tot în lume titlurile lui sparg normele box-office-ului şi produc aglomeraţie în librării. Pe Internet sau în parcurile publice, Tolkien este comentat, dezbătut şi de cele mai multe ori adulat. Într-o vreme când mulţi mediocri se străduiesc să fie originali cu orice preţ, el schimbă harta literaturii şi inventează un gen, fantasy, pe care mulţi îl vor imita, dar foarte puţini cu un talent comparabil cu al lui Tolkien.

J.R.R. Tolkien

SILMARILLION

Editată de Christopher Tolkien

CUPRINS

CUVÂNT ÎNAINTE

Silmarillion, publicată acum, la patru ani după moartea autorului, este povestea Zilelor de Odinioară sau a Primului Ev al Lumii. În Stăpânul Inelelor sunt relatate cele petrecute în al Treilea Ev; dar poveştile din Silmarillion sunt legende ce-şi au originile într-un trecut mult mai îndepărtat, pe vremea când Morgoth, crudul Stăpân al Întunecimii, trăia pe Pământul de Mijloc, iar Elfii Nobili au pornit război împotriva lui pentru a-şi lua înapoi Silmarilii.

Totuşi, Silmarillion nu cuprinde numai evenimente petrecute mult mai departe în timp decât cele din Stăpânul Inelelor, ci este, prin tot ceea ce ţine de zămislirea ei, prima carte. Deşi la vremea respectivă nu se numea Silmarillion, ea a fost concepută cu o jumătate de secol în urmă; în caiete hărtănite datând încă din 1917 mai pot fi şi acum citite primele versuri, adeseori notate în grabă cu creionul, ale poveştilor principale ale mitologiei. Nu a fost publicată (deşi unele aluzii la ceea ce conţinea puteau fi întrezărite în Stăpânul Inelelor), dar, în decursul îndelungatei sale vieţi, tata nu a abandonat-o nici o clipă şi n-a încetat, nici măcar în ultimii săi ani de viaţă, să lucreze la ea. În tot acest răstimp, Silmarillion, considerată pur şi simplu drept o structură narativă de proporţii, a suferit puţine schimbări radicale; devenise între timp o tradiţie bine consolidată, un fundal pentru alte scrieri. Dar textul în sine era departe de a fi definitivat, şi nici măcar unele idei fundamentale ce priveau natura lumii pe care o descrie n-au rămas neschimbate, în vreme ce aceleaşi legende au ajuns să fie spuse şi răspuse în forme mai lungi sau mai scurte şi în stiluri diferite. Pe măsură ce au trecut anii, schimbările şi variantele – în privinţa detaliilor şi în perspectivele mai ample – au devenit atât de complexe, de cuprinzătoare şi de stratificate, încât părea greu de ajuns la o versiune finală şi definitivă. Mai mult chiar, vechile legende („vechi" nu numai prin faptul că îşi aveau sursa în Primul Ev, dar şi în raport cu viaţa tatălui meu), au devenit propagatorul şi totodată depozitarul celor mai profunde reflecţii ale sale. În scrierile de mai târziu, mitologia şi poezia au rămas mult în urma preocupărilor sale teologice şi filosofice; schimbarea tonalităţii era evidentă.

După decesul tatălui meu, mi-a revenit mie sarcina să dau acestor scrieri o formă publicabilă. Mi-am dat seama că a încerca să prezint, între copertele unei singure cărţi, diversitatea tuturor materialelor, adică să prezint Silmarillion drept o operă aflată într-adevăr într-un continuu proces de creaţie, extinzându-se pe o perioadă de mai bine de jumătate de secol – nu ar duce decât la confuzie şi la pierderea esenţialului. Prin urmare, mi-am propus să realizez un singur text, prin selectarea şi aranjarea materialului în aşa fel încât să obţin naraţiunea cea mai coerentă şi mai consecventă cu putinţă în structura ei interioară. În acest efort, capitolele de încheiere (urmând morţii lui Turin Turambar) s-au dovedit extrem de dificile, pentru că au rămas neschimbate timp de mulţi ani şi erau, în anumite privinţe, în dezacord cu structuri mult mai elaborate în alte părţi ale cărţii.

Cititorul nu trebuie să se aştepte la o coerenţă deplină (fie în Silmarillion ca atare, fie între Silmarillion şi alte scrieri ale tatălui meu, care au văzut lumina tiparului), coerenţă care n-ar putea fi (eventual) obţinută decât cu un preţ greu şi inutil. Mai mult, tata a conceput Silmarillion ca o compilaţie, o naraţiune succintă, lungită ulterior din surse foarte diferite (poeme, diverse anale, poveşti orale), care au supravieţuit în tradiţia milenară; şi acest mod de a concepe povestea se regăseşte în istoria propriu-zisă a cărţii – la baza ei se află multe bucăţi de proză şi poeme scrise anterior, prin urmare, cartea este un compendiu în mod real, nu numai în teorie. Acestui fapt i se datorează ritmul inegal al naraţiunii şi bogăţia detaliilor în anumite părţi – de exemplu, minuţiozitatea cu care sunt consemnate locurile şi motivele în legenda lui Turin Turambar, spre deosebire de relatarea succintă a sfârşitului Primului Ev, când muntele Thangorodrim a fost năruit şi Morgoth răsturnat de la putere; de asemenea, diferenţele de ton şi descrierea personajelor, unele neclarităţi şi, pe alocuri, lipsa de coeziune. Valaquenta, de pildă, trebuie să presupunem că, deşi conţine multe elemente care se întorc în timp la începuturile existenţei eldarilor în Valinor, a fost rescrisă ulterior; aşa se explică permanenta schimbare a timpurilor verbale şi a perspectivei narative, încât puterile divine ne apar ba în prezent, încă active în lume, ba în trecut, o seminţie dispărută, rămasă doar în amintire.

Deşi se intitulează Silmarillion, cartea cuprinde pe lângă Quenta Silmarillion sau, pur şi simplu, Silmarillion, şi alte patru scrieri mai scurte. Primele două, Ainulindale şi Valaquenta, sunt strâns legate de Silmarillion; dar ultimele două, Akallabêth şi Despre Inelele Puterii, sunt complet separate şi independente

(subliniez acest lucru). Sunt incluse pentru că aceasta a fost intenţia explicită a tatălui meu, şi astfel este prezentată întreaga istorie, de la Muzica Ainurilor, cu care a început lumea, până la plecarea Purtătorilor Inelelor din Limanurile din Mithlond, la sfârșitul celui de-al Treilea Ev.

Numărul numelor care apar în carte este foarte mare, prin urmare, am inclus un Indice complet; dar numărul personajelor (elfi şi oameni) care joacă un rol important în povestea Primului Ev este cu mult mai mic, toate fiind regăsite în tabelele genealogice. În plus, am adăugat un tabel ce cuprinde numele destul de complexe ale diverselor popoare elfice; o notă despre pronunţarea numelor elfice şi o listă cu câteva dintre elementele principale care se regăsesc în aceste nume; precum şi o hartă. Se va observa şi marele lanţ muntos de la răsărit, Ered Luin sau Ered Lindon, Munţii Albaştri, apare în extremitatea vestici a hărţii din Stăpânul Inelelor. În cuprinsul cărţii se mai află o hartă mai mică: ea a fost pusă cu scopul de a lămuri dintr-o privire unde se găseau regatele elfilor după întoarcerea noldorilor pe Pământul de Mijloc. N-am mai îngreunat cartea şi cu alte comentarii sau adnotări.

În realizarea volumului, o întreprindere dificilă şi adesea pusă sub semnul îndoielii, am beneficiat de ajutorul substanţial al lui Guy Kay, care a lucrat alături de mine în 1974-1975.

Christopher Tolkien, 1977

Prefaţă la a doua ediţie

Probabil către sfârşitul anului 1951, după ce a încheiat Stăpânul Inelelor, dar când întâmpina dificultăţi în tipărirea cărţii, tatăl meu i-a adresat o scrisoare foarte lungă prietenului său, Milton Waldman, la acea vreme redactor la Editura Collins. Scrisoarea a fost scrisă în contextul în care existau divergenţe serioase şi dureroase privind insistenţa tatălui meu de a publica Silmarillion şi Stăpânul Inelelor împreună şi legate, ca o saga lungă a Nestematelor şi Inelelor. Nu e necesar să aprofundăm această chestiune aici. Scrisoarea, menită să justifice şi să explice punctul său de vedere, s-a dovedit un expozeu strălucit al ideii sale fundamentale despre Evurile de început (partea a doua a scrisorii nefiind altceva decât, un rezumat lung şi sec – spune el –, al naraţiunii din Stăpânul Inelelor). Acesta este motivul pentru care am considerat că merită să fie inclusă în volumul Silmarillion.

Scrisoarea originală s-a pierdut, dar Milton Waldman a bătut-o la maşină şi i-a trimis o copie tatălui meu. Ea a fost publicată parţial în volumul Corespondenţa lui J.R.R. Tolkien (1981). Textul redat aici este cel apărut în volumul mai susmenţionat, cu mici corecturi şi omiterea unor note de subsol. Textul dactilografiat conţinea multe greşeli, mai ales în ceea ce priveşte numele; în mare măsură, ele au fost corectate de tatăl meu, dar el n-a observat fraza: „Nu că ar fi comis ceva rău prin faptul că zăboviseră în ciuda sfatului, totuşi e trist că [...] pământurile muritorilor de faptele lor eroice din trecut”, în care este cert că dactilografa a omis câteva cuvinte din manuscris şi, probabil, a înţeles eronat altele.

Eu am înlăturat o serie de erori din text şi indice, trecute cu vederea la corectură în ediţiile anterioare ale Silmarillion-ului. Cea mai importantă dintre acestea este numerotarea în succesiune a anumitor regi ai Numenorului (pentru aceste erori şi cum s-au strecurat ele, vezi Unfinished Tales [1980], p. 220, Nota 11 şi The Peoples of Middle-Earth [199o], p. 154, § 31).

Christopher Tolkien, 1999

Fragment dintr-o scrisoare adresată de către J.R.R. Tolkien lui Milton Waldman, în 1951

Dragul meu Milton,

Mi-ai cerut să-ţi prezint pe scurt materialul referitor la lumea mea imaginară. E greu să vorbesc despre el fără să mă întind prea mult: încercarea de a spune câteva cuvinte deschide zăgazul unui torent de emoţii; egoistul şi artistul din mine simte dorinţa să vorbească despre cum a dospit acest material, cum arată el şi ce anume crede autorul că vrea să spună sau încearcă să demonstreze cu el. O să-ţi împărtăşesc o parte; dar îţi voi pune la dispoziţie doar un simplu rezumat al conţinutului: adică atât cât presupun eu că îţi doreşti sau îţi va trebui, sau vei avea timp să parcurgi.

În privinţa timpului, a evoluţiei şi a compoziţiei, materialul există de când mă ştiu – deşi nu cred că lucrul acesta prezintă vreun interes pentru altcineva decât pentru propria persoană. Adică nu-mi amintesc de vreun moment în care să nu fi lucrat la alcătuirea lui. Mulţi copii inventează ori încep să inventeze limbi imaginare. Eu asta fac de când am învăţat să scriu. Şi nu m-am mai oprit şi, desigur, ca filolog profesionist (interesat în mod special de estetică lingvistică), mi-am schimbat gusturile, mi-am îmbunătăţit teoria şi, probabil, şi îndemânarea. În spatele poveştilor mele se află o întreagă încrengătură de limbi (cele mai multe doar schiţate ca structură). Dar acelor creaturi pe care în engleza le numesc Elves[1], o denumire ce induce în eroare, le-am destinat două limbi înrudite care sunt aproape complete – am scris istoricul lor, iar formele (reprezentând două laturi diferite ale propriului meu gust lingvistic) au fost deduse în mod ştiinţific dintr-o origine comună. Din aceste limbi am construit aproape toate numele care apar în legendele mele. Ceea ce conferă, sau cel puţin aşa cred, un anumit caracter toponimiei şi onomasticii (coeziune, unitate de stil lingvistic, iluzia istoricităţii) cu totul unic în literatura de gen. Probabil că pentru mulţi este un lucru lipsit de importanţă, însă nu şi pentru mine, dată fiind sensibilitatea mea deosebită faţă de astfel de aspecte.

---

[1] Elfi (engl.) (n.tr.)

Dar la fel de mult m-au pasionat, de la bun început, miturile (nu alegoriile!) şi basmele, şi, mai presus de orice, legendele eroice aflate la graniţa dintre basm şi istorie, din care există mult prea puţine în lume (accesibile mie) ca să-mi satisfacă nesaţul. Eram student când am înţeles – bazându-mă pe propriile mele gânduri şi pe experienţa pe care o aveam – ci preocupările mele nu erau câtuşi de puţin divergente – de o parte, ştiinţa şi de cealaltă, poveştile –, ci se aflau într-o strânsă legătură. Nu sunt totuşi un „erudit”[2] în materie de mit şi basm. Căci în acest domeniu (atât cât îmi este cunoscut) mai mult am căutat materiale care să aibă un anumit ton şi o atmosferă aparte şi nu neapărat informaţii teoretice. De asemenea – şi sper că n-o să par absurd spunând cele ce urmează – m-a îndurerat încă din copilărie faptul că ţara mea dragă era atât de săracă în poveşti (în limba ei şi legate de pământul ei) care să aibă acea calitate pe care o căutam eu şi o găseam (ca element component) în legendele altor ţări existau poveşti greceşti, celtice, latine, germanice, scandinave şi finlandeze (care m-au influenţat enorm); dar englezeşti, nici pomeneală, doar nişte biete balade populare. Desigur că exista – şi încă mai există – lumea lui Arthur, dar, oricât ar fi de impresionantă, nu e pe deplin naturalizată – o asociem cu pământul britanic, nu zic nu, dar nu şi cu limba engleză; şi, în orice caz, nu ţine locul acelui element căruia întotdeauna i-am simţit lipsa. Pe de altă parte, imaginarul sau e mult prea abundent şi fantastic, incoerent, repetitiv. Ca să nu mai vorbesc de un alt fapt, chiar mai important: lumea aceasta este legată de religia creştină, elementele creştine sunt explicit cuprinse în ea.

Din motive pe care nu le voi mai discuta aici, lucrul acesta mi se pare fatal. Mitul şi basmul, ca oricare altă formă de artă, trebuie să reflecteze şi să conţină elemente de adevăr (sau de eroare) moral şi religios, dar nu explicit, nu în forma cunoscută a lumii primare, „reale”. (Mă refer, desigur, la situaţia noastră actuală, nu la zilele străvechi păgâne, precreştine.)

Să nu râzi! Dar cu mult timp în urmă mă gândisem la un moment dat (între timp mi-a pierit curajul), să creez un ansamblu de legende mai mult sau mai puţin legate între ele, pornind cu cele cosmogonice, de mare cuprindere, şi mergând până la basme romantice – cosmogonia fundamentându-se pe legendele pământene, mai puţin importante, iar acestea împrumutând splendoare din vasta ţesătură a celor dintâi, formând fundalul – şi pe care să le dedic, pur şi simplu Angliei, ţării mele. Ar fi avut

[2] Deşi m-am gândit la ele foarte mult. (n.a)

tonalitatea şi calitatea pe care le doream eu, într-un fel răcoroase şi limpezi, ca să zic aşa. Amintind de „aerul” nostru (clima şi tărâmul din nord-est, adică Marea Britanie şi regiunile din partea asta de Europă, nu Italia şi Marea Egee, cu atât mai puţin Estul), şi (dacă aş izbuti) de acea frumuseţe luminoasă şi diafană pe care unii o numesc celtică (deşi arareori se găseşte în străvechile lucruri cu adevărat celtice); ar trebui să fie „nobile”, fără nimic vulgar în ele, şi potrivite pentru minţile mai mature ale unei ţări de mult cufundate în poezie. Mă gândeam să dezvolt complet unele dintre poveştile esenţiale, iar pe altele, pe cele mai multe, să le schiţez doar şi să le las ca atare în structura generală. Ciclurile ar fi urmat să fie legate între ele într-un întreg grandios şi în acelaşi timp să las spaţiu de desfăşurare şi pentru alte minţi şi mâini, maestre în pictură şi muzică, şi dramă. Absurd!

Desigur că un asemenea proiect ambiţios nu s-a născut dintr-o dată. Întâi au fost poveştile simple. Mi-au venit în minte ca lucruri „date”. Şi, pe măsură ce-mi veneau în minte, fiecare separat, se formau şi legăturile. O trudă captivantă, dar mereu întreruptă (mai ales pentru că, lăsând la o parte necesităţile vieţii, mintea mea se mută la celălalt pol, preocupându-se de lingvistică): tot timpul însă aveam sentimentul că înregistrez ceea ce se afla deja „acolo”, undeva, adică nu „inventam”.

Desigur că am inventat şi am scris o sumedenie de alte poveşti (în special pentru copiii mei). Unele au scăpat din chingile acestei teme care acumula şi se ramifica tot mai mult: *Leaf by Niggle*[3] şi *Farmer Giles*[4] de exemplu, singurele care au văzut lumina tiparului. Hobbitul, care are mult mai multă viaţă şi substanţă, a fost concepută independent de celelalte: când am început povestea, nu ştiam că făcea şi ea parte din tema cea mare. Dar s-a dovedit că descoperisem elementul care rotunjea întregul, calea pentru a coborî pe pământ şi a pătrunde în istorie. Dacă Legendele cu conţinut elevat de la început ar trebui să privească lumea din perspectiva elfilor, povestea de mijloc a hobbitului abordează, practic, o perspectivă mai umană – iar ultima poveste le uneşte.

Nu-mi place Alegoria – alegoria conştientă şi intenţionată – dar pentru a explica înţelesul mitului sau al basmului trebuie să foloseşti limbajul alegoric. (Şi, desigur, cu cât este mai vie o poveste, cu atât este mai predispusă spre interpretările alegorice; şi cu cât este mai bună o alegorie deliberaţi, cu atât va fi mai

---

[3] Cărticica lui Niglle (n.tr.)

[4] Fermierul Giles (n.tr.)

acceptată ca simplă poveste.) Oricum, tot acest material[5] are de-a face, în principal, cu trei elemente: Căderea, Caracterul Muritor şi Mecanismul. Căderea este un motiv inevitabil şi se manifestă în diverse variante. Caracterul Muritor nu poate fi ocolit, deoarece are efect asupra Artei şi asupra dorinţei creatoare (sau, ar trebui şi spun, creatoare de rang secund), care, din cât se pare, nu are funcţie biologică şi nu este câtuşi de puţin legată de necesităţile vieţii biologice obişnuite cu care, de altfel, în lumea noastră, mai curând intră în contradicţie. Această dorinţă se împleteşte cu o dragoste plină de pasiune pentru lumea reală primară, de unde şi sentimentul morţii, dar nu-şi găseşte împlinire în această lume. Poate să „cadă", ca să zic aşa, în mai multe feluri. Ori devine posesivă, agăţându-se de lucrurile pe care singură le-a creat, cu alte cuvinte, creatorul de rang secund doreşte să devină Domnul Dumnezeul propriei creaţii. Atunci se va revolta împotriva legilor Creatorului – în special, împotriva caracterului muritor. Iar dorinţa şi revolta (separat sau împreună) duc, în cele din urmă, la setea de Putere, pentru a-şi putea împlini mai repede dorinţa – şi astfel ajunge la Mecanism (sau Magie). Prin aceasta din urmă înţeleg întrebuinţarea oricăror stratageme ori mijloace (maşinării) exterioare, şi nu dezvoltarea puterilor proprii sau a talentelor înnăscute; sau chiar folosirea acestor talente cu intenţia venală de a domina, ameninţând lumea reală sau supunând voinţele altora. Mecanismul este forma noastră modernă de Magie, mult mai evidentă şi mai apropiată de aceasta decât suntem dispuşi să recunoaştem.

Eu nu am folosit „magia" în mod consecvent, iar regina elfilor, Galadriel, se vede obligată să-i dojenească pe hobbiţi pentru că întrebuinţează acest cuvânt pentru a desemna atât maşinăriile şi manevrele Duşmanului, cât şi pe cele folosite de elfi. N-am făcut-o deoarece nu exista un cuvânt care să desemneze în mod deosebit acţiunile elfilor (toate poveştile oamenilor suferă de aceeaşi confuzie). Dar elfii sunt acolo (în poveştile mele) ca să demonstreze tocmai această diferenţă. „Magia" lor este Artă, eliberată de multe dintre limitările sale omeneşti: necesită mai puţin efort, este mai rapidă, mai deplină (produsul corespunde pe de-a-ntregul viziunii). Scopul acestei magii este Arta, nu Puterea, creaţia de rang secund, nu dominarea şi reformarea tiranică a Creaţiei. „Elfii" sunt „nemuritori", cel puţin în raport cu această lume: prin urmare, sunt preocupaţi, mai curând, de durerile şi

[5] Care, cred eu, se axează fundamental pe problema relaţiei între Artă (şi creaţia de rang secund) şi Realitatea Primară. (n.a.)

poverile nemuririi în raport cu timpul şi schimbarea, decât de moarte. Duşmanul, în formele succesive pe care le capătă, este întotdeauna şi în mod „firesc” preocupat doar de Dominare, prin urmare devine Stăpânul magiei şi al mecanismelor, dar problema că acest rău înspăimântător poate să rodească, şi chiar rodeşte, dintr-o rădăcină aparent bună – anume dorinţa de a aduce foloase lumii şi altora[6], cu iuţeală şi conform planurilor proprii ale binefăcătorilor – este un motiv recurent.

Ciclurile încep cu un mit cosmogonic, *Muzica Ainurilor.* Apar aici Creatorul Suprem şi valarii (sau puterile: anglicizat zei[7]). Aceştia din urmă sunt, ca să zicem aşa, puteri angelice, cărora li s-a dat să exercite autoritate în sferele lor (autoritatea cârmuirii, *nu* a creaţiei, facerii sau re-facerii). Sfat „divine”, în sensul că, de la bun început, au fost „exterioare”, existând „dinainte” de facerea lumii. Puterea şi înţelepciunea lor îşi au sursa în Cunoaşterea dramei cosmogonice, pe care o percep la început ca pe o dramă (adică aşa cum percepem noi o poveste inventată de altcineva) şi abia ulterior ca pe o „realitate”. Din punctul de vedere al tehnicii narative, acesta este un mijloc de a crea fiinţe egale ca frumuseţe, putere şi maiestuozitate cu „zeii” din mitologia cultă, şi care să poată fi acceptate – mă rog, cu oarece greutate – de o minte care crede în Sfânta Treime.

Apoi trece repede la *Istoria Elfilor,* adică propriu-zis la *Silmarillion;* la lumea aşa cum o percepem noi, dar, bineînțeles, înfăţişată încă într-o manieră pe jumătate mitică: cu alte cuvinte, avem de-a face cu fiinţe raţionale, din carne şi oase mai mult sau mai puţin, după chipul şi asemănarea noastră. Cunoaşterea Dramei Creaţiei era incompletă: incompletă în cazul fiecărui „zeu”, dar şi dacă ar fi adunată la un loc toată cunoaşterea panteonului căci (în parte, pentru a îndrepta răul făcut de rebelul Melkor, în parte, pentru a reface întregul până la ultimul detaliu) Creatorul nu dezvăluise chiar totul. Plămădirea şi natura Copiilor Atoatefăcătorului erau două taine mari. Tot ceea ce ştiau zeii era că fiecare va veni pe lume la momentul dinainte stabilit. La origine, Copiii Atoatefăcătorului sunt, prin urmare, înrudiţi şi

---

[6] Nu şi în cazul Celui Care A Început Răul: Căderea lui a fost creatoare de rang secund; prin urmare, elfii (ca reprezentanţi prin excelenţă a creaţiei de rang secund) erau în mod special duşmanii lui şi totodată ţinta predilectă a dorinţei şi urii sale – şi astfel expuşi vicleniilor sale. De aceea, Căderea lor înseamnă dorinţa de a poseda şi (într-o măsură mai mică) pervertirea artei lor în putere. (n.a.)

[7] În original, *Gods.* (n.tr.)

asemănători, şi, în acelaşi timp, diferiţi. Şi cum sunt, totodată, cu totul „altceva” decât zeii, care nu au jucat nici un rol în facerea lor, asupra acestora se îndreaptă în mod deosebit dragostea şi dorinţa zeilor. Aceştia sunt *Întâii Născuţi,* Elfii; şi *Născuţii După,* Oamenii. Soarta elfilor este aceea de a fi nemuritori, de a iubi frumuseţea lumii, de a o face să înflorească prin delicateţea şi perfecţiunea cu care au fost dăruiţi, de a dăinui atâta vreme cât dăinuieşte şi ea, fără a o părăsi vreodată, chiar dacă sunt „răpuşi”, şi de a se întoarce în ea – cu toate acestea, atunci când vin Născuţii După, menirea elfilor este de a-i îndruma, de a le face loc şi, apoi, de a „păli” pe măsură ce Născuţii După cresc şi absorb viaţa din care au apărut şi unii, şi alţii. Soarta (sau Darul) oamenilor este natura muritoare, eliberarea din cercurile lumii. Întrucât perspectiva din care-i privit întregul ciclu, este cea a elfilor, natura muritoare nu are explicaţie mitică; este o taină a Creatorului, despre care nu se ştie mai mult decât atât „ceea ce le-a hărăzit oamenilor Creatorul ascuns rămâne”, pricină de mâhnire adâncă şi de invidie pentru elfii nemuritori.

Cum am spus, ciclul de legende *Silmarillion* se deosebeşte, din câte ştiu eu, de orice alt lucru de acest soi, prin aceea că nu este antropocentric. Perspectiva şi centrul de interes nu sunt reprezentate de oameni, ci de „elfi”. Oamenii intră în scenă în mod inevitabil: la urma urmei, autorul este om şi, dacă este să aibă public cititor, acesta este şi el format din oameni şi ei trebuie să-şi facă intrarea în poveştile noastre în calitate de oameni şi nu transfiguraţi ori reprezentaţi ca elfi, gnomi, hobbiţi etc. Dar rămân periferici – venind mai târziu şi, chiar dacă importanţa lor creşte treptat, nu devin elemente principale.

În cosmogonie se petrece o Cădere: o cădere a îngerilor, ca să zicem aşa. Deşi bineînțeles că diferită ca formă de Căderea din mitul creştin. Poveştile acestea sunt „noi”, nu derivă direct din alte mituri şi legende, dar, în mod inevitabil, conţin o mare parte din străvechile motive ori elemente larg răspândite. La urma urmei, eu cred că legendele şi miturile sunt în mare măsură făcute din „adevăr” şi prezintă aspecte ale lui, care pot fi percepute doar pe această cale; iar anumite adevăruri şi alte lucruri asemănătoare au fost descoperite cu mult timp în urmă şi trebuie să reapară mereu. Nici o poveste nu poate exista fără o „cădere” – la urma urmei, despre Cădere sunt toate poveştile – cel puţin nu pentru minţile omeneşti aşa cum le ştim şi le avem noi.

Vasăzică, elfii au şi ei parte de o Cădere, înainte ca „istoria” lor să poată fi povestită. (Din motive deja explicate, prima cădere a omului nu apare nicăieri; oamenii intră în scenă abia după ce tot

ceea ce există a pierit de mult şi au rămas doar zvonuri cum că, pentru o vreme, ar fi căzut şi ei sub stăpânirea Duşmanului şi că unii dintre ei s-ar fi căit.) Partea principală a poveştii, adevăratul *Silmarillion,* relatează despre căderea celor mai dăruiţi dintre elfi, plecarea lor în surghiun din Valinor (un fel de Paradis, tărâmul Zeilor) în Apusul cel mai îndepărtat, revenirea lor pe Pământul de Mijloc, pământul unde s-au născut, dar care se află de multă vreme sub stăpânirea Duşmanului, vrajba lor cu acesta, puterea Răului fiind încă întrupată în formă vizibilă. Numele şi-l primeşte de la faptul că evenimentele sunt toate urzite în jurul sorţii şi semnificaţiei Silmarililor („radiere de lumină pură”) sau a Nestematelor Primordiale. Făurirea nestematelor simbolizează, în principal, funcţia creatoare de rang secund a elfilor, dar silmarilii erau mai mult decât lucruri frumoase în sine. Erau şi Lumina, Lumina din Valinor, aşa cum putea ea fi văzută în cei doi Copaci, de Argint şi de Aur[8]. Aceştia au fost răpuşi de către Duşman din pură răutate, iar Valinorul s-a întunecat, chiar dacă din ei, înainte să moară de tot, s-a luat lumina pentru Soare şi pentru Lună. (O deosebire notabilă între aceste legende şi majoritatea celorlalte este că Soarele nu-i un simbol divin, ci un lucru obişnuit, iar „lumina soarelui” [lumea de sub soare] devine sinonimă cu o lume căzută şi cu o viziune imperfectă, răsturnată.)

Dar cel mai destoinic dintre elfi (Feanor) a întemniţat Lumina din Valinor în cele trei nestemate supreme, silmarilii, înainte să fie întinaţi ori ucişi Copacii. Prin urmate, Lumina a continuat să trăiască numai în aceste nestemate. Căderea elfilor este pricinuită de atitudinea posesivă a lui Feanor şi a celor şapte fii ai săi faţă de nestemate. Duşmanul pune mâna pe ele şi le bate în Coroana lui de Fier şi porunceşte să fie păzite în fortăreaţa lui impenetrabilă. Fiii lui Feanor fac un legământ cumplit şi blasfemator, jurând să duşmănească şi să se răzbune pe oricine, fie chiar şi zeu, care îndrăzneşte să-şi aroge vreun drept asupra silmarililor. Îi atrag de partea lor pe cei mai mulţi din neamul lor şi se răzvrătesc toţi împotriva zeilor, părăsind paradisul cu gând să pornească un război fără de speranţă cu Duşmanul. Primul fruct al Căderii lor

[8] În măsura în care toate acestea au semnificaţie simbolică sau alegorică, Lumina este un simbol primordial în natura Universului, încât cu greu poate fi analizat. Lumina din Valinor (provenind din lumina dinaintea oricărei căderi) este lumina artei nerupte de raţiune, cea care vede lucrurile şi ştiinţific (sau filozofic), şi imaginativ (creator de rang secund) şi care spune că lucrurile sunt bune, adică frumoase. Lumina Soarelui (sau a Lunii) provine de la Copaci numai după ce răul i-a întinat. (n.a.)

este războiul în Paradis, elfii se ucid între ei, iar acest eveniment, ca şi legământul lor funest, a umbrit toate faptele lor eroice de mai târziu, atrăgând după sine trădări şi întorcând împotrivă-le toate victoriile. *Silmarillion* este istoria acestui Război al Elfilor Surghiuniţi cu Duşmanul, care se petrece în nord-vestul lumii (Pământul de Mijloc). Cuprinde mai multe poveşti despre victorii şi tragedii; dar se sfârşeşte în catastrofă şi în pieirea Lumii Străvechi, adică lumea lungului *Ev Dintâi.* Nestematele sunt recuperate (prin intervenţia zeilor, într-un târziu) dar vor fi pierdute de elfi pentru totdeauna, una în mare, una în adâncurile pământului şi una ca stea pe boltă. Această suită de legende se încheie cu o imagine a sfârşitului lumii, prăbuşirea şi refacerea ei, precum şi cu recuperarea silmarililor şi a „luminii de dinaintea Soarelui” – după o ultimă bătălie care, cred eu, datorează mult felului în care este înfăţişată Ragnarok în mitologia scandinavă, mai mult decât oricărei alte viziuni, deşi nu seamănă cu aceasta.

Pe măsură ce poveştile devin mai puţin mitologice şi mai mult basme şi poveşti cavalereşti, apar şi oamenii. Majoritatea sunt „oameni buni” – familii şi căpetenii de clanuri, care, refuzând să se ploconească puterilor Răului şi auzind zvonuri despre zeii din Apus şi despre Elfii Nobili, fug înspre soare-apune şi îi întâlnesc pe Elfii Surghiuniţi chiar în toiul războiului lor. Oamenii care apar în acest moment al istoriei aparţin mai ales celor Trei Case ale Părinţilor Oamenilor, ale căror căpetenii devin aliaţi ai Seniorilor elfi. Contactul dintre oameni şi elfi prevesteşte de pe acum istoria evurilor ulterioare, o temă recurentă fiind aceea că prin venele oamenilor (aşa cum sunt ei acum) curge şi „sânge” elfic şi că au moştenit de la elfi şi alte lucruri, precum arta şi poezia (sau cel puţin arta şi poezia lor au fost influenţate de aceştia). Au astfel loc două căsătorii între muritori şi elfi, amândouă regăsindu-se ulterior în seminţia lui Earendil, reprezentată de Elrond Cel-pe-jumătate-elf care apare în toate istoriile, chiar şi în *Hobbitul.* Cea mai importantă poveste din *Silmarillion* şi, totodată, cea mai elaborată dintre ele este povestea lui Beren şi a lui Luthein, fecioara elfă. Aici întâlnim, printre alte lucruri, primul exemplu al unui motiv (ce va deveni dominant în cazul hobbiţilor), anume că marile stratageme ale istoriei lumii, „Roţile lumii”, sunt adesea puse în mişcare nu de stăpâni şi de cârmuitori, nici de zei, ci de cei aparent necunoscuţi şi slabi – şi asta datorită vieţii tainice din ceea ce-a fost creat şi a acelei părţi pe care n-o poate cunoaşte nici măcar întreaga înţelepciune, ci numai Cel Unic, dar care motivează amestecul în Dramă al Copiilor Atoatefăcătorului. Beren, muritorul proscris, va izbuti (cu ajutorul lui Luthien, o

simplă copilă, chiar dacă elfă de obârşie) ceea ce toate oştirile şi toţi războinicii nu izbutiseră: pătrunde în fortăreaţa Duşmanului şi smulge unul dintre silmarili din Coroana de Fier. Astfel câştigă el mâna lui Luthein şi are loc prima căsătorie între muritori şi nemuritori. Ca atare, istoria aceasta poate fi citită ca o poveste cavalerească sau ca un basm (cred eu, minunat şi impresionant), având doar cunoştinţe vagi despre contextul general. Dar ea reprezintă, în acelaşi timp, o legătură fundamentală în ciclu, iar sensul ei nu poate fi înţeles pe deplin dacă este scoasă din context. Căci recuperarea nestematei, o victorie extraordinară, duce la dezastru. Legământul fiilor lui Feanor începe să-şi facă efectul şi dorinţa lor pătimaşă de a avea silmarilii împinge în ruină regatele elfilor.

Mai sunt şi alte poveşti, la fel de ample, în aceeaşi măsură independente, dar legate şi ele de istoria generală. Este vorba de cea despre copiii lui Hurin, tragica poveste a lui Turin Turambar şi a surorii sale, Niniel, eroul fiind Turin, un personaj despre care cei cărora le plac asemenea poveşti ar putea spune (fără prea mult folos pentru noi) că are câte ceva din Sigurd Volsung[9], Oedip şi finlandezul Kullervo[10]. Apoi este povestea căderii Gondolinului, principala fortăreaţă elfică şi povestea sau poveştile lui Earendil Rătăcitorul. Earendil joacă un rol important în sensul că încheie *Silmarillion,* iar vlăstarele sale reprezintă elementele de legătură cu poveştile Evurilor ulterioare şi cu personajele lor principale. Ca reprezentant al ambelor seminţii, a oamenilor şi a elfilor, rolul său este acela de a găsi o cale de întoarcere pe mare pe Tărâmul Zeilor, iar, ca legat al seminţiilor, să-i convingă pe zei să-şi amintească de Surghiuniţi, să se îndure de ei şi să-i salveze de Duşman. Soaţa lui, Elwing, este o urmaşă a lui Luthien şi încă are în posesia ei Silmarilul. Dar blestemul continuă să-şi facă lucrarea şi Casa lui Earendil este distrusă de fiii lui Feanor. Însă tot aici se află şi soluţia: Elwing se aruncă în Mare pentru a salva Nestemata şi astfel ajunge la Earendil şi, cu puterea Marii Nestemate, amândoi reuşesc să treacă în Valinor şi să-şi împlinească misiunea; preţul pe care-l plătesc este acela că nu li se mai îngăduie să se reîntoarcă şi să trăiască printre oameni sau elfi. Zeii se pun din

---

[9] Personaj din saga islandeză din secolul al XIII-lea despre clanul Volsung, despre răpirea comorii blestemate a lui Andvari, despre aventurile lui Sigurd şi curtea pe care acesta i-o face Brunhildei, ca apoi să fie vrăjit de Gudrun şi să se însoare cu ea. Până la urmă va cădea răpus. (n.tr.)

[10] Sclav din epopeea finlandeză *Kalevala,* care după o serie de nenorociri, se sinucide. (n.tr.)

nou în mişcare şi o mare putere se abate dinspre Apus asupra Fortăreţei Duşmanului, pe care o distruge; Duşmanul însuşi este azvârlit afară din Lume, în Nimicnicie, şi nu va mai apărea niciodată pe pământ sub formă întrupată. Ceilalţi doi silmarili sunt recuperaţi din Coroana de Fier, pentru a fi, apoi, definitiv pierduţi. Ultimii doi fii ai lui Feanor, obligaţi de legământul lor, fură nestematele, dar sunt distruşi de ele, căci se aruncă în mare şi în genunile pământului. Corabia lui Earendil, împodobită cu ultimul silmaril, este urcată pe boltă, drept cea mai strălucitoare stea. Astfel iau sfârşit *Silmarillion* şi poveştile Primului Ev.

Următorul ciclu se ocupă (sau ar urma să se ocupe) de al Doilea Ev. Dar pe pământ acest ev este întunecat şi prea puţine se povestesc (sau ar trebui să se povestească) din istoria lui. În marile bătălii împotriva Întâiului Duşman, ţinuturile au fost distruse şi au căzut în ruină, iar meleagurile apusene ale Pământului de Mijloc au ajuns un tărâm pustiit. Aflăm că Elfii Surghiuniţi au fost sfătuiţi cu asprime (dacă nu chiar au primit poruncă) să se reîntoarcă în Apus şi acolo să trăiască în pace. Nu mai aveau voie să sălăşluiască în Valinor, ci numai în Eressea, Insula Singuratică, aflată nu departe de Tărâmul Binecuvântat. Oamenii din cele Trei Case au fost răsplătiţi pentru vitejia şi alianţa lor credincioasă, îngăduindu-li-se numai lor, dintre toţi muritorii, să trăiască în „apusul cel mai îndepărtat”, în Insula *Numenore,* „Atlantida” acelui ev. Desigur că zeii nu le pot schimba soarta – ori darul – ce le-a fost hărăzită de Creator, adică natura lor muritoare, dar Numenoreenilor li se dăruieşte o viaţă foarte lungă. Prin urmare, înalţă pânzele şi părăsesc Pământul de Mijloc, întemeind un mare regat al marinarilor, aproape de Eressea (dar nu şi de Valinor). Majoritatea Elfilor Nobili se reîntorc şi ei în Apus. Nu toţi, însă. Unii oameni înrudiţi cu mimenareenii rămân pe Pământul de Mijloc, nu departe de ţărmul Mării. Câţiva dintre Surghiuniţi nu se vor reîntoarce ori îşi vor amâna întoarcerea (căci drumul spre Apus stă veşnic deschis nemuritorilor, iar la Limanurile Cenuşii corăbiile sunt mereu pregătite pentru a porni pe mare întru eternitate). De asemenea, orcii (demonii[11]) şi alţi

[11] Termenul folosit de Tolkien este *goblin,* care în româneşte se traduce prin „spiriduş, drăcuşor”. În accepţiunea modernă, aceste cuvinte au o conotaţie mai curând pozitivă, atât în mitologia românească, precum şi în cea tolkiniană. Totuşi, conform lui David Day în *A Guide to Tolkien* (Chancellor Press, 2002), semnificaţia cuvântului *goblin* este următoarea: „Creaturile pe care oamenii le numesc acum *goblin* locuiesc în întunecime şi au fost prăsite în scopuri ticăloase. Înainte vreme, se

monştri aduşi pe lume de Întâiul Duşman nu pier nici ei de tot. Şi mai există *Sauron.* În *Silmarillion* şi în poveştile Primului Ev, Sauron era o făptură din Valinor, atras în slujba Duşmanului şi devenit căpetenia şi sluga sa de nădejde. El se căieşte, cuprins de frică, atunci când Întâiul Duşman este învins definitiv, dar, în cele din urmă, nu îndeplineşte porunca ce i s-a dat, adică să se supună judecăţii zeilor, ci rămâne pe Pământul de Mijloc. Treptat, invocând motive demne de toată lauda – să reorganizeze şi să readucă la viaţă Pământul de Mijloc ajuns în ruină din pricină că „a fost dat uitării de zei" el devine reîncarnarea Răului, o fiinţă care tânjeşte după Puterea Totală, din care pricină, ura (mai cu seamă faţă de elfi şi de zei) îl roade şi mai aprig. Pe măsură ce Al Doilea Ev se apropie de sfârşit, Umbra creşte la răsărit de Pământul de Mijloc, întinzându-şi mantia tot mai mult peste oameni, care sporesc ca număr, în vreme ce elfii încep să pălească. Prin urmare, cele trei teme principale sunt: Elfii Întârziaţi, adică cei care mai zăbovesc pe Pământul de Mijloc; transformarea lui Sauron într-un nou Senior al Întunecimii, stăpân şi zeu suprem al oamenilor, şi Numenor-Atlantida. Temele acestea sunt tratate istoric, în două Poveşti sau Relatări, *Inelele Puterii* şi *Decăderea Numenorului.* Amândouă constituie fundalul principal pentru *Hobbitul* şi ceea ce-i urmează.

În prima asistăm la o a doua cădere sau cel puţin o „eroare" a elfilor. Nu că ar fi comis ceva rău prin faptul că zăboviseră în ciuda sfatului, totuşi e trist că [...][12] pământurile muritorilor de faptele lor eroice din trecut. Dar ei voiau să-mpace şi capra, şi varza. Voiau pacea, beatitudinea şi amintirile imaculate ale „Apusului" şi, în acelaşi timp, voiau să rămână pe pământul celor de rând, unde prestigiul lor ca seminţia cea mai nobilă, mai presus de elfii sălbatici, de gnomi şi oameni, era mai mare decât printre cei aflaţi la temelia ierarhiei din Valinor. Astfel că au început să fie obsedaţi de „pălire", adică felul în care era percepută de ei scurgerea

---

numeau *orci.* Cu sânge rece, cu ochii roşii şi cu o fire îngrozitoare – astfel se înfăţişează neamul goblinilor şi, deşi acum au ajuns nişte fiinţe care se dedau la mici acte răutăcioase, au fost odată o seminţie amestecată în tot felul de urzeli cumplit de tiranice." Prin urmare am ales termenul de „demon" conform *Dicţionarului de Mitologie Generală* de Victor Kernbach (Ed. Ştiinţifică şi Enciclopedică, 1989, pp. 136-137). De altfel „orc" înseamnă demon în limba engleză veche (vezi Robert Foster, *The Complete Guide to Middle Earth,* Ballantine Books, NY, 2001, p.389. (n.tr.)

[12] Câteva cuvinte din manuscrisul original au fost omise la dactilografiere în această frază. (*n.ed., C.T.*)

timpului (legea lumii de sub soare). Au început să fie apăsaţi de tristeţe, arta lor se învechea (ca să spunem aşa), iar toate eforturile lor se îndreptau, mai curând, spre a nu lăsa uitarea să se aştearnă, deşi îşi păstraseră şi vechea lor preocupare de a înfrumuseţa pământul şi de a-i tămădui rănile. Se zice că ar mai fi rămas un regat, în nordul extrem, cuprinzând rămăşiţe ale vechilor tărâmuri din *Silmarillion,* cârmuite odată de Gil-galad; şi alte câteva aşezări, precum Imladris (Vâlceaua Despicată) a lui Elrond; şi una mare în Eregion, la poalele apusene ale Munţilor Ceţoşi, aproape lipită de Minele Moriei, regatul principal al gnomilor în cel de-al Doilea Ev. Aşa s-a născut prietenia între două seminţii, altfel ostile (cea a elfilor şi cea a gnomilor), pentru prima şi singura dată, iar meşteşugul fierarilor a ajuns la apogeu. Dar mulţi elfi ascultau de vocea lui Sauron. În acele vremuri de început, Sauron era încă un spirit luminos, iar gândurile nutrite de el păreau să se îndrepte cam în aceeaşi direcţie cu ale elfilor – tămăduirea ţinuturilor pustiite. Dar, curând, Sauron le-a descoperit punctul slab atunci când le-a sugerat că, ajutându-se între ei, puteau să facă Pământul de Mijloc de la Apus la fel de frumos ca Valinorul. De fapt, sugestia asta a lui era un atac mascat la adresa zeilor, căci îi aţâţa pe elfi să dureze un al doilea paradis. Gil-galad nici nu a vrut să audă de asemenea propunere şi nici Elrond. Dar în Eregion s-a trecut la treabă – şi elfii au fost atunci la un pas de a cădea pradă vrăjilor şi vicleşugurilor. Ajutaţi de Sauron, ei au făurit *Inelele Puterii* („putere” este un cuvânt de rău augur şi cu o conotaţie sinistră în toate aceste poveşti, cu excepţia cazului când este asociat cu zeii).

Puterea principală (a tuturor acestor inele) era aceea de a împiedica sau a încetini *alterarea* (adică „schimbarea”, considerată un proces nedorit), de a păstra ceea ce este dorit sau iubit sau ceea ce se aseamănă cu un lucru sau cu o fiinţă iubită sau dorită – un motiv mai mult sau mai puţin elfic. Dar, în acelaşi timp, inelele sporeau puterile naturale ale celui care le avea în stăpânirea sa – apropiindu-se astfel de „magie”, care se poate uşor transforma în ticăloşie sau în pofta de a domina. Şi mai aveau şi alte puteri inelele acestea, dăruite de Sauron („Necromantul”, aşa este numit atunci când îşi aruncă umbra fugară şi-şi face auzite prevestirile în *Hobbitul*), ca de exemplu, să facă invizibil un corp material şi să facă vizibile lucruri din lumea care nu se vede.

Elfii din Eregion au făurit trei inele incredibil de frumoase şi puternice, aproape numai după imaginaţia lor şi menite să păstreze frumuseţea: acestea nu îi făceau nevăzuţi pe cei care le purtau. Dar, în taină, în Focul din adâncuri, în al său Tărâm

Negru, Sauron a făcut un inel. Inelul Suprem, care cuprindea în sine puterile tuturor celorlalte şi le controla, încât cel care-l purta putea vedea ce gândeau toţi cei care foloseau inelele inferioare ca putere, îi influenţa în tot ceea ce făceau şi, în cele din urmă, îi transforma de tot în sclavii săi. Dar Sauron nu avea nici înţelepciunea şi nici puterea de percepţie ale elfilor. În momentul în care şi-a însuşit acest Inel Suprem, elfii l-au simţit de îndată şi, ghicind intenţia tainică a lui Sauron, au fost cuprinşi de teamă. Au ascuns cele Trei Inele, încât nici măcar Sauron n-a descoperit vreodată unde se aflau, astfel că au rămas neîntinate. Iar pe celelalte inele făcute de ei au încercat să le distrugă.

În războiul iscat între elfi şi Sauron, Pământul de Mijloc a căzut şi mai mult în ruină, mai ales în partea de vest. Eregion a fost cotropit şi distrus, iar Sauron a pus mâna pe multe Inele ale Puterii. Pe acestea le-a dat acelora care s-au arătat dornici să le primească (din ambiţie sau lăcomie), făcându-i să decadă şi mai mult şi transformându-i în sclavii săi. De aici şi stihurile „străvechi” ce apar ca laitmotiv în *Stăpânul Inelelor.*

„Trei inele pentru Regii elfilor cei de sub soare,
Şapte pentru ei, stăpânii gnomilor din săli de stâncă.
Nouă, Oamenilor care ştiu că-n lumea lor se moare.
Unul pentru Seniorul Întunecimii-n noaptea lui adâncă
Unde-s Umbrele, în Ţara Mordor, ca să le găsească...”

Astfel, Sauron aproape a devenit stăpânul suprem pe Pământul de Mijloc. Elfii încă rezistau în locuri tainice (încă nedate în vileag). Ultimul Regat al elfilor, cârmuit de Gil-galad, mai supravieţuieşte cu greu pe ţărmurile din extremitatea apuseană, unde sunt ancorate Corăbiile. Elrond Cel-pe-jumătate-elf, fiul lui Earendil, ocroteşte un fel de sanctuar vrăjit la *Imladris* (în engleză, *Rivendell*[13]), la hotarul de răsărit al ţinuturilor apusene[14]. Dar

---

[13] Tradus în româneşte „Vâlceaua Despicată” în *Stăpânul Inelelor* (n.tr.)

[14] Elrond este simbolul înţelepciunii străvechi, iar Casa lui reprezintă întreaga învăţătură – adică păstrarea cu sfinţenie a tot ceea ce este bun, înţelept şi frumos în obiceiuri şi datini. Rivendell nu este un loc al acţiunii, ci al reflexţiei. Prin urmare, este vizitat în drumul spre făptuiri sau „aventuri”. Se poate afla chiar pe drumul drept (ca în *Hobbitul*); dar, la fel de bine, se poate ca de acolo să trebuiască pornit într-o cu totul altă direcţie. Aşa cum se întâmplă în *Stăpânul Inelelor* unde, după ce a scăpat în casa lui Elrond de ameninţarea iminentă a răului; eroul o porneşte într-o direcţie cu totul nouă pentru a găsi izvoarele răului şi al înfrunta

Sauron domină cetele tot mai numeroase de oameni care nu au avut contacte cu elfii şi, astfel, indirect, cu valarii adevăraţi şi neîntinați, cu zeii. El cârmuieşte un imperiu ce se întinde tot mai mult, de la Barad-dur, Marele Turn Întunecat din Mordor, până aproape de Muntele de Foc, şi asta cu ajutorul Inelului Suprem.

Dar pentru a izbândi în ceea ce şi-a propus, Sauron a fost obligat să lase ca o parte din puterea lui înnăscută (un motiv frecvent şi semnificativ în mituri şi basme) să treacă în acest Inel Suprem. Purtându-l, propria sa putere pe pământ sporea. Dar chiar şi nepurtându-l, puterea exista, era „egală” cu el însuşi, adică el nu „se împuţina”. Fără doar dacă Inelul nu cădea în mâinile altcuiva, care ajungea să fie stăpânit de acesta. Dacă se întâmpla aşa ceva, noul posesor putea să-l înfrunte pe Sauron (cu condiţia să fie de la natură îndeajuns de puternic şi de curajos), să devină stăpân peste tot ceea ce învăţase sau făcuse Sauron în timpul scurs de la făurirea Inelului Suprem şi, astfel, să-l răstoarne de la putere şi să-i ia locul. Aceasta era slăbiciunea esenţială pe care Sauron o acceptase în poziţia sa, în efortul (în mare măsură neizbutit) de a-i înrobi pe elfi şi în dorinţa lui de a controla minţile şi voinţele slujitorilor săi. Dar mai exista un punct nevralgic: dacă Inelul Suprem era *distrus,* anihilat, atunci şi puterea acestuia se risipea, fiinţa lui Sauron se împuţina până la dispariţie, iar el devenea o umbră, o simplă amintire a voinţei ticăloase. Dar de aşa ceva nu se temea el şi nici cu gândul nu gândea că s-ar putea întâmpla. Nici un fierar, oricât de priceput, nu avea cum să distrugă Inelul, doar el, Sauron, putea. Nu se topea în nici un alt foc decât în nestinsul foc subteran în care fusese făurit – şi la acesta nu se putea ajunge, căci se afla în Mordor. În plus, atât de mare era puterea Inelului de a stârni patimă, încât oricine îl avea asupra sa cădea sub stăpânirea lui; depăşea forţa oricărei voinţe (chiar şi a lui Sauron) de a-i face în vreun fel rău, de a-l arunca sau de a-l da uitării. Aşa gândea Sauron, în timp ce-l purta pe degetul său.

Prin urmare, în vreme ce Al Doilea Ev înaintează, avem de-a face cu un mare Regat şi o teocraţie ticăloasă (căci Sauron este, în acelaşi timp, zeul sclavilor săi) care pune tot mai mult stăpânire pe Pământul de Mijloc. În Apus – de fapt, nord-vestul este singura regiune descrisă cu limpezime în aceste poveşti, se află precarele locuri de refugiu ale elfilor, iar oamenii care sălăşluiesc pe aceleaşi meleaguri rămân mai mult sau mai puţin necorupţi, dar neştiutori. Cei mai buni şi mai nobili dintre oameni sunt, de fapt,

---

acolo. (n.a.)

înrudiţi cu aceia care au plecat spre Numenor; cei rămaşi în urmă duc o existenţă simplă, „homerică” patriarhală şi tribală.

Între timp, Numenor şi-a sporit bogăţia, înţelepciunea şi gloria sub cârmuirile dinastiilor de mari regi cu viaţă îndelungată, descendenţi direcţi ai lui Elros, fiul lui Earendil, fratele lui Elrond. *Decăderea Numenorului,* adică a Doua Cădere a Omului (sau a Omului repus în drepturi, dar încă muritor), atrage după sine sfârşitul catastrofal nu numai al celui de-al Doilea Ev, ci şi al Vechii Lumi, lumea primordială a legendei (închipuită drept searbădă şi limitată). După care începe al Treilea Ev, un Ev al Apusului, un *Medium Aevum,* primul al lumii destrămate şi schimbate; ultimul al suveranităţii – cât a mai rămas din ea – a elfilor întrupaţi în forme vizibile şi ultimul în care Răul îşi asumă o singură formă întrupată dominantă.

Decăderea este, în parte, rezultatul unei slăbiciuni inerente oamenilor – ca urmare, dacă vreţi, a primei Căderi (neconsemnată în aceste poveşti), după care s-au pocăit, dar nu s-au şi tămăduit în cele din urmă. Pe pământ, răsplata este mult mai periculoasă pentru oameni decât pedeapsa! Căderea se petrece datorită vicleniei cu care Sauron exploatează această slăbiciune. Tema centrală este (inevitabil, cred eu, într-o poveste despre oameni) cea a Opreliştii sau a Interdicţiei.

Numenoreenii trăiesc la orizontul vizibil al celui mai răsăritean tărâm „nemuritor”, Eressea; şi cum sunt singurii oameni care vorbesc o limbă elfică (învăţată pe vremea Alianţei lor), ei comunică permanent cu străvechii lor prieteni şi aliaţi, fie în binecuvântata Eressea, fie în regatul lui Gil-galad, pe ţărmurile Pământului de Mijloc. Astfel că, în înfăţişarea lor şi chiar în privinţa puterilor minţii, cu greu mai puteau fi deosebiţi de elfi – numai că au rămas muritori, deşi li s-a dăruit o viaţă de trei ori mai lungă, sau poate chiar şi mai lungă, decât a celorlalţi muritori. Dar această răsplată este însăşi ruina lor sau mijlocul de a fi ispitiţi. Viaţa lungă îi ajută să-şi îmbogăţească arta şi înţelepciunea, dar dă naştere şi unei atitudini posesive faţă de aceste lucruri şi încep să-şi dorească să aibă mai mult *timp* pentru propria plăcere. Prevăzând, în parte, acest lucru, zeii le-au impus de la bun început Numenoreenilor o oprelişte: nu aveau voie să se apropie de Eressea pe mare şi nici spre apus să nu se îndrepte, dincolo de orizontul propriului meleag. În orice altă direcţie se puteau îndrepta după pofta inimii. Dar le era interzis să pună piciorul pe pământ „nemuritor”, pentru a nu li se trezi patima pentru nemurire (în spaţiul lumii) care era împotriva legii lor, acea

soartă anume sau dar de la Iluvatar (Creatorul), şi pe care natura lor nici nu ar fi putut-o îndura[15].

Trei sunt fazele căderii lor în dizgraţie. Întâi, consimţământul, obedienţa liber consimţită, chiar dacă nu pe deplin înţeleasă. Apoi, o vreme îndelungată, se supun fără tragere de inimă, vociferând tot mai făţiş. În cele din urmă, se răscoală şi apare o prăpastie între oamenii Regelui şi rebeli, pe de o parte, şi o mică minoritate persecutată a Credincioşilor, de cealaltă parte.

În prima fază, fiind oameni paşnici, îşi dovedesc curajul călătorind pe mare. Ca descendenţi ai lui Earendil, devin cei mai buni marinar, şi, cum n-au voie să se îndrepte spre Apus, pornesc spre miazănoapte, spre miazăzi şi spre răsărit, cât mai departe. Şi astfel ajung la ţărmurile apusene ale Pământului de Mijloc, unde vin în ajutorul elfilor şi oamenilor împotriva lui Sauron, stârnindu-i acestuia ura nestinsă împotrivă-le. În acele zile, erau priviţi de către Oamenii Sălbatici aproape ca nişte binefăcători divini, care le împărtăşeau din arta şi cunoaşterea lor şi, apoi, dispăreau din nou – lăsând în urma lor multe legende despre regi şi zei veniţi de la apus.

În faza a doua, zilele Mândriei şi Gloriei şi ale protestelor împotriva Opreliştii, încep să caute bogăţia mai curând decât fericirea. Dorinţa de a scăpa de moarte a dat naştere cultului morţilor, astfel că-şi risipeau bogăţia şi arta pe morminte şi monumente funerare. Au început să întemeieze aşezări pe ţărmurile apusene, aşezări ce-au devenit mai degrabă fortăreţe şi „fabrici” de seniori dornici de îmbogăţire, încât Numenoreenii s-au apucat de strâns dări, ducând peste mări tot mai multe prăzi în corăbiile lor cele mari. Şi apoi au început să făurească arme şi maşinării.

Şi faza asta a ajuns la capăt şi a început a treia, o dată cu urcarea pe tron a celui de-al treisprezecelea[16] rege din spiţa lui Elros, Tar-Calion Întrauratul, cel mai puternic şi mai mândru

---

[15] Se porneşte de la ideea (ce apare apoi cu claritate în cazul hobbiţilor care au asupra lor Inelul o vreme) că fiecarea „seminţie” are o durată firească a vieţii, inerentă naturii sale biologice şi spirituale. Durata nu poate fi *mărită* caliatativ sau cantitativ, încât prelungirea în timp este ca întinderea exagerată a unei sârme, sau ca „ungerea untului într-un strat tot mai subţire”, astfel că viaţa devine un adevărat chin. (n.a.)

[16] Când a fost scrisă această scrisoare, încă era valabilă istoria originală a cârmuitorilor Numenorului, conform căreia Car-Talion (Ar-Pharazon) era al treisprezecelea rege, şi nu al douăzeci şi cincelea, ca mai târziu. (n.ed., C.T.)

dintre toţi regii. Aflând el că Sauron îşi luase titlul de Rege al Regilor şi Stăpân al Lumii, a hotărât să-l nimicească pe „uzurpator”. Porneşte astfel în forţă şi cu întreaga lui grandoare spre Pământul de Mijloc şi atât de întinse îi sunt armiile şi atât de înfricoşători sunt numenareenii în zilele gloriei lor, încât supuşii lui Sauron nu le vor putea ţine piept. Sauron se preaumileşte, se înclină în faţa lui Tar-Calion şi este dus ostatic în Numenor. Dar acolo creşte iute în rang, datorită vicleşugurilor şi cunoştinţelor sale, de la simplu slujitor la sfetnic de frunte al regelui şi, cu minciunile sale, îi îmbrobodeşte pe toţi, de la rege până la cei mai mulţi seniori ai săi şi la oameni. Neagă existenţa Creatorului, spunând că Unul este o simplă invenţie a valarilor de la Apus, oracolul propriilor dorinţe. Mai-marele zeilor este cel care sălăşluieşte în Nimicnicie şi care o va cuceri în cele din urmă şi în nimicnicie va face regate fără de sfârşit pentru cei ce-l vor sluji. Oprelişţea este doar un vicleşug de a stârni frica şi de a-i opri pe Regii oamenilor să dobândească viaţa eternă şi astfel să rivalizeze cu valarii.

Sub Sauron apare astfel o nouă religie ce venerează întunecimea în temple durate anume. Adevăraţii credincioşi sunt persecutaţi şi sacrificaţi. Numenoreenii duc cu ei ticăloşia pe Pământul de Mijloc, unde devin stăpâni plini de cruzime şi răutate ai magiei, chinuindu-i şi ucigându-i pe oameni; vechile legende sunt pline de poveşti întunecate despre ororile comise. Lucru care însă nu se întâmpla în nord-vest; căci acolo, datorită elfilor, vor veni numai acei credincioşi care le rămân prieteni. Limanul principal al Numenoreenilor buni se află lângă gura marelui râu Anduin. De acolo, influenţa încă benefică a Numenorului se răspândeşte pe râu în sus, de-a lungul coastelor, până în nord, în regatul lui Gil-galad; tot acum ia naştere şi o Limbă Comună.

Dar, într-un târziu, planul lui Sauron se apropie de împlinire, căci Tar-Calion simte cum îl pândesc bătrâneţea şi moartea şi, aplecându-şi urechea la ultimul îndemn al lui Sauron, construieşte cea mai mare dintre toate flotele de război, ia calea mării către Apus, încalcă Oprelişţea şi porneşte război împotriva zeilor, pentru a smulge de la ei „viaţa eternă între hotarele lumii”. Confruntaţi cu această răscoală, o nesăbuinţă şi o blasfemie fără egal, şi cu o primejdie adevărată (căci Numenoreenii, conduşi de Sauron, ar fi putut ruina însuşi Valinorul), valarii se folosesc de puterea ce le-a fost încredinţată şi îl roagă pe Creator să le îngăduie să rezolve acest impas. Vechea lume se destramă şi se transformă. În mare se deschide un hău ce-l înghite pe Tar-Calion şi întreaga sa flotă. Numenorul însuşi, aflat pe buza hăului, se prăvăleşte şi dispare în

abis pentru totdeauna, cu întreaga sa glorie cu tot. După aceasta nu se va mai găsi nici o urmă vizibilă de vieţuire a celor divini sau nemuritori pe pământ. Valinor (sau Paradisul) şi chiar Eressea dispar şi ele, rămânând doar în amintirea pământenilor. Oamenii pot de acum să călătorească pe mare spre apus, dacă aşa vor, oricât de departe, dar drumul nu-i va mai aduce în apropiere de Valinor sau de Tărâmul Binecuvântat, ci vor ajunge tot la răsărit, adică înapoi de unde au pornit; căci lumea este rotundă şi finită, un cerc din care nu se poate scăpa decât prin moarte. Doar „nemuritorii", elfii rămaşi în urmă, pot, dacă vor şi dacă se simt obosiţi de cercul lumii, să urce în corăbii şi să găsească „drumul drept" care să-i ducă în străvechiul sau Adevăratul Apus, şi acolo să-şi găsească pacea.

Astfel că al Doilea Ev se apropie de o catastrofă colosală; dar sfârşitul încă nu-i este aproape. Câţiva supravieţuiesc cataclismului: Elendil cel Chipeş, căpetenia Credincioşilor (numele lui înseamnă *„prietenul elfilor"*) şi fiii săi, Isildur şi Anarion. Elendil, un personaj care aminteşte de Noe, s-a ţinut departe de răscoală şi s-a îngrijit ca toate corăbiile sale să fie pregătite cu echipaj şi provizii în largul coastei răsăritene a Numenorului; el fuge dinaintea vijelioasei mânii a Apusului şi este purtat de valurile colosale ce înghit vestul Pământului de Mijloc. El şi întregul echipaj sunt aruncaţi pe ţărm, unde rămân exilaţi, şi întemeiază două regate Numenoreene, Arnor, la nord, aproape de tărâmul lui Gil-galad, şi Gondor, în jurul gurilor Anduinului, departe, în sud. Sauron, care e nemuritor, reuşeşte cu greu să scape din prăpădul ce s-a abătut asupra Numenorului şi se reîntoarce în Mordor, unde nu trece mult şi îşi reface îndestul puterile ca să-i atace pe exilaţii din Numenor.

Al Doilea Ev se sfârşeşte cu *Ultima Alianţă* (între elfi şi oameni), şi cu marele asediu asupra Mordorului. Se sfârşeşte cu răsturnarea de la putere a lui Sauron şi cu distrugerea celei de-a doua întrupări vizibile a răului. Dar preţul plătit este mare, iar greşeala comisă, dezastruoasă. Căci Gil-galad şi Elendil sunt ucişi, în timp ce încearcă să-l spintece pe Sauron. Isildur, fiul lui Elendil, retează Inelul de pe mâna lui Sauron, astfel că puterea îl părăseşte pe acesta şi spiritul său dispare în umbre. Răul însă îşi începe lucrarea. Isildur pretinde că inelul este de drept al său, ca „Dezdăunare pentru tatăl său" şi refuză să-l arunce în Focul aflat în apropiere. Pleacă, însă pe drum este ucis prin înec în Râul cel Mare şi Inelul se pierde, fără a se mai şti nimic despre soarta lui. Totuşi, nu este distrus, încât Turnul Întunecimii, zidit cu ajutorul lui, rămâne în picioare, pustiu, însă nu nimicit. Astfel se încheie al

Doilea Ev, cu întemeierea ţinuturilor Numenoreenilor şi cu sfârşitul ultimei cârmuiri regale a Elfilor Nobili.

AINULINDALE

AINULINDALE
Muzica ainurilor

Şi a fost Eru, Unul, numit Iluvatar în Arda; şi mai întâi i-a făcut pe Ainuri, cei Sfinţi, vlăstare ale gândului sau, şi ei au fost cu el înainte să fi luat fiinţă orice altceva. Iar el le-a vorbit, înfăţişându-le motive muzicale pe care să le cânte dinaintea lui, şi ei au cântat, şi el s-a bucurat. Dar vreme îndelungată fiecare a cântat de unul singur, puţini au fost cei ce-au cântat împreună, în vreme ce toţi ceilalţi ascultau; şi asta din pricină că fiecare înţelegea doar acea parte a minţii lui Iluvatar din care el însuşi se trăgea, încât le era greu să-şi înţeleagă fraţii. Dar cu cât ascultau mai mult, cu atât se adâncea şi înţelegerea lor, închegându-se tot mai mult, în chip armonios.

Şi iată că s-a întâmplat că Iluvatar să-i cheme la sine pe toţi ainurii şi să le înfăţişeze un motiv cu adevărat măreţ, dezvăluindu-le lucruri mai mari şi mai minunate decât le mărturisise până atunci; şi gloria începutului şi splendoarea sfârșitului i-a înmărmurit pe ainuri, făcându-i să se încline amuţiţi în faţa lui Iluvatar.

Iluvatar le-a spus atunci:

— Din tema aceasta pe care v-am înfăţişat-o vreau să-mi faceţi cu toţii, în cânt armonios, o Muzică Măreaţă. Şi cum am aprins în voi Flacăra Nepieritoare, veţi putea face dovada puterilor voastre înfrumuseţând această temă, dacă veţi voi, fiecare cu ale sale gânduri şi meşteşuguri şi după cum se pricepe. Ci eu voi sta şi voi asculta şi mă voi bucura că, prin voi, frumuseţea cea mare a fost trezită şi preschimbata în cântec.

Atunci vocile ainurilor, că îngânate de harpe şi lăute, de cimpoaie şi trompete, şi viole, şi orgi, şi asemenea unor coruri nesfârșite ce-şi însoţeau cântărea cu vorbe, au început să potrivească tema lui Iluvatar într-o muzică măreaţă; şi a crescut un son de melodii ce se năşteau una dintr-altă, împletindu-se într-o armonie ce a pierit din auz, răspândindu-se în străfunduri şi-n înalturi, potopind locurile de sălăşluire ale lui Iluvatar, şi muzică şi ecoul ei s-au revărsat în nimicnicie, care n-a mai fost nimicnicie. Altă muzică asemenea acesteia nici c-au mai făcut ainurii de atunci încoace, cu toate că se zvoneşte că altă încă şi mai măreaţă va fi

înfăţişată dinaintea lui Iluvatar de către corurile ainurilor şi-ale Copiilor lui Iluvatar după ce zilele vor fi ajuns la sfârşit. Abia atunci va fi cântată muzica lui Iluvatar aşa cum se cuvine şi va prinde viaţă în clipa în care i se va da glas, căci abia atunci se vor dumiri cu toţii pe deplin ce voise el de la fiecare în parte şi fiecare va şti ce gândesc ceilalţi, şi Iluvatar va dărui gândurilor lor focul tainic, căci pe placul lui va fi ce va auzi.

Ci acum Iluvatar sta şi ascultă şi o vreme lungă a fost mulţumit de muzică ce-o auzea, căci nu-i găsea nici un cusur. Dar, pe măsură ce temă se-mplinea, în sufletul lui Melkor s-a stârnit dorinţa de a adăugi cu de la sine putere scorniri ale închipuirii sale ce nu se potriveau temei lui Iluvatar; şi căută prin aceasta să sporească puterea şi gloria acelei părţi ce-i fusese lui încredinţată. Dintre toţi ainurii, lui Melkor îi fuseseră hărăzite darurile cele mai de soi, cel al puterii şi cel al cunoaşterii, şi tot el se împărtăşea şi din darurile primite de fraţii săi.

Adesea pornise de unul singur în nimicnicie, în căutarea Flăcării Nepieritoare; căci se aprinsese în el arzătoarea dorinţa de a făuri el însuşi lucruri şi i se părea că Iluvatar nu se gândea la Nimicnicie, iar golul acela îl punea pe Melkor pe jar. Zadarnică i-a fost însă căutarea, căci Focul este a) lui Iluvatar. Numai că în singurătate Melkor începuse să nutrească gânduri ce doar ale sale erau, negândite de fraţii săi.

Astfel de gânduri împletea el acum în muzică să; şi, dintr-o dată, cântul sau a sunat altfel decât al celorlalţi şi cei care cântau laolaltă cu el s-au simţit pierduţi şi gândul li s-a tulburat şi muzica lor a prins să şovăie; unii însă au început să-şi potrivească propriul lor cânt după cel al lui Melkor, dând deoparte gândul ce-l avuseseră înainte. Apoi răzvrătirea lui Melkor i-a cuprins şi pe alţii, şi melodiile auzite până atunci s-au cufundat într-o mare de sunete furtunoase. Dar Iluvatar stătea şi ascultă, până când i s-a părut că jilţul i-a fost prins într-o furtună dezlănţuită, ca şi când ape întunecate se războiau între ele ațâțate de o mânie fără sfârşit, ce nu se lăsă molcomită.

Iluvatar s-a ridicat atunci de pe tron şi ainurii au văzut că zâmbea; şi-a înălţat el mâna stângă şi o nouă temă s-a desluşit deodată în toiul furtunii, asemenea şi totuşi altfel decât motivul cel dintâi, şi a prins putere şi iată că avea o frumuseţe neştiută până atunci. Dar răzvrătirea lui Melkor s-a înteţit în vuiet, împotrivindu-se, şi iarăşi s-au simţit pierduţi ainurii şi şi-au curmat cântărea, încât nu se mai auzea decât Melkor. Iluvatar s-a ridicat din nou şi ainurii au văzut că îi era încruntat chipul; şi-a înălţat el mâna dreaptă şi – minune! – o altă tema a răsărit în tot acel haos, ce nu

mai semăna cu cele dinainte. Căci la început a părut blândă şi mângâietoare, un susur doar de sunete blajine în cânturi suave; dar cum acesta nu putea fi stăvilit, curând a devenit tot mai puternic şi mai adânc, până când a părut că şi cum două cântări se înălţau acum deodată în faţa jilţului lui Iluvatar, dar prin nimic nu se asemănau. Una era adâncă şi vastă, şi minunată, doar că molcomă şi împletită cu tristeţea necuprinsă care, mai presus de orice, îi dădea frumuseţea. A doua, închegată cu greu, răsună stridentă şi găunoasa, repetându-se la nesfârşit; îi lipsea armonia, mai curând sună a îmbinare asurzitoare că de trâmbiţe, zbierând mereu aceleaşi numărate tonuri. Şi cu tot dinadinsul încerca să înăbuşe prima cântare cu violenţă vocii sale, dar mai mult părea că primul cânt îi lua acordurile cu adevărat triumfătoare şi le ţesea în propriul său tipar solemn.

În toiul acestei încleştări, ce făcea că sălile mari ale lui Iluvatar să se cutremure şi cutremurarea aceasta să se întindă până şi în tăcerile încă numite, Iluvatar s-a ridicat a treia oară şi chipul lui era cumplit la vedere. Şi-a ridicat el ambele mâini şi, cu un singur acord, mai adânc decât Abisul, mai înalt decât Bolta Cerească, străpungând precum lumina din ochiul lui Iluvatar, Muzica a încetat.

A vorbit Iluvatar atunci, spunând:

— Puternici suit ainurii şi mai puternic între ei este Melkor, dar să ştie el şi toţi ainurii că eu sunt Iluvatar, şi cele ce le-aţi cântat vi le voi înfăţişa acum, pentru că voi să vedeţi ce aţi făptuit. Iar tu, Melkor, vedea-vei că nici o temă nu poate fi cântată fără doar dacă în mine îşi are izvorul şi nici că poate vreunul cânta altminteri de cum voiesc eu. Ci acela ce va cerca astfel a face dovadă că singura unealta mea cu care născocesc totul este mai minunată decât poate el cu gândul să gândească.

S-au înspăimântat atunci ainurii, căci încă nu pricepeau tâlcul vorbelor ce tocmai le auziseră; iar Melkor s-a ruşinat şi din ruşinea asta s-a înfiripat în taină mânia. Iluvatar însă li s-a înfăţişat şi mai măreţ şi astfel a plecat el de pe acele Inimoase meleaguri pe care le făcuse pentru ainuri; iar ainurii l-au urmat.

Iar când au ajuns în Nimicnicie, Iluvatar le-a spus:

— Iată-vă Muzica!

Şi le-a înfăţişat o vedenie, făcându-i, astfel, să vadă ceea ce până atunci doar auziseră; şi-au zărit o Lume nouă ce prindea contur în faţa ochilor lor, o sferă în miezul Nimicniciei ce-o hrănea, dar fără ca ea însăşi să fie Nimicnicie. Şi cum priveau ei şi se minunau de ce vedeau, Lumea aceasta a-nceput să-şi desfire

istoria şi era ca şi cum prindea viaţă sub ochii lor şi creştea. Iluvatar i-a lăsat o vreme să privească tăcuţi, apoi le-a spus:

— Iată-vă Muzica! Asta-i cântărea voastră de menestreli; şi în ceea ce vă înfăţişez acum în faţa ochilor voştri vă găsi fiecare dintre voi tot ceea ce îi pare că singur a creat sau a adăugit. Iară tu, Melkor, vei afla gândurile tale, zămislite în taina de mintea ta şi vei vedea că ele nu-s decât o fărâmă din întreg, aducând prinos gloriei lui.

Şi multe altele le-a spus Iluvatar ainurilor atunci şi pentru că le-au rămas întipărite în minte vorbele sale, precum şi muzica ce fiecare o făcuse, ainurii ştiu multe din ceea ce a fost şi este şi va fi să vină şi puţine lucruri au rămas nevăzute ochilor lor. Câteva sunt totuşi pe care ei nu le pot vedea, nici fiecare în parte, nici când se adună cu toţii la sfat; căci nimănui nu a dezvăluit Iluvatar toate cele câte le-a ticluit – singur el le ştie – şi, în fiecare ev, se ivesc lucruri ce sunt noi şi prin nimic nu s-au lăsat vestite, căci nu vin din trecut. Aşa se face că, în timp ce Lumea le era dezvăluită astfel, ainurii au văzut că în ea se aflau lucruri pe care ei nu le gândiseră. Şi cu uimire au privit la venirea Copiilor lui Iluvatar şi la locul pregătit anume pentru vieţuirea lor; şi s-au dumirit că ei înşişi îl pregătiseră, prin muzică pe care o făcuseră, fără să ştie că avea şi altă menire decât simpla să frumuseţe. Căci pe Copiii lui Iluvatar nimeni altul nu-i plăsmuise decât el însuşi, fiind aduşi de a treia temă muzicală, nicidecum de temă pe care le-o înfăţişase el la început, încât nici un ainur nu a pus nimic de la sine în plăsmuirea lor. Şi, avându-i acum dinaintea ochilor, ainurii i-au îndrăgit pe loc, că pe nişte făpturi altfel alcătuite decât ei, ciudate şi libere, iar în ele vedeau o dată în plus oglindită mintea lui Iluvatar şi puteau să mai deprindă ceva din înţelepciunea lui, care le era chiar şi lor, ainurilor, ascunsă.

Copiii lui Iluvatar sunt elfii şi oamenii, Întâi Născuţii şi Născuţii După. Şi, dintre toate splendorile Lumii, dintre toate vastele sale bolţi şi spaţii şi dintre ale sale străluciri rotitoare, Iluvatar le-a orânduit sălaş în Adâncurile Timpului şi între miriadele de stele. Şi ar putea părea acest sălaş un lucru de nimic celor care iau seama doar la măreţia ainurilor, nu şi la clarviziunea lor; sau celor care au trebuinţă de toată întinderea Ardei drept temelie pentru o coloană pe care s-o înalţe până când vârful conului sau atinge boltă mai ascuţit decât un ac; sau care ţin socoteala doar de necuprinsa vastitate a Lumii, căreia ainurii încă îi dau formă, fără să se gândească defel la scumpătatea cu care alcătuiesc fiece lucru al ei. Dar când ainurii au văzut acel sălaş în vedenia ce le-a fost arătată şi i-au zărit pe Copiii lui Iluvatar înăuntru, mulţi dintre

cei mai măreţi ainuri şi-au îndreptat toate gândurile asupra acelui loc, la care acum râvneau. Şi în fruntea lor se afla Melkor, aşa cum, la început, tot el fusese cel mai fără seamăn între ainuri care s-a alăturat cu cântul sau Muzicii. Şi le spunea tuturor că dorea să meargă acolo ca să se îngrijească de toate cele intru folosul Copiilor lui Iluvatar – dar îi minţea, cum se minţise şi pe sine la început, căci cine altul decât el însuşi stăpânea clocotitoarele valuri de frig şi fierbinţeală ce se năpusteau asupra acelui tărâm? În adevăr, dorinţa lui era aceea de a-i supune voinţei sale pe elfi şi pe oameni deopotrivă, pizmuindu-i pentru darurile ce li le promisese Iluvatar; şi-şi mai dorea să aibă el însuşi supuşi şi slujitori şi să i se spună şi lui stăpân şi să supună voinţele altora.

Ceilalţi ainuri stăteau şi priveau la acel sălaş aşezat în uriaşele întinderi ale Lumii, pe care elfii îl numesc Arda, Pământul; şi inimile li s-au umplut de lumină şi ochii le-au scăpărat de bucurie la vederea atâtor culori; dar vuietul mării i-a tulburat. Şi au văzut vânturile şi văzduhul, şi materiile din care era făcută Arda, fierul şi piatră, şi argintul şi aurul şi multe altele, dintre toate, apa era cea pe care-o ridicau în slăvi cu osebire. Eldarii spun că în apa încă mai stăruie ecoul Muzicii ainurilor, mai mult decât în orice altă materie ce se găseşte pe acest Pământ; şi mulţi dintre Copiii lui Iluvatar ascultă cu acelaşi nesaţ vocile Mării, fără să ştie de ce o fac.

Spre această apă şi-a îndreptat gândul acel ainu căruia elfii îi spun Ulmo şi pe care, mai mult decât pe orice alt ainu, l-a deprins Iluvatar cu tainele muzicii. Văzduhul şi vânturile l-au atras cu deosebire pe Manwe, cel mai mândru dintre ainuri. Spre materia din care-i făcut Pământul s-au îndreptai gândurile lui Aule, căruia Iluvatar i-a dăruit tot atâta dibăcie şi cunoaştere cât şi lui Melkor, numai că, pentru el, plăsmuirea şi lucrul plăsmuit, iar nu stăpânirea asupra lucrului sau propria pricepere, sunt adevărata încântare şi mândrie. Lui îi place să dăruiască, iar nu să adune, şi nici o grijă nu-l apăsa, ci mereu se-apuca de ceva nou.

Iar Iluvatar i-a spus lui Ulmo astfel:

— Oare, nu vezi tu cum în acest mic regat din Adâncurile Timpului Melkor s-a pornit cu război împotriva celor făurite de tine? Frig neînchipuit de mare şi de amarnic a zămislit cu mintea lui, dar tot n-a izbutit să distrugă frumuseţea izvoarelor tale şi nici ale tale iazuri limpezi. Priveşte zăpadă şi vicleană lucrătură a îngheţului! Melkor a născocit fierbinţeala şi focuri făr' de număr, dar tot n-a secătuit dorinţa ta şi n-a zăgăzuit pe deplin muzica mării. Te uită la norii cei înalţi şi la splendoarea lor, la negurile veşnic schimbătoare; şi pleacă-ţi urechea la căderea ploii pe

Pământ! Norii aceştia te duc mai aproape de Manwe, prietenul tău, pe care-l îndrăgeşti.

— Adevărat este, a răspuns Ulmo. Apa e mai frumoasă acum decât şi-a imaginat-o vreodată inima mea, şi nici cel mai tainic gând al meu n-a izvodit vreodată fulgul de nea, iar căderea ploii n-a fost nicicând cuprinsă în muzică mea. Pe Manwe îl voi căuta pentru că împreună cu el să închipuim cânturi ce veşnic să te bucure!

Astfel şi-au unit de la bun început puterile Manwe şi Ulmo şi în toate cele ce le-au făcut împreună au urmat cu credinţa gândul lui Iluvatar.

Dar chiar în timp ce Ulmo vorbea, iar ainurii încă priveau cu uimire vedenia, ea le-a fost luată şi ascunsă de ochii lor, iar lor li s-a părut că, în acea clipă, zăresc ceva nou, anume întunecimea, pe care până atunci n-o ştiuseră decât cu gândul. Numai că ei îndrăgiseră peste măsură frumuseţea vedeniei şi se lăsaseră furaţi de acea Lume care li se înfăţişase şi prinsese viaţă sub privirile lor şi mintea le era plină de ea; iar istoria a rămas ciuntita şi cercurile timpului nerotunjite pe deplin atunci când vedenia le-a fost luată. Unii dintre ei au spus chiar că vedenia a pierit atunci când s-a desăvârşit Stăpânirea oamenilor şi a început să apună cea a Întâilor Născuţi; din care pricină, deşi Muzica învăluie totul, valarii n-au văzut cu ochii lor Evurile ce-au urmat şi nici sfârşitul Lumii.

Ainurii au fost cuprinşi de frământare, dar Iluvatar i-a chemat la sine şi le-a spus:

— Cunoscută îmi este mie dorinţa minţilor voastre, anume că tot ce aţi văzut voi în adevăr să se-mplinească, să nu rămână doar în gândurile voastre, ci să fie cum sunteţi şi voi, şi totuşi altfel. Aşa că spun: Ea! Să fie toate acestea! Şi voi trimite în Nimicnicie Flacăra Nepieritoare şi ea se va găsi în miezul Lumii, şi Lumea Va Fi; şi dintre voi cine voieşte poate coborî în ea.

Şi dintr-o dată ainurii au văzut în depărtare o lumină, ca un nor cu o inimă vie într-însul, că o flacără; şi au ştiut că aceasta nu mai era doar o vedenie, ci Iluvatar făurise un lucru nou: Ea, Lumea care Este.

Aşa s-a întâmplat că dintre ainuri unii au rămas cu Iluvatar dincolo de hotarele Lumii; dar alţii – şi printre ei mulţi dintre cei măreţi şi mândri – şi-au luat rămas-bun de la Iluvatar şi au pogorât în Lume. Dar, pentru aceasta, Iluvatar le-a cerut ceva în schimb – sau poate că nu el le-a cerut, ci acel ceva izvora din însăşi iubirea lor anume că, din acea clipă, puterea lor să rămână între hotarele Lumii, înlăuntrul lor pentru totdeauna, până la deplina ei alcătuire,

astfel ca ei să fie viaţa ei, iar ea a lor. Şi de aceea se numesc ei valari, Puterile Lumii.

Dar intrând în Ea, valarii au rămas uimiţi şi s-au pierdut cu firea, căci părea că nimic nu fusese încă făurit din ceea ce văzuseră ei în acea vedenie, totul stătea să înceapă, dar încă n-avea formă, iar peste tot domnea întunericul. Căci Muzica Măreaţă nu fusese altceva decât alcătuirea şi înflorirea gândului în spaţiile veşnice, iar Vedenia, doar o prevestire; valahi se aflau acum la începutul Timpului şi înţelegeau că Lumea fusese doar prevestită, prorocită prin cântul lor, iar ei trebuia acum s-o împlinească. Astfel au început marile lor munci în pustietăţi necuprinse şi necercetate, în evuri făr' de număr şi uitate, până când, în Adâncurile Timpului şi în vastele spaţii ale Lumii, s-a ajuns la ceasul şi în locul în care urma să se dureze sălaşul pentru Copiii lui Iluvatar. Şi cei care au trudit cel mai mult pentru a-l dura au fost Manwe şi Aule, şi Ulmo; dar şi Melkor s-a aflat acolo de la bun început, vârându-se în treburile celorlalţi şi încercând să întoarcă totul întru împlinirea propriilor sale gânduri şi dorinţe; şi a aprins focuri mari. Căci Melkor îşi dorea acest Pământ încă tânăr, în care flacăra ardea vâlvătaie, astfel că le-a spus valarilor.

— Acesta va fi regatul meu şi-i voi da numele meu!

Dar Manwe era fratele lui Melkor în mintea lui Iluvatar şi era întâiul instrument în cea de-a doua temă născocită de Iluvatar pentru a pune stavilă răzvrătirii lui Melkor. Astfel că Manwe a chemat la sine multe spirite, şi din cele mari, şi din cele mai mici, şi ele au coborât pe câmpiile Ardei şi l-au ajutat pe Manwe că nu cumva Melkor să împiedice pentru totdeauna împlinirea trudei lor, iar Pământul să se veştejească înainte chiar de a fi înflorit. Iar Manwe i-a spus lui Melkor.

— Regatul acesta nu-l vei lua tu pentru tine pe nedrept, căci mulţi alţii trudesc aici umăr la umăr cu tine.

Şi s-a iscat vrajbă între Melkor şi ceilalţi valari; drept care Melkor a găsit de cuviinţă să se retragă o vreme şi să pornească spre alte meleaguri, unde putea să facă aşa cum dorea el; dar din sufletul sau n-a alungat dorinţa de a stăpâni Regatul Ardei.

Apoi, valarii şi-au ales pentru ei înşişi o formă şi o culoare pentru că tot ce-i atrăsese în Lume era dragostea lor pentru Copiii lui Iluvatar, în care-şi puneau nădejdea, au luat forma după ceea ce văzuseră în vedenia lui Iluvatar, dar nu şi măreţia şi splendoarea întrezărite acolo. Iar forma asta şi-o alcătuiau mai mult după cum ştiau ei că trebuie să arate Lumea ce putea fi văzută, şi nu după cum arată ea cu adevărat. Pentru valari, forma e aidoma veşmintelor pe care le purtam noi şi pe care le putem

lepăda fără ca fiinţă să ni se împuţineze. Valarii pot umbla neînveşmântaţi, dacă aşa voiesc, şi nici măcar eldarii nu-i pot zări cu limpezime, chiar de se află în preajma lor. Dar când doresc să pună pe ei veşminte, atunci îşi iau forme de bărbaţi, unii, şi de femei, alţii, după cum le-au fost naturile de la bun început, astfel ca formă pe care o ia fiecare nu este aleasă după bunul său plac, ci îi întrupează! Natura, aşa cum şi noi ne înveşmântăm diferit, după cum suntem bărbaţi sau femei, căci nu veşmintele ne fac ceea ce suntem. Cât despre Mai-Mari, formele pe care le îmbracă nu seamănă întotdeauna cu veşmintele purtate de regii şi reginele din rândul Copiilor lui Iluvatar, ci uneori se învelesc cu propriile lor gânduri şi atunci îi desluşim că pe ceva teribil de măreţ şi grozav de înfricoşător.

Mulţi li s-au alăturat valarilor, unii mai umili, alţii egali lor în măreţie, şi împreună au trudit ca să facă rânduiala pe Pământ şi să-i stăvilească tălăzuirile. Şi a văzut Melkor ce se făcuse acolo şi cum valarii umblau pe Pământ ca puteri ce puteau fi văzute, purtând veşmintele Lumii, şi erau minunaţi şi mândri la vedere şi fericiţi, iar Pământul se preschimbă într-o grădină a desfătărilor lor. Căci tălăzuirile lui erau acum; îmblânzite. Şi l-a cuprins pizmă pe Melkor, mai abitir decât înainte; aşa că şi-a luat şi el o formă ce putea fi văzută, doar că, din pricina sufletului său înnegurat şi a răutăţii ce-i ardea lăuntrurile, forma aceea era întunecată şi înspăimântătoare. Şi astfel a pogorât el în Arda, cu o putere şi o măreţie mai mari decât ale oricărui valar, precum un munte ce iese din mare, iar vârfu-i se-nălţa deasupra norilor, acoperit de gheţuri şi purtând o coroană de foc şi fum. Lumina din ochii lui Melkor era asemenea unei flăcări ce dogoreşte cu fierbinţeala ei şi sfredeleşte totul, cu frig de moarte.

Astfel a început prima bătălie între valari şi Melkor pentru stăpânirea Ardei; dar despre aceste frământări elfii ştiu prea puţine. Căci cele povestite aici au fost depanate de valahi înşişi, cu care eldalienii au stat la sfat în Valinor; poveţe le-au dat valarii, dar despre războaiele dinaintea venirii elfilor abia dacă au adus vorba. Cu toate acestea, printre eldari se vorbeşte că valarii s-au încumetat, în ciuda lui Melkor, să cârmuiască Pământul şi să-l pregătească pentru venirea Întâilor Născuţi; au întemeiat ţări, pe care Melkor le-a distrus; au săpat văi, iar Melkor le-a astupat la loc; au dăltuit munţi, însă Melkor i-a făcut fărâme; au făcut mări, dar Melkor le-a spulberat; şi nimic nu putea dăinui în pace sau creşte temeinic pentru că, de cum se apucau valarii să dureze ceva, venea Melkor şi dărâma sau sfărâma. Dar truda lor n-a fost chiar în zadar, şi, cu toate că vrerea nu li s-a împlinit până la capăt

nicăieri şi în nimic din ce făcuseră ei, şi toate cele aveau forme şi culori altminteri decât le închipuiseră valarii la început, încetul cu încetul, Pământul s-a tocmit şi s-a gătit şi astfel s-a întemeiat, în cele din urmă, locul de sălăşluire pentru Copiii lui Iluvatar, în Adâncurile Timpului, printre miriadele de stele.

VALAQUENTA

N
HITHLUM
ANFAUGLITH
(Ard-galen)
LOTHLANN
LAMMOTH
ERED LÓMIN
ERED WETHRIN
Lake Mithrim
MITHRIM
Eithel Sirion
Fen of Serech
DOR-LÓMIN
NEVRAST
LADROS
TAUR-NU-FUIN
(Dorthonion)
March of Maedhros
EREDGORGOROTH
Nan Dungortheb
HIMLAD
DIMBAR
FOREST OF NELDORETH
FOREST OF BRETHIL
Menegroth
Esgalduin
DORIATH
FOREST OF REGION
River CELON
Nan Elmoth
ESTOLAD
Lake HELEVORN
THARGELION
River GELION
WEST BELERIAND
FALAS
BELEGAER
River NENNING
River NAROG
TALATH DIRNEN
Realm of Nargothrond
Aman Rûdh
Aelin-Uial
River AROS
Taur-en-Faroth
Gates of Sirion
ANDRAM
EAST BELERIAND
River ASCAR
R. THALOS
OSSIRIAND
ERED LUIN
Ramdal
Amon Ereb
Nan-Tathren
River LEGOLIN
River BRILTHOR
River DUILWEN
River ADURANT
ARVERNIEN
Birchwoods
R. SIRION
Mouths of Sirion
TAUR-IM-DUINATH
BAY OF BALAR
Isle of BALAR
MAP OF
BELERIAND
AND THE LANDS
TO THE NORTH

ISTORIA VALARILOR ŞI A MAIARILOR DUPĂ LEGENDELE ELDARILOR

La început, Eru, Unul, care în limba elfilor se numeşte Iluvatar, i-a făcut pe ainuri din gândul său; iar ei, stându-i dinainte, au dat glas unei muzici măreţe. În această Muzică s-au aflat începuturile Lumii; căci Iluvatar a făcut ca această muzică să poată fi zărită, iar ei au văzut-o ca pe o lumină în întuneric. Şi mulţi dintre ei au fost vrăjiţi de frumuseţea ei şi de istoria ei pe care o vedeau cum se naşte şi prinde contur că într-o vedenie. Astfel că Iluvatar a dat fiinţă vedeniei şi a trimis Focul Tainic să ardă în inima Lumii; şi Lumea a primit numele de Ea.

Apoi, aceia dintre ainuri care tânjeau după ea s-au ridicat şi au pătruns în Lume la începutul Timpului, iar menirea lor era aceea de a o tocmi şi, prin muncile lor, de a împlini vedenia pe care o zăriseră. Îndelung au trudit pe Ea, cu tărâmurile ei atât de întinse încât întrec închipuirea elfilor şi a oamenilor, până când, la ceasul sorocit, a fost făcută Arda, Regatul Pământului. Atunci au îmbrăcat ei veşmântul Pământului şi au coborât pe el şi s-au statornicit acolo.

Despre valari

Pe Mai-Marii acestor spirite elfii îi numesc valari, Puterile Ardei, iar oamenii îi numesc adesea zei. Peste valari şapte sunt Domnii; şi tot şapte sunt şi valierele, Reginele valarilor. Astfel le era numele în limba elfică, după cum era vorbită în Valinor, cu toate că altfel se numesc în graiul elfilor din Pământul de Mijloc, iar oamenii le spun în multe chipuri. Numele Domniilor, în ordinea cuvenită, sunt: Manwe, Ulmo, Aule, Orome, Mandos, Lorien şi Tulkas; iar Reginele se numesc: Varda, Yavanna, Nienna, Este, Vaire, Vana şi Nessa. Melkor nu mai este socotit printre valari, iar numele său nu-i rostit pe Pământ.

Manwe şi Melkor erau fraţi în gândul lui Iluvatar. Cel, mai măreţ dintre ainurii care au venit pe pământ a fost, la început, Melkor; dar Manwe este mai drag inimii lui Iluvatar şi-i înţelege cel mai bine planurile. La vremea cuvenită, avea să devină primul

dintre toţi Regii, domn peste tărâmul Ardei şi cârmuitor al tuturor ce vieţuiau acolo. Cel mai mult îl încântau în Arda vânturile şi norii şi întregul văzduh, din înălţimile sale până în adâncuri, şi de la hotarele cele mai îndepărtate ale Valului Ardei până la adierile ce unduiesc iarba. I se mai spune şi Sulimo, Domnul Suflării Ardei. Îndrăgeşte păsările toate, iuţi şi cu aripi puternice, şi ele vin şi pleacă la porunca lui.

Alături de Manwe sta Varda, Doamna Stelelor, care ştie toate întinderile din Ea. Frumuseţea ei este atât de mare, încât n-o pot cuprinde vorbele oamenilor sau ale elfilor, căci lumina ui Iluvatar încă mai adăsta pe chipul ei. Iar puterea şi bucuria ei în această lumină se afla. Din străfundurile lui Ea a venit ca să-i fie de ajutor lui Manwe; pe Melkor îl ştia dinaintea izvodirii Muzicii şi l-a respins, iar el o ură şi se temea de ea mai mult decât de toţi ceilalţi pe care-i plăsmuise Eru. Manwe şi Varda arareori se despart, iar traiul şi-l duc în Valinor. Casele lor se găsesc deasupra zăpezilor veşnice, sus, pe Oiol Osse, piscul ce domină masivul Taniquetil, cel mai înalt munte de pe Pământ. Când Manwe se aşază în jilţul său şi priveşte în jur, ochii săi văd mai departe decât oricare alţi ochi; de e Varda cu el, vede chiar şi prin neguri, prin întuneric şi peste nesfârşirea mării. Cât despre Varda, atunci când Manwe e cu ea, urechile-i aud mai limpede decât oricare alte urechi, aud zvonul vocilor ce striga de la răsărit la apus, de pe munţi şi din vai şi din locurile întunecate pe care le-a durat Melkor pe Pământ. Dintre toţi Mai-Marii ce vieţuiesc în această lume, elfii pe Varda o îndrăgesc mai mult şi-i arată cea mai mare preţuire. Elbereth o numesc ei şi din umbrele Pământului de Mijloc îi strigă numele şi-l preaslăvesc în cântece atunci când răsar stelele.

Ulmo e Domnul Apelor. El nu are soaţă. Nu zăboveşte nicăieri prea mult, ci îşi schimbă sălaşul după pofta inimii, dintr-un străfund în altul al apelor adânci ale Pământului, sau chiar sub Pământ. E al doilea după Manwe ca putere şi, înainte să fi fost întemeiat Valinorul, el i-a fost lui Manwe cel mai apropiat prieten; dar după aceea arareori se mai ducea la sfaturile valarilor, numai dacă trebuiau cumpănite treburi importante. Căci el învăluie cu gândul său Arda întreagă şi nu are nevoie de loc de odihnă. Unde mai pui că nu-i place să umble pe pământ şi arareori se înveşmântează într-un trup, aşa cum fac semenii săi. Dacă l-ar vedea Copiii lui Eru, o mare spaimă i-ar cuprinde; căci Regele Mării s-ar ivi înfricoşător, asemenea unui munte de apă ce se năpusteşte asupra uscatului, cu un coif întunecat şi panaş de spumă, cu strai de zale lucind ca argintul în umbrele verzi.

Trâmbițele lui Manwe au glas puternic, dar vocea lui Ulmo este adâncă, asemenea adâncurilor oceanului pe care doar el l-a văzut.

Cu toate acestea, Ulmo îi iubeşte şi pe elfi, şi pe oameni şi niciodată nu i-a lăsat de izbelişte, nici când urgia valurilor s-a stârnit împotriva lor. Se întâmplă uneori să vină nevăzut la ţărmurile Pământului de Mijloc sau pătrunde până departe pe uscat, prin braţele înguste ale mării, şi acolo cântă din marii săi corni, uiumuri se numesc aceştia, făcuţi din scoică albă; şi cei până la care străbate cântarea sa o vor auzi totdeauna în inimile lor şi vor tânji după mare tot restul vieţii lor. Dar, cel mai adesea, Ulmo le vorbeşte celor ce trăiesc în Pământul de Mijloc cu glasuri ce se aud doar ca o muzică a apelor. Căci toate mările, lacurile, râurile, fântânile şi izvoarele se află sub stăpânirea sa; încât elfii spun că spiritul lui Ulmo curge prin toate venele pământului. Şi astfel primeşte Ulmo veşti, chiar şi în afunduri, despre nevoile şi durerile Ardei, care, altfel, i-ar rămâne neştiute lui Manwe.

Puterea lui Aule este mai mică decât a lui Ulmo, dar nu cu mult. El este stăpân peste toate materiile din care e făcută Arda. La început a trudit cot la cot cu Manwe şi cu Ulmo; modelarea pământurilor a fost munca lui. E făurar şi Mai-Marele tuturor meşteşugurilor, placându-i cu osebire ceea ce iese din mâinile meşterilor dibaci, chiar şi cel mai mic lucruşor, dar, în egală măsură, îi plac zidirile măreţe din străvechime. Ale lui sunt nestematele ce se găsesc adânc în Pământ şi aurul cel frumos pe mână, dar şi pereţii munţilor şi fundurile mărilor. Noldorii de la el şi-au luat învăţătură, iar el le-a fost prieten dintotdeauna. Melkor îl pizmuia, căci Aule se asemăna mult cu el în gând şi putere; între ei a fost vrajbă îndelungată, din pricină că Melkor distrugea sau întina tot ce făcea Aule, iar acesta se săturase să tot îndrepte tulburările şi neorânduielile pricinuite de Melkor. Fiecare dorea să facă de unul singur lucruri noi pe care nimeni altul nu le gândise până atunci, şi tare le mai plăcea când erau lăudaţi pentru măiestria lor. Dar Aule i-a rămas credincios lui Eru şi se supunea voinţei lui în tot ce făcea; nu-i era necaz pentru ceea ce făureau ceilalţi, ci căuta să le dea sfaturi. Câtă vreme Melkor îşi irosea spiritul în pizmă şi ură, până ce a ajuns ca în tot ce făptuia să batjocorească gândul altora, şi distrugea, dacă putea tot ce durau ei.

Soaţa lui Aule este Yavanna, Cea-care-rodeste. Ea iubeşte tot ce creşte pe pământ, în forme făr' de număr, şi pe toate le are în gândul ei, de la Copacii asemenea turnurilor din codrii mai vechi decât străvechimea, până la muşchiul de pe pietre sau micile şi neştiutele fiinţe din ţarină. Între Regine, Yavanna îi urmează

Vardei în respectul pe care i-l arăta valarii. Când apare-n trup de femeie, este înaltă şi înveşmântată în verde; dar uneori îşi ia alte forme. Sunt unii care au văzut-o stând asemenea unui copac sub bolta cerului, cu Soarele drept cunună; şi din toate ramurile cădea o rouă aurie pe pământul sterp şi numaidecât se înverzea acesta cu grâu răsărit; dar rădăcinile copacului se găseau în apele lui Ulmo, iar vânturile lui Manwe şopteau în frunzele copacului, Kementari, Regina Pământului, i se spune în graiul eldarin.

Feanturii, stăpânii duhurilor, sunt fraţi şi cel mai adesea sunt numiţi Mandos şi Lorien. Dar aşa li se spune locurilor unde sălăşluiesc ei, căci numele lor adevărate sunt Namo şi Ulmo.

Namo, fratele cel mare, trăieşte în Mandos, aflat la apus de Valinor. El îngrijeşte de Casele Morţilor şi cheamă la sine spiritele celor ucişi. Nu uita niciodată nimic şi cunoaşte toate lucrurile ce va să fie, în afară de cele ce n-au fost încă sorocite de Iluvatar. Namo e Judele valarilor, dar îşi rosteşte osândele şi judecăţile doar când îi cere Manwe. Vaire Ţesătoarea este soaţa lui; ea împleteşte în plasele ei de povesti toate cele ce s-au petrecut vreodată de-a lungul vremii şi cu aceste plase îmbrăca sălaşurile din Mandos, care se lărgesc tot mereu o dată cu trecerea evurilor.

Fratele cel tânăr, Ulmo, este stăpânul visurilor şi al vedeniilor. În Lorien se găsesc grădinile sale, în ţara valarilor, şi sunt cele mai frumoase dintre toate locurile lumii, pline de multe şi felurite spirite. Blânda Este, tămăduitoarea rănilor şi a ostenelii, este soaţa lui. Cenuşiu îi e veşmântul; iar darul ei este odihnă. Nu umbla la lumina zilei, ci doarme atunci pe o insulă din Lacul Lorellin cel umbrit de arbori. La fântânile lui Irmo şi Este se înviorează toţi cei ce trăiesc în Valinor; adesea, înşişi valarii vin în Lorien, pentru a gasi aici odihnă şi uşurare de povara Ardei.

Nienna e mai presus de Este, ea fiind sora feanturilor. Ea trăieşte singură. Cunoaşte durerea prea bine şi jeleşte! Fiecare vătămare pe care i-a pricinuit-o Melkor Ardei. Atât de mare i-a fost tristeţea, pe măsură ce Muzica se împlinea tot mai mult, încât cântul ei s-a preschimbat în jelanie, cu mult înainte de a se sfârşi, iar glasul jelaniei s-a împletit în temele Lumii încă dinainte de-a fi fost Lumea făcută. Dar Nienna nu plânge pentru sine; cei care-o ascultă învață să fie milostivi şi să nu-şi piardă nădejdea. Sălaşurile ei se găsesc dincolo de soare-apune, la hotarele lumii; arareori vine ea în Valinor, unde totul e numai o bucurie. Mai curând se duce la casele din Mandos, care nu se afla departe de ale sale; şi toţi cei care aşteaptă acolo, în Mandos, o strigă, pentru că ea aduce putere spiritului şi preschimbă amărăciunea în

înţelepciune. Ferestrele casei ei privesc în afară, dincolo de zidurile lumii.

Cel mai puternic şi mai vestit pentru faptele sale de vitejie este Tulkas, căruia i se mai spune şi Astaldo, Temerarul, A venit ultimul în Arda, ca să-i ajute pe valari în prima bătălie cu Melkor. Îi plac luptele corp la corp şi întrecerile ce pun la încercare forţa; nu călăreşte armăsari, căci este mai iute decât orice făptură ce merge pe picioare, şi nu cunoaşte oboseala. Părul şi barba îi sunt aurii, pielea brună; iar arme îi sunt propriile mâini. Nu-i pasă nici de ce-a fost, nici de ce-o să vină, nu-i priceput să dea sfaturi, dar e un prieten de nădejde. Are drept soaţă pe Nessa, sora lui Orome, la fel de sprintenă şi de iute de picior ca şi soţul ei. Tare dragi îi sunt Nessei ciutele şi cerbii, care o urmează îndeaproape ori de câte ori hoinăreşte prin ţinuturi sălbatice; dar ea îi întrece, ca săgeata le-o ia înainte, cu vântul în plete. Îi place dansul şi adesea dansează, în Valimar, pe pajişti pururea verzi.

Orome este un stăpân puternic. Chiar dacă nu-l întrece pe Tulkas în forţă, e mai cumplit la mânie; Tulkas, în schimb râde tot timpul, fie în întreceri, fie la război, şi chiar lui Melkor i-a râs în nas, în bătăliile pe care le-au purtat înainte să se fi născut elfii. Orome a îndrăgit meleagurile Pământului de Mijloc, încât le-a părăsit cu inima îndoită pentru a veni şi a se aşeza în Valinor; dar, în zilele de odinioară, trecea adesea munţii, spre răsărit, ca să revadă, împreună cu armia sa, dealurile şi câmpiile. Orome e cel ce vânează monştri şi fiare sângeroase, iar mai presus de orice îi plac caii şi câinii; dar şi copacii toţi, din care pricină este numit şi Aldaron ori Tauron de către sindari, adică Domnul Pădurilor. Nahar se numeşte calul sau, alb în soare şi lucind ca argintul în noapte. Valaroma e numele cornului sau cel mare, al cărui glas e precum răsăritul roşu al soarelui sau ca fulgerul ce despică norii. Peste toţi ceilalţi corni ai armiei sale răsună al său în codrii pe care Yavanna i-a făcut să crească în Valinor; căci în aceşti codri îşi pregătea Orome oastea şi sălbăticiunile, ca să ia urma creaturilor ticăloase ale lui Melkor. Soaţa lui Orome este Vana, Cea Pururea Tânără; este sora mai mică a Yavannei. Toate florile răsar când trece ea şi se deschid sub privirile ei; şi toate păsările cântă la venirea ei.

Acestea sunt numele valarilor şi valierelor şi, în câteva vorbe, au fost înfăţişaţi după cum li s-au arătat ei eldarilor în Aman. Dar, oricât ar fi fost de frumoase şi alese formele în care se arătau ei Copiilor lui Iluvatar, nu erau decât un val ce ascundea adevărata lor frumuseţe şi putere. Şi ce se spune aici – chiar dacă puţin – despre ceea ce-au ştiut eldarii odată este nimic pe lângă adevărata

lor natură ale cărei origini se întorc în timp şi în spaţiu dincolo de putinţa noastră de a cuprinde cu gândul. Între ei, Nouă erau mai puternici şi mai slăviţi. Unul însă a fost îndepărtat dintre cei nouă, astfel că au rămas Opt, aratarii, Stăpânii Ardei: Manwe şi Varda, Ulmo, Yavanna şi Aule, Mandos, Nienna şi Orome. Deşi Manwe le este Rege şi chezaş al credinţei lor faţă de Eru, ei sunt egali în măreţie şi mai presus de toţi ceilalţi, fie aceştia din rândul valarilor sau al maiarilor, fie din orice altă spiţă trimisă de Iluvatar în Ea.

Despre maiari

Împreună cu valahi au venit şi alte spirite, a căror vieţuire începuse şi ea înaintea Lumii; de aceeaşi spiţă cu valarii, sunt mai prejos că rang decât ei. Maiari se numesc ei, fiind supuşi valarilor, slujindu-i şi sprijinindu-i în toate câte le fac. Neştiut le este elfilor numărul lor şi puţini au primit nume în vreunul dintre graiurile Copiilor lui Iluvatar; căci or sta ele lucrurile altfel în Aman, dar în Pământul de Mijloc arareori s-au arătat maiarii în forme ce puteau fi văzute de către elfi şi oameni. Mai-Mari printre maiarii din Valinor ale căror nume-s pomenite în istoriile Zilelor de Odinioară sunt Ilmare, slujnica Vardei, şi Eonwe, purtătorul stindardului şi crainicul lui Manwe; ne-ntrecuta îi este vitejia în Arda. Dar, dintre toţi maiarii, Osse şi Uinen sunt cei mai cunoscuţi Copiilor lui Iluvatar.

Osse îi e supus lui Ulmo şi stăpân al mărilor ce udă ţărmurile Pământului de Mijloc. Nu coboară nicicând în adâncuri, ci iubeşte coastele şi insulele şi-l bucura vânturile aflate în stăpânirea lui Manwe; căci tare-i place vifornița şi râde când urlă valurile în jurul său. Uinen e soaţa lui, Doamna Mărilor, al cărei păr se răsfira prin toate apele de sub bolta. Toate făpturile ce vieţuiesc în şuvoaiele de apă sărată îi sunt dragi şi la fel îi sunt şi plantele ce cresc acolo; marinarii o cheamă pe nume, căci ea se poate întinde liniştită pe valuri, înfrânând dezlănţuirile lui Osse. Numenoreenii au trăit multă vreme sub oblăduirea ei şi îi arătau acelaşi respect ca şi tuturor valarilor.

Melkor ura marea, pentru că nu o putea supune. Se povesteşte că, în timp ce era făcută Arda, el a încercat să-l ademenească pe Osse de partea sa, făgăduindu-i, dacă primea să-l slujească, toate tărâmurile şi întreaga putere ce de drept erau ale lui Ulmo. Aşa s-a făcut că, odată, demult, marea a fost cuprinsă de un asemenea zbucium, încât a distrus pământurile.

Dar, la rugămintea lui Aule, Uinen l-a potolit pe Osse şi s-a înfăţişat cu el la Ulmo; a fost iertat şi el s-a reîntors la vechile sale îndatoriri de vasal, fără să se mai abată de la ele. Aproape niciodată totuşi dorinţa de a se dezlănţui aprig nu l-a părăsit cu totul şi uneori se lăsă cu bună ştiinţă prada furiilor, fără ca Ulmo, stăpânul său, să-i ceară acest luciu. De aceea, cei ce trăiesc în apropierea mării sau pornesc în corăbii pe întinderea ei îl iubesc pe Osse, dar nu au încredere în el.

Melian era numele unei maia care slujea şi Vanei, şi lui Este; multă vreme a trăit în Lorien, îngrijind de copacii care înfloresc în grădinile lui Irmo, înainte să vină în Pământul de Mijloc. Oriunde se ducea, era înconjurată de cântecul privighetorilor.

Cel mai înţelept dintre maiari era Olorin. Şi el trăia în Lorien, dar drumurile sale îl duceau adesea spre sălaşurile Niennei, şi de la ea a deprins milostivenia şi răbdarea.

Despre Melian se povestesc multe în Quenta Silmarillion. Dar în povestea aceasta nu se spune nimic despre Olorin; căci, deşi îi iubea pe elfi, umbla printre ei nevăzut sau, când se lăsă văzut, arata întocmai ca ei, încât ei nu ştiau de unde le veneau acele năluciri frumoase ori străfulgerările de înţelepciune pe care el le insufla în inimile lor. Mai târziu, a legat prietenie cu toţi copiii lui Iluvatar, fiindu-i milă de suferinţele lor; cei care-l ascultau vorbind se scuturau dintr-o dată de disperarea care-i apasă şi dădeau uitării gândurile întunecate.

Despre duşmani

Între toate numele, ultimul este al lui Melkor, Cel-ce-cu-puterea-i-loveşte. Dar lui nu i s-a mai îngăduit să şi-l folosească; iar noldorii, dintre elfi cei care-au avut cel mai mult de pătimit de pe urma ticăloşiei sale, nu-l rostesc cu nici un chip, ci îl numesc Morgoth, Duşmanul Întunecat al Lumii. Iluvatar i-a hărăzit mari puteri, făcându-l egalul lui Manwe.

Se împărtăşea, alături de toţi ceilalţi valari, din aceleaşi puteri şi aceeaşi cunoaştere ca şi ei, dar pe toate le folosea pentru a-şi împlini ticăloşiile, risipindu-şi forţa în nemilostivire şi tiranie. Căci tânjea după Arda şi după tot ce se găsea în ea, dorind să-l răstoarne pe Manwe de la putere şi să ajungă stăpân peste tărâmurile şi supuşii săi.

Înfumurarea l-a împins de la măreţie la nesocotirea a tot şi toate, în afară de sine însuşi, ajungând un spirit risipitor şi nemilos. Inteligenţa şi-a preschimbat-o în viclenie, răstălmăcind după cum voia tot ceea ce-i era lui de folos şi devenind, cu timpul,

un mincinos fără pic de ruşine. La început, şi-a dorit Lumină, dar, neputând-o avea doar pentru sine, l-a cuprins o mânie atât de aprigă, încât s-a cufundat într-o genune numai flăcări şi, de acolo, în întunecime, întunecimea i-a fost apoi unealtă în toate fărădelegile pe care le-a abătut asupra Ardei, umplându-i de groază făpturile toate.

Dar nesupunerea lui Melkor avea atâta forţă, încât multe evuri, nemaiștiute acum, a durat vrajbă dintre el şi Manwe şi toţi ceilalţi valari şi timp de ani îndelungaţi scurşi în Arda a ţinut el sub stăpânirea sa aproape tot Pământul. Singur însă nu era. Căci, dintre maiari, mulţi au fost cei ce s-au lăsat ademeniţi de măreţia sa în zilele sale de glorie şi i-au rămas credincioşi, coborând dimpreună cu el în întunecime; pe alţii i-a ademenit mai târziu în slujba sa, cu minciuni şi daruri amăgitoare. Cele mai înspăimântătoare dintre aceste spirite erau valaraukarii, biciurile de foc, care în Pământul de Mijloc se numeau Balrogi, demonii terorii.

Iar, dintre slujitorii săi ce poartă nume, cel mai însemnat era acel spirit căruia eldarii îi ziceau Sauron, sau Gorthaur cel Crud. La început, a fost şi el unul dintre maiarii lui Aule şi şi-a păstrat renumele în legendele acelui neam. I De Ia nici una dintre faptele lui Melkor Morgoth în Arda, şi din nici una din muncile sale cele mari sau din lucrările sale Sauron n-a lipsit, cât despre ticăloşia acestuia, a fost mai mică decât a stăpânului său doar din pricină că, pentru multă vreme, n-a trudit pentru sine, ci i-a slujit altuia. Dar în anii ce aveau să vină, s-a înălţat ca o umbră a lui Morgoth şi ca un duh al răutăţii sale şi l-a urmat pe acelaşi drum al pierzaniei, în Nimicnicie.

AICI SE SFÂRŞEŞTE VALAQUENTA

QUENTA SILMARILLION
Istoria silmarililor

CAPITOLUL I
Despre începutul zilelor

Printre înţelepţi se povesteşte că Primul Război a început înainte ca Arda să fi fost desăvârşită şi înainte să crească sau să umble vreo făptură pe pământ; şi, multă vreme, Melkor a fost cel mai tare. Dar, în toiul războiului, un spirit de o forţă şi un curaj nemaiîntâlnite a venit în ajutorul valarilor, după ce auzise în cerurile îndepărtate că în Regatul cel Mic se purta o bătălie; iar Arda s-a umplut de răsunetul râsului său. Aşa a venit Tulkas cel Puternic, a cărui mânie se învolburează precum o vântoasă din cele mari, punând pe fugă norii şi întunericul din calea sa; iar Melkor a fugit din faţa mâniei şi a hohotelor sale de râs şi, după ce a părăsit el Arda, a fost pace timp de un ev îndelungat. Iar Tulkas a rămas şi a devenit unul dintre valarii din Regatul Ardei. Melkor însă uneltea în bezna de dincolo de Arda şi ura lui a rămas pentru totdeauna îndreptată împotriva lui Tulkas.

În acea vreme, valarii au rânduit mările şi pământurile, şi munţii, iar Yavanna a pus, în sfârşit, în ţarină seminţele pe care le avea pregătite de multă vreme. Şi, pentru că era nevoie de lumină, căci focurile fuseseră potolite ori îngropate sub dealurile de la începuturi, Aule a ascultat rugămintea Yavannei şi a făurit două felinare urieşeşti pentru a lumina Pământul de Mijloc pe care el îl durase în mijlocul marilor împrejmuitoare. Apoi Varda a umplut felinarele, iar Manwe le-a aprins, după care valarii le-au cocoţat pe pilaştri nemăsurat de înalţi ce întreceau cu mult toţi munţii ce-au rămas peste evuri. Un felinar l-au ridicat în partea de miazănoapte a Pământului de Mijloc, numindu-l Illuin; pe celălalt l-au ridicat la miazăzi, dându-i numele de Ormal; şi lumina Felinarelor valarilor s-a revărsat peste Pământ, astfel că totul era luminat ca şi când ar fi fost zi, o zi fără de sfârşit.

Apoi seminţele puse de Yavanna în ţarină iute au răsărit şi au înmugurit şi o mulţime de lucruri mici şi mari s-au ivit şi au crescut: muşchi şi ierburi de tot felul, şi ditamai ferigile şi copaci ale căror vârfuri erau încoronate de nori, ca şi când ar fi fost nişte munţi vii cu poalele înveşmântate într-un crepuscul verde şi s-au ivit fiarele, sălăşluind pe câmpiile înierbate ori în nuri şi lacuri, ori mişunând în umbrele codrilor. Numai flori nu înfloriseră şi păsări

nu cântau, căci ele aşteptau în sânul Yavannei să le vină vremea; dar rodnicia era născută din închipuirea ei şi parcă nicăieri atât de multă ca în tărâmurile celea din mijlocul Pământului, unde se întâlneau şi se împleteau luminile celor două Felinare. În Lacul cel Mare se găsea Insula Almaren, sălaşul dintâi al valarilor, pe când toate lucrurile erau încă tinere şi verdele, neştiut până atunci, mai apărea ca o minune în ochii celor ce-l făcuseră; şi multă vreme a domnit mulţumirea printre ei.

Dar s-a întâmplat că, în timp ce valarii se odihneau după muncile lor, uitându-se cum creşteau şi se împlineau toate pe care le gândiseră şi le începuseră, Manwe a hotărât să facă un mare ospăţ; i-a poftit pe toţi valarii, cu mic cu mare, iar aceştia au venit. Aule şi Tulkas erau însă tare osteniţi. Căci amândoi îi ajutaseră pe toţi ceilalţi – Aule cu iscusinţă sa, Tulkas cu forţa – fără contenire, în zilele trudei lor. Melkor știa ce se întâmplă, mulţumită prietenilor şi iscoadelor pe care le avea încă de pe atunci: maiarii pe care-i ademenise de partea sa; şi, departe, în întunecime, clocotea de ură, pizmuindu-şi semenii pentru ceea ce făcuseră şi dorind să-i preschimbe în slujitorii săi. Astfel că din cuprinderile lui Ea a adunat în juru-i spirite pe care le ademenise să-l slujească pe el şi, înconjurat de ele, s-a simţit dintr-o dată puternic. Zicându-şi că, iată, sosise clipa mult aşteptată, s-a apropiat din nou de Arda, s-a uitat în jos spre ea şi frumuseţea Pământului în Primăvara vieţii sale i-a aprins şi mai mult ura.

Prin urmare, valarii se strânseseră pe Almaren, fără teamă de ceva rău şi, din pricina luminii lui Illuin, n-au băgat de seamă umbră de la miazănoapte pe care o aruncă Melkor din depărtare; căci Melkor se întunecase precum Noaptea Nimicniciei. Legendele spun că la acel praznic al Primăverii de pe Arda, Tulkas a luat-o de soaţă pe Nessa, sora lui Orome, iar ea a dănţuit dinaintea valarilor pe iarbă verde a Insulei Almaren.

Apoi, Tulkas s-a întins să doarmă, ostenit şi mulţumit, iar Melkor, văzând acestea, şi-a zis că a sosit clipa pe care o aşteptase atât. Astfel că a trecut dincolo de Zidurile Nopţii, dimpreună cu armia sa, şi a pătruns în Pământul de Mijloc prin capătul său de la miazănoapte, fără ca valarii să prindă de veste ce se întâmplă.

Melkor s-a apucat de îndată să sape adânc în pământ ca să zidească o mare fortăreaţă sub munţii cei întunecaţi, unde razele Felinarului Illuin de-abia dacă aruncau o lumină palidă şi rece. Fortăreaţa a primit numele de Utumno. Şi, cu toate că valarii încă nu aveau cunoştinţă de ea, ticăloşia lui Melkor şi năpasta urii sale s-au revărsat din locul acela, părăginind Primăvara Ardei. Ce era verde s-a ofilit şi a putrezit, râurile s-au umplut de buruieni şi mâl

şi au apărut mlaştini, răspândind miasme otrăvitoare, iar acolo se înmulţeau în voie muştele; codrii au devenit întunecaţi şi ameninţători, cuibare ale spaimei; fiarele, şi ele, s-au preschimbat în monştri cu coarne şi colţi, care muiau pământul cu sânge. Abia acum s-au dumirit valarii că Melkor trecuse iar la fapte, aşa că s-au apucat să-i caute bârlogul. Dar Melkor, încrezător în puternica Utumno şi în forţa slujitorilor săi, s-a pornit dintr-o dată cu război, lovind primul, înainte ca valarii să apuce să se pregătească; a atacat luminile lui Illuin şi Ormal, le-a retezat pilaştrii, a spart felinarele. Când s-au năruit pilaştrii, pământurile s-au despicat şi marile au crescut învolburate; iar când au fost sparte felinarele, flăcările distrugătoare s-au revărsat peste întreg Pământul. Înfăţişarea Ardei şi armonia între apele şi pământurile sale au fost distruse atunci şi nicicând nu au mai putut fi remodelate în tiparele statornicite la început de valari.

În răvăşeala şi întunericul ce au urmat, Melkor s-a făcut nevăzut, dar frica pusese stăpânire pe el; căci, peste urletul mărilor, el a auzit vocea lui Manwe asemenea unui vânt puternic, iar pământul se zguduia sub paşii lui Tulkas. Dar Melkor a reuşit să ajungă la Utumno înainte să-l prindă Tulkas din urmă; şi acolo a rămas pitit. Valarii nu l-au putut urmări până în ascunzătoare, din pricină că aveau nevoie de aproape toată forţa lor pentru a stăvili zbuciumările Pământului şi pentru a feri de la ruină tot ceea ce reuşeau să salveze din truda lor; şi apoi, se temeau să desfacă în bucăţele tot Pământul, căci nu ştiau unde sălăşluiau Copiii lui Iluvatar, care urmau să vină la un ceas ce nu le fusese încă dezvăluit.

Astfel a sfârşit Primăvara Ardei. Sălaşul valarilor pe Almaren a fost făcut una cu pământul şi de-acum nu mai aveau unde se adăposti. Astfel că au părăsit Pământul de Mijloc, ducându-se în Ţinutul Aman, cel mai apusean dintre toate ţinuturile, chiar la hotarele lumii; ţărmurile sale apusene mărgineau Marea Exterioară, numită de elfi Ekkaia, care înconjura Regatul Ardei. Cât de întinsă este marea asta, nimeni în afară de valari nu ştie; dincolo de ea se găsesc Zidurile Nopţii. În schimb, ţărmurile răsăritene ale Amanului mărgineau capătul cel mai îndepărtat al Marii celei Mari de la Apus, numită Belegaer; şi pentru că Melkor se întorsese în Pământul de Mijloc şi încă nu putea fi dibuit, valarii s-au apucat să-şi întărească aşezarea, astfel că pe ţărmurile marii au înălţat Munţii din Aman – Pelori – cei mai semeţi de pe Pământ. Şi încă şi mai sus de Munţii Pelori se află acel stei în vârful căruia Manwe şi-a aşezat tronul. Elfii îi spun acestui munte sfânt

Taniquetil, şi Oiol Osse, Albeaţa Nepieritoare, şi Elem'na cu Coroana de Stele şi încă multe alte nume; sindarii însă aveau să-i spună Amon Uilos, în graiul lor de mai târziu. Din sălile lor aflate pe Taniquetil, Manwe şi Varda puteau să vadă întreg Pământul, până în cel mai îndepărtat ungher de la soare-răsare.

Dincolo de pereţii munţilor Pelari, valarii şi-au întemeiat propriul lor ţinut, pe tărâmul acela care se numeşte Valinor, acolo îşi aveau casele, grădinile, turnurile. În ţara aceea bine păzită valarii au strâns lumină neînchipuit de multă şi toate lucrurile cele mai frumoase pe care le salvaseră de la ruină; şi s-au apucat să facă lucruri noi, încă şi mai frumoase, astfel că Valinorul a devenit mai frumos chiar şi decât Pământul de Mijloc în Primăvara Ardei; un ţinut binecuvântat, căci acolo trăiau Nepieritorii, şi nimic nu pălea şi nu se vestejea, nici o pată nu întina florile sau frunzele în ţara aceea, nimic viu nu putregăia sau nu era lovit de boleşniţe; căci înseşi pietrele şi apele erau binecuvântate.

Şi după ce Valinor s-a durat pe de-a-ntregul şi casele valarilor au fost zidite, în mijlocul câmpiei de dincolo de munţi valarii şi-au construit oraşul, Valmar cel cu multe clopote. În faţa porţii apusene se găsea o colină verde, Ezellohar, căreia i se mai spune şi Corollaire; Yavanna a sfinţit-o, apoi s-a aşezat în vârful ei, în iarbă verde, şi a stat acolo vreme îndelungată, cântând un cântec al puterii, în care dădea glas tuturor gândurilor ei despre cele ce cresc în pământ. Dar Nienna gândea pe tăcute, udând colina cu lacrimile ei. În acest timp, valarii se strânseseră să asculte cântul Yavannei şi stăteau tăcuţi pe jilţurile lor de sfat, în Mahanaxar, Cercul Destinului, aproape de porţile aurite ale oraşului Valmar; iar Yavanna Kementari cânta dinaintea lor şi ei o priveau.

Şi cum o priveau ei, pe colină s-au ivit două mlădiţe zvelte; la acel ceas, liniştea era stăpână peste lumea toată, nici un zvon nu se auzea, în afară de cântarea Yavannei. În revărsarea cântecului ei, mlădiţele au crescut şi s-au făcut frumoase şi înalte, şi au înflorit; astfel au apărut pe lume cei Doi Copaci din Valinor. Între toate cele făcute de Yavanna, ei sunt cei mai vestiţi şi în jurul sorţii lor se ţes toate poveştile despre Zilele de Odinioară.

Unul avea frunzele de un verde închis, cu spatele ca argintul lucitor, şi din fiecare dintre miriadele sale flori picura necurmat o rouă de lumină argintie, iar sub el pământul era împestriţat de umbrele frunzelor sale tremurătoare. Celălalt purta frunze de un verde crud, asemenea celor ale fagului abia înfrunzit; marginile le erau de aur sclipitor. Flori se legănau pe ramurile sale, în ciorchini de flăcări galbene, fiecare ciorchine având formă unui corn

luminos ce revărsa pe pământ o ploaie de aur; şi din florile acestui copac se răspândea în jur căldura şi o mare lumina. Unul se numea Telperion în Valinor, şi Silpion şi Ninquelote şi încă în multe alte feluri; celălalt purta numele de Laurelin, ori Malinalda, ori Culurien, iar în cântece primea şi alte nume.

În şapte ceasuri, strălucirea fiecărui copac creştea, se împlinea şi apoi scădea până pierea; dar fiecare se retrezea la viaţă cu un ceas înainte ca celălalt să-şi stingă strălucirea. Astfel că în Valinor de două ori în fiecare zi sosea un ceas blând, de lumină stâmpărată, când amândoi copacii se zăreau palid şi razele lor de aur şi de argint se contopeau. Telperion era mai mare în vârstă, se împlinea şi înflorea primul; şi acel ceas dintâi când strălucea el, în licărirea albă a zorilor argintii, valarii nu l-au socotit în numărătoarea orelor, ci l-au numit ceasul începutului şi de la el au ţinut socoteala evurilor în care au domnit în Valinor. Prin urmare, în ceasul al şaselea al Zilei Dintâi şi al tuturor zilelor pline de veselie care au urmat, până la întunecarea Valinorului, Telperion îşi încetă vremea înfloririi; iar la ceasul al doisprezecelea îşi curma Laurelin înflorirea. Şi fiecare zi a valarilor în Aman avea douăsprezece ceasuri, sfârşind cu a doua contopire a luminilor, în care Laurelin scădea, iar Telperion creştea. Şi lumina ce se răspândea din copaci a dăinuit multă vreme înainte să fie luată în văzduhuri sau scufundată în pământ; roua lui Telperion şi ploaia ce cădea din Laurelin au fost strânse de Varda în ciubere uriaşe ca nişte lacuri sclipitoare ce serveau întregului meleag al valarilor drept izvoare de apă şi de lumină. Astfel, au început Zilele Fericite ale Valinorului; şi, tot astfel, a început şi socoteala Timpului.

Dar pe măsură ce evurile se apropiau de ceasul menit de Iluvatar venirii Întâilor Născuţi, Pământul de Mijloc zăcea într-o lumină de amurg sub stelele făurite de Varda în acele vremuri de mult uitate, când trudea la facerea lui Ea. Melkor sălăşluia în întuneric, dar adesea ieşea din bârlogul lui şi hălăduia întrupat în alcătuiri ale puterii şi spaimei, mânuind frigul şi focul, din creştetul munţilor până în cuptoarele adânci de dedesubtul lor; şi tot ceea ce-a fost crud şi crâncen, şi ucigător în acele zile pe seama lui trebuie pus.

Din minunatul şi binecuvântatul Valinor, valarii arareori treceau munţii în Pământul de Mijloc, dăruindu-şi toată dragostea şi grija meleagului de dincolo de Pelori. Iar în mijlocul Tărâmului Binecuvântat se găseau casele lui Aule, unde el trudea îndelung. Pentru că, în facerea tuturor lucrurilor din acea tară, el avea cel mai mult de muncit, şi a făurit el acolo, în văzul tuturor, dar şi în

taină, multe lucrări minunate şi arătoase. De la el au rămas învăţăturile şi cunoştinţele despre Pământ şi despre toate cele ce-l alcătuiesc: cărturăria celor care nu făuresc, ci căuta doar să înţeleagă ceea ce este, şi deprinderile meşterilor – ale ţesătorului, ale tâmplarului, ale fierarului, dar şi ale plugarului şi gospodarului, cu toate că acestea din urmă precum şi învăţăturile despre toate câte cresc şi rodesc de la soaţa lui Aulg au rămas, de la Yavanna Kementari. Lui Aule i se mai spune şi Prietenul Noldorilor, căci de la el au învăţat aceştia multe în vremurile ce aveau să vină, ei fiind cei mai pricepuţi dintre elfi; şi, în felul lor, cu harurile cu care au fost dăruiţi de Iluvatar, au sporit cele deprinse de la Aule, pentru că lor le plăceau graiurile şi scrisul, şi modelele de broderie, desenul şi cioplitul. Tot noldorii au fost primii care au tăiat şi şlefuit nestemate; şi cele mai frumoase dintre toate erau silmarilii, nestematele pierdute.

Însă Manwe Sulimo, cel mai de seamă şi mai sfânt dintre valari, stătea la hotarele ţinutului Aman, fără să-şi fi luat gândul de la Tărâmurile Exterioare. Tronul său maiestuos era aşezat pe vârful Taniquetil, cel mai înalt dintre toţi munţii lumii, ce se ridică la marginea mării. Spirite întruchipate în şoimi şi vulturi îşi luau tot timpul zborul din marile săli ale lui Manwe şi se întorceau aici; ochii lor puteau zări până în fundul mărilor şi străpungeau grotele de sub pământ. Astfel îi aduceau veşti despre tot ce se petrecea în Arda; dar unele lucruri rămâneau ascunse chiar şi ochilor lui Manwe şi ai slujitorilor săi, căci peste locul unde sălăşluia Melkor cufundat în gânduri întunecate se întindeau umbre de nepătruns.

Manwe nu se gândeşte la bunul său renume şi nu se învrăjmăşeşte cu nimeni pentru putere, ci cârmuieşte peste toţi în linişte şi pace. Dintre elfi pe valari i-a îndrăgit cel mai mult şi lor le-a dăruit cântece şi stihuri; stihurile îl încânta pe Manwe, iar cântul vorbelor este muzica lui. Veşmântul îi este albastru, cum albastru este şi focul din privirile sale, sceptrul îi e făcut din safir – noldorii i l-au făurit. Iluvatar l-a numit că împuternicit al său, rege al lumii valarilor, elfilor şi oamenilor, bizuindu-se pe el să ţină piept ticăloşiei lui Melkor. Împreună cu Manwe trăia Varda preafrumoasa, cea care în graiul sindarin este numită Elbereth, Regina valarilor, făuritoarea stelelor; şi cu ei se afla şi o mare mulţime de spirite fericite.

Ulmo însă nu avea soaţă şi nu trăia în Valinor, unde nu venea decât dacă trebuia ţinut sfat mare; de la bun început, de când a fost făcută Arda, el trăieşte în Oceanul Exterior. De acolo veghează asupra curgerii tuturor apelor, asupra creşterii şi scăderii lor, asupra albiilor nurilor toate şi a umplerii izvoarelor,

asupra căderilor de rouă şi ploilor în fiecare colţ al pământului de sub bolta cerului. În sălaşurile sale din adâncuri, el da glas în gând unei cântări măreţe şi cutremurătoare, al cărei ecou străbate toate nervurile lumii, aducând tristeţe şi bucurie; căci, dacă vesel țâșnește izvorul sub soare, el îşi trage firul de apă din puţurile de tristeţe ce se afunda până în însăşi temelia Pământului. Telerii au învăţat multe de la Ulmo, şi, de aceea, cântul lor este şi trist, şi încântător. Cel care l-a însoţit pe Ulmo în Arda a fost Salmar, făuritorul cornilor săi, pe care nimeni nu-i poate uita după ce i-a auzit odată. Osse şi Uinen l-au însoţit de asemenea şi lor le-a dat în grijă valurile şi mişcările Marilor Interioare şi multe alte spirite. Astfel că, mulţumită puterii lui Ulmo, chiar şi sub întunecimea întinsă de Melkor peste lume, viaţa şi-a urmat cursul prin multe vine tainice şi Pământul nu a murit; iar urechea lui Ulmo a rămas deschisă pentru toţi cei care s-au rătăcit în acea întunecime sau care peregrinau departe de lumină valarilor; aşa cum i-a rămas şi gândul mereu la Pământul de Mijloc şi la tot ceea ce de atunci încoace a căzut în ruină sau a fost supus schimbărilor şi întotdeauna îi va rămâne, până la sfârşitul zilelor.

În acea vreme de întuneric, nici Yavanna nu dorea să dea de tot uitării Tărâmurile Exterioare, căci ea îndrăgeşte tot ceea ce creşte, încât amarnic s-a întristat când Melkor a năruit ceea ce ea începuse să făurească pe Pământul de Mijloc. Aşa se făcea că, din când în când, părăsea casa lui Aule şi pajiştile înflorite ale Valinorului şi venea să tămăduiască vătămările pricinuite de Melkor; când se întorcea, îi îmboldea pe valari să pornească război împotriva stăpânirii ticăloase a lui Melkor. Şi asta cât de iute, înainte de venirea Întâilor Născuţi. Oromfi, îmblânzitorul fiarelor, pornea şi el, când şi când, călare prin bezna codrilor lipsiţi de orice rază de lumină. Asemenea unui mare vânător, purta cu sine arcul cu săgeţi, luând urmă şi ucigând monştrii şi creaturile spurcate ale împărăţiei lui Melkor, iar calul sau alb, Nahar pe nume, lucea ca argintul în umbra nepătrunsă. Pământul cufundat în somn se zguduia sub tropotul copitelor sale aurite şi, în ceasul de amurg al lumii, Orome sună din Valardma, marele său corn, pe câmpiile Ardei; munţii răspundeau cu ecou, iar umbrele răului se retrăgeau în grabă, Melkor însuşi pitindu-se în Utumno, de frica mâniei lui Orome. Dar după ce trecea Orome, slugile lui Melkor îşi strângeau iar rândurile; şi pământurile se umpleau din nou de umbre şi vicleşuguri.

Şi cu acestea s-a spus totul despre cum arată Pământul şi despre cârmuitorii săi în zilele de început, înainte ca lumea să

devină aşa cum au ajuns să o ştie Copiii lui Iluvatar. Căci elfii şi oamenii suit Copiii lui Iluvatar; şi cum ainurii nu au înţeles pe deplin tema prin care Copiii au pătruns în Muzică, nici unul dintre ei nu a îndrăznit să pună de la sine ceva în alcătuirea lor. Din care pricină valarii le sunt acestei seminţii mai curând bătrâni înţelepţi şi căpetenii, decât stăpâni; iar dacă vreodată ainurii încercau să-i silească pe elfi şi oameni la un lucru anume, atunci când aceştia nu se lăsau călăuziţi, bunele lor intenţii se terminau îndeobşte prost. Pe de altă parte, ainurii aveau, mai curând, legături cu elfii, şi asta din pricină că Iluvatar îi făcuse pe elfi asemenea ainurilor că fire, nu şi ca putere şi rang; câtă vreme oamenilor Iluvatar le hărăzise daruri ciudate.

Căci, din câte se spune, după plecarea valarilor, s-a lăsat tăcerea şi, timp de un ev, Iluvatar a stat singur, cufundat în gânduri. Într-un târziu, el a vorbit astfel:

— Vedeţi dar cât iubesc eu Pământul pe care am să-l fac sălaş pentru quendi şi atani! Iară quendii vor fi cele mai minunate dintre toate făpturile pământene şi ei vor avea parte de şi mai multă frumuseţe decât toţi ceilalţi copii ai mei şi ei înşişi o vor închipui şi o vor aduce pe lume; cât despre fericire, vor cunoaşte-o cu asupră de măsură pe acest pământ. Atanilor însă le-am păstrat un dar cu totul nou.

Astfel a hotărât el că inimile oamenilor să tânjească după ceea ce este dincolo de hotarele lumii, între care să nu-şi găsească liniştea; însă i-a dăruit cu puterea de a da formă vieţilor lor, între toate forţele şi hazardurile lumii, mai presus chiar şi decât Muzica ainurilor care hotărăşte destinul tuturor celorlalte fiinţe şi lucruri de pe lume, iar prin truda lor să desăvârşească în alcătuire şi-n fapta toate cele mari şi cele mici ale lumii acesteia.

Dar Iluvatar ştia că oamenii, aflându-se prinşi în vârtejul înfruntării dintre forţele lumii, vor apuca adesea pe alte căi şi nu-şi vor folosi darurile cu chibzuinţă. Astfel că a spus:

— Şi vor mai afla, la timpul cuvenit, că tot ce fac ei până la urmă tot întru gloria lucrării mele fi-va.

Cu toate acestea, elfii socotesc că oamenii pricinuiesc adesea adâncă mâhnire lui Manwe, care cunoaşte multe dintre gândurile lui Iluvatar; căci lor, elfilor, li se pare că oamenii se aseamănă lui Melkor cel mai mult dintre toţi ainurii, măcar că lui Melkor i-a fost întotdeauna teamă de ei şi i-a urât, chiar şi pe aceia care l-au slujit.

Şi dacă Iluvatar le-a dăruit oamenilor libertatea, le-a hărăzit şi un popas scurt ca fiinţe vii în lume, de care nu sunt legaţi şi pe care o părăsesc ducându-se nici elfii nu ştiu unde. Pe când elfii

rămân în lume până la capătul zilelor, din care pricină dragostea lor pentru Pământ şi pentru întreaga lume este aparte şi mai puternică şi chiar mai plină de durere pe măsură ce anii se lungesc. Căci elfii nu mor înainte să moară lumea, decât dacă sunt ucişi ori îi macină durerea (şi chiar pot să cadă pradă acestor două morţi părelnice); vârsta nu le împuţinează forţele, fără doar atunci când vreunul dintre ei oboseşte sub povara celor zece mii de secole; iar când mor, se strâng în sălile lui Mandos, în Valinor, de unde poate că se vor întoarce vreodată. Dar vlăstarele oamenilor mor de-adevăratelea şi părăsesc lumea; din care pricină sunt numiţi Oaspeţii sau Străinii. Moartea este soarta lor, darul lui Iluvatar pe care îl vor pizmui chiar şi Puterile, pe măsura ce trece Timpul. Însă Melkor şi-a aruncat umbra asupra acestui dar, sortindu-l întunecimii şi preschimbând în rău ceea ce era bun, iar speranţa în teamă. Cu toate acestea, încă din străvechime valarii le spuseseră elfilor în Valinor că oamenii li se vor alătura în cea de-a Doua Cântare a ainurilor. Numai că Iluvatar nu le-a dezvăluit ce le hărăzea elfilor după sfârşitul Lumii, iar Melkor nu a reuşit să afle această taină.

CAPITOLUL II
Despre Aule şi Yavanna

Se povesteşte că, la început, gnomii au fost făcuţi de Aule în întunecimea din Pământul de Mijloc; căci atât de mult îşi dorea Aule venirea Copiilor, pentru a avea învăţăcei cărora să le împărtăşească învăţăturile şi meşteşugurile sale, încât n-a mai avut răbdare să aştepte să-şi ducă Iluvatar gândul la bun sfârşit. Astfel că Aule i-a plămădit pe gnomi întocmai aşa cum arăta şi în ziua de azi, pentru că alcătuirile Copiilor ce aveau să vină nu erau tocmai lămurite în mintea lui, dar şi pentru că puterea lui Melkor încă se întindea asupra Pământului; astfel că şi-a dorit ca gnomii să fie puternici şi neînduplecați. Temându-se însă că nu cumva ceilalţi valari să-l mustre pentru ceea ce făcea, a trudit în taină, într-o grotă sub munţii din Pământul de Mijloc, unde le-a dat viaţă, mai întâi, celor Şapte Părinţi ai gnomilor.

Dar Iluvatar ştia ce se petrecea acolo şi chiar în ceasul în care Aule şi-a desăvârşit lucrarea şi, mulţumit de sine, a prins să-i dăscălească pe gnomi cu vorbe pregătite dinainte, Iluvatar i-a vorbit. Auzindu-l, Aule a tăcut. Iar vocea lui Iluvatar i-a spus:

— De ce ai făcut asta? De ce te-ai încumetat la un lucru care ştii bine că este mai presus de puterile tale şi de volnicia ta? Ci eu te-am dăruit doar cu propria fiinţă, cu nimic mai mult; iară făpturile ce ies de sub mâna ta şi din gândul tău pot trăi doar prin această fiinţă şi se mişca doar când gândul tău voieşte a le mişca, iar dacă îţi este gândul în altă parte, ele împietrite vor sta. Asta-ţi este voia?

— N-am dorit asemenea putere, a răspuns Aule. Am dorit făpturi altfel decât mine, pe care să le iubesc şi să le învăţ ştiinţa mea, pentru că şi ele să vadă cât e de frumoasă Ea, pe care tu ai făcut-o astfel. Căci mi-am spus că e loc destul în Arda pentru multe făpturi care să se bucure de ea, dar iată că ea este încă pustie şi făr’ de viaţă. Şi nerăbdarea m-a dus la nesăbuinţă. Iară dorinţa de a face lucruri zace în inima pe care tu mi-ai făcut-o; departe e de copilandrul încă neştiutor gândul de a-şi râde de părintele său atunci când, în joaca lui, închipuie ceea ce vede la el, ci face astfel tocmai pentru că este fiul tatălui său. Ce să fac eu acum că tu să nu-mi porţi veşnic pică? Ca un copil care face un dar părintelui

său, îţi dăruiesc aste făpturi, lucrarea mâinilor pe care tu le-ai meşterit. Fă cu ele ce voieşti! Dar, oare, să nu distrug chiar eu ceea ce-am izvodid din cutezanţa mea?

Zicând acestea, Aule a apucat un ditamai barosul, cu gând să-i facă fărâme pe gnomi; şi ochii lui plângeau. Dar pentru că Aule era atât de smerit, Iluvatar s-a milostivit de Aule şi de dorinţa lui. La vederea barosului, gnomii s-au ghemuit înfricoşaţi şi, plecându-şi capetele, au cerut îndurare. Atunci vocea lui Iluvatar i-a zis astfel lui Aule:

— Darul ţi l-am primit de cum mi l-ai făcut. Oare, nu vezi tu că făpturile acestea au acum propria viaţă şi glăsuiesc cu propriile glasuri? Altminteri nu s-ar fi ferit din calea loviturii tale şi nici nu s-ar fi împotrivit vreunei porunci a vrerii tale.

S-a bucurat Aule auzind acestea şi, azvârlind barosul cât colo, i-a zis lui Iluvatar:

— Fie ca Eru să binecuvânteze lucrarea mea şi s-o facă încă şi mai bună!

Dar glasul lui Iluvatar s-a auzit din nou, spunând:

— După cum am dat viaţa gândurilor nutrite de ainuri la Începutul Lumii, la fel ţi-am încuviinţat dorinţa şi i-am dat şi ei acolo un loc al ei; dar cu nici un chip nu voi îndrepta lucrarea ta, ci va fi aşa cum ai alcătuit-o tu. Un lucru însă nu-l voi îngădui: ca făpturile tale să o ia înaintea Întâilor Născuţi plăsmuiţi de mine şi nici că nerăbdarea ta să fie răsplătită în vreun fel. Aste făpturi vor dăinui în întunecimea de sub piatră şi nu vor ieşi de acolo decât după ce Întâii Născuţi se vor fi trezit pe Pământ; până atunci, veţi aştepta cu toţii, şi ele, şi tu, oricât de lungă vi se va părea aşteptarea. La vremea cuvenită le voi deştepta şi-ţi vor fi ca propriii copii; şi adesea se vor învrăjbi ai tăi şi-ai mei, copiii ce i-am luat de suflet şi copiii ce mi i-am ales.

Astfel că Aule i-a luat pe cei Şapte Părinţi ai gnomilor şi i-a dus să doarmă în locuri îndepărtate de lume; iar el s-a întors în Valinor şi s-a pus pe aşteptat ani lungi, ce se făceau tot mai lungi.

Pentru că îi sortise să vină pe lume în vremea când puterea era de partea lui Melkor, Aule i-a plăsmuit pe gnomi puternici, ca să rabde multe. Astfel că sunt ca stânca de tari, căpăţânoşi, leagă iute prietenie, dar la fel de iute devin duşmănoşi şi îndură osteneala şi foamea, şi durerile trupului mai uşor decât orice altă seminţie cu darul vorbirii; viaţa le e mai îndelungată decât a oamenilor, fără să fie nemuritori. Printre elfii din Pământul de Mijloc se povestea în străvechime că gnomii, după ce mureau, se reîntorceau în ţărâna şi piatra din care fuseseră plămădiţi; gnomii însă nu gândesc astfel. Ei spun că Aule Plăsmuitorul, căruia ei îi

spun Mahal, are grijă de ei şi îi adună în Mandos, în săli anume pentru ei pregătite; şi că el le-ar fi spus străbunilor lor că, în ceasul cel de pe urmă, Iluvatar îi va binecuvânta şi le va dărui un loc printre Copii. Iar ceea ce vor avea ei de făcut atunci va fi să-l slujească pe Aule şi să-i ajute să reclădească Arda după Ultima Bătălie. Mai spun ei că cei Şapte Părinţi ai gnomilor se vor întoarce să vieţuiască din nou cu cei de-o seminţie cu ei şi că-şi vor purta din nou străvechile lor nume; iar, dintre aceştia, Durin avea să rămână cel mai vestit în evurile ce-au urmat, părintele acelui neam care a arătat cea mai mare prietenie elfilor şi ale cărui sălaşuri se găseau în Khazad-dûm.

Trudind să-i plămădească pe gnomi, Aule a muncit în taină, ascuns de ochii celorlalţi valari; dar, într-un târziu, şi-a deschis sufletul în faţa Yavannei, spunându-i tot ceea ce se petrecuse. Iar Yavanna i-a zis:

— Eru e milostiv. Văd acum cât de bucuroasă îţi este inima şi are de ce să fie; căci nu ai fost doar iertat, ci şi răsplătit. Dar, pentru că ţi-ai ascuns de mine gândul până l-ai împlinit, copiii tăi nu vor îndrăgi ceea ce mi-e mie drag. Mai întâi, vor îndrăgi, ca şi părintele lor, ceea ce iese din mâinile lor. Vor sălăşlui sub pământ, nepăsători la ceea ce creşte şi vieţuieşte pe pământ. Mulţi vor fi copacii care vor simţi muşcătura fierului lor neîndurător.

— La fel poţi spune şi despre Copiii lui Iluvatar, i-a răspuns Aule, căci şi ei se vor hrăni şi vor zidi. Şi chiar dacă totul e nepreţuit în regatul tău – şi ar fi chiar de n-ar veni nici o seminţie a Copiilor – Eru tot îi va face stăpâni peste Arda, iar ei se vor folosi de tot ceea ce vor găsi aici: de bună seamă, cu respectul şi recunoştinţa cuvenite, şi asta mulţumită lui Eru.

— Numai să nu le întunece Melkor inimile, a spus Yavanna.

Asta era marea ei grijă şi i se strângea inima gândindu-se la ce putea să se întâmple pe Pământul de Mijloc în zilele ce aveau să vină. Astfel că s-a dus la Manwe. Fără să-i destăinuie taina lui Aule, l-a întrebat:

— Rege al Ardei, mi-a spus Aule că atunci când vor veni Copiii, ei vor stăpâni tot ceea ce s-a plăsmuit prin truda mea şi că vor face cu toate aste lucruri ce vor pofti. Adevărat este?

— Adevărat, a zis Manwe. Dar de ce întrebi tu asta, căci nu ai trebuinţă de ceea ce ştie Aule?

Yavanna a tăcut o vreme, cufundată în gânduri. Apoi a răspuns:

— Pentru că mi-e inima grea gândindu-mă la ce va veni. Tot ce am durat eu mi-e drag. Oare nu-i destul ca Melkor a pricinuit atâta prăpăd? Oare nimic din ce-am plămădit eu nu va scăpa de sub stăpânirea altora?

— Dacă ar fi după vrerea ta, ce-ai pune deoparte? a întrebat Manwe. Din tot regatul tău, ce ţi-e ţie mai drag?

— Totul e preţios şi fiecare lucru în parte sporeşte preţul celorlalte. Dar kelvarii pot să fugă sau să se apere, câtă vreme olvarii care cresc nu pot face asta. Iar dintre olvari, copacii mi-s cei mai dragi. Mult timp le trebuie să crească, iute vor cădea doborâţi, iar dacă nu-şi aduc obolul cu poame pe ram, puţini le vor plânge pieirea. Aşa văd eu în gândul meu. De-ar putea copacii să vorbească în numele tuturor celor care au rădăcini şi să-i pedepsească pe cei care le fac rău!

— Ciudat e gândul tău, a zis Manwe.

— Cu toate astea, a fost acolo, în Cânt. Căci, în vreme ce tu te găseai în înalturile cerului şi împreună cu Ulmo făureai norii şi revărsai ploile, eu înălţam în întâmpinarea lor ramurile arborilor măreţi. Şi unele i-au cântat lui Iluvatar prin şuieratul vuitului şi vuietul ploii.

A fost rândul lui Manwe să tacă, iar gândul pe care Yavanna îl strecurase în mintea lui creştea şi se întindea până când l-a zărit Iluvatar. I s-a năzărit atunci lui Manwe că în jurul lui se urzea iarăşi Cântul, numai că acum desluşea în el multe lucruri pe care, cu toate că le auzise, nu le luase în seamă. Şi Vedenia s-a arătat din nou în faţa ochilor lui, dar nu mai era îndepărtată, ci el însuşi se afla în ea, dar în acelaşi timp, vedea că Iluvatar ţinea totul în mâna sa; şi mâna aceea a pătruns în Vedenie şi din ea s-au ivit multe minuni pe care, până atunci, ainurii le tăinuiseră de Iluvatar în inimile lor.

S-a dezmeticit Manwe şi a coborât la Yavanna, pe Ezellohar, s-a aşezat lângă ea, sub cei Doi Copaci, şi i-a zis:

— Ah, Kementari, Eru mi-a vorbit şi iată ce mi-a zis: „Gândesc, oare, valarii că eu n-am auzit Cântul, chiar şi cel mai mic sunet din cea mai slabă voce? Ascultă! Când se vor trezi Copiii, se va trezi şi gândul Yavannei şi va chema la sine spirite din depărtări şi vor coborî ele printre kelvari şi printre olvari şi unele spirite aceşti olvari îşi vor face sălaş şi li se va aduce închinăciune şi mânia lor îndreptăţită va fi auzită. O vreme doar cât puterea va fi de partea Întâilor Născuţi, iar cei Născuţi După vor fi tineri. Dar nu-ţi aminteşti tu, oare, Kementari, că gândul tău nu a cântat totdeauna singur? Nu s-au întâlnit, oare, gândul tău şi gândul meu, încât ne-am desfăcut aripile împreună, ca două păsări mari ce se înalță deasupra norilor? Şi al meu se va împlini, prin voia lui Iluvatar şi înainte de trezirea Copiilor vor porni în zbor, cu aripi iuţi ca vântul, vulturii Seniorilor din Apus.

Yavanna s-a bucurat auzindu-l, s-a ridicat, şi-a întins braţele spre ceruri şi a spus:

— Înalţi vor creşte copacii lui Kementari, pentru că vulturii Regelui să se poată adăposti în ei.

Dar Manwe s-a ridicat şi el şi părea că se afla atât de sus, încât vocea lui ajungea la Yavanna ca adusă de suflarea vântoaselor.

— Nu, a spus el, doar copacii lui Aule vor fi atât de înalţi. Vulturii în munţi îşi vor face sălaşurile şi de-acolo vor auzi vocile celor care ne cheamă. Dar în păduri vor umbla Păstorii Copacilor.

După aceste vorbe, Manwe şi Yavanna s-au despărţit, iar Yavanna s-a reîntors la Aulei; l-a găsit în fierăria lui, turnând metal topit într-un tipar.

— Eru e mărinimos, i-a spus ea. Dar spune-le odraslelor tale să fie cu băgare de seamă! Căci prin păduri va cutreiera o putere a cărei mânie, de va fi să i-o trezească ele, împotrivă-le va întoarce.

— De lemn tot vor avea trebuinţă, a zis Aule şi şi-a văzut mai departe de treaba lui de făurar.

CAPITOLUL III
Despre venirea elfilor şi captivitatea lui Melkor

Timp de evuri lungi valarii au trăit fericiţi în lumina Copacilor, dincolo de Munţii din Aman, în vreme ce Pământul de Mijloc zăcea cufundat în amurg, sub panoplia stelelor. Câtă vreme luciseră Felinarele, totul începuse să crească, dar acum creşterea se oprise, din pricina întunericului ce se lăsase. Apucaseră însă să apară cele mai vechi vietăţi: apele mărilor erau pline de alge uriaşe, iar pământul se acoperise de umbra copacilor măreţi; văile dintre dealurile cufundate în noapte mişunau de făpturi întunecate, pe cât de bătrâne, pe atât de puternice. Valarii arareori se abăteau pe cele meleaguri şi prin cei codri; în umbrele lor numai Yavanna şi Orome îşi purtau paşii şi văzând cum nimic nu mai creştea şi cum făgăduinţa Primăverii pe Arda nu se împlinise, Yavanna jelea amarnic în sufletul ei. Astfel a făcut ea că multe dintre cele ce răsăriseră în Primăvară să adoarmă şi, dormind, să fie ferite de îmbătrânire şi să aştepte clipa prielnică a treziei ce avea să vină.

În ăst timp, la Miazănoapte, Melkor îşi statornicea puterea. Stătea de veghe, fără să doarmă o clipă. Şi trudea; iar făpturile ticăloase pe care le atrăsese de partea sa mişunau prin lume, iar codrii întunecaţi şi adormiţi erau bântuiţi de tot felul de monştri şi alcătuiri înspăimântătoare. În Utumno Melkor strângea în jurul său demonii, acele spirite care i se alăturaseră la-nceput, în zilele sale de glorie; cu vremea ajunseseră să-i semene în nemernicie; inimile le erau pară de foc, ascunse sub un acoperământ de întuneric, iar spaima croia drum paşilor lor, asupră-le aveau biciuri de foc. În evurile de mai târziu, în Pământul de Mijloc aveau să fie numiţi Balrogi. Dar, în acea vreme de întunecime, Melkor a adus pe lume şi alţi monştri, osebiţi ca formă şi alcătuire, care au tulburat lumea vreme îndelungată; cât despre regatul său, se-ntindea de-acum chiar şi la miazăzi de Pământul de Mijloc.

O altă fortăreaţa şi-a zidit Melkor nu departe de ţărmurile nord-vestice ale mării, şi-aici şi-a adunat el arme făr’ de număr, pentru a ţine piept oricărui atac ce ar fi putut veni dinspre Aman. Cel care ceruse zidirea fortăreţei era Sauron, locotenentul lui Melkor; iar numele fortăreţei era Angband.

Într-o bună zi, valarii au ţinut sfat, căci veştile pe care Yavanna şi Orome le aduceau despre Tărâmurile Exterioare îi nelinişteau. Şi le-a vorbit Yavanna valarilor, spunându-le:

— Preaputernici ai Ardei, scurtă a fost Vedenia lui Iluvatar şi iute ne-a fost luată din faţa ochilor, încât ne va fi greu să ghicim când anume în zilele ce vor urma va fi să se întâmple ceea ce-i sortit. Dar puteţi fi încredinţaţi că e aproape clipa şi încă în acest ev ni se va împlini aşteptarea şi Copiii se vor trezi. Se cuvine, oare, să lăsăm meleagurile unde vor sălăşlui ei părăginite, prada răului? Se cuvine să trăiască în întunecime, în vreme ce noi avem parte de lumină? Şi să-l socotească stăpân pe Melkor, când, pe tron, sus, pe Taniquetil, stă Manwe?

— Nu! a strigat Tulkas. Să pornim război fără zăbavă. Oare nu ne-am ţinut departe de vrajbă prea multă vreme şi nu ne-am refăcut acum forţele? Să ne lăsăm hărțuiți pentru totdeauna de acest singur duşman?

La acestea a răspuns Mandos, ascultând de rugămintea lui Manwe:

— Copiii lui Iluvatar, a spus el, veni-vor în ăst ev, aşa este, dar încă nu le-a sosit sorocul. Şi mai este sortit că Întâii Născuţi să vină la vreme de întunecime şi să-şi îndrepte mai întâi privirile spre stele, a căror pieire va fi vestită printr-o mare lumină. Iar, de vor fi la restrişte, Întâii Născuţi numele Vardei îl vor chema.

Varda s-a ridicat atunci de la sfat şi, privind de pe culmea vârfului Taniquetil, a văzut întunecimea de pe Pământul de Mijloc întinzându-se sub panoplia stelelor palide şi îndepărtate. Şi s-a apucat ea să facă ceva măreţ, mai presus decât tot ce făcuseră valarii de când veniseră pe Arda. A luat picurii argintii de rouă din ciuberele copacului Telperion şi din ei a făcut stele noi, mai luminoase decât celelalte, pentru a-i întâmpina pe Întâii Născuţi; din care pricină celei care se numea Tintalle, Cea-care-Aprinde, încă din negura timpului şi de când începuse a fi făcută Ea, elfii aveau să-i spună Elentari, Regina Stelelor. Pe Carnil şi Luinil, pe Nenar şi Lumbar, pe Alcarinque şi Elemmfre le-a făurit ea atunci şi multe alte stele din cele străvechi le-a înmănuncheat şi le-a aşezat drept felurite constelaţii pe cerul Ardei: Wilwarin, Telumendil, Soronume şi Anarrima; şi Menelmacar, cea cu centura strălucitoare, care prevesteşte Ultima Bătălie ce se va da la sfârşitul tuturor timpurilor. Şi departe, spre miazănoapte, pentru a-l sfida pe Melkor, a pus să se legene coroana celor şapte stele măreţe, Valacirca, Secera valarilor şi semnul destinului.

Se povesteşte că, atunci când Varda şi-a sfârşit trudnicia, care n-a fost câtuşi de puţin scurtă, şi când Menelmacar s-a urcat prima oară pe cer şi flacăra albastră a lui Helluin a licărit în ceţurile ce adăstau deasupra hotarelor lumii, în acel ceas anume s-au trezit Copiii Pământului, Întâii Născuţi ai lui Iluvatar. În apropierea Lacului Cuivtenen, Apa Trezirii, cu oglinda-i luminată de stele, ei s-au sculat din somnul în care îi ţinuse cufundaţi Iluvatar; şi stând ei tăcuţi pe malul apei, ochii li s-au oprit întâi şi-ntâi asupra stelelor de pe boltă. De atunci au îndrăgit ei pentru totdeauna lumina stelară şi au venerat-o pe Varda Elentari mai presus decât pe toţi valarii.

Lumea s-a tot schimbat şi contururile pământurilor şi ale marilor au fost şterse şi reînnoite, râurile nu şi-au păstrat mătcile, munţii nici ei n-au stat pironiţi locului; iar cale înapoi spre Cuivienen nu mai este. Dar elfii spun că lacul se găsea undeva, pe Pământul de Mijloc, departe spre răsărit şi oarecum spre miazănoapte, că era un fel de golf al Mării Interioare Helcar, şi acea mare se întindea chiar pe locul unde se aflaseră odată poalele pilastrului Felinarului Illuin, înainte să-l sfarme Melkor. Multe ape au căzut din înălţimi spre răsărit, iar primul sunet auzit de elfi a fost cel al apei curgătoare şi al celei prăvălite peste pietre.

Timp îndelungat au trăit ei în primul lor loc de sălaş, lângă apă, sub stelele cerului, vreme în care umblau pe Pământul de Mijloc şi se minunau; încet, s-au învăţat să vorbească şi să dea nume tuturor lucrurilor pe care le zăreau. Pentru ei înşişi aleseseră numele de quendi, adică cei care vorbesc în graiuri; căci încă nu întâlniseră nici o altă făptură care să vorbească sau să cânte.

S-a întâmplat odată că Orome, pornit la vânătoare, să călărească spre răsărit şi, odată ajuns în apropiere de ţărmul Mării Helcar, să o apuce spre miazănoapte şi să intre în umbrele aruncate de Orocami, Munţii Răsăriteni. Deodată, Nahar a scos un nechezat răsunător şi s-a oprit din mers. Mirat, Orome a rămas şi el nemişcat şi i s-a părut că, în liniştea meleagului aceluia de sub stele, aude de foarte departe voci care cântă.

S-a întâmplat odată că Orome, pornit la vânătoare, să călărească spre răsărit şi, odată ajuns în apropiere de ţărmul Mării Helcar, să o apuce spre miazănoapte şi să intre în umbrele aruncate de Orocami, Munţii Răsăriteni. Deodată, Nahar a scos un nechezat răsunător şi s-a oprit din mers. Mirat, Orome a rămas şi el nemişcat şi i s-a părut că, în liniştea meleagului aceluia de sub stele, aude de foarte departe voci care cântă.

Astfel i-au găsit, într-un târziu, valarii – s-ar putea zice că întâmplător – pe aceia pe care-i aşteptaseră atâta amar de vreme.

Dând cu ochii de elfi, Orome tare s-a minunat, ca şi când ar fi fost nişte ființe nemaivăzute apărute pe neaşteptate şi de nimic prevestite; şi aşa vor gândi valarii de fiecare dată. Căci de fiecare dacă când se va ivi pe Ea lucru sau fiinţă a cărei venire va fi fost prorocită prin Muzică ori zărită în vreo vedenie cu mult încă înainte de facerea Lumii, acel lucru sau acea ființă va fi privită drept ceva cu totul nou şi neaşteptat.

La început, Copiii mai mari ai lui Iluvatar erau mai puternici şi mai măreţi decât au devenit de atunci încoace; dar nu şi mai chipeşi, căci, cu toate că frumuseţea quendilor în zilele tinereţii lor întrecea orice altă frumuseţe adusă pe lume de Iluvatar, ea nu a pierit, ci se găseşte şi acum în Apus, mult sporită de suferinţă şi înţelepciune. Orome i-a îndrăgit pe quendi, numindu-i eldari chiar în graiul lor, adică neamul stelelor; dar numele acesta avea să fie purtat mai târziu doar de aceia care l-au urmat pe Orome pe drumul spre apus.

Quendii însă se temeau de venirea lui Orome – o lucrătură a lui Melkor, spaima asta a lor. Căci Înţelepţii spun acum – pe temeiul celor ştiute de ei – că Melkor ce stă mereu la pândă a prins de îndată de veste despre trezirea quendilor şi a trimis năluci şi spirite rele drept iscoade care să-i momească. Aşa s-a făcut că, la câţiva ani după venirea lui Orome, ori de câte ori elfii se îndepărtau prea mult de meleagul lor, câte unul sau mai mulţi la un loc, adesea dispăreau şi nu se mai întorceau nicicând; quendii spuneau atunci că îi prinsese Vânătorul şi îi cuprindea frica. Şi, cu adevărat, mai toate cântecele străvechi ale elfilor, ale căror ecouri încă se mai aud în Apus, povestesc despre nişte arătări ca umbrele care bântuiau dealurile din preajma Lacului Cuividnen sau care întunecau dintr-o dată stelele şi despre Călăreţul Întunecat, pe un cal sălbatic, care lua urma hoinarilor pentru a-i prinde şi a-i sfârteca. Melkor însuşi se temea cumplit când umbla Orome călare şi tare nu-i plăcea lucrul ăsta, astfel că se prea poate să-şi fi trimis călare slujitorii întunecaţi ori să fi răspândit zvonuri mincinoase numai ca elfii să se ferească din calea lui Orome, de va fi fost să-l întâlnească.

Prin urmare, când Nahar a nechezat şi Orome a apărut cu adevărat printre ei, unii quendi s-au ascuns, alţii au rupt-o la fugă şi duşi au fost. Dar cei care au avut curajul să rămână, s-au dumirit iute ca Marele Călăreţ nu era o arătare venită din întunecime, căci lumina din Aman strălucea pe chipul lui, aşa încât cei mai aleşi dintre elfi s-au simţit atraşi de ea.

Cât despre nefericiţii ademeniţi de Melkor, prea puţine se ştiu fără putinţă de tăgadă. Căci e oare vreo fiinţă vie care a coborât în

adâncurile unde se afla Utumno sau a putut să fie de faţă la ticăloasele sfaturi ţinute de Melkor? Totuşi, Înţelepţii de pe Eressea sunt încredinţaţi că toţi quendii care au căzut în mâinile lui Melkor, înainte ca Utumno să fie nimicit, au fost aruncaţi în temniţele sale şi supuşi la chinuri prelungi şi neîntrecut de dibace, s-au ticăloşit şi au devenit sclavii lui; din această pizmă a lui faţă de elfi şi din dorinţa de a-i batjocori a apărut pe lume neamul spurcat al orcilor care, mai târziu, aveau să devină cei mai aprigi duşmani ai elfilor. Altfel nu s-ar fi putut naşte orcii ăştia, căci ei trăiau şi se prăşeau asemenea Copiilor lui Iluvatar; şi nimic din ce avea viaţă proprie sau ceva ce aducea a viaţă nu putea fi plămădit de Melkor, din pricina răzvrătirii sale de dinaintea începutului Lumii, pe când se alcătuia Ainulindale; aşa povestesc Înţelepţii. Şi, în adâncul inimilor lor întunecate, orcii nu simţeau decât scârbă pentru stăpânul lor, cel care le făcuse acea viaţă îngrozitoare şi pe care-l slujeau din teamă. Poate că aceasta a fost cea mai mare ticăloşie făptuită de Melkor, pe care Iluvatar o ura până-n adâncul sufletului.

O vreme, Orome a zăbovit printre quendi, după care a pornit-o de-acolo valvârtej, peste mări şi ţări, până în Valinor, ca să ducă vestea în Valmar; nu a uitat să pomenească şi de nălucile care tulburau împrejurimile Lacului Cuivienen. Valarii tare s-au bucurat auzindu-l, dar erau şi neliniştiţi; au stat îndelung la sfat, să găsească o cale să-i apere pe quendi de umbra lui Melkor. Iar Oromg s-a întors de îndată în Pământul de Mijloc, printre elfi.

Manwe a rămas multă vreme cufundat în gânduri, sus, pe Taniquetil şi, într-un târziu, i-a cerut sfatul lui Iluvatar. După aceea a coborât în Valmar şi i-a chemat pe toţi valarii în Cercul Destinului. La această adunare a venit chiar şi Ulmo, din Marea Exterioară.

— Iată ce sfat mi-a dat Iluvatar, a zis Manwe, şi pe care vi-l dau acum vouă: trebuie să ne ridicăm împotriva celui care a pus stăpânire pe Arda, oricât ne-ar costa aceasta, şi să eliberăm seminţia quendilor de sub umbra lui Melkor.

Tulkas s-a bucurat; dar Aule a fost cuprins de mâhnire, presimţind suferinţele ce avea să le îndure lumea de pe urma acestei vrajbe. Valarii însă s-au pregătit de luptă şi au ieşit din Aman pregătiţi de război, hotărâţi să ia cu asalt fortăreaţa lui Melkor şi să pună capăt puterii lui. Nicicând n-avea Melkor să uite că războiul ăsta fusese pornit din pricina elfilor, că ei i-au adus căderea. Cu toate acestea, elfii nu au avut nici un amestec în ceea ce s-a petrecut şi aproape că nici n-au habar că, la începutul zilelor

lor, puterea de la Apus s-a dezlănţuit împotriva celei de la Miazănoapte.

Melkor i-a înfruntat pe valari în nord-vestul Pământului de Mijloc şi tot acel ţinut a fost pustiit. Dar armiile Apusului au învins iute în acea luptă dintâi, iar slugile lui Melkor au scăpat cu fuga şi s-au ascuns în Utumno. După care valarii au străbătut Pământul de Mijloc şi au pus străjeri la Cuivienen; quendii n-au ştiu despre Bătălia Puterilor altceva decât că Pământul s-a cutremurat şi a gemut sub picioarele lor, apele s-au tulburat, iar, la miazănoapte, s-au zărit lumini ca de la nişte focuri urieşeşti. Lung şi chinuitor a fost asediul fortăreţei Utumno şi multe bătălii s-au purtat în faţa porţilor ei, despre care elfilor le-au ajuns la urechi doar zvonuri. În acele vremuri, Pământul de Mijloc a căpătat altă formă şi Marea cea Mare care-l despărţea de Aman s-a lărgit şi mai mult şi s-a adâncit; a rupt malurile stâncoase şi a alcătuit un golf adânc, în partea de miazănoapte. Multe alte golfuri mai mici au apărut între Marele Golf şi Helcaraxg, departe, la miazănoapte, acolo unde Pământul de Mijloc şi Aman se apropiau foarte mult Printre acestea, Golful Balar era cel mai întins; în el se varsă înspumatul Sirion, coborând vijelios din înălţimile abia născute la miazănoapte: platoul Dorthonion şi munţii ce înconjurau meleagul Hithlum. Ţinuturile din nordul îndepărtat zăceau pustiite în acele vremi; era locul în care Utumno fusese săpat adânc sub pământ, iar genunile sale erau pline de focuri şi de mulţimile neştiute ale servitorilor lui Melkor.

Dar, în cele din urmă, porţile fortăreţei Utumno au fost sfărâmate, acoperişurile sălilor spulberate, aşa încât Melkor a trebuit să se refugieze în puţul cel mai adânc. Tulkas, cel mai aprig dintre valari, s-a luat după el şi s-au încins la trântă până l-a azvârlit pe Melkor cu faţa la pământ; fedeleş a fost după aceea legat, cu lanţul Angainor, făurit de Aule, şi luat prizonier, iar lumea a avut parte de pace un ev îndelungat.

Numai că valarii nu descoperiseră toate galeriile subpământene şi toate grotele ascunse cu vicleşug în adânc, sub fortăreţele Angband şi Utumno. Acolo încă dăinuiau multe făpturi ticăloase, iar altele s-au risipit fugind în întunecime şi hălăduind prin întinsele meleaguri ale lumii, aşteptând un ceas încă şi mai ticăloşit; şi nici pe Sauron nu l-au găsit valarii.

Dar, după ce s-a sfârşit Bătălia şi dintre ruinele de la miazănoapte s-au înălţat nori cumpliţi ce au acoperit stelele, valarii l-au târât pe Melkor înapoi cu ei, în Valinor; avea mâinile şi gleznele legate şi ochii aşijderea; astfel a fost adus în Cercul Destinului. Acolo l-au azvârlit cu faţa la pământ, la picioarele lui

Manwe; s-a miluit Melkor să fie iertat, dar rugămintea nu i-a fost împlinită, astfel că a fost închis în temniţa lui Mandos, de unde nimeni nu are scăpare, fie el valar ori elf, ori om muritor. Mari şi bine întărite sunt zidurile acelea înălţate în partea de apus a Ţinutului Aman. Acolo i s-a sortit lui Melkor să rămână timp de trei evuri lungi, înainte de a fi din nou supus judecăţii sau înainte să poată cerşi încă o dată iertăciune.

După care, valarii au ţinut iarăşi sfat, dar nu izbuteau să cadă la învoială. Unii, în frunte cu Ulmo, ziceau că elfii trebuie lăsaţi să umble pe unde vor pe Pământul de Mijloc şi cu harurile lor, să pună ordine pe acele meleaguri şi să le tămăduiască de tot ce înduraseră. Dar cei mai mulţi dintre valari se temeau pentru seminţia asta, lăsată de izbelişte în lumea plină de primejdii, printre amăgitoarele umbre ale întunericului luminat de stele; dar, mai cu seamă, doreau prietenia elfilor, a căror frumuseţe o îndrăgiseră nespus, în cele din urmă, valarii au hotărât să-i cheme pe quendi în Valinor, să-i aibă acolo pentru totdeauna, în preajma Puterilor, în lumina Copacilor.

— Vai nouă! a zis Mandos, ieşind din muţenia lui.

Căci multe nenorociri aveau să se abată mai apoi din pricina acestei hotărâri a lor.

La început elfii nu au vrut să se supună chemării, pentru că pe valari, în afară de Orome, îi cunoscuseră până atunci doar în mânia lor, când se duseseră la război şi oricum se temeau de ei încă dinainte. Aşa că Orome a fost încă o dată trimis la ei. El a ales din rândul elfilor câţiva legaţi care să se ducă în Valinor şi să spună pasul seminţiei lor; iar aceştia au fost: Ingwe, Finwe şi Elwe, care, mai apoi, au devenit regi. Ajunşi în Valinor, tare s-au minunat ei de măreţia şi strălucirea valarilor şi au fost vrăjiţi de lumină şi frumuseţea Copacilor. Apoi Orome i-a dus înapoi, pe malul Lacului Cuivienen, şi ei le-au povestit semenilor lor despre ce-au văzut acolo şi i-au sfătuit să dea ascultare chemării valarilor şi să plece cu toţii în Apus.

Atunci s-au despărţit elfii pentru prima oară. Căci rubedeniile lui Ingwe şi cele mai multe dintre rubedeniile lui Finwe şi ale lui Elwe s-au lăsat înduplecate de vorbele căpeteniilor lor şi s-au arătat gata să plece, urmându-l pe Orome; aceştia aveau să fie cunoscuţi de atunci încolo drept eldarii,după cum le spusese de la bun început Oromg elfilor în graiul lor. Dar mulţi au fost cei care s-au împotrivit chemării, atraşi mai curând de lumina stelelor şi de întinderile Pământului de Mijloc, decât de foşnetul Copacilor, ei sunt avarii, îndărătnicii, care s-au despărţit la acea vreme de eldari şi nici că s-au mai întâlnit, decât după trecerea multor evuri.

Eldarii se pregăteau acum pentru un drum lung, departe de primele lor sălaşuri de la răsărit; în trei tabere s-au despărţit; cea mai puţin numeroasă, prima care avea să pornească, îl avea drept căpetenie pe Ingwe, cel mai semeţ senior al semitiei elfilor. A intrat el în Valinor şi s-a aşezai la picioarele Puterilor şi, de atunci, toţi elfii îi venerează numele; dar pe Pământul de Mijloc nu s-a mai întors şi nici n-a mai privit înapoi spre el. Vanyarii erau poporul lui. Elfii cei Frumoşi, mult îndrăgiţi de Manwe şi Varda; puţini sunt oamenii care au vorbit vreodată cu ei.

Au urmat noldorii, numele lor însemnând „înţelepciune”, poporul lui Finwe. Elfii Ştiutori sunt ei, prietenii lui Aule; cântece îi slăvesc, căci îndelung şi din greu au luptat şi au trudit dintru început pe meleagurile de la miazănoapte.

Cea mai numeroasă tabără a sosit ultima; ei se numesc teleri, din pricină că au zăbovit pe drum, nefiind împăcaţi cu gândul trecerii din crepuscul în lumina Valinorului. Mult le mai plăcea apă, iar cei care au ajuns într-un târziu pe ţărmurile apusene au fost vrăjiţi de mare. Elfii Mării, aşa au fost cunoscuţi în Aman, falmarii, căci înălţau cânturi lângă valurile ce se spărgeau de ţărm. Şi au avut doi seniori, fiind ei mulţi la număr: pe Elwe Singollo (adică Mantie-Cenuşie) şi pe Olwe, fratele său.

Acestea au fost cele trei neamuri ale eldalienilor, care au purces, în cele din urmă, spre Apusul cel mai îndepărtat, în vremea Copacilor, şi care sunt numiţi calaquendii, Elfii Luminii. Dar mai sunt şi eldari care s-au pornit în marşul spre apus, însă care, pe drumul cel lung, s-au răzleţit de toţi ceilalţi şi au luat-o pe alte poteci sau au zăbovit pe ţărmurile Pământului de Mijloc; cei mai mulţi dintre ei făceau parte dintre teleri şi despre ei se va povesti mai departe. În preajma mării şi-au făcut apoi sălaşul, ori au pribegit prin codrii şi prin munţii lumii, doar că inimile lor tânjeau după Apus. Pe aceştia calaquendii îi numesc umanyari, adică cei care nu au ajuns nicicând în ţinutul Aman, pe Tărâmul Binecuvântat; umanyarii şi avarii sunt numiţi totodată moriquendi, adică Elfii Întunecimii, căci ei niciodată n-au zărit Lumina ce-a fost înainte de Soare şi de Lună.

Se povesteşte că, atunci când taberele eldalienilor au plecat de lângă Cuivienen, în fruntea lor călărea Orome, pe Nahar, calul său alb, cu potcoave daurite; şi trecând la miazănoapte pe lângă Marea Helcar, au apucat-o spre apus. Înainte-le, la miazănoapte, atârnau nori negri peste ruinele de pe urma războiului, ascunzând stelele din acea parte a lumii. Nu puţini au fost aceia dintre ei pe care i-a cuprins teamă şi, căindu-se, au luat drumul întoarcerii, pierzându-şi urmă.

Lung şi zăbavnic a fost marşul eldarilor spre apus, căci leghele Pământului de Mijloc erau neştiute la număr, obositoare şi lipsite de poteci. Las’ că nici nu-i mâna grabă pe eldari, ei minunându-se la tot pasul de ceea ce vedeau şi pe multe meleaguri şi lângă multe râuri ar fi mas; şi cu toate că doreau cu toţii să pribegească, mulţi mai curând se temeau de capătul călătoriei, decât erau nerăbdători să ajungă. Astfel că, de câte ori Orome o pornea înspre alte zări, mânat de treburi al căror rost numai el îl ştia, eldarii se opreau şi nu mai înaintau nici un pas, până se întorcea el să-i călăuzească. Au călătorit astfel mulţi ani la rând şi numai iată că drumul a trecut printr-un codru şi a ajuns la un râu mare, mai lat decât tot ce văzuseră până atunci; dincolo de el se zăreau munţii ale căror tancuri ascuţite păreau să străpungă panoplia stelelor. Din ce se spune, râul era chiar acela care mai târziu a fost numit Marele Anduin, fiind hotarul meleagurilor apusene ale Pământului de Mijloc. Iar munţii erau Hithaeglir, Turnurile de Ceaţă, la hotarul cu Eriador, cu mult mai înalţi şi mai spăimântători erau ei în acele vremuri; iar ei au fost duraţi de Melkor, spre a împiedica înaintarea lui Orome. Telerii au zăbovit îndelung pe malul răsăritean al râului şi tare ar fi vrut să rămână acolo, dar vanyarii şi noldorii l-au trecut şi Oromg s-a pierdut în depărtare; iar telerii au privit la înălţimile învăluite de umbre şi s-au simţit cuprinşi de teamă.

Atunci din tabăra lui Olwe a ieşit în faţă unul care, până atunci, fusese mereu în coada drumeţilor, Lenwe era numele său. Hotărând să nu mai urmeze marşul spre apus, s-a pus în fruntea unei mari mulţimi dintre cei rămaşi în urmă şi a pornit-o spre miazăzi, de-a lungul râului; nimic n-au mai ştiut despre ei rubedeniile lor, vreme de ani fără număr. Nandorii erau aceştia, alcătuind o seminţie aparte, neasemenea neamului lor în toate cele, fără doar de dragostea pentru apă, drept care îşi făceau sălaşuri în apropierea cascadelor şi a pâraielor repezi. Cunoşteau cu amănuntul fiecare vietate, copac sau buruiană, pasăre ori fiară, mai bine decât oricare alţi elfi. În anii ce aveau să vină, Denethor, fiul lui Lenwe, şi-a îndreptat într-un sfârşit paşii din nou spre apus, ducând o parte din această seminţie peste munţi, până în Beleriand, înainte ca Luna să răsară.

Cât despre vanyari şi noldori, ei au trecut, într-un târziu, peste Ered Luin, Munţii Albaştri, ajungând între Eriador şi meleagul cel mai apusean al Pământului de Mijloc, tărâm pe care, mai apoi, elfii aveau să-l numească Beleriand; şi companiile aflate în frunte au traversat valea Sirionului, coborând pe ţărmurile Mării celei Mari,

între Fiordul Drengist şi Golful Balar. Dar, zărind Marea, teamă i-a cuprins şi mulţi s-au retras în codrii şi pe podişurile din Beleriand. Orome i-a părăsit acolo, pentru a se înturna în Valinor şi a cere sfatul lui Manwe.

Tabăra telerilor a trecut peste Munţii Ceţoşi şi a traversat pământurile întinse ale Eriadorului, îmboldită fiind de Elwe Singollo, căci el era tare nerăbdător să se reîntoarcă în Valinor şi la Lumina ce-o văzuse acolo; şi nu dorea să se despartă de noldori, din pricina prieteniei strânse ce-o legase cu Finwe, seniorul lor. Astfel că, după trecerea multor ani, telerii au trecut şi ei, în cele din urmă, peste Ered Luin, în regiunile răsăritene ale Beleriandului. Acolo s-au oprit şi, o vreme, au adăstat pe malul celălalt al Râului Gelion.

CAPITOLUL IV
Despre Thingol şi Melian

Melian era o maia, din seminţia valarilor. Trăia în grădinile Lorien şi, în toată ţara sa, Melian nu avea seamăn în frumuseţe ori în înţelepciune, ori în priceperea de a da glas cânturilor pline de vrajă. Din cât se povesteşte, valarii toţi îşi lăsau muncile, păsările din Valinor îşi curmau ciripitul, clopotele din Valinor nu mai băteau, iar fântânile îşi opreau curgerea atunci când Melian prindea a cânta în Lorien la ceasul de îngânare a luminilor. Privighetorile îi însoţeau pasul, ca să-şi deprindă cântul de la ea; mult îndrăgea Melian umbrele adânci ale copacilor celor mari. Se înrudea cu însăşi Yavanna, de pe vremea când lumea încă nu fusese croită; iar la timpul când quendii s-au trezit lângă apele Lacului Cuivionen, ea a părăsit Valinorul şi a venit pe Meleagurile de Dincoace, umplând tăcerea dinaintea zorilor a Pământului de Mijloc cu vocea ei şi cu glasurile păsărilor ei.

Acum, când călătoria lor se apropia de sfârşit, aşa după cum s-a spus, telerii au rămas vreme lungă în Beleriandul de Răsărit, dincolo de Râul Gelion; cât despre noldori, mulţi dintre ei se găseau încă în apus, în codrii ce aveau să se numească Neldoroth şi Region. Elwe, căpetenia telerilor, străbătea adesea codrii cei mari, în căutarea lui Finwle, prietenul său, adăpostit în sălaşurile noldorilor; şi s-a întâmplat că, într-unul din drumurile sale, să ajungă de unul singur în codrul Nan Elmoth cel luminat de stele şi acolo a auzit dintr-o dată cânt de privighetori. O vrajă l-a cuprins, făcându-l să se oprească locului; şi de departe, de dincolo de cântul lomelindilor, a răzbătut până la el vocea lui Melian, ce i-a umplut inima toată cu minunare şi alean. A dat uitării poporul său şi pricinile ce-l mânau la drum şi, luându-se după zburătoare pe sub umbra copacilor, a pătruns adânc în Nan Elmoth şi s-a rătăcit. Într-un târziu, a ajuns într-un luminiş din care se zăreau stelele şi acolo a zărit-o pe Melian; din întuneric a privit-o el, iar lumina din Aman îi învăluia chipul.

Ea nu a rostit nici un cuvânt; copleşit de iubire, Elwe s-a apropiat de ea şi a luat-o de mână şi, în aceeaşi clipă, o vrajă l-a cuprins şi au rămas ei aşa, în timp ce ani îndelungaţi s-au scurs, măsuraţi de stelele rotitoare de deasupra lor; înainte ca ei să-şi

spună ceva, copacii codrului Nan Elmoth au crescut înalţi şi întunecaţi.

Mult l-a căutat pe Elwe seminţia sa, fără să-l mai găsească. Povestea spune că Elwe a devenit regele telerilor şi, călăuziţi de el, ei au pornit mai departe. Cât a mai trăit, Elwesingollo n-a mai trecut marea în Valinor şi nici Melian nu s-a mai întors pe cele tărâmuri cât a durat cârmuirea lor împreună; dar din Melian se trage printre elfi şi oameni, deopotrivă, o spiţă a acelor ainuri care au stat alături de Iluvatar înainte să fi fost făcută Ea. Şi a venit un timp când el a devenit un rege mult slăvit dar supuşii săi nu erau alţii decât eldarii din Beleriand; sindari au fost ei numiţi, Elfii Cenuşii, Elfii Crepusculului, iară el era Regele Mantia-Cenuşie, Elu Thingol în graiul acelei ţări. Iar Melian i-a fost regină, mai înţeleaptă decât orice vlăstar al Pământului de Mijloc; iar sălaşurile lor tăinuite se găseau în Menegroth, Cele O Mie de Peşteri din Doriath. Mari puteri i-a dăruit Melian lui Thingol, el însuşi măreţ printre eldari; căci el singur dintre toţi sindarii văzuse cu ochii săi Copacii în ziua înfloririi lor şi, cu toate că era rege al umanyarilor, el nu era socotit a se număra printre moriquendi, ci printre Elfii Luminii, preaputernici în Pământul de Mijloc; şi din iubirea dintre Thingol şi Melian a apărut pe lume cel mai frumos dintre Copiii lui Iluvatar ce a fost sau va fi vreodată.

CAPITOLUL V
Despre Eldamar şi prinţii eldalienilor

Într-un târziu, taberele vanyarilor şi noldorilor au ajuns la ultimele ţărmuri apusene ale Meleagurilor de Dincoace. În străvechime, după Bătălia Puterilor, aste ţărmuri în partea lor de la miazănoapte o ţineau tot spre apus, până când, în cele mai nordice ţinuturi ale Ardei, doar un braţ îngust de mare mai despărţea Amanul, pe care era durat Valinorul, de Meleagurile de Dincoace; dar braţul ăsta de mare era plin de gheţuri scrâşnitoare, atât erau de amarnice suflările îngheţate ale lui Melkor. Astfel că Orome n-a dus norodul eldalienilor spre nordul îndepărtat, ci l-a călăuzit pe frumoasele tărâmuri ce mărgineau Sirionul, care au fost, apoi, numite Beleriand; şi de la ţărmurile de pe care eldarii au privit întâiaşi dată Marea, cu teamă şi uimire, începea un ocean întins, întunecat şi adânc, cuprins între cele ţărmuri şi Munţii din Aman.

Sfătuit de valari, Ulmo a venit pe ţărmurile Pământului de Mijloc şi le-a vorbit eldarilor ce aşteptau acolo, cu privirile aţintite la valurile întunecate, iar vorbele sale şi cântul căruia i-a dat glas cu cornii săi din scoică făuriţi le-au preschimbat acestora teama de mare în dorinţă. Astfel că Ulmo a smuls din rădăcini o insulă ce stătea singuratică în mijlocul mării, departe de orice ţărm, încă de când se cutremurase pământul la căderea Felinarului Illuin; şi, ajutat de servitorii săi, a strămutat-o, ca şi când ar fi fost o corabie urieşească, şi a ancorat-o în Golful Balar, în care îşi vărsa apele Sirionul. Apoi, vanyarii şi noldorii s-au urcat pe insulă şi au fost traşi pe mare, ajungând, în cele din urmă, pe lungile ţărmuri de sub Munţii din Aman; au pătruns în Valinor şi au fost primiţi cu braţele deschise pe acest tărâm binecuvântat. Dar capătul răsăritean al insulei, care se înfipsese adânc în bancurile de nisip de la gurile Râului Sirion, s-a fost rupt de insulă şi a rămas în urmă. Aceea este, din cât se spune, Insula Balar, unde Osse avea să vină deseori mai pe urmă.

Telerii însă au rămas pe Pământul de Mijloc, trăind în Beleriandul Răsăritean, departe de mare, unde nu au auzit de chemarea lui Ulmo decât mult mai târziu; mulţi îl mai căutau încă pe Elwe, seniorul lor, căci făr’ de el nu doreau să plece. Aflând

însă că Ingwe şi Finwe, şi seminţiile lor plecaseră, telerii s-au strâns în număr mare pe ţărmurile din Beleriand, statornicindu-se lângă gurile Sirionului, tânjind după prietenii lor duşi de pe cel meleag; şi l-au ales pe Olwe, fratele lui Elwe, să le fie rege. Vreme lungă au trăit ei pe coastele marii apusene, iar Osse şi Uinen au venit la ei şi au legat prietenie cu ei; Osse se aşeză pe o stâncă la marginea pământului şi le împărtăşea din ceea ce ştia el, şi astfel au aflat ei multe despre legendele şi muzica apei. Şi s-a întâmplat că telerii, care dintru început îndrăgiseră apă şi au fost cei mai desăvârşiţi barzi dintre toţi elfii, s-au lăsat mai apoi vrăjiţi şi de mare, iar cântecele lor erau pline de foşnetul valurilor pe ţărmuri.

După trecerea multor ani, Ulmo s-a lăsat înduplecat de rugăminţile noldorilor şi ale lui Finwe, regele lor, îndureraţi de lungă despărţire de teieri, stăruiau pe lângă el să-i aducă pe aceştia în Aman, dacă voiau să vină. Şi dintre ei destui s-au arătat într-adevăr gata să purceadă; numai că o mare amărăciune l-a cuprins pe Osse când Ulmo s-a reîntors pe coastele Beieriandului pentru a-i duce pe teleri în Valinor; căci grija lui era pentru Pământul de Mijloc şi pentru ţărmurile Meleagurilor de Dincoace, şi nu-i plăcea ca glasurile telerilor n-aveau să mai fie auzite pe acele locuri. Pe unii i-a făcut să-şi ia gândul de la plecare; falathrimii erau aceştia, elfii din Falas, care îşi vor fi făcut sălaşuri mai apoi în porturile Brithombar şi Eglarest, ei, primii marinari de pe Pământul de Mijloc şi primii făuritori de corăbii. Cirdan Făuritorul-de-Corăbii era Seniorul lor.

Neamul şi prietenii lui Elwe Singollo au rămas şi ei pe Meleagurile de Dincoace, căci nu renunţaseră la căutarea lui Elwe, cu toate că le-ar fi plăcut să purceadă spre Valinor şi spre lumină Copacilor, dacă Ulmo şi Olwe ar fi primit să mai zăbovească puţin. Dar Olwe nu mai avea răbdare; astfel că cei mai mulţi dintre teleri s-au suit pe insulă şi Ulmo i-a dus în larg, până departe. Aşa au rămas în urma prietenii lui Elwe; eglathi şi-au spus ei. Seminţia Părăsită. De lângă mare şi-au mutat sălaşurile în pădurile şi între dealurile din Beleriand, căci marea îi umplea de tristeţe; dar aleanul după Aman le-a rămas în inimi.

Când Elwe s-a dezmeticit din vraja ce-l subjugase atâta amar de vreme, a lăsat în urma Nan Elmoth şi, împreună cu Melian, a venit să trăiască în codrii din inima Beieriandului. Mare era dorinţa lui Elwe de a revedea lumina Copacilor, dar lumina din Aman adasta pe chipul soaţei sale şi, uitându-se la el, Elwe zărea lumina ca într-o oglindă clară, iar asta-l mulţumea. Poporul său s-a strâns cu bucurie în juru-i şi tare s-au minunat ei, căci, oricât de chipeş şi de ales fusese înainte, Elwe li se înfăţişa acum că un senior al

maiarilor, cu părul precum argintul cenuşiu, mai înalt decât toţi Copiii lui Iluvatar, şi o soartă măreaţă stătea ‘nainte-i.

Cât despre Ossft, el a urmat norodul lui Olwe şi, când ei au ajuns la Golful Eldamar (sau Aşezarea Elfilor, cum i m mai spune), el i-a strigat şi ei i-au recunoscut vocea şi, l-au rugat pe Ulmo să oprească. Ulmo le-a împlinit ruga. Şi iarăşi l-a strigat Osse să oprească mersul insulei şi s-o lege de fundul mării. Ulmo a făcut întocmai, căci înţelegea ce se petrecea în inimile telerilor, iar în sfatul ce-l ţinuseră valarii el se împotrivise chemării telerilor, gândind că era mai bine pentru quendi să rămână pe Pământul de Mijloc. Valarii nu s-au bucurat câtuşi de puţin aflând ce făcuse el; Finwe s-a întristat peste măsură văzând că telerii n-au mai venit, dar şi mai mult l-a mâhnit că Elwe fusese lăsat în urmă, căci ştia că n-avea să-l mai vadă vreodată, decât, poate, în sălile lui Mandos. Însă insula nu s-a mai clintit din loc, ci a rămas acolo, singuratică, în Golful Eldamar, a primit numele de Toi Eressea, Insula Singuratică. Acolo s-au statornicit telerii, după cum le fusese voia, sub stelele bolţii, dar nu departe de Aman şi de ţărmurile nepieritoare; şi, din pricina acestei lungi sălăşluiri pe Insula Singuratică, graiul telerilor s-a despărţit de cel al vanyarilor şi al noldorilor.

Acestora valarii le dăruiseră o ţară şi un loc de vieţuire. Chiar şi printre florile din grădinile Valinorului, cele luminate de Copaci, încă mai tânjeau ei să vadă stelele; de aceea, s-a făcut o spărtură în marile ziduri ale Munţilor Peldri şi acolo, într-o vale adâncă ce ducea până la mare, eldarii au înălţat un deal verde; a fost numit Tună. Lumina Copacilor cădea asupra lui dinspre apus, făcând ca umbra să i se întindă veşnic spre răsărit; iar spre soare-răsare priveliştea se deschidea spre Golful Casei Elfilor şi spre Insulă Singuratică, şi spre Marile Neguroase. Apoi, prin Calacirya, Despicătura Luminii, strălucirea Tărâmului Binecuvântat s-a răsfrânt asupra valurilor întunecate, făcându-le să scânteieze în argintiu şi auriu, şi asupra Insulei Singuratice, al cărei ţărm apusean a prins să înverzească şi să se înfrumuseţeze. Acolo au crescut primele flori ce s-au deschis vreodată la răsărit de Munţii Aman.

Pe creştetul dealului Tună a fost zidit oraşul elfilor, pereţii albi şi terasele Tirionului; iar cel mai semeţ turn al oraşului era Turnul lui Ingwe, Mindon Eldaliava se numea, al cărui felinar argintiu lucea până departe în ceţurile mării. Puţine sunt corăbiile oamenilor muritori care i-au văzut raza subţire, în Tirion, sus, pe Tună, vanyarii şi noldorii au trăit multă vreme în bună înţelegere şi pentru că din tot ceea ce se găsea în Valinor ei îndrăgeau cel

mai mult Copacul Alb, Yavanna a făcut pentru ei unul asemenea lui Telperion, doar că era mai mic şi nici o lumină nu izvodea din el; în graiul sindarin a primit numele de Galathilion. Copacul acesta a fost sădit în curţile de sub Mindon, înflorind acolo, iar vlăstare de-ale sale se găseau multe în Aldamar. Dintre ele, unul avea să fie sădit în Toi Eressea şi frumos şi măreţ avea să crească acolo, primind numele de Celebom; după cum se va arăta mai departe, din el se va trage, Ia clipa hotărâtă, Nimloth, Copacul Alb din Numenor.

Manwe şi Varda îi îndrăgeau mai cu seamă pe vanyari, Elfii cei Frumoşi; iar noldorii erau îndrăgiţi de Aule, care, împreună cu neamul său, adesea venea printre noldori. Mare le-a devenit cunoaşterea şi priceperea; dar şi mai mare le era setea de a şti şi în multe şi felurile chipuri şi-au întrecut dascălii. Graiul le era bogat, căci iubeau cuvintele şi căutau mereu să găsească nume cât mai potrivite pentru tot ce ştiau sau îşi imaginau. Şi s-a întâmplat că zidarii ce-au durat casa lui Finwe să scoată piatră din coasta muntelui (căci tare le plăcea noldorilor să dureze turnuri înalte) şi astfel să dea peste nestematele pământului, din care au adus cu ei miriade; au născocit mai apoi unelte pentru a le tăia şi a le şlefui şi le-au dat forme dintre cele mai felurite. Nu le păstrau pentru ei, ci le dăruiau, şi, prin truda lor, au sporit bogăţia Valinorului.

Mai apoi, noldorii s-au reîntors pe Pământul de Mijloc, iar în cele ce urmează se povesteşte mai cu seama despre faptele lor; prin urmare, numele prinţilor lor şi ale spiţelor lor vor apărea aici aşa cum vor fi fost ele mai târziu rostite în graiul elfilor din Beleriand.

Finwe era Regele noldorilor. Fiii lui se numeau Fianor şi Fingolfin, şi Finarfin; dar în vreme ce mama lui Feanor a fost Mfriel Serinde, Fingolfin şi Finarfin o aveau drept mamă pe Indis, din seminţia vanyarilor.

Feanor era între fraţi cel mai iscusit la vorbă şi la fapta şi mult mai învăţat decât ei; ca o flacără ardea spiritul său. Fingolfin era cel mai puternic, mai dârz şi mai viteaz. Cât despre Finarfin, ale lui erau frumuseţea şi înţelepciunea inimii; mai târziu, avea să lege prieteşug cu fiii lui Olwe, mai-marele telerilor, şi să şi-o ia de soaţa pe fiica lui Olwe, Earwen, fecioara-lebada din Alqualonde.

Şapte fii a avut Feanor – pe Maedhros cel înalt; pe Maglor, prea-înzestratul bard, al cărui glas răzbătea până departe peste pământuri şi mari; pe bălaiul Celegorm şi smeadul Caranthir, pe destoinicul Curufin, cel care moştenise de la tatăl său priceperea mâinilor; şi pe Amrod, şi Amras, cei mai mici, fraţi gemeni, asemenea la chip şi fire. Aveau să devină mari vânători în pădurile

din Pământul de Mijloc; vânător avea să fie şi Celegorm, prieten cu Orome în Valinor, urmând adesea chemarea cornului acestui mare vala.

Fiii lui Fingolfin se numeau Fingon, mai târziu Rege al noldorilor în partea de miazănoapte a lumii; şi Turgon, stăpânul din Gondolin; aveau ei şi o soră, pe Dalba Aredhel. Era mai tânără decât fraţii ei, după socoteala anilor la eldari; iar când frumuseţea şi trupul i s-au împlinit, era înaltă şi vânjoasa, placându-i să călărească şi să vâneze în codri. O însoţeau adesea fiii lui Feanor, rubedenii cu ea; dar nici unuia nu-şi dăruise inima. I se spunea Ar-Feiniel, Domniţa Dalbă a noldorilor, căci dalb îi era chipul, chiar dacă părul îi era negru, şi purta numai veşminte argintii şi albe.

Finarfin avea şi el flăcăi, pe Finrod cel credincios (Felagund avea să-i fie numele, Seniorul Peşterilor), pe Orodreth, pe Angrod şi pe Aegnor, atât de strânsă era prietenia lor cu fiii lui Fingolfin, de-ai fi zis că erau fraţi şi alta nu. O soră aveau ei, pe Galadriel, cea mai frumoasă făptura a spiţei lui Finwe – părul ei străluminat, că de aur, părea să fi prins în şuviţele sale razele lui Laurelin.

E timpul să spunem cum au ajuns telerii într-un târziu în ţara Aman. Un ev îndelungat au vieţuit ei în Toi Eressta; dar, încet, simţămintele lor s-au schimbat, inimile fiindu-le atrase de lumină ce se revărsă peste mare, spre Insulă Singuratică. Sfâşiaţi erau între dragostea lor pentru muzica valurilor ce spălau malurile ţării lor şi dorinţa de a-i revedea pe cei din neamul lor şi de a cuprinde cu privirile minunea Valinorului; în cele din urmă, dorinţa de lumină a fost mai puternică. Aşa s-a făcut ca Ulmo, plecându-se în faţa vrerii valarilor, l-a trimis la ei pe Osse, prietenul lor care, cu toată durerea ce-o purta în suflet, i-a învăţat meşteşugul de a făuri corăbii; şi după ce corăbiile s-au fost făurit, le-a adus, drept dar de despărţire, multe lebede cu aripi puternice. Iar lebedele au tras corăbiile albe ale telerilor peste marea neclintită de vuit; şi astfel au ajuns ei, ultimii dintre toţi, în Aman şi la ţărmurile Eldamarului.

Acolo s-au statornicit ei şi, dacă voiau, puteau să zărească lumina Copacilor şi puteau păşi pe aleile daurite din Valmar şi pe treptele de cristal ale Tirionului, sus pe Tună, dealul verde; dar cel mai mult le plăcea să străbată în corăbiile lor iuţi apele golfului numit Aşezarea Elfilor, sau să meargă prin valurile ce se spărgeau de ţărm, cu părul strălucind în lumina ce venea de dincolo de deal. Multe nestemate le-au dăruit noldorii, opale şi diamante, şi cristale lăptoase, pe care ei le înşirau pe ţărmuri şi le aruncau în iazuri; minunate erau plajele din Elende în acele vremuri. Şi multe au fost perlele pe care şi le-au cules din mare, sălile lor erau şlefuite în

sidef, şi tot din sidef erau durate casele mari ale lui Olwe din Alqualonde, Limanul Lebedelor, luminai de nenumărate felinare. Căci acela era oraşul lor şi liman pentru corăbiile lor; forma acestora era asemenea lebedelor, cu ciocuri de aur şi ochi din aur şi jais. Drept poarta de intrare în port stătea un arc de piatră, scobit de mare în stâncă dura; la marginea Eldamanilui se găsea arcul, la miazănoapte de Calacirya, unde lumina stelelor strălucea clară.

Pe măsură ce treceau evurile, vanyarii au început să îndrăgească meleagul valarilor şi lumina darnica a Copacilor. – Astfel că au părăsit oraşul Tirion, de pe Tună, alegând să trăiască în munţii lui Manwe sau pe câmpiile şi în codrii din Valinor, despărţindu-se astfel de noldori. Dar amintirea Pământului de Mijloc sub acoperişul stelelor a rămas în inimile noldorilor, astfel că îşi duceau traiul în Calacirya şi între dealuri şi pe vai, cât mai aproape de zvonul marii apusene; şi, cu toate că mulţi dintre ei intrau adesea în ţara valarilor, călătorind până departe spre a descoperi tainele pământului şi ale apei, şi ale tuturor fapturilor vii, neamurile ce sălăşluiau pe Tună şi în Alqualonde se ţineau aproape unele de altele în cele vremuri. Finwe domnea ca rege în Hrion, iar Olwe în Alqualonde; dar, mai presus de ei doi, era Ingwe, Înaltul Rege al tuturor elfilor. Pe Taniquetil stătea el, la picioarele lui Manwe.

Feanor şi fiii săi arareori rămâneau în vreun loc timp îndelungat, ci străbăteau Valinorul dintr-un hotar în altul, până la marginea întunecimii şi la ţărmurile reci ale Marii Exterioare, cercetând necunoscutul. Ades erau poftiţi ca oaspeţi în casele lui Aule; Celegorm însă, mai curând, mergea la Orome acasă, de la care învaţă multe despre fiare şi păsări şi deprindea graiurile. Căci toate făpturile cu viaţa în ele, făr’ doar de cele ticăloase şi hidoase ale lui Melkor trăiau în timpurile acelea în Aman; şi mai erau acolo şi alte creaturi care niciodată n-au fost zărite pe Pământul de Mijloc şi poate că nici nu vor fi zărite vreodată, căci înfăţişarea lumii s-a schimbat.

CAPITOLUL VI
Despre Feanor şi scoaterea lui Melkor din lanţuri

În sfârşit, cele trei seminţii ale eldarilor erau acum adunate în Valinor, iar Melkor zăcea în lanţuri. Era Zenitul Tărâmului Binecuvântat, ceasul său de glorie măreaţă şi de fericire deplină, un ceas lung în scurgerea anilor. Dar prea scurt în măsură amintirii. În acea vreme, eldarii s-au împlinit la trup şi la minte, iar noldorii au devenit şi mai pricepuţi în meşteşuguri, şi mai învăţaţi; anii cei lungi erau plini de truda lor veselă şi multe lucruri noi, frumoase şi minunate au făurit ei atunci. Pentru prima oară noldorii s-au gândit să născocească literele, iar Rumil din Tirion era numele acelui învăţat care a imaginat întâiaşi dată semne potrivite pentru a da formă graiului şi cântului, pe unele gravându-le în metal ori piatră, pe altele zugrăvindu-le cu pensula ori penelul.

Cam în acel timp a venit pe lume, în Eldamar, în casa Regelui din Tirion, sus, pe culmea dealului Tună, cel mai mare dintre fiii lui Finwe, şi cel mai îndrăgit. I s-a dat numele de Curufinwe, dar maică lui îi zicea Feanor, Spiritul Focului; şi sub acest nume a rămas el în toate poveştile noldorilor.

Maică lui se numea Míriel şi mai purta şi numele de Serinde, căci era tare iscusită în meşteşugul ţesutului şi în arta cusutului; din mâinile ei ieşeau cele mai frumoase lucruri, mai frumoase decât din oricare alte mâini ale noldorilor. Mult se iubeau Finwe şi Míriel şi plină de bucurie le era dragostea, căci a-nceput pe Tărâmul Binecuvântat, în Zilele Fericirii. Dar dând naştere fiului său, spiritul şi trupul ei s-au împuţinat; şi, după ce a născut, a dorit să fie eliberată de trudă de a trăi. I-a dat nume pruncului, apoi i-a spus lui Finwe:

— Nicicând nu voi mai purta făt în pântece, căci puterea ce ar fi dat viaţa la mulţi alţii s-a scurs toată în Feanor.

Finwe a fost îndurerat auzind-o, pentru că noldorii îşi trăiau atunci zilele lor de tinereţe şi el ar fi dorit să facă mulţi copii în binecuvântatul Aman; astfel că i-a răspuns:

— Oare, nu-ţi găsim leac în Aman? Aici orice osteneală îşi află sfârşitul.

Dar Míriel tânjea să-şi găsească eliberarea, astfel că Finwe i-a cerut sfatul lui Manwe, iar acesta a dat-o pe soaţa lui Finwe în grija lui Irmo, în Lorien. Despărţindu-se de soaţa sa (pentru scurtă vreme, aşa îşi închipuia el), Finwe s-a întristat nespus, căci el vedea că pe o mare nefericire că o mamă să plece de lângă pruncul ei şi să nu-i fie alături măcar în copilărie.

— Este o nefericire, într-adevăr, a zis Míriel, şi aş plânge dacă nu aş fi atât de ostenită. Dar nu mă învinovăţi pentru asta şi nici pentru ce vă mai veni.

Apoi s-a dus în grădinile Lorien şi s-a întins ca să doarmă; dar, cu toate că ea părea cu adevărat că doarme, spiritul îi părăsise trupul, trecând tăcut în sălile lui Mandos. Fecioarele lui Este îngrijeau trupul lui Míriel, ca să rămână neatins de trecerea timpului; dar ea nu s-a mai întors la viaţă. Finwe trăia cufundat în tristeţe amară; adeseori se ducea în grădinile Lorien şi se aşeză sub sălciile argintii, lângă trupul soţiei sale, şi o chema pe nume. Dar în zadar, singur Finwe din tot Tărâmul Binecuvântat nu avea strop de bucurie în suflet. După o vreme, nu s-a mai dus în Ldrien.

Întreaga sa iubire şi-o revărsa acum asupra fiului său; Feanor creştea repede, ca şi când în el ardea un foc tainic, înalt, frumos la chip, sigur de sine, cu ochi ce sfredeleau prin strălucirea lor, şi cu părul negru ca pana corbului; şi era deopotrivă de nerăbdător şi de îndârjit în împlinirea dorinţelor sale. Puţini reuşeau să-i schimbe hotărârea odată luată, prin sfaturile lor, iar prin forţa nici că izbândea vreunul. Dintre toţi noldorii, de atunci şi de după, avea să dovedească mintea cea mai ageră şi mâna cea mai dibace. În tinereţe a adăugat literelor născocite de Rumil altele noi, care-i poartă numele şi pe care eldarii aveau să le folosească de atunci înainte; şi tot el a fost între noldori cel care a descoperit cum pot fi făurite nestemate mai mari şi mai strălucitoare decât cele găsite pe Pământ. Primele nestemate făurite de Feanor erau albe şi clare, dar, sub lumina stelelor, străfulgerau cu scăpărări albastre şi argintii mai luminoase decât Helluin; a făcut el şi alte cristale, prin care, dacă priveai lucruri îndepărtate, le puteai vedea cu limpezime, chiar dacă mici, aşa cum vedeau şi ochii vulturilor lui Manwe. Arar îşi îngăduiau răgaz de odihnă mintea şi mâinile lui Feanor.

Încă de tânăr a luat-o el de soaţa pe Nerdanel, copilă unui mare fierar, Mahtan, cel mai îndrăgit de către Aule printre noldori; de la Mahtan a deprins mai apoi multe taine despre dăltuirea lucrurilor în piatră şi plămădirea lor din metal. Nerdanel era la fel de dârza, dar mai răbdătoare decât Feanor, dorind mai curând să înţeleagă minţile altora şi nu să le stăpânească, astfel că, la început, îl

înfrâna pe Feanor atunci când focul inimii sale se încingea prea tare; dar faptele sale de mai târziu au îndurerat-o pe Nerdanel şi, din pricina asta, cei doi s-au înstrăinat unul de altul. Şapte fii i-a dăruit ea lui Feanor, câţiva i-au moştenit întru câtva firea.

Şi s-a întâmplat că Finwe să-şi ia drept soaţa de-a doua pe Indis cea Bălaie. Înrudită de aproape cu Ingwe, Înaltul Rege, era o vanya, cu păr aurit, înaltă, şi cu totul neasemenea lui Míriel. Finwe o iubea nemăsurat de mult şi bucuria s-a întors în sufletul său. Dar umbra lui Míriel nu părăsise casa lui Finwe şi nici inima lui; şi, oricât i-ar fi iubit el pe alţii, tot lui Feanor îi dăruia cele mai multe gânduri ale sale.

Însurătoarea tatălui său nu era pe placul lui Feanor, pe Indis n-o prea avea la inima şi nici pe Fingolfin şi Finarfin, cei doi fii ai ei. Trăia despărţit de ei, cutreierând meleagurile Amanului ori dăruindu-se învăţăturii sau meşteşugurilor pe care le îndrăgea atât. Mulţi au privit întâmplările nefericite ce aveau să vină şi pe care Feanor le-a pricinuit drept o urmare a acestei rupturi din Casa lui Finwe, judecând că, dacă Finwe ar fi îndurat pierderea şi s-ar fi mulţumit să-şi crească mândreţea de flăcău, soarta lui Fganor ar fi fost cu totul alta şi multe rele ar fi fost zădărnicite; căci tristeţea şi vrajbă din Casa lui Finwe au rămas întipărite adânc în memoria Elfilor Noldorieni. Măreţe au fost însă şi vlăstarele lui Indis şi s-au acoperit de glorie, la fel şi copiii lor; iar dacă ei n-ar fi venit pe lume, istoria eldarilor ar fi fost mai săracă.

În timp ce Feanor şi meşterii noldorilor munceau cu râvnă, negândindu-se că truda asta ce le plăcea atât se va sfârşi vreodată, iar fiii lui Indis creşteau şi prindeau puteri, Zenitul Valinorului se apropia de sfârşit. Căci valarii hotărâseră că Melkor îşi ispăşise pedeapsa, după ce zăcuse singur-singurel, timp de trei evuri, în temniţă din Mandos. Aşa că, după cum făgăduise Manwe, Melkor a fost iarăşi adus în faţa jilţurilor valarilor. Şi văzând Melkor întreaga lor măreţie şi binecuvântarea în care trăiau, inima i s-a umplut de pizmă; a privit la Copiii lui Iluvatar, care şedeau la picioarele Preaputernicilor, şi ura l-a copleşit; şi a zărit bogăţia de nestemate strălucitoare şi pe dată a poftit să le aibă pentru sine; dar şi-a tăinuit gândurile şi şi-a amânat răzbunarea.

În faţa porţilor Valmarului, Melkor s-a ploconit la picioarele lui Manwe şi a cerut îndurare, jurând că, dacă era lăsat să trăiască alături de locuitorii cei liberi din Valinor, fie şi drept cel mai umil dintre ei, îi va ajuta pe valari în toate muncile lor, mai cu seamă în îndreptarea tuturor relelor pe care le pricinuise el lumii. Nienna a

pus şi ea o vorbă bună intru împlinirea rugii lui Melkor; Mandos însă a rămas tăcut.

Într-un târziu, ManwS l-a iertat; cu toate acestea, valarii nu voiau să-l lase să plece şi astfel să scape de sub ochii lor priveghetori; de aceea, au cerut ca Melkor să rămână şi să trăiască între zidurile Valmarului. Sincere păreau vorbele şi faptele lui Melkor în acea vreme, sfătuindu-i şi ajutându-i pe valari şi pe eldari ori de câte ori aceştia aveau nevoie; astfel că n-a trecut mult şi i s-a îngăduit să umble nestingherit peste tot prin ţară, căci Manwe gândea că se tămăduise de răul din el. Manwe însuşi nu era stăpânit de rău şi, de aceea, nu putea pricepe această meteahnă, iar ceea ce ştia el era că, la început, în gândul lui Duvatar, Melkor nu se deosebise prin nimic de el, Manwe; privirea lui nu pătrundea până în adâncul inimii lui Melkor şi nu vedea că în ea nu se mai găsea strop de iubire. Ulmo însă nu s-a lăsat amăgit, iar Tulkas îşi încleştă pumnii ori de câte ori îl zărea trecând pe Melkor, duşmanul său; căci Tulkas, pe cât de greu se lăsă cuprins de mânie, pe atât de greu uita. Dar cu toţii s-au supus judecăţii lui Manwe, pentru că acelui care apără puterea împotriva răzmeritei nu-i e îngăduit să se împotrivească.

În inima lui, Melkor nutrea o ură nestinsă împotriva eldarilor, pizmuindu-i pentru frumuseţea şi firea lor veselă, dar şi pentru că, văzându-i pe ei, înţelegea cum de ajunseseră valarii atât de măreţi, iar el atât de jos. Însă îşi ascundea simţămintele, prefăcându-se că-i îndrăgeşte şi căutându-le cu orice chip prietenia; în schimb, le împărtăşea tot ceea ce ştia el şi punea umărul la orice muncă de-a lor. Pe vanyari îi privea bănuitor, căci trăiau în lumina Copacilor şi n-aveau trebuinţă de nimic; pe teleri nu-i băga în seamă, în ochii lui ei erau fiinţe nevolnice, unelte bicisnice pentru ceea ce urmărea el. Dar noldorii tare se mai bucurau de tainele ce le aflau de la el; şi unii îşi aplecau urechea la vorbe pe care mai bine nu le-ar fi auzit niciodată. Mai târziu, Melkor avea să se împăuneze că îi fusese dascăl de taină lui Feanor şi povăţuitor în cele mai măreţe dintre faptele sale; totul era, fireşte, o minciună, izvorâtă din lăcomia şi pizma lui, căci nici unul dintre eldalieni nu-l unse vreodată mai mult pe Melkor că Feanor, fiul lui Finwe, care-i şi dăduse numele de Morgoth; şi, cu toate că era prins în plasele ticăloşiilor puse la cale de Melkor împotriva valarilor, niciodată nu stătea de vorbă cu el şi cu atât mai puţin u cerea vreun sfat. Singura patimă ce-l mâna pe Feanor era cea care-i încingea lui inima şi tot ce făcea de unul singur făcea şi cu repeziciune; nu cerea ajutor, în vorbă sau în faptă, nimănui dintre cei ce vieţuiau

în Aman, măreţ sau mărunt, în afară soaţei sale, Nerdanel cea înţeleaptă, şi chiar şi ei pentru scurtă vreme.

CAPITOLUL VII
Despre silmarili şi tulburarea noldorilor

În acea vreme au fost făptuite cele lucruri ce aveau să-şi câştige faima printre toate săvârşirile elfilor. Ajuns în deplinătatea puterilor sale, Feanor era stăpânit de un gând nou. Ori, poate, vreo umbră a unei presimţiri se abătuse asupra lui, despre soarta ce-i aştepta pe toţi în curând; şi cumpănea în sinea lui cum ar putea să apere de la pieire lumina Copacilor, gloria Tărâmului Binecuvântat. Astfel că s-a apucat el de o muncă îndelungată şi tainică şi pentru asta şi-a pus la bătaie tot ceea ce-nvăţase şi toată puterea sa, şi întreaga sa dibăcie; şi, după multă trudă, a făcut silmarilii.

Ca trei nestemate mari arătau silmarilii. Dar din ce anume materie fuseseră făcuţi nimeni n-are să ştie decât la Sfârşit, când se va întoarce Feanor, cel care-a pierit înainte să fi fost făcut Soarele şi care acum şade în Sălile Aşteptării şi nu mai vine printre cei de-un neam cu el; nu se va afla decât după ce Soarele se va fi stins şi Luna va fi căzut. Asemenea diamantului cristalin păreau să fie, dar cu mult mai tari ca adamantul, încât nici o forţă din Regatul Ardei, oricât de mare, nu le putea zgâria ori sparge. Cu toate acestea, cristalul acela era pentru silmarili aşa precum este trupul pentru Copiii lui Iluvatar: casa focului său lăuntric, care se găseşte înăuntrul său şi care e acelaşi ui toate părţile sale, dându-i şi fiindu-i viaţa însăşi. Iar acest foc lăuntric al silmarililor fusese făcut de către Feanor din lumina îngemănată a Copacilor din Valinor, care încă mai trăieşte în ei, cu toate că ei s-au veştejit de mult şi nu mai străluminează. Astfel că până şi în bezna celei mai adânci vistierii silmarilii luceau cu strălucirea ce venea din ei, asemenea aştrilor Vardei; în acelaşi timp, fiind ei cu adevărat făpturi vii, se bucurau când se aflau în lumină şi o primeau într-înşii, şi-o răsfrângeau în aure cu mult mai minunate.

Toţi cei care trăiau în Aman au fost cuprinşi de mirare şi de încântare văzând ce făcuse Feanor. Varda a sfinţit silmarilii, că nici un trup muritor ori mâini întinate, ori vreun alt rău să nu îi poată atinge fără a se veşteji şi usca; iar Mandos a prorocit ca soarta Ardei, a pământului, a mării şi a aerului zăcea închisă în

silmarili. Inima lui Feanor s-a legat pe data de nestematele făcute de mâinile sale.

Melkor n-a scăpat nici el de vraja lor şi de pofta de a le avea, şi chiar şi numai amintirea strălucirii lor îi ardea inima asemenea unui foc mistuitor. Din acea clipă, stârnit de patimă lui, nu i-a mai dat pace gândul la cum să facă să-l distrugă pe Feanor şi să pună capăt prieteniei dintre valari şi elfi; dar îşi tăinuia gândul cu mult vicleşug şi nimic din înfăţişarea ori purtarea sa nu-i trăda răutatea. Îndelungi aveau să-i fie uneltirile, încete şi zadarnice la început. Dar cel ce seamănă minciuni tot se alege cu ceva până la urmă. Căci vine şi vremea când se poate odihni, lăsându-i pe alţii să culeagă şi să adune roadele în locul său.

Mereu se găseau urechi să-i asculte şuşotelile şi limbi care să ducă vorba şi să facă din ţânţar armăsar; minciunile sale treceau de la un prieten la altul, asemenea tainelor ce-l fac pe cel ce le dezvăluie să pară înţelept. Amarnic aveau să se căiască noldorii de nesăbuinţă de a-şi fi plecat urechile la vorbele sale.

Văzând că nu-s puţini cei care-i dădeau ascultare, Melkor umbla adesea prin mulţime şi, cu vorbe bine alese, îi ademenea şi pe alţii în plasa lui, cu atâta dibăcie, încât ei ajungeau să creadă că vorbele celea izvodeau chiar din gândurile lor. Îi făcea să tânjească în sufletele lor după închipuite regate măreţe, undeva, la Răsărit, pe care le-ar fi putut cârmui după vrerea lor, cu deplină putere şi în libertate; iar, mai apoi, s-au răspândit zvonuri cum că valarii i-ar fi adus pe eldari în Aman din gelozie şi din teamă că frumuseţea quendilor şi puterea de făuritori ce le-o hărăzise Iluvatar vor spori într-atât, încât valarii n-o să-i mai poată stăpâni pe elfii ce înfloreau şi se răspândeau peste vastele întinderi ale lumii.

Pe lângă toate acestea, în acea vreme, valarii ştiau de apropiată venire a oamenilor, dar elfii încă nu aflaseră nimic; Manwe nu le dezvăluise aceasta taină. Melkor însă le susura pe ascuns poveşti despre oamenii muritori, făcând astfel că tăcerea valarilor să pară un lucru rău. Prea multe nu ştia el despre oameni, căci, urmărindu-şi doar propriul său gând atunci când fusese creată Muzica, nu luase seama la a Treia Temă a lui Iluvatar; dar acum se zvonea printre elfi că pe ei Manwe îi ţinea captivi, pentru că oamenii să vină şi să le ia locul în regatele Pământului de Mijloc, căci, vezi bine, valarii înţeleseseră că le va fi mult mai uşor să stăpânească seminţia asta cu viaţă scurtă şi nevolnică, prădându-i astfel pe elfi de moştenirea lui Iluvatar. Zvonuri, de bună seamă, la fel de neadevărate ca şi dorinţa valarilor de a subjuga vrerea

oamenilor, dar mulţi noldori au dat crezare măcar pe jumătate ticăloaselor vorbe.

Aşa încât, înainte să se dumirească valarii ce se petrece, pacea din Valinor a fost otrăvită. Noldorii au început să murmure împotriva valarilor şi să se ţină tare mândri, mulţi dintre ei uitând că mare parte din ceea ce aveau şi ştiau le fusese dăruit de valari. Nouă flacără a dorinţei de a fi liberi şi de a stăpâni teritorii şi mai întinse li s-a aprins în suflet, mai cu seamă în inima pătimaşă a lui Feanor. În sinea sa, Melkor râdea în hohote, căci ținta minciunilor sale tocmai Feanor fusese, pe el urându-l mai aprig decât pe toţi ceilalţi şi tânjind să pună mâna pe silmarili. Dar de nestemate nu i se îngăduia să se apropie; chiar dacă la ospeţele cele mari Feanor le purta şi-i străluceau deasupra sprâncenelor, de cele mai multe ori erau bine păzite, ţinute sub lacăt în beciurile adânci ale vistieriei sale din Tirion. Feanor însuşi începuse să îndrăgească silmarilii, cu o dragoste lacomă, şi nu-i plăcea să fie văzute decât de tatăl şi de cei şapte fii ai săi; nu-şi mai amintea că lumina din nestemate nu el le-o dăduse.

Măreţi prinţi erau Feanor şi Fingolfin, fiii cei mari ai lui Finwe; dar iată că favorurile şi averile pe care le avea fiecare îi făceau să fie tot mai fuduli şi mai bănuitori. Melkor nici el nu stătea cu mâinile în sân, ci s-a apucat să-i strecoare alte minciuni prin Eldamar, care au ajuns şi la Feanor, cum că Fingolfin şi fiii săi puneau la cale să-l răstoarne de la putere pe Finwe şi pe fiul sau mai mare, Feanor, şi să lase în seamă valarilor alegerea altor cârmuitori; era ştiut că valarilor nu le plăcea ca silmarilii se găseau în Tirion şi nu li se dădeau lor spre păstrare. Lui Fingolfin şi lui Finarfin li se şopteau alte năstruşnicii:

— Fiţi cu băgare de seamă! li se spunea. Fiul cel fudul al lui Miriel nu are la suflet vlăstarele lui Indis. Iată-l cum s-a înălţat în rang, şi-l ţine şi pe taică-său din scurt. Nu va trece mult şi vă va alunga din Tuna!

Văzând că minciunile lui au prins, trezind mândria noldorilor şi aprinzându-le mânia, Melkor a început să le împuie capul cu poveşti despre arme – şi noldorii s-au apucat să-şi făurească săbii, topoare şi suliţe. Şi scuturi, de asemenea, înfăţişând pe ele blazoanele multor Case şi neamuri care se duşmăneau între ele; pe acestea le purtau numai când călătoreau pe alte meleaguri, iar despre alte arme nu suflau un cuvânt, căci fiecare credea că numai el şi-ai lui fuseseră preveniţi. Feanor avea chiar o fierărie despre care nici măcar Melkor nu ştia; acolo bătea săbii fioroase pentru sine şi fiii săi, şi coifuri înalte, cu panaşe roşii. Amarnic avea să regrete Mahtan ziua în care l-a învăţat pe bărbatul lui Nerdanel

toate tainele meşteşugului de fierar, pe care el însuşi le deprinsese de la Aule.

Şi uite-aşa, cu minciuni, şuşoteli mârşave şi sfaturi făţarnice, Melkor a încins vrajbă în inimile noldorilor; şi dihonia asta dintre ei a pus, în cele din urmă, capăt zilelor senine ale Valinorului, gloria lui străveche apunând. Căci Feanor s-a apucat să se răzvrătească pe faţă împotriva valarilor, strigând în gura mare că dorea să părăsească Valinorul şi să se întoarcă în lumea de afară, iar, dacă noldorii voiau să-l urmeze, îi scăpa şi pe ei de servitute.

Mare frământare a cuprins Tirionul şi mult s-a tulburat Finwe; astfel că i-a strâns la sfat pe toţi seniorii săi. Dar Fingolfin a dat buzna în sala sfatului şi, înfăţişându-se dinaintea lui Finwe, l-a întrebat:

— O, tu, rege şi tată al meu, oare nu voieşti a pune stavilă trufiei fratelui nostru, Curufinwe, căruia i se spune şi Spiritul Focului, pe bună dreptate? Cu ce temei vorbeşte el în numele neamului nostru, de parcă i-ar fi rege? Tu eşti cel care, cu multă vreme în urmă, le-ai vorbit quendilor, rugându-i să primească să vină în Aman la chemarea valarilor. Tu eşti cel care i-ai călăuzit pe noldori pe lungul drum presărat cu primejdiile Pământului de Mijloc şi i-ai adus în lumina din Eldamar. Dacă nu te căieşti de cele făcute, mai ai doi fii care să facă cinste vorbelor tale.

Încă nu sfârşise Fingolfin aceste cuvinte, că Feanor a şi pătruns în sală, cu coiful înalt pus pe cap şi încins cu uriașa-i sabie:

— Întocmai precum am bănuit, a spus el. Fratele meu vitreg se ridică împotriva-mi în faţa tatălui meu, şi-acum ca şi în alte dăţi.

Răsucindu-se spre Fingolfin, a tras sabia din teacă, strigând:

— Te du de-aici la locul ce ţi se cuvine!

Fingolfin s-a înclinat în faţa lui Finwe şi, fără să-i adreseze vreun cuvânt sau să-i arunce vreo privire lui Feanor, a ieşit din încăpere. Feanor s-a luat după el şi, la uşa casei regeşti, l-a oprit, ţintuindu-l în piept cu vârful sabiei sale lucitoare:

— Vezi, frate vitreg! E mai ascuţită decât orice limbă, încearcă numai o dată să-mi uzurpi locul ce mi se cuvine şi dragostea tatălui meu şi poate că sabia asta o să-i scape pe noldori de unul care caută să devină stăpân de sclavi.

Mulţi au auzit cuvintele lui, căci casa lui Finwe se găsea în marea piaţă de la poalele turnului Mindon; Fingolfin însă nici la aste vorbe n-a zis nimic, ci, trecând tăcut prin mulţime, s-a dus să-l caute pe Finarfin, fratele său.

Neliniştea ce-i tulbura pe noldori nu era necunoscută valarilor, dar grăuntele ei fusese însămânţat în întunecime; şi pentru că Feanor ridicase primul glasul împotriva lor, au socotit că el era

aţâţătorul nemulţumirii, căci îi mersese buhul cu trufia şi firea să îndărătnică, cu toate că toţi noldorii deveniseră tare mândri. Manwe era îndurerat de ce vedea, dar nu spunea nimic. Valarii îi chemaseră pe eldari în ţara lor, iar ei veniseră de bunăvoie şi liberi erau să rămână ori să plece; şi chiar de-ar fi socotit plecarea lor drept o neghiobie, nu le-ar fi stat în cale. Însă ceea ce făcea Feanor nu mai putea fi trecut cu vederea; furioşi erau valarii şi uluiţi. Astfel că l-au chemat pe Feanor să li se înfăţişeze la porţile Valmarului şi să dea socoteală pentru vorbă şi faptă. Şi le-au cerut să vină şi tuturor celor ce aveau vreun amestec în această tărăşenie ori cunoştinţă de ea. Stând în faţa lui Mandos în Cercul Destinului, lui Feanor i s-a poruncit să răspundă la întrebările ce aveau să i se pună. Astfel a fost dezgropată rădăcina celor petrecute şi scoasă la lumina ticăloşia lui Melkor; de îndată Tulkas a părăsit sfatul ca să pună mâna pe ticălos şi să-l aducă din nou în faţa judecăţii. Pe Feanor însă nu l-au socotit nevinovat, căci din pricina lui se tulburase pacea din Valinor, iar sabia împotriva semenilor el o scosese. Mandos i-a grăit astfel:

— Tu vorbeşti de sclavie. Dacă e cu adevărat sclavie aceasta, n-aveţi scăpare: căci Manwe e Regele Ardei, nu numai al Amanului. Iar fapta-ţi fărădelege a fost, fie în Aman, fie în afară Amanului. Ci iată care-ţi va fi osânda: timp de doisprezece ani te vei ţine departe de Tirion, unde a fost rostită ameninţarea. În ăst timp, vei sta la sfat cu tine însuţi şi-ţi vei aminti cine şi ce eşti. Iar după anii sorociţi, se pune capăt vrajbei şi se statorniceşte iarăşi pacea, dacă ceilalţi te vor ierta. – Eu îl voi ierta pe fratele meu, a spus Fingolfin. Dar Feanor n-a rostit nici un cuvânt drept răspuns, rămânând tăcut în faţa valarilor. Apoi s-a întors şi a părăsit sfatul, plecând din Valmar.

Împreună cu el au plecat în surghiun cei şapte fii ai săi şi, în partea de miazănoapte a Valinorului, au durat între dealuri o fortăreaţă şi o vistierie; Formenos se numea şi acolo au îngrămădit ei multe nestemate şi arme, iar silmarilii au fost închişi într-o încăpere de fier. Acolo s-a retras şi Finwe Regele, dată fiind dragostea ce i-o purta lui Feanor; cârmuitor al noldorilor în Tirion a rămas Fingolfin. Părea, prin urmare, că minciunile lui Melkor se împliniseră, până la urmă, chiar dacă numai din pricina lui Feanor, iar învrăjbirea sădită atunci de Melkor avea să dureze încă multă vreme după aceea şi între fiii lui Fingolfin şi ai lui Feanor.

Aflând că uneltirile sale fuseseră date în vileag, Melkor s-a ascuns, furişându-se dintr-un loc într-altul asemenea unui nor peste dealuri; căutarea lui Tulkas s-a dovedit zadarnică. Apoi,

locuitorilor Valinorului li s-a năzărit că lumina Copacilor păleşte şi că umbrele a tot ce stătea în picioare se lungiseră şi se întunecaseră.

Se povesteşte că, o vreme, Melkor nu a mai fost zărit în Valinor, nici nu s-a mai auzit ceva despre el, până când, pe neaşteptate, a apărut la Formenos şi a stat de vorbă cu Feanor în faţa porţilor fortăreţei. Cu vorbe prefăcute a-ncercat să-l convingă de prietenia lui, îndemnându-l cu acelaşi sârg să-şi urmeze gândul dinainte vreme, de a scăpa de opreliştile la care-l osândiseră valarii:

— Vezi doar cât de adevărate au fost vorbele mele şi cum ai fost surghiunit pe nedrept, i-a zis el. Dar, dacă inima lui Feanor este încă liberă şi la fel de curajoasă precum i-au fost spusele în Tirion, îl voi ajuta să ajungă departe de acest ţinut prea mic. Ci nu sunt şi eu tot un vala? Ba sunt, şi chiar mai mult decât cei care se mândresc în Valimar; iar eu din totdeauna am fost prietenul noldorilor, cei mai destoinici şi mai viteji dintre locuitorii Ardei.

Feanor încă avea sufletul înverşunat din pricina umilinţei îndurate în faţa lui Mandos; l-a privit tăcut pe Melkor, cumpănind dacă mai putea avea încredere în el într-atât încât să-l lase să-l ajute în fugă lui. Văzându-l şovăind şi ştiind că silmarilii îi ţineau inima prizonieră, Melkor i-a zis într-un târziu:

— Locul ăsta e puternic şi bine apărat, dar să nu te gândeşti că silmarilii se afla la adăpost în vreo vistierie de pe tărâmul valarilor!

Dar cu viclenia asta întrecuse măsura, căci vorbele-i au pătruns mult prea în adânc, trezind un foc mai necruţător decât şi-l închipuise el. Feanor l-a privit pe Melkor cu ochi ce i-au străpuns masca prieteniei şi vălurile minţii, desluşind acolo cumplita lui pofta de a avea silmarilii. Ura a întrecut teama lui Feanor, astfel că el l-a poftit să plece, spunându-i:

— Piei de la poarta mea, piază-rea, în Mandos ţi-e locul!

Şi cu asta a-nchis porţile fortăreţei sale în nasul celui mai puternic sălăşluitor din Ea.

Melkor a plecat ruşinat, simţindu-se el însuşi în primejdie, şi, chiar dacă vremea răzbunării sale încă nu sosise, inima-i era neagră de mânie. Pe Finwe, în schimb, l-a copleşit spaima, astfel că, în mare grabă, a trimis soli la Manwe, în Valmar.

Când au sosit solii de la Formenos, valarii şedeau la sfat, în faţa porţilor oraşului, neliniştiţi de umbrele care se tot lungeau. Auzind veştile, Orome şi Tulkas au sărit în picioare, dar nici n-au apucat să pornească în urmărire, când au venit trimişi din Eldamar, cu altă veste, anume că Melkor fugise prin Calacirya, iar de pe Tisna

elfii îl văzuseră trecând vijelios, ca un nor de furtună; şi au mai spus ei că de acolo Melkor o apucase spre miazănoapte, căci telerii din Alqualonde îi zăriseră umbra îndreptându-se pe lângă portul lor spre Araman.

Astfel a părăsit Melkor Valinorul şi, o vreme, cei Doi Copaci au strălucit din nou neumbriţi, iar ţara s-a umplut de lumină. În zadar au căutat valarii să dea de urma duşmanului lor; asemenea unui nor îndepărtat ce se înălţa tot mai sus, purtat de palǎ rece a unui vânt domol, o îndoială s-a strecurat în bucuria celor ce vieţuiau în Aman, întinând-o, căci, iată, teamă le era că-i pândea un rău neştiut.

CAPITOLUL VIII
Despre întunericul ce se lăsă în Valinor

Aflând despre calea ce-o urmase Melkor, Manwe a înţeles că duşmanul căuta să ajungă la fortăreţele sale din partea de miazănoapte a Pământului de Mijloc; aşa că Orome şi Tulkas au pornit-o cu toată iuţeală într-acolo, căutând să ajungă înaintea lui, dacă puteau, dar dincolo de ţărmurile telerilor n-au mai dat de nici o urmă sau zvon despre el, în pustiurile acelea nelocuite ce se întindeau până la Gheţuri. După aceste întâmplări, strajă s-a dublat de-a lungul zidurilor nordice ale Amanului; în van, căci încă înainte să înceapă vânătoarea, Melkor se reîntorsese şi, pe ascuns, ajunsese departe, la miazăzi. Doar nu degeaba era el un vala: îşi putea schimba alcătuirea sau putea umbla neînveşmântat, la fel ca şi fraţii săi; numai că puterea asta avea s-o piardă curând şi pentru totdeauna.

Nevăzut de nimeni a ajuns el, într-un târziu, pe întunecatul meleag numit Avathar. Fâşia aceea de pământ se găsea la Miazăzi de Golful Eldamar, la poala răsăriteană a munţilor Peldri, iar ţărmurile sale prelungi şi mohorâte se întindeau mult spre sud, lipsite de lumină şi neştiute. Acolo, sub pereţii râpoşi ai munţilor şi lângă marea rece şi întunecată, umbrele erau mai adânci şi mai dese decât oriunde pe lume; acolo, în Avathar, îşi făcuse bârlogul Ungoliant, în taină şi fără ştirea nimănui. Eldarii habar nu aveau de unde apăruse creatura asta; unii însă ziceau că, în evuri de mult apuse, coborâse din beznă ce înconjoară Arda, atunci când Melkor privise întâiaşi dată pizmaş spre Regatul lui Manwe, şi că, la început, fusese una dintre făpturile pe care Melkor le ademenise în slujba sa. Dar ea se lepădase de stăpânul ei, dorind să fie singură stăpâna propriilor pofte şi, hrăpăreață fiind, apuca tot ce nimerea pentru a hrăni golul din ea; apoi a fugit la miazăzi, scăpând de atacurile valarilor şi de vânătorii lui Orome, căci grija lor străjuitoare se îndreptase mereu spre miazănoapte, iar ceea ce se afla Ia miazăzi rămăsese nestrăjuit. De acolo, Ungoliant se târâse spre Tărâmul Binecuvântat, după a cărui lumina tânjea, urând-o totodată.

Vieţuia într-o surpătura, luându-şi forma unui păianjen hidos care-şi ţesea plasele negre într-o despicătură dintre munţi. Acolo

sugea ea toată lumina ce-o putea găsi, şi-o scuipa din nou afară, împletind din ea năvoade întunecate de beznă sufocantă ce oprea orice rază să mai pătrundă în bârlogul ei; din care pricină, Ungoliant era moartă de foame.

Aici a venit Melkor, în Avathar, s-o caute; şi, din nou, şi-a luat el alcătuirea ce-o avusese ca tiran în Utumno: aceea de Senior Întunecat, înalt şi înspăimântător. Dar cu această înfăţişare avea să rămână de atunci pentru totdeauna. În umbrele acelea negre, ascunse până şi de privirile lui Manwe, care stătea în sălile sale de pe înălţimi, Melkor şi-a pus la cale răzbunarea împreună cu Ungoliant. Dar, înţelegând ce planuri urzea Melkor, Ungoliant a fost cuprinsă de lăcomie şi, în acelaşi timp, de o mare spaimă; căci ultimul lucru pe care-l dorea ea era să se urnească din ascunzătoarea ei, ca să înfrunte primejdiile din Aman şi puterea fioroşilor stăpâni. Astfel că Melkor i-a zis:

— Fă aşa precum te rog eu; şi, dacă încă îţi va mai fi foame după ce vom înfăptui ce-am pus la cale, îţi voi da tot ce pofteşti. Da, cu amândouă mâinile mele.

A fost un jurământ făcut fără să stea prea mult pe gânduri, aşa cum le făcea pe toate; în inima lui râdea în hohote. Şi astfel a aruncat tâlharul cel mare nada, să-l prindă pe cel mic.

Pornind la drum Melkor şi Ungoliant, monstrul a ţesut în jurule o mantie de întuneric: o Nelumină, în care lucrurile păreau să nu mai fie şi pe care ochii n-o puteau pătrunde, căci era nimicnicie. Încet, Ungoliant şi-a întins plasele: frânghie după frânghie, de la o stâncă la alta, de la stei la ţanc de stâncă, urcând tot mai sus, târându-se, agăţându-se, până ce a ajuns în vârf, pe Hyarmentir, cel mai înalt munte din acea parte a lumii, departe, spre miazăzi de marele Taniquetil. Acolo nu străjuiau valarii; căci, la apus de Pelori, se găsea un tărâm pustiit, cuprins de amurg, iar la răsărit, munţii mărgineau apele întunecate şi nestrăbătute ale mării; doar uitatul Avathar se găsea acolo, între munţi şi mare.

Dar Ungoliant izbutise să se caţere pe culmile cele mai înalte; din sfori a împletit degrabă o scară pe care a aruncat-o în jos; Melkor a urcat-o şi a ajuns şi el în locul acela înalt şi, stând lângă Ungoliant, a privit în vale, la Tărâmul Străjuit. Dedesubtul lor se găseau codrii lui Orome, la apus sclipeau câmpiile şi pajiştile Yavannei, înaltele grâne aurii ale zeilor. Privind spre miazănoapte, Melkor a zărit în depărtare câmpia strălucitoare şi cupolele argintii ale Valmarului, scăpărând în razele împletite ale lui Telperion şi ale lui Laurelin. Melkor a izbucnit în hohote răsunătoare şi a coborât în salturi lungile povârnişuri apusene;

Ungoliant îi era alături, iar întunecimea ei îi acoperea şi pe ea, şi pe el.

Era vremea serbărilor, Melkor o ştia prea bine. Cu toate că anotimpurile şi schimbările lor se rânduiau după cum era vrerea valarilor, iar în Valinor nu se cunoştea iarna pieirii, valarii vieţuiau pe-atunci în Regatul Ardei, un tărâm ascuns în uriaşele întinderi ale lui Ea, a cărei viaţă e Timpul însuşi, curgând necontenit de la primul până la ultimul acord al lui Era. Şi după cum le plăcea valarilor (aşa se povesteşte în Ainulindale) să-şi ia drept veşminte formele în care erau alcătuiţi Copiii lui Iluvatar, tot astfel obişnuiau să mănânce şi să bea şi să strângă roadele Yavannei de pe Pământul croit de ei sub privegherea lui Era.

Astfel a orânduit Yavanna vremea înfloririi şi a pârgului celor ce creşteau în Valinor; şi, la fiecare cules de rod, Manwe poruncea să se facă o mare sărbătoare întru lauda lui Era, când toate neamurile din Valinor dădeau glas bucuriei în muzică şi cântări, sus, pe Taniquetil. Acesta era, prin urmare, ceasul la care Manwe hotărâse că sărbătoarea de acum avea să fie mai măreaţă şi mai bogată decât toate care se ţinuseră de când veniseră eldarii în Aman. Căci, deşi fuga lui Melkor prevestea noi necazuri şi dureri, iar nimeni n-ar fi putut spune cu adevărat ce alte prăpăduri avea să îndure Arda înainte ca el să poată fi din nou îngenuncheat, de astă dată Manwe îşi pusese în gând să alunge răul ce se strecurase între noldori, astfel că i-a chemat pe toţi în sălile sale de pe Taniquetil, pentru că acolo să lase deoparte vrajbele dintre mai-marii lor şi să dea uitării odată pentru totdeauna minciunile Duşmanului lor.

Şi-au venit vanyarii, şi-au venit noldorii din Tirion, şi maiarii s-au adunat cu toţii, iar valarii s-au înfăţişat în toată splendoarea şi măreţia lor; şi au cântat în faţa lui Manwe şi a Vardei în sălile lor înalte, au dansat pe colinele înverzite ale Muntelui ce coborau spre apus, către Copaci. În acea zi, aleile din Valmar au rămas pustii, treptele Tirionului, tăcute, întregul ţinut dormea în pace. Numai telerii, dincolo de munţi, mai cântau pe ţărmul mării; căci prea puţin ţineau ei socoteala anotimpurilor sau a vremurilor şi nici că se gândeau la grijile Cârmuitorilor Ardei sau la umbra ce se lăsase asupra Valinorului pentru că pe ei încă nu-i atinsese.

Un singur lucru a tulburat planurile lui Manwe. Feanor s-a înfăţişat şi el, nu-i vorbă, după cum îi ceruse Manwe; Finwe însă nu l-a însoţit, şi nici unul dintre noldorii din Formenos.

— Atâta vreme cât fiului meu, Feanor, nu-i este îngăduit să se întoarcă în Tirion, eu mă socotesc detronat şi nu voiesc a-mi întâlni poporul.

Astfel a grăit Finwe, iar Feanor a venit fără veşminte alese, fără podoabe, nici de argint, nici de aur şi fără nici o nestemată; nevoind că silmarilii să fie văzuţi de valari şi eldari, i-a lăsat sub lacăt în Formenos, în cămările lor de fier. Dar cu Fingolfin s-a întâlnit dinaintea tronului lui Manwe şi amândoi au rostit vorbe de împăciuire unul faţă de celălalt; iar Fingolfin a dat uitării cum Feanor scosese sabia la el.

— Aşa după cum am făgăduit, fac acum, a spus Fingolfin şi i-a întins mâna lui Feanor. Iertat să fii şi să uităm de orice supărare!

Feanor i-a luat mâna în tăcere; şi i-a mai zis Fingolfin:

— Frate vitreg după sânge îţi sunt, dar, în inima mea, frate bun îţi voi fi. Tu vei fi în frunte, iară eu te voi urma. Nici o vrajbă să nu ne despartă.

— Te aud, a răspuns Feanor. Aşa să fie!

Dar nu ştia nici unul tâlcul ce-aveau să-l capete vorbele lor.

Se povesteşte că, pe când Feanor şi Fingolfin stăteau în faţa lui Manwe, a sosit ceasul contopirii luminilor, când amândoi Copacii străluceau, şi tăcutul oraş Valimar s-a înconjurat cu o aureolă de argint şi aur. Şi chiar în acel ceas Melkor şi Ungoliant s-au repezit pe câmpiile Valinorului, tot astfel cum umbra unui nor întunecat purtat de-o pală de vânt acoperă pământul luminat de soare; şi au ajuns ei la poalele colinei Ezellohar cea verde. Atunci Nelumina lui Ungoliant s-a înălţat chiar până la rădăcinile Copacilor şi, dintr-un salt, Melkor a fost sus pe colină şi şi-a înfipt suliţa sa neagră în fiecare Copac până în măduvă, rănindu-i adânc, iar seva lor s-a scurs de parcă era sângele lor şi a curs pe pământ. Ungoliant pe loc a sorbit-o, apoi s-a apropiat de fiecare Copac şi, punându-şi ciocul negru în rănile lor, i-a supt până i-a secătuit de tot. Otrava Morţii ce se găsea în ea s-a prelins în vinele lor, veştejindu-le rădăcinile, ramurile, frunzele; şi Copacii au murit. Ungoliant nu-şi potolise încă setea, aşa că s-a dus Ia Fântânile Vardei şi le-a secat şi pe ele; dar, în timp ce bea, Ungoliant a dat afară aburi negri care au luat forme atât de urieşeşti şi atât de înfricoşătoare, încât până şi Melkor s-a înspăimântat.

Astfel s-a lăsat peste Valinor marea întunecime. Despre ce s-a petrecut în acea zi povesteşte în Aldudénie vanyarul Elemmfre şi tot de aici au aflat şi eidarii. Dar n-a fost cânt ori poveste care să poată cuprinde întreaga durere şi spaima ce s-au lăsat peste lumea toată. Lumina a pălit; numai că întunecimea ce i-a urmat a fost mai mult decât pierderea luminii, în acel ceas s-a odrăslit o întunecime ce nu părea a fi doar o văduvire de lumină, ci o fiinţă dăruită cu viaţă; căci, cu adevărat, însăşi ticăloşia o plăsmuise din Lumină şi

avea puterea de a străpunge ochiul şi de a pătrunde-n inimă şi-n minte, sugrumând orice voinţă.

Varda a privit în jos de pe Taniquetil şi a văzut cum Umbra s-a înălţat dintr-o dată în turnuri de întuneric; Valimar se cufundase într-o adâncă mare de noapte. Curând, Muntele cel Sfânt a rămas singur, asemenea unei ultime insule supravieţuind unei lumi înecate. Cântările s-au curmat. Tăcerea a pus stăpânire pe Valinor, nici un sunet nu se mai auzea, afară doar de jelania telerilor, adusă de vânt de departe, prin trecătoarea munţilor, ca un ţipăt rece de pescăruşi. Căci, dinspre răsărit, vânt îngheţat a suflat la acel ceas şi întinsele neguri ale mării s-au vălătucit peste meterezele ţărmului.

Din jilţul sau de pe înălţimi, Manwe a privit înainte şi numai ochii lui au sfredelit noaptea ceea, până au zărit o întunecime mai presus de întuneric, pe care n-au mai putut-o străpunge, o întunecime uriaşă, dar tare îndepărtată, care acum se mişcă spre miazănoapte cu mare iuţeală; şi a înţeles Manwe că Melkor venise şi se dusese.

Atunci a început urmărirea; şi pământul va cutremurat sub caii armiei lui Orome şi focul aprins de copitele lui Nahar a fost prima lumină ce s-a întors în Valinor. Dar, de cum nimereau în Norul lui Ungoliant, călăreţii valari erau orbiţi şi cuprinşi de deznădejde, astfel că n-a trecut mult şi toţi s-au risipit ca pleava, apucând-o fiecare aiurea; şi chemarea cornului Valaroma a şovăit şi s-a stins. În bezna aceea, Tulkas a nimerit într-o plasă neagră, încât a rămas prins, neputincios, zbătându-se în van să scape. Iar când întunecimea a trecut, a fost prea târziu; Melkor se făcuse nevăzut numai el ştia unde, căci îşi făptuise răzbunarea.

CAPITOLUL IX
Despre fuga noldorilor

După o vreme, multă suflare s-a strâns la Cercul Destinului; în întuneric stăteau valarii, căci era noapte. Dar stelele Vardei luceau acum deasupra lor, văzduhul se limpezise; vânturile lui Manwe alungaseră departe suflările morţii şi izgoniseră negurile mării. S-a ridicat atunci Yavanna şi, urcând pe Ezellohar, Colina Verde, pleşuvă acum şi neagră, şi-a pus mâinile pe Copaci, dar erau morţi şi stinşi, fiecare ramură pe care o atingea se frângea şi cădea fără viaţă la picioarele ei. Multe glasuri s-au înălţat a jelanie în faţa acestei privelişti; iar cei care plângeau gândeau că, gata, goliseră până la fund cupa de năpastă pe care le-o pregătise Melkor. Dar se amăgeau.

Yavanna le-a spus atunci valarilor:

— Lumina Copacilor a pierit, nu mai vieţuieşte decât în silmarilii lui Feanor. Chibzuit a fost el, într-adevăr! Chiar şi cele mai puternice dintre făpturile lui Iluvatar au câte o menire pe care n-o pot împlini decât o dată şi numai o dată. Trezit-am Lumina Copacilor, dar aici, în Ea, a doua oară n-o mai pot trezi. De-aş avea un strop din acea lumină, mi-ar sta în putinţă să reîntorc viaţa în Copaci, înainte să li se usuce de tot rădăcinile; durerea noastră s-ar ostoi atunci, iar răutatea lui Melkor ar fi zădărnicită.

Vorbind, Manwe a spus:

— Auzit-ai tu, Feanor, fiu al lui Manwe, cele spuse de Yavanna? Îi vei da ce a cerut?

S-a lăsat o tăcere lungă, căci Feanor n-a rostit nici un cuvânt. Şi a strigat Tulkas atunci:

— Vorbeşte, noldorule, da ‘au ba! Dar Yavannei cine i-ar tăgădui rugămintea? Şi, oare, lumina silmarililor nu din truda ei de la începuturi se trage?

Însă Aule Plăsmuitorul a zis:

— Nu te pripi, Tulkas! Nu ai cunoştinţă despre cât de mare e lucrul ce-l cerem. Să-l lăsăm să cumpănească!

Atunci Feanor a rupt tăcerea şi a strigat cu îndârjire:

— Şi cel mic, tot astfel ca şi cel mare, are de împlinit o menire o singură dată în viaţă; şi-n acea faptă îşi pune toată inima sa. Nu-i vorbă, aş putea scoate de sub lacăt nestematele mele, dar nicicând

altele asemenea nu voi mai făuri; şi, de va fi să le sfărâm, îmi voi sfărâma şi inima şi voi pieri – primul dintre toţi eldarii din Aman.

— Nu primul, a zis Mandos, dar nimeni n-a priceput ce-a vrut el să spună.

Şi iar s-a lăsat tăcerea, în vreme ce Feanor se frământa în întuneric. Simţea ca şi când se afla înconjurat de duşmani şi îi veneau în minte vorbele lui Melkor, când îi spusese că silmarilii n-ar mai fi în siguranţă dacă pun valarii mâna pe ei. „Şi oare nu e şi el un vala, aşa ca ei? întreba gândul său, şi, nu le înţelege el sufletele? Da, da, pe hoţi tot hoţu-i dibuie!" Apoi a izbucnit dintr-o dată:

— De bunăvoie nu voi face asta niciodată. Dar de mă vor sili valarii, atunci voi şti, fără doar şi poate, că Melkor e făcut din aceeaşi plămădeală ca şi ei.

— Ţi-ai rostit gândul, a zis Mandos.

Iar Nienna s-a ridicat, a urcat pe Ezellohar, şi-a dat la o parte acoperământul suriu şi cu lacrimile ei a spălat ceea ce pângărise Ungoliant; cu jale a plâns ea amărăciunea lumii şi Pângărirea Ardei.

Dar chiar în timp ce Nienna jelea, din Formenos au venit vestitori, noldori erau ei, aducând lucruri noi, încă şi mai rele. Au spus ei cum o întunecime oarbă ajunsese la miazănoapte şi-n mijlocul întunecimii se găsea o putere fără de nume, din care se iscă întunecimea. Ci Melkor era şi el acolo, a venit până la casa lui Feanor şi-n faţa porţilor sale l-a răpus pe Finwe, regele noldorilor, vărsând pentru prima oară sânge în Tărâmul Binecuvântat; căci singur Finwe n-a fugit din calea grozăveniei acelei întunecimi. Şi au mai spus vestitorii că Melkor forţase intrarea în Formenos şi luase toate nestematele pe care noldorii le strânseseră acolo şi, o dată cu acestea, şi silmarilii.

S-a ridicat atunci Feanor în picioare şi, înălţându-şi mâna în faţa lui Manwe, l-a blestemat pe Melkor, numindu-l Morgoth, Vrăjmaşul Negru al Lumii; şi, din acea clipă, doar sub acest nume le-a fost el cunoscut eldarilor. Şi a blestemat şi chemarea ce le-o făcuse Manwe şi ceasul la care el însuşi venise pe Taniquetil, gândind, în nebunia furiei şi a durerii sale, că, de-ar fi fost la Formenos, cu forţa lui ar fi izbutit mai mult decât să se lase şi el răpus, aşa cum, neîndoios, ticluise Melkor. Apoi Feanor a părăsit în fugă Cercul Destinului şi a dispărut în noapte, căci tătâne-sau îi era mai drag decât Lumina Valinorului sau neasemuitele nestemate făurite de mâna lui; şi, oare, care dintre fii, elfi ori oameni, şi-au preţuit mai mult taţii decât el?

Mulţi s-au îndurerat văzând deznădejdea lui Feanor, dar pierderea ce-o suferise nu era numai a lui; Yavanna a izbucnit în lacrimi la poalele colinei, cuprinsă de teamă că întunecimea va înghiţi pentru totdeauna până şi ultimele raze ale Luminii din Valinor. Căci deşi valarii încă nu pricepuseră pe deplin ce se petrecuse, îşi dădeau seama că Melkor chemase în ajutor o fiinţă ce venea de undeva, din afară Ardei. Silmarilii erau duşi, încât totuna li se părea lor dacă Feanor zisese da ori ba la rugămintea Yavannei; dacă însă ar fi primit de la bun început s-o ajute, înainte să fi venit veştile din Formenos, poate că faptele sale de mai târziu ar fi fost cu totul altele. Dar aşa, soarta noldorilor avea curând să fie pecetluită.

În ăst timp, Morgoth, care scăpase de urmărirea valarilor, ajunsese în pustietatea Araman. Tărâmul acesta se găsea la miazănoapte, între Munţii Pelori şi Marea cea Mare, după cum Avathar se găsea la miazăzi; dar Araman era mai întins, iar între ţărmuri şi munţi se găseau câmpii sterpe, tot mai reci pe măsură ce se apropiau de Gheţuri. În grabă au străbătut Morgoth şi Ungoliant acest tărâm, apoi marile ceţuri din Oiomure, până la Helcaraxe, unde strâmtoarea dintre Araman şi Pământul de Mijloc era plină de gheţuri scrâşnitoare; Morgoth a trecut strâmtoarea şi, în sfârşit, se afla din nou la miazănoapte de Ţinuturile Exterioare. Dar Ungoliant îl urmă îndeaproape, căci Morgoth încă nu putea să se descotorosească de ea, iar norul ei încă îl învăluia şi ochii-i nenumăraţi erau aţintiţi asupra lui; împreună au ajuns pe acele pământuri ce se-ntind la miazănoapte de Fiordul Drengist. Morgoth nu mai avea mult până la ruinele Angband, pe vremuri marea lui fortăreaţă apuseană; Ungoliant a înţeles pe dată ce gânduri avea el şi cum va căuta să scape de ea, de aceea l-a oprit locului şi i-a cerut să-şi împlinească făgăduiala.

— Hainule! a strigat ea. Eu am făcut precum ai vrut tu. Dar de îndestulat, nu m-am îndestulat.

— Şi ce-ai pofti mai mult? a întrebat-o Morgoth. Ţi-ai fi dorind ca întreaga lume să-ţi intre în burdihan? Nu pe ea am jurat eu să ţi-o dau. Eu sunt stăpânul ei.

— Pe toată n-o vreau, a zis Ungoliant. Dar din Formenos te-ai ales cu o comoară mare; pe aceea o vreau. Da, da, şi mi-o vei da cu amândouă mâinile.

Morgoth n-a avut încotro, a trebuit să-i dea nestematele pe care le adusese cu sine, una câte una, cu tot mai multă părere de rău; iar ea le-a înghiţit până la ultima şi frumuseţea lor a pierit de pe lume. Tot mai mare şi mai întunecată se făcea Ungoliant, iar pofta ei tot mai nesăţioasă.

— Cu o singură mână mi le dai, doar cu stânga, a zis ea. Deschide-o şi pe dreapta.

În mâna dreaptă Morgoth strângea silmarilii şi, cu toate că erau ferecaţi într-un sipet de cleştar, începuseră să-l ardă, încât pumnul îi era încleştat de durere; dar de deschis nici prin gând nu-i trecea.

— Nu! s-a împotrivit el. Ţi-ai primit tainul. Căci ţi-ai împlinit menirea cu puterea pe care eu ţi-am dăruit-o. Nu mai am trebuinţă de tine. Pe acestea nu le vei avea şi nu le vei vedea. Ale mele vor fi pentru totdeauna.

Dar Ungoliant devenise o adevărată namilă, iar el era slăbit din pricină că îşi pierduse din putere; astfel că ea s-a năpustit asupra lui şi nourul ei s-a închis peste el. Apoi l-a prins într-o plasă de chingi lipicioase, cu gând să-l gâtuiască. Dar Morgoth a scos un strigăt cumplit, ce a umplut munţii de ecou. Din această pricină acel meleag a fost numit Lammoth; căci ecourile vocii sale au rămas pentru veşnicie între munţi, trezindu-se ori de câte ori cineva se apucă să strige prin locurile acelea, şi toată pustietatea dintre culmi şi mare se umplea cu un vuiet ca de voci aflate în mare agonie. Strigătul de atunci al lui Morgoth a fost cel mai cumplit şi mai fioros ce s-a fost auzit vreodată în lumea de la miazănoapte; munţii s-au clătinat, pământul s-a cutremurat, stânci s-au prăvălit din locaşurile lor. Până în adânc, în unghere uitate, a răsunat strigătul acela. Departe, sub sălile ruinate ale Angbandului, în galerii în care nu coborâseră valarii în graba atacului lor, balrogii încă stăteau ascunşi, aşteptând întoarcerea stăpânului lor, încât acum au ieşit iute la suprafaţă şi, străbătând ţinutul Hithlum, au ajuns în Lammoth, asemenea unei furtuni de foc. Cu biciurile lor de foc au retezat plasele lui Ungoliant, făcând-o să dea înapoi, cuprinsă de frică, şi să scuipe afară aburi negri cu care să se acopere; fugind din ţinuturile de la miazănoapte, s-a refugiat în Beleriand, cuibărindu-se în Ered Gorgoroth, valea întunecată ce mai apoi avea să se numească Nan Dungortheb, Valea Înfiorătoarei Morţi, din pricina grozăveniilor pe care le-a prăşit ea acolo. Căci mai erau şi alte creaturi înfiorătoare, ca păianjenii la formă, care sălăşluiau acolo încă de pe vremea când fusese săpată fortăreaţa Angband şi cu ele se împerechea Ungoliant, iar apoi le devora; şi chiar şi după ce a plecat ea, ducându-se taman la miazăzi, în acea parte uitată de lume, progeniturile ei au vieţuit mai departe în vale, ţesându-şi înfiorătoarele plase. Ce soartă a avut Ungoliant nici o poveste nu ne spune. Sunt însă unii care zic că a pierit de mult, când,

înnebunită de foamea ei nepotolită, s-a devorat, în cele din urmă, pe sine.

Astfel, teama Yavannei că silmarilii vor fi înghiţiţi şi se vor pierde în nimicnicie nu s-a adeverit; însă nestematele au rămas în stăpânirea lui Morgoth. Iar acesta, eliberat din plasele lui Ungoliant, şi-a strâns toţi servitorii pe care i-a mai găsit şi s-a reîntors la ruinele Angband. Acolo şi-a durat încă o dată uriaşele beciuri şi temniţe, iar, deasupra porţilor acestora, a înălţat cele trei piscuri ale munţilor Thangorodrim, înconjurate veşnic de mari vălătuci de fum negru. Fără de număr s-au înmulţit acolo armiile sale de fiare şi demoni, iar seminţia orcilor, de mult zămislită, a sporit şi s-a puit în genunile pământului. Întunecată s-a lăsat umbră peste Beleriand; dar, în Angband, Morgoth şi-a făurit o coroană de fier cât toate zilele. Ca însemn al puterii sale, şi-a incrustat silmarilii în coroană. Mâinile negre i s-au pârjolit din pricină că atinsese acele nestemate sfinte şi negre i-au rămas pentru totdeauna; n-a mai scăpat nici de durerea arsurii, nici de mânia ce i-a trezit-o durerea. Coroana nu şi-o scotea de pe cap, cu toate că greutatea ei s-a preschimbat într-o istovire ucigătoare. Şi nicicând nu şi-a mai părăsit meleagul de la Miazănoapte, decât o singură dată, şi atunci în taină; din adâncurile fortăreţei sale ieşea arareori, cârmuindu-şi din jilţ până şi oştirile. Şi numai o dată, cât a durat regatul său, a mai pus mâna pe vreo armă.

Căci acum, mai mult ca oricând, chiar şi decât în zilele de odinioară ale fortăreţei Utumno, înainte ca mândria-i să fi fost călcată în picioare, îl măcina ura, pe care o folosea pentru a-şi stăpâni slujitorii şi a le trezi dorinţa de a face rău. Cu toate acestea, multă vreme şi-a păstrat măreţia ce le fusese dată valarilor, măcar că nu mai trezea decât groază, încât toţi în afară de cei mai viteji se pierdeau cu firea în faţa lui, ca înghiţiţi de un întunecat hău de spaimă.

Aflând că Morgoth scăpase din Valinor, iar urmărirea lui dăduse greş, valarii au stat multă vreme în întuneric, în Cercul Destinului; maiarii şi vanyarii au rămas şi ei acolo, plângând; însă cei mai mulţi noldori se înturnaseră în Tirion, jelindu-şi frumosul oraş înghiţit de beznă. Prin strunga Calaciryei pătrundeau ceţurile de pe marile înnegurate, învăluind turnurile oraşului şi făcând felinarul din Mindon să lucească abia zărit în întuneric.

Pe neaşteptate, Feanor a apărut în oraş, chemându-i pe toţi la marea curte a regelui, aflată sus, pe Tuna; cum încă nu fusese iertat de osânda surghiunului, venirea sa în oraş era o sfruntare aruncată valarilor. Astfel că, nu peste mult, s-a strâns acolo mult

norod, ca să audă ce avea el de zis; fiecare venise cu câte o torţă şi toate luminau acum dealul, scările şi aleile ce duceau până sus. Feanor se pricepea la vorbe, aşa încât spusa lui avea mare putere asupra inimilor; în acea noapte le-a vorbit atât de meşteşugit noldorilor, iar aceştia n-aveau nicicând să-i uite cuvintele. Fioroase şi crunte i-au fost spusele, pline de mânie şi mândrie; auzindu-le, pe noldori i-a cuprins o furie oarbă. Mai cu seamă împotriva lui Morgoth şi-a îndreptat Feanor mânia şi ura, numai că aproape tot ceea ce spunea venea din chiar minciunile lui Morgoth însuşi; Feanor însă nu-şi dădea seama, într-atât era de copleşit de durerea stârnită de pierderea tatălui său şi de chinul pricinuit de furtul silmarililor. Finwe pierind, acum el era regele noldorilor, le-a spus el, luând în derâdere pravilele valarilor.

— De ce, popor al noldorilor, de ce să-i mai slugărim noi pe valarii pizmuitori, care nu-s în stare să-şi apere regatul lor de Duşman, iar pe noi nici atât? Şi chiar dacă el le este lor vrăjmaş acum, oare, nu-s toţi de-un neam? Răzbunarea m-a adus aici, dar şi de n-ar fi fost răzbunarea la mijloc, tot n-aş mai rămâne pe acelaşi pământ cu rubedeniile celui ce mi-a răpus părintele şi mi-a jefuit comoara. Ci nu-s singurul viteaz în asta seminţie de viteji. Şi, oare, nu v-aţi pierdut şi voi cu toţii Regele? Şi ce n-aţi pierdut voi încă de când vă-nghesuiţi aici, pe palma asta de pământ, între munţi şi mare? Aici a fost lumină odată, le-a mai spus el, dar valarii n-au vrut s-o dăruiască Pământului de Mijloc. Acum întunericul s-a-ntins peste toate deopotrivă. Să ne jelim aici nevolnicia pentru totdeauna, un popor de umbre, bântuind negurile, vărsând lacrimi zadarnice în marea nemiloasă? Sau, mai bine, să ne întoarcem în ţara noastră? Ce dulce susurau apele în Cuivienen, sub stelele fără nori, şi ce întinse erau pământurile împrejur, pe care ne puteam mişca în voie. Mai sunt şi-acum acolo, aşteptându-ne pe noi, cei care, în nesocotinţa noastră, le-am părăsit. Să plecăm, dară! N-au decât să rămână în oraşul ăsta cei laşi!

Îndelung le-a vorbit astfel, îndemnându-i pe noldori să-l urmeze şi, înainte de-a fi prea târziu, să-şi câştige prin vitejie libertatea şi să cucerească regate întinse pe pământurile de la Miazăzi; astfel se făcea el ecoul minciunilor lui Melkor, anume că valarii îi momiseră şi-i ţineau prizonieri pentru că oamenii să poată stăpâni Pământul de Mijloc. Mulţi dintre eldari au auzit atunci pentru prima oară de Cei-Veniţi-După.

— Minunat se va sfârşi totul, a strigat el, chiar de ne va fi drumul lung şi istovitor! Luaţi-vă rămas-bun de la sclavie! Dar şi de la viaţa lipsită de griji! Rămas-bun luaţi-vă de la cei nevolnici! Şi de la comorile voastre! Altele şi mai mari vom strânge. Nu vă-

ncărcaţi cu multe lucruri: doar săbiile să nu vi le uitaţi! Căci vom ajunge mai departe decât Orome, vom îndura mai multe decât Tulkas; porniţi în urmărire, nu ne vom da bătuţi. După Morgoth, până la capătul Pământului! De război va avea parte şi de ură nestinsă. Dar, după ce vom fi cucerit şi vom fi redobândit silmarilii, noi şi numai noi vom fi stăpânii Luminii neîntinate şi vom domni peste binecuvântările şi frumuseţea Ardei. Nici o altă seminţie nu se va întrona peste noi!

Zicând acestea, Feanor a făcut un legământ cumplit. Cei şapte fii ai săi i s-au alăturat pe dată, legându-se într-un glas, iar săbiile lor trase din teci au lucit roşii ca sângele în lumina torţelor. S-au legat cu legământ pe care nici unul n-avea să-l încalce ori să-l nesocotească, nici măcar în numele lui Iluvatar, şi Întunericul Etern să se pogoare asupra cui va fi făcut altminteri; pe Manwe şi Varda, şi muntele Taniquetil i-au luat drept chezaşi la jurământul lor de a urmări cu ură şi gând de răzbunare, până la sfârşitul Lumii, pe oricine, de-o fi vala, ori demon, ori elf, ori om din cel încă nenăscut, ori altă făptură, mare sau măruntă, bună sau ticăloasă, ce se va ivi pe pământ până în ceasul din urmă, care va lua sau va păstra în stăpânirea sa un silmaril.

Astfel s-au legat Maedhros şi Maglor, şi Celegorm, Curufin şi Caranthir, Amrod şi Amras, prinţii noldorilor; şi mulţi s-au înfiorat auzind cumplitul legământ. Căci astfel jurat, fie bun, fie rău, un legământ nu poate fi încălcat şi-l va urmări pe cel care-l ţine şi pe cel care-l nesocoteşte până la sfârşitul lumii. Fingolfin şi Turgon, fiul său, i-au aruncat vorbe grele lui Feanor, şi glasurile lor mânioase au reaprins dihonia. Şi n-a lipsit mult ca săbiile să fie din nou trase din teacă. Dar Finarfin le-a vorbit cu blândeţe, aşa cum îi era felul, căutând să-i domolească pe noldori, sfătuindu-i să stea şi să cumpănească înainte de a trece la fapte pe care le-ar fi regretat apoi; doar Orodreth dintre fiii săi le-a vorbit la fel. Finrod îi ţinea partea lui Turgon, prietenul său; dar Galadriel, singura femeie dintre noldori care a rămas în acea zi netemătoare şi dârză printre prinţii învrăjbiţi, ţinea morţiş să plece. Nu jurase alături de ceilalţi, dar ceea ce spusese Feanor despre Pământul de Mijloc îi pusese inima pe jar, căci tânjea să vadă acele tărâmuri întinse şi nestrăjuite şi să cârmuiască acolo peste un regat numai al său şi după cum credea ea de cuviinţă. Asemenea gândea şi Fingon, fiul lui Fingolfin, tulburat şi el de spusele lui Feanor, cu toate că nu-l prea avea pe noldor la inimă; lui Fingon i s-au alăturat, ca întotdeauna, Angrod şi Aegnor, fii ai lui Finarfin. Măcar că ei au tăcut chitic, fără să-şi ridice glasurile împotriva tătânelui lor.

Îndelung s-au înfruntat noldorii strânşi acolo; în cele din urmă, Feanor a ieşit învingător, căci în mulţi aprinsese dorinţa de a cunoaşte lucruri noi şi plaiuri străine. Astfel că, atunci când Finarfin i-a îndemnat încă o dată să cumpănească bine şi să amâne a lua o hotărâre, au strigat într-un singur glas:

— Nu, nu, să plecăm, să plecăm odată!

Şi pe dată Feanor şi fiii săi au început pregătirile de drum.

Nimeni n-ar fi putut spune ce-i aştepta odată porniţi pe un drum atât de înşelător. Cu toate acestea, au pregătit în mare grabă cele trebuincioase; îi îmboldea Feanor, temându-se că, dacă li se mai astâmpăra avântul, vorbele sale vor păli în faţa altor sfaturi; şi, în ciuda făloşeniei cu care le vorbise, n-a uitat nici o clipă puterea valarilor. Dinspre Valmar însă n-a venit nici o solie. Manwe tăcea. Încă nu voia să oprească sau să împiedice în vreun fel socotelile ce şi le făcuse Feanor; valarii erau îndureraţi că eldarii îi învinovățeau de gânduri mişeleşti sau că îi ţineau prizonieri acolo împotriva voinţei lor. Deocamdată priveau în aşteptare, căci nu credeau că Feanor era în stare să-i ţină pe noldori sub puterea voinţei sale.

Şi, cu adevărat, când Feanor a început să-i rânduiască pe noldori pentru a purcede la drum, s-a şi iscat dihonia. Cu toate că izbutise să le trezească mai tuturor dorinţa să plece, cu nici un chip nu voiau cu toţii să-l aibă pe Feanor drept rege. Mai mult îi îndrăgeau pe Fingolfin şi pe fiii săi, încât toţi cei din spiţa sa şi cei mai mulţi dintre locuitorii oraşului Tirion nu-şi doreau alt cârmuitor decât pe el, dacă primea să li se alăture; şi uite aşa, în cele din urmă, s-au pornit noldorii pe asprul lor drum, împărţiţi în două tabere învrăjbite: Feanor şi alaiul său formau avangarda, dar grosul noldorilor venea în urmă, în frunte cu Fingolfin; acesta mergea împotriva voinţei sale doar pentru că i-o ceruse Fingon, fiul său, şi pentru că nu dorea să se despartă de neamul său care ardea de nerăbdare să plece; şi nici să-i lase în voia firii nesăbuite a lui Feanor. Pe lângă toate acestea, nu uitase vorbele ce le spusese dinaintea tronului lui Manwe. Împreună cu el mergea şi Finarfin, din aceleaşi pricini; inima îi fusese însă tare grea la plecare. Din toată seminţia noldorilor aflaţi în Valinor, care de când veniseră aici deveniseră un popor numeros, doar o parte neînsemnată s-a împotrivit plecării: unii pentru că îi îndrăgeau pe valari (mai cu seamă pe Aule), alţii din dragoste pentru Tirion şi pentru multele lucruri pe care le făuriseră acolo; dar nici unul din pricină că s-ar fi temut de primejdiile drumului.

Chiar în clipa în care a răsunat trâmbiţa şi Feanor a ieşit pe porţile Tirionului, a sosit, în sfârşit, un trimis al lui Manwe, care le-a spus:

— Iată singurul meu sfat împotriva nesăbuinţei lui Feanor. Nu plecaţi! Căci ceasul este hain, iar drumul vă va duce spre necazuri ce nici măcar nu le bănuiţi. În căutarea voastră valarii nu vă vor ajuta; nici nu vă vor împiedica; căci vă spun vouă ca să ştiţi: de bunăvoie aţi venit aici, de bunăvoie veţi pleca. Iară ţie, Feanor, fiu al lui Finwe, legământul ce l-ai făcut surghiun îţi este. Vei desluşi minciunile lui Melkor şi amarnic te vei căi. Vala ai spus că este. Atunci în van ţi-a fost jurământul, căci pe nici un vala nu-l vei putea doborî, în veci de veci, între întinsele hotare ale lui Ea. Chiar dacă Eru, pe care-l iei drept chezaş, te-ar face de trei ori mai măreţ decât eşti.

Auzindu-l, Feanor a izbucnit în râs şi, fără să-i răspundă solului, le-a vorbit noldorilor, spunând:

— Aşa, deci! Atunci îl va trimite acest neam viteaz pe moştenitorul Regelui lor de unul singur în surghiun, doar cu fiii săi alături, iară el se va întoarce în robie? Pe cine mă va urma îl voi întreba: necazuri v-au fost prorocite? Dar, oare, nu le-am văzut şi în Aman? În Aman am trecut de la fericire la nenorocire. Să încercăm acum altminteri: că prin durere să ajungem la bucurie; ori măcar la libertate.

Şi răsucindu-se spre trimisul lui Manwe, i-a strigat:

— Aşa să-i spui lui Manwe Sulimo, Marele Rege al Ardei: dacă Feanor nu-l poate învinge pe Morgoth, barem nu se teme să-l atace şi nu stă cu mâinile-n sân să-şi plângă de milă. Şi poate că Eru a aprins în mine un foc mai mare decât ştiţi voi. Îi vor pricinui atât de mult rău Vrăjmaşului valarilor, că până şi mai-marii din Cercul Destinului se vor minuna când vor auzi. Da, da, şi-n cele din urmă mă vor urma. Cu bine!

În acel ceas, glasul lui Feanor a răsunat atât de mândru şi de puternic, încât însuşi trimisul valarilor s-a înclinat în faţa lui, că unul care primise răspunsul aşteptat, apoi a plecat; noldorii erau cuceriţi de-a binelea. Prin urmare, şi-au continuat marşul; iar neamul lui Feanor mergea cu pas întins înaintea tuturor, de-a lungul coastelor ţinutului Elende; nu şi-au întors o dată măcar privirile în urmă, către Tirion, înălţat pe coama verde a dealului Tuna. În urmă-le venea, mai încet şi mai fără vlagă, armia lui Fingolfin. În fruntea ei se afla Fingon; în coadă rămăseseră Finarfin şi Finrod şi mulţi dintre cei mai aleşi şi mai înţelepţi dintre noldori; şi ades se uitau îndărăt, ca să-şi vadă frumosul oraş, până când felinarul din Mindon Eldalieva a fost înghiţit de

noapte. Mai mult decât toţi ceilalţi dintre Elfii Surghiuniţi, aceştia duceau cu ei amintirile fericirii pe care o abandonaseră, şi unii chiar ale lucrurilor făurite de ei şi rămase acasă: mângâiere şi povară pentru drum.

Feanor îi ducea pe noldori spre miazănoapte, pentru că ţinta sa dintâi era aceea de a-l prinde pe Morgoth. Unde mai pui că Tuna, dealul înălţat în umbra muntelui Taniquetil, se afla nu departe de brâul Ardei, unde Marea cea Mare era neînchipuit de întinsă, câtă vreme spre miazănoapte marile despărţitoare se îngustau, pe măsură ce pustietatea Araman şi coastele Pământului de Mijloc se apropiau tot mai mult. Încet-încet însă avântul lui Feanor s-a domolit şi-n mintea lui a-nceput să cumpănească – şi, astfel, şi-a dat seama, mult prea târziu, că armiile acelea atât de numeroase nu vor răzbi nicicând să străbată lungile leghe spre miazănoapte – şi nici să treacă marea când va fi să o facă, decât cu ajutorul corăbiilor, dar pentru aceasta era nevoie de mult timp şi de multă caznă pentru a făuri o flotă pe măsură, chiar dacă printre noldori s-ar fi aflat dintre cei pricepuţi la acest meşteşug. Aşa că a hotărât să-i înduplece pe teleri, prietenii dintotdeauna ai noldorilor, să li se alăture; în răzvrătirea sa, îşi închipuia că, astfel, fericirea valarilor se va stinge încă şi mai mult, iar puterea lui de luptă împotriva lui Morgoth va spori. Hotărând acestea în sinea lui, Feanor s-a îndreptat degrabă spre Alqualonde şi le-a vorbit telerilor cu aceleaşi vorbe pe care le rostise înainte în Tirion.

Numai că nimic din ce le-a spus el nu i-a aţâţat pe teleri. S-au întristat, nu-i vorbă, de plecarea rubedeniilor şi a vechilor lor prieteni, dar, mai curând, au încercat să-i descurajeze, decât să-i ajute; cât despre corăbii, nici gând să le împrumute vreuna, cu atât mai puţin să-i înveţe cum să le făurească, împotriva voinţei valarilor. Ei înşişi nu-şi doreau alt loc de vieţuire decât ţărmurile Eldamarului, şi doar pe Olwe, prinţul din Alqualonde, drept cârmuitor. Iar Olwe nu-şi plecase nicicând urechea la susurările lui Morgoth şi nu-i îngăduise să calce hotarul ţării sale; era încrezător că Ulmo şi ceilalţi valari măreţi aveau să îndrepte relele pricinuite de Morgoth şi că noaptea va lăsa loc unei noi aurore.

Feanor s-a înfuriat auzind acestea, căci se temea să întârzie prea mult pe cele meleaguri. Întărâtat, i-a zis lui Olwe:

— Dai uitării prietenia noastră, mai cu seamă acum, în ceasul de restrişte în care ne aflăm... Dar v-aţi bucurat de ajutorul nostru când aţi ajuns, într-un târziu, pe aste ţărmuri, făr’ de căpătâi şi slabi de înger, nici ce să puneţi în gură n-aveaţi! Şi-acum aţi mai

sta tot în bordeie pe ţărm, de nu v-ar fi durat noldorii limanul şi n-ar fi trudit pe zidurile voastre.

— Nu dăm uitării prietenia, i-a răspuns Olwe. Dar un prieten are şi rostul să dojenească nesăbuinţa celuilalt, iară când noldorii ne-au primit cu braţele deschise şi ne-au dat ajutor, altfel grăit-ai atunci: în ţara Aman aveam să trăim pentru totdeauna, ca fraţii megieşi. Ci corăbiile noastre albe nu voi ni le-aţi dat. Nu de la noldori am deprins ăst meşteşug, ci de la Domnii Mării; iar lemnul alb cu mâinile noastre l-am geluit şi pânzele albe de soaţele şi fiicele noastre au fost ţesute. Iată de ce nu le vom înstrăina şi nu le vom vinde în numele nici unei alianţe ori prietenii. Ci ascultă-mă bine, Feanor, fiu al lui Finwe, corăbiile sunt pentru noi asemenea nestematelor pentru noldori: sunt truda inimilor noastre şi altele asemenea nu vom mai făuri vreodată.

A plecat de la el Feanor şi, ieşind dincolo de zidurile oraşului Alqualonde, a stat cufundat în gânduri negre până când s-a strâns norodul său. Judecând el că armia sa era îndeajuns de puternică, s-a îndreptat spre Limanul Lebedelor şi i-a îndemnat pe noldori să se îmbarce pe corăbiile ancorate acolo, ca să le ia cu forţa. Dar telerii i-au înfruntat şi mulţi noldori au fost azvârliţi în apele mării. Săbiile au ieşit din teci şi o luptă crâncenă s-a încins pe corăbii şi pe cheiurile şi debarcaderele luminate de felinare ale portului şi chiar pe marele arc de la intrarea în port. De trei ori a fost respins poporul lui Feanor şi mulţi au căzut răpuşi din ambele tabere; dar în ajutorul avangardei noldorilor au sosit Fingon şi cea mai mare parte a armiei lui Fingolfin, care, sosind din urmă, au nimerit când lupta era în toi şi cei din seminţia lor cădeau pe capete, astfel că s-au avântat în bătălie înainte să afle pricina vrajbei; unii chiar credeau că, la rugămintea valarilor, telerii încercaseră să curme înaintarea noldorilor.

În cele din urmă, telerii au fost învinşi, iar o mare parte dintre marinarii lor, trăitori în Alqualonde, au fost răpuşi mişeleşte. Căci noldorii se îndârjiseră cuprinşi de deznădejde, iar telerii erau mai puţini şi înarmaţi îndeobşte cu arcuri uşoare. Odată lupta încheiată, noldorii au desprins corăbiile de la mal, s-au aşezat la rame şi au vâslit cum s-au priceput ei mai bine, de-a lungul coastei, către miazănoapte. Olwe l-a chemat în ajutor pe Osse, dar acesta nu i-a dat ascultare, valarii neîngăduind că fuga noldorilor să fie împiedicată prin forţă. Dar Uinen i-a plâns pe marinarii telerilor; şi marea s-a învolburat furioasă în jurul ucigaşilor, scufundând multe corăbii şi înecându-i pe cei aflaţi pe ele. Despre Răpunerea Rubedeniilor de la Alqualonde se povestesc mai multe

în bocetul numit Noldolante, Căderea Noldorilor, pe care Maglor l-a făcut înainte de-a pieri.

Totuşi, cei mai mulţi dintre noldori au scăpat şi, după potolirea furtunii, şi-au continuat drumul, unii pe mare, în corăbii, alţii pe uscat; dar drumul era lung şi tot mai primejdios pe măsură ce înaintau. Şi au tot mers şi au plutit ei aşa în noaptea fără de capăt, până ce, într-un târziu, au ajuns la hotarele de la miazănoapte ale Tărâmului Străjuit, unde se învecina cu pustiiciunea Araman, un meleag muntos şi rece. Dintr-o dată au zărit o formă întunecată cocoţată sus de tot, pe o stâncă de la marginea ţărmului. Unii zic că era însuşi Mandos, nimeni altul, ca trimis al lui Manwe. Şi au auzit ei o voce răsunătoare, gravă şi cumplită, rugându-i să se oprească şi să asculte bine. S-au oprit cu toţii şi au rămas stană, iar vocea a răsunat de la un capăt la altul al armiei noldorilor, rostind blestemul şi profeţia ce s-au numit mai apoi Profeţia de la Miazănoapte şi Osânda Noldorilor. Multe au fost prezise atunci, cu vorbe întunecate, pe care noldorii le-au desluşit abia după ce nenorocirile prorocite s-au abătut asupra lor, dar cu toţii au auzit blestemul de care aveau parte cei ce nu voiau să rămână şi să-şi primească pedeapsa şi iertarea din partea valarilor:

— Lacrimi făr’ de sfârşit veţi vărsa, iară valarii ziduri vor înălţa în jurul Valinorului spre a vă împiedica să intraţi, încât nici batăr ecoul tânguirii voastre nu va mai răzbate peste munţi. Asupra Casei lui Feanor mânia valarilor vă pogor! De la Apus până În Răsăritul cel mai Îndepărtat şi asupra tuturor celor ce-l vor urma. Îi va mâna înainte Legământul făcut, dar tot el îi va trăda şi le va răpi comorile pe care s-au jurat a le dobândi. Rău se vor sfârşi toate cele pe care cu bine le vor începe; şi prin trădarea între rubedenii şi prin teamă de trădare se vor întâmpla toate acestea. Prădaţi vor fi pentru veşnicie. Nedrept vărsat-aţi sângele neamului vostru, întinând ţara Aman. Cu sânge plăti-veţi sângele şi dincolo de fruntariile Amanului sălaş vă veţi face în umbra Morţii. V-a hărăzit Eru să nu pieriţi în Ea şi nici o boleşniţă să nu se lege de voi, aşa este, dar răpuşi puteţi cădea şi răpuşi veţi fi; cu arme, în chinuri, de durere; şi spiritele voastre fără de adăpost veni-vor apoi la Mandos. Îndelung vor zăbovi acolo şi vor tânji după trupurile voastre şi de prea puţină îndurare vor avea parte, chiar dacă toţi aceia pe care voi i-aţi răpus vor pune o vorbă bună pentru voi. Ci pe aceia ce vor dăinui pe Pământul de Mijloc şi nu vor ajunge la Mandos lumea îi va istovi ca o mare povară şi din astă pricină vor păli şi asemenea umbrelor vor ajunge, umbre ale căinţei în faţa seminţiei mai tinere ce va fi să vină în urma lor. Astfel au orânduit valarii.

Auzindu-l, multora le-a pierit curajul; dar Feanor nu s-a pierdut cu firea, ci a spus:

— Am jurat, dar nu fără socoteală. Legământul ni-l vom ţine. Multe rele ne ameninţă, iar trădarea nu e cel mai rău dintre ele; un lucru însă nimeni nu-l va putea spune: că ne-am dovedit laşi, că am băgat coada între picioare, că am dat bir cu fugiţii. Care va să zică, vă spun că vom merge înainte şi prorocirea mea astfel sună: faptele ce le vom face în cântece vor fi slăvite, până-n ceasul de pe urma al Ardei.

Dar în acel ceas Finarfin i-a părăsit pe noldori şi s-a întors înapoi, îndurerat cum era şi mânios pe Casa lui Feanor, căci el era înrudit îndeaproape cu Olwe din Alqualonde; şi mulţi dintre ai săi l-au urmat, înturnându-se copleşiţi de tristeţe, până au zărit din nou raza depărtată din Mindon, sus, pe Tuna, care lucea în noapte, şi au ştiut atunci că ajunseseră în Valinor. Valarii i-au iertat, iar Finarfin a fost întronat pentru a-i cârmui pe noldorii rămaşi pe Tărâmul Binecuvântat. Fiii lui însă nu erau cu el, căci nu voiseră să-i părăsească pe fiii lui Fingolfin; iar întreg poporul lui Fingolfin şi-a urmat drumul înainte, mai mult împinşi de rubedeniilor lor şi de voinţa lui Feanor, dar şi temându-se de Soarta ce le-o hărăziseră valarii, căci mulţi se făceau vinovaţi de Răpunerea Rubedeniilor în Alqualonde. Iară Fingon şi Turgon erau neînfricați şi aprigi şi nu s-ar fi dat înapoi de la nici o treabă la care puneau umărul, decât după ce-o sfârşeau, oricât de amarnic ar fi fost sfârşitul. Astfel, grosul armiei şi-a văzut de drum mai departe şi, pe dată, răul prorocit a început să-şi facă lucrarea.

Într-un târziu, noldorii au ajuns la miazănoapte de Arda; acolo au văzut primii colţi ai gheţii ce plutea în mare şi au ştiut că se apropiau de Helcaraxe. Căci între Amon, care, în acea parte de lume, cotea spre răsărit, şi ţărmul răsăritean al Endorului (Pământul de Mijloc, cu alte cuvinte) ce o apucă spre apus, se găsea o strâmtoare prin care se uneau apele reci ale Mării Înconjurătoare şi valurile mării Belegaer, şi-acolo stăruiau ceţuri necuprinse şi pâcle de frig ucigător şi şuvoaiele de mare se umpleau de munţi de gheaţă, izbindu-se unii de alţii, şi în adâncuri scrâşneau gheţurile cufundate. Aşa arată Helcaraxe şi pe acolo nimeni nu cutezase să păşească, decât valarii şi Ungoliant.

Acolo s-a oprit Feanor şi, împreună cu noldorii, a chibzuit pe ce drum s-o apuce. Dar frigul începea să-i chinuie, la fel şi negurile acelea care parcă se lipeau de ei şi prin care nu răzbătea nici o rază de stea; mulţi se căiau că porniseră pe acest drum şi cârteau, mai cu seamă aceia care-l urmaseră pe Fingolfin, blestemându-l pe Feanor, căci pe el îl învinovățeau de toate nenorocirile eldarilor.

Ştiind toate câte se spuneau, Feanor s-a sfătuit cu fiii săi. Doar două căi le stăteau în faţă ca să scape din Araman şi să ajungă în Endor ori traversând strâmtoarea, ori cu corăbiile pe mare. Dar Helcaraxe se părea cu neputinţă de trecut, câtă vreme corăbiile erau prea puţine. Pierduseră multe în timpul călătoriei, nu mai aveau destule ca să ducă întregul norod; dar nimeni nu dorea să rămână în urmă pe coasta apuseană şi să aştepte până s-ar fi întors corăbiile după ei, semn că teama de trădare se strecurase de-acum printre noldori. Văzând cum stau lucrurile, Feanor şi fiii săi s-au gândit să pună ei stăpânire pe toate corăbiile şi să plece pe neaşteptate; la urma urmei, ei se aflau la cârma flotei de când cu bătălia de la Liman, iar echipajele corăbiilor erau formate numai din cei care luptaseră acolo şi-i erau supuşi lui Feanor. Dintr-o dată, s-a iscat vântul, de parcă l-ar fi chemat Feanor, un vânt dinspre nord-vest. Feanor s-a furişat în taină împreună cu aceia pe care-i socotea el demni de încredere, s-au urcat pe corăbii şi au pornit pe mare, părăsindu-l pe Fingolfin în Araman. Cum în acel loc marea era îngustă şi cotea spre răsărit şi oarecum spre miazăzi, au trecut-o fără pierderi şi, în scurt timp, noldorii ce-l însoţeau pe Feanor au păşit din nou pe ţărmurile Pământului de Mijloc; Feanor a coborât pe ţărm la gura fiordului care se numea Drengist şi pătrundea adânc în Dor-lomin.

Dar după ce au debarcat, Maedhros, cel mai mare dintre fiii săi şi prieten cu Fingon pe vremuri, înainte ca minciunile lui Morgoth să-şi facă loc între ei, i-a vorbit lui Feanor, întrebându-l:

— Şi-acum ce corăbii şi vâslaşi te înduri să trimiţi înapoi şi pe cine să aducă aici mai întâi? Pe viteazul Fingon?

Feanor a izbucnit în hohote ca de o fiinţă cu mintea rătăcită şi a strigat:

— Nici corăbii, nici vâslaşi! Ce-am lăsat în urma nu-i nici o pierdere; catrafuse netrebuincioase, atâta tot. N-au decât să-mi blesteme numele cei care mi l-au blestemat şi până acum şi să se smiorcăie că vor înapoi în cuştile valarilor! Daţi foc corăbiilor!

Singur, Maedhros s-a împotrivit hotărârii tatălui său, dar Feanor a dat poruncă să fie arse corăbiile albe ale telerilor. Acesta a fost sfârşitul celor mai frumoase corăbii care au cutreierat vreodată mările: într-un mare pârjol, orbitor şi cumplit, în locul care se numea Losgar, la gura Fiordului Drengist. Fingolfin şi cei rămaşi cu el au văzut lumină la mare depărtare, roşie sub nori; şi au înţeles că au fost trădaţi. Acesta a fost primul rod al Răpunerii Rubedeniilor şi al Osândei Noldorilor.

Văzând că Feanor îl lăsase să piară în Araman ori să se întoarcă acoperit de ruşine în Valinor, Fingolfin a fost cuprins de o furie

amară; dar şi de dorinţa, mai aprigă decât oricând, să ajungă într-un fel sau altul pe Pământul de Mijloc şi să dea din nou ochi cu Feanor. Multă vreme au pribegit el şi-ai lui şi multe au îndurat, dar greutăţile le-au sporit vitejia şi le-au întărit răbdarea; căci erau un popor măreţ, cei mai mari Copii ai lui Eru Iluvatar, cărora el le hărăzise nemurirea, dar nou-veniţi din Tărâmul Binecuvântat şi încă neatinşi de oboseala Pământului. Focul din inimile lor era tânăr, astfel că, avându-i drept călăuză pe Fingolfin şi pe fiii săi, pe Finrod şi pe Galadriel, au cutezat să înainteze spre cel mai aspru tărâm de la miazănoapte. Negăsind altă cale, au înfruntat, în cele din urmă, înspăimântătorii munţi de gheaţă. Puţine dintre faptele de mai târziu ale noldorilor au întrecut în cutezanţă şi suferinţă acea traversare disperată. Acolo au pierdut-o pe Elenwe, soaţa lui Turgon, şi mulţi alţii au pierit şi ei; încât atunci când Fingolfin a pus, în sfârşit, piciorul pe pământul Ţinuturilor Exterioare, poporul său îşi împuţinase rândurile. Cât despre dragostea ce le-o purtau lui Feanor sau fiilor săi aceia care, într-un târziu, au păşit în urma lui Fingolfin pe Pământul de Mijloc, sunând din trâmbiţe la primul răsărit de Lună, dragostea aceasta lipsea cu desăvârşire.

CAPITOLUL X
Despre sindari

După cum s-a povestit, puterea lui Elwe şi a lui Melian sporea pe Pământul de Mijloc şi toţi elfii din Beleriand, de la marinarii lui Cirdan până la vânătorii rătăcitori din Munţii Albaştri, dincolo de Râul Gelion, îl aveau pe Elwe drept cârmuitor; Elu Thingol i se spunea, Regele Mantie-Cenuşie în graiul poporului său. Ei sunt sindarii, Elfii Cenuşii din Beleriandul luminat de stele; şi cu toate că erau moriquendi, sub oblăduirea lui Thingol şi împărtăşindu-se din învăţătura lui Melian, au devenit cei mai frumoşi, mai înţelepţi şi mai destoinici dintre toţi elfii de pe Pământul de Mijloc. La sfârşitul primului ev al Punerii în Lanţuri a lui Melkor, când pe întregul Pământ domnea pacea, iar Valinorul îşi trăia deplinătatea gloriei, a venit pe lume Luthien, singura odraslă a lui Thingol şi Melian. Cu toate că partea cea mai mare a Pământului de Mijloc îşi dormea somnul în care o scufundase Yavanna, Beleriand era plin de viaţă şi bucurie mulţumită puterii lui Melian, iar stelele strălucitoare luceau asemenea unor focuri de argint; şi acolo, în Pădurea Neldoreth, s-a născut Luthien, şi albele flori de *niphredil* s-au deschis, ca nişte stele ale pământului, spre a-i ura bun venit.

În al doilea ev al captivităţii lui Melkor, s-a întâmplat că gnomii să treacă Munţii Albaştri din Ered Luin, până dincoace, în Beleriand. Îşi spuneau Khazadi, dar sindarii îi numeau Naugrimi, Poporul Scundac, şi Gonnhirrimi, Stăpânii Pietrei. Departe, la răsărit, se găseau cele mai vechi sălaşuri ale naugrimilor, dar pentru ei înşişi îşi săpaseră săli şi case mari – căci aşa îşi dura sălaşuri seminţia lor – în partea răsăriteană a munţilor Ered Luin; oraşele acelea se numeau în graiul lor Gabilgathol şi Tumunzahar. La miazănoapte de uriaşul Munte Dolmed se găsea Gabilgathol, pe care elfii l-au tălmăcit în graiul lor drept Belegost, Oraşul Întins; iar la miazăzi a fost săpat Tumunzahar, numit de elfi Nogrod, Zidirea Scobită. Cel mai mare dintre toate sălaşurile gnomilor era Khazad-dum, Subteranele Gnomilor, Hadhodrond în graiul elfic, care, mai apoi, în zilele întunecimii sale, a primit numele Moria; dar aceasta se găsea departe, în Munţii de Ceaţă, dincolo de

întinderile Eriadorului, iar eldarii îl ştiau doar după nume şi numai zvonuri auziseră despre el, aduse de gnomii din Munţii Albaştri.

Din Nogrod şi Belegost, naugrimii au pătruns în Beleriand; elfii tare s-au minunat la vederea lor, fiindcă ei crezuseră, până atunci, că erau singurele făpturi vii de pe Pământul de Mijloc, dăruiţi cu harul vorbirii şi cu puterea de a făuri cu mâinile, şi că toate celelalte fiinţe erau doar păsări şi sălbăticiuni. Dar nu pricepeau nici o iotă din graiul naugrimilor, care le părea greoi şi aspru; şi puţini dintre eldari au izbutit vreodată să-l vorbească. Gnomii însă învăţau orice cu repeziciune şi s-au arătat dornici mai curând să deprindă ei graiul elfilor, decât să-i înveţe pe alţii graiul lor. Singurii dintre eldari care s-au dus vreodată în Nogrod şi Belegost au fost Eol din Nan Elmoth şi Maeglin, fiul său; gnomii, în schimb, veneau ades în Beleriande astfel că au construit un drum care trecea pe sub culmile Muntelui Dolmed şi urma cursul Râului Ascar, traversând apele Gelionului la Sam Athrad, Vadul Pietrelor, unde avea să se ducă, nu după mult, o bătălie. Prietenia dintre naugrimi şi eldari n-avea să fie niciodată prea strânsă, cu toate că fiecare seminţie a tras foloase de pe urma celeilalte; dar, în acele vremuri, nu se iviseră încă pricinile de supărare ce aveau să-i îndepărteze pe unii de alţii, prin urmare. Regele Thingol i-a primit cu braţele deschise. Însă, în vremurile ce aveau să vină, naugrimii le-au arătat mai multă prietenie noldorilor decât celorlalte seminţii ale elfilor şi oamenilor, şi asta pentru că-l îndrăgeau şi-l venerau pe Aule; iar, mai presus de orice altă bogăţie, preţuiau nestematele noldorilor. În noaptea Ardei gnomii făuriseră lucruri măreţe, căci încă din primele zile ale Părinţilor lor fuseseră dăruiţi cu harul modelarii metalelor şi cioplirii pietrei; însă, în acele timpuri străvechi, le plăcea mai curând să lucreze fierul şi cuprul, decât argintul şi aurul.

Melian avea puterea prorocirii, că toţi cei din spiţa maiarilor, şi, după ce s-a sfârşit al doilea ev al întemniţării lui Melkor, ea i-a spus lui Thingol că în Arda Pacea nu avea să dureze la nesfârşit. Thingol a cumpănit ce şi cum să facă să-şi dureze un locaş regesc şi, totodată, puternic şi bine apărat, de-o fi ca răul să se stârnească din nou pe Pământul de Mijloc; astfel că a cerut sfatul şi ajutorul gnomilor din Belegost. Iar ei l-au ajutat bucuroşi, nefiind încă osteniţi, ba chiar dornici de fapte noi; şi cu toate că gnomii cereau ceva în schimbul a tot ce făceau fie că munceau cu plăcere, fie că trudeau din greu, de data asta n-au vrut nici o plată, şi asta pentru că Melian îi învăţase multe din cele pe care ei erau nerăbdători să le afle, iar Thingol le dăruise multe perle frumoase. Pe acestea le primise, la rândul său, de la Cardan, care le găsea în număr mare

în apele puţin adânci din jurul Insulei Balar. Naugrimii nu văzuseră până atunci asemenea minunăţii, drept pentru care le erau nespus de dragi. Una dintre perle era mare cât un ou de porumbel şi lucirea-i era asemenea luminii stelare pe spuma mării; se numea Nimphelos, iar căpetenia gnomilor din Belegost o preţuia mai mult decât de-ar fi avut un munte de perie.

Aşa că naugrimii au trudit îndelung şi cu bucurie pentru Thingol, durându-i locaşuri aşa cum şi le durau cei de-un neam cu ei, adică săpate adânc în pământ. În locul în care Esgalduin curgând la vale despărţea Neldoreth de Region, un deal pietros se înălţa în inima unui codru, iar râul curgea la poalele lui. Acolo au făcut ei porţile curţii lui Thingol, iar peste râu au construit un pod, drept singura cale pe care se putea ajunge la porţi. Dincolo de acestea, galerii largi duceau la sălile înalte şi la încăperile săpate în adânc, în stâncă masivă, atât de multe şi de măreţe, încât sălaşul a primit numele de Menegroth, Cele o Mie de Peşteri. Elfii au pus şi ei umărul la truda asta şi, alături de gnomi, fiecare neam cu iscusinţele sale, au întrupat vedeniile lui Melian, oglindiri ale minunilor şi frumuseţilor din Valinorul de dincolo de Mare. Pilaştrii din Menegroth erau sculptaţi asemenea fagilor lui Orome, cu trunchiuri, ramuri şi frunze cu tot, fiind luminaţi cu felinare din aur. Privighetorile cântau acolo ca în grădinile din Lorien; erau acolo fântâni de argint şi scăldători din marmură şi podele din pietre de tot felul de culori. Chipuri cioplite înfăţişând sălbăticiuni şi păsări alergau pe pereţi sau se căţărau pe pilaştri, sau se iţeau dintre ramurile în care se împleteau flori făr’ de număr şi, o dată cu trecerea anilor, Melian şi domniţele sale au umplut sălile cu tapiserii în urzeala cărora se puteau citi faptele valarilor şi multe din cele petrecute în Arda de la începuturile sale, dar şi umbre ale celor ce va să vie. Era cel mai frumos locaş regesc din câte s-au aflat vreodată la răsărit de Mare.

Chiar şi după ce s-a isprăvit durarea locaşului regal al lui Menegroth şi regatul lui Melian şi al lui Thingol trăia în pace, naugrimii tot mai treceau când şi când munţii dintr-o ţară în alta; dar arareori se duceau până în Falas, căci nu le plăcea defel sunetul mării şi se temeau să-i privească întinderea. În Beleriand nu ajungeau nici zvonuri şi nici veşti despre lumea de afară.

Dar, pe măsură ce al treilea ev al captivităţii lui Melkor se apropia de sfârşit, gnomii au fost cuprinşi de nelinişte şi-ntr-o bună zi s-au dus la Regele Thingol şi i-au spus că valarii nu stârpiseră pe de-a-ntregul relele de la Miazănoapte, încât ticăloşii rămaşi acolo, care între timp puiseră în întuneric, se porniseră încă o dată să bântuie lumea în lung şi-n lat.

— Sunt fiare sângeroase pe meleagul de la răsărit de munţi, îi spuneau gnomii lui Thingol, şi străvechiul tău neam, care vieţuieşte acolo, fuge de la câmpie să se-adăpostească între dealuri.

N-a trecut mult până când făpturile acelea ticăloase să ajungă în Beleriand, peste trecătorile munţilor sau, dinspre miazănoapte, prin codrii întunecaţi. Lupi mai cu seamă ori creaturi ce-şi luaseră forme de lup şi alte fiinţe haine, ca nişte năluci, şi printre acestea orci, care mai târziu aveau să pustiască Beleriandul: dar erau încă puţini la acea vreme, şi temători, nefăcând altceva decât să adulmece drumurile ce străbăteau ţara şi aşteptând întoarcerea stăpânului lor. Dincotro veneau şi ce erau ei, elfii nu ştiau, bănuindu-i a fi avari ticăloşiţi şi sălbăticiţi prin pustiu; prea departe de adevăr nu erau.

Astfel că Thingol s-a gândit la arme, de care, până atunci, poporul său nu avusese trebuinţă, şi cei care i-au făurit primele arme tot naugrimii au fost; căci se pricepeau de minune la treaba asta, cu toate că nici unul nu-i întrecea pe fierarii din Nogrod, printre care cel mai vestit era Telchar fierarul. Naugrimii erau din cele mai vechi timpuri o seminţie războinică, gata să lupte până la ultimul împotriva oricui le-ar fi pricinuit necazuri – fie aceştia servitorii lui Melkor, ori eldarii, ori avarii, ori fiarele sălbatice, şi chiar şi dintre ai lor, gnomi ai altor neamuri şi căpetenii. De la ei au deprins curând sindarii meşteşugul fierarului; dar dacă a fost un meşteşug în care gnomii n-au putut fi întrecuţi – nici măcar de noldori – acesta a fost cel de a căli oţelul, iar, în măiestria cu care făceau zale din inele înlănţuite – primii care au împletit asemenea veşmânt fiind fierarii din Belegost –, nu au avut seamăn nicăieri în lume.

De data asta, sindarii au fost bine înarmaţi, au alungat toate creaturile răului şi pacea s-a întors pe meleagul lor. Armurăriile lui Thingol erau pline de topoare şi suliţe şi săbii şi coifuri înalte şi cămăşi lungi de zale; despre acestea din urmă, numai gnomii ştiau cum le făcuseră, pentru că străluceau tot mereu că şi când tocmai fuseseră lustruite. Şi tare aveau să-i mai prindă bine lui Thingol în vremurile ce aveau să vină.

După cum s-a mai spus, un anume Lenwe din tabăra lui Olwe n-a mai vrut să meargă mai departe cu eldarii şi a apucat-o pe altă cale atunci când telerii s-au oprit pe malul Râului cel Mare, la fruntariile meleagurilor apusene ale Pământului de Mijloc. Nu prea se ştie despre pribegirile nandorilor pe care el i-a călăuzit la vale, de-a lungul Anduinului; se povesteşte că unii dintre ei ar fi

vieţuit ani îndelungaţi în codrii din Valea Râului cel Mare, alţii au ajuns, într-un târziu, la gurile sale şi s-au aşezat aproape de Mare şi-au mai fost dintre aceia care au urmat linia Munţilor Albi, Ered Nimrais, spre miazănoapte, pătrunzând în pustietatea Eriador, între Ered Luin şi îndepărtaţii Munţi de Ceaţă. Trăind într-un ţinut împădurit, nu aveau arme de oţel, încât navala fiarelor sângeroase de la Miazănoapte i-a umplut de o mare spaimă, întocmai cum îi spuseseră naugrimii Regelui Thingol în Menegroth. Prin urmare, Denethor, fiul lui Lenwe, auzind vorbindu-se despre puterea lui Thingol şi despre măreţia lui şi despre pacea care domnea în regatul său, i-a chemat la sine pe toţi cei pe care-i mai putea strânge din neamul său împrăştiat în toate părţile şi, în fruntea lor, a trecut munţii în Beleriand. Thingol i-a primit cu bucurie, că pe nişte rubedenii de mult pierdute, care se întorc acasă, şi i-a lăsat să se aşeze în Ossiriand, Ţara celor Şapte Râuri.

Nu sunt multe de povestit despre lungii ani de pace care au urmat după venirea lui Denethor. Din cât se zice, în acea vreme, bardul Daeron, care ştia toate cântecele şi baladele din regatul lui Thingol, a născocit runele ce-i poartă numele; naugrimii care veneau la Thingol le-au învăţat şi tare le mai plăcea scornitura asta, preţuind măiestria lui Daeron mai mult decât o făceau sindarii, cei din seminţia lui. Naugrimii au dus runele, *cirth* li se spunea, la răsărit, peste munţi, şi astfel au fost cunoscute de multe popoare; dar sindarii le foloseau rareori ca să însemneze cele ce se întâmplau în jurul lor, şi asta până în zilele Războiului, încât multe din cele păstrate doar în amintire au pierit o dată cu căderea în ruină a regatului Doriath. Despre fericirea şi viaţă plină de bucurii sunt puţine de spus înainte de a se fi sfârşit; căci numai lucrările frumoase şi minunate le stau mărturie, atâta vreme cât dăinuiesc şi pot fi văzute şi numai când se afla în primejdie sau după ce pier pentru totdeauna ajung să fie slăvite în cântece.

În acele vremuri, în Beleriand elfii umblau în voie, râurile curgeau, stelele străluceau şi florile nopţii umpleau văzduhul cu miresmele lor; Melian era mai frumoasă ca oricând, iar frumuseţea lui Luthien începea să se întrezărească, asemenea zorilor primăvara. În Beleriand, Regele Thingol pe tronul său se asemuia mărimilor maiare a căror putere îşi ia o clipă de răgaz, a căror bucurie este că aerul pe care cu toţii îl respira în fiece zi, al căror gând curge liniştit şi netulburat de sus, de pe culmi, până în adâncuri. În Beleriand, din când în când, mai venea călare marele Orome, trecând ca vântul peste munţi; chemarea cornului sau străbătea depărtările pe razele de lună, iar elfii se temeau de semeţia înfăţişării sale şi de zgomotul pe care-l făceau copitele lui

Nahar în goana lui; dar când Valaroma răsuna printre culmi, ştiau prea bine că tot ce era rău fugise mâncând pământul din calea lui Orome.

Iată însă că fericirea aceasta se apropia de sfârşit, iar zenitul Valinomlui cobora spre asfinţit. Căci, aşa după cum s-a povestit şi cum este cunoscut de către toţi, stând scris în hrisoave şi fiind cântat în multe cântece, Melkor a răpus Copacii valarilor cu ajutorul lui Ungoliant şi a scăpat cu fuga, întorcându-se în Pământul de Mijloc. Gâlceava dintre Morgoth şi Ungoliant s-a petrecut departe la miazănoapte; însă strigătul cumplit al lui Morgoth s-a auzit în întreg Beleriandul şi toţi cei care trăiau acolo s-au chircit de frică; cu toate că nu ştiau ce prevestea un asemenea strigat, ceea ce au auzit atunci a fost însuşi glasul morţii. Curând după aceea, Ungoliant a fugit de la miazănoapte şi a venit în regatul lui Thingol, înconjurată de groaza întunecimii; a oprit-o în loc numai puterea lui Melian, neîngăduindu-i să pătrundă în Neldoreth, astfel că a rămas vreme îndelungată ascunsă în umbra cascadelor în care se prăvălea la miazăzi Dorthonion. Cascadele s-au numit de atunci Ered Goigoroth, Munţii Groazei, pe care nimeni nu îndrăznea să-i străbată sau măcar să se apropie de ei; acolo viaţa şi lumina au fost înăbuşite şi toate apele otrăvite. Dar Morgoth s-a reîntors în Angband – după cum s-a mai spus – şi şi-a reconstruit fortăreaţa şi, deasupra porţilor sale, a înălţat piscurile fumegânde ale munţilor Thangorodrim; porţile lui Morgoth se aflau doar la o sută cincizeci de leghe depărtare de podul Menegroth; departe şi totuşi mult prea aproape.

Orcii care se-nmulțeau în bezna pământului se făceau tot mai puternici şi mai sângeroşi, iar stăpânul lor întunecat trezea tot mai aprig în ei pofta de a nimici şi de a omorî; astfel că au ieşit pe porţile fortăreţei Angband, la adăpostul norilor iscaţi de Morgoth şi, fără nici un zgomot, au pătruns în regiunile înalte de la miazănoapte. De acolo, pe neaşteptate, o mare oştire a trecut hotarul în Beleriand, atacându-l pe Regele Thingol. În regatul său întins, mulţi elfi hălăduiau după bunul lor plac prin sălbăticie sau trăiau în pace în mici clanuri aflate la mare depărtare unele de altele; şi numai în jurul casei regale Menegroth, în mijlocul ţării, şi în Falas, de-a lungul coastelor apusene din ţara marinarilor, trăiau multe neamuri la un loc. Dar orcii au atacat Menegroth din ambele părţi şi din tabere aflate la răsărit, între Celon şi Gelion, iar la apus pe câmpiile dintre Sirion şi Narog, atacau şi jefuiau tot ce găseau în cale, până hăt departe; singurul drum de legătură între Thingol şi Cerdan trecea prin Eglarest, însă orcii ajunseseră şi

aici. Nu-i mai rămăsese lui Thingol altceva de făcut decât să-l cheme în ajutor pe Denethor, şi elfii au năvălit în forţă din Region, de dincolo de Aros, şi din Ossiriand, şi astfel s-a încins prima bătălie din Războaiele din Beleriand. Oastea răsăriteană a orcilor a fost prinsă între oştirile eldarilor, la miazănoapte de Andram şi la mijlocul distanţei dintre Aros şi Gelion; înfrângerea a fost cumplită, iar orcii care au scăpat de măcel fugind spre miazănoapte au căzut răpuşi sub topoarele naugrimilor ieşiţi din sălaşurile lor din Muntele Dolmed: puţini au fost orcii care s-au întors în Angband.

Dar elfii şi-au plătit scump victoria. Căci cei din Ossiriand erau slab înarmaţi, câtuşi de puţin pe măsura orcilor ce purtau armuri şi scuturi de fier şi aveau suliţi cu vârf lat; cât despre Denethor, pe el l-au împresurat şi l-au izolat pe dealul Amon Ereb. Acolo a căzut el şi, o dată cu el, toate rubedeniile sale apropiate, înainte ca armia lui Thingol să-i poată veni în ajutor. Moartea lui însă a fost crunt răzbunată de Thingol, care i-a atacat pe orci din spate şi i-a spintecat unul după altul; iar poporul lui Denethor l-a jelit de-atunci neostoit şi alt rege nici că şi-au mai ales. După bătălie, o parte s-a întors în Ossiriand şi veştile aduse de ei i-a umplut de mare teamă pe cei rămaşi acasă, încât niciodată după aceea n-au mai luptat în vreo bătălie, ci au trăit ascunşi şi mereu cu ochii-n patru; au primit numele de Laiquendi, Elfii Verzi, din pricina veşmintelor lor de culoarea frunzelor. Dar cei mai mulţi dintre elfi s-au îndreptat spre miazănoapte, intrând în regatul păzit al lui Thingol, amestecându-se cu poporul său.

Ajungând Thingol înapoi la Menegroth, a aflat că oştirea orcească de la apus ieşise victorioasă şi-l împinsese pe Cirdan până pe malul mării. Atunci Thingol şi-a chemat înapoi toţi oştenii la care poruncă să putea să ajungă şi i-a strâns în fortăreţele din Neldoreth şi Region, iar Melian şi-a folosit întreaga putere ca să împrejmuiască ţinutul cu un zid nevăzut de umbră şi tulburare: Brâul lui Melian, de care de atunci nimeni nu va mai fi putut trece fără învoirea ei sau a Regelui Thingol, decât dacă se-narma cu o putere mai mare decât a lui Melian cea din seminţia maia. Şi acestui ţinut împrejmuit, care multă vreme avea să se numească Eglador, i s-a spus mai târziu Doriath, Regatul Străjuit, Ţara Brâului. Înăuntru domnea o pace bine păzită; dar în afara lui primejdia şi teama erau suverane, iar slujitorii lui Morgoth bântuiau în voie, numai limanurile din Falas. Înconjurate de ziduri, rămâneau de nepătruns.

Iată însă că noi veşti aveau să se facă auzite curând, pe care nimeni din Pământul de Mijloc nu le-ar fi putut bănui, nici Morgoth

în hrubele lui, nici Melian în Menegroth; căci, din Aman, după moartea Copacilor, zvonurile nu mai răzbăteau aduse de vreun sol ori de spirite, ori de vedeniile visului. Întâmplarea a făcut că tot atunci Feanor să treacă Marea în corăbiile albe ale telerilor şi să debarce în Fiordul Drengist şi apoi să ardă corăbiile la Losgar.

CAPITOLUL XI
Despre Soare şi Luna, şi despre tăinuirea Valinorului

Se povesteşte că, după fuga lui Melkor, valarii au rămas multă vreme nemişcaţi în jilţurile lor din Cercul Destinului; dar nu fără rost, aşa cum spusese Feanor în nesocotinţa patimii sale. Valarii pot făuri multe lucruri doar cu gândul, nu cu mâinile, şi pot ţine sfat între ei fără vorbe, în tăcere. Aşa au stat ei de strajă în noaptea din Valinor, iar gândul lor s-a întors în timp înainte de facerea lui Ea şi a mers înainte în timp, până la Sfârşit; dar nici puterea şi nici înţelepciunea nu le alina durerea de a fi cunoscut răul în clipa în care a lovit. Nu atât pe Copaci îi jeleau în amărăciunea lor, cât decăderea lui Feanor, cea mai ticăloasă dintre fărădelegile lui Melkor. Căci Feanor îi întrecea pe toţi Copiii lui Iluvatar în toate cele ale trupului şi minţii, în vitejie, în puterea de a îndura şi a înţelege, în frumuseţe, în dibăcie, în forţă şi în iscusinţă deopotrivă, şi-n el ardea un foc de-o mare strălucire. Minunatele lucrări întru gloria Ardei pe care le-ar fi putut făptui el, numai Manwe ar fi avut putinţa să le gândească. Vanyarii, care au stat de veghe alături de valari, povestesc că, atunci când solii i-au dezvăluit lui Manwe ce răspuns le dăduse Feanor trimişilor lui, acesta a plâns, lăsându-şi capul în piept. Dar, când a auzit ultimele cuvinte ale lui Feanor, anume ca măcar noldorii vor face fapte ce vor dăinui veşnic în cântece, Manwe şi-a ridicat capul, ca şi când ar fi auzit o voce din depărtare, şi a spus:

— Aşa să fie! Scump vor fi plătite acele cântece, dar şi preţul va fi pe măsură. Altul nici c-ar putea fi. Şi aşa după cum Eru însuşi ne-a zis, frumuseţe nicicând închipuită înainte se va naşte în Eä şi, astfel, tot răul spre bine va fi fost.

— Răul tot rău rămâne, a spus Mandos. Curând Feanor la mine va veni.

Dar când, într-un târziu, au aflat valarii ca noldorii părăsiseră cu adevărat ţara Aman şi se reîntorseseră în Pământul de Mijloc, s-au ridicat din jilţuri şi s-au pus să preschimbe în fapte ceea ce cumpăniseră în gând pentru îndreptarea fărădelegilor lui Melkor. Apoi, Manwe le-a rugat pe Yavanna şi pe Nienna să-şi folosească toate puterile lor de renaştere şi tămăduire; aceste puteri şi le-au

îndreptat ele asupra Copacilor. Dar lacrimile Niennei n-au izbutit să le vindece rănile ucigătoare; iar Yavanna a cântat multă vreme singură în întuneric. Şi tocmai când orice speranţă se stinsese şi cântul ei prinsese a şovăi, pe un ram lipsit de viaţă al lui Telperion s-a deschis o floare mare de argint, iar Laurelin a dat drept rod un singur fruct de aur.

Pe acestea le-a luat Yavanna, apoi Copacii au murit şi trunchiurile lor fără viaţă se înalţă şi acum în Valinor, drept mărturie a pieritei bucurii. Ci floarea şi fructul Yavanna le-a dat lui Aule; Manwe le-a sfinţit, iar Aule şi ai săi meşteri au făurit arce în care să le pună, pentru a le păstra strălucirea: astfel se povesteşte în Narsilion, Cântul Soarelui şi al Lunii. Arcele acestea valarii i le-au dat Vardei, ca să le preschimbe în felinare ale bolţii, mai strălucitoare decât străvechile stele, mai aproape de Arda; iar el le-a dăruit puterea să străbată dintr-o parte în alta cuprinderile joase ale lui Ilmen şi le-a hărăzit căi anume pe care să călătorească deasupra brâului pământului, de la Apus spre Răsărit şi înapoi.

Aste fapte au făcut valarii, amintindu-și, în amurgul lor de întunericul ce domnea pe pământurile Ardei; s-au hotărât ei să lumineze Pământul de Mijloc şi cu lumină să împiedice fărădelegile lui Melkor. Căci şi-au adus aminte de avarii rămaşi lângă apele în preajma cărora se treziseră şi nu i-au părăsit cu totul pe noldori în surghiunul lor; şi mai ştia Manwe că se apropia clipa venirii Oamenilor. Se mai spune că, aşa cum valarii s-au războit cu Melkor de dragul quendilor, tot astfel s-au ferit acum de a-i înfrunta – şi asta doar de dragul hildorilor, Cei-Născuţi-După, mai tinerii Copii ai lui Iluvatar. Atât de dureroase fuseseră suferinţele pricinuite Pământului de Mijloc în războiul împotriva fortăreţei Utumno, încât valarii se temeau să nu se abată asupra acelui tărâm un rău încă şi mai mare; mai cu seamă că hildorii aveau să fie muritori şi mai neputincioşi decât quendii în a îndura teama şi zbuciumul. Pe lângă toate acestea, lui Manwe nu i se dezvăluise unde aveau să apară întâiaşi dată oamenii, la miazănoapte, la miazăzi ori, poate, la răsărit. Prin urmare, valarii au trimis lumină, dar şi-au întărit şi tărâmul pe care vieţuiau ei.

Isil Argintata au numit vanyarii de demult Luna, floarea lui Telperion din Valinor; şi Anar Focul Auriu, fructul lui Laurelin au numit Soarele. Dar, pentru noldori, Luna era Rana, Nesupusa, iar Soarele, Vasa, Para Focului, care trezeşte şi mistuie; căci Soarele era hărăzit ca semn al trezirii oamenilor şi al pălirii elfilor, iar Luna le slăveşte memoria.

Fecioara aleasă de valari dintre maiari spre a călăuzi arca Soarelui se numea Arien, iar flăcăul ales la cârma insulei Lunii era Tilion. În vremea Copacilor, Arien îngrijise de florile de aur din grădinile Vanei, stropindu-le cu roua strălucitoare a lui Laurelin; dar Tilion era unul dintre vânătorul ce însoţeau pe Orome, drept care avea un arc de argint. Îi plăcea nespus argintul, iar când voia să se odihnească, părăsea codrii lui Orome, mergea în Lorien şi se întindea ca să viseze lingă iazurile lui Este, în razele jucăuşe ale lui Telperion; de aceea a rugat să i se îngăduie să îngrijească pentru totdeauna ultima Floare de Argint. Arien, fecioara, era mai puternică decât el, şi a fost aleasă pentru că nu se temea de dogorile lui Laurelin, care nu o vătămau pentru că ea însăşi fusese de la bun început un spirit al focului, pe care Melkor nu izbutise s-o amăgească şi n-o ademenise în slujba lui. Prea luminoşi erau ochii lui Arien chiar şi pentru eldari, care n-o puteau privi: părăsind Valinorul, ea şi-a lepădat alcătuirea şi veşmântul pe care le purtase acolo, ca toţi ceilalţi valari, apărând acum ca o flacără fără nici un acoperământ, cumplită în deplinătatea strălucirii ei.

Isil a fost făurită prima şi, când a fost gata, s-a înălţat între stele, fiind cea mai mare dintre luminile cele noi, aşa cum şi Telperion fusese întâiul dintre Copaci. Atunci, pentru o vreme, lumea a avut lumină de lună, şi multe lucruri s-au trezit din cele care zăcuseră îndelung în somnul aşteptării în care le cufundase Yavanna. Slugile lui Morgoth au fost cuprinse de tulburare, dar elfii din Ţinuturile Exterioare au privit vrăjiţi în sus spre ea; şi tocmai când Lună s-a înălţat deasupra întunericului de la apus, Fingolfin a suflat din trâmbiţele sale de argint şi a pornit marşul pe Pământul de Mijloc, iar umbrele armiei sale s-au întins negre dinaintea lor.

Tilion a străbătut bolta de şapte ori, astfel că se găsea la poala îndepărtată a bolţii când arca lui Arien a fost pregătită. Atunci s-a înălţat Anar în toată splendoarea sa şi primii zori ai Soarelui au apărut asemenea unui foc mare deasupra ţancurilor munţilor Pelori: norii Pământului de Mijloc au fost cuprinşi de vâlvătaie şi s-a auzit vuiet de cascade nenumărate. Asta l-a neliniştit de-a binelea pe Morgoth, astfel că a coborât în străfundurile fortăreţei Angband şi şi-a scos de-acolo slugile, trimiţându-le cu aburi grei şi nori negri care să-i ascundă tărâmul de la faţa Astrului Zilei.

După cum statornicise Varda, arcele trebuia să călătorească pentru totdeauna prin Ilmen, mereu sus pe boltă, dar nu împreună; fiecare urma să pornească din Valinor spre răsărit şi să se întoarcă, una începându-şi călătoria din apus, când cealaltă se întorcea de la răsărit. Astfel că primele dintre zilele cele noi au

fost numărate după socoteala Copacilor, din clipa contopirii luminilor atunci când Arien şi Tilion treceau, în drumul lor, pe deasupra mijlocului Pământului. Dar Tilion era nesupus, iar iuţeala-i era şovăitoare şi nu se prea ţinea de calea ce-i fusese sortită; căuta tot mereu să se apropie de Arien, atras de strălucirea ei, chiar dacă flacăra lui Anar îl pârjolea, iar insula Lunii se întuneca.

Din pricina nesupunerii lui Tilion, care va să zică, dar mai ales a rugăminţilor lui Lorien şi ale lui Este, care se plângeau că somnul şi odihna fuseseră izgonite de pe Pământ, iar stelele nu mai puteau fi zărite, Varda şi-a schimbat porunca, îngăduind un răgaz în care lumea zăcea la hotarul dintre umbră şi lumină. Anar zăbovea o vreme în Valinor, odihnind pe sânul răcoros al Mării Exterioare; astfel s-a ivit Seara, ceasurile la care Soarele cobora şi se odihnea, şi când în Aman domneau cea mai mare lumină şi bucurie. Dar, curând, Soarele era tras în jos de servitorii lui Ulmo, scufundându-se apoi în grabă dedesubtul Pământului şi ajungea nevăzut la răsărit, de unde urca iarăşi, pe boltă, pentru că noaptea să nu fie prea lungă şi răul să prindă a bântui sub lumina Lunii. Dar Anor făcea ca apele Mării Exterioare să se înfierbânte şi să se aprindă cu pară de foc, astfel ca Valinorul mai avea parte de puţină lumină după ce dispărea Arien.

Pe măsură ce ea cobora sub Pământ şi se îndrepta spre răsărit, lucirea aceea dispărea şi Valinorul se cufunda în întuneric, făcându-i pe valari să jelească şi mai îndureraţi moartea lui Laurelin. În zori, umbrele Munţilor Apărării acopereau grele Tărâmul Binecuvântat.

Varda i-a poruncit Lunii să călătorească la fel şi, trecând pe sub pământ, să apară la răsărit, dar numai după ce soarele coborâse de pe boltă. Dar Tilion îşi urmă drumul cu acelaşi pas şovăielnic – aşa cum merge şi acum – şi încă se simţea atras de Arien, cum se va simţi întotdeauna, încât adeseori amândoi pot fi zăriţi împreună deasupra Pământului sau uneori se întâmplă ca el să se apropie atât de mult încât umbra lui stinge strălucirea ei şi întunericul se lasă în plină zi.

Astfel, după venirea şi plecarea lui Anar, valarii au numărat zilele din acel ceas şi până la schimbarea Lumii. Tilion zăbovea rareori în Valinor, cel mai ades trecea iute peste Pământul apusean, peste Avathar sau Araman, sau Valinor, şi se azvârlea în hăul de dincolo de Marea Exterioară, urmându-şi singur drumul printre scorburile şi peşterile de la temeliile Ardei. Hoinărea acolo vreme îndelungată, după care se întorcea.

De aceea, după Noaptea cea Lungă, în Valinor lumina era mai mare şi mai frumoasă decât în Pământul de Mijloc; căci Soarele zăbovea acolo ca să se odihnească, iar luminile boltei erau mai aproape de Pământ în acele părţi. Cu toate acestea, nici Soarele şi nici Luna nu pot readuce lumina din străvechime, ce izvora din Copaci înainte să fi fost atinşi de otrava lui Ungoliant. Acea lumină se mai găseşte doar în silmarili.

Morgoth însă ura luminile cele noi, şi, o vreme, n-a ştiut cum să înţeleagă această lovitură neaşteptată din partea valarilor. Apoi l-a atacat pe Tilion, trimiţând împotrivă-i spirite-năluci, şi s-a încins bătălie în Ilmen, sub căile stelelor, din care Tilion a ieşit victorios. De Arien Morgoth se temea cumplit, nu îndrăznea să se apropie de ea, fiind de-acum lipsit de putere; căci pe măsură ce se afunda în ticăloşia lui şi punea răul ce-i clocea în sine în ticluitele-i minciuni şi-n creaturile ticăloşiei, puterea îi trecea aşijderea în ele şi se risipea astfel, iar el devenea tot mai legat de pământ, nemaidorind să iasă din fortăreţele sale întunecate. Cu umbre se ascundea de Arien şi la fel îşi ascundea şi slugile căci nu mai puteau îndura privirea ochilor ei; iar tărâmurile din apropierea sălaşului sau erau cufundate în aburi şi nori negri.

Văzând cum a fost atacat Tilion, valarii s-au tulburat, temându-se de ceea ce putea născoci împotrivă-le Morgoth în răutatea şi viclenia lui. Nu voiau să pornească război cu el pe Pământul de Mijloc, dar nu puteau da uitării cum fusese distrusă Almaren; astfel că au hotărât ca Valinorul să nu aibă aceeaşi soartă. S-au apucat aşadar să-şi întărească hotarele, înălţând înspăimântător de mult şi de abrupt pereţii munţilor Pelori, la răsărit, la miazănoapte şi la miazăzi. Feţele lor exterioare erau întunecate şi netede, fără ieşituri ori praguri, prăbușindu-se în prăpăstii ameţitoare, cu prăvălituri nemiloase, iar creştetele ţancurilor lor erau încinse în coroane de gheaţă albă; străjerii stăteau de veghe zi şi noapte pe culmile lor, şi nici o trecătoare nu-i străbătea, doar Calacirya, singura pe care valarii nu au închis-o, lăsând-o deschisă pentru eldarii ce încă le rămăseseră credincioşi, şi pentru noldorii ce mai vieţuiau în văile adânci ale munţilor, în oraşul Tirion, pe dealul verde, cârmuiţi de Finarfin. Căci toţi cei care ţin de seminţia elfilor, chiar şi vanyarii şi Ingwe, seniorul lor, au nevoie uneori să respire aerul de afară şi vântul ce vine peste mare de pe meleagurile unde s-au născut ei; iar valarii nu voiau să-i despartă pe de-a-ntregul pe teleri de rubedeniile lor. Totuşi, au durat în Calacirya turnuri întărite, păzite de mulţi străjeri, iar la intrarea în trecătoare, pe câmpiile Valmarului, au aşezat o tabără de oşteni,

pentru ca nici o vietate – pasăre, fiară, elf, om sau orice altă fiinţă în afara celor ce trăiau pe Pământul de Mijloc – să nu poată pătrunde dincolo de acele fruntarii.

Şi în acea vreme, care în cântece se numeşte *Nuitale Valinoreva,* „Tăinuirea Valinorului”, au fost puse temeliile Insulelor Fermecate, şi toate mările împrejmuitoare erau bântuite de naluc şi iazme. Insulele erau legate între ele asemenea nodurilor unui năvod, de la miazănoapte până la miazăzi în Mările Neguroase, înainte ca acela care străbate marea apus să ajungă la Tol Eressea, Insula Singuratică. Cu greu ar fi putut trece printre ele o corabie, căci valurile se spărgeau acolo cu vuiet mare, de stânci negre învăluite în ceţuri. În amurg o mare sfârşeală îi cuprindea pe marinari şi dintr-o dată, nu mai puteau suferi marea; dar cine punea piciorul pe cele insule era prins ca într-o capcană şi cădea în somn adânc până la schimbarea Lunii. Astfel s-a împlinit ceea ce Mandos le prorocise noldorilor în Araman, anume ca Tărâmul Binecuvântat avea de-atunci să le fie închis; şi, din mulţii soli trimişi mai apoi spre Apus, nici unul n-a ajuns în Valinor – fără doar de unul singur: cel mai măreţ marinar, slăvit în cânturi.

CAPITOLUL XII
Despre oameni

În spatele munţilor, valarii trăiau acum în pace; iar după ce au dăruit lumină Pământului de Mijloc, nu s-au mai îngrijit de el multă vreme; cât despre puterea lui Morgoth, pe aceasta nu avea cine s-o mai înfrunte, doar noldorii cu vitejia lor. Ulmo însă avea gândul la surghiuniţi şi strângea veşti despre Pământ din toate apele aflate pe el.

Din acea vreme a început socotirea Anilor Soarelui. Mai scurţi sunt ei decât Anii Copacilor din Valinor şi trec mai repede. Tot de atunci văzduhul Pământului de Mijloc s-a îngreunat de respiraţia creşterii şi pieirii, iar schimbarea şi îmbătrânirea tuturor lucrurilor se petreceau cumplit de iute; viaţa apărea peste tot pe pământ şi în ape în a doua Primăvară a Ardei, eldarii şi-au sporit numărul, iar, sub noul Soare, Beleriand a înverzit şi s-a făcut frumos.

La primul răsărit al Soarelui, cei mai mici Copii ai lui Iluvatar s-au trezit pe meleagul Hildorien, în ţinuturile răsăritene ale Pământului de Mijloc; dar primul Soare a răsărit la Apus. Şi deschizându-se, ochii Oamenilor într-acolo s-au înturnat, iar picioarele lor, păşind pe Pământ, tot spre Apus se îndreptau mai întotdeauna. Eldarii i-au numit Atani, A Doua Seminţie; ei înşişi îşi spuneau şi Hildori, Cei-Veniţi-După şi încă în multe alte feluri: Apanonari, Cei-Născuţi-După, Engwari, Suferinzii, Muritorii, Uzurpatorii, Străinii, Misterioşii, Blestemaţii, Stângacii, De-Noapte-Temătorii, Copiii Soarelui. Despre oameni puţine se spun în poveştile acestea care ţin de Zilele de Odinioară, înainte de înflorirea muritorilor şi de pălirea elfilor; doar străbunii oamenilor sunt amintiţi, Atanatarii, care, în primii ani ai Soarelui şi ai Lunii au străbătut lumea de la miazănoapte. Nici un vala nu a venit în Hildorien să-i călăuzească pe oameni sau să-i cheme să trăiască în Valinor; iar oamenii mai curând s-au temut de la bun început de valari, decât i-au iubit, nepricepând ce gânduri nutreau Puterile, cu care se aflau în vrajbă, ca şi cu lumea. Totuşi, Ulmo îi purta în gândul său, împlinind astfel vrerea lui Manwe; iar sfaturile sale adesea erau duse oamenilor de izvoare şi şuvoaie. Dar ei nu se pricepeau a le desluşi, mai cu seamă în acele începuturi, cât încă

nu se amestecaseră cu elfii. Chiar dacă îndrăgeau apele şi inimile le tresăltau la vederea lor, nu le înţelegeau susurul. Dar se povesteşte că n-a trecut mult până i-au întâlnit în multe locuri pe Elfii Întunecimii cu care au legat prieteşug, încât, în copilăria lor, oamenii au devenit tovarăşii şi învăţăceii acestui neam străvechi, rătăcitorii seminţiei elfilor, care nicicând nu umblaseră pe potecile din Valinor şi doar le trecuseră pe la ureche numele valarilor şi zvonuri despre ei.

Morgoth nu se reîntorsese de mult pe Pământul de Mijloc, iar puterea lui nu se întinsese prea departe, unde mai pui că fusese zăgăzuită şi de neaşteptata ivire a luminii celei mari. Primejdiile erau puţine pe şesuri şi pe dealuri, încât ceea ce închipuise Yavanna în gândurile ei cu multe evuri în urmă şi fusese pus în întuneric drept sământă prindea acum să înmugurească şi să rodească. La Apus, la Miazăzi şi la Răsărit, vlăstarele oamenilor se răspândeau şi hălăduiau, şi bucuria lor era bucuria dimineţii înainte ca roua să se usuce, când fiece frunză e verde.

Dar zorile sunt scurte şi ziua plină ades nu-şi împlineşte făgăduielile; se apropia vremea marilor războaie ale puterilor de la Miazănoapte, când noldorii, sindarii şi oamenii aveau să dea piept cu oştirile lui Morgoth Bauglir şi aveau să se prăbuşească înfrânţi. Spre acest sfârşit aveau să ducă minciunile meşteşugit strecurate din vechime de Morgoth şi îndoit şoptite de atunci printre duşmanii săi, şi blestemul ce s-a abătut după măcelul de la Alqualonde, şi jurământul lui Feanor. Aici se povesteşte doar o parte din ce s-a petrecut în acele zile şi mai mult despre noldori şi silmarili şi despre muritorii care şi-au împletit soartă cu a lor. Pe atunci, elfii şi oamenii erau asemenea la stat şi în forţa trupurilor, doar ca elfii aveau mai multă înţelepciune şi destoinicie, şi frumuseţe; iar cei care vieţuiseră în Valinor, în preajma Puterilor, îi întreceau pe Elfii Întunecimii în aceste haruri la fel de mult pe cât îi întreceau pe cei din seminţia muritoare. Doar în regatul Doriath, a cărui regină, Melian, ţinea de neamul valarilor, sindarii se puteau măsura cu calaquendii din Tărâmul Binecuvântat.

Nemuritori erau elfii, iar înţelepciunea lor sporea de la ev la ev şi nici o boleşniţă sau molimă nu-i ducea la pieire. Trupurile le erau, cu adevărat, alcătuite din materiile Pământului şi puteau fi distruse; şi, în acele vremi, semănau cu trupurile oamenilor, căci în ele nu sălășluia de multă vreme focul spiritului lor, ce avea să le mistuie pe dinăuntru o dată cu trecerea timpului. Dar oamenii erau mai plăpânzi, mai uşor de răpus de armă sau de soartă şi mai greu de tămăduit; cădeau pradă bolilor şi multor altor rele; îmbătrâneau şi mureau. Ce se petrecea cu spiritele lor după

moarte elfii nu au de unde şti. Zic unii că şi ele coboară în sălile lui Mandos; dar locul unde aşteaptă ele nu este unul şi acelaşi cu al elfilor. Sub ochiul Priveghetor al lui Iluvatar, doar Mandos şi Manwe ştiu unde se duc spiritele după ce se reculeg în acele săli tăcute, vecine cu Marea Exterioară. Nici unul nu s-a întors vreodată din sălaşurile morţilor, singur Beren, fiul lui Barahir a cărui mână a atins un silmaril; dar, după aceasta, nicicând n-a mai vorbit cu oamenii muritori. Poate că soarta oamenilor după ce mor nu se mai află în mâinile valarilor, poate că nici Muzica ainurilor nu a prorocit chiar totul.

În vremurile ce-au urmat, când elfii şi oamenii s-au înstrăinat unii de alţii, făcându-l pe Morgoth să triumfe pentru că el asta îşi dorea cel mai mult, elfii care mai trăiau încă pe Pământul de Mijloc au pălit încetul cu încetul, iar oamenii au uzurpat lumina soarelui. Quendii au plecat spre locurile singuratice de pe întinderile pustii şi de pe insule, trăind acolo la lumina stelelor şi a lunii, ori s-au ascuns în codri şi peşteri, devenind asemenea umbrelor şi amintirilor, dar au fost şi din cei care au pornit pe mare, spre Apus, pierind de pe Pământul de Mijloc. Dar, la începutul vremurilor celora, elfii şi oamenii s-au aliat şi se ţineau de rubedenii, iar unii dintre oameni au deprins înţelepciunea eldarilor, devenind măreţi şi viteji printre căpitanii noldorilor. Iar din gloria şi frumuseţea elfilor şi din soarta lor s-au împărtăşit deplin vlăstarele elfilor şi ale oamenilor, Earendil şi Elwing, şi fiul lor, Elrond.

CAPITOLUL XIII
Despre întoarcerea noldorilor

După cum s-a povestit, Feanor şi fiii săi au fost primii dintre surghiuniţi care au ajuns în Pământul de Mijloc, debarcând în pustietatea Lammoth, Marele Ecou, pe ţărmurile dinspre mare ale Fiordului Drengist. Şi chiar din clipa în care au pus noldorii piciorul pe ţărm, strigătele lor au fost purtate între înălţimile muntoase şi sporite, încât o larmă ca de voci puternice făr' de număr a umplut coastele de la Miazănoapte; iar vuietul pârjolului ce cuprinsese corăbiile la Losgar a fost luat de vânturile mării, răsunând asemenea clocotirii unei mari mânii, iar toţi cei aflaţi la mare depărtare care au auzit acel zgomot l-au ascultat cu mirare.

Flăcările pârjolului au fost zărite nu numai de Fingolfin, pe care Feanor îl părăsise în Araman, ci şi de orci, şi de străjile lui Morgoth. Nici o poveste nu spune ce a simţit Morgoth în inima sa aflând vestea că Feanor, cel mai cumplit duşman al său, venise cu armie din Apus. Poate că nu se prea temea de el, căci încă nu ştia de ce erau în stare săbiile noldorilor; curând a devenit limpede că-şi pusese în gând să-i împingă în apele mării.

Sub stelele reci ale bolţii, înainte să răsară Luna, armia lui Feanor a pornit de-a lungul Fiordului Drengist care sfredelea adânc Ered Ldmin, Munţii Răsunători, lăsând în urmă ţărmurile şi pătrunzând în marele ţinut Hithlum; într-un târziu, au ajuns la un lac lung, numit Mithrim, şi şi-au aşezat tabăra pe malul nordic, în regiunea ce purta acelaşi nume. Dar oştirea lui Morgoth, stârnită de vuietul din Lammoth şi de lumina pârjolului din Losgar, a venit prin Trecătorile Munţilor Umbrei Ered Wethrin, şi l-a atacat pe Feanor pe neaşteptate, înainte că tabăra lui să se aşeze cum trebuie sau să-şi organizeze apărarea; şi acolo, pe cenuşiile şesuri din Mithrim s-a dus a Doua Bătălie din Războaiele Beleriandului. Dagor-nuin-Giliath a fost aceasta numită, Bătălia-de-sub-Stele, căci Luna încă nu răsărise; şi a rămas slăvită în cânturi. Copleşiţi de mulţimea orcilor şi luaţi pe nepregătite, noldorii nu s-au pierdut totuşi cu firea, ci au ieşit repede victorioşi; căci lumina din Aman încă nu li se stinsese în ochi, iar ei erau puternici, iuţi, fără cruţare în mânia lor, şi aveau săbii lungi şi cumplite. Orcii au rupt-o la fugă din faţa lor, dar tot au fost ajunşi din urmă, măcelăriţi,

alungaţi şi vânaţi peste Munţii Umbrei, până în marea câmpie Ard-galen ce se întindea la miazănoapte de Dorthonion. Acolo, oştirile lui Morgoth care trecuseră în Valea Sirion, la miazăzi, şi-l asediaseră pe Cirdan în Limanurile din Falas au venit acum în ajutorul fârtaţilor lor, dar şi ele şi-au găsit aici sfârşitul. Căci Celegorm, fiul lui Feanor, prinzând de veste despre venirea lor, le-a pândit cu o parte a armiei elfilor şi, atacându-le de pe înălţimile din apropiere de Eithel Sirion, le-a împins în Smârcurile Serech. Cu adevărat rele au fost veştile ce-au ajuns în cele din urmă în Angband, aruncîndu-l pe Morgoth în deznădejde. Bătălia a durat zece zile şi din toate oştirile pe care Morgoth le pregătise pentru încercuirea Beleriandului nu s-au mai întors la fortăreaţă decât câteva suflete scăpate ca prin minune.

Dar avea el şi pricină de bucurie, chiar dacă, o vreme aceasta avea să rămână tăinuită. Căci Feanor, în mânia împotriva Duşmanului, nu s-a oprit, ci s-a luat după orcii rămaşi în viaţă, gândind că astfel va ajunge la însuşi Morgoth; şi râdea Feanor în hohote răsunătoare şi-şi rotea sabia, bucurându-se că sfidase mânia valarilor şi învinsese toate piedicile mişeleşti de pe drum şi că avea să vadă ceasul împlinirii răzbunării sale. Nimic nu ştia el despre Angband sau despre forţa de apărare pregătită în grabă de Morgoth; dar şi de-ar fi ştiut, tot nu s-ar fi oprit locului. Căci era prea înfierbântat, mistuit de focul propriei sale mânii. Astfel că s-a depărtat mult de avangarda armiei sale; văzând aceasta, slugile lui Morgoth s-au întors să atace şi-n ajutorul lor au ieşit din Angband balrogii. Acolo, la hotarele ţinutului Dor Daedeloth, Ţara lui Morgoth, Feanor şi puţinii prieteni ce se aflau cu el au fost împresuraţi. Îndelung s-a luptat, fără să-şi piardă cumpătul, cu toate că îl împresurau limbi de foc, iar trupul îi era plin de răni; dar, în cele din urmă, a fost doborât la pământ de Gothmog, Căpetenia balrogilor, răpus mai apoi de Echtelion din Gondolin. Şi-ar fi pierit el acolo, de nu i-ar fi venit tocmai atunci în ajutor fiii săi cu restul armiei; iar balrogii au fugit spre Angband.

Fiii lui Feanor şi-au ridicat părintele de unde se prăbuşise şi l-au purtat înapoi spre Mithrim. Dar, pe când se apropiau de Eithel Sirion, urcând pe poteca ce-i ducea la trecătoarea peste munţi, Feanor i-a rugat să se oprească; căci era rănit de moarte şi ştia că i se apropia ceasul. Privind, cu ochii de-acum înceţoşaţi, de pe povârnişul muntelui Ered Wethrin, a văzut, în depărtare, ţancurile Thangorodrim, cele mai semeţe piscuri ale Pământului de Mijloc, şi a înţeles, cu acea previziune de dinaintea morţii, ca nici o putere de-a noldorilor nu va putea să le înfrângă; de trei ori a blestemat el numele lui Morgoth şi le-a cerut fiilor săi să-şi ţină legământul şi

să-şi răzbune tatăl. Apoi a murit; dar n-a avut parte nici de înmormântare, nici de mormânt, căci atât de aprins îi era spiritul, încât trupul său, murind, s-a preschimbat în cenuşă şi s-a risipit precum fumul; nimeni asemenea lui nu s-a mai întrupat în Arda, iar spiritul său n-a mai părăsit de atunci sălaşurile lui Mandos. Astfel a pierit cel mai mare dintre noldori, ale cărui fapte le-au adus renumele, dar şi cea mai neagră nenorocire.

În Mithrim vieţuiau Elfii Cenuşii, un neam din Beleriand, care trecuse munţii spre miazănoapte. S-au bucurat noldorii să-i revadă, socotindu-i o spiţă înrudită de care se despărţiseră de mult; dar nu le-a fost uşor, la început, să lege vorba unii cu alţii, căci în lunga lor despărţire graiul calaquendilor din Valinor şi cel al moriquendilor din Beleriand o apucaseră fiecare pe calea sa. De la elfii din Mithrim noldorii au aflat despre puterea lui Elu Thingol, Regele din Doriath, şi despre acel brâu fermecat ce-i apăra regatul; iar veştile despre faptele de vitejie de la miazănoapte au răzbătut până în Menegroth şi până în Limanurile Brithombar şi Eglarest. S-au minunat nespus toţi elfii din Beleriand şi i-a cuprins nădejdea că-şi vor revedea măreţele rubedenii care, iată, se întorceau pe neaşteptate din Apus, tocmai în ceasul lor de restrişte; şi chiar au crezut, la început, că noldorii erau trimişi de valari pentru a-i ajuta.

Dar, de cum a murit Feanor, la fiii săi s-a înfăţişat un trimis al lui Morgoth, spunând că acesta îşi recunoştea înfrângerea şi dorea să facă pace, chiar şi cu preţul unui silmaril. Atunci Maedhros cel înalt, mai vârstnicul fiu, i-a înduplecat pe fraţii săi să se prefacă a primi să cadă la învoială cu Morgoth şi să-i întâlnească pe trimişii lui la locul dinainte hotărât; dar noldorii se gândeau să-şi ţină făgăduiala tot atât de puţin ca şi duşmanul lor. Aşa s-a făcut că fiecare legat a adus cu sine o armie mai numeroasă decât se învoiseră la început; Morgoth însă şi-a trimis mai mulţi oşteni, pe nimeni alţii decât pe balrogi. Maedhros a fost atacat pe neaşteptate şi toţi ai săi au căzut răpuşi; el însă a fost luat prizonier de către căpetenia balrogilor şi dus în Angband.

Văzând acestea, fraţii lui Maedhros s-au retras şi şi-au întărit tabăra din Hithlum; Morgoth însă îl ţinea pe Maedhros drept ostatic şi a trimis vorbă că nu-l va elibera până când noldorii nu vor pune capăt războiului şi nu se vor întoarce în Apus sau nu vor părăsi Beleriandul şi nu se vor duce cât mai departe, la miazăzi de lume. Fiii lui Feanor ştiau prea bine că Morgoth îi va trăda şi nu-l va elibera pe Maedhros, orice-ar fi făcut ei; unde mai pui că jurământul cu care se legaseră îi împiedica a face altminteri şi pentru nimic în lume nu ar fi pus capăt războiului împotriva

Duşmanului lor. Atunci Morgoth l-a luat pe Maedhros şi, prinzându-i încheietura mâinii drepte într-o cătuşă de oţel de peretele unei prăpăstii, sus, pe Thangorodrim, l-a lăsat să atârne acolo.

Între timp, în tabăra din Hithlum se prinsese de veste despre înaintarea lui Fingolfin şi al celor care-l urmau, după ce trecuseră de Gheţurile Scrâşnitoare; şi întreaga lume a fost cuprinsă de uimire văzând înălţarea Lunii. Dar, când Fingolfin a pătruns în Mithrim, Soarele s-a ivit, scăldând în lumină Apusul; atunci Fingolfin şi-a fluturat stindardele albastre cu argintiu şi a suflat din cornii săi, iar sub paşii săi mărşăluitori au început să răsară flori şi, astfel, s-au sfârşit evurile stelelor. La ivirea luminii celei mari, slujitorii lui Morgoth au rupt-o la fugă înapoi în Angband, astfel ca Fingolfin a trecut nestingherit prin ţinutul fortificat Dor Daedeloth, în vreme ce vrăjmaşii săi stăteau ascunşi sub pământ. Elfii s-au năpustit asupra porţilor Angbandului şi răsunetul trâmbiţelor a cutremurat turnurile muntelui Thangorodrim; mai mult mort decât viu, Maedhros le-a auzit totuşi chemarea şi a scos un strigăt, dar vocea i s-a pierdut înghiţită de ecourile stâncilor.

Fingolfin avea altă fire decât Feanor şi ştia prea bine ce gânduri clocea Morgoth, astfel că s-a retras din Dor Daedeloth, întorcându-se în Mithrim. Auzise el, vezi bine, că acolo avea să-i găsească pe fiii lui Feanor şi dorea să se pună la adăpostul Munţilor Umbrei ca să-şi lase poporul să se odihnească şi să prindă din nou puteri; căci văzuse cât de puternică era fortăreaţa Angband şi nu-şi închipuia el că porţile vor cădea doar la răsunetul trâmbiţelor sale. Astfel că, ajungând în cele din urmă în Hithlum, şi-a aşezat tabăra pe malul de către miazănoapte al Lacului Mithrim. Nici o fărâmă de iubire nu nutreau în inimile lor pentru neamul lui Feanor cei care-l urmau pe Fingolfin, căci chinurile îndurate trecând Gheţurile fuseseră neînchipuit de mari, iar Fingolfin îi socotea pe fii drept părtaşi ai tătânelui lor. N-ar fi lipsit mult, prin urmare, ca între cele două tabere să se încingă o luptă pe viaţă şi pe moarte; dar oricât de numeroase şi dureroase erau pierderile pe care le suferiseră pe drum, armia lui Fingolfin şi a lui Finrod, fiul lui Finarfin, tot o întrecea pe cea a lui Feanor, astfel ca Feanor şi ai săi s-au retras din calea nou-veniţilor, aşezându-se pe malul de către miazăzi; lacul se întindea acum între ei. Din tabăra lui Feanor mulţi regretau arderea corăbiilor la Losgar şi se minunau de vitejia pe care o dovediseră prietenii abandonaţi dincolo de Gheţurile de la Miazănoapte; i-ar fi primit cu braţele deschise, dar nu îndrăzneau, ruşinaţi fiind.

Din pricina blestemului ce zăcea asupra lor, noldorii n-au izbândit nimic, în vreme ce Morgoth stătea în cumpănă, iar lumina cea nouă se ivea ca o ameninţare aprigă pentru orci. Dar Morgoth s-a scuturat iute de gânduri şi văzând dihonia dintre duşmanii săi, a izbucnit în hohote de râs. În genunile Angbandului a pus să se facă nori mari de fum şi aburi, care au ieşit apoi prin vârfurile fumegânde ale Munţilor de Fier, ajungând să fie zărite până la mari depărtări, chiar şi în Mithrim, întinând văzduhurile strălucitoare în primele dimineţi ale lumii. Dinspre răsărit s-a stârnit un vânt care a purtat norii ceia peste Hithlum, întunecând Soarele cel nou; s-au prăvălit din văzduh şi s-au învălătucit peste câmpuri şi-n văioage, aşezându-se peste apele Lacului Mithrim, mohorâţi şi otrăvitori.

Atunci Fingon viteazul, fiul lui Fingolfin, s-a hotărât să pună capăt duşmăniei dintre noldori, înainte ca Vrăjmaşul lor să fie gata de luptă; căci în Ţinuturile de la Miazănoapte pământul se cutremura de tunetul ce răzbătea din fierăriile adânci ale lui Morgoth. Demult de tot, în zilele fericite ale Valinorului, înainte ca Melkor să fi fost scos din lanţuri sau minciunile să-şi fi făcut loc între ei, Fingon legase prietenie strânsă cu Maedhros; şi cu toate că încă nu ştia că acesta nu-l uitase atunci când fuseseră arse corăbiile, gândul la străvechea lor prietenie îi îndurera inima. Ca urmare, a cutezat să făptuiască ceva ce cu drept a rămas slăvit printre isprăvile vitejeşti ale prinţilor noldori: singur şi fără să se fi sfătuit cu ai săi, a pornit în căutarea lui Maedhros; şi ajutat chiar de întunericul adus peste lume de Morgoth, a ajuns nevăzut în bastionul duşmanilor săi. Sus, pe povârnişurile Thangorodrimului s-a căţărat el, căutând cu disperare în jur, la pustiiciunea meleagului acela; dar nu zărea nici o trecătoare ori o crăpătură prin care să poată pătrunde în fortăreaţa lui Morgoth. Atunci, înfruntându-i pe orcii care încă se tupilau spăimoşi în hrubele întunecate de sub pământ, şi-a luat harpa şi a cântat un cânt din Valinor, de noldori făcut în străvechime, înainte ca dihonia să se ivească între fiii lui Finwe; şi vocea lui a răsunat în văioagele mohorâte ce nicicând înainte n-auziseră altceva decât ţipete de frică şi durere.

Astfel a găsit Fingon ceea ce căuta, căci, dintr-o dată, cântul i-a fost îngânat undeva, deasupra sa, departe şi de-abia auzit, de o voce care apoi l-a strigat. Nimeni altul decât Maedhros prinsese a cânta, în ciuda chinurilor pe care le îndura. Fingon a urcat pe dată până la piciorul peretelui de care atârna rubedenia sa, dar, mai departe, nici că era chip să meargă; văzând de câtă cruzime fusese în stare Morgoth, a izbucnit în plâns. Chinul lui Maedhros era însă

atât de cumplit şi fără de speranţă, încât Maedhros l-a rugat pe Fingon să-l săgeteze cu arcul său; iar Fingon a luat o săgeată şi şi-a încordat arcul. Şi nevăzând altă cale de scăpare, i-a strigat lui Manwe:

— Ooo, tu, Rege, care îndrăgeşti păsările toate, grăbeşte zborul ăstei săgeţi înaripate şi arată noldorilor îndurare în ceasul de restrişte.

Şi ruga i-a fost de îndată ascultată. Căci Manwe, cel care îndrăgeşte păsările toate şi căruia păsările, la rândul lor, îi aduc sus, pe Taniquetil, veşti despre Pământul de Mijloc, trimisese din vreme seminţia Vulturilor cu poruncă să-şi dureze cuiburile pe steiurile de la Miazănoapte şi să vegheze asupra lui Morgoth; vezi bine, Manwe nu-i părăsise de tot pe elfii surghiuniţi. Vulturii au fost cei care, în acele zile, i-au adus veşti lui Manwe pe care cele petrecute îl întristau nespus. Astfel că acum, în clipa în care Fingon şi-a încordat arcul, din văzduhurile înalte a zburat în jos Thorondor, Regele Vulturilor, cea mai puternică dintre toate păsările ce-au trăit vreodată, şi ale cărui aripi se deschideau pe treizeci de stânjeni; a oprit mâna lui Fingon şi l-a luat pe noldor pe spinarea sa, purtându-l la peretele de stâncă de care atârna Maedhros. Dar Fingon n-a putut să-i desfacă acea cătuşă din jurul încheieturii, făurită cum fusese în tenebrele pământului, nici s-o frângă ori s-o smulgă din piatră. În durerea sa cumplită, Maedhros iar l-a rugat să-l ucidă; Fingon însă i-a retezat mâna deasupra încheieturii, iar Thorondor i-a purtat până în Mithrim.

Încet-încet, Maedhros s-a tămăduit; căci focul vieţii ardea în el şi puterea lui venea din lumea străveche, fiind aceeaşi putere ce-o aveau toţi cei care crescuseră în Valinor. Trupul s-a tămăduit de chinurile pătimite şi s-a întremat, dar umbra durerii îi adăsta în inimă; şi cât a mai trăit, cu mâna stângă a mânuit sabia, mai ucigător decât atunci când o mânuise cu dreapta. Cât despre Fingon, el a ajuns vestit prin fapta sa şi toţi noldorii l-au ridicat în slăvi; iar ura dintre Casele lui Fingolfin şi-a lui Feanor s-a stins. Căci Maedhros le-a cerut iertare pentru că-i părăsiseră în Araman; nici rege al tuturor noldorilor n-a vrut să devină, spunându-i lui Fingolfin:

— Chiar de n-ar fi fost păsul ăsta între noi, stăpâne, şi tot se cuvine ca domnia ta să ne fii rege, drept cel mai vârstnic din Casa lui Finwe şi la fel de înţelept ca el.

Dar cu aceste vorbe nu toţi fraţii săi se simţeau împăcaţi in inimile lor.

Şi, aşa cum prorocise Mandos, cei din neamul lui Feanor au fost numiţi Prădaţii, din pricină că dreptul de a deveni regi a

trecut de la ei la cei din Casa lui Fingolfin, atât în Elende, cât şi în Beleriand, dar şi pentru că pierduseră silmarilii. Cu toate acestea, noldorii erau din nou uniţi, aşa că au pus să se facă de strajă la hotarul din Dor Daedoloth, iar fortăreaţa Angband a fost asediată dinspre apus şi miazăzi, şi răsărit; între timp, au trimis solii în lung şi-n lat, ca să cerceteze ţările din Beleriand şi să cadă la învoială cu cei care trăiau pe acele meleaguri.

Regele Thingol nu-i întâmpina cu prea mare tragere de inimă pe toţi prinţii şi armiile lor care veneau de la Apus, dornici să întemeieze regate noi; astfel că nu a vrut să-şi deschidă regatul şi nici să înlăture brâul acela fermecat, căci, împărtăşit din înţelepciunea lui Melian, nu credea că Morgoth îşi va înfrâna mânia pentru multă vreme. Dintre prinţii noldorilor, singuri cei din Casa lui Finarfin au fost lăsaţi să pătrundă dincolo de hotarele regatului Doriath; căci doar ei se înrudeau de aproape cu însuşi Regele Thingol, mama lor fiind nimeni alta decât Eärwen din Alqualonde, fiica lui Olwe.

Angrod, fiul lui Finarfin, a fost primul dintre Surghiuniţi care a ajuns la Menegroth, ca trimis al fratelui său, Finrod, şi îndelung a stat la sfat cu Regele, povestindu-i despre faptele noldorilor de la miazănoapte, şi despre cât de numeroasă era armia lor şi cum era această rânduită; dar, fiind credincios neamului sau, chibzuit în inima sa, şi gândind că toate supărările fuseseră de-acum iertate, n-a pomenit nici o vorbă despre răpunerea rubedeniilor şi nici despre cum au fugit noldorii sau despre legământul lui Feanor.

Regele Thingol l-a ascultat pe Angrod; iar, când a fost ca acesta să plece, i-a spus:

— Astfel să le zici din parte-mi celor ce te-au trimis. În Hithlum noldorii pot să sălăşluiască şi în ţinutul muntos Doriath şi încă pe pământurile la răsărit de Doriath, pustii şi sălbatice; dar într-alte locuri trăiesc mulţi din poporul meu şi nu doresc defel să fie împiedicaţi a se mişca în voie ori să fie alungaţi din sălaşurile lor. Vă zic, dară, fiţi cu băgare de seamă voi, prinţilor de la Apus, la purtarea ce-o aveţi; căci eu sunt Stăpânul Beleriandului şi toţi cei ce caută să-şi ducă viaţa pe aste meleaguri de vorba mea vor asculta. Nimeni nu va pătrunde în Doriath cu gând să se aşeze, ci numai cei pe care-i socotesc eu oaspeţi, ori vin la mine la vreme de mare restrişte.

Mai-marii noldorilor tocmai ţineau sfat când a sosit Angrod din Doriath, aducând solia Regelui Thingol. Rece li s-a părut noldorilor primirea făcută de rege, iar vorbele i-au mâniat pe fiii lui Feanor, dar Maedhros a izbucnit în râs, zicând:

— Rege este cel ce-şi apără ce-i al său, altfel în van îi este rangul. Thingol ne dă pământuri acolo unde puterea-i nu e suverană. Şi numai peste Doriath ar domni în ăst ceas de n-ar fi venit noldorii. Să-l lăsăm, prin urmare, să domnească în Doriath, şi bucuros să fie că-i are drept vecini pe fiii lui Finwe, iară nu pe orcii lui Morgoth peste care am dat noi. Iară noi vom cârmui în altă parte, după cum vom crede de cuviinţă.

Dar Caranthir, care nu-i avea defel la inimă pe fiii lui Finarfin, fiind el cel mai aspru dintre fraţi şi mai iute la mânie decât toţi, a strigat:

— Ba mai mult! Să nu-i lăsăm pe fiii lui Finarfin să bântuie încolo şi-ncoace şi să-şi ducă basmele până la Elful ăsta întunecat în grotele lui! Cine i-a făcut pe ei solii noştri care să cadă la învoială cu elful? Iar dacă e să vină şi ei în Beleriand, să nu uite una-două că părintele lor e un senior al noldorilor, chiar dacă mama lor din alt neam s-a tras.

La aceste cuvinte, Angrod a părăsit mânios sfatul. Maedhros l-a mustrat pe Caranthir; dar cei mai mulţi dintre noldori, din ambele tabere, s-au tulburat în sinea lor, temându-se de firile haine ale fiilor lui Feanor ce păreau că stau oricând gata să izbucnească în vorbe aspre şi în purtări nestăpânite; Maedhros însă i-a potolit pe fraţii săi şi, astfel, au plecat din Mithrim, îndreptându-se spre apus, dincolo de râul Aros, spre întinsele pământuri ce înconjurau înălţimea Himring. Acea regiune avea mai apoi să se numească Hotarul lui Maedhros; căci, la miazănoapte, nu prea erau nici dealuri, nici râuri care să apere meleagul de atacurile dinspre Angband. Acolo păzeau Maedhros şi fraţii săi, adunând pe oricine venea la ei, şi nu prea aveau nimic de împărţit cu neamurile lor de la apus, decât dacă erau la ananghie. Din cât se spune, Maedhros însuşi rânduise astfel lucrurile, pentru a nu le da noldorilor pricină de zizanie, dar şi pentru că dorea ca, de-o fi fost vreo primejdie, greul să cadă asupra lui; dinspre partea sa, a păstrat prieteşug şi cu neamul lui Fingolfin şi cu cel al lui Finarfin, alăturându-li-se când şi când pentru a ţine sfat împreună. Dar mai avea el şi legământul pe care trebuia să şi-l ţină, numai că pe-acesta putea pentru o vreme să-l dea deoparte.

Caranthir şi ai lui se aşezaseră mai la răsărit, dincolo de izvoarele râului Gelion, în preajma Lacului Helevom, sub culmile Masivului Rerir, şi la miazăzi; urcând sus pe Ered Luin, au privit spre răsărit plini de mirare, căci tare li se păreau întinse şi sălbatice meleagurile Pământului de Mijloc. Astfel i-au descoperit Caranthir şi ai săi pe gnomi care, după atacul asupra lui Morgoth şi după venirea noldorilor puseră capăt drumurilor lor în

Beleriand. Dar cu toate că şi unei seminţii şi celeilalte le plăcea să înveţe diverse meşteşuguri şi deprindeau cu râvnă tot ce era nou, nu s-au îndrăgit prea tare una pe cealaltă; căci gnomii erau secretoşi şi supărăcioşi, câtă vreme Caranthir era trufaş, neascunzându-şi dispreţul pentru lipsa de farmec a naugrimilor, iar ai săi îi urmau exemplul. Totuşi, şi unii şi alţii se temeau de Morgoth şi îl urau, astfel că s-au legat prin alianţă, de pe urma căreia au tras foloase în egală măsură; căci naugrimii au învăţat multe taine meşteşugăreşti în acele zile, făcând din fierarii şi zidarii din Nogrod şi Belegost cei mai vestiţi din seminţia lor, iar când gnomii au început din nou să bată drumurile din Beleriand, tot ce scoteau ei din minele lor trecea mai întâi prin mâinile lui Caranthir, care a strâns astfel bogăţii fără seamăn.

După ce au trecut douăzeci de ani de-ai Soarelui, Fingolfin, Regele noldorilor, a dat un mare ospăţ; îl dădea la vreme de primăvară, aproape de Iazurile Ivrin, din care porneau izvoarele năvalnicului Narog – acolo pământurile erau verzi şi frumoase, proteguite la miazănoapte de Munţii Umbrei. De bucuria ce a fost la acel ospăţ aveau să-şi amintească în zilele de restrişte de mai târziu; Mereth Aderthad, astfel s-a fost numit, Ospăţul Reunirii. Mulţi dintre căpitanii neamului lui Fingolfin şi Finrod au venit aici; Amedhros şi Maglor dintre fiii lui Feanor, dimpreună cu războinicii de la Hotarul Răsăritean; şi Elfii Cenuşii, în număr mare, bântuitorii codrilor din Beleriand şi locuitori ai Limanurilor, cu Cardan, seniorul lor. Şi-au mai venit Elfii Verzi din Ossiriand, Ţara celor Şapte Râuri, aflată departe, la picioarele pereţilor Munţilor Albaştri; din Doriath nu au venit decât doi trimişi, Mablung şi Daeron, aducând urări de bine din partea Regelui.

La Mereth Aderthad s-au dat multe sfaturi de bună credinţă şi s-au făcut jurăminte de alianţă şi prietenie; se povesteşte că, la acest ospăţ, graiul Elfilor Cenuşii a fost vorbit până şi de noldori, căci deprinseseră iute felul de a vorbi al celor din Beleriand, în vreme ce sindarii nu se prea descurcau cu graiul din Valinor. Noldorii îşi simţeau inimile uşoare şi pline de speranţă, şi multora li se părea ca Feanor nu le vorbise fără rost atunci când îi îmboldise să-şi caute libertatea şi regate frumoase în Pământul de Mijloc; şi cu adevărat au urmat ani mulţi de pace, în vreme ce săbiile lor păzeau Beleriandul de nenorocirile ce le putea pricinui Morgoth, iar puterea acestuia zăcea zăvorâtă dincolo de porţile fortăreţei sale. În acele zile, bucuria domnea sub lumina Lunii celei noi şi a noului Soare şi meleagul întreg se bucură; doar la miazănoapte pândea Umbra.

Şi după ce-au mai trecut treizeci de ani, Turgon, fiul lui Fingolfin, a plecat din Nevrast, unde îşi avea sălaşul, şi s-a dus să-l caute pe prietenul său Finrod, pe insula Tor Sirion, şi împreună au pornit în călătorie spre miazăzi, de-a lungul râului, căci se cam saturaseră de munţii de la miazănoapte; în timp ce mergeau ei aşa, i-a prins noaptea dincolo de Heleşteiele Amurgului, în apropiere de apele Sirionului, astfel că s-au întins să doarmă pe malul râului, sub stelele văratice. Dar Ulmo, urvând în susul râului, s-a cufundat într-un somn adânc, bântuit de vise grele; şi tulburarea pricinuită de acele vise a stăruit şi după ce s-au trezit, dar nici unul nu i-a spus nimic celuilalt, căci ce-şi aminteau nu era prea limpede şi fiecare credea că Ulmo numai lui îi vorbise în somn. Erau însă amândoi neliniştiţi, neştiind ce avea să se întâmple, încât ades îşi luau inima-n dinţi şi hălăduiau pe meleaguri neumblate, căutând peste tot locuri pe care le-ar fi putut folosi drept fortăreţe; căci fiecare gândea că-i fusese sortit să se pregătească pentru un ceas al răului, când va trebui să aibă unde se retrage, de-o fi ca Morgoth să năvălească din Angband şi să înfrângă oştirile de la Miazănoapte.

A mai trecut o vreme şi, într-o bună zi, Finrod şi Galadriel, sora sa, se găseau în Doriath, ca oaspeţi ai lui Thingol, rubedenia lor. S-a minunat Finrod de forţa şi măreţia pe care le vedea în Menegroth, de vistierii şi armurării, şi de sălile de piatră cu multele lor coloane; l-a cuprins dintr-o dată dorinţa să dureze şi el săli mari, păzite de porţi straşnice, într-un loc adânc şi tainic, de dincolo de culmi. Şi-a deschis inima în faţa lui Thingol şi i-a mărturisit ce vis nutrea; iar Thingol i-a povestii despre defileul adânc ce-l tăiase râul Narog, şi de peşterile de sub Culmea Faroth, săpate în malul prăpăstios dinspre apus. La plecare i-a dat călăuze care să-l ducă până la locul cu pricina, despre care puţini ştiau la acea vreme. Aşa a ajuns Finrod la Peşterile Narog şi acolo a început să-şi pregătească săli adânci şi vistierii, după cum le văzuse le Menegroth; fortăreaţa aceea a căpătat numele de Nargothrond. În truda aceasta Finrod a primit ajutor de la gnomii din Munţii Albaştri; răsplata le-a fost pe măsură, căci Finrod adusese cu sine din Tirion mai multe comori decât oricare altul dintre prinţii noldorilor. Şi tot atunci i-au dăruit gnomii Colanul Gnomilor, numit şi Nauglamir, de ei făcut şi cel mai vestit din tot ce-au făurit ei în Zilele de Odinioară. Un colan de aur, încrustat cu miriade de nestemate aduse din Valinor, dar avea o vrajă în el, ce-l făcea să se aştearnă uşor ca un fir de borangic şi la fel de frumos şi de mlădiu în jurul gâtului oricui îl purta.

Acolo, în Nargothrond, s-a aşezat mai apoi Finrod, împreună cu mulţi din neamul său. În graiul gnomilor i s-a zis Felagund, Cioplitorul Peşterilor; acest nume l-a purtat de atunci până la sfârşitul zilelor sale. Dar Finrod Felagund n-a fost primul care şi-a făcut sălaş în peşterile din malurile râului Narog.

Galadriel, sora lui, nu i s-a alăturat în Nargothrond, căci în Doriath trăia Celeborn, o rudă de-a lui Thingol, şi între ea şi Celeborn se înfiripase o mare iubire. Astfel că ea a rămas în Regatul Ascuns, alături de Melian, de la care a primit multă învăţătură şi a aflat tot ce se putea şti despre Pământul de Mijloc.

Turgon însă şi-a amintit de oraşul aşezat pe un deal, frumosul Tirion cu turnul şi copacul sau şi, negăsind ceea ce căuta, s-a reîntors în Nevrast şi acolo s-a aşezat în pace, în Vinyamar, lângă ţărmurile mării. Iar, în anul următor, Ulmo însuşi i s-a înfăţişat, rugându-l să pornească din nou la drum, de data asta singur, şi să se îndrepte spre valea Sirion; aşa ca Turgon s-a aşternut la drum şi, călăuzit de Ulmo, a descoperit valea Tumladen, ascunsă în Munţii Încercuitori, în mijlocul căreia se afla o culme de piatră. Apoi s-a întors în Nevrast, fără să spună nimănui nimic despre descoperirea lui, şi, sfătuindu-se în taină cu sfetnicii săi, s-a apucat să închipuie acolo planul unui oraş asemănător cu Tirionul de pe Tuna, după care inima sa tânjea în surghiun.

Cât despre Morgoth, el a dat crezare veştilor aduse de iscoadele sale, cum că seniorii noldorilor hoinăreau pe meleaguri străine şi nu se gândeau la război; aşa că şi-a zis să pună la încercare forţa şi prudenţa duşmanilor săi. Fără ştirea nimănui, puterea lui s-a stârnit încă o dată, meleagurile de la miazănoapte au fost zguduite de cutremure şi limbi de foc au ţâşnit din crăpăturile pământului, iar Munţii de Fier au scuipat flăcări; orcii s-au revărsat peste câmpia Ard-galen. La apus au coborât prin Trecătoarea Sirion, iar la răsărit au năvălit în ţinutul lui Maglor, prin spărtura dintre dealurile lui Maedhros şi pintenii Munţilor Albaştri. Dar Fingolfin şi Maedhros nu dormeau şi, în timp ce alţi fârtaţi de-ai lor porniseră în urmărirea cetelor de orci, care se răzleţiseră în Beleriand şi se puseseră pe ticăloşii, cei doi au atacat oştirea principală pe laturi, tocmai când se năpustea asupra Dorthonionului, le-au înfrânt pe slugile lui Morgoth şi le-au urmărit peste câmpia Ard-galen, nimicindu-le până la ultima, chiar în faţa porţilor fortăreţei Angband. Aceasta a fost a treia bătălie mare a Războaielor din Beleriand, şi a primit numele de Dagor Aglareb, Bătălia Glorioasă.

Victorie a fost, negreşit, dar şi un avertisment; prinţii l-au luat în seamă şi, de atunci, şi-au întărit alianţa, precum şi straja la hotare; astfel a început Asediul Fortăreţei Angband, care a durat mai bine de patru sute de ani ai Soarelui. După Dagor Agloreb, vreme îndelungată nici un servitor de-al lui Morgoth n-a mai cutezat să iasă pe porţile fortăreţei, de teama seniorilor noldori. Trufaş, Fingolfin se lăuda că, atâta vreme cât dintre ei nimeni nu trăda, Morgoth nu va mai putea scăpa din împresurarea eldarilor şi nu-i va mai putea ataca pe nepusă masă. Totuşi, noldorii n-au putut cuceri fortăreaţa şi nici silmarilii nu i-au luat înapoi; iar războiul n-a încetat nici când de tot, cât a ţinut Asediul, căci Morgoth născocea tot felul de ticăloşii şi, când şi când, îi punea la noi încercări pe duşmanii săi. Mai mult chiar, fortăreaţa nici măcar n-a fost pe de-a-ntregul înconjurată; căci Munţii de Fier din al cărui uriaş perete arcuit se împingeau în afară turnurile Thangorodrim, o apărau din toate părţile, iar noldorii nu-i puteau trece, din pricina zăpezii şi a gheţurilor. Prin urmare, în spatele fortăreţei, către miazănoapte, Morgoth nu avea duşmani şi pe acolo ieşeau iscoadele sale, pătrunzând, apoi, pe căi ocolite în Beleriand. Dorind mai presus de orice să semene spaimă şi discordie printre eldari, Morgoth le poruncea orcilor să prindă vii cât mai mulţi noldori cu putinţă şi să-i aducă legaţi fedeleş în Angband; pe unii prizonieri într-atât îi înspăimânta doar cu cruzimea ochilor săi, încât nici nu-i mai punea în lanţuri – trăiau cu groaza în suflet şi îi împlineau vrerea oriunde se aflau. Astfel a aflat Morgoth multe dintre cele ce se petrecuseră după răzvrătirea lui Feanor şi tare se mai bucura văzând cum prinsese rod sămânţa multor dihonii între duşmanii săi.

Trecuseră aproape o sută de ani de la bătălia Dagor Aglareb, când Morgoth s-a încumetat să-l atace pe Fingolfin pe neaşteptate (ştia, vezi bine, de străşnicia cu care veghea Maedhros); a trimis o oştire în pustiul alb de la miazănoapte şi, de acolo, aceasta a apucat-o spre apus şi înapoi spre miazăzi, coborând de-a lungul coastei Fiordului Drengist, pe acelaşi drum pe care venise Fingolfin de la Gheţurile Scrâşnitoare. Astfel aveau să intre în Hithlum dinspre apus; dar au fost descoperiţi la timp, iar Fingon i-a atacat dintre dealuri, chiar unde începea fiordul, şi aproape toţi orcii au fost împinşi în mare. Lupta aceasta n-a fost socotită printre marile bătălii, orcii fiind puţini la număr, iar dintre locuitorii din Hithlum n-au fost mulţi care-au luptat acolo. Dar după această întâmplare au urmat mulţi ani de pace, fără atacuri făţişe dinspre Angband, pentru ca Morgoth înţelesese, în sfârşit,

că, neajutaţi, orcii nu se puteau măsura cu noldorii, astfel că, în sinea lui, a chitit că ar trebui să-şi mai ia niscai ajutoare.

Şi după alţi o sută de ani, Glaurung, primul dintre Uruloki, dragonii-de-foc de la Miazănoapte, a ieşit pe porţile fortăreţei la ceas de noapte. Era încă tânăr, abia ajuns la jumătatea înălţimii sale, căci viaţa dragonilor este lungă şi tare încet se mai scurge, dar elfii au fugit din calea lui, ascunzându-se cuprinşi de deznădejde în Ered Wethrin şi Dorthonion; drum liber a avut dragonul să pârjolească tot şesul Ard-galen. Fingon însă, prinţul din Hithlum, nu s-a pierdut cu firea, ci a pornit împotriva lui cu arcaşi călare şi l-a împresurat într-un cerc de călăreţi iuţi; Glaurung n-a putut îndura săgeţile lor, căci armura de solzi încă nu-i crescuse deplin, astfel că a fugit îndărăt în Angband şi n-a mai ieşit de acolo mulţi ani. Pentru fapta sa, Fingon a fost ridicat în slăvi, iar noldorii s-au bucurat peste poate; prea puţini dintre ei întrezăreau deplinul înţeles şi pericolul întruchipat de această creatură nemaivăzută. Lui Morgoth însă nu i-a plăcut ca Glaurung s-a dat în vileag prea curând. După înfrângerea lui a urmai pacea lungă de mai bine de două sute de ani.

În tot acest timp, nu s-a mai petrecut nimic altceva decât gâlcevi printre locuitorii de la hotare, iar Beleriandul întreg a înflorit şi s-a îmbogăţit. La adăpostul armiilor puse de strajă la miazănoapte, noldorii şi-au durat sălaşurile şi turnurile şi multe lucruri frumoase au făurit ei în acele zile, printre ele poezii şi istorii, şi cărţi de învăţătură. În multe părţi ale tărâmului lor noldorii şi sindarii s-au unit într-un singur popor, vorbitori ai unuia şi aceluiaşi grai; iar dacă totuşi îi deosebea ceva, era că noldorii îi întreceau pe sindari în puterea minţii şi a trupului, fiind războinici mai de temut şi mult mai înţelepţi, şi foloseau piatra în zidărie şi-ndrăgeau colinele dealurilor şi întinderea câmpiei. Dar sindarii aveau vocile mai cristaline şi se pricepeau mai bine la cântat – nu şi Maglor, fiul lui Feanor – şi iubeau pădurile şi malurile râurilor; iar unii dintre Elfii Cenuşii încă mai băteau coclaurii în lung şi-n lat, fără a-şi face sălaş în vreun loc şi, în timp ce mergeau, cântau.

CAPITOLUL XIV
Despre Beleriand şi ţinuturile sale

Astfel se înfăţişau meleagurile pe care au venit noldorii în partea de miazănoapte a ţinuturilor apusene ale Pământului de Mijloc, în vremurile străvechi; şi tot aici se povesteşte despre felul în care căpeteniile eldarilor îşi străjuiau pământurile, despre alianţele împotriva lui Morgoth, după Dagor Aglareb, a treia bătălie din Războaiele Beleriandului.

În partea de miazănoapte a lumii, Melkor înălţase de-a lungul evurilor Munţii de Fier, Ered Engrin, drept zid de apărare a citadelei sale, Utumno; munţii se găseau la hotarele tărâmurilor unde domnea frigul nesfârşit, acolo se întindeau ei de la răsărit spre apus, într-un cot larg. În spatele pereţilor acestor munţi, la apus, unde lanţul se îndrepta din nou spre miazănoapte, Melkor a durat o altă fortăreaţă, pentru a opri orice atac ce ar fi putut veni dinspre Valinor. Din cât se spune, atunci când s-a întors el în Pământul de Mijloc, s-a statornicit în nesfârşitele subterane ale Angbandului, Infernul de Fier, căci, în Războiul Puterilor, valarii s-au grăbit să-l vâneze în marea fortăreaţă Utumno, astfel că n-au distrus de tot Angbandul şi nici n-au căutat până în străfundurile sale. Sub Ered Engrin Melkor a săpat un tunel adânc, care ieşea în partea de miazăzi a munţilor; acolo a pus el să se facă o poartă puternică. Deasupra porţii şi în spatele ei, a înălţat apoi turnurile bubuitoare ale Thangorodrimului, lipite de faţa muntelui – din cenuşa şi scoria furnalelor sale subpământene erau zidite turnurile, şi din măruntaiele pământului pe care le scotea Morgoth afară când îşi sfredelea tunelurile. Erau negre, sterpe şi cumplit de înalte; iar din vârfurile lor ieşea fum, întunecând şi umplând de miasme cerul de la miazănoapte. În faţa porţilor, scârnăvia şi pustiiciunea se întindeau până departe spre miazăzi, peste câmpia Ard-galen; dar, după ce s-a ivit Soarele, acolo a crescut iarbă grasă şi, în vreme ce Angbandul era asediat şi porţile-i zăvorâte, pete de verdeaţă au prins să se ivească până şi pe ţancurile şi stâncile sfărâmate din faţa intrării spre infern.

La apus de Thangorodrim se găsea Hasilome, Tărâmul Ceţurilor; aşa-l numiseră noldorii în graiul lor, din pricina norilor

trimişi într-acolo de Morgoth pe vremea când îşi aşezaseră pe cele meleaguri prima lor tabără; mai apoi, a căpătat numele de Hithlum în graiul sindarilor care trăiau prin părţile locului. Cât a durat asediul asupra fortăreţei, pământurile au fost frumoase, cu toate ca vremea era răcoroasă, iar iernile aspre. Se mărginea la apus cu Ered Lomin, Munţii Răsunători, ce coborau până aproape de mare; la răsărit şi la miazăzi drept hotar avea curbura cea mare a munţilor Ered Wethrin, Munţii Umbroşi, despărţindu-l de Ard-galen şi Valea Sirionului.

Fingolfin şi Fingon, fiul său, aveau în stăpânire Hithlumul, iar cei mai mulţi din obştea lui Fingolfin trăiau în Mithrim, de-a lungul malurilor lacului cel mare; lui Fingon i-a dat Dor-lominul, aflat la apus de Munţii Mithrim. Dar fortăreaţa lor principală se găsea la Eithel Sirion, la răsărit de Ered Wethrin, de unde ţineau sub supraveghere Ard-galenul; călăreţii lor străbăteau şesul acela până aproape de umbra aruncată de Thangorodrim – puţini le fuseseră în început caii, dar s-au înmulţit iute, iar iarba câmpiei era verde şi plină de sevă. Mulţi dintre armăsari veneau din Valinor, îi fuseseră daţi lui Fingolfin de către Maedhros în schimbul a tot ceea ce pierduse, fiind aduşi cu corăbiile la Losgar.

La apus de Dor-lomin, dincolo de Munţii Răsunători care, de-a lungul Fiordului Drengist, pătrundeau adânc în interiorul meleagurilor, se găsea Nevrastul, care înseamnă Ţărmul de Dincoace în graiul sindarin. Aşa s-au numit la început toate meleagurile de coastă la miazăzi de Fiord, apoi numele s-a folosit numai pentru ţinutul ce se întindea între Drengist şi Muntele Târâş. Acolo s-a aflat vreme de ani îndelungaţi regatul lui Turgon Înţeleptul, fiul lui Fingolfin, iar hotarele sale erau marea, Erd Lomin şi dealurile care continuau spre apus pereţii munţilor Ered Wethrin, de la Ivrin până la Muntele Târâş, cocoţat pe un promontoriu. După unii, Nevrastul ar fi ţinut de Beleriand mai curând decât de Hithlum, căci era o regiune mai blândă, udată de vânturi umede venite de peste mare şi proteguită de vânturile îngheţate de la miazănoapte, care suflau peste Hitlum. Era o depresiune împrejmuită de munţi şi de masive stânci de coastă, mult mai înaltă decât câmpiile din spatele barierei muntoase, încât nici un râu nu o străbătea. În mijlocul acestei depresiuni se găsea un lac uriaş, fără maluri bine desluşite, din pricină că era înconjurat de smârcuri. Linaewen se numea lacul, datorită numărului mare de păsări ce-şi aveau cuiburile acolo, pasări din cele cărora le plac stufărişul înalt şi ochiurile de apă. Înainte de venirea noldorilor, mulţi din neamul Elfilor Cenuşii trăiau în Nevrast, în apropierea coastelor, mai cu seamă în jurul Muntelui

Târâş, în sud-vest; căci acolo doriseră în vremurile străvechi să vină Ulmo şi Osse. Toţi cei care vieţuiau acolo l-au recunoscut pe Turgon drept stăpânul lor, astfel ca neamurile noldorilor şi sindarilor s-au amestecat în acea parte de lume mai curând, iar Turgon a trăit mulţi ani în sălaşul pe care l-a numii Vinyamar, aflat la poalele Muntelui Târâş, în apropierea mării.

La miazăzi de Ard-galen se găsea un platou întins, Dorthonion, ce măsura şaizeci de leghe de la răsărit la apus; păduri de pini îi acopereau pământurile, mai ales în părţile de miazănoapte şi de apus. Dinspre câmpii, cline blânde urcau spre un meleag sumbru şi înalt, presărat cu lacuri mici la poalele unor steiuri sterpe ale căror vârfuri se ridicau deasupra lanţului Ered Wethrin; dar la miazăzi, spre Doriath, cobora abrupt, în găuri ameţitoare. De pe pantele nordice ale Dorthonionului, Angrod şi Aegnor, fiii lui Finarfan, vegheau câmpia Ard-galen, fiind vasalii fratelui lor Finrod, seniorul din Nargothrond; mică le era obştea, căci pământurile erau sterpe, iar platoul întins de dincolo de aste cline stătea ca un bastion pe care Morgoth cu greu s-ar fi încumetat să-l treacă.

Între Dorthonion şi Munţii Umbroşi se adâncea o vale îngustă ai cărei pereţi prăpăstioşi erau acoperiţi de pini; valea însă era verde, căci o străbătea Râul Sirion, grăbind spre Beleriand. Finrod stăpânea Trecătoarea Sirion, iar pe insula Toi Sirion, în mijlocul râului, a construit un turn de strajă puternic, numit Minas Tirith. După ce a fost făcută fortăreaţa Nargothrond, a lăsat tumul în grija fratelui său Orodreth.

Cât despre Beleriand, acest tărâm vast şi frumos se întindea de o parte şi de alta a Râului Sirion, a cărui măreţie i-o slăveau cântecele; izvora din Eithel Sirion şi marginea Câmpia Ard-galen, înainte de a se prăvăli prin trecătoare şi a-şi umfla apele cu pâraiele din munţi. Apoi curgea spre miazăzi, cale de o sută treizeci de leghe, strângând mulţi afluenţi în albia sa, până când apele învolburate ajungeau la gurile ce formau o deltă nisipoasă în Golful Beleriand. Urmând Sirionul de la nord spre sud, pe malul drept, în Beleriandul Apusean, se întindea Codrul Brethil, până la Râul Teiglin, iar între Teiglin şi Narog se găsea ţinutul Nargothrond. Râul Narog izvora din Cascada Ivrin, pe faţa sudică a Munţilor Dor-lomin, şi străbătea optzeci de leghe înainte să se verse în Sirion, la Nan-tathren, Meleagul Sălciilor. La miazăzi de Nan-tathren se găsea o regiune de pajişti pline de nori, prea puţin populată; iar dincolo de pajişti începeau smârcurile şi plaiurile de la gurile Sirionului şi nisipurile deltei, fără alte vieţuitoare decât păsările marii.

Dar ţinutul Nargothrond se întindea şi la apus de Narog, până la Râul Nenning ce se varsă în mare la Eglarest. Astfel că Finrod a devenit marele senior al tuturor elfilor din Beleriand, care trăiau între Sirion şi mare, singurii peste care nu domnea fiind elfii din Falas. Acolo vieţuiau acei sindari care încă mai iubeau corăbiile, având-l drept senior pe Cardan, făuritorul de corăbii; dar Cardan şi Finrod legaseră o strânsă prietenie şi, cu ajutorul noldorilor, au reconstruit limanurile Brithombar şi Eglarest. În spatele zidurilor impunătoare, oraşele au înflorit şi în porturi au apărut cheiuri şi diguri de piatră. Pe promontoriul apusean al limanului Eglarest, Finrod a durat turnul Barad Nimras, ca să străjuiască marea apuseană, cu toate că primejdia nu de acolo ar fi venit, după cum avea să se dovedească; căci nici o clipă Morgoth nu s-a gândit să se apuce de făurit corăbii şi să atace dinspre mare. De apă se fereau toţi servitorii lui, iar pe mare nici unul n-ar fi pornit de bunăvoie, doar dacă se aflau la mare ananghie. Cu ajutorul elfilor din Limanuri, cei din Norgothrond au construit corăbii noi şi astfel au putut să se ducă să cerceteze marea Insula Balar, gândind să pregătească acolo ultimul loc de refugiu, dacă răul s-ar fi abătut asupra lor, dar nu lor li s-a hărăzit să trăiască acolo.

Astfel, ţinutul lui Finrod era cel mai mare dintre toate, chiar dacă el era cel mai tânăr dintre marii seniori ai noldorilor, anume Fingolfin, Fingon, Maedhros şi Finrod Felagund. Fingolfin era socotit cel mai mare dintre toţi, fiind seniorul tuturor noldorilor, urmat de Fingon, chiar dacă regatul lor nu era decât ţinutul Hithlum de la miazănoapte; iară poporul lor era cel mai cutezător şi mai viteaz, trezind spaima în orci şi ura lui Morgoth.

La stânga Sirionului se găsea Beleriandul Răsăritean, măsurând în partea sa cea mai lată o sută de leghe între Sirion şi Gelion, pe de o parte, şi hotarele ţinutului Ossiriand, pe de alta; iar mai la nord, între Sirion şi Mindeb, se afla Dimbar, un pământ pustiu sub culmile Crissaegrim, Sălaşul Vulturilor, între Mindeb şi partea dinspre izvoare a Râului Esgalduin se găsea un meleag al nimănui. Nan Dungortheb – un loc al spaimei, cuprins între brâul proteguitor al lui Melian, care apăra hotarul de la miazănoapte al Doriathului, şi prăpăstiile înspăimântătoare ale Munţilor Groazei, Ered Gorgoroth, care se căscau pe platoul Dorthonion. Aici – după cum s-a mai spus – se ascunsese Ungoliant ca să scape de biciurile balrogilor şi, o vreme, a vieţuit în acest loc, umplând râpele cu negura ei ucigătoare şi, chiar dacă ea pierise, prășiturile ei tot acolo îşi făceau veacul, ţesându-şi plasele ticăloase; firele de apă care ţâşneau din Ered Gorgoroth erau întinate şi otrăvite, încât cel care gusta din undele lor îşi simţea pe dată sufletul cuprins de

nălucirile nebuniei şi disperării. Toate făpturile se fereau de locul acela, iar noldorii treceau prin Nan Dungortheb numai la mare nevoie, pe poteci din apropierea hotarului cu Doriath, cât mai departe de dealurile bântuite. Potecile fuseseră tăiate cu mult înainte ca Morgoth să se fi întors în Pământul de Mijloc; iar cine totuşi se încumeta să-l străbată, ajungea în răsărit la Esgalduin, unde încă se mai arcuia în vremea Asediului podul de piatră Iant Iaur. De acolo călătorul trecea prin Dor Danen, Ţara Tăcută, apoi, traversând Arossiach (adică Vadurile Aros), ajungea la hotarele din partea de nord ale Beleriandului, unde trăiau fiii lui Feanor.

La miazănoapte se găseau pădurile păzite ale Doriathului, sălaş al lui Thingol, Regele Ascuns, în regatul căruia nimeni nu pătrundea fără voia sa. Partea dinspre miazănoapte, mai joasă, Pădurea Neldoreth, se mărginea la răsărit şi la miazăzi cu întunecatul râu Esgalduin, care cotea spre apus în mijlocul ţinutului; iar între Aros şi Esgalduin se găsea codrul Region, mult mai des şi mai întins. Pe malul sudic al râului, acolo unde albia cotea spre apus, către Sirion, erau Peşterile Menegroth. Întregul Ooriath se întindea la răsărit de Sirion, în afara unei fâşii împădurite cuprinse între locul unde Teiglin se vărsa în Sirion, şi Heleşteiele Amurgului. În Doriath, această pădure se numea Nivrim, Hotarul Apusean acolo creşteau stejari înalţi; era cuprinsă şi ea de Brâul lui Melian, pentru că, astfel, măcar o parte a Râului Sirion, pe care ea îl iubea în semn de preţuire a lui Ulmo, să se afle sub puterea deplină a lui Thingol.

La sud-vest de Doriath, unde Aros se vărsa în Sinon, de-o parte şi de alta a râului, erau lacuri mari şi mlaştini, domolind curgerea apei şi împărţind albia în numeroase canale. Regiunea aceea se numea Aelin-uial, Heleşteiele Amurgului, căci erau învăluite în ceţuri şi în vraja Doriathului. Toată partea de nord a Doriathului cobora spre miazăzi până în acest loc, după care devenea câmpie şi Sirionul curgea molcom. Dar la sud de Aelin-uial, terenul cobora dintr-o dată râpos; era un povârniş care împărţea şesurile de sus de şesurile de jos, încât cine privea de la miazăzi spre miazănoapte vedea un şir nesfârşit de dealuri ce începea la apus, de la Eglarest, de dincolo de Narog, şi se termina taman la Amon Ereb, la răsărit, nu departe de Gelion. Narog străbătea aceste dealuri râpoase printr-un defileu strâmt şi se învolbura peste praguri, dar nu forma cascade. Pe malul apusean, terenul se înălţa, formând marele platou împădurit Taur-en-Faroth. Pe partea apuseană a strâmtorii, unde scurtul şi înspumatul pârâu Ringwill se prăvălea în Narog de pe Platoul Faroth, Finrod a durat fortăreaţa Nargothrond. Cam la douăzeci şi cinci de leghe la răsărit de Strâmtoarea Nargothrond,

Sirion se prăbuşea, curgând de la miazănoapte, într-o cascadă tumultuoasă, mai jos de Heleşteiele Amurgului, după care se ascundea brusc în pământ. Continuându-și curgerea prin tuneluri uriaşe săpate chiar de trecerea apelor sale; ieşea din nou la suprafaţă trei leghe mai la sud, cu vuiet asurzitor şi aburi, printre arcurile stâncoase săpate la poalele dealurilor, numite Porţile Sirionului.

Acest prăvăliş se numea Andram. Zidul cel Lung. de la Nargothrond până la Ramdal. Capătul Zidului, aflat în Beleriandul Răsăritean. Totuşi, în partea sa răsăriteană nu mai era atât de abrupt, acolo valea Râului Gelion cobora statornic spre miazăzi, iar Gelionul nu avea nicăieri volburi sau cascade, şi, cu toate acestea, curgea mai iute ca Sirionul. Între Randal şi Gelion se găsea un deal mare, cu pante line. Dar părând şi mai semeţ din pricini că era singuratic; dealul acela se numea Amon Ereb. Pe Amon Ereb a pierit Denethor, Seniorul nandorilor din Ossinand, care a venit în ajutorul lui Thingol în lupta împotriva lui Morgoth, în acele zile când orcii au atacat întâia dată şi au pus capăt păcii din Beleriand. Păzite de lumina stelelor, şi pe acel deal a sălăşluit Maedhros după marea înfrângere. Dar la miazăzi de Andram, între Sirion şi Gelion, se întindea un meleag sălbatic, acoperit de păduri dese, unde nimeni nu pătrunsese în afara câtorva Elfi ai întunecimii, când şi când; Taur-im-Duinath se numea acel Codru dintre râuri.

Gelion era un râu măreţ, cu două izvoare şi două braţe: Micul Gelion, care cobora din înălţimea Himring şi Marele Gelion, care izvora din Masivul Rerir. După ce braţele se întâlneau, râul curgea vreo patruzeci de leghe până îşi întâlnea afluenţi: şi până să ajungă la mare. Era de două ori mai lung ca Sirion, deşi mai puţin lat şi umflat – şi asta pentru ca în Hithlum şi Dorthonion, de unde Sirion îşi trăgea apele, ploua mai mult decât în răsărit. Din Ezed Luin izvorau cei şase afluenţi ai Gelionului: Ascar (numit mai apoi Rathloriel), Thalos, Legolm, Brilthor, Duilwen şi Adurant. Pâraie repezi şi tumultoase, cu văi abrupte ce coborau din munţi; iar între Ascar, la miazănoapte şi Adurant, la miazăzi, şi între Gelion şi Ered Lum, se afla îndepărtatul ţinut verde al Ossmandului, Ţara celor Şapte Râuri. Cam pe la mijlociii cursului său, Adurant se bifurca şi apoi îşi reunea braţele; insula prinsă între apele sale se numea Tol Galen, Insula Verde. Acolo au trăit Beren şi Luthien după întoarcerea lor.

În Ossiriand trăiau Elfii Verzi, păziţi de râurile lor, căci după Sirion, Râul Gelion îi era cel mai drag lui Ulmo dintre toate apele

lumii apusene. Felul elfilor din Ossiriand de a sălăşlui în pădurile lor era atât de iscusit, încât un străin le-ar fi putut străbate ţara dintr-o parte în alta fără să-i bage de seamă. Primăvara şi vara se înveşmântau în verde, iar zvonul cânturilor lor putea fi auzit până pe malul celălalt al Gelionului, de aceea, noldorii au numit meleagul acela Lindon, Ţara Muzicii, iar munţii de dincolo de pământuri, Ered Lindon, căci, pentru prima dată, îi zăriseră din Ossiriand.

La răsărit de Dorthonion, hotarele Belenandului erau oricând în primejdie de a fi atacate; numai nişte măguri mărunte străjuiau valea Gelionului dinspre miazănoapte. În acea regiune, la Hotarul lui Maedhros şi pe pământurile din spatele acestui Hotar trăiau fiii lui Feanor, cu un popor numeros; călăreţii lor străbăteau adesea întinsul şes de la miazănoapte, Lothlann, vast şi pustiu, la răsărit de Ard-galen, pentru că nu cumva Morgoth să cuteze a ajunge pe acea cale în Beleriandul Răsăritean. Citadela lui Maedhros se afla pe înălţimea Himring, Frigul-etern – un deal cu coame întinse, lipsit de copaci, terminându-se într-un platou, înconjurat de dealuri mai mici. Între Himrong şi Dorthonion se făcea o trecătoare, foarte abruptă spre apus – Trecătoarea Aglon. O poartă spre Doriath; un vânt îngheţat sufla veşnic prin ea, venind dinspre miazănoapte. Celegorm şi Curufin au fortificat trecătoarea, păzind-o cu străşnicie la fel ca şi ţinutul Himlad de la miazăzi, între Râul Aros ce izvora din Dorthonion şi afluentul său Celon, ce cobora din Himring.

Între braţele Gelionului se afla fortul lui Maglor şi tot aici, într-un anumit loc, nu mai era nici un deal care să oprească intrarea în Beleriandul Răsăritean; pe aici au pătruns orcii înainte de a Treia Bătălie. De aceea, noldorii ţineau pe această câmpie o trupă de cavalerie; iar Caranthir şi ai săi au fortificat munţii aflaţi la răsărit de Defileul lui Maglor.

Masivul Rerir şi culmile mai puţin înalte din jurul său înaintau spre apus din lanţul principal al munţilor Ered Lindon; în cotul dintre Rerir şi Ered Lindon se formase un lac, umbrit de munţi din toate părţile, fără doar în partea sa dinspre miazăzi. Acesta era Lacul Helevom, adânc şi întunecat, în apropierea căruia îşi făcuse sălaş Caranthir; dar toată acea întindere între Gelion şi munţi şi, de asemenea între Rerir şi Râul Ascar, noldorii o numeau Thargelion, adică Lacul de Dincolo de Gelion, sau Dor Caranthir, Ţara lui Caranthir; aici i-au întâlnit noldorii pentru prima oară pe gnomi. Înainte vreme, Elfii Verzi avuseseră alt nume pentru Thargelion – Talalh Rhunen, Valea Răsăriteană.

Astfel, pe vremea lui Maedhros, fiii lui Feanor au fost stăpâni în Beleriandul Răsăritean, cu toate că poporul lor trăia mai mult în părţile de miazănoapte ale ţării, către miazăzi, călărind numai ca să vâneze în pădurile cele verzi. În schimb Amrod şi Amras trăiau la miazăzi, ducându-se pe pământurile din miazănoapte arareori cât a durat Asediul. Şi alţi seniori elfi se duceau pe acele meleaguri când şi când, venind chiar şi de departe, căci ţara, chiar dacă era sălbatică, era şi nespus de frumoasă. Dintre aceştia, Finrod Felagund venea cel mai adesea, plăcându-i să hălăduiască, şi astfel a venit el până în Ossinand şi a legat prietenie cu Elfii Verzi. Dar, dintre noldori, nici unul nu s-a dus vreodată în Ered Lindon atâta vreme cât a durat regatul lor; cât despre veşti, în Beleriand prea puţine ajungeau şi cu întârziere despre cele petrecute pe meleagurile de la Răsărit.

CAPITOLUL XV
Despre noldorii din Beleriand

S-a povestit cum, călăuzit de Ulmo, Turgon din Nevrast a descoperit tainica vale Tumladen; iar, după cum s-a aflat mai târziu, aceasta se găsea la răsărit de izvoarele Sirionului, într-un inel de munţi înalţi şi prăpăstioşi, unde nici o fiinţă vie nu ajungea, numai vulturii lui Thorondor. Dar, în adânc, pe sub munţi trecea o cale, tăiată în beznă de apele ce curgeau apoi afară pentru a se uni cu pâraiele Sirionului; calea aceasta a descoperit-o Turgon şi astfel a ajuns el în acea vale verde dintre munţi şi a zărit dealul singuratic ce se înălţa acolo, din piatră dură şi netedă; căci valea fusese în străvechime un lac mare. Turgon a înţeles pe dată că descoperise locul pe care şi-l dorea şi s-a hotărât să zidească acolo un oraş frumos, în amintirea Tirionului de pe Tuna; apoi s-a întors în Nevrast, unde a rămas în linişte şi pace, însă cu gândul tot mereu la cum să facă pentru a-şi împlini planul.

Dar după bătălia Dagor Aglareb, frământarea ce i-o trezise Ulmo în inimă îi revenise, astfel că i-a chemat la sine pe cei mai temerari şi mai destoinici din oastea sa şi i-a dus în taină în valea ascunsă şi acolo s-au apucat să construiască oraşul pe care-l închipuise Turgon în mintea sa; apoi au pus străjeri de jur împrejurul lui pentru ca nimeni din afară să nu se poată apropia de locul trudei lor. Ulmo, şi el, veghea asupră-le cu puterea sa ce curgea în apele Sirionului. Până să se isprăvească noua zidire, Turgon a stat mai mult în Nevrast. Şi după cincizeci şi doi de ani de trudnicie în taină, zidirea s-a isprăvit cu totul. Se povesteşte că Turgon a hotărât ca numele-i să fie Ondolinde, în graiul elfilor din Valinor, Stânca Muzicii Apelor, căci sus pe deal fuseseră făcute multe fântâni; dar, în graiul sindarin, numele a fost schimbat în Gondolin, Stânca Ascunsă. Apoi Turgon s-a pregătit să plece din Nevrast şi să-şi părăsească sălaşurile din Vinyamar, de lângă mare. Încă o dată i s-a arătat Ulmo şi i-a spus:

— Iată, a venit vremea, Turgon, să te duci în Gondolin; iară puterea mea va rămâne în Valea Sirion şi în toate apele sale de acolo, astfel ca nimeni să nu prindă de veste despre drumul tău şi nici să găsească, fără voia ta, intrarea ascunsă. Dintre toate tărâmurile eldalienilor, Gondolin îi va ţine cel mai îndelung piept

lui Morgoth. Dar tu să nu îndrăgeşti prea tare truda mâinilor tale şi nici tăinuitele dorinţi ale inimii tale! Nu uita că adevărata nădejde a noldorilor tot la Apus se află şi de pe Mare va veni!

I-a mai spus Ulmo lui Turgon să fie cu băgare de seamă, căci şi el era supus aceleiaşi Osânde a lui Mandos, pe care Ulmo nu avea puterea s-o îndepărteze:

— Astfel se poate întâmpla ca blestemul noldorilor să te găsească, în cele din urmă, şi aici, iar trădarea să se înfiripe între zidurile tale. Şi vor fi ele atunci în primejdie de a cădea pradă focului. Dar de va fi ca această primejdie să se apropie, un sol din îndepărtatul Nevrast va veni să te prevină şi tot prin el va renaşte, dincolo de prăpăd şi foc, speranţa pentru elfi şi oameni, deopotrivă. Lasă, prin urmare, în această casă un veşmânt şi-o sabie, pentru ca, în anii ce o să vină, el să le găsească şi prin ele îl vei recunoaşte şi nu vei putea fi amăgit.

Şi Ulmo i-a mai zis lui Turgon cât de mari şi în ce fel trebuie să arate coiful şi zaua, şi sabia pe care să le lase în urmă.

Apoi, Ulmo s-a înturnat în mare şi Turgon şi-a trimis înainte întregul popor, adică o treime dintre noldorii ce-l urmaseră pe Fingolfin, şi o armie încă şi mai numeroasă de sindari; companie după companie au pătruns ei, pe ascuns, sub umbrele munţilor Ered Wethrin, şi nevăzuţi au ajuns în Gondolin; nimeni n-a ştiut unde au dispărut cu toţii. Ultimul a plecat Turgon, împreună cu suita sa; ei au trecut în mare linişte printre dealuri şi au intrat pe porţi în măruntaiele munţilor, iar porţile s-au închis în urma lor.

Vreme de mulţi şi lungi ani nimeni n-a mai pătruns acolo, în afară de Hurin şi Huor, iar armia lui Turgon n-a mai ieşit de acolo decât în Anul Jelirii, după mai bine de trei sute cincizeci de ani. Dar în spatele inelului munţilor, poporul lui Turgon a sporit şi a înflorit, punându-se pe treabă cu destoinicie şi fără de odihnă, încât sus, pe Amon Gwareth, Gondolin a devenit cu adevărat un oraş frumos, la fel de frumos ca şi Tirionul elfilor de dincolo de mare. Înalte şi albe îi erau zidurile, netede treptele, semeţ şi puternic Turnul Regelui. Fântâni sclipitoare îşi susurau muzica, iar în curţile regale se găseau copaci aidoma la înfăţişare Copacilor din străvechime, Turgon însuşi fiind cel ce-i făurise cu priceperea lui de elf; Copacul pe care l-a turnat din aur s-a numit Glingal, iar Copacul ale cărui flori le-a plăsmuit din argint a primit numele de Belihil. Dar mai frumoasă printre toate minunile din Gondolin era Idril, fiica lui Turgon, cea numită Celebrindal, Picior Argintat, cu părul asemenea aurului lui Laurelin înaintea venirii lui Melkor. Astfel a trăit Turgon îndelung şi fericit; iar Nevrast a căzut în

părăginire şi pustiu a rămas, părăsit de orice suflare vie până la distrugerea Beleriandului.

În vreme ce se dura în taină oraşul Gondolin, Finrod Felagund trudea în străfundurile fortăreţei Nargothrond; Galadriel, sora lui, trăia – după cum s-a mai spus – în regatul lui Thingol din Doriath. Când şi când, Melian şi Galadriel îşi aminteau împreuna despre Valinor şi despre zilele fericite de odinioară; dar despre ce a urmat ceasului întunecat al pieirii Copacilor Galadriel nu mai voia să vorbească, ci cădea în muţenie. Odată, Melian i-a spus:

— O mare suferinţă va apăsa asupra ta şi asupra celor de-un neam cu tine. Văd asta în tine, dar orice altceva mi-este ascuns; căci nici vedenie, nici gând nu mă ajută să întrezăresc ce s-a petrecut şi se petrece în Apus, o umbră zace peste întregul pământ al Amanului, întinzându-se până departe peste mare. De ce nu vrei să-mi spui mai mult?

— Pentru că suferinţa este a trecutului, a răspuns Galadriel, şi vreau să mă bucur de tot ceea ce mă poate bucura aici, netulburată de amintire. Şi poate că suferinţele încă nu s-au sfârşit, cu toate ca nădejdea ne apare luminoasă.

Melian a privit-o în ochi şi i-a spus:

— Eu nu cred că noldorii au venit ca trimişi ai valarilor, aşa cum s-a spus la început; chiar dacă au ajuns în chiar ceasul restriștii noastre. Căci nicicând nu-i aud vorbind despre valari şi nici unul dintre înalţii lor seniori nu i-au adus lui Thingol vreo solie de la Manwe ori de la Ulmo, ori chiar de la Olwe, fratele Regelui, şi de la poporul lui, care a plecat peste mare. Din care pricină, Galadriel, au fost nobilii noldori alungaţi şi surghiuniţi din Aman? Sau ce rău este asupra fiilor lui Feanor de sunt atât de trufaşi şi de crunţi? Oare, n-am pus acum degetul pe rană?

— Aproape, a răspuns Galadriel; numai că nu am fost alungaţi, ci am plecat din propria vrere şi împotriva celei a valarilor. Prin mari primejdii am trecut, dar tot am venit, cu toată împotrivirea valarilor faţă de ţelul nostru: acela de a ne răzbuna pe Morgoth şi de a lua înapoi ceea ce el ne-a furat.

Apoi, Galadriel i-a povestit lui Melian despre silmarili şi despre uciderea Regelui Finwe în Formenos; i-a tăinuit totuşi Legământul şi Răpunerea Rubedeniilor, şi nici despre arderea corăbiilor la Losgar n-a scos un cuvânt.

Dar Melian a zis:

— Multe îmi spui tu şi încă şi mai multe desluşesc singură. Arunci un val de întuneric peste lungul drum din Tirion până aici,

dar acolo întrezăresc eu răul pe care Thingol ar trebui să-l afle, pentru a şti ce să facă.

— Poate, dar nu de la mine, i-a răspuns Galadriel.

Melian n-a mai vorbit cu Galadriel despre toate acestea; i-a spus însă Regelui Thingol ce auzise despre silmarili:

— Nici măcar noldorii nu-şi dau seama cât de mult înseamnă acest lucru, a zis ea. Lumina din Aman şi soarta Ardei se găsesc închise în nestematele acelea făurite de Feanor şi-acum dispărute. Ascultă-mă pe mine, nimic nu le va putea aduce înapoi, nici o putere a eldarilor; iar lumea se va sfâşia în bătălii ce-or să vină, înainte ca nestematele să fie luate înapoi de la Morgoth. Iată! Pe Feanor l-au răpus şi pe mulţi alţii. Îmi vine să cred; dar mai rea decât toate morţile pe care le-au pricinuit şi le vor mai pricinui încă este cea a lui Finwe, prietenul tău. Morgoth l-a ucis, înainte să fugă din Aman.

Thingol a rămas tăcut auzind acestea, copleşit de durere şi presimţiri negre; într-un târziu, a spus:

— Acum înţeleg, în sfârşit, venirea noldorilor din Apus, care m-a umplut de mirare înainte. Nu în ajutorul nostru au venit ei – întâmplarea a făcut să se nimerească tocmai atunci; pe cei ce trăiesc în Pământul de Mijloc valarii îi lasă să se descurce cum or şti, fără doar de-or fi la mare ananghie. Pentru răzbunare şi pentru a-şi lua înapoi ce-au pierdut au venit noldorii. Dar cu atât mai apropiaţi ne vor fi ca aliaţi împotriva lui Morgoth, cu care nici gând să facă vreodată pace!

— Cu adevărat, astea sunt pricinile venirii lor, a zis Melian, dar mai sunt şi altele. Ţine seamă de fiii lui Feanor! Umbra mâniei valarilor stăruie asupra lor; şi, din câte presimt eu, au făcut rău şi Amanului, şi seminţiei lor. O încrâncenare doar adormită îi pândeşte pe prinţii noldorilor.

— Ce vrei să spui cu asta? De Feanor am auzit de la unul şi de la altul, iar ce-am auzit mă face să-l văd ca pe un senior cu adevărat măreţ. Despre fiii lui am aflat lucruri ce n-au fost pe placul meu; totuşi, îmi par a se dovedi cei mai de temut vrăjmaşi ai vrăjmaşului nostru.

— Vor avea două tăişuri săbiile şi sfaturile lor, i-a spus Melian şi, după aceea, n-au mai vorbit despre aceste lucruri.

N-a trecut mult până când, printre sindari, s-au răspândit zvonuri despre faptele noldorilor dinainte să ajungă în Beleriand. De unde porniseră zvonurile nu e greu de ghicit, iar adevărul crunt era otrăvit şi mai mult cu minciuni; dar sindarii încă nu ştiau a se feri de şiretlicuri şi credeau tot ce auzeau, iar Morgoth, cum bine

se poate bănui, îi alesese drept ţintă a primului său atac ticălos tocmai pentru că nu cunoşteau adevărul. Auzind poveştile acelea cumplite, Cirdan s-a neliniştit; înţelept cum era, a înţeles iute că, fie erau adevărate ori doar scorneli, numai cineva cu gânduri ticăloase le putea răspândi într-un asemenea ceas, chiar dacă pe prinţii noldori îi putea bănui de răutate, din pricina pizmei ce le măcina casele. Prin urmare, a trimis soli la Thingol ca să-i spună tot ce auzise.

S-a întâmplat ca tocmai atunci fiii lui Finarfin să fie din nou oaspeţii lui Thingol, veniţi să-şi vadă sora, pe Galadriel. Thingol, tulburat peste poate de ce-i spuseseră solii, s-a întors către Finrod şi i-a spus:

— Rău mi-a făcut, fârtate, că mi-ai tăinuit aste lucruri. Căci acum am aflat de toate netrebniciile noldorilor.

— Ce rău ţi-am făcut, domnia ta? l-a întrebat Finrod. Sau ce rău au făcut noldorii în regatul tău, care să te îndurereze? Nici împotriva Domniei tale şi nici împotriva vreunuia din poporul Domniei tale n-au gândit şi n-au făcut vreun rău.

— Mă minunez de tine, fiu al lui Earwen, a zis Thingol, că vii în casa rubedeniei tale cu mâinile înroşite de sânge din sângele mamei tale şi cu toate astea, nu spui nimic în apărarea ta şi nici nu-ţi ceri iertare.

Finrod tare s-a necăjit în sinea lui la aste vorbe, dar n-a scos un cuvânt, căci nu se putea apăra fără să-i învinovăţească pe prinţii noldorilor, ceea ce cu nici un chip nu voia să facă în faţa lui Thingol. Dar, în inima lui Angrod, amintirea celor zise de Caranthir a stârnit încă o dată mânia. Astfel că a strigat:

— Stăpâne, nu ştiu ce minciuni auzit-ai şi nici de unde; ci nu am venit cu mâinile înroşite. Nevinovaţi am sosit aici, poate doar nechibzuinţa să ne fie singura vină, că am ascultat de vorbele nemernicului de Feanor, care parcă ne-au îmbătat şi alta nu, chiar dacă pentru scurtă vreme. Nici un rău n-am făcut pe drum, ba chiar noi am fost cei care-am pătimit şi-am iertat răul ce ni s-a făcut. Pentru asta ni se zice că suntem guri-rele şi trădători ai noldorilor, pe nedrept, cum bine ştii, căci de preacredincioşi ce suntem am tăcut înainte-ţi, stârnindu-ţi astfel mânia împotrivă-ne. Dar de-acu nu vom mai îndura să fim astfel învinovăţiţi, ci vei afla întregul adevăr.

Şi Angrod a vorbit plin de mânie împotriva fiilor lui Feanor, povestind despre sângele vânat la Alqualonde şi despre Osânda lui Mandos, şi despre cum au fost arse corăbiile la Losgar.

— Şi-atunci, a strigat el, de ce taman noi, care-am îndurat Gheţurile Scrâşnitoare, să fim luaţi drept ucigaşi ai celor de-un neam cu noi şi drept trădători?

— Dară umbra lui şi peste voi s-a întins, a zis Melian.

Thingol a rămas tăcut multă vreme înainte să vorbească.

— Plecaţi acum! Inima îmi este prea încinsă. Mai târziu, vă veţi putea întoarce, de veţi voi: porţile nu mi le voi fereca pentru totdeauna în faţa voastră, os din neamul meu, ademeniţi într-o ticăloşie în care nu va-ţi mânjit mâinile. Prieten voi rămâne şi cu Fingolfin şi poporul său, căci au patimii amarnic pentru răul pe care l-au făcut iar durerile să ni se stingă în ura faţă de Puterea care a ticluit astă nenorocire. Dar ascultaţi-mi bine vorbele! Nicicând urechile mele să nu mai audă graiul celor ce l-au răpus în Alqualonde pe cel de-acelaşi neam cu mine! Nicăieri în tot regatul meu nu va mai fi vorbită astă limbă atâta vreme cât va dura domnia mea! Toţi sindarii să audă porunca mea: nici unul să nu rostească vreun cuvânt în graiul noldorilor şi nici să răspundă, de i se va vorbi astfel. Şi toţi cei ce-o vor folosi, ucigaşi de rubedenii şi trădători să fie socotiţi fără nici o remuşcare!

Fiii lui Finarfin au plecat din Menegroth cu inimile grele, înţelegând în ce chip se împlineau cuvintele lui Mandos şi că nici unul dintre noldorii care-l urmaseră pe Feanor nu va scăpa de umbra ce se lăsase peste casa lui şi s-a întâmplat întocmai cum spusese Thingol; sindarii i-au auzit porunca şi, de atunci, peste tot în Beleriand n-au mai vrut să audă de limba noldorilor şi se fereau de cei care-o rosteau cu voce tare; iar Surghiuniţii s-au văzut nevoiţi să folosească graiul sindarin în toate îndeletnicirile lor de zi cu zi, încât Vorbirea Nobilă din Apus nu mai era rostită decât de seniorii noldorilor între ei. Însă legendele şi datinile în acest grai au fost lăsate urmaşilor noldori, peste tot unde a vieţuit acest neam.

Dar a venit şi vremea când la Nargothornd s-a pus şi cheia de boltă (Turgon încă nu plecase din Vinyamar), şi fiii lui Finarfin s-au strâns acolo la un ospăţ; Galadriel a venit şi ea din Doriath şi, un timp, a rămas la Nargothrond. Cum Regele Finrod Felagund nu-şi luase încă nici o soaţă, Galadriel l-a întrebat care era pricina pentru aceasta; dar, chiar în timp ce ea vorbea, Felagund a avut o presimţire, astfel că i-a răspuns:

— Şi eu sunt supus unui legământ şi trebuie să fiu lăsat să mi-l împlinesc înainte de a coborî în bezna fără de sfârşit. Din regatul meu nimic nu va rămâne ce ar putea fi moştenit de-un vlăstar de-al meu.

Se povesteşte însă că, până în acel ceas, nu nutrise asemenea gânduri întunecate; ci el îşi dăduse inima lui Amarie, din neamul vanyarilor, dar ea nu-l însoţise în surghiun.

CAPITOLUL XVI
Despre Maeglin

Aredhel Ar-Feiniel, Domniţa Dalbă a noldorilor, fiica lui Fingolfin, trăia în Nevrast, alături de Turgon, fratele ei, şi, împreună cu el, s-a dus în Regatul Ascuns. Dar, după un timp, i se făcuse lehamite de Gondolin, oraşul păzit, tânjind tot mai ades şi mai aprins să poată iarăşi călări pe plaiurile întinse şi să hălăduiască prin păduri, aşa cum obişnuise să facă în Valinor, şi, după ce au trecut două sute de ani de când fusese săvârşită zidirea Gondolinului, ea i-a vorbit lui Turgon, cerându-i îngăduinţa să plece. Turgon însă tare nu voia s-o lase, drept care a refuzat să-i împlinească rugămintea. În cele din urmă, s-a învoit totuşi, spunând:

— Te du, dacă aşa voieşti, cu toate că inima-mi spune că nu-i înţelept ce vrei să faci şi simt că, din astă pricină, nenorociri se vor abate şi asupra ta, şi asupra mea. Dar te las numai dacă te vei duce să-l cauţi pe fratele nostru Fingon; iar cei pe care-i trimit cu tine se vor întoarce aici în Gondolin cât mai iute cu putinţă.

— Sunt sora, nu servitoarea ta, a răspuns Aredhel, şi dincolo de hotarele tale mă voi duce unde voi crede eu de cuviinţă. Iară de nu vei vrea să-mi dai escortă, mă voi duce singură.

— Din tot ce am îţi dau ce vrei. Doar că doresc ca nimeni din cei care cunosc drumul până aici să nu trăiască dincolo de zidurile mele; şi dacă pun temei pe tine, surioară, în alţii nu mă prea încred că-şi vor pune lacăt la gură.

Apoi Turgon a numit trei seniori din suita sa, care s-o însoţească pe Aredhel călare, rugându-i ca, dacă izbuteau să o înduplece, să o ducă până la Fingon, în Hithlum.

— Şi vă spun să aveţi luare-aminte, căci deşi Morgoth încă este încercuit la Miazănoapte, sumedenie de alte primejdii pândesc în Pământul de Mijloc, despre care Domniţa nu are cunoştinţă.

Astfel a plecat Aredhel din Gondolin şi inima lui Turgon s-a înnegurat la plecarea ei.

Dar când a ajuns Aredhel la Vadul Brithiach, de pe Râul Sirion, le-a spus însoţitorilor săi:

— Apucaţi-o acum spre miazăzi, şi nu spre miazănoapte, căci nu voi merge în Hithlum; inima mea doreşte, mai degrabă, să-i găsească pe fiii lui Feanor, prietenii mei de altădată.

Cu nici un chip n-au izbutit s-o facă să-şi schimbe hotărârea, astfel că au apucat-o spre miazăzi, după cum le poruncise ea, şi au căutat să intre în Doriath. Dar străjuitorii hotarului nu le-au îngăduit acest lucru; aşa suna porunca lui Thingol, ca nici un noldor să nu treacă de Brâu, numai rubedeniile sale din Casa lui Finarfin, şi cu atât mai puţin puteau să pătrundă în Doriath cei ce erau prieteni cu fiii lui Feanor. Astfel i-au spus străjerii lui Aredhel:

— Până în ţara lui Celegorm pe care o cauţi, Domniţă, nu ţi-e îngăduit cu nici un chip să treci prin regatul Regelui Thingol; ci numai ocolind Brâul lui Melian pe la miazăzi sau miazănoapte. Cea mai iute cale este pe potecile ce te duc la răsărit de Brithiach, prin Dimbar, apoi de-a lungul hotarului dinspre miazănoapte al acestui regat, până treci Podul peste Esgalduin şi Vadurile Aros şi ajungi pe pământurile de dincolo de Înălţimea Himring. Din câte ştim noi, acolo îşi duc traiul Celegorm şi Curufin şi, poate, vei avea norocul să-i găseşti; dar drumul e plin de primejdii.

Astfel că Aredhel s-a întors şi a căutat drumul periculos dintre văile bântuite din Ered Gorgoth şi hotarul de la miazănoapte al regatului Doriath; şi, pe măsură ce se apropia de temuta vale Nan Dungortheb, călăreţii s-au pomenit împresuraţi de umbre, şi Aredhel s-a rătăcit de însoţitorii ei. Îndelung au căutat-o, dar în zadar; se temeau că fusese prinsă în vreo capcană sau că băuse din pâraiele otrăvite de pe acele meleaguri; iară vlăstarele ticăloase ale lui Ungoliant, care prin cele râpe îşi făceau veacul, au ieşit din bârloguri şi le-au luat urma. Abia au scăpat cu viaţă. Iar când au ajuns într-un târziu înapoi în Gondolin şi şi-au depănat povestea, mare jale s-a abătut peste poporul din vale; iar Turgon a stat multă vreme singur, îndurând în tăcere durerea şi mânia.

Cât despre Aredhel, şi ea şi-a căutat tovarăşii multă vreme; văzând că nu-i găseşte, a pornit mai departe de una singură, fiind netemătoare şi dârză, cum erau toţi copiii lui Finwe; a urmat drumul, a trecut râurile Esgalduin şi Aros şi astfel a ajuns în ţinutul Himlad, între Aros şi Celon, unde sălăşluiau Celegorm şi Curufin în acea vreme, înainte ca Asediul asupra Angbandului să fie spart. Ei doi erau duşi de-acasă, îl însoţeau pe Caranthir în Thargelion; dar neamul lui Celegorm a primit-o cu braţele deschise, rugând-o să rămână cu ei, cu toate onorurile cuvenite, până la întoarcerea stăpânului lor. Aredhel a rămas bucuroasă şi, o vreme, toate au fost pe placul ei, fiind liberă să hălăduiască după

pofta inimii pe plaiurile acelea împădurite; dar, cum lunile treceau şi Celegorm nu se întorcea, Aredhel a fost din nou cuprinsă de neastâmpăr, călărind de una singură tot mai departe şi căutând mereu poteci noi şi luminişuri neştiute de nimeni. Astfel s-a întâmplat ca, spre sfârşitul anului, să ajungă în partea de miazăzi a ţinutului şi să treacă Râul Celon; până să se dumirească unde era, s-a pierdut în Codrul Nan Elmoth.

Era codrul în care, în alte vremuri, Melian păşise în zorii Pământului de Mijloc, când copacii erau încă tineri şi vraja încă mai stăruia asupra lor. De atunci copacii din Nan Elmoth crescuseră, ajungând cei mai înalţi şi mai umbroşi din întregul Beleriand, iar printre ei soarele nu pătrundea niciodată; acolo trăia Eol, numit Elful Întunecat. De felul său era din neamul lui Thingol, dar, în Doriath, nu se simţise niciodată în pace şi în linişte, astfel că, atunci când Brâul lui Melian a înconjurat Pădurea Region, sălaşul său, a fugit în Nan Elmoth. Acolo s-a aciuat în umbrele adânci, iubind noaptea şi amurgul de sub stele. Se ferea de noldori, învinovăţindu-i de întoarcerea lui Morgoth care tulburase liniştea din Beleriand; îi plăceau gnomii mai mult decât oricărui alt neam de elfi din străvechime. De la el aflau gnomii ce se petrecea în meleagurile eldarilor.

Venind vorba de gnomi, două erau drumurile lor ce coborau din Munţii Albaştri şi traversau Beleriandul Răsăritean, iar calea de la miazănoapte, spre Vadurile Aros, trecea nu departe de Nan Elmoth; era locul unde se întâlnea Eol cu naugrimii şi stăteau la sfat. Pe măsură ce prietenia lor se adâncea, Eol se ducea când şi când în ospeţie în sălaşurile lor adânci, Nogrod şi Belegost, şi rămânea acolo o vreme. Astfel a deprins de la ei nişte taine despre munca în fierărie şi, cu timpul, a ajuns mare meşter făurar; şi a născocit el un metal, dur ca oţelul gnomilor, dar atât de uşor de lucrat, încât putea să-l toarne în fire subţiri şi mlădioase şi totuşi atât de trainice, încât nici tăiş, nici ascuţiş nu le putea frânge. L-a numit galvom, negru şi lucios ca jaisul, şi-n el se-nveşmânta ori de câte ori pleca de acasă spre alte meleaguri. Dar cu toate că umbla cocârjat din pricina muncii în fierărie, nu era mic de statură precum gnomii, ci un elf înalt, de soi nobil şi înrudit de aproape cu telerii, cu toate că avea chipul întunecat; iar ochii lui puteau străpunge adânc umbre şi locuri întunecate. Aşa s-a întâmplat că a zărit-o pe Aredhel Ar-Feiniel pe când hoinărea printre copacii înalţi de la marginea codrului Nan Elmoth, o lucire de alb pe meleagul acela cufundat în întuneric. Peste poate de frumoasă i s-a părut şi pe loc i s-a aprins dorinţa de a o avea pentru sine; a înconjurat-o cu vrăjile sale până când Aredhel n-a mai găsit

drumul de întoarcere, ci se tot adâncea printre copaci până a ajuns la sălaşul lui, în inima pădurii. Acolo îi era fierăria şi sălile întunecate, iar până şi puţinii servitori pe care-i avea erau aidoma stăpânului lor de tăcuţi şi de ascunşi. Şi când Aredhel, frântă de atâta orbecăială, a ajuns într-un târziu la porţile lui Eol, el s-a arătat şi i-a urât bun sosit şi a poftit-o în casa lui. Şi acolo a şi rămas; căci Eol a luat-o de soaţă şi multă vreme a trecut până când neamul lui Aredhel a mai auzit ceva despre ea.

Povestea nu spune că Aredhel s-ar fi împotrivit cu totul sau că traiul în Nan Elmoth i-ar fi fost un chin în toţi acei mulţi ani. Căci deşi, supunându-se poruncii lui Eol, trebuia să se ferească de lumina soarelui, călătorea împreună cu el până departe, însă numai sub lumina stelelor sau a secerii lunii; singură, iarăşi, era liberă să se plimbe cât voia, doar că Eol nu-i îngăduia să se ducă să-i caute pe fiii lui Feanor sau pe oricare altul dintre noldori. La vremea cuvenită, Aredhel i-a dăruit lui Eol un fiu, acolo, în umbrele codrului Nan Elmoth, căruia în sufletul ei i-a dat nume în graiul neîngăduit al noldorilor, Lomion – Copilul Amurgului; tatăl său însă nu i-a dat nici un nume înainte să fi împlinit doisprezece ani. Atunci l-a numit Maeglin, adică Privire Ageră, căci băgase de seamă că ochii fiului erau mult mai pătrunzători decât ai săi, iar mintea sa putea desluşi tainele inimilor dincolo de negura cuvintelor.

Crescând, Maeglin semăna la chip şi alcătuirea trupului mai curând cu noldorii, dar la fire şi la gând aducea cu tatăl său. Era scump la vorbă, dar când vorbea despre lucruri ce-l atingeau unde-l durea, vocea lui avea o putere care-i tulbura pe cei ce-l auzeau şi-i îngenunchea pe cei ce-i stăteau împotrivă. Era înalt, cu părul negru, cu ochi la fel, dar strălucitori şi ageri precum ai noldorilor, iar pielea îi era albă. Adesea îl însoţea pe Eol în oraşele gnomilor, la răsărit de Ered Lindon, şi-acolo învăţa plin de zel tot ce-i spuneau ei, mai cu seamă ştiinţa de a găsi metale de tot felul în munţi.

Se spune însă ca Maeglin o îndrăgea pe mama lui mai mult, iar când Eol era plecat, şedea îndelung lângă ea şi asculta tot ce-i povestea ea despre mama ei şi despre faptele noldorilor în Eldamar şi despre măreţia şi vitejia prinţilor din Casa lui Fingolfin. Pe toate le-a strâns Maeglin în inima sa, dar mai ales ceea ce auzea despre Turgon, care nu avea moştenitor, după cum îi spunea mama sa; căci Elenwe, soaţa lui, pierise pe când trecuseră strâmtoarea Helcaraxe, încât fiica lui, Idril Celebrindol, era singuru-i copil.

Tot spunându-i aceste poveşti, lui Aredhel i s-a făcut dor să-şi vadă rudele şi se minuna că, iată, fusese o vreme când se săturase de lumina din Gondolin şi de fântânile în soare şi de pajiştile verzi ale văii Tumladen sub cerurile vântoase ale primăverii; unde mai pui că rămânea adesea singură în umbrele casei, când soţul şi fiul ei plecau într-ale lor. Poveştile acestea au fost şi pricina primelor certuri dintre Maeglin şi Eol. Căci Aredhel cu nici un chip nu i-ar fi dezvăluit lui Maeglin unde trăia Turgon şi nici pe ce căi s-ar fi putut ajunge acolo, iar el n-o grăbea să-i spună, aşteptând clipa potrivită să-i smulgă taina sau crezând că-i va putea citi gândurile nepăzite; dar, înainte de a face acest lucru, dorea să-i întâlnească pe noldori şi să intre în vorbă cu fiii lui Feanor, rubedeniile sale, care îşi aveau sălaşul nu departe de al lor. Şi-a mărturisit dorinţa tatălui său, dar Eol s-a înfuriat.

— Tu ţii de Casa lui Eol, Maeglin, fiul meu, nu de cea a golodhrimilor. Tot pământul acesta al telerilor este şi nu voi să aud de cei care ne-au răpus neamul, cotropitorii şi uzurpatorii caselor noastre, şi nici ca fiul meu să se amestece cu ei! Şi-mi vei da ascultare fără să crâcneşti, altfel te pun în lanţuri!

Maeglin nu i-a răspuns, a rămas tăcut şi rece şi de atunci nu l-a mai însoţit pe Eol în drumurile sale; iar Eol a-nceput să-şi privească fiul cu neîncredere.

S-a întâmplat ca, în mijlocul verii, gnomii să-l poftească – după cum le era obiceiul – pe Eol la un ospăţ în Nogrod; şi Eol s-a dus. Maeglin şi mama lui erau acum liberi o vreme să se ducă pe unde pofteau, astfel că adesea călăreau până la poalele codrului, în căutarea luminii soarelui; şi în inima lui Maeglin s-a aprins dorinţa să plece pentru totdeauna din Nan Elmoth. Astfel că i-a spus lui Aredhel:

— Doamnă, să plecăm de aici cât avem vreme! Ce nădejde este în codrul ăsta pentru Domnia ta sau pentru mine? Suntem ţinuţi prizonieri aici şi n-am nimic de câştigat; am învăţat tot ce mă putea învăţa tatăl meu sau ce mi-ar putea arăta naugrimii. Ce-ar fi să căutăm Gondolinul? Vei fi călăuza mea, iar eu voi fi străjerul Domniei tale.

S-a bucurat Aredhel auzindu-l şi l-a privit cu mândrie pe fiul ei. Spunându-le servitorilor lui Eol că se duc să-i caute pe fiii lui Feanor, au plecat şi s-au îndreptat spre marginea dinspre miazănoapte a codrului. Au traversat firavul pârâu Celon, au pătruns în Himlad şi au călărit mai departe spre Vadurile Aros, anume spre apus, de-a lungul hotarului Doriathului.

Iată că Eol s-a reîntors din răsărit mai iute decât crezuse Maeglin, la numai două zile după plecarea soaţei şi a fiului său; l-a

cuprins o mânie atât de aprigă, încât a pornit după ei chiar pe lumina zilei. Dar, intrând în Himlad, şi-a înfrânat mânia şi a înaintat cu mare grijă, amintindu-şi că-l pândea primejdia, căci puternicii seniori Celegorm şi Curufin nu-l îndrăgeau defel pe Eol, unde mai pui că seniorul Curufin avea o fire tare năbădăioasă. Dar străjerii din Aglon îi văzuseră pe Maeglin şi pe Aredhel trecând spre Vadurile Aros, încât Curufin a mirosit că se întâmpla ceva ciudat, astfel că a coborât din trecătoare, făcându-și tabăra în apropierea Vadurilor, încât Eol, înainte să fi apucat să străbată o bună bucată de drum prin Himlad, a fost împresurat de călăreţii lui Curufin, care l-au dus la stăpânul lor.

Iar Curufin i-a spus lui Eol:

— Ce misie ai tu, Elf Întunecat, aici, pe pământurile mele? Ceva care arde, te pomeneşti, dacă unul ca tine, atât de înfricoşat de lumina soarelui, umblă prin pustii ziua-n amiaza mare.

Ştiind primejdia în care se afla, Eol şi-a înghiţit vorbele amare ce i-au venit pe limbă:

— Senior Curufin, a zis el, am aflat că fiul meu şi soaţa mea, Domniţa Dalbă din Gondolin, au venit în ospeţie la tine pe când eu eram plecat de acasă; şi mi s-a părut potrivit să-i însoţesc în călătorie.

Curufin a izbucnit în râs la vorbele lui Eol şi i-a răspuns:

— De le-ai fi fost alături, ar fi fost primiţi cu mai puţină căldură decât s-ar fi aşteptat; dar totuna-i, căci nu la mine au venit. Nu-s nici două zile de când au trecut de Arossiach şi de acolo, au apucat-o în galop spre apus. Îmi pare că vrei să mă duci de nas, dacă nu cumva tu însuţi eşti cel păcălit.

— Atunci, stăpâne, poate-mi vei îngădui să merg mai departe şi să descopăr adevărul acestei întâmplări.

— Îngăduinţă ai din parte-mi, dar nu şi dragoste, a răspuns Curufin. Cu cât vei părăsi mai curând pământurile mele, cu atât mă voi bucura mai tare.

Eol a urcat în şa, spunând:

— Tare-i bine, Senior Curufin, să dai peste o rubedenie atât de binevoitoare la nevoie. Îmi voi aminti de bunăvoinţa ta când mă voi întoarce.

Curufin l-a aţintit pe Eol cu priviri întunecate:

— Să nu mi te împăunezi cu rangul soaţei tale în faţa mea, i-a spus el. Căci cei care răpesc fiicele noldorilor şi le iau de soaţe fără zestre ori învoire nu-şi câştigă rubedenii printre aceştia. Ţi-am îngăduit să pleci. Mulţumeşte-te cu atât şi te du! Legile eldarilor mă opresc să te răpun acum. Dar ascultă-mi bine sfatul; te întoarnă acum în sălaşul tău din întunecimea Nan Elmoth; căci

inima-mi spune că, dacă vei porni acum pe urmele celor ce nu te mai iubesc, nicicând nu te vei mai întoarce pe aceste meleaguri.

În mare grabă a luat-o din loc Eol şi sufletul i s-a umplut de ură împotriva tuturor noldorilor; înţelesese el, vezi bine, ca Maeglin şi Aredhel fugeau spre Gondolin. Mânat de furie şi de ruşinea umilinţei sale, a trecut Vadurile Aros şi a dat pinteni calului, apucând-o pe acelaşi drum pe care călăriseră şi ei; dar, cu toate că fugarii nu ştiau că erau urmăriţi, iar el avea armăsarul cel mai iute de picior, n-a izbutit să-i prindă din urmă nici cât să-i vadă de la depărtare, înainte ca ei să ajungă la vadul Brithiach şi acolo să-şi abandoneze caii. Dar ghinionul a făcut ca tocmai acolo să fie daţi de gol, căci caii au nechezat cu putere, iar armăsarul lui Eol i-a auzit şi şi-a înteţit galopul înspre ei. Eol a zărit din depărtare veşmântul alb al lui Aredhel şi a băgat de seamă pe unde a luat-o în căutarea intrării tăinuite în munţi.

În ăst timp, Aredhel şi Maeglin au ajuns la Porţile Exterioare ale Gondolinului şi la Străjerii Întunecaţi de sub munţi; cu mare bucurie a fost primită Aredhel, iar după ce au trecut de cele şapte porţi, a ajuns împreună cu Maeglin la Turgon, pe Amon Gwareth. Nu mică i-a fost mirarea Regelui ascultând tot ceea ce avea de povestit Aredhel; de Maeglin, fiul surorii sale, i-a plăcut de la prima privire, văzând în el pe unul ce pe drept merita să se numere prinde prinţii noldorilor.

— Mă bucur nespus că Ar-Feiniel s-a reîntors în Gondolin, a zis el, şi-acum cu mult mai frumos va părea iarăşi oraşul meu decât în zilele în care am socotit-o pierdută pentru totdeauna. Iar Maeglin va avea parte de cele mai înalte onoruri în regatul meu.

Maeglin a făcut o plecăciune adâncă şi l-a recunoscut pe Turgon drept stăpân şi rege, punându-se în slujba lui, dar după aceea a rămas tăcut şi cercetător, căci minunile şi măreţia din Gondolin întreceau tot ceea ce-şi închipuise el din poveştile spuse de mama lui şi-l uimeau peste măsură puterea oraşului şi mulţimea locuitorilor săi şi a lucrurilor frumoase pe care le vedea. Dar cel mai tare îi atrăgea privirile Idril, fiica Regelui, care şedea lângă el; căci bălaie era ea, asemenea vanyarilor, neamul mamei ei, şi-i părea lui aidoma Soarelui din care îşi primea lumina sala Regelui.

Însă Eol, apucând-o pe drumul pe care se făcuse nevăzută Aredhel, a dat peste Râul Secat şi peste poteca tainică şi, furişându-se nevăzut şi neauzit, a ajuns la Străjeri, care l-au prins şi l-au luat la întrebări. Şi auzindu-l spunând că Aredhel i-ar fi soaţă, s-au mirat şi au trimis în Oraş un sol iute de picior, care s-a înfăţişat Regelui.

— Stăpâne, a strigat acesta. Străjerii au prins pe unul care a venit pe furiş până la Poarta Întunecată. Zice că-l cheamă Eol, e-un elf înalt, smead şi încruntat la faţă, din neamul sindarilor, şi mai zice că domniţa Aredhel i-ar fi soaţa şi cere să fie adus în faţa domniei tale. Mânia-i este mare, iar el e-atât de aprig, că-i greu de stăpânit; dar nu l-am răpus, aşa cum cere porunca ta.

Aredhel s-a înspăimântat:

— Vai şi-amar! Eol s-a luat după noi, aşa cum ne-am temut. S-a furişat însă, căci de văzut n-am văzut şi n-am auzit pe nimeni să ne urmărească atunci când am intrat pe Calea Ascunsă.

Apoi spuse către sol:

— Adevărat grăieşte el. Eol e numele lui, iar eu îi sunt soaţă; este tatăl fiului meu. Nu-l răpuneţi, ci aduceţi-l aici, în faţa Regelui, să-l judece, dacă asta este voia Regelui.

Aşa au făcut; Eol a fost adus în sala lui Turgon şi a stat în faţa tronului, mândru şi ursuz. Era tot atât de uluit ca şi fiul său de ceea ce vedea în jur, sporindu-i şi mai mult mânia din suflet şi ura faţă de noldori. Dar Turgon i-a arătat toate onorurile cuvenite, s-a ridicat de pe tron şi l-a luat de mână, spunându-i:

— Fii bine venit, rudă a mea, căci asta eşti pentru mine. Aici vei trăi după cum ţi-e voia, fără doar că aici vei rămâne şi nu-mi vei putea părăsi regatul; căci astfel este pravila mea: nimeni din cei care găsesc drumul încoace nu mai pleacă.

Eo1 însă şi-a retras mâna:

— Nu-ţi recunosc pravila, a spus el. N-aveţi nici un drept nici tu şi nici vreun altul de pe acest meleag să vă faceţi stăpâni peste pământuri ori să hotărniciţi fruntarii nici aici şi nici afară. Acesta este tărâmul telerilor, cărora voi le-aţi adus războiul şi toată tulburarea asta, purtându-vă cu înfumurare şi cu nedreptate. Nu-mi pasă de tainele voastre, ci am venit să cer ceea ce al meu este: pe soaţa şi pe fiul meu. Dar, dacă asupra lui Aredhel, sora ta, ai vreun drept, atunci să rămână; n-are decât pasărea să zboare înapoi în colivia ei, de care se va sătura din nou curând, aşa cum s-a săturat şi înainte. Dar asupra lui Maeglin n-ai nici un drept. Pe fiul meu nu-l vei ţine tu aici. Vino, Maeglin, fiu al lui Eol! Tatăl tău îţi porunceşte. Părăseşte casa duşmanilor săi şi a celor care i-au răpus neamul său blestemat să fii!

Maeglin însă a rămas tăcut.

Atunci Turgon s-a aşezat înapoi pe tron, ţinând cârja judecăţii în mână, şi astfel a grăit cu voce aspră:

— Nu mă voi lua la sfadă cu tine, Elf Întunecat. Numai săbiile noldorilor îţi apără codrul neînsorit. Libertatea pe care o ai de a străbate sălbăticiile celea neamului meu o datorezi; de n-ar fi fost

ei, de mult ai fi rânit ca un sclav în genunile Angbandului. Aici eu sunt Rege; vrei, nu vrei, osânda mea pravilă este. Ai de ales: fie rămâi aici, fie mori aici; la fel are de ales şi fiul tău.

Eol l-a privit pe Regele Turgon în ochi, dar nu s-a lăsat înduplecat, ci a stat multă vreme fără să scoată o vorbă şi fără să se mişte, iar în sală s-a lăsat o tăcere adâncă; şi s-a înspăimântat Aredhel, căci ştia ce-i putea pielea la mânie lui Eol. Dintr-o dată, iute ca un şarpe, Eol a scos o dardă pe care-o ţinuse ascunsă sub mantie şi a azvârlit-o asupra lui Maeglin, strigând:

— A doua soartă mi-o aleg şi o aleg şi pentru fiul meu! N-ai să păstrezi ce-i al meu!

Dar Aredhel s-a aruncat în faţa armei şi darda i s-a înfipt în umăr: în aceeaşi clipă s-au repezit asupra lui Eol mulţi dintre cei care erau acolo şi l-au legat fedeleş, scoţându-l apoi din sală, în timp ce alţii se îngrijeau de Aredhel. Maeglin a rămas tăcut, urmărindu-l din priviri pe tatăl sau.

S-a hotărât ca Eol să fie adus a doua zi în faţa Regelui, spre a fi judecat; Aredhel şi Idril l-au rugat pe Turgon să fie milostiv cu el. Dar, în seara aceea, Aredhel a căzut bolnavă, cu toate că rana păruse mică; s-a cufundat în întunecime şi, după lăsarea nopţii, a murit; căci vârful dardei era otrăvit, dar nimeni n-a ştiut acest lucru până n-a fost prea târziu.

Încât, atunci când Eol a fost adus în faţa lui Turgon, n-a mai găsit pic de îndurare; l-au dus la Caragdur, un hău în stânca neagră din peretele dinspre miazănoapte al dealului pe care se afla oraşul, de pe al cărui zid înalt şi drept urmau să-l arunce. Maeglin stătea şi privea tăcut; în cele din urmă, Eol i-a strigat:

— Te lepezi de tătâne-tău şi de neamul său, halal fiu ce eşti! Ai să dai greş în tot ce-ţi pui în gând să faci şi-ai să mori de-aceeaşi moarte ca şi mine.

Apoi l-au azvârlit pe Eol în prăpastie şi astfel a pierit el şi toţi au gândit că s-a făcut dreptate; numai Idril a fost cuprinsă de tulburare şi, din acea zi, n-a mai avut încredere în cei de-un neam cu ea. Maeglin însă a propăşit şi şi-a câştigat faimă printre gondolini, fiind lăudat de toţi şi bucurându-se de preţuirea lui Turgon; căci era pe cât de dornic, pe atât de iute în a învăţa cât mai multe, dar avea şi el destule de împărtăşit altora. În jurul lui s-au strâns toţi cei ce-şi dovedeau dibăcia în mânuirea foalelor din fierărie şi în sfredelirea pământului; cătând în măruntaiele munţilor Echoriath (adică Munţii Încercuitori), Maeglin a găsit acolo vine bogate în tot felul de metale. Cel mai preţios pentru el era fierul dur din mina Anghabar, în partea de miazănoapte a munţilor, pe care se pricepea să-l forjeze şi să-l preschimbe în oţel.

Astfel au devenit armele gondolindrimilor tot mai puternice şi mai tăioase; de mare folos aveau să le fie acestea în zilele ce urmau să vină. Maeglin era înţelept şi cumpătat în sfaturile ce le dădea, dar şi neîndurător şi viteaz când era nevoie. Ceea ce s-a dovedit mai târziu, când, în cumplitul an al bătăliei Nirnaeth Arnoediad, Turgon a ieşit din valea sa ascunsă pentru a se duce în ajutorul lui Fingon, la miazănoapte, şi Maeglin n-a vrut să rămână în Gondolin ca regent, ci i s-a alăturat în război lui Turgon şi a luptat umăr la umăr cu el, arătându-se crud şi netemător în luptă.

Soarta lui Maeglin se arăta bună şi frumoasă, prin urmare, căci ajunsese mare printre prinţii noldorilor, iar măreţia lui nimeni n-o întrecea, în afară de unul singur, aflat în cel mai vestit dintre regatele lor. Dar ce era în inima lui ţinea bine tăinuit; şi batăr că nu toate se petreceau după vrerea lui, îndura în tăcere, ascunzându-şi gândurile, încât puţini ar fi putut să i le citească, iar printre aceştia era şi Idril Celebrindal. Căci din primele zile petrecute de el în Gondolin, Maeglin purta în sine o durere, care-i răpea orice bucurie: iubea frumuseţea lui Idril şi o dorea pe fată, dar fără de speranţă. Eldarii nu îşi întemeiau familii cu rubedenii atât de apropiate şi nici că avuseseră vreodată dorinţa să facă aşa; dar chiar şi fără această piedică, Idril nu-l iubea pe Maeglin defel; iar ştiind ce gânduri nutrea pentru ea, se îndepărta şi mai mult de el. Ei i se părea iubirea lui un lucru ciudat şi nefiresc, aşa cum l-au şi socotit eldarii de atunci încoace: un rod ticălos al Răpunerii Rubedeniilor, prin mijlocirea căruia umbra blestemului rostit de Mandos întuneca şi ultima nădejde a noldorilor. Anii treceau, dar Maeglin tot pe Idril o pândea şi o aştepta, iar iubirea s-a preschimbat în întunecime în inima lui, încât căuta tot mai mult să-şi împlinească vrerile în alte privinţe nedându-se îndărăt de la nici o povară sau spetire, dacă prin asta câştiga în putere.

Astfel s-au petrecut lucrurile în Gondolin; şi în inima acelui regat fericit, atâta vreme cât i-a durat măreţia, a fost semănat un negru grăunte al răului.

CAPITOLUL XVII
Despre venirea oamenilor în Apus

După trecerea a mai mult de trei sute de ani de la venirea noldorilor în Beleriand, în vremea Păcii Îndelungate, Finrod Felagund, seniorul din Nargothrond, a trecut Sirionul pe malul răsăritean ca să se ducă la vânătoare cu Maglor şi Maedhros, fiii lui Feanor. După o vreme, obosit să tot ia urma vânatului, a pornit-o de unul singur spre munţii Ered Lindon, pe care-i vedea lucind în depărtare; apucând pe Drumul Gnomilor, a traversat Râul Gelion pe la Vadul Sam Athrad, de unde a cotit spre miazăzi, trecând peste pâraiele dinspre izvoarele Ascarului şi a ajuns în partea de miazănoapte a ţinutului Ossiriand.

Într-o vale dintre dealurile de la poalele munţilor, sub locul de unde izvora Râul Thalos, a zărit lumini în noapte şi a auzit zvon de cânt undeva, în depărtare. Tare s-a mai minunat el, căci ştia că Elfii Verzi de pe acel meleag nu aprindeau focuri şi nu cântau pe timp de noapte. La început, s-a temut că vreo ceată de orci izbutise oarecum să iasă din împrejmuirea de la miazănoapte, dar, apropiindu-se mai mult, şi-a dat seama că nu era vorba de orci; cântăreţii foloseau un grai pe care nu-l mai auzise până atunci, neasemenea graiului gnomilor ori al orcilor. Atunci s-a oprit Felagund, a rămas nemişcat în umbra noptatică a copacilor şi, uitându-se în jos, către tabăra aceea, a zărit o seminţie neştiută de el.

Cei ce se aflau acolo erau o parte din neamul şi obştea care-l urmase pe Beor Bătrânul, după cum a fost numit mai târziu, mare căpetenie printre Oameni. După multe vieţi de rătăcire dincolo de hotarele Răsăritului, Beor i-a călăuzit, în cele din urmă, peste Munţii Albaştri, şi astfel au ajuns ei prima seminţie a Oamenilor care a pătruns în Beleriand; cântau acum pentru că erau bucuroşi, crezând că scăpaseră de toate primejdiile şi că ajunseseră, în sfârşit, pe un meleag unde nu aveau de ce se teme.

Felagund a stat îndelung şi i-a privit şi inima i s-a aprins de iubire pentru ei; a rămas însă ascuns printre copaci, până când i-a văzut adormind. Abia atunci s-a urnit din ascunziş şi s-a dus printre cei care dormeau, aşezându-se lângă focul ce dădea să se stingă, nestrăjuit de nimeni; a luat în mână o harpă simplă la care

cântase Beor şi pe care, apoi, o pusese deoparte şi a început să cânte pe strunele ei un cânt cum n-auziseră nicicând urechile oamenilor; căci nu avuseseră nici un dascăl care să-i deprindă arta cântatului şi tot ce ştiau se datora Elfilor Verzi din sălbăticie.

S-au trezit oamenii şi au ascultat cum ciupea Felagund coardele şi cum cântă şi fiecare dintre ei gândea că visează un vis fermecat, până când zărea că şi ceilalţi erau treji; dar unul n-a scos un cuvânt şi nu s-a mişcat câtă vreme a cântat Felagund, atât de frumoasă era muzica aceea şi minunea cântului. Înţelepte erau vorbele Regelui elf şi inimile celor ce-l ascultau s-au înţelepţit şi ele; căci lucrurile despre care glăsuia în cântul său, despre facerea Ardei şi binecuvântarea din tărâmul Aman de dincolo de negurile Mării, se închegau în vedenii limpezi dinaintea ochilor lor, iar mintea fiecăruia tălmăcea graiul elfic după cum îi era felul şi alcătuirea sa.

Astfel s-a făcut că oamenii l-au numit pe Regele Felagund, fiind el primul dintre eldari ce le-a ieşit în cale, Nom, anume Înţelepciune în graiul lor, iar după el i-au numit nomini pe cei de-o spiţă cu el. Cu adevărat îşi închipuiseră ei la început că Felagund era unul dintre valari, despre care auziseră că ar fi trăit undeva, departe, în Apus; după cum spun unii, aceasta ar fi fost şi pricina peregrinării lor. Dar Felagund a rămas în mijlocul lor multă vreme şi le-a desluşit adevărul despre lume şi ei l-au îndrăgit şi l-au numit stăpânul lor, de atunci rămânând ei credincioşi casei lui Finarfin.

Dintre toate neamurile, eldarii erau cei mai iscusiţi la a deprinde alte graiuri; iar Felagund a descoperit şi că putea citi în minţile oamenilor acele gânduri cărora doreau să le dea glas, încât îşi putea uşor tălmăci vorbele lor. Se mai spune despre aceşti oameni că de multă vreme legaseră prieteşug cu Elfii Întunecimii, ce trăiau la răsărit de munţi, şi le învățaseră graiul; cum toate graiurile quendilor aveau aceeaşi obârşie, graiul lui Beor şi al poporului său se asemăna cu cel al elfilor în multe cuvinte şi alcătuiri. Curând, Felagund putea sta la taifas cu Beor; şi câtă vreme a locuit în casa lui, au avut multe ceasuri de taifas. Dar de câte ori îl întreba despre cum se iviseră oamenii şi despre călătoriile lor, Beor mai mult tăcea decât răspundea; adevărul e că ştia puţine, căci străbunii seminţiei sale fuseseră zgârciţi cu istoriile despre trecutul lor, iar peste ţinerea lor de minte se aşternuse tăcerea.

— În urma noastră e numai întuneric, i-a spus odată Beor; noi am întors spatele acelui întuneric şi nu voim a mai ne înturna acolo nici batăr cu gândul. Inimile noastre se îndreaptă către Apus şi avem credinţa că acolo vom găsi Lumina.

Mai pe urmă avea să se spună printre eldari ca, atunci când oamenii s-au trezit în Hilddrien, o dată cu răsăritul Soarelui, iscoadele lui Morgoth se aflau la pândă şi, curând, vestea aceasta a ajuns la urechile lui; iar ceea ce a auzit i s-a părut lui o întâmplare atât de neobişnuită, încât singur a părăsit în taină fortăreaţa Angband şi s-a dus în Pământul de Mijloc, lăsându-l pe Sauron să conducă în locul lui Războiul. Despre cele petrecute între Morgoth şi oameni, eldarii nu ştiau nimic la acea vreme, iar, mai târziu, au aflat prea puţine; dar că inimile oamenilor erau apăsate de întunecime (precum ale noldorilor de Răpunerea Rubedeniilor şi de Osânda lui Mandos) au desluşit eldarii chiar şi la obştea Prietenilor Elfilor, primii pe care i-au cunoscut. A strica ori a distruge tot ce se ivea nou şi frumos fusese dintotdeauna dorinţa suverană a lui Morgoth; nu încape îndoială că acelaşi gând îl mâna şi acum că, prin teamă şi minciuni, să-i transforme pe oameni în vrăjmaşii eldarilor şi să-i stârnească, pentru ca din Răsărit să atace Beleriandul. Dar dorinţa aceasta a lui nu i se putea împlini cu una, cu două şi nicicând nu şi-a văzut-o săvârşită până la capăt; căci – din câte se spune – oamenii au fost la început puţini foarte la număr, câtă vreme spaima lui Morgoth creştea la gândul că eldarii îşi sporeau puterea şi-şi întăreau alianţa, astfel că s-a întors în Angband, lăsând în urmă, până una-alta, doar o mână de servitori de-ai lui, şi aceştia dintre cei mai puţin vânjoşi şi vicleni.

De la Beor a aflat Felagund ca mai erau încă mulţi oameni care porniseră spre Apus mânaţi de aceeaşi dorinţă.

— Sunt şi alţii, chiar din neamul meu, care au trecut Munţii nu departe de aici, i-a spus Beor; iar haladinii, un popor cu alt grai decât al nostru, mai adastă încă pe clinele răsăritene, aşteptând veşti înainte de-a porni mai departe. Şi mai sunt oameni al căror grai se aseamănă cu al nostru, cu ei facem negoţ când şi când. Ei s-au pornit la drum înaintea noastră, dar i-am ajuns şi i-am şi lăsat în urmă; sunt tare mulţi, dar nu se răzleţesc unii de alţii, din care pricină înaintarea le e îngreunată, mai cu seamă că au o singură căpetenie, Marach pe nume.

Pe Elfii Verzi din Ossiriand venirea oamenilor i-a tulburat şi, auzind ei că un senior de-al eldarilor de peste Mare se afla printre ei, au trimis soli la Felagund. Şi i-au spus aceştia:

— Stăpâne, dacă ai putere asupra nou-veniţilor, roagă-i să se întoarcă pe drumurile pe care au venit sau să-şi vadă de drum mai departe. Căci nu dorim s-avem pe meleagurile noastre străini care să ne tulbure pacea. Seminţia asta ne retează copacii şi ne

vânează sălbăticiunile; nu le suntem prieteni şi, dacă nu pleacă, îi vom chinui în fel şi chip.

A ascultat Beor de sfatul lui Felagund şi a strâns el toate familiile şi rubedeniile răzleţite ale obștii sale şi şi-au mutat tabăra pe celălalt mal al Râului Gelion, aşezându-se pe pământurile lui Amrod şi Amras, pe malul răsăritean al Râului Celon, la miazăzi de Nan Elmoth, nu departe de hotarul cu Doriath; de atunci, acel meleag s-a numit Estolad, Tabăra. Dar după scurgerea unui an, când Felagund a dorit să se întoarcă în ţara lui, Beor l-a rugat să-i îngăduie să-l însoţească; astfel a rămas el supus al Regelui din Nargothrond, până la sfârşitul zilelor sale. De atunci i-a şi rămas numele de Beor, căci înainte se numise Balan; Beor înseamnă „Vasalul” în graiul poporului său. Mai-mare peste acest popor l-a lăsat pe Baran, fiul sau; iar el nu s-a mai întors nicicând în Estolad.

Curând după plecarea lui Felagund, ceilalţi oameni despre care pomenise Beor au intrat şi ei în Beleriand. Întâi au venit haladinii; dar fiind întâmpinaţi cu neprietenie de Elfii Verzi, au apucat-o spre miazănoapte şi s-au aşezat în Thargelion, în ţara lui Caranthir, fiul lui Feanor; au trăit în pace o vreme, iar poporul lui Caranthir nu i-a prea luat în seamă. În anul următor, Marach şi-a adus obştea peste munţi; era un neam de oameni înalţi şi războinici, înaintând în companii bine rânduite; elfii din Ossiriand s-au ascuns din calea lor, ferindu-se să-i atragă în vreo cursă. Dar auzind Marach că poporul lui Beor trăia pe un meleag verde şi roditor, au luat-o şi ei pe Drumul Gnomilor la vale şi s-au statornicit în ţinutul de la miazănoapte şi răsărit de locul de sălăşluire al lui Baran, fiul lui Beor; şi-ntre cele două popoare s-a legat o prietenie strânsă.

Felagund însuşi se întorcea adesea ca să-i vadă pe oameni; şi-au mai venit în Estolad şi alţi mulţi elfi de pe meleagurile apusene, noldori şi sindari deopotrivă, nerăbdători să-i vadă pe edaini, a căror ivire fusese de mult prorocită. Atanii, A Doua Seminţie, acesta era numele dat oamenilor în Valinor în poveştile ce pomeneau de venirea lor; dar în graiul din Beleriand numele acesta s-a preschimbat în edaini, şi era folosit numai pentru a numi cele trei neamuri ale Prietenilor Elfilor.

Fingolfin, ca Rege al tuturor noldorilor, a trimis soli care să le ureze bun venit; iar dintre edaini, mulţi tineri înflăcăraţi au plecat să intre în serviciul regilor şi seniorilor eldari. Printre aceştia s-a numărat şi Malach, fiul lui Marach, şi a rămas el în Hithlum timp de paisprezece ani; a deprins graiul elfilor şi a primit numele de Aradan.

Edainii au trăit mulţumiţi o vreme în Estolad, dar mulţumirea asta n-a durat mult, căci nu erau puţini cei care voiau să meargă

mai departe spre Apus; numai că nu cunoşteau drumul. Înaintea lor se aflau fruntariile Doriathului, iar, la miazăzi, Sirionul, cu ale sale smârcuri de netrecut. Dar regii celor Trei Case ale noldorilor au înţeles ca fiii oamenilor le-ar putea spori forţele, drept care au făcut cunoscut că orice edain care dorea să plece din Estolad şi să vină să trăiască alături de noldori era binevenit. Astfel a început migraţia edainilor; la început câte unul, apoi însă familii şi neamuri întregi şi-au strâns avutul şi au plecat din Estolad, încât, după vreo cincizeci de ani, mii şi mii de oameni se strămutaseră pe meleagurile Regilor. Mulţi dintre aceştia au străbătut drumul lung spre miazănoapte, astfel că, în curând, potecile din acele părţi au ajuns să le fie bine cunoscute. Poporul lui Beor a venit în Dorthonion, făcându-şi sălaş pe pământurile cârmuite de Finarfin. Neamul lui Aradan (al cărui tată, Marach, a rămas în Estolad, până la moarte) a apucat-o în mare parte spre Apus; unii au ajuns în Hithlum, dar Magor, fiul lui Aradan, şi mulţi de-ai lor au urmat albia Sirionului la vale şi au pătruns în Beleriand, unde s-au aşezat o vreme, pe căile dintre coastele dinspre miazăzi ale munţilor Ered Wethrin.

Din cât se povesteşte, în afară de Finrod Felagund, nici un alt senior noldor nu s-a sfătuit cu Regele Thingol; dar nu numai această pricină l-a supărat pe Rege, ci şi visele neliniştitoare în care i se arătase venirea oamenilor, înainte chiar să fi ajuns la el primele veşti despre ei. Prin urmare, a poruncit ca nici un om să nu se aşeze pe vreun meleag, altul decât cele de la miazănoapte, iar prinţii pe care-i slujea astă seminţie să răspundă de toate faptele oamenilor; şi a mai spus el astfel:

— În Doriath nici un om nu va pune piciorul atâta vreme cât durează regatul meu, nici măcar cei ai casei lui Beor, care sunt supuşi preaîndrăgitului Finrod.

Melian, auzindu-l, nu i-a spus nimic la acel ceas, dar, mai târziu, i-a zis lui Galadriel:

— Veşti însemnate va afla lumea mai iute decât se aşteaptă. Căci unul dintre oameni, chiar din Casa lui Beor, va veni cu adevărat şi Brâul lui Melian nu-l va opri, căci un destin mai presus de puterea mea îl va trimite; astă venire va fi slăvită în cânturi ce vor dura chiar şi după ce Pământul de Mijloc îşi va fi schimbat înfăţişarea.

Mulţi oameni au rămas însă în Estolad, amestecându-se între ele neamurile şi vieţuind acolo ani fără număr, până când în vremea căderii în ruină a Beleriandului i-au cotropit alte seminţii ori s-au refugiat înapoi în Răsărit. Căci, pe lângă cei bătrâni, care-

şi ziceau că, pentru ei, zilele hălăduirii luaseră sfârşit, mai erau şi dintre aceia, nu puţini la număr, care doreau să-şi rostuiască viaţa cum credeau ei de cuviinţă, temându-se de eldari şi de lumina din ochii lor, curând au apărut dezbinări între edaini, peste care nu e greu de priceput că plutea umbra lui Morgoth, căci neîndoios ştia de venirea oamenilor în Beleriand şi de prietenia strânsă între ei şi elfi.

În fruntea împricinaţilor se aflau Bereg, din Casa lui Beor, şi Amlach, unul dintre nepoţii lui Marach; fără fereală au vorbit ei:

— Drumuri lungi am bătut, voind să scăpăm de primejdiile din Pământul de Mijloc şi de fiinţele întunecate ce sălăşluiesc acolo; căci auzisem că în Apus ar fi Lumină. Ci acum aflăm că Lumină este dincolo de Mare. Acolo unde zeii vieţuiesc fericiţi nu ne putem duce, în afară de unul singur; căci Stăpânul Întunecimii a ajuns acolo înaintea noastră şi, la fel, eldarii cei înţelepţi, dar şi plini de cruzime, care se războiesc tot mereu cu Stăpânul. Se zice că sălaşul lui este la Miazănoapte; acolo-s şi durerea şi pieirea de care am fugit noi. Într-acolo nu ne vom duce.

S-a hotărât atunci să se strângă toţi oamenii la sfat şi au venit cu toţii, cu mic cu mare. Iar Prietenii Elfilor i-au răspuns lui Bereg:

— Adevărat este că toate relele de care am fugit noi de la Regele Întunecimii se trag; dară el caută să-şi întindă stăpânirea peste întreg Pământul de Mijloc, iar noi unde ne-am putea duce fără ca el să ne ia urma? Doar să fie el înfrânt aici ori ţinut sub asediu. Numai vitejia eldarilor îl înfrânează şi poate că tocmai din astă pricină, ca să-i ajutăm la nevoie, am fost noi aduşi pe meleagurile acestea.

— Să-i lăsăm pe eldari să se descurce singuri! a strigat Bereg. Vieţile noastre şi-aşa-s scurte.

Atunci s-a ridicat unul dintre ei, părea să fie Amlach, fiul lui Imlach, şi a spus el vorbe crâncene, ce-au tulburat inimile tuturor celor ce l-au auzit:

— Toate-s basme elfeşti, bazaconii cu care să-i prostească pe cei nou-veniţi şi încă neştiutori. Marea n-are ţărm. Nu e nici o Lumină în Apus. V-aţi luat după un foc amăgitor al elfilor şi-aţi ajuns la capătul lumii! Care din noi a văzut picior de zeu? Cine l-a zărit la miazănoapte pe Regele Întunecimii? Cei ce caută să pună stăpânire pe Pământul de Mijloc sunt Eldarii. Lacomi de avuţii cât mai mari, au sfredelit pământul în adânc, să-i dezgroape tainele, şi-au trezit mânia făpturilor ce vieţuiesc sub el, aşa cum au făcut întotdeauna şi-or să mai facă. Să-i lăsăm pe orci să-şi stăpânească meleagul ce-i al lor, iar noi să-l stăpânim pe-al nostru. Loc pe lumea asta este pentru toţi, dacă eldarii ne vor lăsa să trăim!

Auzindu-l, toţi au rămas o vreme ca trăsniţi, cu inimile adumbrite de spaimă; le dădea ghes dorinţa să plece cât mai departe de pe pământurile eldarilor. Dar n-a trecut mult şi Amlach s-a reîntors în mijlocul lor, nerecunoscând că ar fi fost martor la sfatul lor sau că le-ar fi spus acele vorbe pe care i le puneau ei în seamă; în acea clipă, oamenii n-au mai ştiut ce să creadă. Într-un târziu, Prietenii Elfilor au zis:

— Acum veţi crede măcar acest lucru: Seniorul Întunecimii nu e o amăgire, iar iscoadele şi trimişii lui se află printre noi; căci se teme de noi şi de puterea pe care le-o putem da vrăjmaşilor lui.

— Mai curând ne urăşte, au spus alţii, şi ne va urî cu atât mai mult, cu cât vom vieţui mai îndelung aici, amestecându-ne în pricina lui cu Regii eldarilor, iar asta nu va fi spre folosul nostru.

Acestea fiind zise, mulţi dintre cei care rămăseseră în Estolad s-au pregătit să plece; Bereg s-a pus în fruntea a o mie dintre oamenii lui Beor şi i-a dus departe, la miazăzi, pierzându-li-se urma, dispărând chiar şi din cântece. Dar Amlach, căindu-se, a spus:

— De-acum o să am eu răfuiala mea cu Marele Mincinos, şi-asta până la sfârşitul zilelor mele!

Şi-a pornit spre miazănoapte şi s-a băgat în slujba lui Maedhros. Dar neamul său, care gândea aidoma lui Bereg, au ales pe altul să le fie în frunte şi au trecut munţii înapoi în Eriador, pierzându-li-se şi lor urma.

În tot acest timp, haladinii au rămas în Thargelion, fiind mulţumiţi cu traiul pe care-l duceau acolo. Văzând Morgoth că şiretlicurile şi minciunile sale nu-i erau de ajuns să-i înstrăineze pe elfi de oameni, s-a înfuriat din cale-afară, hotărând să le pricinuiască oamenilor cât mai mult rău. Astfel că a trimis împotrivă-le o ceată de orci care au reuşit să scape din încercuire pe la răsărit şi, furişându-se în mare taină peste Ered Lindon, prin strungile tăiate de Drumul Gnomilor, îi atacară pe haladini în pădurile de la miazăzi, de pe pământurile lui Caranthir.

Haladinii nu aveau nici cârmuitori şi nici nu trăiau în obşti mari, ci fiecare gospodărie îşi vedea singură de treburile ei, fără să se grăbească a se uni între ele. Dar între haladini se afla un om, pe nume Haldad, care era destoinic şi netemător; el a fost cel care i-a strâns pe toţi vitejii pe care i-a găsit şi s-a retras cu ei pe limba de pământ dintre Ascar şi Gelion, şi-n colţul cel mai îndepărtat a construit o palisadă de la un mal îndepărtat la celălalt mal îndepărtat al celor două râuri, şi-n dosul acestei palisade au

adăpostit toate femeile şi copiii pe care i-au putut salva şi acolo au rămas asediaţi, până li s-au terminat merindele.

Haldad avea doi copii gemeni: pe fiica sa, Haleth, şi pe fiul său, Haldar; amândoi s-au arătat viteji în apărare, căci Haleth era o femeie tare curajoasă şi puternică. Dar, în cele din urmă, Haldad a fost răpus într-un atac asupra orcilor; iar Haldar, care s-a repezit să salveze leşul tatălui său ca să nu fie măcelărit de orci, a căzut ciopârţit lângă acesta. N-a mai rămas decât Haleth să-i ţină pe oameni laolaltă, cu toate că nu mai aveau nici o nădejde; unii s-au aruncat în apele învolburate, pierind înecaţi. Dar, şapte zile mai târziu, când orcii s-au năpustit în atacul final, spărgând palisada, s-a auzit dintr-o dată glas de trâmbiţe şi, de la miazănoapte, s-a ivit Caranthir, cu armia sa, împingându-i pe orci în râuri.

I s-a făcut milă lui Caranthir de oameni, iar pe Haleth a ridicat-o în slăvi pentru curajul ei şi a vrut s-o despăgubească pentru pierderea tatălui şi fratelui ei. Abia acum vedea el de câtă vitejie erau în stare edainii, aşa că i-a spus:

— Dacă vreţi să plecaţi de-aici şi să vă aşezaţi mai către miazănoapte, vă veţi bucura de prietenia şi protecţia eldarilor şi veţi avea pământurile voastre pe care să le folosiţi cum credeţi de cuviinţă.

Dar Haleth era o femeie mândră, care nu dorea să se lase călăuzită ori cârmuită de alţii, iar haladinii, cei mai mulţi dintre ei, gândeau la fel. Aşa că i-a mulţumit lui Caranthir, spunându-i:

— Domnia ta, voiesc să plec din umbra munţilor şi s-o apuc spre Apus, acolo unde s-au dus şi alţii din neamul nostru.

După ce haladinii i-au strâns pe toţi pe care i-au mai găsit vii dintre ai lor, anume pe cei care fugiseră în codri din calea elfilor, şi după ce şi-au adunat bruma de avut ce le mai rămăsese în gospodăriile arse, au ales-o pe Haleth drept căpetenie şi ea i-a dus, în sfârşit, în Estolad, unde au rămas să trăiască o vreme.

Dar nu s-au amestecat cu alte neamuri de oameni, fiind numiţi Poporul lui Haleth, atât de elfi, cât şi de oameni. Iar Haleth le-a fost căpetenie până la sfârşitul zilelor ei; însă, cum nu s-a măritat, moştenitorul ei a fost Haldan, fiul lui Haldar, fratele ei.

Multă vreme n-a trecut, şi Haleth a dorit să plece mai departe spre Apus; cu toate că cei mai mulţi dintre oamenii ei nu doreau acest lucru, i-a pornit din nou la drum; şi au ajuns ei la eldari fără alt ajutor ori călăuză, trecând peste Celon şi Aros şi străbătând meleagul plin de primejdii cuprins între Munţii Groazei şi Brâul lui Melian. La acea vreme, tărâmul nu era încă atât de păcătos pe cât avea să devină, dar tot nu era un drum pe care să apuce oamenii muritori fără să fie ajutaţi. Haleth a izbutit să le dea curaj doar

prin puterea voinţei ei, îndurând însă multe suferinţe şi pierderi. Au trecut, în cele din urmă, şi vadul Brithiach, căindu-se amarnic că porniseră în această călătorie; dar drum de întoarcere nu mai era. Nu le rămânea decât să-şi reia viaţa de dinainte, cum puteau ei mai bine, pe noile meleaguri; şi-au întemeiat gospodării şi au trăit liberi în pădurile din Talath Dirnen, dincolo de Teiglin. Unii s-au dus şi mai departe, pătrunzând adânc în regatul Nargothrond, dar au fost mulţi cei care o iubeau pe Domniţa Haleth, dorind s-o urmeze oriunde s-ar fi îndreptat ea şi să trăiască sub cârmuirea ei; pe aceştia i-a luat ea cu sine în Codrul Brethil, între Teiglin şi Sirion. Şi-acolo aveau să se întoarcă mulţi dintre cei care se răzleţiseră de poporul ei în zilele de mare restrişte.

Iată însă că Regele Thingol gândea că Brethil ţinea de regatul său, cu toate că nu era cuprins în Brâul lui Melian, încât nu i-ar fi îngăduit lui Haleth să se aşeze acolo cu poporul ei; dar Felagund, care se bucura de prietenia lui Thingol, auzind câte pătimiseră Haleth şi oamenii ei, a pus pentru ei o vorbă bună pe lângă Rege: astfel, erau liberi să trăiască în Brethil, singurul lucru ce li se cerea în schimb fiind acela de a străjui Trecerea peste Teiglin împotriva tuturor vrăjmaşilor eldarilor şi de a nu lăsa nici un orc să intre în codru. Auzind acestea, Haleth a spus:

— Unde-s Haldad, tatăl meu, şi Haldar, fratele meu? Dacă Regele din Doriath se teme de niscaiva prieteşug între Haleth şi cei care i-au măcelărit familia, atunci felul de-a gândi al eldarilor ne este străin nouă, oamenilor.

Haleth a trăit în Brethil până când i s-au sfârşit zilele; după ce a murit, poporul ei a înălţat un gorgan verde peste trupul ei, în vârful unei măguri din codru, şi l-au numit Tur Haretha, Gorganul Domniţei, sau Haudh-en-Arwen, în graiul sindarin.

Astfel s-a întâmplat că edainii au trăit pe meleagurile eldarilor, unii ici, alţii în alte părţi, unii hălăduind dintr-un loc în altul, alţii aşezaţi în obşti sau în mici comunităţi; curând, cei mai mulţi dintre ei au deprins graiul Elfilor Cenuşii, vorbindu-l între ei în viaţa de zi cu zi, dar şi pentru că doreau să înveţe toate datinile şi legendele elfilor. Dar, după o vreme, văzând Regii elfilor că nu era bine ca elfii şi oamenii să trăiască amestecaţi unii cu alţii fără nici o socoteală şi că oamenii aveau nevoie de cârmuitori din stirpea lor, au statornicit pe ce anume meleaguri puteau oamenii să-şi ducă traiul lor şi au numit căpetenii care să cârmuiască acele meleaguri după cum le era voia. În războaie li se alăturau eldarilor ca aliaţi, dar urmau poruncile propriilor căpetenii. Cu toate acestea, mulţi dintre edaini se bucurau de prietenia elfilor, putând să trăiască în

mijlocul lor atât cât pofteau; iar tinerii intrau o vreme ca oşteni în armiile regilor.

Hador Lorindol – fiul lui Hathol, care îi era fiu lui Magor, iar acesta, la rândul său, se trăgea din Malach Aradan – a fost primit în suita lui Fingolfin pe când era încă băietan. Tare-l mai îndrăgea Regele! Ca urmare, Fingolfin i-a dat în stăpânire ţinutul Dor-lomin, unde, apoi, Hador i-a strâns pe cei mai mulţi din neamul său, devenind cel mai puternic dintre căpeteniile edainilor. În casa lui nu se vorbea decât graiul elfilor, fără însă să-şi uite graiul lor, din care, mai apoi, s-a ivit Limba Comună a Numenorului. În Dorthonion, în schimb, cârmuirea poporului lui Beor şi a ţării Ludros i-a fost dată lui Boromir, fiul lui Boron, care era nepotul lui Beor Bătrânul.

Fiii lui Hador au fost Galdor şi Gundor; iar cei ai lui Galdor se numeau Hurin şi Huor; Hurin l-a avut drept fiu pe Turin, numit şi Blestemul lui Glaurung; iar fiul lui Huor a fost Tuor, tatăl lui Earendil Binecuvântatul. Fiul lui Boromir a fost Bregor, ai cărui fii s-au numit Bregolas şi Barahir; ai lui Bregolas au fost Baragund şi Belegund. Fiica lui Baragund era Morwen, mama lui Turin, iar a lui Belegund se numea Raan, şi a fost mama lui Tuor. Dar fiul lui Barahir a fost Beren Ciungul, care a câştigat inima lui Luthien, fiica lui Thingol, şi s-a reîntors dintre Morţi; din ei s-a născut Elwing, soaţa lui Earendil, şi toţi Regii de mai apoi ai Numenorului.

Toţi aceştia erau prinşi în plasa Osândei Noldorilor; fapte mari au făptuit ei, de care eldarii încă amintesc în cronicile regilor din străvechime. În acele vremuri, oamenii şi-au alăturat forţele celor ale noldorilor şi speranţele le erau mari; Morgoth era încercuit din toate părţile, pentru că oamenii lui Hador, deprinşi să îndure frigul şi drumurile lungi, nu se temeau să se aventureze, când şi când, spre miazănoapte, de unde vegheau asupra orişicărei mişcări a Duşmanului. Oamenii din Cele Trei Case au prosperat şi s-au înmulţit, dar cea mai măreaţă dintre ele era Casa lui Hador Cap-aurit, egal în rang seniorilor elfi. Poporul său era neasemuit de puternic, oamenii înalţi, hotărâţi, curajoşi şi statornici, iuţi la mânie, dar şi la veselie, măreţi printre Copiii lui Iluvatar în tinereţea Omenirii. Cu părul bălai, cei mai mulţi dintre ei, şi cu ochii albaştri erau; Turin nu le semăna, pentru că maica lui era Morwen, din neamul lui Beor. Neamul ăsta avea părul negru ori castaniu şi ochi cenuşii; dintre toate neamurile oamenilor, ei se apropiau cel mai mult de noldori la înfăţişare şi pe ei îi îndrăgeau noldorii cel mai mult; căci aveau mintea vioaie, mâna iscusită, pricepeau cu repeziciune orice, nu uitau şi mai uşor se înduioşau

decât izbucneau în râs. Asemenea lor era poporul lui Haleth, sălăşluitorii pădurilor, dar aceştia erau mai mici de înălţime şi mai puţin însetaţi de învăţătură. Scumpi la vorbă, nu le plăcea când se strângeau prea mulţi oameni la un loc; mai curând doreau singurătatea, hălăduind neîngrădiți prin pădurile cele verzi, descoperind tot mai mult meleagurile eldarilor. Numai că zilele le-au fost numărate şi nefericite în regatele apusene.

După socoteala edainilor, anii li s-au lungit venind ei în Beleriand; într-un târziu însă a murit şi Beor Bătrânul, trăind el trei sute nouăzeci de ani, dintre care patruzeci şi patru în slujba Regelui Felagund. Şi dându-şi el ultima suflare, fără a fi fost rănit ori doborât de vreo durere, ci murind de bătrâneţe, eldarii au văzut pentru întâia dată cât de repede se stingea viaţa Oamenilor şi cum se murea de sfârşeală, o moarte pe care n-o simţeau în ei înşişi; mare le-a fost jalea pentru pierderea prietenului lor. Beor însă îşi dăduse sufletul împăcat, nevrând să mai trăiască; şi iarăşi s-au mirat eldarii de ciudata soartă a oamenilor, căci din toată ştiinţa lor nu aflaseră nimic despre această soartă, iar sfârşitul ei rămăsese o taină pentru ei.

Cu toate acestea, străvechii edaini au învăţat iute de la eldari arta şi ştiinţa lor, iar fiii edainilor au devenit mai înţelepţi şi mai pricepuţi în toate cele, întrecând cu mult celelalte neamuri ale oamenilor care încă vieţuiau la răsărit de munţi şi nu-i cunoscuseră pe eldari şi nu priviseră chipurile ce păstrau Lumina din Valinor.

CAPITOLUL XVIII
Despre distrugerea Beleriandului şi răpunerea lui Fingolfin

Văzând Fingolfin, Regele de la Miazănoapte şi Rege peste Regii noldorilor, ca poporul său sporea şi se făcea tot mai puternic şi că oamenii ce li se alăturaseră erau mulţi la număr şi viteji, s-a gândit din nou să atace Angbandul; ştia prea bine că, atâta vreme cât împresurarea nu era deplină, trăiau cu toţii în primejdie, căci Morgoth era liber să trudească în minele sale şi să pună la cale ticăloşii pe care nimeni nu le putea bănui până nu le dădea tot el la iveală. Era un gând înţelept, după ştiinţa lui Fingolfin; semn că noldorii încă nu înţelegeau pe deplin cât de mare era puterea lui Morgoth şi nici că, dacă duceau singuri război împotriva lui, nu aveau nădejdea să învingă, fie că grăbeau sau mai amânau pornirea luptei. Dar, pentru că ţara le era frumoasă şi regatele întinse, cei mai mulţi dintre noldori erau mulţumiţi ca lucrurile să rămână aşa cum erau, crezând că vor dura o veşnicie, şi căutau să întârzie atacul, în care negreşit mulţi aveau să piară, fie spre victorie, fie în înfrângere. De aceea, nu se arătau nerăbdători – la acea vreme mai cu seamă fiii lui Feanor – să-i dea ascultare lui Fingolfin. Dintre căpeteniile noldorilor, numai Angrod şi Aegnor se potriveau la gând cu Regele; ei trăiau în ţinuturi unde se zăreau munţii Thangorodrim, iar ameninţarea lui Morgoth le stăruia tot timpul în minte. Astfel, planurile lui Fingolfin nu s-au împlinit atunci, iar ţara a mai trăit în pace o vreme.

Dar când a şasea generaţie de oameni, numărată de la aceea a lui Beor şi Marach, încă nu ajunsese la vârsta bărbăţiei, – se scurseseră patru sute şi cincizeci şi cinci de ani de la venirea lui Fingolfin –, s-a întâmplat tocmai acel lucru de care se temea Regele de atâta vreme, şi încă şi mai cumplit şi pe neaşteptate decât în cele mai întunecate spaime ale sale. Morgoth îşi pregătise o oştire îndelung şi în taină, pe măsură ce răutatea din inimă sa se înteţise, iar ura lui pentru noldori se adâncise; acum îşi dorea nu numai să-şi nimicească toţi vrăjmaşii, dar şi să le distrugă şi să le pustiască şi pământurile pe care le luaseră în stăpânire şi pe care le făcuseră să înflorească. Se povesteşte că ura i-a fost mai puternică decât judecata, căci, dacă ar fi răbdat încă o vreme, până şi-ar fi dus la bun sfârşit toate ticluirile, noldorii ar fi fost cu

desăvârşire raşi de pe faţa pământului. Numai că el a nesocotit adevărata vitejie a elfilor, iar pe oameni nici măcar nu-i pusese la socoteală.

Era o noapte de iarnă, întunecoasă, fără lună; întinsul şes Ard-galen, de la fortăreţele de pe dealuri ale noldorilor până la poalele munţilor Thangorodrim, abia se zărea sub lumina rece a stelelor. Focurile de veghe ardeau cu flacără mică, străjerii erau puţini; pe câmpie doar câţiva stăteau de strajă în taberele călăreţilor din Hithlum. Dintr-o dată, Morgoth a făcut să ţâşnească mari râuri de foc ce se revărsau din Thangorodrim mai iuţi decât balrogii, inundând câmpia întreagă; Munţii de Fier scuipau şi ei focuri cu miasme otrăvitoare, fumul lor umplea văzduhul de duhoare şi ucidea tot ce era viu. Astfel a pierit câmpia Ard-galen; focul i-a pârjolit ierburile; totul s-a preschimbat într-o pustiiciune prigonită şi părăginită, acoperită de colb înecăcios, sterp şi lipsit de orice urmă de viaţă. Mai târziu, numele i-a fost schimbat în Angfauglith, Colbul Năbuşitor. Multe oseminte tăciunate îşi aveau acolo mormântul sub cerul liber; căci noldorii pieriseră pe capete în acel pârjol, prinşi de flăcările curgătoare şi neputând să se refugieze pe dealuri. Platoul Dorthonion şi munţii Ered Wethrin stăviliseră torentele de foc, dar pădurile de pe coastele ce dădeau spre Angband fuseseră cuprinse de flăcări, iar fumul îi zăpăcise cu totul pe apărători. Astfel a început a patra şi cea mai cumplită bătălie, Dagor Bragollach, Bătălia Focului Neaşteptat.

În fruntea acelui foc se afla Glaurung auritul, părintele dragonilor, în toată măreţia şi puterea sa; în urma-i veneau balrogii, apoi oştirile negre ale orcilor, atât de multe, cum noldorilor nu le mai fusese dat să vadă sau să-şi închipuie. Au atacat fortăreţele noldorilor şi au spart încercuirea Angbandului, ucigându-i pe toţi cei pe care-i găseau, deopotrivă pe noldori, pe Elfii Cenuşii şi pe oameni, aliaţii lor. Mulţi dintre cei mai neînfricați duşmani ai lui Morgoth au pierit chiar în primele zile ale războiului, zăpăciţi, risipiţi, nefiind în stare să-şi adune puterile. De atunci, războiul n-a mai încetat nicicând cu totul în Beleriand; dar cronicile spun că Bătălia Focului Neaşteptat a luat sfârşit o dată cu venirea primăverii, când Morgoth şi-a mai slăbit atacul.

Astfel s-a sfârşit şi Asediul Angbandului; vrăjmaşii lui Morgoth fuseseră risipiţi şi alungaţi în cele patru vânturi. Aproape toţi Elfii Cenuşii au fugit spre miazăzi, abandonând războiul; mulţi şi-au găsit adăpost în Doriath, sporind regatul şi forţa lui Thingol deopotrivă, căci puterea lui Melian ţesuse o plasă în jurul

hotarelor, încât răul n-a putut să pătrundă în Regatul Ascuns. Alţii s-au refugiat în fortăreţele de pe ţărmurile mării şi în Nargothrond; şi-au mai fost şi din cei care au părăsit acel ţinut, ascunzându-se în Ossiriand, sau au trecut munţii, pribegind apoi fără adăpost prin sălbăticie. Veşti despre război şi despre spargerea asediului au ajuns şi la urechile oamenilor din Pământul de Mijloc.

Fiii lui Finarfin au suferit cel mai mult de pe urma asaltului; Angrod şi Aegnor au căzut răpuşi; lângă ei s-au prăbuşit Bregolas, senior din Casa lui Beor, şi cei mai mulţi dintre războinicii acelui neam. Însă Barahir, fratele lui Bregolas, lupta mai către apus, aproape de Trecătoarea Sirion. Acolo Regele Finrod Felagund, venind degrabă dinspre miazăzi, s-a pomenit, dintr-o dată, rupt de grosul armiei şi rămas doar cu câţiva oşteni în Smârcurile Serech, împresurat de duşmani; ar fi fost el răpus ori luat prizonier, de n-ar fi venit Barahir cu cei mai viteji dintre războinicii săi să-l scape, făcând o palisadă de suliţe în jurul lui; şi au reuşit să-şi taie drum prin încercuire, dar mulţi dintre ei au pierit. Astfel a scăpat Felagund şi s-a reîntors în adâncurile fortăreței sale, Nargothrond; a jurat atunci să-i poarte veşnic prietenie lui Barahir şi să-i ajute, pe el şi poporul său, ori de câte ori ar fi avut nevoie şi, pentru a-şi pecetlui jurământul, i-a dat lui Barahir inelul său. Barahir, acum seniorul de drept al Casei lui Beor, s-a reîntors în Dorthonion; dar mulţi dintre oamenii săi îşi părăsiseră casele, fugind să se adăpostească în fortăreaţa din Hithlum.

Atât de cumplită a fost navala lui Morgoth, încât Fingolfin şi Fingon nu au putut veni în ajutorul fiilor lui Finarfin; iar armiile din Hithlum au fost nevoite să se retragă cu pierderi mari şi să-şi caute adăpost în fortăreţele din Ered Wethrin, pe care cu greu au putut să le apere împotriva orcilor. În faţa zidurilor fortăreţei Eithel Sirion a pierit Hador Cel cu Părul de Aur, apărând ariergarda seniorului său Fingolfin şi având el atunci şaizeci şi şase de ani şi, împreună cu el, a căzut Gundor, fiul sau mai mic, străpuns de multe săgeţi; pe amândoi i-au jelit elfii îndelung. În locul lui Hador a devenit senior Galdor cel Înalt, fiul său. În acel ceas Hithlum a rămas necucerit – îl apăraseră de torentul de foc Munţii Umbroşi, dar şi vitejia elfilor şi a oamenilor de la miazănoapte, pe care nici orcii şi nici balrogii nu i-au putut înfrânge; ţinutul ameninţa astfel flancul oştirilor lui Morgoth; însă pe Fingolfin tot au izbutit vrăjmaşii să-l despartă de oştenii săi.

Războiul le adusese mari pierderi fiilor lui Feanor şi aproape toate hotarele răsăritene fuseseră luate cu asalt. Ostile lui Morgoth au forţat şi Trecătoarea Aglon, dar mulţi au pierit acolo

din rândurile lor, înfrânţi. Celegorm şi Curufin au fost nevoiţi să fugă spre miazăzi şi spre apus, pe lângă fruntariile Doriathului; în cele din urmă, au ajuns la Nargothrond, cerându-i lui Finrod Felagund să-i adăpostească. Astfel au sporit ei forţele ce apărau fortăreaţa; dar, după cum s-a dovedit mai târziu, ar fi făcut mai bine dacă ar fi rămas în răsărit, împreună cu cei de-un neam cu ei. Maedhros s-a întrecut pe sine în vitejie, încât orcii fugeau din calea lui; de când îndurase toate acele chinuri pe Thangorodrim, spiritul său ardea în el asemenea unui foc alb, făcându-l să arate aidoma celor ce se întorc din lumea morţilor. Astfel s-a întâmplat că marea fortăreaţă de pe Înălţimea Himring n-a putut fi cucerită, iar mulţi dintre vitejii rămaşi în viaţă, din rândul poporului din Dorthonion şi din cel de la hotarele răsăritene, i s-au alăturat lui Maedhros; pentru o vreme, au izbutit să reînchidă Trecătoarea Aglon, încât orcii n-au putut să pătrundă în Beleriand pe acel drum. În schimb, pe câmpia Lothlann i-au învins pe călăreţii din obştea lui Feanor, căci Glaurung se afla în fruntea orcilor; şi au trecut prin Defileul lui Maglor, pustiind întregul meleag dintre braţele Râului Gelion. Apoi au cucerit fortăreaţa de pe coastele apusene ale Masivului Rerir, au devastat întregul Thargelion, ţara lui Caranthir, şi au otrăvit apele Lacului Helevom. De acolo au trecut Gelionul, pârjolind şi ucigând tot ce le stătea în cale, şi au ajuns în Beleriandul Răsăritean. Maglor i s-a alăturat lui Maedhros pe Himring; dar Caranthir şi cei care mai rămăseseră din poporul său au scăpat cu fuga; apoi, împreună cu cetele răzleţite ale celor doi vânători, Amrod şi Amras, s-au retras la miazăzi, trecând de Ramdal. Pe Amon Ereb au pus o strajă şi au lăsat câteva cete înarmate; lor li s-au alăturat Elfii Verzi; gândeau să-i împiedice pe orci să treacă mai departe, numai că aceştia n-au pătruns în Ossiriand şi nici în Taur-im-Duinath şi în sălbăticia de la miazăzi.

Veştile care au ajuns în Hithlum erau sumbre: Dorthonion căzuse, fiii lui Finarfin fuseseră alungaţi de pe tron şi cei ai lui Feanor – siliţi să-şi părăsească pământurile. Auzind toate acestea, Fingolfin nu s-a gândit decât la un singur lucru: noldorii erau distruşi, dinastiile marilor lor seniori, nimicite, dincolo de orice putinţă de a se reface. Astfel i se înfăţişa lui totul. Copleşit de furie şi disperare, a încălecat pe Rochallor, marele său armăsar, şi, fără să-l poată împiedica cineva, a pornit în galop de unul singur. A traversat colbuitul Dor-nu-Fauglith şi toţi care-l zăreau fugeau năuci din calea lui, crezând că însuşi Orome pogorâse printre ei; atât de cumplită îi era mânia, încât ochii îi luceau asemenea celor ai valarilor. Astfel a venit el singur până la porţile fortăreţei Angband, a suflat din corn şi a izbit în porţile de bronz, strigându-i

lui Morgoth să iasă şi să se bată cu el în luptă corp la corp. Şi Morgoth a ieşit.

Aceea a fost ultima oară, în acele războaie, când a trecut el pragul porţilor fortăreţei sale; din câte se povesteşte, nu ardea de nerăbdare să răspundă la o asemenea provocare; căci, cu toate că puterea lui întrecea orice altceva pe lume, de valari se temea. Dar nu putea nici să facă pe niznaiul în faţa căpitanilor săi, când până şi stâncile se cutremurau de chemarea ascuţită a cornului lui Fingolfin, iar strigătul lui pătrunsese limpede şi puternic până în străfundurile Angbandului. Unde mai pui că Fingolfin îl făcuse laş şi stăpân de sclavi. Aşa că a venit Morgoth, urcând încet din sala tronului sau subpământean; paşii săi răsunau asemenea tunetului în adâncuri. A ieşit înveşmântat în armură neagră; s-a oprit în faţa Regelui, asemenea unui turn cu coroana de fier, iar scutul său urieşesc, negru şi el, şi neîmpodobit, îl acoperea cu umbra sa asemenea unui nor de furtună. Dar Fingolfin strălucea sub el ca o stea; zaua îi era suflată în argint, iar scutul îi era bătut în cristale; şi, când şi-a scos din teaca sabia Ringil, aceasta a scăpărat asemenea gheţii.

Atunci Morgoth l-a smucit în sus pe Grond, Barosul din Infern, şi, când l-a repezit în jos, parcă ar fi lovit trăsnetul, însă Fingolfin a sărit în lături şi Grond a muşcat țărâna, săpând un adevărat crater din care au țâșnit pe dată foc şi fum. De multe ori a încercat Morgoth să-l nimerească pe Rege şi să-l strivească, dar, de fiecare dată, Fingolfin sărea în lături, cu repeziciunea unui fulger care ţâşneşte de sub un nor întunecat; şapte răni i-a făcut lui Morgoth şi de şapte ori a urlat acesta de durere, iar, la fiecare urlet, care cutremura întregul ţinut de la Miazănoapte, oştenii din Angband se aruncau deznădăjduiţi cu faţa la pământ.

Într-un târziu, Regele a fost cuprins de oboseală şi Morgoth şi-a prăvălit scutul asupra lui. De trei ori a căzut Fingolfin doborât în genunchi şi de tot atâtea ori s-a ridicat, în mână cu scutul spart şi pe cap cu coiful crăpat. Dar pământul se căsca peste tot în jurul lui şi gropi adânci erau pretutindeni, încât el s-a împiedicat şi a căzut pe spate la picioarele lui Morgoth; iar acesta şi-a pus piciorul stâng pe gâtul lui, şi greutatea lui era asemenea unui deal prăvălindu-se. Disperat, cu ultimele sale puteri, Fingolfin şi-a înfipt sabia Ringil în labă lui Morgoth, spintecând-o, şi din tăietura a ţâşnit un sânge negru, fumegător, care a umplut craterele scobite de Grond.

Astfel a murit Fingolfin, Înaltul Rege al noldorilor, cel mai mândru şi mai viteaz dintre regii elfi din străvechime. Orcii nu s-au împăunat cu lupta aceea de la porţi; iar elfii n-o pomenesc în

cântecele lor, căci tristeţea le e mult prea adâncă. Dar cele întâmplate atunci nu au fost uitate până în ziua de azi, căci Thorondor, Regele Elfilor, a dus vestea până în Gondolin, şi încă şi mai departe, în Hithlum. Morgoth a apucat leşul regelui elf şi l-a sfâşiat în bucăţi; le-ar fi azvârlit el lupilor săi, dar Thorondor s-a repezit din sălaşul lui dintre tancurile Crissaegrim şi drept în faţa lui Morgoth s-a înfipt, pocindu-l. Fâlfâitul aripilor lui Thorondor răsună precum vuietul vânturilor lui Manwe. Cu ghearele sale uriaşe a smuls leşul din mâinile lui Morgoth şi, ridicându-se deodată deasupra săgeţilor trase de orci, l-a purtat pe Rege departe. L-a aşezat apoi pe un vârf de munte, la miazănoapte de tainică vale a Gondolinului; acolo a urcat Turgon şi a înălţat o movilă de pietre peste trupul tatălui său. Nici un orc n-a îndrăznit să treacă peste muntele lui Fingolfin sau să se apropie de mormântul lui, decât după ce se va fi năruit fortăreaţa Gondolin şi după ce trădarea îşi va fi făcut loc printre neamurile lui Fingolfin. Iar Morgoth a umblat de atunci olog de-un picior şi durerile pricinuite de răni nicicând nu i s-au alinat, iar chipul i-a rămas brăzdat de urmele pe care i le-a lăsat Thorondor.

Mare a fost jalea în Hithlum când s-a aflat de căderea lui Fingolfin. Îndoliatul Fingon a devenit cârmuitorul Casei lui Fingolfin şi al regatului noldorilor, iar pe fiul sau mai mic, Ereinion – care mai târziu avea să primească numele de Gil-galad – l-a trimis la Limanuri.

De-acum, puterea lui Morgoth se întindea peste întregul meleag de la Miazănoapte; însă Barahir nu a fugit din Dorthonion, ci a rămas să se războiască pentru fiecare palmă de pământ cu duşmanii săi. Morgoth nu s-a lăsat mai prejos, ci i-a urmărit pe oamenii lui Barahir, ucigându-i pe capete; şi pădurea toată de pe povârnișurile dinspre miazănoapte ale acelor meleaguri s-au preschimbat, încetul cu încetul, într-un tărâm atât de înspăimântător, apăsat de o vrajă atât de întunecată, încât până şi orcii se fereau a pătrunde acolo dacă nu-i mâna nevoia; Delduwath a fost numit şi Taur-nu-Fuin, Pădurea de sub Umbra Nopţii. După pârjol, acolo au crescut copaci negri, siniştri, cu rădăcini încâlcite, scobind bezna ca nişte gheare; cei care se rătăceau printre ele orbecăiau fără să mai găsească drum de ieşire, degete nevăzute îi gâtuiau şi năluci ale groazei îi făceau să-şi piardă minţile. În faţa acestui prăpăd, Barahir a fost cuprins de o asemenea deznădejde, încât soaţa lui, Emeldir Inimoasa (care era hotărâtă să lupte alături de fiul şi de soţul ei) le-a strâns la un loc pe toate femeile şi pe toţi copiii rămaşi în viaţă şi le-a dat arme celor ce aveau

puterea să le poarte; i-a dus apoi pe toţi în munţii de la hotarul ţării şi, de acolo, pe poteci întortocheate şi primejdioase, au ajuns în cele din urmă în Brethil, nu fără a-i fi pierdut pe mulţi dintre ei pe drum. Unii au rămas acolo, fiind adăpostiţi de haladini, dar alţii au trecut mai departe munţii, în Dor-lomin, unde trăia poporul lui Galdor, fiul lui Hador; printre pribegi se afla Ri'an, fiica lui Belegund, şi Morwen, care se mai numea şi Eledhwen, adică Frumuseţea Elfă, fiica lui Baragund. Dar nimeni nu i-a mai văzut vreodată pe bărbaţii pe care i-au lăsat în urmă. Răpuşi au fost rând pe rând, până când, în cele din urmă, n-au mai rămas decât doisprezece în preajma lui Barahir: Beren, fiul său, Baragund şi Belegund, nepoţii săi, fiii lui Bregolas, şi nouă servitori credincioşi din suita sa, ale căror nume au rămas slăvite în cântecele noldorilor; şi-au fost aceştia: Radhruin şi Dairuin, Dagnir şi Ragnor, Gildor şi Gorlim nefericitul, Arthad şi Urthel şi Hathaldir cel tânăr. Proscrişi, fără nici o speranţă, asta deveniseră, o ceaţă disperată care nu putea să scape şi nu voia să se predea, chiar dacă le erau distruse casele, iar nevestele şi copiii le fuseseră prinşi, răpuşi de duşmani ori fugiseră. Dinspre Hithlum nu le veneau nici veşti, nici ajutoare; vânaţi că fiarele, Barahir şi oamenii lui s-au retras pe platoul golaş de deasupra pădurii, umblând că bezmeticii acolo, printre iazuri şi smârcuri stâncoase, cât mai departe de ochii iscoadelor şi de vrăjile lui Morgoth. Pat le erau pârloagele, iar acoperiş – cerul înnorat.

Timp de mai bine de doi ani după Dagor Bragollach, noldorii au aparat trecătoarea apuseană din apropiere de izvoarele Sirionului, în apele căruia se afla puterea lui Ulmo, iar Minas Tirith le-a ţinut piept orcilor. Dar, într-un târziu, după răpunerea lui Fingolfin, Sauron, cel mai vestit şi mai de temut dintre servitorii lui Morgoth – Gorthaur era numele lui în graiul sindarin –, l-a atacat pe Orodreth, străjuitorul turnului de pe Tol Sirion. Sauron devenise un vrăjitor cu o putere înfiorătoare, stăpân al umbrelor şi nălucilor toate, hain în înţelepciunea lui plină de cruzime, strâmbând tot ce atingea, smintind tot ce cârmuia şi mai-mare al vârcolacilor; puterea lui era neîndurarea.

A cucerit Minas Tirith de la primul atac, iar o negură întunecată de spaima se lăsase peste străjeri; alungat, Orodreth a scăpat fugind în Nargothrond. După ce-a pus stăpânire pe Minas Tirith, Sauron a făcut din el un turn de pază pentru Morgoth, un bastion al răului, o ameninţare fără sfârșit; frumoasa insulă Tol Sirion a ajuns să fie blestemată, schimbându-i-se numele în Tol-in-Gaurhoth, Insula Vârcolacilor. Nici o fiinţă vie nu putea să treacă prin acea vale fără să fie de îndată zărită de Sauron de sus, din

înaltul turnului unde şedea el. Trecătoarea apuseană se afla acum în mâinile lui Morgoth, drept care şesurile şi codrii Beleriandului deveniseră meleaguri ale spaimei. Morgoth îşi urmărea fără zăbavă vrăjmaşii până dincolo de Hithlum, dibuindu-le ascunzătorile şi cucerindu-le fortăreţele una după alta. Tot mai îndrăzneţi, orcii hălăduiau în lung şi-n lat după pofta inimii, coborând de-a lungul Râului Sirion către apus, şi pe Raul Celon către răsărit, împrejmuind întregul Doriath; pustiau totul în calea lor, încât sălbăticiunile şi păsările se făceau nevăzute când se iveau ei, şi tăcerea şi tristeţea adâncă coborau peste pământ, venind dinspre miazănoapte. Pe mulţi dintre noldori şi sindari i-au luat în captivitate; i-au dus în Angband şi au făcut din ei sclavi, silindu-i să-şi pună întreaga pricepere şi ştiinţă în slujba lui Morgoth. Iar acesta îşi trimitea iscoadele peste tot, înveșmântate în forme amăgitoare, cum la fel de înşelătoare le erau vorbele; le promiteau răsplată unora şi altora şi, cu vorbe viclene, căutau să stârnească frica şi pizma printre neamuri şi seminţii, acuzându-i ba pe unii, ba pe alţii dintre regii şi căpeteniile lor de lăcomie şi de trădare unii faţă de ceilalţi. Din pricina blestemului abătut asupra lor după Răpunerea Rubedeniilor la Alqualonde, minciunilor li se dădea adeseori crezare; însă, pe măsură ce vremurile deveneau tot mai tulburi şi mai întunecate, minciunile astea au căpătat şi un miez de adevăr, căci inimile şi gândurile elfilor din Beleriand se înceţoşau tot mai mult de frică şi deznădejde. Dar cel mai tare noldorii se temeau de trădare din partea celor de-un neam cu ei, care slugăreau acum în Angband; căci Morgoth îi folosea pe unii dintre ei pentru înşelătoriile sale mârşave; se prefăcea a-i slobozi din sclavie şi-i trimitea în lume, numai că voinţele lor erau înlănţuite de a sa, încât, chiar dacă plecau, nu trecea mult şi se-ntorceau înapoi la el. Astfel că dacă vreunul dintre captivi scăpa cu adevărat şi se reîntorcea la neamul său, se pomenea întâmpinat cu duşmănie, nerămânându-i altceva decât să pribegească de unul singur, proscris şi deznădăjduit.

Oamenilor, Morgoth le arată, pasămite, milă: celor care-şi plecau urechea la palavrele sale, le susura că toate necazurile li se trăgeau din pricină că se supuneau noldorilor răzvrătiţi, câtă vreme, dacă treceau de partea celui care, de drept, era Stăpânul Pământului de Mijloc, vor fi preţuiţi şi răsplătiţi pe măsura vitejiei lor, de bună seamă, dacă lăsau deoparte gândurile de nesupuşenie. Dar puţini oameni din cele Trei Case ale edainilor îi ascultau vorbele mincinoase, nici chiar dacă erau aduşi pentru a fi chinuiţi în Angband. Tare îi mai ura Morgoth din pricina asta şi-i pândea şi-i urmărea cu iscoadele sale dincolo de munţi.

Se povesteşte că, la acea vreme, au pătruns pentru prima oară Oamenii Oacheşi în Beleriand. Unii se supuseseră încă mai dinainte lui Morgoth, în mare taină, venind pe aceste meleaguri la chemarea lui; ceilalţi însă veniseră din propria lor voinţă, căci Beleriandului îi mersese vestea în cele patru zări pentru pământurile şi apele sale, pentru războaiele şi bogățiile de acolo, încât, în acele timpuri, picioarele hălăduitoare ale oamenilor înspre apus se îndreptau îndeobşte. Soiul ăsta de oameni era mic de statură şi îndesat, cu braţe lungi şi vânjoase; pielea o aveau oacheşă ori măslinie, iar părul negru, ca şi ochii. Trăiau în obşti, multe la număr, iar unii se-mpăcau mai bine cu gnomii din ţinuturile muntoase, decât cu elfii. Dar Maedhros, cunoscând prea bine slăbiciunea noldorilor şi a edainilor, din rândul cărora genunile Angbandului părea să-nghită armii făr' de număr şi mereu reîmprospătate, a legat alianţă cu oamenii aceştia nou-veniţi, arătându-le prietenie îndeosebi celor mai neînsemnate dintre căpeteniile lor, Bor şi Ulfang. Morgoth nici că putea fi mai mulţumit: iată cum se împlineau toate după vrerea lui! Bor îi avea drept fii pe Borlad, Borlach şi Borthand; numai că aceştia au trecut de partea lui Maedhros şi Maglor, rămânându-le credincioşi şi trădându-l pe Morgoth în speranţele sale. Fiii lui Ulfang cel Negru erau Ulfast şi Ulwarth, şi Uldor blestematul; ei l-au urmat pe Caranthir, jurându-i credinţă, numai că şi-au încălcat legământul.

Edainii şi Răsăritenii nu se aveau defel la inimă; arareori se întâlneau, dar asta şi din pricină că nou-veniţii au vieţuit mult timp în Beleriandul Răsăritean, câtă vreme poporul lui Hador trăia închis în Hithlum, iar Casa lui Beor fusese rasă de pe faţa pământului. La început, poporul lui Haleth nu fusese atins de războiul de la miazănoapte, trăind ei în partea de miazăzi, în Codrul Brethil; însă, de la o vreme, începuseră să se lupte cu orcii năvălitori; erau oameni neînfricați şi câtuşi de puţin dornici să-şi părăsească pădurile pe care le iubeau. În cronicile înfrângerilor din acea vreme, faptele haladinilor sunt slăvite şi-n ziua de azi: după ce au cucerit Minas Tirith, orcii au străbătut trecătoarea apuseană şi poate că ar fi prăpădit totul în cale, până la gurile Sirionului; dar Halmir, seniorul haladinilor, iute i-a trimis vorbă lui Thingol, fiind el prieten cu elfii care apărau fruntariile Doriathului. Şi-atunci Beleg Arcul-puternic, mai-marele străjerilor lui Thingol, a adus în Brethil o adevărată oştire de sindari înarmaţi cu topoare; fără veste, din adâncurile codrului au ieşit Halmir şi Beleg şi s-au năpustit asupra unei legiuni orceşti, nimicind-o. După astă faptă, vălul negru ce tot venea dinspre miazănoapte a fost stăvilit în acea parte de lume, iar orcii n-au mai cutezat mulţi ani să treacă Râul

Teiglin. Poporul lui Haleth a trăit de atunci în pace în Codrul Brethil, cu toate că n-au slăbit straja la hotare; şi, la adăpostul acestei străjuiri, regatul Nargothrond a avut parte de răgaz să-şi refacă forţele.

Între timp, Hurin şi Huor, fiii lui Galdor din Dor-lomin, vieţuiau alături de haladini, cu care erau înrudiţi. Înainte de bătălia Dagor Bragollach, cele două case ale edainilor s-au strâns laolaltă la un mare ospăţ, pentru a prăznui nunta dintre copiii lui Hador Cap-aurit, Galdor şi Gloredhel, cu Hareth şi Haldir, copiii lui Halmir, seniorul haladinilor. Mai apoi, fiii lui Galdor au crescut la casa unchiului lor Haldor, în Brethil, după cum era datina oamenilor în acele timpuri; astfel că, atunci când bărbaţii din codru s-au dus să se lupte cu orcii, fiii cei doi li s-au alăturat, ba chiar şi Huor, căci cu nici un chip n-a vrut să fie lăsat în urmă, cu toate că nu avea decât treisprezece ani. Nimerind ei într-o companie ce, mai apoi, a fost despărţită de restul armiei, au fost urmăriţi până la Vadul Brithiach; acolo ar fi fost ei luaţi prizonieri sau chiar răpuşi, de n-ar fi fost puterea lui Ulmo care încă mai stăruia în Sirion. Din râu s-a înălţat o ceaţă ce i-a învăluit, ascunzându-i de ochii duşmanilor, şi aşa au izbutit ei să scape trecând vadul şi ajungând în Dimbar, unde au pribegit printre dealurile de sub pereţii prăpăstioşi ai munţilor Crissaegrim, până când meleagul acela înşelător i-a zăpăcit de tot, de n-au mai ştiut pe unde să înainteze sau cum să se întoarcă. Dar i-a zărit Thorondor şi a trimis în ajutorul lor doi vulturi; i-au purtat vulturii până sus, pe înălţimi, apoi dincolo de Munţii Încercuitori, până în tainică vale Tumladen şi-n oraşul ascuns Gondolin, pe care nici unui om nu-i fusese dat până atunci să-l vadă.

Aflând din ce neam se trăgeau, Regele Turgon i-a primit cu braţele deschise; veşti şi vise primise încă din vreme, dinspre mare, pe Sirion în sus: Ulmo, Domnul Apelor i le trimisese, prevestindu-i nenorociri şi sfătuindu-l să se poarte blând cu fiii din Casa lui Hador, care aveau să-l ajute la ceas de nevoie. Astfel, Hurin şi Huor au stat mai bine de un an ca oaspeţi în casa Regelui; se spune că, în această vreme, Hurin a învăţat multe de la elfi şi a desluşit câte ceva din sfaturile şi gândurile Regelui. Turgon i-a îndrăgit nespus pe fiii lui Galdor şi stătea mult la sfat cu ei; chiar voia să-i ţină în Gondolin doar pentru că-i îndrăgea atât, şi nu din pricina pravilei sale ce statornicea ca nici unui străin, fie acesta elf sau om, care nimerea în regatul tainic şi vedea oraşul, să nu-i mai fie îngăduit să plece de acolo, decât atunci când Regele va ridica oprelişţea şi poporul ascuns va putea ieşi în lume.

Dar Hurin şi Huor doreau să se reîntoarcă la neamul lor şi să fie alături de acesta în războaiele şi durerile pe care le îndura. Astfel că Hurin i-a spus lui Turgon:

— Măria ta, noi suntem bieţi oameni muritori, nu ne asemănăm cu eldarii. Or putea ei aştepta ani lungi până să se războiască, în cine ştie ce loc îndepărtat, cu vrăjmaşii lor, dar, pentru noi, timpul e scurt, nădejdile şi puterile noastre se împuţinează. Drumul spre Gondolin nu l-am găsit noi, nici măcar nu ştim unde se află oraşul; ci am fost aduşi – şi tare ne-am temut şi mult ne-am minunat – pe înaltele căi ale văzduhului. Şi mulţumim cerului că ochii ne-au fost acoperiţi ca de un val.

I-a ascultat Turgon ruga şi le-a răspuns, zicându-i:

— Pe calea pe care aţi venit, îngăduit vă este să şi plecaţi, dacă Thorondor se învoieşte. Mă cuprinde jalea că ne despărţim; dar, în scurt timp, după socoteala eldarilor, iarăşi ne vom întâlni.

Iată însă că Maeglin, nepotul după sora al Regelui, care avea puteri mari în Gondolin, nu s-a întristat defel de plecarea lor, cu toate că, neiubind semeţia oamenilor, nu-i plăcea că Regele le făcea această favoare; astfel că i-a spus lui Hurin:

— Bunăvoinţa Regelui e mai mare decât îţi poţi tu închipui, iar porunca lui şi-a mai pierdut din asprimea de altă dată; altfel, n-aţi avea altceva de ales decât să rămâneţi aici până la sfârşitul zilelor voastre.

— Cu adevărat, mare este bunăvoinţa Regelui, a răspuns Hurin; dar, dacă nu este de ajuns cuvântul nostru, iată, facem legământ şi în faţa ta.

Şi fraţii au jurat să nu dezvăluie vreodată ceea ce aflaseră de la Turgon şi să păstreze taina asupra celor văzute în regatul său. Şi-au luat apoi rămas-bun şi vulturii au venit şi i-au luat pe aripile lor, ducându-i de acolo pe timp de noapte şi aşezându-i pe pământ în Dor-lomin, înainte de ivirea zorilor. S-a bucurat obştea să-i vadă iarăşi acasă, căci auziseră de la solii din Brethil cum că li s-ar fi pierdut urma; dar fraţii n-au spus nimănui, nici măcar tatălui lor, unde fuseseră, doar că îi salvaseră din sălbăticie vulturii aceia care-i aduseseră acasă.

— Să înţeleg, prin urmare, că aţi trăit un an întreg în sălbăticie? i-a întrebat, nedumerit, Galdor. Ori poate v-au adăpostit vulturii în cuibarele lor? Mă uit la voi şi văd că, de mâncat, aţi mâncat, cu veşminte frumoase v-aţi pricopsit şi v-aţi întors ca nişte prinţi, nicidecum ca oameni fără căpătâi ce bat codrii.

— Mulţumeşte-te că am venit, i-a spus Hurin. Căci numai sub legământul tăcerii ni s-a îngăduit ăst lucru.

Galdor nu i-a mai iscodit, dar bănuieli avea el, asemenea multora, asupra adevărului nerostit; cu timpul, ciudata soarta a lui Hurin şi Huor a ajuns şi la urechile slugilor lui Morgoth.

Aflând Turgon despre spargerea asediului asupra Angbandului, n-a îngăduit nici unuia din poporul său să plece la război; era încredinţat că Gondolinul era puternic, iar clipa de a-l face cunoscut lumii încă nu sosise. Mai credea însă şi că dacă noldorii nu erau ajutaţi, sfârşitul asediului însemna începutul decăderii lor; astfel că a trimis în taina trupe de gondolidrimi la gurile Sirionului şi pe Insula Balar. Acolo au făurit ei corăbii şi, urmând porunca lui Turgon, au pornit pe mare spre Apusul cel mai îndepărtat, în căutarea Valinorului, pentru a le cere iertare valarilor şi a-i îndupleca să le vină în ajutor; drept călăuză le-au luat pe zburătoarele mării. Dar mările erau sălbatice, întinse cât cuprindeai cu ochii, iar în jurul lor numai neguri şi vrăji; Valinorul era bine tăinuit. Aşa s-a făcut că nici unul dintre trimişii lui Turgon n-a ajuns în Apus, ba mulţi s-au pierdut şi prea puţini s-au înturnat; iar sfârşitul Gondolinului se apropia tot mai mult.

Curând a prins de veste şi Morgoth de cele ce se petreceau şi nu s-a bucurat câtuşi de puţin, în ciuda victoriilor sale; tare ar fi vrut să afle despre soarta lui Felagund şi a lui Turgon. Căci amândoi parcă dispăruseră de pe faţa pământului, cu toate că nu muriseră; şi se temea de ce ar fi putut pune la cale împotrivă-i. Fortăreaţa Nargothrond o ştia după nume, nu însă şi unde se afla ori câți oşteni avea între zidurile sale; despre Gondolin nu avea cunoştinţă, încât gândul la Turgon îl nelinişte încă şi mai mult. Astfel că a trimis şi mai multe iscoade în Beleriand; în schimb, şi-a rechemat oştirile de orci înapoi în Angband, dându-şi seama că nu putea da bătălia finală şi să iasă victorios din ea cu forţele pe care le avea, iar vitejia noldorilor şi puterea oamenilor înarmaţi ce luptau alături de ei erau mult mai mari decât chitise el, oricât ar fi fost de răsunătoare victoria lui în bătălia Bragollach şi în anii ce-au urmat; pe lângă asta, oricât de dureroase parcau pierderile pe care le pricinuise duşmanilor săi, pierderile sale erau la fel de mari; e adevărat că stăpânea Dorthonionul şi Trecătoarea Sirion, dar eldarii se dezmeticeau din năuceala deznădăjduită ce-i cuprinsese şi-ncepeau să recâştige ceea ce pierduseră. S-ar putea zice că Beleriandul cunoscuse timp de câţiva ani un soi de linişte; însă în fierăriile din Angband se trudea mereu.

După trecerea a şapte ani de la a Patra Bătălie, Morgoth a atacat din nou, trimiţând asupra ţinutului Hithlum o oştire numeroasă. Crâncen a fost atacul asupra trecătorilor din Munţii Umbroşi; Eithel Sirion a fost asediată, aici pierind Galdor cel Înalt,

străpuns de o săgeată. Pentru Fingon, Marele Rege, apărase el fortăreaţa aceea; tatăl său, Hador Lorindol, îşi găsise sfârşitul în acelaşi loc, nu cu mult înainte. În schimb, Hurin, fiul său, abia ajuns la vârsta bărbăţiei, însă mult mai puternic şi mai înţelept decât îl arăta vârsta, a izbutit să-i alunge pe orci din Ered Wethrin, pricinuindu-le mari pierderi şi urmărindu-i până departe, prin colbuita pustiiciune a câmpiei Anfauglith.

Regele Fingon voia să împiedice cu orice preţ înaintarea dinspre miazănoapte a oştirii din Angband; bătălia s-a dat chiar pe câmpiile din Hithlum. Mare era oastea lui Fingon, dar şi mai mare cea a duşmanului; iată însă că pe apele Fiordului Drengist s-au ivit multele corăbii ale lui Cirdan; elfii de la Limanuri soseau tocmai la timp ca să atace dinspre apus oştirea lui Morgoth. Orcii s-au pierdut cu firea şi au fugit, eldarii au ieşit victorioşi, iar arcaşii lor călare i-au hăituit pe vrăjmaşi până în Munţii de Fier.

Seniorul Casei lui Hador din Dor-lomin a rămas, de atunci, Hurin, fiul lui Galdor, slujind regelui Fingon. Mai scund decât străbunii săi şi chiar decât propriul fiu, Hurin era neobosit şi vânjos, moştenind în sprinteneală şi-n iuţeală mişcărilor spiţei mamei sale, Hareth din neamul haladinilor. Şi-a luat-o drept soaţă pe Morwen Eledhwen, fiica lui Baragund din Casa lui Beor, cea care a fugit din Dorthonion dimpreună cu Rian, fiica lui Belegund, şi Emeldir, mama lui Beren.

Se povesteşte că tot atunci au pierit şi proscrişii de pe Dorthonion; numai Beren, fiul lui Barahir, a scăpat, cu greu izbutind să ajungă în Doriath.

CAPITOLUL XIX
Despre Beren şi Luthien

Printre poveştile despre durere şi nimicire care au ajuns până la noi din negura acelor zile sunt unele în care, dintre lacrimi, răzbate bucuria şi, de sub umbra morţii, se întrezăreşte lumina nepieritoare. Şi printre aceste istorii, cea mai frumoasă, cea care mângâie auzul elfilor este povestea lui Beren şi a lui Luthien. Din vieţile lor s-a împletit *Balada Leithian, Eliberarea din Robie,* mai lungă decât toate cântările ce istorisesc despre lumea străveche. Doar una singură o întrece; aici însă, povestea lor este spusă cu vorbe mai puţine şi fără să fie cântate.

S-a spus mai înainte ca Barahir n-a vrut să plece din Dorthonion; Morgoth însă îl urmărea pas cu pas, cu gândul să-l răpună, şi-n cele din urmă alături de Barahir n-au mai rămas decât doisprezece dintre oamenii lor. Pădurea din Dorthonion se întindea spre miazăzi şi urca pantele munţilor, până sus, la marginea platoului acoperit cu iarbă măruntă; în partea de răsărit a acelui platou se găsea un lac, Tam Aeluin, înconjurat de tufăriş des. Nici o potecă nu străbătea sălbăticia aceea, căci nimeni nu vieţuise vreodată acolo. Totuşi, dorthonienii preţuiau nespus apele lacului, care erau limpezi şi albastre în timpul zilei, iar noaptea oglindeau stelele; pasămite Melian sfinţise apa aceea în zilele de odinioară. Acolo s-au refugiat Barahir şi proscrişii săi; bârlogul ce şi l-au făcut a rămas ascuns ochilor şi iscoadelor lui Morgoth. Despre faptele lui Barahir şi ale însoţitorilor săi se dusese vestea în cele patru zări; astfel că Morgoth i-a dat poruncă lui Sauron să-i găsească şi să-i răpună.

Printre însoţitorii lui Barahir se afla şi Gorlim, fiul lui Angrim. Pe soaţa lui o chema Eilinel; mare le-a fost iubirea înainte ca năpasta să se abată asupră-le. Întorcându-se din războiul de la hotare, Gorlim şi-a găsit casa jefuită şi părăsită, iar soaţa, dusă; de-o fi fost răpusă ori luată de duşmani, Gorlim n-avea de unde şti. Nu-i mai rămăsese decât să se alăture lui Barahir, dovedindu-se cel mai înverşunat şi mai deznădăjduit dintre însoţitorii săi; inima însă îi era roasă de îndoială, licărind în ea nădejdea că Eilinel nu pierise. Când şi când, pornea de unul singur, în taină, şi se-ntorcea la casa lui ce încă stătea în picioare în mijlocul câmpurilor şi

pădurilor care, odată, fuseseră ale lui; n-a trecut mult şi slugile lui Morgoth au prins de veste.

Cândva, într-un amurg tomnatic, s-a apropiat de casă şi i s-a năzărit că vede o lumină la fereastră; s-a furişat cu băgare de seamă şi a privit înăuntru. Şi numai ce-o vede pe Eilinel, cu faţa suptă de durere şi foame, şi parcă i-aude vocea tânguindu-se că el a părăsit-o. Gorlim a scos un strigăt, dar, în aceeaşi clipă, vântul a stins lumina; lupii au prins a urla şi Gorlim a simţit deodată pe umerii săi mâinile grele ale hăitaşilor lui Sauron. Căzuse în capcana lor; l-au dus în tabără şi l-au chinuit, încercând să-l facă să mărturisească locul unde se ascundea Barahir şi toate drumurile sale. Dar n-au scos nimic de la el. Atunci l-au luat cu binişorul, făgăduindu-i să-l elibereze şi să-l lase să se întoarcă la Eilinel, dacă le va spune ce voiau ei să afle; înnebunit de durerea pricinuită de chinuri şi ars de dorul după soaţa lui, Gorlim a primit să cadă la învoială. De îndată l-au dus în faţa cumplitului Sauron.

— Aud că vrei să te târguieşti cu mine, i-a spus acesta. Ce vrei în schimb?

Gorlim i-a răspuns că voia s-o regăsească pe Eilinel şi, apoi, să fie amândoi lăsaţi să plece unde vor voi; el aşa gândea, că şi Eilinel fusese luată în captivitate.

Auzindu-l, Sauron a zâmbit şi i-a zis:

— Mic e preţul pentru o trădare atât de mare şi aşa şi trebuie să fie. Şi-acum, zi ce vrem noi să aflăm!

Ar fi încălcat Gorlim învoiala dacă ar fi putut, dar, sub privirile necruţătoare ale lui Sauron, a mărturisit tot ce ştia. Sauron a izbucnit în hohote de râs; pe un ton batjocoritor i-a spus lui Gorlim că tot ce văzuse el nu fusese decât o nălucă plăsmuită prin vrăji anume ca să-l prindă pe el în capcană; căci Eilinel era moartă.

— Ruga totuşi ţi-o voi împlini, a mai spus Sauron, căci te vei duce la Eilinel şi nu va mai trebui să mă slujeşti.

Şi l-a ucis fără milă.

Astfel a fost dat în vileag bârlogul lui Barahir, în jurul căruia, mai apoi, Morgoth şi-a ţesut plasa; la ceasurile tăcute dinaintea zorilor, orcii s-au năpustit asupra oamenilor din Dorthonion, răpunându-i pe toţi. Doar unul singur a scăpat – Beren, care fusese trimis de tatăl său într-o misie primejdioasă, anume să-l iscodească pe Duşman ca să afle ce punea la cale. Astfel că el se găsea departe, în câmpie, când a fost atacată ascunzătoarea. Dar, dormind el în pădure, unde-l prinsese noaptea, a visat că hoitarii stăteau câtă frunză şi iarbă pe crengile golaşe ale copacilor din jurul unui lac, şi că din ciocurile lor picura sânge. I s-a mai arătat în visul acela cum, peste apă, venea spre el o arătare ce s-a

dovedit a fi duhul lui Gorlim; i-a vorbit duhul, mărturisindu-şi trădarea şi spunându-i cum fusese răpus, şi, apoi, l-a rugat să plece fără zăbavă ca să-şi prevină tatăl.

S-a trezit Beren şi de îndată a şi pornit prin noapte ajungând la ascunzătoare a doua zi de dimineaţă. Dar, pe măsură ce se apropia, hoitarii s-au înălţat de la pământ şi s-au cocoţat pe ramurile arinilor de lângă Tarn Aeluin cârâind a batjocură.

Beren a îngropat osemintele tatălui său şi a ridicat un gorgan de bolovani deasupra-i, jurând să se răzbune. Mai întâi a luat urma orcilor care-i răpuseseră părintele şi rubedeniile; le-a găsit tabăra la timp de noapte, lângă Fântâna lui Rivil, deasupra Smârcurilor Serech. Traiul în pădure îl deprinsese să umble nevăzut şi neauzit, astfel că s-a apropiat de focul lor pe nesimţite. Căpitanul orcilor tocmai se împăuna cu ceea ce făcuse, ridicând în sus mâna lui Barahir, pe care o retezase pentru a i-o aduce lui Sauron drept mărturie a misiei împlinite. Pe mâna aceea încă se afla inelul dăruit de Felagund. În acea clipă, Beren a ţâşnit din spatele unei stânci şi l-a ucis pe căpitan. A luat mâna şi inelul şi s-a făcut nevăzut; soarta a fost de partea lui, negreşit, căci orcii, luaţi pe nepregătite, s-au pierdut cu firea şi săgeţile lor nu şi-au atins ţinta.

După acea noapte, Beren a mai pribegit timp de alţi patru ani pe meleagurile Dorthonionului ca un proscris singuratic; doar păsările şi sălbăticiunile i-au fost tovarăşi, ajutându-l şi netrădându-l, şi, de atunci, el nu a mai pus carne în gură şi nu a mai răpus nici o vietate din cele care nu-l slujeau pe Morgoth. De moarte nu se temea, dar de captivitate însă da şi, fiind el pe cât de îndrăzneţ, pe atât de deznădăjduit, a izbutit să scape şi de moarte, şi de sclavie; şi despre ce a făptuit el cu vitejie de unul singur s-a auzit în întreg Beleriandul, iar povestea lui a ajuns şi în Doriath. După o vreme, Morgoth a pus un preţ pe capul lui, ca şi pe cel al lui Fingon, Marele Rege al noldorilor; dar orcii mai degrabă fugeau din calea lui Beren, decât să-i pornească pe urme. Aşa că împotriva lui a fost trimisă o oştire, avându-l pe Sauron în frunte; acesta a luat cu sine vârcolaci, sălbăticiuni sângeroase în care sălăşluiau spirite înfiorătoare, întemniţate de el în trupurile acelea.

Întregul ţinut se găsea acum sub stăpânirea răului, tot ce era frumos şi pur îl părăsea, iar Beren era într-atât de hăituit, încât în cele din urmă s-a văzut nevoit să plece din Dorthonion. La vreme de iarnă grea, a lăsat în urmă ţara şi mormântul părintelui său şi, urcând pe culmile Gorgoroth, Munţii Groazei, a desluşit în depărtare ţara Doriath şi a simţit în inimă dorinţa aprigă de a

ajunge în Regatul Ascuns, unde încă nici un picior de muritor nu călcase.

Cumplită a fost călătoria sa spre miazăzi. În hăuri ameţitoare coborau povârnişurile Ered Gorgorothului, scufundându-se în umbre ce se înstăpâniseră acolo dinainte de apariţia Lunii. De la picioarele munţilor pornea sălbăticia Dungortheb, unde se înfruntau vrăjile lui Sauron şi puterea lui Melian, un meleag numai bun ca groaza şi nebunia să se dezlănţuie în voie. Acolo îşi duceau traiul păianjenii, spurcăciunile feroce puite de Ungoliant, ţesându-şi plasele nevăzute în care nimereau fără putinţă de scăpare toate vietăţile; monştri colcăiau pe acolo, aduşi pe lume în bezna dinaintea facerii Soarelui şi pândind cu ochii lor nenumăraţi tot ce mişcă. Nici un suflet de elf sau de om nu se găsea pe meleagul acela bântuit, numai moarte şi iar moarte. Printre faptele mărețe ale lui Beren – şi nu chiar cea mai neînsemnată dintre ele, se numără şi această călătorie, cu toate că el niciodată n-a vorbit cuiva despre ea, temându-se că mintea să nu-i fie din nou cuprinsă de toată groaza aceea; astfel că nimeni nu ştie cum şi-a găsit drumul, de a ajuns pe căi încă nebătute până atunci de picior de om sau de elf, până la hotarele Doriathului. Apoi, a trecut prin labirintul urzit de Melian în jurul regatului lui Thingol, întocmai cum prorocise ea; căci lui îi fusese hărăzită o soartă măreaţă.

În *Balada Leithian* se povesteşte cum a pătruns Beren în Doriath – cu mers împiedicat, încărunţit şi gârbovit că sub povara multor ani de suferinţă, atât de mare fusese chinul îndurat pe drum. Dar rătăcind el prin pădurea Neldoreth – era de-acum vara la ceas târziu de seară, când tocmai răsărea Luna, a întâlnit-o pe Luthien, fiica lui Thingol şi a lui Melian. Fata dansa pe iarba veşnic verde, într-un luminiş de pe malul Râului Esgalduin. În clipa în care a zărit-o, din minte i s-a şters amintirea durerii, iar el a fost învăluit ca de o vrajă; căci Luthien era cea mai frumoasă făptura dintre toţi Copiii lui Iluvatar. Albastru îi era veşmântul, asemenea cerului umbrit de nori, dar ochii îi erau cenuşii, precum seara luminată de stele; mantia-i era brodată cu flori de aur, însă părul îi era negru, aşa cum sunt umbrele amurgului. Aidoma luminii de pe frunzele copacilor, aidoma glasului apelor limpezi, ca stelele de deasupra ceţurilor lumii – astfel îi era strălucirea şi frumuseţea. Pe chip îi stăruia o lumină vie.

Deodată, ea s-a făcut nevăzută; Beren a simţit că-i piere glasul, ca şi când în juru-i se ţesuse o vrajă, şi a prins el a rătăci îndelung prin codru, ca un nebun şi stând mereu la pândă, asemenea unei sălbăticiuni, căutând-o pe fată. În inima lui îi dăduse numele de Tinuviel, Privighetoarea, fiica amurgului, în graiul Elfilor Cenuşii,

căci alt nume pentru ea nu ştia. Şi, la un moment dat, a zărit-o, în depărtare, ca pe o frunză purtată de vânturile toamnei sau ca pe o stea în vârful dealului, la vreme de iarnă, dar picioarele parcă îi erau priponite cu un lanţ.

Şi au venit şi zorii unei dimineţi în prag de primăvară; Luthien dansa pe coama unui deal înverzit; şi, dintr-o dată, a început să cânte. Arzător îi era cântul, ca o săgeată pătrundea în inimă, aşa cum e şi cântul privighetorii ce se înălţă dintre porţile nopţii şi-şi revărsă glasul printre stelele ce pălesc atunci când apare soarele de dincolo de zidurile lumii; cântul lui Luthien a desfăcut lanţurile iernii, apele îngheţate au căpătat glas şi, pe unde călcau paşii ei, florile răsăreau din pământul rece.

Atunci s-a risipit şi vraja muţeniei ce-l încătuşase pe Beren, şi el a strigat-o pe numele de Tinuviel; pădurile au purtat numele până departe. Fata s-a oprit locului, mirată, şi nu a mai fugit când Beren s-a apropiat de ea. Dar, când l-a privit, soarta lui Luthien a fost pecetluită, căci din acea clipă l-a iubit; i s-a strecurat însă din îmbrăţişare şi a dispărut din faţa ochilor lui tocmai când se crăpa de ziuă. Beren s-a prăbuşit la pământ fără simţire, asemenea cuiva răpus de fericire şi de durere totodată; şi a rămas acolo, cufundat într-un somn adânc, pierdut parcă într-o genune de umbră, iar când s-a trezit, trupul îi era rece ca stânca, iar inima, pustiită şi părăsită. Cu mintea rătăcită, se-mpleticea ca un om lovit dintr-o dată de orbire, care încearcă să prindă cu mâinile lumina dispărută fără veste. Astfel a început el să răscumpere cu suferinţă soarta ce-i fusese hărăzită; şi-n soarta asta a lui a fost prinsă şi Luthien, ea, cea nemuritoare, care trebuia să împărtăşească soarta lui de muritor, liberă fiind să primească lanţurile ce-l legau pe el; ci suferinţa ei era mai mare decât orice suferinţă trăită vreodată de eldalieni.

Dincolo de orice speranţă s-a întors ea la Beren în bezna în care se cufundase el, în Regatul Ascuns, în vremurile acelea de demult, şi ea şi-a pus mâna într-a lui. Şi, de atunci, de multe ori a venit ea la el şi în taină au hălăduit împreună prin codri, cât a fost primăvara de lungă şi până-n vară şi nici că au mai fost Copii ai lui Iluvatar la fel de fericiţi ca ei doi, cu toate că timpul hărăzit lor a fost atât de scurt.

Căci mai era cineva care o iubea pe Luthien, anume Daeron, bardul, care a urmărit-o pe fată şi a văzut-o întâlnindu-se cu Beren, iar, apoi, i-a trădat lui Thingol. S-a mâniat cumplit Regele auzind acestea – o îndrăgea pe Luthien mai presus de orice pe lume; pentru el, ea îi întrecea pe toţi prinţii elfilor; cât despre oamenii muritori, pe aceştia nu-i îngăduia nici măcar să-l

slujească. Buimăcit şi amărât de veste, i-a vorbit lui Luthien, dar ea n-a vrut să recunoască nimic, până când Regele nu s-a jurat că nu-l va întemniţa şi nu-l va ucide pe Beren. În schimb, şi-a trimis slujitorii să-l prindă şi să-l aducă la Menegroth ca pe un răufăcător de rând; numai că Luthien a fost mai iute decât ei şi, ducându-se la Beren, l-a luat cu sine şi l-a adus în faţa tronului lui Thingol ca pe un oaspete ales.

Thingol l-a privit pe Beren cu dispreţ şi mânie, iar Melian a rămas tăcută.

— Cine eşti tu care vii aici ca un hoţ şi cutezi să te apropii neîncătușat de tronul meu?

Înspăimântat de toată măreţia aceea ce-o vedea în Menegroth şi de măreţia lui Thingol, Beren parcă-şi înghiţise limba. Aşa că a răspuns Luthien în locul lui:

— Este Beren, fiul lui Barahir, seniorul seminţiei oamenilor, duşman neîntrecut al lui Morgoth, despre ale cărui fapte toate cântecele vorbesc, până şi cele ale elfilor.

— Să-l aud pe Beren zicându-mi acestea! a cerut Thingol. Ce cauţi aici, muritorule nefericit, şi pentru care pricină ţi-ai părăsit meleagul ca să pătrunzi aici, unde celor ca tine nu le este îngăduit? Prin puterea pe care-o am, pot să dau poruncă să-ţi fie aspru pedepsită sfruntarea şi nesocotinţa. Poţi tu să-mi spui de ce să nu fac astfel?

Atunci Beren a ridicat ochii şi a întâlnit privirea lui Luthien; apoi s-a uitat la Melian şi, dintr-o dată, i s-a părut că vorbele îi veneau pe buze de parcă ar fi fost ale sale. Frica l-a părăsit, luându-i locul mândria celei mai vechi case a seminţiei oamenilor, astfel că a spus:

— Rege Thingol, soarta e cea care m-a adus aici, înfruntând primejdii cărora prea puţini, chiar şi dintre elfi, le-ar ţine piept. Iar aici am găsit ce nici cu gândul nu visasem, dar, de-acum, ce-am găsit al meu va rămâne pentru totdeauna. Căci e mai presus de tot argintul şi aurul de pe lume, mai presus de toate giuvaierurile. Nici stâncă, nici oţel, nici focurile lui Morgoth ori toate puterile regatelor elfeşti nu-mi vor putea lua comoara pe care o doresc. Căci Luthien, fiica ta, este cea mai frumoasă dintre toţi Copiii Lumii.

În sala tronului s-a lăsat atunci tăcerea, căci cei care se aflau acolo au fost cuprinşi, deopotrivă, de uluială şi teamă, gândind că Beren va fi ucis. Dar Thingol a vorbit:

— Moartea ţi-ai chemat-o cu aste vorbe; şi ai fi răpus pe loc, de nu m-aş fi pripit să fac un legământ; amarnic mă căiesc, corcitură

muritoare, care te-ai învăţat pe cele meleaguri ale lui Morgoth să te furişezi asemenea iscoadelor şi sclavilor lui.

— La moarte mă poţi trimite, fie de-o merit, au ba; nu-ţi îngădui însă a mă face corcitură, iscoadă şi sclav. Pe inelul lui Felagund, pe care acesta i l-a dăruit lui Barahir, părintele meu, pe câmpul de bătălie de la Miazănoapte, neamului meu nu i-au fost spuse astfel de vorbe de către nici un elf fie acela rege, fie oricare altul.

Mândră i-a fost spusa şi toţii ochii s-au aţintit asupra inelului, căci îl ridicase în sus şi pe el scăpărau nestematele verzi făurite de noldori în Valinor. Avea inelul acela formă a doi şerpi cu ochi de smaralde, iar capetele li se întâlneau sub o coroană de flori de aur, pe care unul o ţinea pentru a fi devorată de celălalt; astfel arăta însemnul lui Finarfin şi al spiţei sale. Atunci Melian s-a aplecat către Thingol şi, în şoaptă, l-a sfătuit să-şi uite mânia.

— Căci nu de mâna ta va cădea răpus, a mai susurat ea, iar soarta-i, chiar de se va împleti cu a ta, îl va purta departe şi, în cele din urmă, va fi liber. Ascultă-mi povaţa!

Thingol însă a privit-o tăcut pe Luthien şi, în sinea lui, astfel a gândit: „Nefericită seminţie a oamenilor, vlăstare ale unor seniori de nimic şi regi de-o clipă, cum de mai puteţi trăi după ce asemenea făpturi v-au atins?” Apoi, rupând tăcerea, a zis:

— Văd inelul, fiu al lui Barahir, şi înţeleg că eşti mândru şi crezi că eşti puternic. Dar faptele unui părinte, chiar dacă la porunca mea au fost împlinite, nu-s de ajuns pentru a o cuceri pe fiica lui Thingol şi-a lui Melian. Ia aminte! Şi eu îmi doresc o comoară ce nu mi-e îngăduită. Căci giuvaierul ce-l poftesc de stâncă şi oţelul, şi focurile lui Morgoth e păzit împotriva tuturor regatelor elfeşti. Aud dară că piedici de-acest soi nu te ţin locului. Te du, atunci! Adu-mi în mâna ta un silmaril din coroana lui Morgoth; iar, apoi, dacă va voi Luthien poate să-şi pună mâna într-a ta. Atunci abia îţi va fi îngăduit să-mi iei giuvaierul; şi, cu toate că soarta Ardei în silmarili se află, darul meu ţi se va părea generos.

Cu aceste vorbe Thingol a pecetluit căderea Doriathului împlinind blestemul lui Mandos. Iar cei care l-au auzit pe Thingol au înţeles că Regele îşi împlinea jurământul şi, totodată, îl trimitea pe Beren la moarte; ştiau, vezi bine, că degeaba se străduiseră noldorii înainte ca Asediul să fi fost spart, tot nu izbutiseră să vadă măcar de la distanţă strălucitorii silmarili ai lui Feanor. Încrustate erau nestematele în Coroana de Fier şi păzite în Angband cu mai multă străşnicie decât orice altă comoară; împrejuru-le străjuiau balrogii, suliţe făr’ de număr fuseseră ridicate drept pavăză, zăbrele groase şi ziduri de netrecut, iar, peste toate, puterea întunecată a lui Morgoth.

Beren însă a izbucnit în râs:

— Pentru nimica toată îşi vând fiicele regii elfilor; pentru nestemate şi altele asemenea făurite cu meşteşug. Dar dacă asta ţi-e voia, Thingol, ţi-o voi împlini. Şi când ne vom întâlni din nou, mâna mea va ţine un silmaril din Coroana de Fier, căci încă n-ai văzut ce poate Beren, fiul lui Barahir.

Zicând acestea, a privit-o în ochi pe Melian care stătea fără să scoată un cuvânt; apoi, şi-a luat rămas-bun de la Luthien Tinuviel, s-a înclinat în faţa lui Thingol şi Melian şi, îndepărtând gărzile din jurul lui, a părăsit de unul singur fortăreaţa Menegroth.

Abia acum a vorbit Melian, spunându-i lui Thingol:

— Cu vicleşug te-ai priceput să vorbeşti, mărite Rege. Dacă însă e să-mi cred ochilor, rău îţi va fi oricum, chiar dacă Beren izbândeşte ori nu în ceea ce i-ai cerut să facă. Căci astfel ai pecetluit ursita fie a fiicei tale, fie a ta. Iar Doriathul va fi prins în soarta unui regat mult mai puternic.

Dară Thingol i-a răspuns:

— Eu nu îi vând elfilor ori oamenilor pe cei pe care-i iubesc şi preţuiesc peste măsură. Şi de-ar fi nădejde ori teamă că Beren se va înturna viu în Menegroth, n-ar mai vedea el acum lumina de pe boltă, cu tot jurământul pe care l-am făcut!

Luthien a rămas tăcută şi, din acel ceas, nu i s-a mai auzit cântul în Doriath. O tăcere ameninţătoare s-a lăsat peste păduri, iar umbrele s-au alungit în regatul lui Thingol.

În *Balada Leithian* se povesteşte că Beren a străbătut regatul Doriath fără să întâmpine nici o piedică, şi în cele din urmă, a ajuns în ţinutul Heleşteielor Amurgului şi al Smârcurilor Sirionului; lăsând în urmă ţara lui Thingol, a urcat culmile aflate deasupra Cascadei Sirion, unde râul se prăbuşea cu mare vuiet în albia subpământeană. De acolo a privit spre apus şi prin negurile şi perdelele de ploaie ce stăteau agăţate de vârfurile acelor dealuri, a zărit Talath Dirnenul, Câmpia Străjuită, ce se întindea între Sirion şi Narog; iar, dincolo de ea, a desluşit platourile Taur-en-Faroth ce se înălţau deasupra fortăreţei Nargothrond. Amărât, fără de speranţă ori vreun semn călăuzitor, Beren a hotărât să-şi îndrepte paşii într-acolo.

Câmpia aceea era tot timpul străjuită de elfii din Nargothrond; la hotarele sale fiecare deal avea în vârf turnuri tăinuite; arcaşi se mişcau nevăzuţi şi neauziţi prin codri şi pe întinderea şesului. Săgeţile nu-şi greşeau niciodată ţinta, încât nimic nu putea pătrunde pe acele meleaguri fără îngăduinţa lor. Astfel că Beren a fost zărit de la mare depărtare cum cobora la vale, şi moartea îi

dădea târcoale. Dar ştiind ce primejdie îl paşte, el ţinea inelul lui Felagund ridicat deasupra capului; şi cu toate că nu vedea nici un suflet viu cât cuprindea cu ochii, atât de bine se ascundeau străjuitorii, simţea că este urmărit, aşa că a strigat:

— Eu sunt Beren, fiul lui Barahir, prietenul lui Felagund. Duceţi-mă la Rege!

Auzindu-l, vânătorii nu l-au răpus, ci l-au împresurat pe furiş, poruncindu-i să se oprească locului. Abia acum au văzut mai bine inelul; s-au înclinat în faţa lui, cu toate că Beren arăta ca vai de lume, buimac şi istovit peste poate. Apoi l-au dus mai întâi spre miazănoapte, după care spre apus, dar numai pe timp de noapte, ca nu cumva să prindă cineva de veste pe unde ducea drumul. La acea vreme nici un vad sau pod nu trecea peste Narog în dreptul porţilor fortăreței Nargothrond; dar mai către miazănoapte, unde Ginglith se unea cu Narog, torentul era mai domol. Acela era locul de trecere; de acolo, elfii şi Beren au apucat-o din nou spre miazăzi, sub lumina lunii, până la porţile negre ale fortăreţei lor ascunse.

Astfel a ajuns Beren în faţa Regelui Finrod Felagund; iar Felagund l-a recunoscut pe dată, netrebuindu-i nici un inel ca să-şi aducă aminte că Beren era înrudit cu Beor şi Barahir. S-au aşezat la sfat în spatele uşilor închise, iar Beren i-a povestit despre moartea lui Barahir şi despre toate prin câte a trecut în Doriath; când şi-a amintit de Luthiean şi de zilele lor fericite, a izbucnit în plâns. Felagund l-a ascultat şi ce auzea îl umplea de mirare, dar şi de nelinişte; înţelegea prea bine că legământul pe care-l făcuse avea acum să-i aducă moartea, aşa cum îi spusese lui Galadriel, demult, ca o prevestire. Cu inima îngreunată i-a vorbit el lui Beren, spunându-i:

— E limpede că Thingol îţi doreşte moartea; numai că ursita aceasta nu-i după cum voieşte el, ci a fost sorocită de Legământul lui Feanor. Un jurământ al urii a blestemat silmarilii: e de ajuns să-i dai glas dorinţei de-a avea nestematele, ca să stârneşti din amorţeală o putere neînchipuit de mare; decât să ştie că fie şi un singur silmaril a încăput pe mâna altcuiva, fiii lui Feanor sunt în stare se nimicească toate regatele elfilor, până acolo îi împinge Legământul făcut. Unde mai pui că Celegorm şi Curufin aici vieţuiesc, în casa mea; şi-oi fi eu fiul lui Finarfin şi Rege, dar ei au ajuns să aibă putere mare în regat şi au atras sub cârmuirea lor pe mulţi dintr-ai noştri. Mi s-au dovedit prieteni de câte ori am avut nevoie, dar mă tem că pe tine nici cu dragoste şi nici cu milostenie nu te vor primi, de vor afla ce anume cauţi. Eu însă nu-mi voi călca jurământul; şi uite-aşa suntem cu toții prinşi în capcană.

Apoi Regele Felagund le-a vorbit supuşilor săi, amintindu-le de faptele lui Barahir şi de legământul pe care el însuşi îl făcuse; le-a spus răspicat că era de datoria lui să-l ajute pe fiul lui Barahir în acel ceas de restrişte pentru el şi că aştepta din partea căpitanilor săi să i se alăture. S-a ridicat atunci din mulțime Celegorm şi, trăgând sabia din teacă, a strigat:

— Fie el prieten ori vrăjmaş, demon de-al lui Morgoth ori elf, ori copilandru al oamenilor, fie orice altă fiinţă sau vieţuitoare de pe Arda, nici o pravilă sau dragoste, nici o frăţie a infernului sau Putere a Valarilor, şi nici un vicleşug vrăjitoresc nu-l va apăra de ura neîndurătoare a fiilor lui Feanor, dacă va lua ori va găsi vreun silmaril şi-l va păstra asupra sa. Căci silmarilii numai ai noştri sunt, până la sfârşitul lumii.

Multe alte vorbe a mai spus el atunci, la fel de grăitoare pe cât fuseseră, cu un timp în urmă, cele rostite de tatăl său în Tirion, care îi aţâţaseră pe noldori să se răzvrătească. După Celegorm a vorbit Curufin, mai blând, dar cu aceeaşi hotărâre, trezind în minţile elfilor vedenia războiului şi a nimicirii fortăreţei Nargothrond. Atâta frică a încuibat el în inimile lor, încât mult timp după aceea, anume până în vremea lui Turin, nici un elf al acelui regat n-a mai primit să meargă la luptă deschisă; pe străini aveau să-i urmărească pe furiş, să-i încolţească în ambuscade, să-i răpună cu vrăji şi vârfuri otrăvite, uitând de orice legătură de rudenie. Astfel aveau să-şi piardă ei vitejia şi libertatea elfilor de odinioară, iar meleagul lor să se întunece.

Până una-alta, şuşoteau între ei cum că fiul lui Finarfin nu era un vala îndrituit să le poruncească; aşa că şi-au întors feţele de la el. Blestemul lui Mandos însă nu i-a iertat în acele clipe pe fraţi; sufletele li s-au întunecat şi gânduri nefaste au pus stăpânire pe ei. Ce-ar fi – şi-au spus ei – să-l lase pe Felagund să plece de unul singur şi să-şi găsească moartea, şi, după aceea, să urce ei pe tronul regatului Nargothrond; căci – nu-i aşa – ei se trăgeau din cea mai veche spiţă a prinţilor noldorilor.

Văzându-se părăsit de căpitanii lui, Felagund şi-a scos de pe cap coroana de argint a regatului Nargothrond şi a aruncat-o la picioare, spunând:

— Liberi sunteţi să vă încălcaţi jurământul de credinţă ce mi l-aţi făcut; eu nu mi-l voi călca pe-al meu. Dacă totuşi se află printre voi vreunul asupra căruia nu a pogorât umbra blestemului nostru, poate că tot se vor găsi câţiva care să mă urmeze, ca să nu mă duc de unul singur, ca un cerşetor gonit de la porţile oraşului.

Zece au fost cei care i s-au alăturat; căpetenia lor, pe nume Edrahil, s-a aplecat şi a ridicat coroana, sfătuindu-l pe Felagund să o dea, până la întoarcerea sa, unui majordom.

— Căci îmi vei rămâne rege şi lor aşijderea, orice s-ar întâmpla, a mai spus Edrahil.

I-a ascultat sfatul Felagund şi a dat coroana regatului Nargothrond fratelui său, Orodreth, spre a cârmui în locul său. Fără să scoată o vorbă, Celegorm şi Curufin au părăsit sala, zâmbind.

Felagund şi Beren au pornit la drum într-o seară de toamnă, părăsind fortăreaţa Nargothrond alături de cei zece însoţitori ai lor; au luat-o de-a lungul Râului Narog, în sus, spre izvoare, care porneau din Cascada Ivrin. La poalele Munţilor Umbroşi au dat peste tabăra unei cete de orci, pe care, în aceeaşi noapte, i-au răpus până la ultimul; după care le-au luat toate armele şi veşmintele. Mulţumită iscusinţei lui Felagund, apăreau acum cu toţii cu înfăţişare de orci şi astfel au înaintat până departe, pe drumul spre miazănoapte, pătrunzând în trecătoarea apuseană ce despărţea Ered Wethrin de podişul Taur-nu-Fuin. Însă Sauron, care stătea de strajă în turnul sau, i-a zărit şi ceva din felul lor de a merge l-a făcut să se uite mai cu băgare de seamă: prea grăbiţi păreau, unde mai pui că nici nu s-au oprit să spună încotro se îndreptau şi ce treabă îi mâna cu atâta zor, aşa cum suna porunca pentru toţi slujitorii lui Morgoth, care treceau pe acel drum. Aşa că şi-a trimis străjerii să-i prindă şi să-i aducă în faţa lui.

Ce a urmat a rămas pomenit în cântece. Căci Felagund şi Sauron s-au înfruntat în cântece şi în putere, iar Regele s-a dovedit neînchipuit de măiestru; numai că Sauron era desăvârșit în meşteşugul său. Iată cum spune *Balada Leithian:*

„Un cântec începu, de vrăjitor.
Un cântec ce dezbină, se-nfige şi trădează.
Dezvăluie o taină, goleşte şi înșală -
Când Felagund, sub vrajă clătinat,
Răspunse cu un cântec al luptei lui, statornic,
Şi neclintit când lupta îi cere neclintire,
Un cântec al încrederii depline,
Al tainelor şi-al forţei unui munte.
Cântec de fugă şi de libertate.
Cu forme care-şi schimbă-nfățișarea
În ocoliri de mreje şi capcane.
Şi temniţe cu porţi zvârlite-n lături

Sub lanţuri şi zăvoare sfărâmate.

Şi cântecul creştea fără-ncetare
Un val purtat încoace şi încolo.
Se cufundă, se ridică-n vârtejuri
Şi cum creştea din ce în ce mai tare
În legănarea lui neîntreruptă
Şi Felagund se aruncă în luptă -
În cântecul şi-n vorbă-i fermecată
Îşi adunau şi Elfii puterea lor deodată.
În înserare, păsări se auzeau cântând
Prin Nargothrond, departe, şoptind din când în când.
Şi mult mai de departe, de către Asfinţit
Venea suspinul Mării, târziu, neliniştit
Peste nisipuri parcă bătute-n pietre rare
În ţara Elfilor, în înserare.

Apoi amurgul se dădu învins
Şi-o-ntunecime deasă, fără margini
Cuprinse Valinorul şi-l prefăcu în sânge
Acolo, între valuri, unde-au ucis Noldorii
Pe Călăreţii Marii Înspumate
Şi le-au furat corăbiile albe
Dintr-un liman încins de felinare.
Vuieşte vântul, corbii croncănesc
Şi lupii urlă. Se aud gheţarii
Cum mormăie scrâşnind în gura Mării.
Captivii în Angband jelesc de moarte
Şi tunete vuiesc şi focuri ard...
Fără putere, lângă tron ajuns,
În noapte Felagund se prăbuşeşte!”

Atunci Sauron le-a smuls veşmintele orceşti şi ei au rămas în faţa lui, despuiaţi şi înspăimântaţi. Îi dăduse în vileag Sauron, dar numele şi ţinta călătoriei lor n-a reuşit să le afle. Aşa că i-a aruncat într-un puţ adânc şi întunecos, unde nu se auzea nici pasărea în zbor, şi a ameninţat că-i va răpune cu cruzime de nu se va găsi vreunul dintre ei să-i dezvăluie adevărul. Când şi când, prizonierii zăreau doi ochi scăpărând în întuneric: în clipa următoare, un vârcolac se repezea la unul dintre însoţitori şi-l sfâşia în bucăţi; cu toate acestea, nici unul dintre ei nu şi-a trădat stăpânul.

Când Sauron l-a aruncat pe Beren în puţ, Luthien a simţit cum inima i se îngreunează de groază. S-a dus îndată la Melian, s-o

întrebe ce semn putea fi acesta, iar Melian i-a spus că Beren zăcea în temniţele din Tol-in-Gaurhoth, fără speranţă de a scăpa. Înţelegând Luthien că nu putea aştepta ajutor de la nimeni de pe pământ, a hotărât să fugă din Doriath şi să se ducă ea însăşi să-l salveze pe Beren. Înainte de a pleca, s-a gândit totuşi să încerce să-l înduplece pe Daeron să o însoţească. Numai că acela care trădează o dată, trădează şi a doua oară. Auzind ce voia Luthien să facă, bardul s-a dus la Rege şi i-a dezvăluit totul. Thingol l-a ascultat înmărmurit şi înfricoşat. Cu nici un chip n-ar fi vrut s-o lipsească pe copila sa de lumina soarelui, căci asta ar fi însemnat pieirea ei, dar nici s-o lase să plece nu voia, aşa că a pus să se zidească o casă din care ea să nu poată scăpa. Nu departe de porţile fortăreţei Menegroth se înălța cel mai măreţ dintre toţi copacii Pădurii Neldoreth, o pădure de fagi ce se întindea pe toată jumătatea de miazănoapte a regatului. Hirilom se numea fagul uriaş şi avea trei trunchiuri, la fel de groase, cu scoarţa netedă şi neînchipuit de înalte; primele ramuri se aflau mult deasupra pământului. Între trunchiurile sale, sus-sus de tot, a fost durată o casă de lemn, aşa după cum poruncise Thingol, şi acolo au urcat-o pe Luthien şi au închis-o înăuntru; apoi, au luat scările şi au pus strajă în jurul copacului, pentru ca nimeni să nu poată ajunge la ea, decât doar servitorii lui Thingol, care-i duceau, când şi când, cele trebuincioase.

Balada Leithian povesteşte cum a reuşit Luthien să scape din casa din Hirilom; prin vrăji numai de ea ştiute, şi-a făcut părul să crească până-n pământ şi-ncă o dată pe-atât, şi din el şi-a ţesut o mantie neagră ce-i acoperea frumuseţea asemenea unei umbre şi care avea puterea să-l adoarmă pe cel ce-o privea. Din şuviţele rămase a împletit o funie, a legat-o de cerceveaua ferestrei şi i-a dat drumul în jos, spre pământ; capătul funiei a ajuns chiar până deasupra străjerilor, care pe loc au căzut într-un somn adânc. Luthien era acum liberă să coboare din închisoarea ei şi, învelită în mantia de umbră, a scăpat de orice privire iscoditoare şi a dispărut din Doriath.

Întâmplarea a făcut că tocmai atunci Celegorm şi Curufin să fie la vânătoare pe Câmpia Străjuită, şi-asta pentru că Sauron, bănuitor peste poate, trimisese mulţi lupi în ţinuturile elfilor. Aşa că fraţii şi-au luat cu ei câinii, au încălecat pe cai şi au pornit să vâneze lupi; în sinea lor îşi spuneau că, cine ştie, poate până se-ntorc aud şi ceva veşti despre Regele Felagund. În fruntea haitei care-l urmă pe Celegorm se afla Huan, un câine care nu se născuse pe Pământul de Mijloc, ci venise din Tirionul Binecuvântat; Orome i-l dăduse lui Celegorm în Valinor, cu mult

timp în urmă, şi acolo, înainte să se abată răul pe acel meleag, câinele ascultase întotdeauna de chemarea cornului stăpânului. Apoi, l-a urmat pe Celegorm în surghiun şi i-a fost tovarăş credincios; din această pricină şi el era sortit să îndure aceeaşi soartă nefericită ca şi noldorii, fiind hărăzit morţii, dar numai după ce avea să-l înfrunte pe cel mai fioros lup care trăise vreodată pe pământ.

Huan a fost cel care a găsit-o pe Luthien în vreme ce zbura ca o umbră surprinsă de lumina zilei, pe sub coroanele copacilor, într-un răstimp când Celegorm şi Curufin se odihneau nu departe de fruntariile apusene ale Doriathului. Nimic nu putea scăpa privirilor şi mirosului lui Huan, nici o vrajă nu avea puterea să i se opună, iar de dormit, nu dormea nici o clipă, fie noapte, fie zi. Huan a adus-o pe Luthien la Celegorm, iar ea, aflând că Celegorm era un prinţ al noldorilor şi vrăjmaş al lui Morgoth, s-a bucurat nespus şi fără teamă şi-a dat deoparte mantia şi s-a arătat sub adevărata ei înfăţişare. Atât de mare era neaşteptata ei frumuseţe sub lumina soarelui, încât Celegorm s-a îndrăgostit de ea pe loc; fără să-şi dezvăluie sentimentele, i-a vorbit cu vorbe frumoase şi i-a promis ajutorul său dacă va merge cu el în Nargothrond. Însă nu i-a dat prin nimic a înţelege că ştia despre Beren şi despre ţinta călătoriei lui sau că toată această poveste îl privea pe el însuşi îndeaproape.

Prin urmare, fraţii au pus capăt vânătorii şi s-au întors în Nargothrond. Numai că, odată ajunşi aici, Luthien a fost din nou trădată; au dus-o într-o încăpere unde avea să stea singură-singurică, i-au luat mantia şi nimeni altcineva nu putea intra la ea, în afară de cei doi fraţi, Celegorm şi Curufin. După socoteala lor, Beren şi Felagund n-aveau să mai scape niciodată din temniţă, iar ei chiteau să-l lase pe rege să piară, pe Luthien s-o ţină ostatică şi să-l forţeze pe Thingol să i-o dea de soaţă lui Celegorm. Astfel, puterea lor avea să sporească, iar ei deveneau cei mai mari prinţi ai noldorilor. Cât despre silmarili, nu aveau de gând să-i ia înapoi nici prin vrăji şi nici prin luptă, dar nici pe alţii nu voiau să-i lase să le dea de urmă, până nu vor fi ajuns stăpâni peste toate regatele elfilor. Orodreth n-avea puterea să le stea împotrivă: avuseseră ei, fraţii, grijă să-ntoarcă poporul din Nargothrond de partea lor. Astfel că Celegorm n-a mai stat pe gânduri, ci de îndată a şi trimis soli la Thingol, ca să ceară mâna lui Luthien în numele lui.

Huan însă era bun la suflet şi îi căzuse dragă Luthien din primul ceas al întâlnirii lor, încât captivitatea ei îl îndurera. Adeseori venea în încăperea în care stătea ea, iar noaptea se întindea în faţa uşii, simţind că răul ajunsese în Nargothrond. În

singurătatea ei, Luthien îi vorbea adesea lui Huan, povestindu-i despre Beren care era prietenul tuturor pasărilor şi sălbăticiunilor ce nu-l slujeau pe Morgoth. Huan înţelegea tot ce-i spunea ea, căci pricepea graiul tuturor fiinţelor ce aveau glas; lui însuşi însă îi era ursit să vorbească doar de trei ori în viaţă.

Şi-n timp ce-o asculta pe Luthien, Huan se frământa cum ar putea s-o ajute pe fată. Într-o noapte, a venit la ea, i-a adus mantia şi, prinzând pentru prima oară glas, i-a spus ce să facă. Apoi a călăuzit-o pe căi tainice până au ieşit din Nargothrond şi, de acolo, au pornit-o amândoi spre miazănoapte. Huan şi-a lăsat deoparte mândria şi i-a îngăduit lui Luthien să i se urce în spinare, aşa cum îi călăreau uneori orcii pe lupii cei mari. Astfel au putut să înainteze cu repeziciune, căci Huan putea să gonească neobosit, asemenea vântului de iute.

În ăst timp, Beren şi Felagund zăceau în beciurile lui Sauron. Rămăseseră singuri, tovarăşii lor de drum pieriseră cu toţii. Sauron se gândea că pe Felagund să-l ucidă ultimul – înţelesese el de bună seamă, că Felagund era un noldor cu puteri mari şi înţelepciune aşijderea şi, negreşit, el deţinea taina călătoriei în care porniseră. Dar, când a venit vârcolacul să-l sfâşie pe Beren, Felagund şi-a strâns toate puterile şi şi-a frânt legăturile; apoi, s-a repezit la vârcolac şi s-a luptat cu el din răsputeri până când, în cele din urmă, a izbutit să-l ucidă cu mâinile sale şi să-l sfâşie cu dinţii. Dar şi el era plin de răni adânci şi, simţind că i se apropie sfârşitul, i-a spus lui Beren:

— Mă duc acum spre lunga mea odihnă în sălile nepieritoare de dincolo de mări şi de Munţii Aman. Multă vreme va trece până ce mă voi afla din nou printre noldori; îmi vine să cred că tu şi cu mine nu ne vom mai vedea vreodată, nici în moarte, nici în viaţă, căci ursitele seminţiilor noastre nu-s asemenea. Rămâi cu bine!

Acolo a murit Felagund, în bezna de pe Insula Tol-in-Gaurhoth, al cărei turn semeţ el însuşi îl construise. Astfel şi-a împlinit jurământul Regele Finrod Felagund, cel mai chipeş şi mai îndrăgit vlăstar al spiţei lui Finwe. Iar Beren şi-a jelit prietenul, cuprins de deznădejde.

Tocmai în acel ceas a ajuns şi Luthien. Oprindu-se ea pe podul ce ducea la insula lui Sauron, a început să cânte un cântec pe care nici un zid de piatră nu-l putea stăvili. L-a auzit şi Beren, dar i s-a părut că visează, căci, dintr-o dată, stelele bolţii străluceau deasupra lui, iar privighetorile triluiau în copaci. Cu toate acestea, a răspuns cu un cântec de sfruntare, de el însuşi făcut întru lauda celor Şapte Stele, Secera Valarilor, pe care Varda le aninase pe

bolta de la Miazănoapte ca semn al căderii lui Morgoth. Dar cântărea l-a istovit atât de tare, încât s-a prăbuşit fără vlagă în întunecime.

Luthien i-a auzit glasul şi a-nceput să cânte un cântec încă şi mai pătrunzător, făcându-i pe lupi să urle şi insula să se cutremure. În turnul său înalt, unde stătea cufundat în gânduri întunecate, Sauron a zâmbit la auzul glasului lui Luthien; ştia că este fiica lui Melian, mai frumoasă ca oricare alta, şi-auzise de cântecele ei vrăjite, căci faima lor de mult trecuse peste hotarele Doriathului. Cu atât mai bine, şi-a zis el, o va lua prizonieră şi i-o va duce plocon lui Morgoth, care, negreşit, îl va răsplăti cu asupra de măsură.

Aşa că a trimis un vârcolac pe pod. Huan l-a sfâşiat fără să clipească. Sauron a mai trimis unul şi încă unul, şi-apoi altu şi alţii; Huan îşi înfigea pe rând colţii în beregata fiecăruia şi-l răpunea înainte s-apuce să schelălăie. Văzând acestea, Sauron l-a trimis chiar pe Draugluin, o fiară a spaimei, vlăstar al ticăloşiei, cel mai mare şi mai de temut dintre toţi vârcolacii din Angband, a căror căpetenie era. Cumplită îi era puterea; iar lupta dintre Huan şi Draugluin a fost lungă şi sălbatică. Într-un târziu, Draugluin a scăpat cumva din colţii lui Huan şi a fugit înapoi, în turn, murind la picioarele lui Sauron; dar, înainte de a-şi da sufletul, i-a spus stăpânului său:

— Acolo jos e Huan!

Sauron ştia prea bine, ca toţi de pe acel meleag, ce soartă îi fusese hărăzită câinelui din Valinor şi s-a gândit să-i grăbească el sfârşitul, cu mâinile sale. Şi-a luat înfăţişare de vârcolac, cel mai înfricoşător care bântuise vreodată lumea, şi a coborât din turn, hotărât să elibereze podul de cei doi nepoftiţi.

Atât de cumplit era în toată alcătuirea lui, încât Huan a sărit în lături. Sauron s-a repezit spre Luthien; înfricoşată de spiritul feroce ce răzbătea din ochii lui şi ameţită de duhoarea respiraţiei sale, Luthien s-a prăbuşit fără simţire la pământ. Dar chiar înainte de a cădea, a reuşit să-şi fluture poala mantiei pe dinaintea ochilor haini, făcându-l pe Sauron să se poticnească, lovit de un val de ameţeală. Atât i-a trebuit lui Huan. Dintr-un salt a fost lângă Sauron şi o luptă crâncenă s-a încins între câine şi vârcolac. Urletele şi chelălăiturile lor au umplut văzduhul, dealurile s-au cutremurat şi străjerii de pe coastele munţilor Ered Wethrin s-au înfiorat, cuprinşi de deznădejde.

Dar nu era vrăjitorie ori magie, colţ sau venin, meşteşug demonic ori putere de sălbăticiune care să-l poată învinge pe Huan din Valinor; într-un târziu, a reuşit să-şi împlânte colţii în grumazul

vrăjmaşului şi să-l ţintuiască la pământ. Iute şi-a schimbat Sauron înfăţişarea, din vârcolac în şarpe şi din monstru în forma lui obişnuită; dar tot n-a izbutit să scape dintre fălcile lui Huan fără să-şi părăsească de tot trupul. Înainte ca spiritul său nemernic să iasă din sălaşul întunecat în care stătuse până atunci, Luthien s-a apropiat de el, poruncindu-i să-şi lepede veşmântul de carne şi să-şi trimită duhul dârdâind înapoi la Morgoth.

— Şi va îndura acolo ființa ta despuiată chinul veşnic al dispreţului lui Morgoth şi săgeţile privirilor lui, dacă nu recunoşti că te-am înfrânt şi că turnul e al meu.

S-a predat Sauron, n-a avut încotro, iar Luthien a devenit stăpâna peste întreaga insulă şi peste tot ce se găsea pe ea. Huan şi-a descleştat fălcile de pe grumazul lui Sauron şi, în aceeaşi clipă, vrăjitorul a luat forma unui vampir uriaş asemenea unui nor negru ce acoperă Luna, şi s-a înălţat în văzduh, lăsând în urmă-i o dâră de sânge peste coroanele copacilor, şi nu s-a oprit până în Taur-nu-Fuin, unde şi-a făcut sălaş, preschimbând codrul într-un cuib al groazei.

Fără să se clintească de pe pod, Luthien a rostit descântecul ce o făcea stăpână peste insulă şi care dezlegă vraja ce lipise între ele pietrele acelui bastion: porţile s-au prăvălit la pământ, zidurile s-au năruit, temniţele din adâncuri s-au descoperit; sclavi şi prizonieri făr’ de număr au ieşit de-acolo cu chipuri uluite şi tulburate, ferindu-şi ochii până şi de lumina palidă a lunii, atât de mult zăcuseră ferecaţi în bezna lui Sauron. Beren însă nu se află printre ei. Au pornit atunci Huan şi Luthien să-l caute pe insulă; într-un târziu, Luthien l-a găsit jelindu-l pe Felagund. Stătea nemişcat ca o stâncă şi într-atât era de copleşit de durerea sa, încât nu i-a auzit paşii. Crezându-l şi pe el mort, Luthien l-a înconjurat cu braţele şi s-a cufundat într-o uitare neagră. Însă îmbrăţişarea ei l-a făcut pe Beren să-şi vină în fire şi să iasă din nou la lumină din hăul negru al disperării. Şi a luat-o Beren în braţe pe Luthien şi s-au privit în ochi, iar ziua cea nouă ce se înălța deasupra dealurilor întunecate i-a învăluit cu strălucirea sa.

Au îngropat trupul lui Felagund în vârful dealului de pe insula ce odată a lui fusese şi care acum era din nou curată; iar mormântul înierbat al lui Finrod, fiul lui Finarfin, cel mai drept dintre toţi prinţii seminţiei elfilor, a rămas neîntinat de nici un rău, până când întreg acel pământ şi-a schimbat înfăţişarea şi s-a despicat în bucăţi, scufundându-se în apele nimicitoare ale mărilor. Dar Finrod încă şi acum se preumblă împreună cu Finarfin, părintele său, la umbra copacilor din Eldamar.

Beren şi Luthien Tinuviel erau din nou liberi, puteau iarăşi să străbată împreună pădurile şi să fie la fel de fericiţi ca şi prima oară; şi, cu toate că, între timp, venise iarna, ei nu o simţeau, pentru că, pe unde trecea Luthien, florile nu piereau, iar păsările cântau sub dealurile acoperite de zăpadă. Huan însă, credincios stăpânului său, s-a reîntors la Celegorm; dar dragostea dintre ei se răcise.

Nargothrond era cuprins de tulburare. Mulţi elfi ce zăcuseră în temniţele de pe insula lui Sauron se întorceau acum acasă; cu ei aduceau veşti pe care nici o vorbă de-a lui Celegorm nu le putea ţine în frâu. Cu toţii jeleau pieirea lui Felagund, regele lor, spunând că o copilă izbutise ceea ce nici unul dintre fiii lui Feanor nu îndrăznise să facă; mulţi îşi dădeau seama că trădarea şi nu teama se ascundea în spatele faptelor lui Celegorm şi Curufin. Asta i-a îndepărtat pe cei din Nargothrond de cei doi fraţi şi i-a întărâtat împotriva spiţei lui Finarfin; de-acum, Orodreth avea să le fie cârmuitor. Acesta însă nu le-a îngăduit să-i răpună pe fraţi, după cum şi-ar fi dorit unii, căci o nouă vărsare de sânge între rubedenii ar fi îngreunat şi mai mult povara blestemului lui Mandos, ce apăsa asupra lor. Dar nici pâine ori tihnă n-aveau să-şi mai găsească Celegorm şi Curufin între hotarele regatului sau – aşa le-a spus regele, jurându-se că nicicând nu va mai fi loc de prietenie între Nargothrond şi fiii lui Feanor.

— Fie precum spui! a zis Celegorm cu ochii scăpărând de răutate.

Curufin a zâmbit tăcut. Apoi şi-au luat caii şi au pornit în galop fără să mai zăbovească o clipă, cu gând să-şi întemeieze în răsărit un regat numai al lor. Dintre cei ce le-arătaseră odată credinţă nimeni nu i-a urmat, nici măcar cei de-un neam cu ei; desluşiseră ei prea bine că blestemul şi răul îi urmăreau mai aprig pe cei doi fraţi decât pe oricine altcineva. Până şi Celebrimbor, fiul lui Curufin, s-a lepădat de tatăl său, condamnându-i faptele şi alegând să rămână în Nargothrond; singurul care a pornit în urma calului lui Celegorm a fost Huan, credincios stăpânului său.

Spre miazănoapte s-au îndreptat, în grabă, cu gând să treacă prin Dimbar, şi-apoi să urmeze fruntariile dinspre miazănoapte ale Doriathului, căci, după socoteala lor, acela ar fi fost drumul cel mai scurt până în Himring, meleagul unde sălăşluia fratele lor, Maedhros; nădăjduiau să străbată iute acel ţinut, găsindu-se atât de aproape de hotarul regatului lui Thingol şi astfel să ocolească Nan Dungortheb şi ameninţarea depărtată a Munţilor Groazei.

Povestea spune că, în acest răstimp, Beren şi Luthien ajunseseră în peregrinarea lor tocmai în Codrul Brethil şi nu mai

aveau mult până la hotarul Doriathului. Acolo s-a oprit Beren, chinuit de gândul la jurământul ce-l făcuse; şi oricât ar fi dorit să facă altminteri, în sinea lui a luat hotărârea ca, o dată ce-o vedea pe Luthien ajunsă teafără şi nevătămată înapoi în ţara ei, el să pornească din nou la drum. Ea însă i-a ghicit gândul şi i-a spus:

— Nu vreau să mă mai despart de tine, Beren, aşa că ai de ales: fie renunţi la căutarea în care-ai pornit, încâlcindu-ţi jurământul, şi-atunci nu-ţi rămâne altceva decât să pribegeşti prin astă lume până la sfârşitul zilelor tale; fie îţi împlineşti jurământul şi înfrunţi puterea întunericului în chiar sălaşul ei. Orice alegi, eu îţi voi fi alături şi soarta aceeaşi ne va fi amândurora.

Astfel vorbeau ei, mergând agale şi fără a lua seama la ce era în jurul lor, tocmai atunci treceau prin apropiere Celegorm şi Curufin, grăbind pe potecile codrului; din goana cailor i-au zărit pe Beren şi Luthien şi i-au recunoscut pe dată. Celegorm a tras de dârlogi şi, dând pinteni calului, s-a aruncat asupra lui Beren, cu gând să-l doboare sub copitele armăsarului; Curufin, în schimb, s-a îndreptat spre Luthien şi, cu o mişcare fulgerătoare, s-a aplecat, a prins-o pe fată şi a ridicat-o în şa, lângă el, fiind un călăreţ pe cât de vânjos, pe atât de priceput. Dar Beren s-a ferit cu o săritură din calea calului lui Celegorm şi în acelaşi salt, s-a aruncat pe crupa armăsarului lui Curufin. De poveste a rămas saltul lui Beren printre oameni şi elfi deopotrivă. Apoi l-a prins pe Curufin de gât pe la spate şi împreună cu el s-a rostogolit la pământ. Calul s-a ridicat în două picioare şi s-a prăvălit şi el, azvârlind-o pe Luthien cât colo, în iarbă.

Beren îşi încleştase mâinile pe grumazul lui Curufin, strângându-l cu putere, fără să bage de seamă că propriul său sfârşit era aproape, căci Celegorm venea în galop spre el, cu suliţa înălţată. În acea clipă, Huan n-a mai ţinut seama că Celegorm îi era stăpân, ci s-a repezit asupra calului acestuia. Speriat de atacul fioros al namilei de câine, calul s-a ferit din calea lui şi n-a mai ascultat de dârlogii ce-l mânau spre Beren. S-a mâniat Celegorm şi s-a stropşit la câine şi la cal, dar Huan îi aţinea calea neclintit. În ăst timp, îşi venise şi Luthien în simţiri; văzând ce se petrece, l-a rugat pe Beren să nu-l răpună pe Curufin; a ascultat-o Beren, dar armele şi zaua tot i le-a luat, nelăsându-i nici măcar pumnalul, pe Anglist. De Telchar din Nagrod fusese făurit, iar Curufin îl purta la brâu, fără teacă; tăişul sau despica fierul ca pe surcele. Apoi Beren l-a ridicat pe Curufin în picioare şi, îmbrâncindu-l, i-a urat călătorie sprâncenată până ce-o ajunge la alesele sale rubedenii care-ar face bine să-l înveţe cum să-şi dovedească vitejia mai cu folos.

— Calul ţi-l păstrez eu, i-a mai spus Beren, şi de aici încolo al lui Luthien va fi. Fără doar şi poate că o să fie fericit să scape de un asemenea stăpân.

L-a blestemat Curufin pe Beren, rău l-a mai blestemat:

— Cumplită îţi va fi moartea, şi curând, i-a zis, şi cu acestea a aburcat în şa în spatele lui Celegorm.

Fraţii s-au prefăcut a pleca, iar Beren le-a întors spatele, fără să-i pese de blestemul lui Curufin. Dar acesta, neindurând umilinţa ce-o suferise şi ros de răutatea dintr-însul, a luat arcul lui Celegorm şi ţintind spre Luthien, a tras o săgeată în urmă-i. Noroc cu Huan, care a sărit în aceeaşi clipă şi a prins săgeata în gură; Curufin nu s-a lăsat păgubaş, ci a mai tras o săgeată. De data asta, a sărit Beren în calea ei. Vârful ascuţit i s-a înfipt în piept.

Povestea spune că Huan s-a repezit atunci în urmă fiilor lui Feanor, care au dat pinteni calului şi au luat-o din loc, înspăimântaţi. Iar Huan s-a întors la Luthien, aducând cu el din pădure o buruiană numai de el ştiută. Cu buruiana aceea a oblojit Luthien rana lui Beren; şi după ce l-a tămăduit cu vrăjile şi dragostea ei, s-au întors amândoi în Doriath.

Beren însă nu avea pace – pe de o parte, voia să-şi împlinească jurământul, pe de alta, îl ţinea în loc iubirea pentru Luthien. În cele din urmă, gândind că Luthien era de-acum ferită de primejdii în regatul tatălui ei, s-a sculat într-o bună dimineaţă înainte de răsăritul soarelui şi, rugându-l pe Huan să aibă grijă de domniţă, a lăsat-o să doarmă în iarbă şi dus a fost.

Spre miazănoapte a pornit-o încă o dată, cu toată iuţeala; a străbătut Trecătoarea Sirion şi a ajuns la marginea platoului Taur-nu-Fuin. I se deschidea în faţă pustietatea Anfauglith, cu ţancurile Thangorodrim desluşindu-se în zare. Acolo a descălecat de pe calul lui Curufin şi i-a spus că de-acum n-are de ce se mai teme şi pe cine sluji, ci e liber să alerge după pofta inimii sale pe plaiurile înierbate din Sirion. Rămânând de-acum singur şi-atât de aproape de ultima primejdie, Beren a compus Cântecul Despărţirii, întru slava lui Luthien şi a luminilor din ceruri; aşa-şi închipuia el că trebuia să-şi ia rămas-bun şi de la iubire, şi de la lumină. Stihurile care urmează sunt cuprinse în cantul lui:

„Adio dulcilor meleaguri
Şi cerului din Miazănoapte!
Fiţi binecuvântate-n veci
Căci lângă voi s-a odihnit
Şi peste voi a alergat
Cu sprintenele ei picioare

Sub Luna plină şi sub Soare
Ea, Luthien Tinuviel,
Mult mai frumoasă decât poate
Un muritor de rând să spună.
Această lume ruinată,
Zvârlita-acum, numai fărâme,
În pulberea de la-nceputuri
De-a pururi fie lăudată
Pentru ce-a fost cândva să fie
Cu toate, cu pământ şi mare
Cu zori de zi şi înserare
Că într-a ei împărăţie
Să fi putut petrece-odată
Ea, Luthien, frumoasă fată!”

Cu voce răsunătoare cânta el, nepăsător la niscai urechi străine ce l-ar fi putut auzi, atât de mari îi erau deznădejdea şi încredinţarea că nu avea scăpare.

Iată însă că Luthien i-a auzit cantul şi cu alt cânt i-a răspuns în vreme ce se apropia de el, nevăzută. Căci Huan, înduplecându-se încă o dată să o poarte pe spinarea sa, o adusese ca vântul de iute pe urmele lui Beren. Îndelung chibzuise în sinea lui cum să dreagă şi ce să facă spre a-i feri cât mai mult de primejdii pe cei doi pe care-i îndrăgea atât. Astfel că, în timp ce se îndreptau spre miazănoapte, Huan s-a abătut din drum pe la insula lui Sauron, unde el şi-a luat cumplita înfăţişare a lupului Draugluin, iar Luthien, chipul hidos şi aripile de vampir ale lui Thuringwethil. Urmă, pasămite, să fie solul lui Sauron şi astfel înaripată să pătrundă în Angband; marile ei aripi, asemenea degetelor unei mâini deschise, se terminau la fiecare încheietură cu câte o gheară de fier. Ascunşi sub astfel de veşminte înspăimântătoare, Huan şi Luthien au străbătut întinderea Taur-nu-Fuin, alungând din faţa lor orice făptură.

Nu-i greu de închipuit groaza ce l-a cuprins pe Beren la vederea lor; şi cum auzise vocea lui Luthien, şi-a zis că poate ceea ce vedea nu era decât o nălucă trimisă anume pentru a-i lua minţile. Dar cei doi s-au oprit deodată în faţa lui şi şi-au lepădat veşmintele, iar fata s-a repezit în braţele lui. Astfel s-au reîntâlnit Beren şi Luthien, pe acel tărâm între pustietate şi codru. A tăcut Beren o vreme, copleşit de bucurie; într-un târziu i-a vorbit el lui Luthien şi încă o dată a încercat să-i schimbe gândul de a-l însoţi:

— De trei ori blestemat fie jurământul pe care i l-am făcut lui Thingol, a spus el. Mai bine mă ucidea în Menegroth, decât să te duc cu mine în preajma întunecatului Morgoth.

Atunci a fost a doua oară când Huan a prins glas; astfel i-a grăit el lui Beren, dându-i sfat:

— De umbra morţii nu ai cum s-o fereşti pe Luthien, căci îi este hărăzită prin dragostea ce ţi-o poartă. Poţi doar să te împotriveşti sorţii tale şi s-o iei pe Luthien cu tine în surghiun, dar pace nu veţi avea cât veţi trăi. Iar de nu vrei a te împotrivi ursitei tale, atunci Luthien va muri singură, părăsită de tine, ori va alege să înfrunte împreună cu tine soarta ce te-aşteaptă, nu într-atât de lipsită de nădejde pe cât pare. Mai mult de-atât nu vă pot spune şi nici mai departe nu mi-e îngăduit să vă însoţesc pe drumul vostru. Şi batăr că inima-mi spune că voi vedea şi eu ceea ce veţi găsi la Poartă. Restul e numai întunecime pentru mine; cu toate acestea, nu se ştie dacă nu cumva drumurile noastre vor duce înapoi în Doriath, iar noi ne vom mai întâlni înainte de a se sfârşi totul.

Înţelegând că nu avea cum s-o îndepărteze pe Luthien de soarta ce le fusese scrisă amândurora, Beren n-a mai încercat s-o înduplece să-şi schimbe hotărârea de a-l urma. Ascultând de sfatul lui Huan şi cu ajutorul vrăjilor făcute de Luthien, el şi-a luat înfăţişarea lui Draugluin, iar ea forma înaripată a lui Thuringwethil. Oricine l-ar fi văzut pe Beren ar fi zis că-i un vârcolac sadea, fără doar de ochii în care lucea o lumină crâncenă, dar curată; ce s-au mai îngrozit ochii aceia când au zărit alături o creatură asemenea unui liliac, bătând cu aripi fălduite. Urlând la lună, vârcolacul a pornit în salturi pe deal la vale, însoţit de liliacul care dădea roată deasupra lui, fâlfâind din aripi.

Prin multe primejdii au trecut până când, într-un târziu, colbuiţi de drumul cel lung şi istovitor, au ajuns la valea mohorâtă din faţa Porţii Angbandului. Hăuri negre se căscau pe lângă drum, din care se arătau alcătuiri asemenea unor şerpi zvârcolitori. De-o parte şi de alta, stâncile se înălţau ca nişte ziduri crenelate, pe creştetele lor stând cocoţaţi hoitari ce ţipau cu glasuri dătătoare de fiori. În faţă era Poarta de nepătruns, un arc mare, întunecat, la poala muntelui; deasupra-i – peretele muntelui, o prăpastie de-o mie de picioare spre înalt.

Ajunşi acolo, deznădejdea a pus stăpânire pe cei doi, căci poarta era păzită de un străjer despre care nimeni în partea lor de lume nu avea ştiinţă. Morgoth prinsese de veste că prinţii elfilor ar fi pus la cale ceva împotrivă-i şi că, în codri, se auzea, când şi când, lătratul lui Huan, marele câine al războiului, pe care-l

sloboziseră valarii. Amintindu-şi de soarta ce-l aştepta pe Huan, Morgoth a ales un pui din seminţia lui Draugluin; din mâna lui l-a hrănit cu carne vie şi putere din puterea lui i-a dat. A crescut lupul iute şi, în curând, n-a mai încăput în nici un bârlog, ci numai la picioarele lui Morgoth zăcea, cât era de lung şi de mare, mereu flămând. Focul şi caznele infernului i-au intrat în trup, umplându-l de un spirit nimicitor, chinuit, fioros şi puternic. Poveştile din acele vremuri îl pomenesc drept Carcharoth, Botul Însângerat, şi Anfauglith, Fălcile Setei, pe cel pus de Morgoth drept strajă fără somn la porţile Angbandului, pentru a le păzi de Huan.

Carcharoth i-a văzut încă de departe pe cei doi cum se apropiau şi s-a cam mirat: doar de multă vreme ajunsese în Angband vestea morţii lui Draugluin. Când au fost ei la poartă, nu i-a lăsat să intre, ci le-a poruncit să stea pe loc; s-a târât până lângă ei, ameninţător, căci în aerul din jurul lor adulmeca ceva ciudat. Dar, dintr-o dată, o putere ce venea de undeva din străvechimea unei seminţii divine a pus stăpânire pe Luthien. Şi-a lepădat ea cu iuţeală veşmântul hidos şi a rămas în faţa înfiorătorului Carcharoth, micuţă, dar strălucitoare şi năprasnică. Ridicând mâna, i-a poruncit lupului să doarmă, spunând:

— Cazi în neagră uitare, spirit al ticăloşirii, şi uită o vreme haina ursită a vieţii!

Abia a isprăvit aceste cuvinte, şi Carcharoth s-a prăbuşit ca lovit de trăsnet. Poarta era liberă. Şi au intrat Beren şi Luthien, apoi au coborât scările labirintice şi împreună au împlinit cea mai măreaţă faptă cutezată vreodată de elfi şi de oameni, deopotrivă. Căci au ajuns la tronul lui Morgoth, în cea mai afundă sală, pe care groaza o săpase, focul o lumina, iar arme ale morţii şi schingiuirii o umpleau. Beren, în înfăţişarea lui de lup, s-a aciuat de îndată sub tron, dar Luthien, prinsă de privirea neîndurătoare a lui Morgoth, s-a pomenit deodată despuiată de veşmântul ei de împrumut. Nu s-a pierdut cu firea în faţa ochilor lui, ci, spunându-şi numele, i-a cerut lui Morgoth îngăduinţa să-i cânte, aşa cum fac barzii. Frumuseţea ei l-a tulburat pe Morgoth, stârnindu-i dorinţe necurate şi un gând mult mai întunecat decât toate pe care le gândise de când fugise din Valinor. Astfel a căzut el în plasa propriei sale ticăloşii, căci, încântat de noul său gând, a rămas o vreme cu privirile aţintite la Luthien. Pe nepusă masă, fata s-a făcut nevăzută în umbre, de unde a început să îngâne un cânt atât de frumos şi de o forţă atât de copleşitoare, încât Morgoth l-a ascultat fără voia lui; şi ca un fel de orbire l-a cuprins şi ochii îi jucau în cap ca zănatici, căutând-o pe Luthien.

Toţi slujitorii lui s-au prăbuşit loviţi de un somn adânc, focurile au pălit şi s-au stins; numai silmarilii din coroana de pe capul lui Morgoth au prins dintr-o dată să strălucească, asemenea unei flăcări albe; povara coroanei şi a nestematelor i-a îndoit grumazul lui Morgoth, de parcă întreaga lume îi stătea pe creştet, plină de toate grijile şi temerile, şi dorinţele ei, pe care nici măcar voinţa lui Morgoth nu le putea duce. În acea clipă, Luthien şi-a îmbrăcat veşmântul înaripat şi s-a înălţat iute în aer, de unde vocea ei picura asemenea stropilor de ploaie într-un iaz adânc şi plin de umbre. Apoi şi-a aruncat mantia vrăjită în faţa ochilor lui, cufundându-l pe Morgoth într-un vis la fel de întunecat precum Nimicnicia din afara lumii, pe unde hălăduise el odată de unul singur. Deodată, a început să alunece de pe tron ca un deal ce porneşte la vale prăbuşindu-se şi asemenea unui tunet s-a prăvălit întins cu faţa-n jos, pe podeaua infernului. Coroana de fier i s-a rostogolit de pe cap, făcând să răsune hăurile. Apoi, totul a amuţit.

Beren zăcea nemişcat ca o sălbăticiune răpusă; dar sub atingerea mâinii lui Luthien şi-a venit în fire, şi-a lepădat pielea de lup, a tras de la brâu pumnalul Angrist şi, cu ajutorul lui, a scos un silmaril din ghearele de fier ce-l ţineau încătuşat.

Când l-a strâns în pumn, strălucirea lui i-a pătruns în carne şi mâna i-a devenit asemenea unei lămpi aprinse, dar nestemata i-a îngăduit atingerea şi nu l-a ars. Văzând acestea, lui Beren i-a venit gândul să-şi împlinească întreit jurământul şi să scoată din Angband toate trei Nestematele lui Feanor; dar nu astfel le fusese sortit silmarililor. Tăişul lui Angrist a plesnit şi o aşchie a sărit drept în obrazul lui Morgoth, făcându-l să geamă şi să tresară. Şi atunci întreg Angbandul s-a mişcat în somn.

Înspăimântaţi peste poate, Beren şi Luthien au rupt-o la fugă fără să mai ia seamă la nimic şi fără să se mai ascundă sub înfăţişările de împrumut, nedorind decât să ajungă din nou la lumină. Nu le-a stat nimeni în cale şi nici nu i-a urmărit careva, doar Poarta era iarăşi străjuită, împiedicându-i să iasă, căci Carcharoth se trezise din somn şi se înfipsese spumegând de furie în pragul Angbandului. Înainte să-l bage ei de seamă, el i-a zărit şi s-a năpustit asupra lor.

Vlăguită cum era, Luthien n-a mai avut răgazul şi puterea să se ferească de lup. Dar Beren s-a repezit înaintea ei, ţinând ridicată mâna dreaptă în care strângea silmarilul. Preţ de o clipă, Carcharoth s-a oprit locului, speriat.

— Dispari, spurcăciune, căci aici e un foc ce vă va pârjoli pe tine şi toate ticăloşiile! i-a strigat Beren, împingându-i sub nas silmarilul.

Carcharoth s-a uitat la nestemata aceea sfântă însă, în loc să-l împingă înapoi înspăimântat, silmarilul a stârnit şi mai aprig în el spiritul său nimicitor; fiara a deschis larg botul şi a prins între fălci mâna ce ţinea silmarilul, retezând-o de la încheietură. În aceeaşi clipă, măruntaiele sale s-au umplut de o flacără mistuitoare care i-a pârjolit carnea. Urlând, a rupt-o la fugă, făcând să răsune pereţii ce împrejmuiau valea Porţii de schelălăiturile sale de suferinţă. Atât de cumplit era în nebunia lui, încât toate creaturile lui Morgoth, care sălăşluiau în acea vale sau care se aflau pe vreunul din drumurile ce duceau într-acolo, au rupt-o la fugă, îndepărtându-se cât mai mult de acel loc; căci Carcharoth răpunea tot ce găsea viu în cale, prăvălindu-se dinspre miazănoapte asupra lumii ca să semene prăpădul. Dintre toate grozăveniile ce s-au abătut asupra Beleriandului înainte de înfrângerea Angbandului, nebunia lui Carcharoth a fost cea mai cumplită, găsindu-se în măruntaiele sale şi puterea silmarilului.

Beren căzuse fără simţire pe pragul Porţii primejdioase şi moartea îi dădea târcoale, pentru că, atunci când îi retezaseră mâna, colţii lupului îşi lăsaseră veninul în carnea lui. Ştiind aceasta, Luthien a supt cu buzele ei veninul din rană şi cu bruma de putere ce-i mai rămăsese a încercat să-i tămăduiască rana. În spatele ei însă, din străfundurile Angbandului creştea tot mai răsunător un tumult furios. Armiile lui Morgoth îşi veniseră în simţiri.

S-ar fi sfârşit aici căutarea silmarilului, în prăpăd şi-n deznădejde; dar, în acel ceas, deasupra pereţilor văii s-au ivit trei păsări urieșești, zburând spre miazănoapte cu aripi mai iuţi decât vântul. Printre zburătoarele şi fiarele pământului se zvonise despre peripeţiile lui Beren şi despre restriştea în care se găsea acum, Huan însuşi rugând toate vieţuitoarele să stea de strajă, pentru a-i veni în ajutor. În înaltul cerului, peste regatul lui Morgoth se roteau Thorondor şi vasalii săi; văzând nebunia ce-l cuprinsese pe lup, iar pe Beren prăbuşit la pământ, s-au repezit în jos tocmai când puterile Angbandului scăpau din ghearele somnului. I-au ridicat pe Luthien şi pe Beren în văzduh şi i-au purtat până dincolo de nori. Dintr-o dată, sub ei s-a dezlănţuit tunetul, limbile fulgerelor ţâşneau în sus spre ei şi munţii s-au cutremurat. Muntele Thangorodrim a început să scuipe foc şi fum, trimiţând în înalt coloane de flăcări care apoi cădeau pe pământ, preschimbând în scrum tot ce atingeau. În Hithlum, noldorii au fost cuprinşi de spaimă. Dar Thorondor şi-a urmat zborul mult deasupra pământului, căutând căile boltei cereşti, acolo unde soarele străluceşte neumbrit cât e ziua de lungă, iar Luna

hoinăreşte printre stele neacoperite de nor. Astfel au trecut vulturii cu poverile lor ca vântul de iute peste Dor-nu-Fauglith şi peste Taur-nu-Fuin şi au ajuns deasupra tainicei văi a Tumladenului. Nici nor, nici neguri nu adăstau acolo; privind în jos, Luthien a zărit la mare depărtare, că o lumină albă ce izvora dintr-un giuvaier verde, strălucirea minunatului Gondolin, în care îşi avea sălaşul Turgon. Priveliştea n-a avut darul s-o bucure, căci ochii şi sufletul îi plângeau de teamă că Beren trăgea să moară – nu scotea o vorbă, zăcea cu ochii închişi, neavând habar că zbura. Într-un târziu, vulturii i-au lăsat pe pământ, la hotarele Doriathului, în aceeaşi vâlcea din care Beren se furişase cuprins de disperare, lăsând-o pe Luthien cufundată în somn.

I-au aşezat vulturii unul lângă altul, după care s-au întors pe vârfurile muntelui Crissaegrim, unde-şi aveau cuiburile. N-a trecut mult şi s-a ivit Huan ca s-o ajute să-l oblojească pe Beren, aşa cum făcuseră şi înainte, când Luthien îi tămăduise rana pricinuită de Curufin. Numai că rana aceasta era tare urâtă şi plină de otravă. Mult a zăcut Beren, în vreme ce sufletul lui cutreiera fruntariile întunecate ale morţii, nesimțind altceva decât o suferinţă ce-l urmărea dintr-un vis într-altul. Pe neaşteptate, tocmai când Luthien era gata să-şi piardă şi ultima nădejde, el a deschis ochii şi, privind în sus, a zărit frunzele desenându-se pe cer; iar sub frunziş, a auzit cânt molcom şi dulce de păsărele, iar, lângă el, a văzut-o pe Luthien Tinuviel. Şi din nou s-a făcut primăvară.

De atunci, Beren a primit numele de Erchamion, Ciungul; iar pe chipul lui a rămas întipărită durerea. Dar, încet-încet, iubirea ce i-o purta Luthien i-a redat puterile şi iarăşi au putut să hălăduiască amândoi prin codri. Nu s-au grăbit să părăsească acel meleag pe care-i îndrăgeau atât. Luthien nici nu-şi dorea altceva, decât să rătăcească prin sălbăticie, fără să se mai întoarcă la ai ei, ci să uite de casă şi de neamul ei, şi de toată măreţia regatelor elfice. O vreme, Beren s-a simţit pe deplin împăcat cu această viaţă. Cu toate acestea, nu putea să dea de tot uitării legământul ce-l făcuse de a se întoarce în Menegroth şi nu voia nici s-o ţină pe Luthien departe de Thingol pentru totdeauna. Pentru el, legea oamenilor era sfântă, anume de a nu te împotrivi voinţei părintelui, decât dacă nu se poate altminteri; pe de altă parte, nu i se părea potrivit ca o ființă de os regesc şi atât de frumoasă, cum era Luthien, să trăiască numai în codru, asemenea vânătorilor neciopliţi din seminţia oamenilor, lipsită de un acoperiş deasupra capului, de onorurile ce i se cuveneau sau de frumoasele lucruri care le încânta pe reginele eldalignilor. Astfel că, după o vreme, a convins-o pe Luthien să părăsească amândoi meleagurile ce nu le

puteau oferi adăpost şi, pătrunzând în Doriath, s-au îndreptat spre casă. Aşa le-a fost scris să se întâmple.

Regatul Doriath trăia zile tare întunecate; după fuga lui Luthien, peste poporul acestei ţări se abătuseră durerea şi tăcerea. În zadar o căutaseră vreme îndelungată. Se povesteşte că Daeron, bardul lui Thingol, părăsise regatul, fără a mai fi văzut vreodată. El fusese cel care închipuise muzica pentru cântecele şi dansurile lui Luthien, înainte ca Beren să fi venit în Doriath; o iubise mult pe fată şi simţămintelor sale prin muzică le dăduse glas. Ajunsese cel mai vestit dintre toţi barzii elfilor de la răsărit de Mare, întrecându-l până şi pe Maglor, fiul lui Feanor. Dar, pornind deznădăjduit în căutarea lui Luthien, o apucase pe cărări neştiute; trecuse munţii în ţinuturile de la Răsărit de Pământul de Mijloc, unde, timp de multe evuri după aceea, o jelise la margine de ape întunecate pe Luthien, fiica lui Thingol, cea mai frumoasă dintre toate făpturile de pe pământ.

În acele vremuri de mâhnire, Thingol îi ceruse sfatul lui Melian; dar ea se mulţumise doar să-i spună că soarta pe care el o statornicise trebuia lăsată să se împlinească şi că nu avea altceva de făcut decât să-i aştepte sorocul. Totuşi, Thingol a aflat că Luthien se îndepărtase mult de Doriath – veşti despre ea soseau în taina de la Celegorm care, după cum s-a mai povestit, dădea de ştire că Felagund pierise şi Beren aşijderea. Iar Luthien se găsea la Nargothrond şi, în curând, avea să-i fie lui Celegorm soţie. S-a mâniat Thingol auzind toate acestea. Cu gând să pornească război împotriva Nargothrondului, a trimis iscoade; astfel a aflat el că Luthien fugise şi de acolo, iar Celegorm şi Curufin fuseseră alungaţi din regat. A stat Thingol în cumpănă atunci, căci nu avea atâta oştire cât să-i atace pe cei şapte fii ai lui Feanor. Până una-alta, şi-a trimis solii în Himring, să le ceară ajutorul pentru a o găsi pe Luthien, pe care Celegorm nici n-o trimisese acasă, la părintele său, şi nici nu avusese grijă să nu o piardă.

Numai că, în partea de miazănoapte a regatului Doriath, solii lui Thingol au dat peste o primejdie la care nimeni nu se gândise că s-ar putea ivi: furia dezlănţuită a lui Carcharoth, Lupul din Angband. Ca apucat de turbare, lupul fugise de la miazănoapte, mâncând pământul, trecuse în răsărit peste Taur-nu-Fuin şi coborâse de la izvoarele Râului Esgalduin asemenea unui foc nimicitor. Nimic nu-i stătuse în cale, nici măcar puterea lui Melian ce ocrotea hotarele ţării; îl mâna înainte propria sa ursită şi puterea silmarilului pe care-l ducea în sine ca pe un năprasnic supliciu. Şi a năvălit în pădurile Doriathului, unde nimănui nu-i era îngăduit să intre, punând pe fugă tot ce întâlnea în cale. Dintre

soli, numai Mablug, marele căpitan al Regelui, a reuşit să scape, ducându-i lui Thingol cumplitele veşti.

Tocmai în acel ceas de mare primejdie Beren şi Luthien se întorceau degrabă de la apus. Zvonul despre venirea lor le-a luat-o înainte asemenea unui cântec şoptit purtat de vânt înăuntrul caselor mohorâte, unde oamenii şed apăsaţi de jale. Au ajuns în sfârşit la porţile fortăreţei Menegroth, urmaţi de un mare alai, şi Beren a condus-o fără zăbavă pe Luthien până în faţa tronului lui Thingol, tatăl ei. S-a mirat regele văzându-l pe Beren pe care-l socotea mort; dar în ochii lui nu se citea nici un strop de iubire pentru bărbatul care abătuse atâtea nenorociri asupra regatului său. Totuşi, Beren a îngenuncheat în faţa regelui şi i-a vorbit:

— Înapoi am venit, aşa după cum m-am juruit. E rândul meu să cer ce mi se cuvine.

— Despre căutarea în care ai pornit şi despre jurământul făcut ce-mi poţi spune? l-a întrebat Thingol.

— Împlinite-s! Un silmaril se află în mâna mea chiar în astă clipă.

— Arată-mi-l! a cerut Thingol.

Beren şi-a arătat mâna stângă, deschizând încet degetele; era goală. Apoi şi-a ridicat braţul drept; şi de atunci s-a numit el Camlost, Mâna-goală.

S-a înmuiat Thingol văzând aceasta; Beren s-a aşezat în stânga tronului şi Luthien în dreapta lui – aşa ne spune povestea Căutării –, iar curtenii au ascultat peripeţiile lor şi s-au minunat. Iar Thingol îşi zicea în sinea lui că Omul acesta nu se asemăna câtuşi de puţin cu nici unul dintre toţi ceilalţi oameni muritori, ci putea prea bine sta alături de mai-marii Ardei, iar dragostea lui Luthien îi apărea acum drept ceva cu totul nou şi ciudat; înţelegea că ursita lor era mai presus de orice putere care cârmuia lumea. Astfel că, în cele din urmă, s-a învoit că Beren să-i ceară mâna lui Luthien în faţa tronului tatălui ei.

Iată însă că peste bucuria adusă de frumoasa Luthien a căzut o umbră; aflând despre pricina nebuniei lui Carcharoth, poporul s-a înspăimântat cu atât mai mult cu cât înţelesese că furia lui dezlănţuită era şi mai mult sporită de puterea cumplită a nestematei cele sfinte şi că nu aveau cum să-l înfrunte. Iar Beren, auzind de prăpădul ce-l lăsa lupul pe unde trecea, şi-a dat seama că menirea lui încă nu se împlinise cu totul.

Pe zi ce trecea, Carcharoth se apropia din ce în ce de Menegroth, astfel că toată suflarea din fortăreață a început pregătirile pentru Vânătoarea Lupului, cea mai primejdioasă dintre multele vânători pomenite în poveşti. Huan, Câinele din

Valinor, Mablung Mâna-Grea, Beleg Arcul Puternic, Beren Erchamion şi Thingol, Regele din Doriath, s-au aflat printre cei porniţi într-o bună dimineaţă, trecând Raul Esgalduin; Luthien nu li s-a alăturat, ci a rămas la porţile fortăreţei. O umbră întunecată s-a pogorât asupra ei, ca şi când soarele însuşi căzuse bolnav, înnegrindu-şi chipul – aşa i se părea ei.

Mai întâi, către răsărit, apoi, către miazănoapte s-au îndreptat călăreţii, urmând valea râului; într-un târziu au dat de Carcharoth, lupul, într-o vale mohorâtă, undeva la miazănoapte, unde Esgalduin cădea vijelios într-o cascadă adâncă. La poalele cascadei, Carcharoth se oprise să bea apă ca să-şi astâmpere setea ce-l ardea, iar, după ce-a băut, a scos un urlet şi aşa au aflat vânătorii unde să-l găsească. Numai că el le-a mirosit apropierea şi nu s-a repezit să-i atace. Cine ştie, poate că viclenia aia blestemată a inimii lui s-a trezit acum, că apele dulci ale Esgalduinului îi potoliseră întru câtva suferinţa; încât, în timp ce ei călăreau spre el, Carcharoth s-a furişat într-un desiş adânc, în aşteptare. Vânătorii au pus străjeri peste tot în vale şi s-au pus şi ei la pândă, în vreme ce umbrele se lungeau în codru.

Beren stătea lângă Thingol, când, deodată, amândoi au băgat de seamă că Huan nu mai era acolo. În clipa următoare, din desiş s-au auzit lătrături furioase, căci Huan, care-şi pierduse răbdarea şi voia să-l scoată pe lup din ascunzătoare, intrase de unul singur în pădure. Însă Carcharoth s-a ferit din calea lui şi, ţâşnind din desişul înspinat, s-a aruncat asupra lui Thingol. Dar în cale i s-a pus Beren, cu suliţa îndreptată spre el. Dintr-o lovitură a labei, Carcharoth a aruncat-o cât colo şi, apoi, l-a doborât pe Beren, înfigându-şi colţii în pieptul lui. Pe neaşteptate, Huan s-a repezit din pădure drept în cârca lupului; amândoi s-au prăvălit la pământ, încleştaţi într-o luptă aprigă; nici o altă înfruntare între lup şi câine n-a mai fost vreodată asemenea acesteia, căci în lătrăturile lui Huan răsună vocea cornilor lui Orome şi furia valarilor, iar în urletele lui Carcharoth se desluşeau ura lui Morgoth şi răutatea acestuia, mai cruntă decât dinţii de oţel; stâncile însele s-au cutremurat de larma lor şi s-au rostogolit din înalt, zăgăzuind cascada Esgalduin. S-au luptat cei doi pe viaţă şi pe moarte, dar Thingol nici că i-a băgat în seamă – el îngenunchease lângă Beren, ca să-i cerceteze rana adâncă din piept.

În încleştarea aceea, Huan l-a răpus pe Carcharoth; dar în acel codru des din Doriath, propria soarta, ce demult îi fusese hărăzită, a ajuns să se împlinească, fiind el rănit de moarte şi purtând în trup otrava lui Morgoth. S-a târât cu greu şi s-a prăbuşit lângă Beren şi, fiindu-i scris să vorbească pentru a treia oară, şi-a luat

rămas-bun de la Beren şi s-a stins. Beren nu i-a răspuns, şi-a pus doar mâna pe creştetul câinelui şi astfel s-au despărţit cei doi.

Tocmai atunci au apărut Mablung şi Beleg, veniţi degrabă ca să-l ajute pe rege, dar, când au văzut cele întâmplate, şi-au aruncat cât colo suliţele şi au izbucnit în plâns. Cu faţa scăldată de lacrimi, Mablung a scos un cuţit şi a spintecat burta lupului. Măruntaiele arătau de parcă le pârjolise un foc, numai mâna lui Beren, ce ţinea silmarilul, rămăsese neatinsă. Dar, când a vrut Mablung s-o atingă, mâna s-a prefăcut în scrum, descoperind silmarilul, care a prins să strălucească şi să alunge cu lumina-i toate umbrele codrului ce-i înconjura. Iute şi cu teamă a luat Mablung nestemata şi i-a pus-o lui Beren în mâna nevătămată; iar Beren, simţind atingerea silmarilului, şi-a venit în fire. L-a ridicat atunci în sus şi l-a rugat pe Thingol să-l ia:

— S-a împlinit Căutarea şi o dată cu ea şi ursita mea, atât a mai apucat să spună.

Vânătorii l-au purtat pe Beren Camlost, fiul lui Barahir, pe un catafalc împletit din crengi, iar lângă trupul lui l-au pus pe Huan, câinele-lup; până să ajungă la Menegroth, se lăsase noaptea. La rădăcina lui Hirilom, fagul cel măreţ, îi aştepta Luthien; vânătorii înaintau încet, unii ducând catafalcul, alţii alături, cu torţe. L-a îmbrăţişat Luthien pe Beren, l-a sărutat şi l-a rugat s-o aştepte dincolo de Marea Apuseană; ochii lui au mai privit-o o dată, înainte ca spiritul să-i părăsească trupul. Stelele şi-au stins lumina şi întunericul s-a pogorât peste lume şi peste Luthien Tinuviel. Astfel a luat sfârşit Căutarea Silmarilului; dar *Balada Leithian, Eliberarea din Robie* nu se sfârşeşte aici.

Căci spiritul lui Beren a ascultat de ruga lui Luthien şi a zăbovit în sălile lui Mandos, nevrând să părăsească lumea, până când ea a venit să-şi ia rămas-bun pe ţărmurile întunecoase ale Marii Exterioare, acolo unde oamenii care mor pornesc în călătoria fără întoarcere. Spiritul lui Luthien s-a prăbuşit în întunecime şi, într-un târziu, şi-a luat zborul iar trupul ei a rămas asemenea unei flori retezate dintr-o dată, care încă mai străluceşte în iarbă înainte de a se ofili.

Din acea clipă, asupra lui Thingol s-a abătut iarna, asemenea cărunteţii ce-i ajunge pe oamenii muritori. Luthien însă a poposit în sălile lui Mandos, unde le este sortit să adaste eldalienilor, dincolo de sălaşurile din Apus, la fruntariile lumii. Cei care aşteaptă acolo şed cufundaţi în umbra gândurilor lor. Numai că frumuseţea lui Luthien o întrecea pe a lor, iar tristeţea era mai

adâncă decât ale lor; în sălile acelea a îngenuncheat ea în faţa lui Mandos şi i-a cântat.

Cântecul căruia i-a dat glas Luthien în faţa lui Mandos era cel mai frumos alcătuit vreodată din urzeala cuvintelor şi cel mai trist ce-i va fi dat vreodată lumii să audă. Neschimbat şi nepieritor, este şi azi cântat în Valinor, dincolo de putinţă lumii de a-l auzi şi, de câte ori îl ascultă, valarii jelesc. Căci în el Luthien a împletit două poveşti, a amărăciunii eldarilor şi a durerii oamenilor, poveştile celor Două Seminţii create de Iluvatar pentru a sălăşlui în Arda, Regatul Pământului printre miriadele de stele. Şi cum stă Luthien îngenuncheată în faţa lui Mandos, lacrimile ei au picurat pe picioarele lui, aidoma stropilor de ploaie pe pietre; s-a înduioşat Mandos de lacrimile ei, că niciodată până atunci şi nicicând după aceea.

L-a chemat el atunci pe Beren şi, aşa cum spusese Luthien în ceasul morţii lui, cei doi s-au întâlnit din nou, dincolo de Marea Apuseană. Numai că Mandos nu avea puterea să ţină spiritele oamenilor morţi între fruntariile lumii, după ce li se sfârșea timpul aşteptării; şi nu putea nici să le schimbe destinul Copiilor lui Iluvatar. Astfel că s-a dus la Manwe, Domnul valarilor, care cârmuia lumea în numele lui Iluvatar; şi lui i-a cerut să-i desluşească cel mai tainic gând al său, în care i se arătase voinţa lui Iluvatar.

Luthien trebuia să aleagă, i-a spus el mai apoi. Mulţumită faptelor ei şi fiind ea atât de îndurerată, Mandos îi redă libertatea şi putea să se ducă în Valinor, să sălăşluiască acolo printre valari, până la sfârşitul lumii, uitând de toate suferinţele pe care le cunoscuse în viaţă. În acel loc, Beren nu putea s-o însoţească. Căci valarilor nu le era îngăduit să-l scape pe Beren de moarte, care este darul făcut oamenilor de către Iluvatar. Dar Luthien putea să aleagă şi altă soartă: anume să se întoarcă pe Pământul de Mijloc, să-l ia pe Beren cu ea, şi acolo să rămână amândoi, fără însă a mai fi siguri de viaţa lor sau că ar putea avea parte de bucurie. Atunci ar deveni şi ea muritoare, murind a doua oară, la fel ca el; şi, în scurtă vreme, ar părăsi lumea pentru totdeauna şi frumuseţea ei ar rămâne amintită doar în cântece.

De ales, Luthien a ales destinul din urmă, părăsind Tărâmul Binecuvântat şi nemaţinând seama de legăturile ei de sânge cu cei care vieţuiau acolo; şi orice suferinţă i-ar fi aşteptat de atunci încolo, ursita lui Beren şi cea a lui Luthien să se unească şi drumurile lor să devină unul, dincolo de hotarele lumii. Aşa s-a făcut că, dintre eldalieni, ea a fost singura care a murit cu adevărat şi a părăsit lumea, în acele vremuri de demult. Dar, prin

alegerea pe care a făcut-o ea, cele Două Seminţii s-au unit; şi ea este strămoaşa multora dintre cei pe care, cu toate că lumea s-a schimbat pe de-a-ntregul, eldarii îi mai pot vedea şi în ziua de azi, fiind aceştia aidoma lui Luthien cea mult iubită de eldari şi pentru ei pe veci pierdută.

CAPITOLUL XX
Despre a cincea bătălie: Nirnaeth Arnoediad

Se povesteşte că Beren şi Luthien s-au întors pe meleagurile de la miazănoapte ale Pământului de Mijloc, trăind în Doriath o vreme ca bărbat şi femeie, ființe muritoare amândoi. Cei care-i vedeau se bucurau şi, deopotrivă, erau cuprinşi de teamă; iar Luthien s-a dus în fortăreaţa Menegroth şi, sub atingerea mâinii ei, Thingol s-a tămăduit de iarna ce pogorâse asupra lui. Dar Melian a privit în ochii ei şi, citind soarta ce stătea scrisă în ei, şi-a întors faţa de la ea; a înţeles că o despărţire dincolo de sfârşitul lumii avea să se strecoare între ele două şi nici o altă durere a pierderii n-a fost vreodată mai grea decât aceea simţită în acel ceas de Melian, cea din spiţa maiarilor. Beren şi Luthien au pornit din nou la drum, numai ei doi, fără să se teamă că ar fi putut flămânzi ori suferi de sete; trecând Râul Gelion, au pătruns în Ossiriand, statornicindu-se pe Tol Galen, insula verde din mijlocul apelor Râului Adurant, până s-a stins orice urmă de zvon despre ei. Eldarii aveau să numească acel meleag Dor Firn-i-Guinar, Ţara Morţilor Vii; acolo a venit pe lume Dior Aranel cel frumos, cunoscut mai apoi drept Dior Eluchil, adică Moştenitorul lui Thingol. Nici un om muritor n-avea să mai vorbească vreodată cu Beren, fiul lui Barahir; şi nimeni nu i-a văzut pe Beren şi pe Luthien părăsind lumea şi nu a însemnat locul unde odihnesc trupurile lor.

În acele zile, Maedhros, fiul lui Feanor, mai prinsese ceva curaj, înţelegând că Morgoth nu era chiar de neînvins; cele făptuite de Beren şi Luthien erau slăvite în multe cântece în întreg Beleriandul. Numai că Morgoth putea să-i răpună până la ultimul, unul după altul, dacă nu aveau să se unească şi să întemeieze o nouă ligă şi un Sfat care să-i cuprindă pe toţi; astfel că Maedhros a început să se sfătuiască ba cu unii, ba cu alţii, pentru a-i strânge pe eldari în ceea ce avea să se numească Uniunea lui Maedhros, menită să le sporească sorţii de izbândă.

Iată însă că legământul lui Feanor şi nenorocirile ce i-au urmat n-au iertat nici planurile lui Maedhros, din care pricină ajutorul primit nu i-a împlinit aşteptările. Orodreth n-ar fi pornit la luptă la porunca nici unuia dintre fiii lui Feanor, din pricina faptelor lui Celegorm şi Curufin; cât despre elfii din Nargothrond, ei încă mai

erau încredinţaţi că puteau să-şi apere fortăreaţa, atâta vreme cât îi păstrau taina. Astfel că, la chemarea lui Maedhros, n-a venit decât o companie puţin numeroasă, avându-l în frunte pe Gwindor, fiul lui Guilin, un prinţ viteaz; în ciuda voinţei lui Orodreth, a plecat în războiul de la miazănoapte, vrând să răzbune moartea în bătălia Dagor Bragollach a fratelui său, Gelmir, pe care încă îl mai jelea. Cu blazonul Casei lui Fingolfin în frunte şi sub flamurile lui Fingon s-au dus ei să se lupte; au pierit cu toţii, în afară de unul singur.

Din Doriath prea puţini i s-au alăturat lui Maedhros, şi asta din pricină că, legaţi de jurământul făcut de Feanor, Maedhros şi fraţii săi trimiseseră soli la Thingol ca să-i aducă aminte, cu vorbe trufaşe, că silmarilul al lor era de drept; prin urmare, ori le dădea nestemata de bunăvoie, ori devenea duşmanul lor. Melian l-a sfătuit pe rege să facă precum era voia fiilor lui Feanor, dar vorbele acestora, sfidătoare şi ameninţătoare, l-au mâniat pe Thingol care se gândea doar la cele pătimite de Luthien şi la sângele vărsat de Beren ca să aducă silmarilul, în ciuda potrivniciei lui Celegorm şi Curufin. Şi, în fiecare zi, cu cât privea mai mult silmarilul, cu atât îi sporea dorinţa de a-l păstra pentru totdeauna – în acest fel îşi arăta nestemata puterea. Drept care i-a trimis cu vorbe dispreţuitoare pe soli înapoi. Maedhros nu i-a răspuns, căci, între timp, îi venise gândul să întemeieze liga şi să-i unească pe elfi; dar Celegorm şi Curufin s-au grăbit să se împăuneze că-l vor răpune pe Thingol şi-i vor nimici tot neamul, dacă aveau să se întoarcă victorioşi din război şi dacă regele nu binevoia să le dădea giuvaierul. Auzind acestea, Thingol şi-a întărit hotarele regatului şi nu s-a dus la război, nelăsându-i nici pe supuşii săi să o facă; drept care, din Doriath numai Mablung şi Beleg au urmat chemarea lui Maedhros, ţinând cu tot dinadinsul să ia şi ei parte la marile fapte ce urmau să se întâmple. Numai lor le-a îngăduit Thingol să plece, cerându-le, în schimb, să nu se supună fiilor lui Feanor, astfel s-au alăturat cei doi oastei lui Fingon.

Naugrimii însă au venit în ajutorul lui Maedhros cu o armie numeroasă şi cu arme la fel de multe; fierarii din Nogrod şi Belegost trudiseră din greu în acele zile. Şi s-au mai strâns în jurul lui toţi fraţii săi, dimpreună cu toţi cei care au vrut să-i urmeze; oamenii lui Bor şi ai lui Ulfang s-au pregătit şi ei pentru război, chemându-i la oaste pe încă şi mai mulţi din seminţia lor de la Răsărit. La apus, Fingon, cel care dintr-un început se dovedise prieten al lui Maedhros, a ascultat de chemarea celor din Himring, la fel şi noldorii şi oamenii din Casa lui Hador, din Hithlum, care

începuseră pregătirile de război. În codrul Brethil, Halmir, seniorul Poporului lui Haleth, şi-a strâns oamenii şi cu toţii şi-au ascuţit topoarele; numai că Halmir a murit înainte să înceapă războiul, în locul lui rămânând Haldir, fiul său, care să-i conducă în bătălie. Veştile despre chemarea lui Maedhros au ajuns până în Gondolin, la urechile lui Turgon, regele Regatului Ascuns.

Dar Maedhros s-a încrezut în forţele sale prea curând, înainte ca planurile sale să se împlinească deplin. Cu toate că orcii fuseseră izgoniţi de pe meleagurile nordice ale Beleriandului şi chiar şi Dorthonionul fusese eliberat de ceva vreme, Morgoth tot a prins de veste despre răscoala ce-o puneau la cale eldarii şi prietenii elfilor, astfel că a început şi el să se pregătească pentru a le ţine piept. Multe iscoade şi trădători a trimis el să se furişeze printre aceştia – de vânzători de neam nu ducea lipsă, căci oamenii ce i se supuseseră lui în ascuns erau încă părtaşi la destule dintre tainele fiilor lui Feanor.

Şi a venit şi ceasul în care, după ce adunase o armie din toţi elfii, oamenii şi gnomii care-au vrut să-l urmeze, Maedhros a hotărât să atace fortăreaţa Angband dinspre răsărit şi dinspre apus. Gândul lui era să străbată pustietatea Anfauglith cu flamurile fluturând în văzul tuturor. Iar după ce va fi atras din fortăreaţă oştirile lui Morgoth – aşa chitea el – Fingon urma să năvălească dinspre trecătorile ţinutului Hithlum; astfel, Morgoth şi oştenii săi ar fi fost prinşi între ciocan şi nicovală şi s-ar fi risipit în cele patru vânturi. Iar semnalul pentru atac trebuia dat prin aprinderea unui foc mare în Dorthonion.

În ziua hotărâtă, o dimineaţă în mijloc de vară, trâmbiţele eldarilor au salutat răsăritul soarelui; s-au înălţat atunci flamurile fiilor lui Feanor la răsărit, iar, la apus, stindardul lui Fingon, Marele Rege al noldorilor. Privind în jos de pe zidurile fortăreţei Eithel Sirion, Fingon şi-a văzut armia umplând văile şi pădurile aflate la răsărit de Ered Wethrin, bine ascunsă de ochii Duşmanului. Fingon însă ştia că oştenii erau mulţi la număr. Se strânseseră acolo toţi noldorii din Hithlum, elfii din Falas, compania lui Gwindor din Nargothrond şi o mare armie de oameni: la dreapta se găseau oştirea din Dor-lomin şi toţi vitejii lui Hurin şi ai lui Huor, fratele său, şi, pe lângă aceştia, venise şi Haldir din Brethil, cu mulţi oameni din codri.

A privit apoi Fingon la Thangorodrim: crestele îi erau înconjurate de un nor întunecat, iar din gurile sale se înălța un fum negru; a înţeles Fingon că mânia lui Morgoth era mare, semn că era gata de luptă. O umbră de îndoială i s-a strecurat atunci lui Fingon în inimă; şi-a întors privirile spre răsărit, să vadă, cu ochii

lui de elf, dacă se zărea colbul pustiiciunii Anfauglith, stârnit de armiile lui Maedhros. Nu avea de unde şti că Maedhros încă nu pornise, ţinut în loc de vicleniile blestematului de Uldor care-l trădase, strecurându-i zvonuri mincinoase despre un atac pornit din Angband.

Dar, dintr-o dată, un strigăt a răsunat, purtat din vale în vale de vântul de la miazăzi, şi, auzindu-l, elfii şi oamenii şi-au înălţat glasurile a uimire şi bucurie. Căci, cu toate că nu fusese chemat şi nimeni nu-l aştepta să se alăture Uniunii lui Maedhros, Turgon deschisese porţile Gondolinului şi se apropia cu o oştire de zece mii de luptători, purtând zale sclipitoare şi săbii, şi suliţe dese ca o pădure. Şi când Fingon a auzit din depărtare glasul trâmbiţei cele mari a fratelui său Turgon, umbra ce-i îngreunase inima s-a risipit şi, prinzând curaj, Fingon a strigat:

— *Utulie'n aure! Aiya Eldalie ar Aanatari, utulie'n aure!* A venit ziua! Luaţi seama, seminţie a eldarilor şi Părinţi ai oamenilor, a venit ziua!

Şi toţi care i-au auzit vocea răsunând între dealuri au strigat:

— *Auta i lome!* Noaptea e pe sfârşite!

Însă Morgoth, care ştia multe din cele ce făceau şi pregăteau duşmanii săi, a aşteptat să vină clipa cea potrivită pentru el şi, încrezându-se că servitorii lui trădători îl vor ţine în loc pe Maedhros, pentru că vrăjmaşii să nu-şi poată uni forţele, a trimis către Hithlum o oştire ce părea nemăsurat de mare (şi care totuşi era doar o parte din cea pe care o avea pregătită). Cenuşii erau straiele oştenilor săi, nici un tăiş de oţel nu scăpară la vedere şi, astfel, au izbutit să străbată o bună parte din pustiul Anfauglith, înainte ca cineva să prindă de veste.

S-au înfuriat noldorii, iar căpeteniile lor ardeau de nerăbdare să-i atace pe vrăjmaşi chiar acolo, în mijlocul pustietăţii; dar Hurin s-a împotrivit, amintindu-le că Morgoth era viclean şi că forţele lui erau întotdeauna mai mari decât păreau la prima vedere, iar planurile sale altele decât cele pe care le dădea de bănuit. Şi cum semnalul apropierii lui Maedhros nu se dăduse, Hurin i-a rugat pe oştenii care-şi pierduseră răbdarea să mai aştepte şi să-i lase mai întâi pe orci să atace şi să se răspândească pe coastele dealurilor.

Numai că Morgoth îi poruncise Căpitanului său aflat în fruntea oştirii de la apus să facă ce-o şti şi cum o şti şi să-l silească pe Fingon să iasă cât mai repede dintre dealuri. Prin urmare, Căpitanul a înaintat până când a ajuns cu oştirea la izvoarele Sirionului, împânzind tot meleagul de la zidurile fortăreţei Eithel Sirion, până în locul unde Rivil se varsă în Smârcurile Serech; din avanposturile lui Fingon, oştenii săi îi puteau privi acum pe

duşmanii lor în ochi. Dar înaintarea sfidătoare a Căpitanului a rămas fără răspuns, ceea ce i-a făcut pe orci să şovăie în faţa zidurilor tăcute ale fortăreţei şi a ameninţării ascunse în codri. Atunci Căpitanul a trimis înainte călăreţi, purtând însemnele unor soli veniţi să cadă la învoială. S-au apropiat călăreţii de Barad Eithel, turnul de strajă, aducându-l cu ei şi pe Gelmir, fiul lui Guilin, seniorul din Nargothrond, pe care Morgoth îl făcuse prizonier în bătălia Bragollach şi, apoi, îi scosese ochii. Trimişii Angbandului l-au împins în colb pe Gelmir, strigând:

— Mai avem mulţi ca el la noi în fortăreaţă, dar, de vreţi să-i găsiţi, trebuie să vă grăbiţi; căci, altfel, după ce ne întoarcem din luptă, iată ce vor păţi.

Nici n-au isprăvit bine vorbele acestea, că i-au şi retezat lui Gelmor mâinile şi labele picioarelor, iar, la urmă, capul, chiar acolo, sub ochii elfilor. Apoi s-au întors la oastea lor, lăsând leşul să zacă pe jos.

Ghinionul a făcut ca în turn să se afle Gwindor din Nargothrond, fratele lui Gelmir. Cuprins de o mânie soră cu nebunia, a sărit în şa şi, împreună cu el, mulţi alţi călăreţi; s-au luat după solii Angbandului şi i-au răpus, pătrunzând adânc în oastea vrăjmaşă. S-a înfierbântat atunci întreaga armie a noldorilor. Fingon şi-a pus coiful său alb şi a făcut semn să răsune trâmbiţele. Armia din Hithlum s-a năpustit dinspre dealuri într-un atac neaşteptat. Scăpărarea săbiilor trase din teci de către noldori a părut asemenea unui foc pe un câmp acoperit de stuf; şi atât de năprasnic şi fulgerător a fost asaltul lor, încât aproape că a răsturnat toate planurile lui Morgoth. Înainte ca oastea pe care o trimisese la apus să apuce să se dumirească ce se întâmplă, s-a risipit ca pleava, iar flamurile lui Fingon au străbătut pustiul Anfauglith şi s-au înălţat în faţa zidurilor Angbandului. În frunte se găseau Gwindor şi elfii din Nargothrond, care, nici măcar acolo, în faţa Angbandului, nu şi-au domolit înaintarea, ci au forţat Poarta, ucigând străjile chiar pe treptele fortăreţei. Auzindu-i cum izbesc în porţi, Morgoth s-a cutremurat de spaimă pe tronul său din adânc. Numai că la Poarta aceea şi-au găsit elfii sfârşitul, fiind prinşi ca într-o capcană şi răpuşi fără milă. Numai Gwindor a fost iertat de tăişul armelor; pe el l-au luat ostatic. Fingon n-a putut veni în ajutorul lor, căci, prin multele ieşiri tăiate în coasta muntelui Thangorodrim, Morgoth îşi trimisese în luptă oastea principală pe care o ţinuse în fortăreaţă, gata pregătită, astfel că Fingon s-a văzut nevoit să se retragă cu pierderi mari din faţa zidurilor Angbandului.

În a patra zi a războiului, pe câmpia Anfauglith a început Nimaeth Arnoediad, Lacrimile Făr' de Număr, căci nici un cânt şi nici o poveste nu poate da glas întregii dureri pe care a pricinuit-o această bătălie. Armia lui Fingon s-a retras dincolo de nisipuri, iar Haldir, seniorul haladinilor, a pierit în ariergardă; o dată cu el au căzut cei mai mulţi dintre oamenii din Brethil, nemaiîntorcându-se vreodată în codrii lor. Dar, în a cincea zi, la căderea nopţii, când armia din Hithlum se găsea încă departe de Ered Wethrin, orcii au împresurat-o şi luptele au ţinut până-n ziuă, cu tot mai puţine nădejdi de izbândă. Dar o dată cu venirea dimineţii, s-a arătat şi o nouă speranţă, căci au răsunat trâmbiţele lui Turgon care se apropia cu armia din Gondolin; până atunci păziseră Trecătoarea Sirion, iar Turgon îşi ţinuse oştenii în frâu, ca să nu atace. Acum însă se grăbea să-i vină în ajutor fratelui său; gondolidrimii erau puternici, înveşmântaţi în zale, din care pricină rândurile lor străluceau aidoma unui râu de oţel luminat de soare.

Falanga formată din străjerii Regelui a rupt rândurile orcilor, Turgon, aflat în frunte, îşi tăia drum cot la cot cu fratele său. Povestea spune că, în ciuda luptei crâncene în care erau încleştaţi, mare i-a fost bucuria lui Turgon când l-a revăzut pe Hurin, care stătea la dreapta lui Fingon. Iar inimile elfilor s-au umplut de speranţă. Şi chiar în acel ceas, al treilea al dimineţii, trâmbiţele lui Maedhros au anunţat apropierea armiei sale dinspre răsărit, iar stindardele fiilor lui Feanor au atacat duşmanul din spate. Sunt unii care ar fi zis că eldarii ar fi putut câştiga bătălia dacă toate armiile lor s-ar fi dovedit statornice; orcii dădeau semne de şovăială, atacul le fusese oprit şi unii chiar dăduseră bir cu fugiţii. Dar tocmai când primele rânduri ale armiei lui Maedhros se năpustiseră asupra orcilor, Morgoth a slobozit şi ultima lui oştire, care se mai găsea în Angband: lupi purtând călăreţi în spate, balrogi şi dragoni, şi pe Glaurung, părintele dragonilor. Oştirea Marelui Vierme şi groaza pe care o răspândea el erau acum atât de mari, încât elfii şi oamenii s-au cutremurat în faţa lui; el însuşi a năvălit între armiile lui Maedhros şi Fingon, despărțindu-le una de alta.

Dar nici un lup sau balrog, sau dragon nu l-ar fi ajutat pe Morgoth să împlinească ceea ce-şi pusese în gând, de n-ar fi fost la mijloc trădarea oamenilor. Căci acum au ieşit la iveală vicleşugurile lui Ulfang. Mulţi Răsăriteni au făcut stânga-mprejur şi au rupt-o la fugă, cu inimile pline de minciună şi de teamă; iar fiii lui Ulfang i s-au alăturat pe neaşteptate lui Morgoth şi i-au atacat din spate pe fiii lui Feanor; în talmeș-balmeșul care-a urmat, fiii lui Ulfang au ajuns chiar până la stindardul lui

Maedhros. Dar n-au mai apucat să se bucure de răsplata ce le-o promisese Morgoth, pentru că Maglor l-a ucis pe blestematul de Uldor, cel care pusese la cale trădarea, iar fiii lui Bor i-au răpus pe Ulfast şi pe Ulwarth înainte ca ei înşişi să piară, la rândul lor. Iată însă că o altă oaste de ticăloşi din seminţia oamenilor a intrat acum în luptă – Uldor îi chemase şi-i ţinuse ascunşi între dealurile răsăritene. Atacată din trei părţi, armia lui Maedhros s-a fărâmiţat şi s-a risipit, fugind care-ncotro. În toată acea învălmăşeală, fiii lui Feanor au scăpat cu viaţă. În ciuda rănilor, şi-au strâns din nou rândurile şi, adunându-i pe noldorii şi pe naugrimii care mai rămăseseră, şi-au tăiat drum printre vrăjmaşi şi au ieşit din încercuire, fugind spre Muntele Dolmed, la răsărit.

Ultimele dintre forţele răsăritene care le-au ţinut piept duşmanilor au fost gnomii din Belegost, câştigându-şi astfel faima. Naugrimii îndurau dogoarea focului mai bine decât elfii ori oamenii; pe lângă asta, obiceiul lor era să poarte în bătălie măşti ce-ţi dădeau fiori; astfel au putut ei să-i înfrunte pe dragoni. De n-ar fi fost gnomii, Glaurung şi spurcăciunile sale i-ar fi răpus pe toţi noldorii care mai rămăseseră în viaţă. Dar naugrimii au făcut un cerc în jurul lui Glaurung atunci când acesta i-a atacat şi nici măcar armura lui prea puternică nu a putut să-l apere de loviturile topoarelor urieșești ale gnomilor; şi când, înnebunit de furie, Glaurung s-a răsucit şi l-a izbit pe Azaghal, Seniorul din Belegost, prăvălindu-se apoi peste el, cu ultimele sale puteri, Azaghal a înfipt tăişul cuţitului său în pântecele dragonului, atât de adânc, încât monstrul a rupt-o la fugă şi toate fiarele Angbandului s-au luat după el, cuprinse de deznădejde. Gnomii au ridicat leşul lui Azaghal şi l-au purtat departe de locul bătăliei; l-au urmat cu pas încet, intonând un bocet cu vocile lor adânci, aşa cum făceau în ţara lor la înmormântarea celor de rang înalt, fără să le mai pese de duşmani; şi nimeni n-a cutezat să le stea în cale.

La apus, unde bătălia încă nu se sfârşise, Fingon şi Turgon au fost atacaţi de o oştire vrăjmaşă de trei ori mai numeroasă decât armia ce le rămăsese lor. Gothmog, mai-marele balrogilor şi mare căpitan al Angbandului, se afla acolo; în fruntea războinicilor săi întunecaţi, şi-a croit un vad negru prin armia elfilor, împresurându-l pe Regele Fingon şi împingându-i pe Turgon şi Hurin spre Smârcurile Serech. Scăpând de aceştia doi, s-a întors la Fingon. Cumplită a fost întâlnirea lor. Într-un târziu, Fingon a rămas singur, căci toată garda lui zăcea răpusă de jur împrejur; s-a luptat el cu Gothmog până când un alt balrog a venit din spate şi l-a înconjurat cu un bici de foc. Iar Gothmog şi-a repezit securea neagră asupra lui, despicându-i coiful negru din care a ţâşnit o

flacără albă. Astfel a căzut Înaltul Rege al noldorilor; şi l-au hăcuit în colbul pustietăţii cu ghioagele lor, iar stindardul sau albastru cu argintiu l-au năclăit în mâzga sângelui său.

Noldorii pierduseră bătălia; dar Hurin şi Huor, dimpreună cu cei care mai rămăseseră în viaţă din Casa lui Haldor încă mai rezistau alături de Turgon din Gondolin, împiedicându-i pe războinicii lui Morgoth să cucerească Trecătoarea Sirion. În acel ceas, Hurin i-a vorbit lui Turgon, spunându-i:

— Pleacă acum, Domnia ta, cât mai ai vreme! Căci tu eşti ultima nădejde a eldarilor şi, atâta vreme cât durează Gondolinul, va dura şi spaima în sufletul lui Morgoth.

Turgon însă a răspuns:

— Gondolinul nu mai poate fi tăinuit multă vreme; iar când va fi descoperit, va pieri şi el.

— Puţin de-ar mai dura, şi-ar fi de ajuns, a zis şi Huor; căci din casa ta va fi să vină nădejdea elfilor şi a oamenilor, deopotrivă. Îţi spun acestea, Domnia ta, cu vederea dinaintea morţii; aici ne vom despărţi pentru totdeauna şi nicicând nu-ţi voi mai privi zidurile albe, dar din Domnia ta şi din mine va răsări o nouă stea. Cu bine!

A auzit aste vorbe Maglin, fiul surorii lui Turgon, aflat în apropiere, şi nu avea să le uite; dar de spus, n-a spus nimic.

Iar Turgon a ascultat povaţa lui Hurin şi a lui Huor şi, adunându-i pe toţi cei rămaşi din armia din Gondolin şi dintre oştenii lui Fingon, s-a retras spre Trecătoarea Sirion; Ecthelion şi Glorfindel, căpitanii lui, păzeau flancurile la dreapta şi la stânga, pentru că nici un duşman să nu poată trece pe lângă ei. Oamenii din Dor-lomin formau ariergarda, aşa cum doriseră Hurin şi Huor, în sufletele lor, ei nu voiau să părăsească Meleagurile de la Miazănoapte şi, dacă nu izbuteau să se întoarcă victorioşi la casele lor, aici aveau să rămână şi să lupte până la ultimul. Astfel răscumpărau ei trădarea lui Uldor; şi, din toate faptele de arme făcute de oameni în folosul eldarilor, ultima împotrivire a oamenilor din Dor-lomin a rămas cea mai vestită.

Aşa s-a făcut ca Turgon a izbutit să-şi croiască drum spre miazăzi şi, apărat din urmă de Hurin şi Huor, a traversat Trecătoarea şi a scăpat; s-a făcut nevăzut în munţi şi ascuns a rămas pentru ochii lui Morgoth. În ăst timp, fraţii i-au strâns pe toţi oamenii ce mai rămăseseră din Casa lui Hador şi, pas cu pas, s-au retras, până au ajuns dincolo de Smârcurile Serech, unde aveau înainte pârâul Rivil. Acolo însă s-au oprit şi nu au mai cedat nici o palmă de pământ.

Oştirile Angbandului s-au îngrămădit pe malul celălalt câtă frunză şi iarbă; din leşurile morţilor lor au durat un pod peste râu

şi apoi au împresurat armia din Hithlum asemenea apelor ce cresc în jurul unei stânci. La ceasul la care soarele a apus în a şasea zi şi când umbra Munţilor Ered Wethrin s-a adâncit, întunecându-se, acolo a pierit Huor, străpuns în ochi de o săgeată înveninată, şi toţi vitejii bărbaţi ai lui Hador au căzut răpuşi până la ultimul în jurul lui; iar orcii le-au retezat capetele şi le-au pus morman asemenea unei grămezi de aur în lumina apusului.

Ultimul a rămas Hurin. Văzându-se singur, şi-a aruncat scutul ca să poată mânui securea cu ambele mâini. Cântecele spun că tăişul securii scotea fum când se înmuia în sângele negru al căpcăunilor ce-l apărau pe Gothmog şi, la fiecare izbitură, Hurin strigă:

— *Aure entuluva!* Va veni ea, ziua, din nou!

De optzeci de ori a strigat el astfel; în cele din urmă, l-au prins viu, aşa poruncise Morgoth; orcii îl apucau cu mâinile, Hurin le reteza braţele, dar mâinile rămâneau încleştate de el şi altele li se adăugau, mereu altele, până când Hurin s-a prăbuşit sub greutatea lor. Abia atunci l-a legat Gothmog şi l-a târât până în Angband, în bătaia de joc a tuturor.

Astfel s-a sfârşit Nimaeth Amoediad, iar soarele a coborât dincolo de mare. Noaptea s-a lăsat peste Hithlum şi, dinspre Apus, s-a stârnit un vânt năprasnic.

Mare a fost triumful lui Morgoth, căci planurile lui se împliniseră întocmai după dorinţa inimii sale: oamenii se uciseseră între ei şi îi trădaseră pe eldari, iar teama şi ura se încuibaseră între cei care ar fi trebuit să fie uniţi împotriva lui. Din acea zi, elfii s-au înstrăinat de oameni, singurii pe care-i mai îndrăgeau fiind cei din Cele Trei Case ale edainilor.

Regatul lui Fingon dispăruse; fiii lui Feanor rătăceau ca frunzele suflate de vânt. Armiile le erau risipite, alianţa spulberată; nu le rămăsese decât să-şi ducă viaţa în sălbăticie şi în codrii de la poalele munţilor Ered Lindon, amestecându-se printre Elfii Verzi din Ossiriand, lipsiţi de puterea şi gloria de odinioară. La adăpostul codrului Brethil mai vieţuiau câțiva haladini, iar senior le era acum Handir, fiul lui Haldir, dar în Hithlum nu s-a mai întors nici unul dintre oştenii lui Fingon şi nici vreun bărbat din Casa lui Hador, cum n-au ajuns nici veştile despre bătălie şi despre soarta seniorilor lor. În locul acestora au sosit Răsăritenii, trimişi acolo de Morgoth, care nu voia să le dea în stăpânire bogatele pământuri ale Beleriandului la care râvneau ei. Hithlum a devenit temniţa lor, căci Morgoth nu le îngăduia să părăsească acel meleag. Aceasta le-a fost răsplată pentru că l-au trădat pe

Maedhros: să-i jefuiască şi să-i hărţuiască pe copiii şi pe femeile poporului lui Hador. Eldarii care mai rămăseseră în Hithlum au fost duşi în minele de la miazănoapte şi puşi să trudească acolo ca sclavi. Puţini au fost cei care au reuşit să-i scape lui Morgoth şi să se ascundă în sălbăticie şi-n munţi.

Orcii şi lupii hălăduiau fără oprelişte pe meleagurile de la miazănoapte, ajungând chiar şi în părţile de la miazăzi, în Beleriand, până în Nan-tathren, Meleagul Sălciilor, şi la hotarele Ossiriandului; şi nimeni nu mai era în siguranţă nici pe câmpuri, nici în sălbăticie. Doriathul rămăsese neatins, zidurile fortăreţei Nargothrond erau bine ascunse, dar lui Morgoth nu de astea îi păsa, poate pentru că nu ştia mai nimic despre ele, ori ceasul lor încă nu venise în tăinuitele socoteli ale ticăloşiei sale. Mulţi fugeau spre Limanuri, refugiindu-se în spatele zidurilor lui Cirdan, iar marinarii străbăteau marea de-a lungul coastei, în sus şi-n jos, coborând pe ţărm pe neaşteptate ca să-l hărţuiască pe duşman. Dar, în anul următor, înainte să se lase iarna, Morgoth a trimis o oaste numeroasă asupra ţinutului Hithlum şi Nevrast. Vrăjmaşii au coborât pe văile Râurilor Brithon şi Nenning şi au pustiit Falasul, şi au asediat zidurile fortăreţelor Brithombar şi Eglarest. Au adus cu ei fierari şi mineri, şi meşteri ai focurilor care s-au apucat să facă maşinării nemaivăzute; şi cu toate că apărătorii fortăreţelor s-au luptat vitejeşte, zidurile au fost dărâmate în cele din urmă. Limanurile au căzut în ruină şi turnul Barad Nimras s-a năruit; mulţi din poporul lui Cirdan au pierit atunci ori au căzut în robie. Unii au reuşit să scape urcând pe corăbii şi pornind pe mare; printre ei s-a aflat şi Ereinion Gil-galad, fiul lui Fingon, pe care tatăl său îl trimisese la Limanuri după bătălia Dagor Bragollach. Împreună cu Cirdan şi-au îndreptat corăbiile spre miazăzi, unde se afla Insula Balar. Aici au durat ei un loc de refugiu pentru toţi cei care ar fi venit mai târziu; şi mai aveau ei un loc al lor, la Gurile Sirionului, unde ascunseseră corăbii uşoare şi iuţi, în micile estuare şi în golfuri năpădite de stuf des ca o pădure.

Auzind Turgon de acestea, şi-a trimis din nou solii la Gurile Sirionului, pentru a-i cere ajutor lui Cirdan, Făuritorul de Corăbii. A ascultat Cirdan rugămintea lui Turgon şi a făurit şapte corăbii iuţi, care au pornit spre Apus; dar numai despre una singură dintre toate, cea de pe urmă, au mai ajuns veşti în Balar. Mult s-au luptat marinarii de pe acea corabie cu marea şi, în cele din urmă, cuprinşi de disperare, au făcut cale întoarsă, dar au nimerit într-o furtună cumplită, nu departe de ţărmurile Pământului de Mijloc, iar corabia s-a scufundat cu ei cu tot; unul singur a scăpat de furia lui Osse, şi asta mulţumită lui Ulmo; valurile l-au purtat şi l-au

aruncat pe ţărmul Nevrastului. Voronwe se numea el; era unul dintre solii trimişi de Turgon din Gondolin.

Gândul lui Morgoth stăruia asupra lui Turgon; căci acesta îi scăpase printre degete, tocmai el dintre toţi duşmanii lui, cel pe care dorea cel mai aprig să-l prindă ori să-l nimicească. Gândul nu-i dădea pace, îi umbrea victoria, şi asta pentru că Turgon, vlăstar al măreţei spiţe a lui Fingolfin, era acum de drept Rege al tuturor noldorilor; iar Morgoth se temea şi ura spiţă lui Fingolfin din pricină că legaseră prietenie cu Ulmo, vrăjmaşul sau, şi din pricina rănilor pe care i le făcuse Fingolfin cu tăişul sabiei sale. Dintre toţi cei din neamul acestuia, cel mai tare îl înspăimânta pe Morgoth Turgon; încă din străvechimea Valinorului, privirile îi fuseseră atrase de el şi, de câte ori se afla în preajma lui, o umbră îi întuneca spiritul, prevestindu-i că, la un ceas ce încă nu i se dezvăluise, de la acest Turgon avea să i se tragă nimicirea.

Astfel că Hurin a fost adus în faţa lui Morgoth, căci acesta ştia că Regele din Gondolin îi era prieten; Hurin însă l-a sfidat şi i-a râs în nas. L-a blestemat Morgoth şi, o dată cu el, şi pe Morwen, şi pe vlăstarul lor şi le-a sortit să aibă parte numai de întunecime şi durere; apoi l-a scos pe Hurin din temniţă şi l-a aşezat pe un jilţ de piatră, pe un ţanc înalt al Thangorodrimului. Acolo a fost el înlănţuit prin puterea lui Morgoth, care, stând lângă el, l-a mai blestemat o dată, spunând:

— Aici să şezi; şi de aici să priveşti la meleagurile unde răul şi deznădejdea se vor abate peste cei pe care-i iubeşti. Ai cutezat să mă iei în derâdere şi să te îndoieşti de puterea lui Melkor, Stăpânul tuturor ursitelor Ardei. De acum încolo, cu ochii mei vei privi şi cu urechile mele vei auzi; şi nicicând nu te vei clinti din acest loc, înainte să se împlinească toate până la amarnicul sfârşit.

Şi întocmai aşa s-au petrecut lucrurile; dar nicăieri nu se povesteşte că Hurin i-ar fi cerut lui Morgoth îndurare sau moarte pentru sine ori pentru vreunul din neamul său.

La porunca lui Morgoth, orcii au trudit îndelung până au strâns leşurile tuturor celor căzuţi în marea bătălie, precum şi armurile şi armele din care apoi au făcut un morman mare în mijlocul pustietăţii Anfauglith; văzut din depărtare, mormanul părea un deal. Elfii l-au numit Haudh-en-Ndengin, Gorganul Răpuşilor, şi Haudh-en-Nimaeth, Gorganul Lacrimilor. Dar n-a trecut mult şi iarba a prins să crească verde şi înaltă pe deal – şi numai pe el, în întreg pustiul acela făcut de Morgoth; nici o făptură de-a lui n-a mai călcat vreodată pe pământul sub care săbiile eldarilor şi ale edainilor s-au preschimbat în rugină.

CAPITOLUL XXI
Despre Turin Turambar

Rian, fiica lui Belegund, era soaţa lui Huor, fiul lui Galdor; se măritase cu el cu numai două luni înainte ca Huor să plece împreună cu Hurin, fratele său, în bătălia Nirnaeth Arnoediad. Neprimind nici o veste despre seniorul ei, Rian a fugit în sălbăticie; dar acolo a primit ajutor de la Elfii Cenuşii din Mithrim şi, când i-a dat naştere fiului ei, Tuor, ei au fost cei care l-au crescut. Apoi Rian a părăsit ţinutul Hithlum şi, urcând pe dealul Haudh-en-Ndengin, s-a întins pe pământ şi a murit.

Morwen, fiica lui Baragund, era soţia lui Hurin, Seniorul din Dor-lomin; fiul lor era Turin, care se născuse în anul când Beren Erchamion a întâlnit-o pe Luthien în Pădurea Neldoreth. Aveau ei şi o fiică, pe nume Lalaith, care înseamnă Râset, şi tare o mai iubea Turin, fratele ei; dar, când copila abia împlinise trei anişori, o molimă cumplită s-a abătut asupra ţinutului Hithlum, adusă de un vânt rău din Angband, şi copila a murit.

După bătălia Nirnaeth Arnoediad, Morwen încă trăia în Dor-lomin; Turin avea opt ani, iar ea purta din nou prunc în pântece. Vremurile erau rele: Răsăritenii pătrunseseră în Hithlum şi se purtau dispreţuitor cu cei rămaşi din poporul lui Hador, asuprindu-i, luându-le pământurile şi gospodăriile şi înrobindu-le copiii.

Dar frumuseţea Doamnei din Dor-lomin era atât de mare, încât răsăritenii se temeau de ea şi n-ar fi îndrăznit nici în ruptul capului să se atingă de ea sau de ce era al ei; între ei şuşoteau că, pasămite, Morwen era primejdioasă: o vrăjitoare pricepută să facă farmece şi aflată în cârdăşie cu elfii. Numai că ea era săracă şi fără nici un sprijin de nicăieri, singura fiinţă care-i dădea ajutor în taină fiind o rubedenie de-a lui Hurin, Aerin era numele ei, pe care Brodda, un răsăritean, o luase de soaţă; spaima cea mare a lui Morwen era ca nu cumva Turin al ei să fie luat de lângă ea şi aruncat în robie. Aşa că s-a gândit ea să-l trimită pe Turin de acasă, fără ştirea nimănui, şi să-l roage pe Regele Thingol să aibă grijă de el, căci Beren, fiul lui Barahir, era înrudit cu tatăl ei şi fusese prieten cu bărbatul ei, înainte să se abată răul asupra casei lor. Astfel că, în toamna Anului Jelirii, Morwen l-a trimis pe Turin peste munţi, însoţit de doi servitori bătrâni, rugându-i să găsească

o cale de-a intra în regatul Doriath. Aşa s-a ţesut soarta lui Turin, despre care se povesteşte în balada *Nam i Hin Hurin, Povestea Copiilor lui Hurin,* cea mai lungă dintre toate baladele care pomenesc de acele vremuri. În cele ce urmează, povestea este spusă pe scurt, căci se împleteşte cu soarta silmarililor şi a elfilor, se numeşte *Povestea Durerii,* căci e plină de tristeţe şi dezvăluie cele mai mari ticăloşii puse la cale de Morgoth Bauglir.

La începutul acelui an, Morwen a adus pe lume un prunc, pe fiica lui Hurin; i-a pus numele de Nienor, anume Bocirea. Cât despre Turin şi însoţitorii săi, după ce au trecut ei prin mari primejdii, au ajuns, în cele din urmă, la hotarele Doriathului; acolo i-a găsit Beleg Arcul Puternic, mai-marele străjerilor de la hotarele regatului lui Thingol, şi i-a dus la Menegroth. Iar Thingol l-a primit pe Turin şi l-a luat în grija lui, în onoarea lui Hurin Neclintitul: căci regele nutrea acum gânduri mai bune pentru neamurile prietenilor elfilor. N-a trecut mult şi soli regali au fost trimişi în Hithlum, ca să o roage pe Morwen să părăsească Dor-lominul şi să-i însoţească în Doriath; numai că Morwen nu dorea să plece din casă în care trăise împreună cu Hurin. Când elfii şi-au luat rămas-bun de la ea, le-a dăruit Coiful Dragonului din Dor-lomin, cea mai preţioasă moştenire a Casei lui Hador.

Turin a crescut în Doriath şi s-a făcut un tânăr chipeş şi vânjos, dar chipul îi era adumbrit de tristeţe. Nouă ani şi-a petrecut la curtea lui Thingol, timp în care amărăciunea i s-a mai risipit întru câtva; solii se duceau, din când în când, în Hithlum şi se întorceau de acolo cu veşti mai bune despre Morwen şi Nienor. Dar a venit şi ziua în care solii nu s-au mai întors de la miazănoapte, iar Thingol n-a vrut să mai trimită pe alţii. Turin a fost cuprins de teamă pentru soarta mamei şi a surorii sale şi, cu inima grea şi cu sufletul întunecat, s-a dus la Rege şi l-a rugat să-i dea zale şi o sabie; pe cap şi-a pus Coiful Dragonului din Dor-lomin şi, astfel înveşmântat, a plecat să se lupte la hotarele Doriathului, devenind tovarăşul de arme al lui Beleg Cuthalion.

După trecerea a trei ani, Turin s-a reîntors la Menegroth; venit din sălbăticia de la hotare, arăta neîngrijit, cu părul încâlcit şi veşmintele şi armele pline de colbul drumului. Iată însă că în Doriath trăia un elf, din neamul nandorilor, cu rang înalt la curtea Regelui; Saeros era numele lui. De multă vreme îi purta pică lui Turin din pricină că Regele îl adoptase drept fiu vitreg; încât acum, şezând în faţa lui Turin de cealaltă parte a mesei, s-a apucat să-l ia în derâdere:

— Dacă bărbaţii din Hithlum arată atât de sălbatici şi de fioroşi, ce soi or fi femeile din ţara aia? Umblă precum ciutele, cu trupurile acoperite doar de păr?

S-a înfuriat Turin la aceste vorbe; a apucat de pe masă o carafă şi a aruncat-o în Saeros, rănindu-l rău de tot.

A doua zi, Turin a părăsit fortăreaţa Menegroth spre a se întoarce la hotare. Pe drum a fost atacat de Saeros, dar Turin l-a învins în luptă şi l-a făcut să alerge despuiat prin pădure, asemenea unei sălbăticiuni hăituite. Iar Saeros, fugind îngrozit din calea lui, a căzut în valea adâncă a unui pârâu şi trupul i s-a frânt de un bolovan din apă. Prin preajmă se mai aflau câţiva elfi, printre ei şi Mablung, care l-a rugat pe Turin să se întoarcă împreună cu el la Menegroth, ca să se supună judecăţii Regelui şi să-şi ceară iertare. Numai că Turin se şi vedea urgisit din pricina acestei întâmplări şi, temându-se să nu fie întemniţat, nu a urmat sfatul lui Mablung, ci a fugit. A trecut de Brâul lui Melian şi a ajuns în codrii aflaţi la apus de Sirion. Acolo a intrat în cârdăşie cu o ceată de oameni care, ca mulţi alţii în acele vremuri, bântuiau sălbăticia, fără acoperiş deasupra capului şi pradă deznădejdii; vai de cel ce nimerea în calea lor, fie acela elf sau om, sau orc.

Dar când Thingol a aflat despre cele întâmplate şi a cercetat pricina lor, l-a iertat pe Turin, considerându-l nevinovat. Tocmai atunci sosise la Menegroth Beleg Arcul Puternic, spre a-l căuta pe flăcău. Şi i-a vorbit Regele:

— Inima-mi plânge, Cuthalion, căci, iată, l-au luat pe fiul lui Hurin drept fiu al meu şi aşa va rămâne, fără doar dacă se întoarce Hurin dintre umbre să-mi ceară să i-l dau înapoi. Nu vreau să se spună că Turin a fost alungat pe nedrept în sălbăticie; bucuros l-aş primi înapoi căci mult l-am iubit.

— Îl voi căuta până voi da de el şi-l voi aduce înapoi în Menegroth de-oi putea. Şi mie mi-e drag.

A plecat Beleg din Menegroth şi a străbătut Beleriandul în lung şi-n lat, înfruntând multe primejdii, fără să dea de vreo urmă a lui Turin sau să audă vreun zvon despre el.

Turin sălăşluia de multă vreme împreună cu proscrişii, ajunsese, între timp, căpetenia lor şi-şi luase numele de Neithan, Nedreptăţitul. Cu ochii-n patru trăiau ei pe meleagurile împădurite de la miazăzi de Teiglin. Trecuse un an de la fuga lui Turin din Doriath, când, într-o noapte, Beleg a dat peste bârlogul lor. Din întâmplare, Turin nu era acolo; proscrişii l-au prins pe Beleg, l-au legat fedeleş şi s-au purtat cu el cu multă cruzime, crezându-l o iscoadă a Regelui din Doriath. Noroc că Turin s-a întors curând şi, văzând ce se petrecuse, l-au cuprins remuşcările pentru toate

ticăloşiile şi fărădelegile lor; l-a slobozit pe Beleg, şi-a îmbrăţişat prietenul bucuros de revedere şi a jurat că, de atunci încolo, singurii cu care se va război sau pe care-i vor jefui vor fi slugile Angbandului.

Apoi, Beleg i-a spus lui Turin ce-i zisese Regele Thingol şi cum avea să-l ierte dacă se întorcea acasă; a căutat să-l convingă să vină cu el înapoi în Doriath, adăugând că era nevoie de puterea şi de vitejia lui la hotarele de miazănoapte ale regatului.

— În ultima vreme, orcii au găsit o cale să coboare din Taur-nu-Fuin, anume şi-au tăiat un drum prin Trecătoarea Anach.

— Nu-mi amintesc de trecătoarea asta, a spus Turin.

— Nici nu ne-am depărtat vreodată atât de mult de hotare. Dar piscurile Crissaegrim le-ai zărit în depărtare, iar, la răsărit, pereţii întunecaţi ai munţilor Gorgoroth. Anach se află între masivele astea două şi mai sus de izvoarele Râului Mindeb; o trecătoare greu de străbătut şi primejdioasă, acum este bătută de mulţi, iar Dimbarul, un meleag liniştit până mai deunăzi, aproape că a ajuns sub stăpânirea Mâinii Negre, şi oamenii din Brethil sunt speriaţi. E nevoie de noi acolo.

Turin însă era un flăcău mândru, iar vorbele prietenului său nu l-au înduplecat să-şi schimbe gândul şi să primească iertăciunea Regelui Thingol. Dimpotrivă, a încercat să-l facă pe Beleg să rămână cu el pe meleagurile de pe malul apusean al Sirionului; nici Beleg nu s-a lăsat înduplecat, ci i-a răspuns:

— Eşti neiertător, Turin, şi încăpăţânat. Acum e rândul meu. Dacă vrei cu adevărat să-l ai pe Arcul Puternic alături de tine, caută-mă în Dimbar; căci eu acolo mă întorc.

A doua zi, Beleg a pornit-o la drum şi Turin l-a însoţit cât de-o aruncătură de săgeată departe de tabără; în tot acest timp nu a scos un singur cuvânt.

— Să însemne că ne luăm rămas-bun, fiu al lui Hurin? l-a întrebat Beleg.

Turin a privit către apus şi acolo a văzut, în zare, Înălţimea Amon Rudh! Şi, fără a şti ce se află înaintea sa, răspunse:

— Ai spus că te găsesc în Simbar. Iar eu îţi zic: caută-mă în Amon Rudh! Altfel, ne luăm rămas-bun aici pentru totdeauna.

S-au despărţit apoi, că doi prieteni, însă copleşiţi de tristeţe.

Beleg s-a întors la Cele O Mie de Peşteri şi, înfăţişându-se lui Thingol şi Melian, le-a istorisit tot ce se întâmplase, lăsând la o parte doar cruzimea cu care se purtaseră tovarăşii lui Turin. La urmă, Thingol a oftat şi a spus:

— Ce vrea Turin să mai fac pentru el?

— Îngăduie-mi să plec, stăpâne, a zis Beleg, ca să pot avea grijă de el şi să-l călăuzesc cum m-oi pricepe mai bine; atunci, nici un om nu va putea spune că elfii îşi iau în răspăr făgăduielile. Ar fi mare păcat, gândesc eu, ca o asemenea mândreţe de flăcău să se irosească zadarnic în pustietate.

I-a dat atunci Thingol învoire să facă aşa cum socotea el mai bine. Şi i-a mai spus:

— Beleg Cuthalion! Pentru multe fapte de-ale tale îţi sunt recunoscător. Dar mai presus de toate este aceea că mi-ai găsit fiul vitreg. Şi-acum, că ne despărţim din nou, cere-mi orice şi-ţi voi da.

— Atunci îţi cer o sabie din cele mai straşnice, căci orcii s-au înmulţit peste măsură, încât arcul singur nu-mi mai face trebuinţă, iar tăişul ce-l am nu-i pe măsura armurilor lor.

— Alege-o pe care vrei dintr-ale mele, numai pe Arnaruth, sabia mea, să n-o iei!

Atunci Beleg a ales sabia Anglachel; era o sabie de mare preţ, şi se numea astfel pentru că fusese făurită dintr-un fier ce căzuse din ceruri, asemenea unei stele arzătoare; tăişul ei străpungea orice metal scos din adâncul pământului. O singură sabie din Pământul de Mijloc îi era aidoma. Dar locul ei nu este în povestea aceasta, cu toate că din acelaşi metal a fost şi ea bătută şi de către acelaşi fierar pe nume Eol, Elful Întunecat, care a luat-o de soaţă pe Aredhel, sora lui Turgon. Cu părere de rău i-a dat-o Thingol pe Anglachel lui Turgon drept plată pentru a i se îngădui să-şi ducă traiul în Nan Elmoth; pe Anguirel, surata lui Anglachel, a păstrat-o pentru sine, până când i-a fost furată de Maeglin, fiul său.

Dar, când Thingol a întors sabia Anglachel cu plăselele către Beleg, Melian s-a uitat la tăişul ei şi a spus:

— În sabia asta zace răutate. Inima întunecată a fierarului încă sălăşluieşte în ea. Nu va iubi mâna ce-o va mânui; şi nu va rămâne la tine multă vreme.

— Cu toate acestea, o voi mânui atât cât voi putea, a zis Beleg.

— Şi eu îţi voi dărui ceva, a zis Melian. De ajutor pe meleagurile celea sălbatice vă vor fi ţie şi celor pe care vei alege să-i aperi.

I-a dat atunci o grămadă de *lembas,* turtele elfilor, învelite în foiţe de argint legate cu fire înnodate şi sigilate cu sigiliul Reginei – o bucată de ceară albă având formă unei flori din Telperion; căci, după cum era tradiţia eldalienilor, numai Regina putea să păstreze şi să dăruiască *lembas.* Nicicând Melian nu-i făcuse lui Turin o favoare mai mare ca acum, dăruindu-i aceste turte, căci nicicând

înainte eldarii nu le îngăduiseră oamenilor să se folosească de ele şi rareori aveau după aceea să mai fie atât de darnici.

A plecat apoi Beleg din Menegroth, ducând cu el darurile primite, şi s-a îndreptat spre hotarele de la miazănoapte, unde-şi avea el adăpostul şi prietenii. Curând după aceea, orcii au fost alungaţi din Dimbar, iar Anglachel părea să se bucure de câte ori era trasă din teacă; dar o dată cu venirea iernii şi cu domolirea luptelor, străjerii lui Beleg au băgat de seamă că el nu se mai găsea printre ei, şi nici că s-a mai întors la ei.

După ce Beleg a părăsit tabăra proscrişilor ca să se ducă înapoi în Doriath, Turin şi ai săi au pornit-o spre apus, lăsând în urma valea Sirionului; se săturaseră de traiul acela fără căpătâi, mereu la pândă şi cu teama cuibărită în suflet de niscaiva urmăritori. Doreau să-şi găsească un bârlog ferit de primejdii. S-a întâmplat că la un ceas de seară să dea peste trei gnomi care, de cum i-au văzut, au rupt-o la fugă; pe unul însă, care fugea mai încet, l-au prins şi l-au doborât la pământ. Un proscris i-a luat arcul şi a tras o săgeată după ceilalţi doi tocmai când se făceau nevăzuţi în umbrele serii. Gnomul pe care-l prinseseră se numea Mîm; s-a rugat de Turin să-i lase viaţa şi, drept răsplată, i-a promis să-i ducă în sălaşul sau tainic pe care nimeni nu l-ar fi găsit fără ajutorul lui. I s-a făcut milă lui Turin de Mîm şi i-a cruţat viaţa.

— Unde ţi-e casa? l-a întrebat el.

Gnomul i-a răspuns:

— Sus, deasupra ăstor meleaguri, se află casa lui Mîm, pe un deal înalt; Amon Rudh se numeşte acum dealul, de când au schimbat elfii numele la toate cele.

Turin l-a privit o vreme tăcut pe gnom, apoi a zis:

— Ai să ne duci până acolo.

Într-acolo au pornit a doua zi, urmându-l pe Mîm sus, pe Amon Rudh. Dealul se află tocmai la marginea bărăganului, între văile Sirionului şi Narogului, înălţându-şi creştetul mult deasupra pustietăţi pietroase de la poale; dar creştetul acesta, abrupt şi cenuşiu, era pleşuv, doar seregonul roşu acoperea stâncă. Şi pe când se apropia ceata lui Turin de acest deal, soarele ce cobora la apus a străpuns norii, trimiţându-şi razele tocmai pe culmea dealului, unde seregonul era înflorit.

— Pe vârful ăla e sânge, a zis unul dintre proscrişi.

Dar Mîm i-a dus pe poteci numai de el ştiute în sus, pe povârnişurile abrupte ale dealului Amon Rudh; ajunşi la intrarea în peştera sa, Mîm s-a înclinat în faţa lui Turin şi i-a spus:

— Intraţi în Bar-en-Danweth, Casa Răscumpărării; aşa se va numi de-acum încolo!

S-a ivit atunci încă un gnom, purtând o torţă aprinsă. L-a salutat pe Mîm şi au vorbit ceva între ei, apoi au pătruns iute în bezna peşterii; dar Turin s-a luat după ei şi, într-un târziu, a pătruns într-o sală aflată în străfundul peşterii, luminată de felinare chioare ce atârnau de lanţuri. Acolo l-a găsit pe Mîm, îngenuncheat lângă o bancă de piatră, lipită de stâncă; îşi smulgea barba şi se tânguia, strigând întruna un nume; pe banca aceea zăcea întins un al treilea gnom. Turin s-a apropiat de Mîm şi l-a întrebat dacă poate să-l ajute. Mîm şi-a ridicat privirile spre el şi a zis:

— Nu-l poţi ajuta. El e Khim, fiul meu; e mort, străpuns de o săgeată. A murit la apusul soarelui. Aşa mi-a spus Ibun, celălalt fiu al meu.

— Vai, vai! l-a căinat Turin, cuprins de milă. Dacă mi-ar sta în puteri, aş opri din zbor săgeata. Dar, de-acum, casa aceasta cu adevărat se va numi Bar-en-Danweth; şi dacă va fi vreodată să strâng avere, voi răscumpăra cu aur moartea fiului tău şi durerea ta, cu toate că aurul nu-ţi va mai bucura inima.

S-a ridicat Mîm şi l-a privit pe Turin îndelung. Într-un târziu, a spus:

— Să fie precum spui! Vorbeşti ca un senior gnom din străvechime; şi tare mă minunez. Mi s-a răcorit inima, chiar dacă nu e bucuroasă; puteţi rămâne în acest sălaş dacă vreţi; căci eu îmi plătesc răscumpărarea.

Astfel a început Turin să trăiască în casa lui Mîm, sus, pe Amon Rudh; se plimba adesea pe pajiştea verde din faţa intrării în peşteră şi privea spre răsărit, spre apus şi spre miazănoapte. La miazănoapte când căta, zărea codrul Brethil acoperind cu verdeaţa sa pantele dealului Amon Obel, aflat în mijlocul său; într-acolo îi erau de fiecare dată atrase privirile, fără să ştie de ce: căci inima lui tânjea, mai curând, după meleagurile aflate ceva mai la apus unde i se părea că, la multe leghe depărtare, unde cerul se îngemăna cu pământul, desluşeşte Munţii Umbrei, zidurile casei sale. În amurg, Turin îşi întorcea privirile către soare-apune, la ceasul la care soarele se rostogolea peste coastele îndepărtate, iar Valea Narog se adâncea în neguri.

În zilele care-au urmat, Turin şi Mîm au stat mult de vorbă şi, şezând ei singuri, flăcăul a ascultat povestea vieţii gnomului şi pe cea a străbunilor săi. Mîm se trăgea dintr-un neam de gnomi ce fusese alungat în străvechime din marile oraşe ale gnomilor aflate la răsărit. Cu mult înainte de venirea lui Morgoth, au pornit în

bejenie spre apus, intrând în Beleriand. Încetul cu încetul, trupurile li s-au împuţinat şi la fel şi măiestria lor de fierari. Trăiau din jafuri şi umblau tot timpul îndoiţi de spate şi cu paşi furişaţi. Înainte ca gnomii din Nogrod şi Belegost să fi trecut munţii spre apus, elfii din Beleriand nu ştiau din ce seminţie se trăgeau jefuitorii ăştia, astfel că îi vânau şi-i ucideau; după un timp, i-au lăsat în pace şi i-au numit Noegyth Nibin, ceea ce în limba sindarină însemna Gnomii Scundaci. Nu iubeau pe nimeni gnomii aceştia, decât pe ei înşişi, iar, dacă îi urau pe orci şi se temeau de ei, la fel de mult îi urau pe eldari, mai cu seamă pe Surghiuniţi; căci noldorii le furaseră pământurile şi locurile de sălăşluire, aşa ziceau ei. Cu mult înainte ca Regele Fingon Felagund să fi venit de peste Mare, ei fuseseră cei care au descoperiseră Peşterile Nargothrond şi tot ei au început să le transforme în sălile acelea uriaşe; iar, sub creştetul lui Amon Rudh, Dealul Pleşuv, mâinile încete ale Gnomilor Scundaci scobiseră şi adânciseră peşterile de-a lungul anilor lungi în care sălăşluiseră acolo, netulburaţi de Elfii Verzi din păduri. Dar, încetul cu încetul, neamul lor s-a împuţinat şi a pierit de pe Pământul de Mijloc, nu mai rămăseseră decât Mîm şi cei doi fii ai săi; Mîm era bătrân chiar şi după socoteala gnomilor, bătrân şi uitat de soartă. În sălile sale, foalele fierăriei lâncezeau, topoarele ruginiseră, iar numele lor nu mai era amintit decât în străvechile legende din Doriath şi Nargothrond.

Dar, pe măsură ce anul se apropia de mijlocul iernii, dinspre miazănoapte s-au abătut ninsorile, mai dese şi mai multe decât văzuseră Turin şi ai săi vreodată pe văile nurilor. Amon Rudh a fost acoperit de o pătură groasă de nea; gnomii ziceau că iernile se înăspriseră în Beleriand de când sporise puterea Angbandului. Dintre proscrişi, numai cei mai vânjoşi îndrăzneau să iasă după vânat; unii au căzut bolnavi, alţii sufereau de foame. Dar, în amurgul unei zile de iarnă, printre ei s-a ivit, dintr-o dată, un om, aşa părea, mătăhălos, burduhănos, acoperit din cap până-n picioare cu o pelerină albă. S-a apropiat de foc. Proscrişii au sărit în picioare înspăimântaţi, dar străinul a izbucnit în râs şi s-a descoperit; sub mantia cea largă ducea o legătură mare; iar în lumina focului Turin a zărit din nou chipul lui Beleg Cuthalion.

Astfel s-a întors Beleg la Turin şi mare a fost bucuria celor doi prieteni. În legătură aceea, elful adusese din Dimbar Coiful Dragonului din Dor-lomin, gândind că-l va face pe Turin să renunţe la a mai hălădui prin sălbăticie în fruntea unei cete atât de jalnice. Turin însă nu voia să se întoarcă în Doriath; iar Beleg, dând ascultare inimii şi nu înţelepciunii, n-a mai plecat, ci a rămas cu Turin şi cu tovarăşii săi, ajutându-i în toate cele. Pe cei bolnavi ori

răniţi i-a îngrijit şi i-a tămăduit cu *lembas,* turtiţele dăruite de Melian; în scurt timp, au prins din nou puteri, căci, cu toate că Elfii Cenuşii erau mai puţin pricepuţi şi învăţaţi decât Surghiuniţii din Valinor, pătrunseseră tainele vieţii pe Pământul de Mijloc mai adânc decât seminţia oamenilor. Iar pentru că Beleg era puternic şi răbdător, cu ochi şi minte care vedeau departe, a ajuns la mare cinste printre proscrişi; cu atât mai mult sporea ura lui Mîm faţă de acest elf care pătrunsese în Bar-en-Danwedh, drept care se retrăsese cu fiul său, Ibun, în cele mai întunecate unghere ale casei, nevrând să vorbească nimănui altcuiva dintre cei aflaţi acolo. Turin însă nu-l mai prea băga în seamă pe gnom, unde mai pui că, o dată cu trecerea iernii, treburi mult mai însemnate aveau ei de făcut.

Cine poate şti ce socoteli îşi făcea Morgoth? Cine poate măsura până unde ajungea gândul celui care fusese Melkor, măreţ printre ainurii Marelui Cânt, şi care acum şedea ca un stăpân al întunecimii pe un tron la fel de întunecat, la Miazănoapte, cântărind în cumpănă răutăţii sale toate veştile pe care le primea şi înţelegând din faptele şi gândurile tainice ale duşmanilor săi mai multe decât se temeau până şi cei mai înţelepţi dintre ei, fără doar de Melian Regina? Spre ea se îndrepta adesea gândul lui Morgoth, dar de desluşit nu izbutea s-o desluşească.

Încă o dată se punea în mişcare puterea din Angband; asemenea degetelor lungi ale unei mâini hrăpăreţe, iscoadele oştirilor sale cercau drumurile spre Beleriand. Au pătruns prin Anach şi au cucerit Dimbarul şi toate hotarele de la miazănoapte ale Doriathului. Pe drumul străvechi au coborât, pe cel ce străbătea lungul defileu al Sirionului, trecea de insulă pe care se aflase odată Minas Tirith, turnul lui Finrod, şi-apoi prin ţinutul dintre Malduin şi Sirion şi mai departe, pe la poalele codrului Brethil, până la Trecerea peste Teiglin. De-acolo, drumul ducea mai departe, în Câmpia Străjuită; dar orcii n-au înaintat departe pe câmpie, căci în acea sălbăticie se cuibărise o grozăvenie ce stătea ascunsă, iar de pe dealul roşu străjuiau ochi despre care nu fuseseră înştiinţaţi. Se vede treaba că Turin îşi pusese din nou pe cap coiful lui Hador; şi în lungul şi-n latul Beleriandului, prin codri şi peste izvoare, străbătând trecătorile dintre dealuri, mersese vestea că Arcul şi Coiful care căzuseră în Dimbar se înălţaseră iarăşi, mai presus de orice speranţă. Încât mulţi dintre cei ce rătăciseră fără căpătâi şi fără rost, dar nu descurajaseră s-au înflăcărat din nou şi au pornit să-i caute pe cei Doi Căpitani. Dor-Cuarthol, Ţara Arcului şi-a Coifului, aşa se numea la acea vreme meleagul ce se întindea între Teiglin şi hotarul apusean al

Doriathului; Turin şi-a luat şi el alt nume, Gorthol, Coiful Groazei, şi se simţea de parcă avea aripi noi. Până în Menegroth şi în adâncile cămări din Nargothrond, chiar şi până în regatul ascuns al Gondolinului, se auzise despre faptele celor Doi Căpitani. Veştile au ajuns şi în Angband, iar Morgoth a izbucnit în râs pentru că datorită acelui Coif al Dragonului putea iar să-l vadă pe fiul lui Hurin; astfel că n-a trecut mult şi Amon Rudh a fost împresurat de iscoade.

Către sfârşitul anului, Mîm gnomul şi fiul său Ibun au părăsit într-o bună zi peştera Bar-en-Danweth ca să strângă rădăcini pentru provizia de iarnă; depărtându-se ei de casă, au nimerit în mâinile orcilor. Şi iarăşi s-a rugat Mîm pentru viaţa sa, promiţându-le să-i ducă, pe cărări tainice, până în sălaşul sau de pe Amon Rudh; căuta însă să întârzie cât mai mult împlinirea promisiunii. Când le-a cerut orcilor să nu-l răpună pe Gorthol după ce vor fi ajuns sus, căpetenia orcilor a izbucnit în râs:

— Fii liniştit! Turin, fiul lui Hurin, nu va fi răpus, i-a zis el lui Mîm printre hohote.

Astfel a fost trădat Bar-en-Danweth, căci orcii au ajuns acolo pe timp de noapte şi pe furiş, călăuziţi de Mîm. Mulţi proscrişi au fost ucişi în somn, câţiva au reuşit să scape, fugind pe o scară interioară şi ajungând în vârful dealului, unde s-au luptat cu vitejie până au pierit cu toţii. Sângele lor s-a vărsat pe covorul de seregon ce acoperea stânca. Turin a fost prins într-un năvod aruncat asupra lui în timp ce lupta. S-a zbătut el să scape, dar nu a izbutit. Orcii au tăbărât asupra lui şi, după ce l-au legat fedeleş, l-au luat cu ei.

Peste deal s-a lăsat din nou liniştea. Abia atunci a îndrăznit Mîm să iasă din umbrele sălaşului său şi să se apropie de leşurile oamenilor din vârful dealului. În primele raze ale soarelui care răsărea peste ceţurile Sirionului, el a băgat de seamă că nu toţi cei care zăceau acolo erau morţi; unul dintre ei şi-a întors privirea către el; cel la care se uită era nimeni altul decât Beleg elful. Nemaistăpânindu-şi ura ce clocea de mult în el, Mîm s-a apropiat de Beleg şi a scos sabia Anglachel de sub leşul unuia căzut lângă Beleg; însă elful a izbutit să se ridice în picioare şi să-i smulgă sabia din mână. Când a îndreptat-o asupra lui, gata s-o împlânte, Mîm a fugit la vale, urlând îngrozit.

— Răzbunarea Casei lui Hador te va găsi şi-n gaură de şarpe, a strigat Beleg în urma lui.

În ciuda rănilor adânci, Beleg nu a murit, căci era unul dintre cei mai măreţi elfi din Pământul de Mijloc şi priceput că nimeni altul într-ale tămăduirii. Încet-încet, şi-a recăpătat puterile. Apoi, a

căutat leşul lui Turin printre cei morţi, că să-l înmormânteze, dar, negăsindu-l, a înţeles că fiul lui Hurin mai trăia încă şi fusese dus de orci în Angband.

Prea puţine speranţe avea Beleg când a coborât de pe Amon Rudh şi a pornit spre miazănoapte, luând urma orcilor prin Trecerea peste Teiglin, prin vadul Brithiach, străbătând Dimbarul şi îndreptându-se spre Trecătoarea Anach. Beleg mai avea puţin şi-i ajungea pe orci – mersese fără să doarmă, în vreme ce ei zăboviseră pe drum ca să vâneze, fără teamă că ar putea fi urmăriţi. Nici măcar în înspăimântătorul codru Taur-nu-Fuin nu le-a pierdut Beleg urma, căci era mai priceput în a desluşi semnele decât oricare altul de pe Pământul de Mijloc. Dar, într-o noapte, pe când străbătea meleagul acela plin de spaime, a dat peste cineva care dormea la rădăcina unui copac înalt şi uscat; Beleg s-a oprit lângă cel adormit şi a văzut că era un elf. L-a trezit din somn, i-a vorbit, i-a dat o bucată de *lembas* şi l-a întrebat ce vânt îl adusese în locul acela cumplit. Iar elful i-a răspuns că se numea Gwindor, fiul lui Guilin.

Beleg s-a uitat îndurerat la el; în faţa lui se găsea doar o umbră cocârjată şi înspăimântată a celui ce fusese odată seniorul din Nargothrond, care în bătălia Nirnaeth Amoediad călărise cu un curaj nebun până la porţile Angbandului, unde căzuse prizonier la orci. Puţini dintre noldorii prinşi de Morgoth erau ucişi, şi-asta din pricină că erau neîntrecuți în a scoate din măruntaiele pământului metale şi pietre preţioase şi-n a le lucra; din aceeaşi pricină a scăpat şi Gwindor cu viaţă. Dar, apoi, a fost pus la muncă în minele de la Miazănoapte. Prin galerii ştiute doar de ei, elfii care trudeau acolo reuşeau, când şi când, să fugă. Aşa s-a întâmplat de l-a găsit Beleg, sfârşit şi năuc, în labirintul codrului Taur-nu-Fuin.

Gwindor i-a povestit cum, într-una din zile, pe când se furişa el printre copaci, numai ce vede o întreagă oştire de orci, îndreptându-se spre miazănoapte; erau şi lupi cu ei; ba şi un om, cu mâinile legate, pe care-l mânau cu biciul.

— Înalt era omul ăla, a mai zis Gwindor, aşa cum sunt oamenii ce trăiesc în munţii înceţoşaţi din Hithlum.

Atunci Beleg i-a spus ce căuta el în Taur-nu-Fuin; Gwindor a încercat să-l facă să-şi schimbe gândul, zicându-i că nu va izbuti decât să i se alăture lui Turin în chinurile care-l aşteptau. Dar Beleg nu voia să-l părăsească pe Turin şi, cu toate că el însuşi se simţea cuprins de deznădejde, hotărârea lui a retrezit speranţa în inima lui Gwindor; aşa că au plecat împreună, luând din nou urma orcilor, până când au ieşit din codru pe povârnișurile înalte la poalele cărora se aflau dunele pustiului Anfauglith. Acolo îşi

făcuseră orcii tabără, într-o văioagă stearpă de unde se vedeau ţancurile Thangorodrimului; cum lumina zilei se stingea, i-au pus pe lupi să-i păzească, iar ei au început să benchetuiască. De la apus se apropia furtuna, în depărtare fulgerele scăpărau peste Munţii Umbroşi. Beleg şi Gwindor au pornit pe furiş spre văioagă.

După ce tabăra s-a cufundat în somn, Beleg şi-a luat arcul şi, în întuneric, i-a săgetat pe lupii-străjeri, unul câte unul, fără să scoată cel mai mic zgomot. Apoi au intrat în tabără, înfruntând primejdia de a fi prinşi, şi l-au găsit pe Turin, cu cătuşe la mâini şi la picioare, legat de un copac uscat; în jurul lui erau cuţite, aruncate de orci spre el şi înfipte în trunchi. Din pricina istovirii, Turin căzuse într-un somn adânc. Beleg şi Gwindor au tăiat funia ce-l ţinea legat de copac şi, apucându-l de mâini şi de picioare, l-au scos din văioagă; dar nu l-au putut duce prea departe, ci s-au oprit într-un desiş de scaieţi, ceva mai sus de văioagă. Acolo l-au lăsat jos. Furtuna ajunsese deasupra lor. Beleg şi-a scos sabia Anglachel şi a tăiat cătuşele; dar soarta a vrut ca ziua să se termine altfel, căci, în clipa în care a tăiat cătuşele, vârful sabiei a alunecat şi i s-a înfipt lui Turin în laba piciorului. Abia atunci s-a trezit flăcăul, cuprins brusc de furie şi spaimă, şi, când a dat cu ochii de o umbră aplecată asupra lui cu un tăiş în mână, a sărit în sus ţipând, încredinţat că orcii veniseră iarăşi să-l chinuie; s-a luptat cu umbra în întuneric, a reuşit să-i smulgă sabia din mână şi a înfipt-o în Beleg Cuthalion, gândind că e unul dintre duşmani.

Dar cum stătea el aşa, descătuşat şi gata să-şi vândă scump pielea în luptă cu vrăjmaşii pe care-i închipuia peste tot în jur, un fulger cumplit a brăzdat cerul deasupra lor; în lumina aceea s-a uitat în jos şi a văzut chipul lui Beleg. Ca trăsnit a rămas Turin, mut, cu ochii aţintiţi la moartea aşternută pe obrazul elfului, înţelegând ce făcuse; iar chipul său era atât de încrâncenat în lumina fulgerelor ce scăpărau peste tot în jur, încât Gwindor s-a ghemuit la pământ fără să cuteze a-şi ridica ochii.

În vâlcea, orcii se treziseră şi ei; tabăra fremăta de tunetul ce venea de la apus, încredinţaţi că era trimis împotriva lor de puternicii Duşmani de dincolo de Mare. Apoi s-a stârnit vântul şi baierile cerului s-au rupt, lăsând ploaia să cadă; de pe coamele podişului Taur-nu-Fuin se prăvăleau torente. Dându-şi seama în ce primejdie se aflau, Gwindor i-a strigat lui Turin să plece de acolo, dar flăcăul continua să şadă în furtună nemişcat, cu chipul împietrit, lângă trupul lui Beleg Cuthalion.

Până dimineaţă, furtuna s-a îndepărtat spre răsărit, peste Lothlann, făcând loc soarelui de toamnă, fierbinte şi strălucitor; crezând că Turin reuşise cumva să scape şi fugise, iar ploaia îi

ştersese urmele, orcii au luat-o din loc în mare grabă, fără să-l mai caute. Gwindor i-a zărit traversând nisipurile aburinde ale pustiului Anfauglith. Orcii se întorceau la Morgoth cu mâinile goale, lăsându-l în urmă pe fiul lui Hurin, care şedea cu un aer buimac, ca de nebun, pe un povârniș al podişului, apăsat de-o povară mult mai grea decât cătuşele orcilor.

Cu chiu, cu vai, Gwindor a reuşit să-l scoată din împietrire, că să-l ajute să-l îngroape pe Beleg. S-a ridicat Turin ca şi cum ar fi fost trezit dintr-un somn greu; împreună l-au întins pe Beleg într-o scobitură, alături l-au pus pe Belthronding, marele său arc, făcut din lemn negru de tisă. Pe Anglachel, sabia lui Beleg, a luat-o Gwindor, spunând că, decât să zacă nefolositoare în pământ, mai bine să se răzbune pe slujitorii lui Morgoth; şi a mai luat Gwindor şi turtele *lembas* ale lui Melian, să le dea puteri în sălbăticie.

Astfel a pierit Beleg Arcul Puternic, cel mai credincios prieten, cel mai priceput şi mai destoinic dintre toţi cei ce sălăşluiau în codrii Beleriandului în Zilele de Odinioară, răpus de mâna celui pe care l-a iubit mai mult decât pe oricine altcineva; iar durerea pentru pierderea lui i s-a întipărit lui Turin pe chip pentru totdeauna. În schimb, elful din Nargothrond simţea în el o nouă putere şi, plin de curaj, l-a călăuzit pe Turin departe de Taur-nu-Fuin. Tot timpul cât au străbătut ei drumuri şi poteci lungi, presărate de primejdii, Turin nu a scos o vorbă; mergea ca unul care nu mai are nici o dorinţă sau nădejde în suflet. Anul se apropia de sfârşit, iarna se abătuse de-acum peste meleagurile de la miazănoapte. Dar Gwindor era tot timpul acolo, lângă el, să-l păzească şi să-l călăuzească; aşa au trecut ei Sirionul spre apus şi, într-un târziu, au ajuns la Eithel Ivrin, izvoarele Râului Narog, la poalele Munţilor Umbrei, şi i-a vorbit Gwindor lui Turin astfel:

— Trezeşte-te, Turin, fiu al lui Hurin Thalion! Pe Lacul Ivrin este numai râset. Din fântâni de cleştar nesecate îşi ia el apele şi nimic nu-l poate întina, căci e păzit de Ulmo, Domnul Apelor, care i-a săvârşit frumuseţea în străvechime.

Turin a îngenuncheat şi a băut din apa lacului; pe neaşteptate, s-a aruncat la pământ şi lacrimile au prins să curgă slobode, tămăduindu-l de nebunia ce-l cuprinsese.

Acolo a făcut el un cântec pentru Beleg; l-a numit *Laer Cu Beleg, Cântecul Marelui Arc;* îl cânta cu voce tare, fără să-i pese de primejdii. Gwindor i-a pus sabia Anglachel în mână. Turin ştia că era grea şi aprigă şi că avea puteri mari; dar lama îi era neagră, fără strălucire, cu tăişul tocit.

— Ciudată e lama asta, a spus Gwindor, nu seamănă cu nimic din ce mi-a fost dat să văd în Pământul de Mijloc. Îl jeleşte pe

Beleg, aidoma ţie. Fii însă pe pace, eu mă întorc în Nargothrond, fortăreaţa lui Finarfin, iar tu vei veni cu mine şi acolo te vei întrema şi vei prinde puteri.

— Cine eşti? l-a întrebat Turin.

— Un elf rătăcitor, un sclav fugit, pe care l-a întâlnit Beleg şi i-a dat nădejde. Odată am fost Gwindor, fiul lui Guilin, senior în Nargothrond, până am plecat să mă lupt în bătălia Nimaeth Amoediad şi am ajuns sclav în Angband.

— Înseamnă că l-ai văzut pe Hurin, fiul lui Galdor, războinicul din Dor-lomin? A întrebat Turin.

— De văzut nu l-am văzut, a răspuns Gwindor. Dar prin Angband se povesteşte cum că el încă îl mai înfruntă pe Morgoth; iar acesta i-ar fi blestemat pe el şi pe tot neamul său.

— Aşa-mi vine să cred, a zis Turin.

S-au ridicat de pe mal şi, lăsând în urma Eithel Ivrinul, s-au îndreptat spre miazăzi, de-a lungul Râului Narog, până au fost prinşi de iscoadele elfilor şi duşi ca prizonieri în fortăreaţa ascunsă. Astfel a ajuns Turin în Nargothrond.

La început, Gwindor n-a fost recunoscut de-ai săi, căci plecase tânăr şi vânjos şi se întorsese ca un bătrân de-al oamenilor muritori, într-atât îl măcinaseră chinurile şi truda din mină; numai Finduilas, fiica Regelui Orodreth, a ştiut cine este şi i-a dat bineţe; îl iubise pe Gwindor înainte de bătălia Nimaeth şi el o iubise pentru frumuseţea ei, numind-o Faelivrin, ceea ce înseamnă „Strălucirea Soarelui în apele Ivrinului”. De hatârul lui Gwindor, Turin a fost lăsat să intre împreună cu el în Nargothrond. Acolo a rămas să trăiască, preţuit de toţi. Dar, când Gwindor da să-i spună pe nume, Turin îl oprea:

— Sunt Agarwaen, zicea el, fiul lui Umarth (adică Pătat-de-sânge, Fiul Ghinionului), vânător în codri.

Elfii din Nargothrond se mulţumeau cu acest răspuns, fără să-l mai iscodească.

În vremea care a urmat, Turin avea să se bucure de tot mai multă preţuire din partea lui Orodreth şi n-a trecut mult până când a câştigat inimile tuturor celor din Nargothrond. Tânăr era, abia atinsese vârsta la care putea fi numit bărbat; iar la chip semăna aidoma cu Morwen Eledhwen, mama sa: acelaşi păr negru şi aceeaşi piele albă, aceiaşi ochi cenușii, mai chipeş decât orice alt muritor din Vremurile de Odinioară. Vorba şi felul lui de-a fi aminteau de străvechiul regat al Doriathului şi chiar şi printre elfi putea fi luat drept un vlăstar al măreţelor spiţe ale noldorilor, astfel că mulţi îl numeau Adanedhel, Omul-elf. Fierari pricepuţi din

Nargothrond au bătut din nou tăişul sabiei Anglachel, dându-i-o lui Turin ca nouă şi, cu toate că lama avea să-i fie întotdeauna neagră, tăişurile îi luceau ca focul mocnit; Gurthang i-a pus numele Turin, Fierul Morţii. Atât de mare îi erau vitejia şi destoinicia în luptele purtate la fruntariile Câmpiei Străjuite, încât lui însuşi i s-a dat numele de Mormegil, Sabia Neagră; iar elfii obişnuiau să spună:

— Mormegil nu poate fi răpus, decât printr-o întâmplare nefericită ori de o săgeată ticăloasă trasă de la depărtare.

Aşa că i-au dăruit zale din cele făcute de gnomi, că să-l apere; şi odată, când era el foarte înverșunat, a descoperit printre armele din arsenal o mască de-a gnomilor, aurită toată, pe care şi-a pus-o înaintea unei bătălii – a fost de-ajuns ca vrăjmaşii să fugă din calea lui.

În acest timp, Finduilas s-a îndepărtat în inima ei de Gwindor; fără să vrea, a simţit cum o copleşeşte dragostea pentru Turin; dar flăcăul nu-şi dădea seama ce se întâmplă. Cu sufletul sfâşiat, Finduilas se cufundă tot mai mult în tristeţe; era trasă la faţă şi tăcută. Pe Gwindor îl măcinau gânduri întunecate; nemaiîndurându-le, i-a vorbit lui Finduilas, spunându-i:

— Fiică a spiţei lui Fingolfin, nu lăsa durerea să se strecoare între noi; chiar dacă Morgoth mi-a distrus viaţa, tot pe tine te iubesc. Du-te acolo unde te cheamă dragostea, dar fii cu băgare de seamă! Nu e bine ca Întâii Născuţi ai lui Iluvatar să-şi unească viaţa de Cei Născuţi După; şi nu ar fi nici înţelept, căci viaţa lor e scurtă şi pier curând, lăsându-ne văduviţi cât durează lumea asta. Soarta însăşi nu o îngăduie, decât o dată sau de două ori, dintr-o pricină a destinului pe care noi nu avem cum s-o ştim. Dar omul acesta nu e Beren. Şi lui i-a fost scrisă o ursită, orice ochi văzător poate desluşi aceasta, dar ursita-i este întunecată. Nu te băga peste ea! De-o vei face, dragostea te va trăda şi se va preface în amărăciune şi moarte. Ascultă-mă bine! O fi el Agarwaen, fiul lui Umarth, dar numele lui adevărat este Turin, fiul lui Hurin pe care Morgoth îl ţine în Angband şi pe-al cărui neam l-a blestemat. Să nu pui la îndoială puterea lui Morgoth Bauglir! Nu şi-a lăsat ea semnele în fiinţa mea?

Finduilas a rămas multă vreme pe gânduri; într-un târziu, a vorbit, zicând doar atât:

— Turin, fiul lui Hurin, nu mă iubeşte, nici nu mă va iubi.

Aflând Turin de la Finduilas despre cele întâmplate, s-a lăsat pradă mâniei şi i-a spus lui Gwindor:

— Mi-ai salvat viaţa şi m-ai apărat, iar pentru astea te-am îndrăgit. Dar acum mi-ai făcut rău, prietene, trădându-mi

adevăratul nume, căci mi-ai invocat ursita de care voiam să mă feresc.

— Ursita în tine zace, nu în numele tău, i-a răspuns Gwindor.

Când a aflat Orodreth că Mormegil era într-adevăr fiul lui Hurin Thalion, i-a arătat mare cinste şi l-a ridicat la mare rang printre locuitorii fortăreţei Nargothrond. Lui Turin nu-i plăcea felul în care luptau ei, cu atacuri neaşteptate, cu furişări şi cu săgeţi trase din ascunzători; el voia lovituri curajoase, lupte la câmp deschis; sfaturile lui erau tot mai adesea ascultate şi urmate de Rege. În acele vremuri, elfii din Nargothrond au uitat de felul lor ascuns de-a fi şi s-au avântat în lupta pe faţă. Arsenalele se umpleau de arme. Sfătuiţi de Turin, noldorii au durat un pod mare peste Narog, care pornea chiar de la Porţile lui Felagund, pentru că armiile lor să poată trece râul mai iute. În scurtă vreme, slugile Angbandului au fost izgonite de pe întregul meleag ce se întindea între Narog şi Sirion la răsărit, iar, la apus, până la Nenning şi la pustiitele Falas. Gwindor i se împotrivea lui Turin în faţa lui Orodreth, spunând că sfaturile sale erau greşite, ceea ce l-a coborât în ochii Regelui şi nimeni nu mai lua seama la vorbele lui, căci nu mai avea putere şi nu mai era chemat să lupte în fruntea oştirii. Astfel a ajuns fortăreaţa Nargothrond să se dezvăluie în faţă furiei şi urii lui Morgoth; totuşi, la rugămintea lui Turin, numele lui adevărat n-a fost dat în vileag, încât, cu toate că faima faptelor sale de arme ajunsese în Doriath şi la urechile lui Thingol, zvonurile pomeneau doar de Sabia Neagră din Nargothrond.

În acel timp de linişte şi speranţă, când mulţumită faptelor lui Mormegil, puterea lui Morgoth era zăgăzuită la apus de Sirion, Morwen a fugit în sfârşit din Dor-lomin, împreună cu fiica ei, Nienor, şi s-a încumetat să străbată lungul drum până la curtea lui Thingol. Acolo însă o aştepta o nouă durere, căci nu l-a mai găsit pe Turin, iar în Doriath nu se mai ştia nimic despre el de când Coiful Dragonului dispăruse de pe meleagurile de la apus de Sirion; cu toate acestea, Morwen a rămas în Doriath împreună cu Nienor, ca oaspeţi ai lui Thingol şi Melian, fiind cinstite cum se cuvenea rangului lor.

S-a întâmplat că, în primăvara celui de-al patru sute nouăzeci şi cincilea an de la primul răsărit al Lunii, în Nargothrond să sosească doi elfi, pe nume Gelmir şi Arminas; erau din neamul lui Angrod, dar, de când cu bătălia Dagor Bragollach, trăiseră la miazăzi, găzduiţi de Cirdan Făuritorul de Corăbii. Din lungile lor călătorii aduceau acum veşti despre strângerea unei adevărate oştiri de orci şi de alte creaturi ticăloase, la poalele munţilor Ered

Wethrin şi în Trecătoarea Sirion; tot ei spuneau că Ulmo i se arătase lui Cirdan şi-l prevenise că o primejdie mare se apropia de Nargothrond.

— Ascultaţi vorbele Domnului Apelor! i-au zis ei Regelui. Astfel i-a vorbit el lui Cirdan Făuritorul de Corăbii: „Răul de la Miazănoapte a pângărit izvoarele Sirionului, iar puterea mea se depărtează din apele curgătoare. Dar altceva şi mai rău sta să vină. Ci spune-i Seniorului din Nargothrond: «Zăvorăște porţile fortăreţei şi nu mai ieşi de-acolo. Aruncă pietrele mândriei tale în apele zgomotoase, pentru ca răul ce se furişează să nu găsească poarta»".

S-a tulburat Orodreth la aceste vorbe întunecate ale solilor, dar Turin cu nici un chip nu voia să le dea ascultare şi cu atât mai puţin să lase ca podul să fie dărâmat; devenise tare trufaş şi neîndurător şi totul trebuia făcut numai după cum dorea el.

N-a trecut mult şi a fost răpus Handir, Seniorul din Brethil, căci orcii năvăliseră în ţara lui şi Handir se luptase cu ei, iar oamenii din Brethil au fost învinşi şi alungaţi înapoi în codrii lor. În toamna aceluiaşi an, socotind că sosise clipa potrivită, Morgoth a slobozit asupra poporului ce sălăşluia de-a lungul Râului Narog marea oaste pe care o pregătise de multă vreme; Glaurung Uruloki a străbătut puştiul Anfauglith şi a ajuns în văile de la miazănoapte ale Sirionului, prăpădind totul în calea lui. La umbra munţilor Ered Wethrin, a pângărit izvorul Eithel Ivrin, apoi a trecut mai departe, intrând în regatul Nargothrond şi pârjolind Talath Dirnen, Câmpia Străjuită, aflată între Narog şi Teiglin.

Atunci au ieşit la luptă războinicii lui Nargothrond; înalt şi cumplit arăta Turin în acea zi, iar oştenii se simţeau plini de curaj, văzându-l cum călărea la dreapta lui Orodreth. Dar oştirea lui Morgoth era cu mult mai numeroasă decât spuseseră iscoadele Regelui şi nimeni nu putea îndura apropierea lui Glaurung, fără doar Turin apărat de masca lui; elfii au fost siliţi de către orci să dea îndărăt şi să se retragă pe câmpia Tumhaladului, între Ginglith şi Narog, şi acolo au fost încercuiţi. În acea zi, mândria şi armia din Nargothrond s-au spulberat ca pleava; Orodreth a căzut în primele rânduri, iar Gwindor, fiul lui Guilin, a fost rănit de moarte. Dar Turin i-a venit în ajutor şi orcii au fugit din calea lui; l-a scos pe Gwindor din învălmăşeala aceea şi, reuşind să se adăpostească într-o pădure, l-a aşezat pe iarbă.

I-a spus Gwindor atunci:

— Te-am purtat, m-ai purtat! Pentru mine a fost fără noroc, pentru tine este în zadar; căci trupul mi-e rănit şi nimic nu-l mai tămăduieşte şi va trebui să părăsesc Pământul de Mijloc. Batăr că

te iubesc, fiu al lui Hurin, tot blestem ziua în care te-am luat de la orci. De n-ar fi fost curajul şi trufia ta, aş fi avut parte şi de iubire, şi de viaţă, iar Nargothrond ar mai fi ţinut piept duşmanului o vreme. Acum, de mă iubeşti şi tu, lasă-mă! Grăbeşte-te spre Nargothrond şi scoate-o de-acolo pe Finduilas. Doar atât îţi mai spun: numai ea stă între tine şi soarta ce ţi-e hărăzită. Dacă tu o părăseşti pe Finduilas, fii încredinţat că ursita-ţi te va găsi fără greş! Rămâi cu bine!

În grabă s-a întors atunci Turin în Nargothrond, chemându-i după sine pe toţi oştenii pe care-i găsea pe drum; frunzele care mai atârnau pe crengi în acea toamnă ce se preschimba în iarnă aspră erau smulse de vântul stârnit de goana lor. Numai că oastea orcilor şi Glaurung Dragonul ajunseseră acolo înaintea lor, pe neaşteptate, înainte ca oştenii rămaşi de strajă să fi aflat ce se petrecuse pe câmpia Tumhaladului. În acea zi, podul peste Narog s-a dovedit un lucru rău – mare şi bine clădit, n-a putut fi distrus cu repeziciune, încât duşmanii au trecut una-două peste râul adânc şi Glaurung s-a repezit spre Porţile lui Felagund ca un berbece de foc şi, după ce le-a dărâmat, a pătruns înăuntru.

Când a sosit Turin, fortăreaţa Nargothrond căzuse pradă vrăjmaşilor. Orcii îi uciseseră ori îi puseseră pe fugă pe toţi oştenii pe care-i găsiseră acolo şi tocmai luaseră în stăpânire sălile cele mari şi încăperile, distrugând ceea ce nu jefuiau; femeile şi slujnicele pe care nu le dăduseră pradă focului sau nu le spintecaseră fuseseră îngrămădite pe terasele din faţa porţilor, pentru a fi duse drept sclave lui Morgoth. În acel ceas de pustiire şi deznădejde a sosit Turin şi nimeni n-a putut să i se împotrivească; sau nu a vrut, cu toate că dobora tot ce-i sta în cale, şi, astfel, a trecut podul, croindu-şi drum până la prizoniere.

Singur rămăsese, căci puţinii oşteni care-l urmaseră fugiseră îngroziţi. Dar în acea clipă dintre porţile prăbuşite s-a ivit Glaurung şi s-a aşezat între Turin şi pod. Pe neaşteptate a prins glas, căci vorbea spiritul ticălos ce sălăşluia în el, şi a spus:

— Slavă, fiu al lui Turin. Bine-mi pare de întâlnire!

Turin s-a răsucit dintr-un salt şi s-a repezit spre el. Tăişul lui Gurthang a lucit ca fulgerat, dar Glaurung nu şi-a trimis flăcările asupra lui, nici nu s-a clintit, ci şi-a deschis larg ochii lui de şarpe şi i-a pironit asupra lui Turin. Fără teamă, el l-a privit drept în ochi, în timp ce înălța sabia; în aceeaşi clipă, ochii fără pleoape ai dragonului l-au învăluit în vraja lor țintuitoare şi Turin a împietrit. Multă vreme a rămas ca o stâncă. Numai ei doi se găseau în faţa porţilor fortăreţei Nargothrond. A vorbit din nou Glaurung, luându-l în derâdere pe Turin:

— Ticăloase ţi-au fost faptele, fiu al lui Hurin, vlăstar nerecunoscător, proscris, ucigaş de prieteni, hoţ de iubire, uzurpator al Nargothrondului, căpetenie nesăbuită şi trădător de neam! Ca nişte sclave trăiesc mama şi sora ta în Dor-lomin, în sărăcie şi în nevoi. Tu, înveşmântat ca un prinţ, ele – în zdrenţe; după tine tânjesc ele, dară ţie nici că-ţi pasă… Bucuros ar fi tătâne-tău să afle că are un asemenea fiu; şi va afla!

Ţintuit de vraja ochilor lui Glaurung, Turin îi asculta vorbele, văzându-se pe sine ca într-o oglindă strâmbată de răutate, şi l-a cuprins scârba de ceea ce vedea.

În timp ce stătea astfel, împietrit de ochii dragonului, pradă gândurilor chinuitoare, fără să se poată clinti, orcii le-au mânat pe prizoniere pe lângă Turin şi peste pod. Printre ele se găsea şi Finduilas. L-a strigat ea pe Turin, dar abia după ce strigătele ei şi vaierele prizonierelor s-au stins departe, pe drumul către miazănoapte, l-a eliberat Glaurung pe flăcău de vraja ochilor. Însă vocea avea să-l bântuie de atunci încolo, fără ca Turin să-şi mai poată astupa urechile ca să n-o mai audă.

Dintr-o dată, Glaurung şi-a întors privirile într-o parte şi a aşteptat; Turin s-a mişcat încet, trezindu-se ca dintr-un vis înfiorător. Venindu-şi în fire, s-a aruncat asupra dragonului cu un strigăt. Dar Glaurung a izbucnit în râs, spunând:

— Dacă ţi-e scris să cazi răpus, te voi răpune bucuros. Numai că lui Morwen şi lui Nienor le va fi de prea puţin folos. Nici nu ţi-a păsat de strigătele elfei celeia. Oare vei nesocoti şi legătura de sânge?

Atunci Turin şi-a ridicat sabia şi a înfipt-o în ochii dragonului. Cu o răsucire fulgerătoare, Glaurung s-a înălţat deasupra lui, zicând:

— I-a te uită! Da’ ştiu că eşti viteaz; mai abitir decât toţi pe care i-am cunoscut. Mint ceia care spun că d’alde noi nu preţuim vitejia duşmanilor. Ia aminte! Îţi dăruiesc libertatea. Du-te la rubedeniile tale dacă poţi! Pleacă de-aici! Şi de-o fi să mai rămână în viaţa vreun elf sau om care să povestească despre aste zile, cu dispreţ te vor pomeni, n-ai grijă, dacă dai cu piciorul acestui dar.

Încă buimăcit de privirea dragonului, părându-i-se că avea în faţă un duşman ce cunoştea mila, Turin s-a încrezut în vorbele lui Glaurung; făcând cale-întoarsă, a rupt-o la fugă peste pod. În urmă, a auzit din nou vocea cruntă a lui Glaurung:

— Grăbeşte-te, fiu al lui Hurin, spre Dor-lomin! Ori te pomeneşti că iarăşi ajung orcii înaintea ta? Şi de-o fi să zăboveşti din pricina lui Finduilas, nicicând n-o vei mai vedea pe Morwen, iar pe sora ta, Nienor, nici atât; şi te vor blestema.

Dar Turin o apucase de-acum pe drumul spre miazănoapte. Glaurung a izbucnit în râs, căci împlinise porunca ce i-o dăduse Stăpânul său. Apoi şi-a văzut de ceea ce-i plăcea lui îndeosebi: scoţând flăcări pe nări, a pârjolit totul în jurul lui. După care i-a strâns pe orcii care rămăseseră la jefuit şi i-a mânat de-acolo, nelăsându-i să ia nimic din ceea ce tâlhăriseră. După ce-au trecut podul, Glaurung l-a făcut fărâme-fărâmiţe, lăsându-l să cadă în înspumatul Narog. De-acum, nimeni nu mai putea ajunge la el. Simţindu-se în siguranţă, a adunat toate bogăţiile lui Felagund într-o grămadă mare în cea mai afundă sală şi s-a cocoţat pe ea ca să se odihnească o vreme.

Turin gonea pe drumuri, spre miazănoapte, străbătând meleaguri pustiite, între Narog şi Teiglin, şi, curând, a dat piept cu Iarna Cruntă; căci în acel an, zăpada a căzut înainte să se sfârşească toamna, iar primăvara a venit târziu, cu mult frig. Mereu i se părea lui Turin că aude strigătele lui Finduilas, chemându-i numele prin păduri şi printre dealuri, iar chinul îi sporea cu atât mai mult; dar inima îi era încă înfierbântată de minciunile lui Glaurung şi-n faţa ochilor i se năzărea că-i vede pe orci dând foc casei lui Hurin sau chinuindu-le pe Morwen şi pe Nienor, astfel că nu-şi abătea paşii de la drumul pe care pornise.

Într-un târziu, istovit de graba cu care mersese şi de drumul lung (patruzeci de leghe – poate chiar mai multe – străbătute fără odihnă), Turin a ajuns cu primele îngheţuri ale iernii la iazurile Ivrin, unde se tămăduise înainte. Acum se preschimbaseră într-o mlaştină îngheţată, din care nu mai putea să-şi astâmpere setea.

Cu greu a trecut curmăturile ce-l duceau spre Dor-lomin, înfruntând ninsorile dezlănţuite dinspre miazănoapte şi, într-un târziu, a ajuns pe meleagurile copilăriei sale. Pustii şi neprimitoare i s-au înfăţişat; iar Morwen nu mai era acolo. Turin a găsit casa pustiită, rece şi goală; prin preajmă, nici un suflet. Aşa că a plecat mai departe şi a ajuns la casa lui Brodda Răsăriteanul, cel care o avea drept soţie pe Aerin, rubedenia lui Hurin; acolo a aflat Turin, de la un servitor bătrân, că Morwen plecase demult, fugise cu Nienor din Dor-lomin, dar încotro, numai Aerin ştia.

Atunci Turin s-a dus întins la Brodda, care se afla la masă şi, apucându-l pe după gât, şi-a tras sabia din teacă şi a cerut să i se spună unde anume plecase Morwen; i-a răspuns Aerin, zicându-i că mersese în Doriath să-l caute pe fiul ei.

— Pe-atunci meleagurile scăpaseră de rău mulţumită Sabiei Negre de la miazăzi, care, pare-se, ar fi căzut răpus, a mai zis ea.

Abia atunci i s-au deschis lui Turin ochii şi ultimele valuri ale vrajei lui Glaurung s-au ridicat; deznădejdea şi mânia împotriva minciunilor amăgitoare şi ura faţă de cei care-o asupriseră pe Morwen au trezit în el o furie atât de neagră, încât l-a spintecat pe Brodda chiar acolo, în sala lui, şi după acesta, pe alţi Răsăriteni, oaspeţi la masă. Apoi a ieşit în fugă afară, în frigul iernii, ca un om hăituit; l-au ajutat însă câţiva din poporul lui Hardor, care mai rămăseseră în viaţă şi care cunoşteau potecile ţinutului aceluia pustiu; astfel a părăsit el pentru a doua oară ţara copilăriei sale, luptându-se cu nămeţii şi ninsoarea, şi s-a întors în valea Sirionului. Sufletul îi era încrâncenat, căci nu făcuse decât să abată şi mai multe nenorociri asupra Dor-lominului şi a puţinilor locuitori ce mai rămăseseră din poporul de altădată şi ştia că oamenii aceştia se bucurau de plecarea lui. Singura lui mângâiere era că vitejia Sabiei Negre îi deschisese drum lui Morwen prin Doriath. „Înseamnă că faptele de atunci n-au adus numai năpastă, şi-a spus el în gând. Şi unde altundeva să-i fi pus mai la adăpost pe-ai mei, chiar de-aş fi sosit mai devreme? Căci dacă şi Brâul lui Melian se frânge, piere şi ultima nădejde. Nu, cum s-au întâmplat toate e cel mai bine; căci cu pe unde merg, se-ntunecă totul în jur. Las’ să aibă Melian grijă de ele! Iar eu le voi lăsa în pace o vreme, ferindu-le, astfel, de orice umbră.”

A coborât Turin din Ered Wethrin şi a început s-o caute pe Finduilas, dar în zadar a răscolit pădurile de la poalele munţilor, rătăcind şi stând mereu la pândă, ca o sălbăticiune; toate drumurile ce duceau spre miazănoapte, spre Trecătoarea Sirion, le-a bătut. Ajunsese prea târziu; urmele se învechiseră sau fuseseră şterse de iarnă. Întâmplarea a făcut că, luând-o spre miazăzi, pe valea Teiglinului în jos, să dea peste nişte oameni din codrul Brethil, pe care îi împresuraseră orcii; când l-au zărit pe Turin, orcii au fugit din calea sabiei Gurthang şi, astfel, i-a eliberat el pe acei pădureni. Le-a spus că se numeşte Sălbaticul din Păduri, iar oamenii l-au rugat să vină să traiască împreună cu ei; dar Turin le-a răspuns că pornise într-o misie pe care încă n-o dusese la bun sfârşit, anume s-o găsească pe Finduilas, fiica lui Orodreth din Nargothrond. Atunci Dorlas, căpetenia pădurenilor, i-a dat cumplita veste a morţii ei. Oamenii din Brethil atacaseră la Trecerea peste Teiglin oastea orcilor care le duceau pe prizonierele din Nargothrond; nădăjduiseră să le scape, dar orcii le răpuseseră fără milă, iar pe Finduilas o ţintuiseră de un copac cu o suliţă. Atât a mai apucat ea să zică: „Spuneţi-i lui Mormegil că Finduilas este aici” – şi a murit. Au înmormântat-o lângă acel loc şi

au înălţat un gorgan deasupra, pe care l-au numit Haudh-en-Elleth, Gorganul Fecioarei Elfe.

Turin i-a rugat să-l ducă la mormântul ei şi acolo s-a prăbuşit doborât de o durere soră cu moartea. S-a dumirit Dorlas atunci că sălbaticul acesta cu sabia neagră, vestită până în adâncurile codrului Brethil, care o caută pe fiica Regelui, nu putea fi altul decât Mormegil din Nargothrond, despre care umblă zvonul că ar fi fost fiul lui Hurin din Dor-lomin. Aşa că pădurenii l-au ridicat de jos şi l-au dus la ei acasă. Sălaşurile lor se găseau în spatele unei palisade, Ephel Brandir se numea, făcută pe Amon Obel, un deal din codru. Din pricina războiului, Poporul lui Haleth se împuţinase; în fruntea lui se afla Brandir, fiul lui Handir, un om paşnic şi şchiopătând de-un picior încă din copilărie, care cauta să-şi apere neamul de puterea de la Miazănoapte mai degrabă prin tăinuirea lui decât prin fapte de arme. Iar veştile aduse de Dorlas l-au neliniştit şi, când a zărit chipul lui Turin, aşa cum zăcea el pe targă, un nor rauprevestitor i-a învăluit sufletul. Dar s-a îndurat de năpasta ce-l lovise şi l-a primit în casa lui pentru a-l îngriji, căci avea harul tămăduirii. O dată cu venirea primăverii, Turin a dat la o parte tristeţea, a prins din nou puteri; şi, punându-se el pe picioare, s-a gândit să rămână ascuns în Brethil, unde să uite de umbra ce-i întunecase inima şi de trecut. Prin urmare, şi-a luat un alt nume, Turambar, care în graiul elfilor nobili însemna Stăpânul Destinului, şi i-a rugat pe pădureni să uite că era străin printre ei sau că purtase vreodată alt nume. Numai armele nu le-a lăsat deoparte, căci nu putea îndura să-i vadă pe orci venind la Trecerea peste Teiglin sau să se apropie de Haudh-en-Elleth. Astfel că gorganul a devenit în scurt timp un loc de temut pentru duşmani, pe care ei aveau grijă să-l ocolească. Acum însă Turin nu se mai bătea cu sabia lui neagră, pe care o pusese-n cui, ci cu arcul şi suliţa.

Între timp, în Doriath ajunseseră veşti despre cele petrecute la Nargothrond, căci unii care izbutiseră să scape de la măcel şi jaf şi supravieţuiseră în sălbăticie Iernii Crunte, veniseră să-i ceară lui Thingol să-i adăpostească; iar străjerii de la hotare i-au adus în faţa Regelui. Spuneau pribegii că toţi vrăjmaşii fugiseră spre miazănoapte sau că Glaurung se cuibărise în fortăreaţa lui Felagund şi încă se mai afla acolo; alţii ziceau că Mormegil căzuse răpus sau că fusese vrăjit de dragon şi rămăsese cu acesta în Nargothrond, preschimbat în stană. Cu toţii însă susţineau sus şi tare că mulţi din Nargothrond ştiuseră încă înainte de prăpăd că Mormegil nu era altul decât Turin, fiul lui Hurin din Dor-lomin.

Atât i-a trebuit lui Morwen să audă. În tulburarea care a cuprins-o, n-a mai ascultat de sfatul lui Melian, ci a pornit de îndată de una singură, prin sălbăticie, să-şi găsească fiul sau măcar să afle ceva despre el. Thingol l-a trimis pe Mablung după ea, ca să o păzească şi să afle şi el niscai veşti; pe Nienor a rugat-o să rămână în fortăreaţă. Numai că părea că întreaga temeritate a Casei lui Hurin în fata asta se strânsese; astfel că, într-un ceas rău, s-a hotărât să plece şi ea după Morwen; punând pe ea veşmintele unui curtean de-al lui Thingol, a încălecat pe cal şi a pornit într-o călătorie fără de noroc.

Mablung şi Nienor au ajuns-o pe Morwen din urmă pe malul Sirionului. Mablung a încercat s-o facă să se întoarcă în Menegroth, dar ea era de neclintit. Atunci Nienor şi-a lepădat veşmintele de împrumut. Văzând cine era cu adevărat curteanul, Morwen i-a poruncit să se ducă acasă, însă fiica ei s-a dovedit la fel de încăpăţânată; lui Mablung nu i-a mai rămas altceva de făcut decât să le ducă pe amândouă la debarcaderul tainic de la Heleşteiele Amurgului şi să treacă pe celălalt mal al Sirionului. După alte trei zile petrecute pe drum, au ajuns la Amon Ethir, Dealul Iscoadelor, pe care, cu multă vreme înainte, trudiseră o mulţime de supuşi să-l ridice la porunca lui Felagund, la o leghe depărtare de Nargothrond. Acolo a aşezat Mablung o strajă de călăreţi în jurul lui Morwen şi a fiicei sale, neîngăduindu-le cu nici un chip să meargă mai departe. El însă, cum nu vedea de pe deal nici ţipenie de vrăjmaş, a coborât cu iscoadele lui la Râul Narog, furişându-se cât au putut ei mai bine.

Numai că Glaurung ştia tot ce se petrecea, aşa că a ieşit din ascunzătoare spumegând de furie şi s-a pus în râu, ridicând din apele acestuia aburi şi miasme puturoase care i-au împresurat pe Mablung şi pe însoţitorii săi, orbindu-i şi făcându-i să rătăcească drumul. În timp ce ei orbecăiau, Glaurung a ieşit pe malul răsăritean al râului.

Văzând că dragonul se îndrepta spre ei, străjerii de pe Amon Ethir au încercat să le ia pe Morwen şi Nienor de acolo şi să fugă înapoi spre răsărit cât puteau ei de repede; însă vântul a purtat negurile otrăvite spre ei şi caii au fost apucaţi de streche din pricina miasmelor, încât, nemaputind fi ţinuţi în frâu, au pornit în galop care-ncotro; unii s-au afundat în codru, izbindu-se de copaci şi omorându-şi călăreţii, iar alţii s-au pierdut în zare. Astfel s-au pierdut cele două domniţe. Despre Morwen nu s-a mai aflat în Doriath nimic demn de încredere după aceea. În schimb, Nienor a fost azvârlită din şa de armăsarul ei, dar, cum scăpase nevătămată, s-a întors pe Amon Ethir, ca să-l aştepte pe Mablung,

şi ajungând sus a ieşit din neguri în plină lumină a soarelui; şi privind ea către soare-apune, a dat cu ochii de cei ai lui Glaurung, al cărui cap se sprijinea de vârful dealului.

Voinţa ei s-a înfruntat o vreme cu a dragonului, dar acesta, ghicind cine era fata, a silit-o cu puterea lui să-l privească neclintit în ochi, timp în care a învăluit-o într-o vrajă de beznă nepătrunsă şi de uitare, pentru ca ea să nu-şi mai poată niciodată aminti ce i se întâmplase, nici cum o chema ori numele vreunui alt lucru de pe pământ; multe zile la rând Nienor nu a auzit nimic, nu a văzut nimic şi nu s-a putut mişca prin propria vrere. După care Glaurung a părăsit-o acolo, sus, pe Amon Ethir, iar el s-a întors în Nargothrond.

După ce Glaurung părăsise sălile durate de Felagund, Mablung pătrunsese în ele şi, dând dovadă de mare curaj, le cercetase pe rând. Dar când dragonul s-a apropiat de Nargothrond, Mablung a fugit într-ascuns şi s-a întors pe Amon Ethir. Soarele apusese şi noaptea se lăsa neagră când el a urcat dealul; sus, pe culme, n-a mai găsit-o decât pe Nienor, singură şi neclintită ca o stâncă sub lumina stelelor. Nu rostea nici un cuvânt şi nu auzea ce i se spunea, dar când Mablung a luat-o de mână, ea l-a urmat. Peste măsură de îndurerat, el a dus-o de acolo, cu toate că i se părea zadarnic orice ar fi făcut, căci singuri cum erau şi fără nici un sprijin de nicăieri, nădejde să iasă cu bine din pustietatea aceea nu aveau.

Norocul a făcut să dea peste ei trei dintre însoţitorii lui Mablung. Iavaş-iavaş au apucat-o ei spre miazănoapte şi, apoi, spre răsărit, către hotarele ţării Doriath, dincolo de Sirion, şi către podul străjuit dinainte de vărsarea lui Esgalduin în Sirion. Cu cât se apropiau de Doriath, cu atât îi reveneau lui Nienor puterile; dar să vorbească ori să audă nu putea încă, iar picioarele i se mişcau de la sine şi încotro erau călăuzite. Când nu mai aveau mult până la hotare, ea şi-a închis ochii ce priviseră până atunci în gol şi a adormit pe loc; au întins-o atunci pe pământ şi s-au aşezat şi ei să se odihnească, fără să le mai pese de nimic, într-atât erau de vlaguiti. Aşa s-a făcut că au fost atacaţi de o hoardă de orci, din acelea care mişunau de-o vreme, până în apropierea fruntariilor Doriathului, cu toate că nu îndrăzneau să ajungă chiar până la ele. Nienor, care îşi recăpătase între timp auzul şi văzul, s-a trezit la strigătele orcilor. A sărit în picioare îngrozită şi a rupt-o la fugă înainte să apuce ei să o prindă.

S-au luat după ea orcii, cu elfii pe urmele lor; curând elfii i-au prins din urmă şi i-au răpus până să ajungă aceştia să-i pricinuiască vreun rău fetei, numai că ea reuşise să le scape şi

elfilor, căci fugea înnebunită de spaimă, mai iute ca o căprioară, şi-şi smulgea straiele de pe ea, până a rămas goală; a apucat-o spre miazănoapte şi s-a făcut nevăzută. Au căutat-o elfii îndelung, dar n-au mai găsit-o şi nici vreo urmă de-a ei. Într-un târziu, cuprins de disperare, Mablung s-a întors în fortăreaţa Menegroth şi a povestit tot ce se petrecuse. Atât de îndureraţi au fost Thingol şi Melian de aceste veşti, încât Mablung a pornit din nou la drum, să le găsească pe Morwen şi pe Nienor.

În ăst timp, Nienor fugise în pădure; istovită peste poate, a căzut la pământ şi a adormit; când s-a trezit, era dimineaţă şi soarele strălucea pe cer, s-a bucurat Nienor văzând soarele, ca de un lucru nou, cum de altfel toate lucrurile i se păreau noi şi ciudate, căci ea nu cunoştea nici un nume pentru lucrurile astea. Nu-şi amintea nimic altceva decât o întunecime ce se afla în urma ei, şi o umbră de spaimă. Umbla cu teamă, ca o fiară hăituită. Curând, i s-a făcut foame, dar nu avea ce mânca şi nici cum să caute ceva de-ale gurii. Ajungând, în cele din urmă, la Trecerea peste Teiglin, a traversat râul şi s-a adăpostit printre copacii cei mari din Brethil; îi era teamă şi simţea că întunericul de care fugise punea din nou stăpânire pe ea.

Dinspre miazăzi se apropia o furtună cumplită, cu tunete şi fulgere; îngrozită, Nienor s-a aruncat la pământ, pe gorganul Haudh-en-Elleth, acoperindu-şi urechile să nu audă bubuiturile; acolo a rămas, ca o sălbăticiune aflată în agonie şi când s-a dezlănţuit ploaia, revărsându-se asupra ei cu torente biciuitoare. Şi tot acolo a găsit-o Turambar, care venise la Trecerea peste Teiglin pentru că auzise că orcii dădeau târcoale locului; zărind într-o scăpărare de fulger trupul unei fecioare ce părea ucise, zăcând sus, pe gorgan, Turambar a simţit o săgeată în inimă. Pădurenii au ridicat-o pe fată de acolo, iar el a învelit-o într-o mantie, apoi au dus-o într-un adăpost din apropiere, i-au încălzit trupul şi i-au dat să mănânce. În clipa în care ochii ei l-au zărit pe Turambar, Nienor s-a liniştit dintr-o dată, căci i se părea că, în sfârşit, găsise ceea ce căutase în întunecimea ei; şi, din acea clipă, n-a mai vrut să se despartă de el. Dar când a întrebat-o care-i era numele, din ce neam se trăgea şi ce nenorocire i se întâmplase, ea s-a pierdut cu firea ca un copil care îşi dă seama că i se cere ceva, dar nu pricepe ce anume; şi a început să plângă.

— Nu te necăji, i-a spus atunci Turambar. Povestea poate să aştepte. Până una-alta îţi dau eu un nume; îţi voi spune Niniel, Fecioara Lacrimilor.

Auzind numele, ea a clătinat din cap, dar a repetat:

— Niniel.

A fost primul cuvânt pe care l-a rostit după întunecimea ei şi de atunci, aşa s-a numit ea printre pădureni.

A doua zi, au dus-o spre Ephel Brandir; dar, când s-au apropiat de Dimrost, Scara Ploioasă, unde Pârâul Celebros se prăvălea vijelios spre Teiglin, ea a fost cuprinsă de tremur, astfel că locul acela a fost numit Nen Girith, Apa Tremurătoare. O mare fierbinţeală a pus stăpânire pe ea încă înainte de a ajunge sus, pe Amon Obel, unde se afla sălaşul pădurenilor; a zăcut multă vreme şi, în tot acest timp, au avut grijă de ea femeile din Brethil, care au deprins-o ca pe un copil să vorbească. Dar, înainte de a veni toamna, ea s-a întremat, mulţumită priceperii lui Brandir; acum putea vorbi; însă despre cele întâmplate până s-o găsească Turambar pe gorganul Haudh-en-Elleth nu-şi amintea nimic. Brandir o îndrăgise; însă inima ei îi era dată lui Turambar.

În acele vremuri, orcii nu-i tulburau pe pădureni şi Turambar nu se ducea să se lupte. În Brethil domnea pacea. Îndrăgostindu-se de Niniel, Turambar i-a cerut să-i fie soţie, însă, cu toate că şi ea îl iubea, nu s-a grăbit să-i devină soaţă. Brandir, de partea sa, avea o presimţire neagră, nici el nu ştia de ce – şi căuta s-o împiedice să facă acest pas, mai curând pentru binele ei, decât pentru hatârul sau ori din pricina că-i era rival lui Turambar; astfel că i-a dezvăluit lui Niniel că Turambar era Turin, fiul lui Hurin. Niniel nu cunoştea aceste nume şi totuşi mintea i-a fost învăluită ca de o umbră.

Dar, după trecerea a trei ani de la căderea fortăreţei Nargothrond, Turambar a cerut-o din nou pe Niniel de soaţă, jurându-se că, dacă nu se însura cu ea, va pleca din nou la război pe meleaguri depărtate. De data aceasta, Niniel a primit cu bucurie. Nunta s-a ţinut în toiul verii şi toţi pădurenii din Brethil au fost poftiţi la marele ospăţ. Dar, către sfârşitul anului, Glaurung şi-a trimis orcii asupra codrului Brethil; Turambar îi promisese lui Niniel că se va duce la bătălie doar dacă va fi atacată casa lor, aşa că n-a plecat să ţină piept duşmanului. În ăst timp, pădurenii piereau pe capete. Şi-atunci s-a dus Dorlas la Turambar şi l-a învinuit că nu le sărea în ajutor celor ce-l primiseră în mijlocul lor ca pe unul de-un neam cu ei. Auzind aceasta, Turambar şi-a încins din nou sabia lui cea neagră, i-a chemat la sine pe oamenii din Brethil şi împreună i-au înfrânt pe orci. Glaurung însă prinsese de veste că Sabia Neagră se afla în Brethil; cântărind cele auzite, s-a gândit ce ticăloşii să mai pună la cale.

În primăvara anului următor, rămânând grea, Niniel s-a tras mult la faţă şi a căzut într-o tristeţe adâncă; tot atunci s-a zvonit cum că Glaurung ar fi ieşit din Nargothrond. Astfel că Turambar a

trimis iscoade până departe – de-acum făcea totul aşa cum socotea el mai bine, prea puţini erau cei care-i mai dădeau ascultare lui Brandir. Spre începutul verii, Glaurung a venit până la marginea codrului Brethil, aşezându-se nu departe de malul apusean al Râului Teiglin; s-au înspăimântat atunci pădurenii, căci nu se mai îndoia nimeni că Marele Vierme avea de gând să-i atace şi să le pustiască ţara şi nu să treacă mai departe ca să se întoarcă în Angband, aşa cum nădăjduiseră ei. S-au sfătuit ei cu Turambar şi el le-a spus că zadarnică le-ar fi fost încercarea de a porni împotriva lui Glaurung cu toată oastea lor; numai prin viclenie şi cu mult noroc îl puteau învinge. S-a arătat gata să pornească el însuşi în căutarea dragonului la hotarele ţării, rugându-i pe toţi ceilalţi să rămână în Ephel Brandir, dar să se pregătească să fugă dacă va fi nevoie. Pentru că, dacă ieşea dragonul victorios, primul lucru pe care avea să-l facă era să vină să distrugă casele pădurenilor, iar ei n-aveau nici o nădejde să îi ţină piept; dacă se risipeau în cele patru vânturi, poate mai reuşeau să scape câţiva, căci Glaurung nu şi-ar fi făcut sălaş în Brethil, ci s-ar fi întors în Nargothrond.

Apoi Turambar i-a întrebat care vrea să-i fie tovarăş şi să-l ajute în primejdia ce-l aştepta; Dorlas singur a ieşit în faţă, nimeni altul. Văzând aceasta, Dorlas i-a mustrat pe toţi ceilalţi şi cu dispreţ i-a vorbit lui Brandir care nu se dovedea demn de-a fi urmaşul spiţei lui Haleth; de ruşine a fost făcut Brandir în faţa poporului său şi inima i-a fost îngreunată de amărăciune. Dar Hunthor, rudă apropiată a lui Brandir, a cerut îngăduinţa să plece el în locul lui. Apoi, Turambar şi-a luat rămas-bun de la Niniel, care era plină de teamă şi de presimţiri întunecate, încât despărţirea lor a fost dureroasă; după care, Turambar împreună cu cei doi tovarăşi ai săi au pornit la drum, îndreptându-se spre Nen Girith.

Dar Niniel, care nu putea îndura teama ce-o cuprinsese şi nu voia să aştepte în Ephel veşti despre soarta lui Turambar, a plecat pe urmele lui, însoţită de o suită numeroasă. Cuprins de o teamă mai mare ca oricând, Brandir a încercat să le schimbe gândul de la o plecare atât de pripită, dar ei nu l-au ascultat. Atunci el şi-a părăsit tronul şi a dat la o parte dragostea pentru poporul care-l batjocorise şi cum nu-i rămăsese decât iubirea pentru Niniel, şi-a încins sabia şi a pornit şi el după ea; numai că el era şchiop, aşa că a rămas mult în urma lor.

Turambar a ajuns la Nen Girith la ceasul apusului; a aflat acolo că Glaurung zăcea pe buza malului înalt al Teiglinului şi mai mult ca sigur avea s-o ia din loc după căderea nopţii. Veştile i s-au părut bune lui Turambar, căci dragonul se găsea la Cabed-en-Aras, unde

râul curgea printru-un defileu adânc şi îngust pe care-l puteau sări uşor ciutele hăituite, aşa că Turambar şi-a zis că nu avea de ce să caute mai departe, ci va încerca să treacă şi el defileul. După ce se lăsă noaptea, avea să se furişeze, să coboare în strungă la adăpostul întunericului şi să traverseze torentul furtunos, apoi să urce stânca de pe malul celălalt şi astfel să ajungă la dragon fără veste.

Au făcut întocmai, dar, când au ajuns pe întuneric la înspumatul Teiglin, Dorlas s-a pierdut cu firea şi n-a mai avut curajul să-i treacă apele, ci a dat bir cu fugiţii şi s-a ascuns în codri, împovărat de ruşine. Însă Turambar şi Hunthor au ajuns pe malul celălalt în deplină siguranţă, căci vuietul torentului acoperea orice alt zgomot, iar Glaurung era cufundat în somn. Dar, înainte de miezul nopţii, dragonul s-a trezit. Cu zgomot mare şi tot felul de fornăituri ce se auzeau până hăt departe el şi-a aruncat jumătatea din faţă a trupului peste hău şi a-nceput să-şi tragă şi jumătatea din spate pe malul celălalt. Dintr-o dată Turambar şi Hunthor, care căutau în grabă o cale de a ajunge sus la Glaurung, au fost izbiţi de pala de fierbinţeală şi duhoare ce venea dinspre dragon; în clipa următoare, o lespede uriaşă s-a desprins din malul înalt, din pricina trupului târâtor al dragonului, şi s-a prăvălit peste Hunthor, doborându-l şi împingându-l în apele râului. Astfel a sfârşit unul dintre cele mai neânfricate vlăstare ale spiţei lui Haleth.

Mult curaj şi o voinţă de fier i-au trebuit lui Turambar ca să urce de unul singur stânca. Ajuns chiar sub trupul dragonului, şi-a tras sabia din teacă, pe Gurthang şi, cu toată puterea braţului pe care i-o dădea ura ce clocotea în el, a-nfipt tăişul până la plasele în pântecele puhav al Viermelui. Simţind răsuflarea morţii, Glaurung a scos un urlet şi, în agonia ce l-a cuprins, şi-a adus cu o smucitură partea din spate a trupului pe malul celălalt al prăpastiei, unde a şi rămas zvârcolindu-se şi încolăcindu-se în chinuri. Scotea foc pe nări şi pârjolea şi distrugea totul în jur, până când, într-un târziu, s-au stins văpăile din el şi trupul i s-a liniştit.

În zvârcolirile sale, Glaurung smulsese din mâna lui Turambar sabia ce rămăsese înfiptă în pântecele său. Vrând să-şi ia înapoi sabia şi să vadă dacă-l răpusese pe duşman, Turambar a trecut iarăşi râul şi s-a cocoţat sus, pe mal, unde l-a găsit pe dragon întins cât era de lung, răsturnat pe o parte, cu Gurthang înfiptă în el până-n plasele. Turambar a apucat mânerul, s-a proptit cu un picior de pântecele puhav şi i-a strigat a batjocură dragonului, îngânându-i cuvintele ce le spusese în Nargothrond:

— Slavă, Vierme al lui Morgoth! Bine-mi pare de-ntâlnire! Crapi acum şi întunecimea să te-nghită! Astfel s-a răzbunat Turin, fiul lui Hurin!

Zicând acestea, a smucit sabia din pântec. În aceeaşi clipă, un şuvoi de sânge negru a ţâşnit din rană şi a căzut pe mâna lui, arzindu-i-o cu veninul ce-l avea în el. Glaurung a deschis ochii şi s-a uitat la Turambar cu atâta răutate, încât a fost ca şi când l-ar fi pălit; pălitura aceea şi veninul l-au cufundat pe Turambar într-un leşin greu, şi el a căzut ca secerat, cu sabia sub el.

Ţipetele lui Glaurung au răsunat în codri, ajungând până la oamenii care aşteptau la Nen Girith şi, când le-au auzit, au privit în depărtare şi au văzut focul şi prăpădenia pricinuite de dragon – semn, şi-au zis ei, că dragonul învinsese şi îi nimicea pe aceia care-l atacaseră. Niniel tremura toată lângă cascadă, fără să se poată clinti din loc, căci vocea dragonului o cufundase din nou în întunecimea dinainte.

Astfel a găsit-o Brandir care a ajuns şi el, cu chiu, cu vai, la Nen Girith, istovit din cauza mersului şchiopătat şi, când a auzit că dragonul trecuse râul şi îşi învinsese duşmanii, inima i s-a strâns de mila lui Niniel. Dar în gândul său şi-a spus: „Turambar a murit, Niniel trăieşte încă. Poate că acum va vrea să vină cu mine, iar eu o voi duce de aici şi vom scăpa de dragon împreună”. S-a apropiat de Niniel şi i-a zis:

— Vino! E timpul să mergem. Dacă vrei, te ajut eu.

A luat-o de mână, iar ea s-a ridicat tăcută şi l-a urmat; în bezna nopţii nimeni nu i-a văzut plecând.

Dar pe când coborau ei poteca spre Trecerea peste Teiglin, a răsărit luna şi a aruncat o lumină cenuşie peste pământ.

— Acesta e drumul? a întrebat Niniel.

Brandir i-a răspuns că nu cunoştea alt drum decât acela care-i ajută să fugă de Glaurung şi să scape amândoi în sălbăticie. Dar Niniel i-a spus:

— Sabia Neagră a fost iubitul şi soţul meu. Nu merg altundeva decât în căutarea lui. Cum de-ţi închipui altceva?

S-a smuls din mâna lui şi a fugit. A ajuns la Trecerea peste Teiglin şi, zărind în lumina lunii Haudh-en-Elleth, o mare spaimă a cuprins-o. Cu un ţipăt s-a întors din drum, a aruncat cât colo mantia de pe umeri şi a luat-o la fugă de-a lungul râului. Veşmântul ei alb lucea în lumina lunii.

De pe coasta dealului unde stătea Brandir a zărit-o şi s-a întors să-i taie calea, dar încă era departe când ea a ajuns lângă buza strungii Cabed-en-Aras. Niniel l-a văzut pe dragon zăcând nemişcat, dar nu l-a luat în seamă, pentru că a văzut şi un trup de

om căzut alături; a fugit spre Turambar, l-a strigat pe nume, dar în zadar. Dând cu ochii de mâna lui arsă, a udat-o cu lacrimi şi a înfăşat-o cu o bucată din veşmântul ei, apoi l-a sărutat şi i-a strigat să se trezească. Strigătul ei a fost auzit de Glaurung care a mai tresărit o dată înainte de a muri şi, cu ultimele lui puteri, a vorbit astfel:

— Slavă, Nienor, fiică a lui Hurin! Ne mai întâlnim o dată până să se sfârşească totul. Mă gândesc că te bucuri că ai izbutit să-ţi găseşti fratele. Acum vei cunoaşte cine este: cel ce-mplântă pumnalul în întuneric, e viclean cu duşmanii, îşi trădează prietenii şi e un adevărat blestem pentru neamul său, Turin, fiul lui Hurin! Dar, dintre toate faptele sale, pe cea mai ticăloasă o vei simţi chiar în tine.

Apoi Glaurung şi-a dat duhul şi valul aruncat asupra lui Niniel de răutatea lui s-a ridicat, iar ea şi-a amintit toate zilele vieţii ei. Privind în jos către Turin, a strigat:

— Adio, ţie, de două ori iubit! *A Turin Turambar turun ambartanen!* Stăpân al destinului, destinului sclav! Fericit eşti mort fiind!

În acea clipă, Brandir, care auzise tot şi rămăsese ca împietrit la marginea prăpastiei, s-a repezit spre ea; dar ea a fugit, pradă groazei şi deznădejdii, şi, ajungând pe buza prăpăstiei Cabed-en-Aras, s-a aruncat în gol şi a dispărut în torentul de dedesubt.

Brandir s-a apropiat de locul de unde se aruncase ea şi s-a uitat în jos, dar s-a retras îngrozit; cu toate că nu mai dorea să trăiască, nu se simţea în stare să-şi caute moartea în apa învolburată. De-atunci, nici un om nu a mai privit spre Cabed-en-Aras, nici o sălbăticiune ori pasăre nu s-a mai apropiat de acel loc şi nici un copac n-a mai crescut acolo; Cabed Naeramarth a fost numit. Săritura Sorţii Neândurătoare.

Brandir s-a întors la Nen Girith, să le spună celor de-acolo ce se întâmplase. În pădure a dat peste Dorlas şi l-a răpus; era prima dată când vărsa sângele cuiva şi ultima dată. Ajungând la Nen Girith, oamenii l-au întrebat:

— Ai văzut-o pe Niniel? Căci a dispărut...

— Niniel s-a dus pentru totdeauna, a răspuns el. Dragonul e mort, Turambar e mort; astea sunt veşti bune.

La aceste vorbe, oamenii au murmurat, zicând că Brandir îşi pierduse minţile, fără doar şi poate. Dar el a continuat:

— Ascultaţi-mă până la capăt! Niniel, draga noastră, e moartă şi ea. S-a aruncat în Teiglin, nemaidorind să trăiască; a aflat că nu fusese altcineva decât Nienor, fiica lui Hurin din Dor-lomin, înainte

ca uitarea să fi pus stăpânire pe ea, şi că Turambar era fratele ei, Turin, fiul lui Hurin.

Dar tocmai când isprăvea el de zis acestea şi oamenii începuseră să plângă, în faţa lor a apărut Turin. După ce murise dragonul, leşinul ce-l doborâse se risipise, lăsându-l cufundat într-un somn adânc, rod al istovirii. Însă frigul morţii îl muşcase în somn, iar plăselele lui Gurthang i se înfipseseră în coapsă, astfel că el s-a trezit. A văzut atunci că mâna îi fusese oblojită; cu toate acestea, el fusese lăsat să zacă pe pământul rece şi tare s-a mirat; a strigăt atunci, dar, neprimind nici un răspuns, s-a ridicat şi a plecat să caute ajutor, căci era istovit peste poate şi se simţea cuprins ca de o boleşniţă.

Când l-au văzut dinaintea lor, oamenii s-au tras îndărăt înspăimântaţi, gândind că duhul lui neliniştit li se arată; dar el le-a spus:

— Bucuraţi-vă, dară; Dragonul e mort, iar eu sunt viu! Dar pentru care pricină mi-aţi nesocotit porunca şi-aţi venit unde era primejdia mai mare? Şi unde-i Niniel? Căci pe ea doresc s-o văd. Doar n-aţi adus-o şi pe ea de-acasă?

Atunci Brandir i-a spus că, într-adevăr, aşa se petrecuseră lucrurile şi că Niniel era moartă. Dar soaţa lui Dorlas a strigat:

— Nu-l asculta, stăpâne, că şi-a pierdut minţile! A venit aici şi ne-a spus că ai pierit şi-a zis că asta-i veste bună. Şi uite că trăieşti!

S-a mâniat Turambar, gândind că Brandir spunea şi făcea totul numai din răutate faţă de el şi de Niniel, pizmaş pe iubirea lor; drept care cu răutate i-a vorbit lui, numindu-l şontorog. Dar Brandir i-a spus şi lui tot ce auzise, cum că Niniel era Nienor, fiica lui Hurin, şi i-a strigat lui Turambar întocmai ceea ce zisese cu ultima suflare Glaurung, anume că era un blestem pentru neamul său şi pentru toţi cei care-l găzduiau.

Furia l-a cuprins pe Turambar, căci, în aceste vorbe, i se părea că aude paşii destinului său ajungându-l din urmă; l-a învinovăţit pe Brandir că a mânat-o pe Niniel la moarte şi că trâmbiţa cu încântare minciunile lui Glaurung, dacă nu cumva le scornise chiar el. L-a blestemat pe Brandir, apoi l-a ucis; iar el a fugit în pădure, cât mai departe de oameni. După un timp, nebunia ce-l cuprinsese s-a risipit şi Turambar s-a urcat pe Haudh-en-Elleth şi acolo s-a aşezat ca să cumpănească la toate faptele sale. Şi a strigat-o pe Finduilas, rugând-o să-i dea un sfat; căci nu ştia dacă nu cumva făcea mai mult rău ducându-se în Doriath să-şi caute rudele sau dacă era mai bine să le părăsească pentru totdeauna şi să-şi caute moartea în bătălie.

Cum stătea el acolo, numai ce se iveşte Mablung, împreună cu o companie de Elfi Cenuşii. Veneau dinspre Trecerea peste Teiglin. L-a recunoscut de îndată pe Turin şi l-a salutat, bucurându-se că-l găsea încă în viaţă; auzise că Glaurung ieşise din bârlog şi că drumul său ducea spre Brethil, şi mai auzise că, în codru, sălăşluia Sabia Neagră din Nargothrond. Astfel că venise şi el să-l prevină pe Turin şi să-l ajute, de era nevoie; dar Turin i-a răspuns:

— Prea târziu ai venit. Dragonul este mort.

S-au minunat elfii auzind aceasta şi l-au lăudat pe Turin; dar lui nu i-a păsat de laudele lor, ci a spus:

— Un singur lucru vă cer: să-mi daţi veşti despre rubedeniile mele, căci în Dor-lomin am aflat că plecaseră în Regatul Ascuns.

A dat din colţ în colţ Mablung, însă tot a trebuit să-i povestească lui Turin cum s-a pierdut Morwen şi cum Nienor a fost vrăjită să uite totul, iar, la hotarul Doriathului, le-a scăpat, fugind spre miazănoapte. Atunci Turin a înţeles că soarta ce-i fusese hărăzită îl ajunsese din urmă şi că el îl răpusese pe nedrept pe Brandir, pentru ca toate vorbele lui Glaurung să se împlinească întocmai. A izbucnit în râs, dar hohotele sale erau ca de om nebun, şi a strigat:

— Ce glumă amară!

Apoi, l-a rugat pe Mablung să plece şi să se întoarcă în Doriathul cel blestemat.

— Şi blestemata-ţi fie şi solia! a mai strigat el. A fost ultima picătură. De-acum se pogoară noaptea.

Şi a rupt-o la fugă de acolo, ca vântul de iute; elfii au privit în urma lui înmărmuriţi, neînţelegând ce nebunie îl cuprinsese, apoi s-au luat după el. Dar Turin alerga mai iute decât ei; a ajuns la Cabed-en-Aras şi a auzit vuietul apei şi a văzut că toate frunzele căzuseră din copaci, ca şi când ar fi fost iarnă. Şi-a scos sabia din teacă, numai ea îi mai rămăsese din tot ce avusese pe lume, şi a spus:

— Slavă, Gurthang! Nici un alt stăpân şi nici o altă credinţă nu cunoşti, fără doar de braţul care te mânuieşte. Sângele nimănui nu te va face să dai înapoi. Vei vrea atunci să îi iei viaţa lui Turin Turambar, vei vrea să mă răpui fără zăbavă?

Şi din tăişul sabiei s-a auzit o voce rece:

— Da, bucuroasă îţi voi bea sângele, ca să uit de sângele stăpânului meu, Beleg, şi de sângele lui Brandir, pe nedrept ucis. Fără zăbavă te voi ucide.

Atunci Turin a înfipt plăselele în pământ şi el s-a aruncat cu pieptul în vârful ascuţit al lui Gurthang, iar lama neagră i-a luat viaţa. Când au sosit acolo Mablung şi elfii s-au uitat la stârvul lui

Glaurung şi la trupul lui Turin, şi tare s-au îndurerat; iar când au ajuns oamenii din Brethil şi au aflat pricina nebuniei şi a morţii lui Turin, au rămas împietriţi de uimire; iar Mablung a spus cu amărăciune:

— Şi eu am avut partea mea de vină în soarta Copiilor lui Hurin, căci cu veştile mele l-am ucis pe cel pe care-l iubeam.

L-au ridicat pe Turin de acolo şi atunci au văzut că tăişul lui Gurthang se frânsese. Apoi elfii şi oamenii au strâns multe lemne şi au făcut din ele un rug uriaş, punând dragonul pe el şi lăsându-l să ardă până s-a preschimbat în cenuşă. Pe Turin l-au aşezat într-un gorgan înalt, durat chiar pe locul unde îşi dăduse sfârşitul, iar alături au pus frânturile lui Gurthang. După ce au isprăvit toate acestea, elfii i-au bocit pe Copiii lui Hurin, iar pe gorgan au pus o piatră mare şi cenuşie pe care au gravat cu runele din Doriath:

TURIN TURAMBAR DAGNIR GLAURUNGA

Iar dedesubt:

NIENOR NÍNIEL

Dar ea nu se afla acolo şi nimeni n-a ştiut vreodată unde au dus-o apele reci ale Râului Teiglin.

CAPITOLUL XXII
Despre distrugerea Doriathului

Astfel s-a sfârşit povestea lui Turin Turambar; dar Morgoth n-avea nici o clipă de răgaz în a face rău, iar răfuiala lui cu Casa lui Hador încă nu se încheiase. Răutatea ce-o arăta împotriva-le era fără sfârşit, cu toate că îl avea pe Hurin sub ochii săi, iar Morwen rătăcea prin sălbăticie.

Nefericită era soarta lui Hurin; căci tot ce ştia Morgoth despre lucrătura nemerniciei sale ştia şi Hurin, dar minciunile se împleteau cu adevărul şi ceea ce era bun fie că era ţinut ascuns, fie ajungea la el răstălmăcit. Morgoth căuta mai cu seamă să arunce o lumină ticăloasă asupra a tot ce făceau Thingol şi Melian, căci îi ura cumplit şi se temea de ei. Astfel că atunci când a socotit că venise clipa potrivită, l-a eliberat pe Hurin din lanţuri şi i-a spus să plece unde o vedea cu ochii; pasămite, i se făcuse milă de-un duşman învins pe de-a-ntregul. Minţea, bineânţeles, căci singurul lui gând era acela că Hurin, până să moară, să devină unealta urii sale faţă de elfi şi de oameni.

Cu toate că nu avea încredere nici cât negrul de sub unghie în vorbele lui Morgoth, ştiindu-l că nu cunoştea milă, Hurin a primit să fie eliberat şi a plecat de-acolo îndurerat şi otrăvit de vorbele Seniorului Întunecimii; trecuse între timp un an de la moartea fiului său Turin. În cei douăzeci şi opt de ani cât fusese prizonier în Angband, devenise cumplit la înfăţişare. Părul şi barba îi crescuseră albe, dar mersul îi era negârbovit, căci se sprijinea într-un toiag lung şi negru; la mijloc îşi încinsese o spadă. Astfel a păşit el în Hithlum; printre mai-marii Răsăritenilor se zvonea că o mulţime de căpitani şi oşteni negri din Angband traversa nisipurile pustiului Anfauglith şi împreună cu ei mergea un bătrân, care era ţinut la mare cinste printre ei. Prin urmare, nu s-au atins de Hurin, ci l-au lăsat să umble după cum îi era voia pe meleagurile lor; ceea ce s-a dovedit un lucru înţelept, pentru că aceia care mai rămăseseră din poporul lui se fereau de el, din pricină că venea din Angband, care va să zică se înhăitase cu Morgoth şi părea să se bucure de preţuirea lui.

Astfel că libertatea asta n-a făcut decât să sporească şi mai mult înverşunarea din sufletul lui Hurin; a lăsat el în urmă ţinutul

Hithlum şi a urcat în munţi; desluşind în zare piscurile munţilor Crissaegrim, şi-a amintit de Turgon şi a simţit dorinţa să pătrundă încă o dată în Gondolin, regatul ascuns. A coborât din Ered Wethrin, fără să ştie că stârpiturile lui Morgoth îi pândeau fiecare pas; a trecut Sirionul pe la vadul Brithiach şi a intrat în Dimbar, ajungând la poala întunecată a Munţilor Echoriath. Era frig în ţinutul acela pustiu cât vedeai cu ochii. S-a uitat în jurul său aproape fără de speranţă, căci se oprise la piciorul unui grohotiş ce urca până la un perete de stâncă netedă ca-n palmă; nu ştia că asta era tot ce mai rămăsese din vechiul Drum de Refugiu: Râul Secat era zăgăzuit şi poarta arcuită îngropată. Hurin şi-a ridicat privirile spre cerul plumburiu, gândind că poate o mai zări zburând vreun vultur, aşa cum zărise odată, demult, în tinereţea sa; dar n-a văzut decât umbre purtate de vântul dinspre răsărit şi nori învârtejindu-se în jurul piscurilor de neatins şi n-a auzit decât vântul şuierând peste bolovani.

Numai că vulturii străjuiau acum mai abitir ca înainte, astfel că ei l-au văzut prea bine pe Hurin, jos, departe, pierdut în lumina tot mai palidă; fără zăbavă Thorondor însuşi – atât de însemnată părea vestea asta – s-a dus să-i spună lui Turgon. Turgon însă i-a răspuns:

— Morgoth doarme, crezi? Mă tem că te-ai lăsat amăgit.

— Nicidecum, i-a zis Thorondor. Dacă vulturii lui Manwe ar fi vrut să te amăgească astfel, de multă vreme, stăpâne, ascunzişul ţi-ar fi fost zadarnic.

— Atunci vorbele tale aduc o veste proastă, nu s-a lăsat Turgon; căci nu pot să aibă decât un singur tâlc. Până şi Hurin Thalion s-a supus, în cele din urmă, voinţei lui Morgoth. Inima mi-e zăvorâtă.

Dar după plecarea lui Thorondor, Turgon a rămas multă vreme pe gânduri, frământându-se, căci îşi amintea de faptele lui Hurin din Dor-lomin; aşa că şi-a desferecat inima şi le-a trimis vorbă vulturilor să-l caute pe Hurin şi să-l aducă, de vor putea, în Gondolin. A fost însă prea târziu, şi nicicând nu l-au mai zărit de-atunci, nici în lumina zilei, nici în umbrele nopţii.

Hurin a rămas o vreme disperat în faţa stâncilor tăcute ale munţilor Echoriath; aflat la scăpătat, soarele a străpuns norii şi i-a colorat barba în roşu. Atunci Hurin a strigat cât a putut el de tare, nepăsându-i de niscai urechi ce l-ar fi putut auzi în sălbăticia aceea, şi a blestemat meleagul neîndurător. În cele din urmă, s-a căţărat sus, pe o stâncă, a privit spre Gondolin şi a strigat cu voce puternică:

— Turgon, Turgon, adu-ţi aminte de Smârcurile Serech! O, Turgon, nu vrei să mă auzi din palatele tale ascunse?

Singur vântul se auzea, prin ierburile uscate.

— Aşa şuieră vântul şi prin smârcuri, la apus, a mai zis el.

Nici n-a terminat bine aceste vorbe, că soarele a şi apus în spatele Munţilor Umbrei; o beznă adâncă l-a împresurat, vântul a tăcut şi peste pustietate s-a lăsat liniştea.

Nişte urechi au auzit totuşi strigătul lui Hurin şi, curând, spusele lui au ajuns până la Tronul Întunecat de la miazănoapte; Morgoth a zâmbit – acum aflase fără urmă de îndoială în care parte de lume trăia Turgon, cu toate că, din pricina vulturilor, nici o iscoadă de-a lui nu reuşise încă să zărească meleagul de dincolo de Munţii Încercuitori. Acesta a fost primul rău pe care l-a pricinuit libertatea lui Hurin.

În bezna ce se lăsase de jur împrejur, Hurin a căzut de pe stâncă şi pe loc a fost cuprins de un somn greu al durerii. Dar, în somn, a auzit vocea tânguitoare a lui Morwen, chemându-l de multe ori pe nume; i se părea lui că vocea ei venea din Brethil. Astfel că trezindu-se el a doua zi, s-a ridicat şi a pornit pe dată înapoi spre Brithiach; trecând pe lângă poala codrului Brethil, a ajuns la ceas de noapte la Trecerea peste Teiglin. Străjile l-au zărit, dar au fost cuprinse de spaimă, închipuindu-şi că li se arătase un duh din cine ştie ce gorgan ridicat în străvechime în urma unei bătălii, bântuind acum împresurat de întuneric; din pricina asta nu l-au oprit, iar el a ajuns în cele din urmă la locul unde fusese ars Glaurung, şi a văzut piatra înaltă de la marginea prăpastiei Cabed Naeramarth.

Dar Hurin nu s-a uitat la piatră, pentru că ştia ce stătea scris pe ea; ochii lui au văzut că nu se găsea singur acolo. În umbra pietrei şedea o femeie în genunchi, aplecată în faţă; Hurin a rămas ţintuit locului, iar ea şi-a dat la o parte gluga zdrenţuită şi şi-a ridicat faţa. Era căruntă, bătrână, dar când ochii ei i-au întâlnit pe ai lui, el a recunoscut-o de îndată; căci, cu toate că aveau o privire rătăcită şi temătoare, încă mai sclipea în ei acea lumină care, cu multă vreme în urmă, îi adusese numele de Eledhwen, cea mai mândră şi mai frumoasă femeie muritoare din zilele de odinioară.

— Ai venit, în sfârşit, a zis ea. Prea mult te-am aşteptat.

— Întunecat a fost drumul. Am venit când am putut, a răspuns el.

— Dar ai venit prea târziu, a zis Morwen. Ei s-au dus.

— Ştiu. Dar tu nu te-ai dus.

— Încă nu, a mai spus Morwen. Sunt sfârşită. Mă voi duce o dată cu soarele. Puţină vreme a mai rămas: dacă ştii, spune-mi! Cum l-a găsit ea?

Hurin însă nu i-a răspuns şi au rămas amândoi aşezaţi lângă piatră, fără să mai scoată un cuvânt; iar când soarele a asfinţit, Morwen a oftat şi l-a prins de mână, şi a rămas nemişcată; şi Hurin a ştiut că murise. S-a uitat la ea în lumina amurgului şi i s-a părut că faţa ei brăzdată de durere şi de suferinţele nemiloase i se netezise.

— Pe ea n-au supus-o, a zis el.

A închis ochii şi nu s-a clintit de lângă ea în timp ce noaptea cobora. Apele urlau în defileul Cabed Naeramarth, dar el nu auzea nimic, nu vedea nimic, nu simţea nimic, pentru că inima-i împietrise în el. Din senin s-a stârnit un vânt care l-a lovit în faţă cu ploaie aspră; s-a dezmorţit atunci, a simţit cum îl umple mânia ca un fum, întunecându-i judecata, încât tot ce-şi mai dorea era să se răzbune pentru ceea ce pătimise el şi pentru ceea ce pătimise neamul său, învinovăâindu-i, în tulburarea sa, pe toţi aceia pe care-i cunoscuseră în viaţa lor. S-a ridicat apoi, a făcut un mormânt pentru Morwen, lângă buza prăpastiei, lângă piatră, înspre apus, şi în piatră a săpat următoarele cuvinte:

AICI ZACE ŞI MORWEN ELEDHWEN.

Se povesteşte că un clarvăzător din Brethil, care ştia şi să cânte la harpă, Glirhuin era numele său, a făcut un cântec în care spunea că Piatra Nefericiţilor nu va fi nicicând profanată de Morgoth, nici măcar nu va fi clintită din loc atunci când marea va înghiţi tot pământul; aşa avea să se întâmple, iar Tol Morwen sta şi acum în picioare în apa de dincolo de noile ţărmuri care au fost înălţate în zilele mâniei valarilor. Hurin însă nu acolo îşi are mormântul, pentru că pe el soarta l-a mânat mai departe, iar Umbra l-a urmat.

Hurin a traversat Râul Teiglin şi a apucat-o pe la miazăzi de străvechiul drum ce ducea la Nargothrond; în zare, spre răsărit, se zărea singuratica înălţime numită Amon Rudh. Hurin ştia ce se petrecuse acolo. Într-un târziu, a ajuns pe malul vijeliosului Narog; ce mai rămăsese din vechiul pod erau bolovanii căzuţi în râu – pe ei a trecut Hurin pe malul celălalt, aşa cum făcuse şi Mablung din Doriath înaintea lui; sprijinindu-se în toiag, a ajuns astfel la Porţile distruse ale lui Felagund.

Trebuie spus aici că, după ce Glaurung a părăsit ruinele fortăreţei, Mîm, Gnomul Scundac, a găsit o cale să ajungă la Nargothrond şi aici s-a strecurat în încăperile fortăreţei; a pus stăpânire pe ele şi pe aurul şi nestematele găsite înăuntru, pe care le cernea una-ntruna printre degete, căci nimeni nu venea să-l

tulbure, de teamă duhului Glaurung şi a amintirilor legate de el. Acum însă venise cineva care s-a oprit în prag; Mîm i-a ieşit în întâmpinare cerând să-i spună ce treabă îl mână acolo. Dar Hurin l-a întrebat:

— Cine eşti tu, care mă împiedici să intru în casa lui Finrod Felagund?

— Sunt Mîm, a răspuns gnomul. Înainte ca trufaşii să fi venit de peste Mare, gnomii au fost cei care-au sălăşluit în Nulukkizdin. N-am făcut decât să mă întorc să iau ce-i al meu; căci ultimul am rămas din seminţia mea.

— Atunci n-ai să mai ai parte de moştenirea ta, a zis Hurin, căci eu sunt Hurin, fiul lui Galdor, şi m-am întors din Angband, iar fiul meu a fost Turin Turambar, pe care cu siguranţă nu l-ai uitat; el a fost cel care l-a răpus pe Glaurung Dragonul, care a părăduit sălile acestea în care şezi tu acuma; nu-mi este neştiut cine anume a trădat Coiful Dragonului din Dor-lomin.

Înspăimântat peste poate, Mîm i-a zis lui Hurin să ia orice voia de acolo, numai să-i lase viaţa; însă Hurin n-a luat seamă la ruga lui, ci l-a răpus dinaintea porţilor fortăreţei Nargothrond. Apoi a intrat şi o vreme a rămas în locul acela înfiorător, unde comorile Valinorului zăceau risipite pe podele în întuneric şi părăginire; povestea spune că atunci când Hurin a ieşit sub cerul liber dintre ruinele Nargothrondului, ducea cu el un singur lucru din tot acel munte de comori.

Apoi a apucat-o spre răsărit şi a ajuns la Heleşteiele Amurgului, deasupra Cascadei Sirion. Acolo l-au luat elfii care păzeau hotarele apusene ale Doriathului şi l-au dus în faţa Regelui Thingon, în Cele o Mie de Peşteri. S-a mirat nespus Thingol şi tare s-a îndurerat când l-a privit şi a recunoscut în omul acela înverşunat şi îmbătrânit pe Hurin Thalion, prizonierul lui Morgoth; l-a primit însă cum se cuvine şi cu cinstirea meritată. Hurin nu i-a răspuns Regelui, ci a scos de sub mantie acel lucru pe care-l luase din Nargothrond; nici mai mult, nici mai puţin decât Colanul Gnomilor, Nauglamir, făurit pentru Finrod Felagund cu mulţi, mulţi ani în urmă de făurarii din Nogrod şi Belagost, cea mai reuşită dintre toate lucrările lor din Zilele de Odinioară şi preţuit de Finrod – cât a fost în viaţă – mai presus de toate comorile din Nargothrond. Hurin l-a aruncat la picioarele lui Thingol, zicând aceste cuvinte înverşunate şi amare:

— Primeşte-ţi plată pentru grija ce-ai purtat-o copiilor şi soaţei mele! Căci acesta este Colanul Nauglamir, un nume ce-l cunosc deopotrivă elfii şi oamenii; din întunecimea Nargothrondului ţi-l aduc, de acolo de unde l-a lăsat în urmă-i Finrod, rubedenia ta,

atunci când a plecat cu Beren, fiul lui Barahir, să împlinească porunca lui Thingol din Doriath!

A privit Thingol la lucrul acela de preţ, şi a ştiut că, într-adevăr, era Nauglamir; a înţeles deopotrivă şi gândul lui Hurin; dar, fiindu-i milă de Hurin, şi-a înfrânat mânia şi a înghiţit vorbele lui dispreţuitoare. Într-un târziu, a vorbit Melian, spunând:

— Hurin Thalion, Morgoth te-a vrăjit; căci acela care vede prin ochii lui Morgoth, cu voie sau fără voie, vede totul sucit: multă vreme a petrecut Turin, fiul tău, în încăperile din Menegroth, arătându-i-se iubire şi cinstire ca fiu al lui Thingol; nu din vrerea Regelui şi nici din a mea nu s-a mai întors el în Doriath. Mai târziu, soaţa şi copila ta au fost adăpostite aici, cu cinstire şi bunăvoinţă; am făcut tot ce ne-a stat în puteri s-o împiedicăm pe Morwen să plece la Nargothrond. Cu glasul lui Morgoth îţi mustri acum prietenii.

Auzind cuvintele lui Melian, Hurin a stat ca împietrit şi a privit îndelung în ochii Reginei; şi acolo, în Menegrothul, încă apărat de Brâul lui Melian de întunecimea Duşmanului, a desluşit el adevărul celor întâmplate şi făptuite şi a băut până la fund cupa nenorocirilor ce i-o pregătise Morgoth Bauglir. Fără să mai scoată o vorbă despre trecut, s-a aplecat, a ridicat colanul de unde zăcea în faţa jilţului lui Thingol şi i l-a dat Regelui, spunând:

— Primeşte acum, stăpâne, Colanul Gnomilor drept dar de la cineva care nu are nimic şi ca o aducere aminte de la Hurin din Dor-lomin. Căci acum soarta mi s-a împlinit, aşijderea şi vrerea lui Morgoth; ci eu nu-i mai sunt sclav.

S-a răsucit pe călcâie şi a părăsit Cele o Mie de Peşteri şi toţi cei care-l zăreau se dădeau în lături din calea lui; nimeni n-a căutat să-l oprească şi nici că a aflat cineva încotro s-a dus. Din cât se povesteşte, Hurin n-a mai vrut să trăiască, nemaiavând dorinţa s-o facă, nici pentru ce, astfel că, într-un târziu, s-a aruncat în marea apuseană; astfel a sfârşit cel mai măreţ dintre războinicii oamenilor muritori.

Dar, după ce Hurin a plecat din Menegroth, Thingol a rămas multă vreme cufundat în tăcere, cu privirile aţintite la comoara aceea de pe genunchii săi; şi deodată şi-a zis că ar trebui refăurit şi în el să fie incrustat silmarilul. Căci o dată cu trecerea anilor, gândul lui Thingol se întorcea tot mereu la giuvaierul lui Feanor, legându-se de el într-atât, încât nu-i plăcea să-l ştie pus la adăpost nici măcar în spatele uşilor vistieriei sale celei mai tainice; dorea să-l poarte cu sine tot timpul, şi treaz, şi în somn.

În acele timpuri, gnomii încă mai veneau în Beleriand din sălaşurile lor din Ered Lindon şi, trecând Râul Gelion pe la Sam Athrad, Vadul Pietrelor, urmau străvechiul drum ce ducea în Doriath; pricepuţi că nimeni alţii erau în lucrarea metalului şi a pietrei şi mare nevoie era în Menegroth de priceperea lor. Acum însă nu mai veneau în grupuri mici ca în alte dăţi, ci în adevărate oştiri, înarmate până-n dinţi pentru a se apăra în ţinuturile pline de primejdii dintre Aros şi Gelion; iar când soseau în Menegroth, erau găzduiţi în încăperi şi fierarii separate de ale tuturor celorlalţi. Cam la acea vreme anume, mari fierari din Nogrod tocmai sosiseră în Doriath; prin urmare, Regele i-a chemat la sine şi le-a mărturisit dorinţa lui că, dacă priceperea lor era într-adevăr atât de mare pe cât se spunea, să refăurească ei colanul Nauglamfr şi-n el să încrusteze silmarilul. Gnomii au privit la lucrătura străbunilor lor şi s-au minunat la vederea giuvaierului strălucitor al lui Feanor; dintr-o dată s-a stârnit în ei o poftă aprigă de a le avea pentru ei şi de a le duce cu ei în sălaşurile lor îndepărtate, în munţi. Dar şi-au tăinuit bine gândurile şi au primit să facă ceea ce li se ceruse.

Lungă a fost truda lor, iar Thingol cobora de unul singur în fierăriile lor din adânc şi stătea acolo, privindu-i cum lucrează. Într-un târziu, dorinţa i-a fost împlinită şi cele mai măreţe lucruri făcute vreodată de elfi şi gnomi au fost împreunate într-unul singur, frumuseţea îi era neasemuită, căci nestematele făr’ de număr ale Colanului Nauglamir răsfrângeau şi răspândeau în jur în minunate ape lumina silmarilului încrustat în mijlocul lor. Atunci Thingol, aflat singur printre gnomi, a dat să ia colanul şi să şi-l pună la gât; însă în acea clipă gnomii i s-au pus în cale şi i-au cerut să li-l dea lor, spunând:

— Cu ce drept vrea regele elfilor să ţină pentru el Colanul Nauglamir pe care străbunii noştri l-au făurit pentru Finrod Felagund, care e mort? A ajuns la el adus de Hurin, omul din Dor-lomin, care l-a luat ca un hoţ din întunecimile Nargothrondului.

Dar Thingol le-a desluşit de îndată inimile şi a văzut că, dorind silmarilul, ei căutau o pricină şi un ascunziş potrivit pentru adevăratul lor gând; mânios peste poate şi mândru, Thingol n-a mai ţinut seama de primejdia în care se afla, ci le-a vorbit batjocoritor:

— Cum de cutezaţi voi, seminţie barbară, să-mi cereţi mie, Elu Thingol, Stăpânul Beleriandului, a cărui viaţă a început lângă apele Lacului Cuivienen, cu ani făr’ de număr înainte ca străbunii neamului scundac să se fi trezit la viaţă?

Stând el înalt şi trufaş printre gnomi, le-a cerut, cu vorbe de ocară, să părăsească Doriathul fără a-şi mai aştepta răsplata.

Auzind vorbele Regelui, pofta gnomilor s-a preschimbat în furie; l-au înconjurat, l-au prins şi l-au răpus chiar acolo. Astfel a pierit, în adâncurile fortăreţei Menegroth, Elwe Singollo, Regele din Doriath, singurul dintre toţi Copiii lui Iluvatar care şi-a unit viaţa cu o maia dintre ainuri şi cel care, singurul dintre Elfii Părăsiţi, a văzut lumina Copacilor din Valinor şi care a murit cu privirile aţintite la silmaril.

Luând colanul, gnomii au ieşit din Menegroth şi au fugit spre răsărit, trecând prin Region. Dar veştile s-au răspândit cu repeziciune în codru, astfel că puţini dintre ei au izbutit să treacă Râul Aros, căci au fost urmăriţi în timp ce căutau drumul răsăritean, şi ucişi; Colanul Nauglamir le-a fost luat şi adus înapoi cu durere adâncă şi dat Reginei Melian. Totuşi, doi dintre ucigaşii lui Thingol au reuşit să scape de urmăritori, au trecut hotarul dinspre soare-răsare şi-ntr-un târziu au ajuns în oraşul lor îndepărtat din Munţii Albaştri; acolo, în Nogrod, au povestit numai o parte din cele petrecute, anume că gnomii fuseseră ucişi în Doriath la porunca regelui elfilor, pentru a nu le da răsplata ce li se cuvenea.

Cumplit s-au înfuriat gnomii din Nogrod şi mare le-a fost jalea pentru pieirea celor de-un neam cu ei şi a iscusiţilor lor meşteri; şi-au smuls bărbile şi au bocit; vreme îndelungată au stat apoi chibzuind cum să se răzbune. Se povesteşte că ar fi cerut ajutor celor din Belegost, dar aceştia au căutat să le mute gândul de la răzbunare; dar n-au izbutit, astfel că n-a trecut mult şi o oştire numeroasă a ieşit pe porţile Nogrodului, a trecut Gelionul şi s-au îndreptat spre soare-apune, prin Beleriand.

În Doriath, moartea regelui a schimbat soarta lucrurilor. Melian a rămas multă vreme la căpătâiul lui Thingol Regele, fără să scoată un cuvânt, şi gândurile i s-au întors în timp, la anii luminaţi de stele şi la prima lor întâlnire printre privighetorile din Nan Elmoth, cu atâtea evuri în urmă; şi a ştiut că despărţirea de Thingol prevestea o despărţire şi mai mare şi că sfârşitul Doriathului era aproape. Melian se trăgea din seminţia divină a valarilor, era o maia cu mari puteri şi cu o înţelepciune asemenea; din iubire pentru Elwe Singollo îşi luase ea forma Copiilor Mai-Mari ai lui Iluvatar şi, prin unirea cu el se legase cu lanţurile Ardei şi se supusese opreliştilor care o guvernau. Sub acel chip i-o dăruise lui Thingol pe Luthien Tinuviel; sub acel chip câştigase o putere ce depăşea cu mult materia din care era făcută Arda, iar, prin Brâul lui Melian, Doriathul fusese străjuit în lungile evuri de

relele de afară. Dar acum Thingol zăcea mort, iar spiritul său ajunsese în sălile lui Mandos; moartea lui a pricinuit o schimbare şi în Melian. Anume, puterea ei s-a retras din pădurile Neldoreth şi Region, iar Esgalduin, râul vrăjit, vorbea acum cu un alt glas; în Doriath puteau de-acum pătrunde duşmanii.

Din acel ceas, Melian n-a mai vorbit nimănui altcuiva decât lui Mablung, rugându-l să aibă grijă de silmaril şi să le trimită de îndată vorbă lui Beren şi lui Luthien în Ossiriand; iar ea a dispărut de pe Pământul de Mijloc şi s-a dus în ţara valarilor de peste marea apuseană, să cugete la durerile ei în grădinile din Lorien, de unde venise; de-acum povestea aceasta nu mai pomeneşte nimic despre ea.

Între timp, oştirea naugrimilor a trecut Râul Aros şi a intrat nestingherită în codrii Doriathului; nimeni nu le-a stat în cale, căci erau mulţi şi fioroşi la înfăţişare, iar căpeteniile Elfilor Cenuşii au fost cuprinse de îndoială şi deznădejde, alergând ba într-o parte, ba-n alta fără a şti ce să facă. Gnomii însă şi-au văzut de drum, au trecut podul cel mare şi au pătruns în Menegroth; şi acolo s-a petrecut cel mai dureros lucru dintre toate nenorocirile din Zilele de Odinioară. Căci s-a încins o bătălie în Cele o Mie de Peşteri şi mulţi elfi şi gnomi au pierit; bătălia aceea n-a fost nicicând uitată. Până la urma gnomii au învins şi fortăreaţa lui Thingol a fost trecută prin foc şi sabie şi jefuită. A pierit atunci Mablung Mână-Grea, în faţa porţilor vistieriei în care era ţinut Nauglamir; iar silmarilul a fost luat.

La acea vreme, Beren şi Luthien încă trăiau în Tol Galen, Insula Verde, în mijlocul Râului Adurant, cel mai sudic dintre râurile ce coborau din Ered Lindon şi, curgând la vale, se varsau în Gelion; fiul lor, Dior Eluchil, o avea drept soaţă pe Nimloth, înrudită cu Celebom, prinţul din Doriath, însurat cu Doamna Galadriel. Fiii lui Dior şi Nimloth erau Elured şi Elurin; li se născuse şi o fată, pe nume Elwing, adică Stropi de Stele, căci venise pe lume într-o noapte plină de stele a căror lumină sclipea în stropii cascadei Lauthir Lamath, aflată în apropierea casei părintelui său.

Printre elfii din Ossiriand s-a dus iute vestea că o mare oştire de gnomi, înarmaţi ca pentru război, coborâse din munţi şi trecuse Gelionul pe la Vadul Pietrelor. Vestea a ajuns curând şi la Beren şi Luthien; tot atunci a sosit un sol din Doriath, ca să le spună ce se petrecuse acolo. Fără să mai zăbovească o clipă, Beren a părăsit Tol Galen şi, chemându-l la sine pe Dior, fiul său, au plecat împreună spre miazănoapte, la Râul Ascar; cu ei au mers şi mulţi Elfi Verzi din Ossiriand.

Astfel s-a întâmplat că atunci când gnomii din Nogrod, care se întorceau din Menegroth, după ce pierduseră mulţi dintr-ai lor în bătălie, au ajuns la Sam Athrad, au fost atacaţi de duşmani nevăzuţi; căci atunci când au urcat pe ţărmul înalt al Gelionului, încărcaţi de tot ce jefuiseră din Doriath, dintr-o dată pădurile s-au umplut de glasul cornilor elfeşti şi din toate părţile suliţe au început să zboare spre ei. Acolo mulţi gnomi şi-au găsit sfârşitul în primul atac; au fost însă şi din cei care-au scăpat şi, ţinându-se strâns împreună, au fugit spre răsărit, spre munţi. Dar, în vreme ce urcau lungile povârnişuri ale muntelui Dolmed, au apărut ca din senin Păstorii Copacilor, care i-au împins pe gnomi în codrii întunecaţi ai munţilor Ered Lindon, de unde, din cât se povesteşte, nici unul n-ar mai fi ieşit să urce strungile înalte ce duceau spre sălaşurile lor.

În acea bătălie lângă Sam Athrad, Beren a dus ultima sa luptă, răpunându-l cu mâna sa pe Seniorul din Nogrod şi smulgându-i Colanul Gnomilor; dar, înainte de-a muri, gnomul a blestemat comoara. Beren a privit cu mirare giuvaierul lui Feanor, acelaşi pe care el însuşi îl scosese din coroana de fier a lui Morgoth, strălucind acum într-o lucrătură de aur şi nestemate, făcută de meşterii gnomi; şi, cum era mânjit de sânge, l-a spălat în apele râului. După ce toate s-au săvârşit, comoara din Doriath a fost scufundată în Ascar şi, din acel ceas, râul a primit numele de Rathloriel, Albia Aurită. Colanul Nauglamir a fost luat de Beren, care s-a întors cu el în Tol Galen. Prea puţin i-a ostoit colanul durerea lui Luthien când a aflat că Seniorul din Nogrod pierise şi, dimpreună cu el, mulţi gnomi; dar povestea şi cântecele spun că, purtând acel colan şi nestemata nepieritoare, Luthien a devenit întruchiparea celei mai desăvârşite frumuseţi şi măreţii ce au fost cunoscute vreodată în afară regatului Valinor; o vreme Ţara Morţilor Vii s-a asemănat cu tărâmul valarilor, nici un alt loc n-a mai fost cândva atât de frumos, de mănos şi de plin de lumină.

După această faptă, Dior, moştenitorul lui Thingol, şi-a luat rămas-bun de la Beren şi Luthien şi, plecând din Lanthir Lamath cu soaţa lui, Nimloth, a ajuns în Menegroth, unde şi-a făcut sălaş; împreună cu ei s-au dus şi fiii lor încă tineri, Elurld şi Elurin, precum şi fiica lor, Elwing. Sindarii i-au primit cu bucurie şi s-au scuturat de întunecimea durerii pricinuite de rubedeniile pierite, de Regele mort şi de plecarea lui Melian; iar Dior Eluchil a purces să readucă gloria regatului Doriath.

Într-o noapte de toamnă, la ceas târziu, s-au auzit bubuituri în poarta Menegrothului şi o voce a cerut să ajungă la Rege. Era un

senior al Elfilor Verzi, sosit în mare grabă din Ossiriand. Paznicii porţii l-au adus de îndată la Rege, care şedea singur în camera lui; fără să scoată un cuvânt, elful i-a dat Regelui un sipet şi a plecat. Acolo se găsea Colanul Gnomilor în care era încrustat silmarilul; privind la el, Dior a înţeles că era un semn că Beren Erchamion şi Luthien Tinuviel muriseră cu adevărat şi că plecaseră acolo unde se duce seminţia oamenilor, spre o soartă dincolo de marginile lumii acesteia.

Îndelung a privit Dior silmarilul, pe care tatăl şi mama lui izbutiseră, mai presus de orice speranţă, să-l aducă din lumea groazei lui Morgoth; moartea prea timpurie ce-i lovise îi sporea şi mai mult durerea; Înţelepţii însă spuseseră că silmarilul le grăbise sfârşitul, căci flacăra frumuseţii lui Luthien, cât a purtat giuvaierul, fusese prea strălucitoare pentru tărâmurile muritoare.

S-a ridicat Dior în picioare şi l-a aninat pe Nauglamir în jurul gâtului; dintr-o dată a devenit cel mai chipeş dintre toţi copiii lumii din toate cele trei seminţii: a edainilor, a eldarilor şi a maiarilor din Tărâmul Binecuvântat.

Iute s-a dus vestea printre elfii din Beleriand, risipiţi în patru zări, cum că Dior, moştenitorul lui Thingol, purta colanul Nauglamir şi, auzind aceasta, au spus:

— Un silmaril al lui Feanor straluce iară în pădurile din Doriath.

Iar jurământul fiilor lui Feanor s-a retrezit la viaţă. Căci atâta vreme cât purtase Luthien Colanul Gnomilor, nici un elf nu îndrăznise s-o atace; dar acum, auzind despre renaşterea Doriathului şi despre trufia lui Dior, cei şapte s-au strâns de pe unde-i purtaseră paşii şi au trimis soli la el să-i ceară ceea ce socoteau că era al lor.

Dior nu le-a dat nici un răspuns fiilor lui Feanor; atunci Celegorm şi-a îmboldit fraţii să se pregătească pentru a ataca Doriathul. Au venit pe neaşteptate, în toiul iernii, şi s-au luptat cu Dior în Cele o Mie de Peşteri; astfel s-au răpus elfii între ei, pentru a doua oară. Au pierit acolo Celegorm, răpus de mâna lui Dior, şi Curufin, şi smeadul Caranthir; dar şi Dior a pierit, şi Nimloth, soaţa lui, iar cruzii servitori ai lui Celegorm le-au luat copiii şi i-au lăsat să piară de foame în codru. Maedhros s-a căit amarnic pentru fapta aceasta şi i-a căutat îndelung în pădurile Doriathului; dar căutarea s-a dovedit zadarnică, iar despre soarta lui Elured şi Elurin nici o poveste nu mai pomeneşte nimic.

Astfel a fost distrus Doriathul, fără a mai renaşte vreodată, iar fiii lui Feanor n-au pus mâna pe ceea ce voiau; căci puţinii care au

mai rămas din poporul Doriathului au fugit din calea lor şi, împreună cu ei, s-a aflat şi Elwing, fiica lui Dior. Au scăpat şi, purtând cu ei silmarilul, au ajuns la timp la gurile Râului Sirion, pe malul mării.

CAPITOLUL XXIII
Despre Tuor şi căderea Gondolinului

S-a povestit că Huor, fratele lui Hurin, căzuse în Bătălia Lacrimilor Făr' de Număr, în iarna acelui an, Rian, soaţa lui, a adus pe lume un prunc, în sălbăticia din Mithrim; i s-a dat numele de Tuor şi a fost luat în grijă de Annael, din neamul Elfilor Cenuşii, care încă mai trăia pe acele dealuri. Când Tuor a împlinit şaisprezece ani, elfii s-au gândit să părăsească peşterile Androth, unde sălăşluiau ei, şi să se îndrepte în taină spre Limanurile Sirion, departe, la miazăzi; dar, înainte de a apuca să scape, au fost atacaţi de orci şi de Răsăriteni, iar Tuor a fost luat prizonier şi înrobit de Lorgan, mai-marele Răsăritenilor din Hithlum. Timp de trei ani a îndurat el robia, dar, la capătul acestor ani, a izbutit să fugă; s-a întors în peşterile Androth şi a trăit acolo de unul singur, pricinuindu-le atâtea pierderi Răsăritenilor, încât Lorgan a pus un preţ mare pe capul lui.

Dar, după ce Tuor a trăit timp de patru ani în singurătate şi ca proscris, Ulmo i-a strecurat în inimă dorinţa să părăsească pământul străbunilor săi, căci îl alesese pe Tuor ca unealtă a planurilor sale. Astfel că Tuor a plecat încă o dată din peşterile Androth. A apucat-o spre apus, traversând ţinutul Dor-lomin, şi a găsit Annon-in-Gelydh, Poarta Noldorilor, durată de poporul lui Turgon pe când trăiseră în Nevrast, cu multă vreme în urmă. Din spatele porţii, un tunel întunecat ducea pe sub munţi şi ieşea în Cirith Ninniach, Crăpătura Curcubeului, prin care o apă vijelioasă curgea spre marea apuseană. Astfel s-a întâmplat că fuga lui Tuor din Hithlum a trecut nebăgată în seamă nici de oameni, nici de orci, iar Morgoth n-a avut cum afla de ea.

A ajuns Tuor în Nevrast şi, privind el la Belegaer, Marea cea Mare, a prins pe dată drag de ea, iar foşnetul ei şi aleanul de-a o străbate i-au stăruit de atunci în urechi şi-n suflet şi l-a cuprins un neastâmpăr ce l-a dus, în cele din urmă, în adâncurile regatelor lui Ulmo. A rămas să trăiască de unul singur în Nevrast; vara acelui an a trecut, iar căderea Nargothrondului se apropia; dar când a venit toamna, Tuor a zărit şapte lebede mari care zburau spre miazăzi şi a înţeles că acesta era un semn al lucrurilor pe care le trecuse timp prea îndelungat cu vederea, aşa că le-a urmat zborul

de-a lungul ţărmurilor mării. Astfel a ajuns el la sălile pustii ale Vinyamarului, sub Muntele Târâş. A intrat şi acolo a găsit scutul şi cămaşa lungă de zale, precum şi sabia şi coiful lăsate de mult de Turgon, la porunca lui Ulmo; s-a înveşmântat Tuor cu ele şi şi-a încins sabia la brâu şi a coborât pe ţărm. Dar dinspre apus s-a stârnit o furtună mare, din care s-a înălţat în toată măreţia sa Ulmo, Domnul Apelor, şi i-a vorbit lui Tuor care stătea pe ţărm. L-a rugat Ulmo să părăsească acel loc şi să găsească regatul ascuns al Gondolinului; i-a mai dat el lui Tuor o mantie cenuşie, pentru a-l învălui în umbră şi a-l feri astfel de ochii duşmanilor săi.

A doua zi de dimineaţă, după ce s-a potolit furtuna, Tuor a dat peste un elf, chiar lângă zidurile Vinyamarului; era Voronwe, fiul lui Aranwg, din Gondolin, care se aflase pe ultima corabie dintre cele trimise de Turgon în Apus. Când corabia s-a întors în sfârşit de pe depărtările oceanului, a fost prinsă într-o furtună şi scufundată nu departe de ţărmurile Pământului de Mijloc. Dintre toţi marinarii aflaţi pe ea, Ulmo l-a ales pe Voronwe şi l-a aruncat pe uscat, în apropiere de Vinyamar; acum, aflând de porunca ce-o primise Tuor de la Domnul Apelor, s-a minunat Voronwe şi a primit să-l călăuzească spre poarta ascunsă a Gondolinului. Astfel că au pornit împreună din Vinyamar, dar Iarna Cruntă din acel an s-a abătut asupra lor dinspre miazănoapte, încât ei s-au rătăcit şi au luat-o spre răsărit, pe la poalele Munţilor Umbrei.

Într-un târziu, au ajuns la Iazurile Ivrin şi au privit îndureraţi prăpădul pricinuit acolo de trecerea lui Glaurung Dragonul; dar cum stăteau ei aşa şi se uitau în jur, au văzut pe cineva trecând în mare grabă spre miazănoapte; era un om înalt, înveşmântat în negru şi purtând o sabie neagră. Nu ştiau cine era acesta şi nici ce se petrecuse la miazăzi; iar când omul a trecut prin dreptul lor, ei nu au zis nimic.

În cele din urmă, prin puterea pe care le-a dat-o Ulmo, au ajuns la poarta ascunsă a Gondolinului, au străbătut tunelul până la poarta interioară şi acolo străjerii i-au prins şi i-au făcut prizonieri. I-au dus aceştia în sus, prin marea ravină Orfalch Echor, cea închisă cu şapte porţi, până în faţa lui Echtelion de la Fântână, străjerul marii porţi de la capătul urcuşului; acolo Tuor şi-a scos mantia şi, după zaua şi armele ce şi le pusese în Vinyamar, s-a văzut limpede că el era cu adevărat cel trimis de Ulmo. Şi a privit Tuor în jos, la frumoasa vale Tumladen, aşezată ca o nestemată verde între înălţimile împrejmuitoare; iar în zare, pe culmea stâncoasă Amon Gwareth, a văzut măreţul Gondolin, oraşul cu şapte nume, ale cărui faimă şi glorie sunt slăvite mai presus decât oricare altele în cântecele din toate aşezările elfilor din

Meleagurile de Dincoace. La porunca lui Ecthelion au sunat trâmbiţele pe turnurile porţii cele mari, şi glasul lor a răsunat printre culmile munţilor; din depărtare s-au auzit cu limpezime trâmbiţele răsunând drept răspuns de pe zidurile albe ale oraşului inundat de zorile trandafirii ce luminau câmpia.

Iar fiul lui Huor a străbătut valea Tumladen, călare şi a ajuns la poarta Gondolinului; a urcat scara largă a oraşului şi, în sfârşit, s-a aflat în faţa Turnului Regelui şi a văzut copacii făuriţi aidoma Copacilor din Valinor. Apoi i s-a înfăţişat lui Turgon, fiul lui Fingolfin, Marele Rege al noldorilor; în dreapta Regelui şedea Maeglin, fiul surorii sale, iar la stânga sa Idril Celebrindal, fiica sa; şi toţi cei care au auzit vocea lui Tuor s-au minunat, nevenindu-le să creadă că era cu adevărat un om din seminţia muritoare, căci vorbele sale erau vorbele Domnului Apelor, care îi veneau pe buze de la sine în acel ceas. L-a prevenit el pe Turgon că Blestemul lui Mandos avea să se împlinească foarte curând, iar tot ceea ce făuriseră noldorii avea să piară; l-a rugat pe Rege să plece, să părăsească frumosul şi preaputemicul oraş pe care-l durase şi să coboare pe Sirion până la mare.

Multă vreme a cumpănit Turgon la sfatul lui Ulmo, venindu-i în minte ceea ce i se spusese în Vinyamar: „Dar tu să nu îndrăgeşti prea tare truda mâinilor tale şi nici tăinuitele dorinţi ale inimii tale, nu uita că adevărata nădejde a noldorilor tot la Apus se află şi de pe Mare va veni”. Între timp, Turgon devenise tare trufaş, iar Gondolinul era tot atât de frumos ca şi Tirionul, aşa cum şi-l aminteau elfii; încă avea încredere Turgon în forţa tainică şi de neânvins a oraşului, în ciuda prevestirilor venite de la un vala; iar după bătălia Nirnaeth Amoediad, locuitorii acelui oraş nu mai voiau cu nici un chip să se amestece în pricinile dintre elfii şi oamenii din lumea de afară şi nici să înfrunte ameninţările şi primejdiile ca să se întoarcă în Apus. Închişi în spatele munţilor lor vrăjiţi şi lipsiţi de poteci, nu îngăduiau nimănui să pătrundă până la ei, chiar dacă străinul s-ar fi refugiat acolo ca să scape de ura lui Morgoth; cât despre veştile din meleagurile de peste munţi, acestea soseau cu întârziere şi trunchiate, iar locuitorii aproape că nu le luau în seamă. Iscoadele din Angband îi căutau zadarnic; iar locul lor de sălăşluire era mai curând un zvon despre o taină pe care nimeni n-o putea desluşi. În sfaturile ţinute de Rege, Maeglin avea numai vorbe de ocară despre Tuor, iar Regele părea să le dea ascultare, căci se potriveau cu ceea ce simţea el în inima sa; în cele din urmă, s-a împotrivit poveţei lui Ulmo. Cu toate acestea, avertismentul venit de la acest vala i-a amintit de cuvintele spuse noldorilor care, în străvechime, părăsiseră ţărmurile din Araman;

şi teama de trădare s-a deşteptat în sufletul lui Turgon. În acele vremuri de cumpănă a fost acoperită intrarea spre poarta tainică din Munţii Încercuitori; iar de atunci nimeni n-a mai ieşit din Gondolin cu nici un fel de solie, fie de pace, fie de război, atâta vreme cât a mai dăinuit oraşul. Veştile despre căderea fortăreţei Nargothrond au fost aduse de Thorondor, Mai-Marele Vulturilor, şi tot el le-a spus despre răpunerea lui Thingol şi a moştenitorului sau, Dior, şi despre căderea în ruină a Doriathului; dar Turgon a rămas surd la orice vorbă despre nenorocirile din lumea de afară şi s-a jurat să nu se alăture nicicând vreunui fiu al lui Feanor; iar poporului său i-a interzis să treacă de încercuirea munţilor.

Tuor a rămas în Gondolin, vrăjit de pacea şi frumuseţea locului şi de înţelepciunea poporului. Puternic a devenit el şi înţelept, învăţând cu repeziciune tot ce era de ştiut despre elfii surghiuniţi. Iar inima lui Idril s-a aprins de dragoste pentru el şi a lui pentru ea; ceea ce a aţâţat şi mai aprig ura tainică a lui Maeglin, care nu-şi dorea nimic mai mult decât s-o aibă pentru sine pe Idril, singura moştenitoare a Regelui din Gondolin. Dar Tuor se bucura de asemenea preţuire din partea Regelui, încât, în cei şapte ani cât a trăit acolo, Regele nu i-a refuzat nimic, nici măcar mâna fiicei sale; căci, chiar dacă nu dăduse ascultare poveţei lui Ulmo, înţelesese că soarta noldorilor era legată de cel trimis de Ulmo; nu uitase el nici vorbele pe care i le spusese Huor înainte ca armia din Gondolin să plece de pe câmpul unde se ducea bătălia Lacrimilor Făr' de Număr.

S-a făcut un ospăţ mare şi plin de bucune, căci Tuor câştigase inimile tuturor celor din oraş, fără doar pe cea a lui Maeglin şi a puţinilor care, în taină, îi ţineau partea; şi astfel s-a petrecut a doua unire între elfi şi oameni.

În primăvara anului următor a venit pe lume în Gondolin Earendil Cel-pe-jumatate-elf, fiul lui Tuor şi al lui Idril Celebrindol; se împlineau atunci cinci sute trei ani de când sosiseră noldorii în Pământul de Mijloc. Frumos peste poate era Earendil, chipul îi era scăldat de o lumină din ceruri venită, având el frumuseţea şi înţelepciunea eldarilor, şi voinicia şi temeritatea oamenilor din străvechime; sunetul mării îi susura în urechi şi-i stăruia în inimă, ca şi tatălui său.

Pe atunci, Gondolinul trăia vremuri de bucurie şi pace; nimeni nu ştia că meleagul în care se afla Regatul Ascuns fusese dat în vileag lui Morgoth de strigătele lui Hurin, atunci când, stând el în sălbăticia de dincolo de Munţii Încercuitori şi negăsind nici o intrare, chemase disperat numele lui Turgon. Din acea zi, Morgoth

se gândise numai la acel ţinut muntos, cuprins între Anach şi izvoarele Sirionului, peste care slugile sale niciodată nu trecuseră; nici acum nu reuşea vreo iscoadă ori creatură din Angband să ajungă acolo, din pricina vulturilor care stăteau de strajă, încât Morgoth nu-şi putea împlini planurile sale ticăloase. Însă Idril Celebrindol era înţeleaptă şi clarvăzătoare şi inima ei îi spunea că avea să se întâmple ceva rău; presimţirile i-au învăluit mintea şi sufletul ca un nor. Astfel că a pus să se facă un drum tainic ce trebuia să ducă din oraş pe sub câmpie şi să iasă mult dincolo de ziduri, la miazănoapte de Amon Gwareth; a avut grijă Idril ca despre această lucrare să ştie cât mai puţini, astfel că la urechile lui Maeglin n-a ajuns nici măcar o şoaptă.

S-a întâmplat odată, pe vremea când Earendil era încă prunc, ca Maeglin să dispară. După cum s-a mai spus, lui îi plăcea mai mult decât orice alt meşteşug să scotocească în adâncuri după metale; ajunsese mai-marele elfilor care trudeau în munţi, departe de oraş, căutând metalele ce le trebuia în fierarii, atât în timp de pace, cât şi în timp de război. Dar adeseori Maeglin mergea cu ortacii săi dincolo de împrejurimea munţilor, Regele neştiind că porunca lui era astfel nesocotită. Soarta a făcut ca Maeglin să cadă într-o bună zi în mâinile orcilor şi să fie dus în Angband. El nu era nici slab de înger, nici sărac cu duhul, dar chinurile cu care l-au ameninţat acolo l-au băgat în sperieţi; astfel că s-a învoit ca, în locul vieţii şi libertăţii, să-i dezvăluie lui Morgoth locul unde se afla Gondolinul, căile care duceau acolo şi cum putea fi atacat. Atât de mare i-a fost bucuria lui Morgoth, încât i-a promis lui Maeglin să-l facă stăpân peste Gondolin, ca vasal al său, şi să i-o dea pe Idril Celebnndal după ce oraşul va fi fost cucerit; şi, cu adevărat, pofta de-a o avea pe Idril şi ura ce-o nutrea pentru Tuor i-au uşurat lui Maeglin trădarea, cea mai ticăloasă din întreaga istorie a Zilelor de Odinioară. Până una-alta, Morgoth l-a trimis înapoi în Gondolin, ca nu cumva cei de-acolo să bănuie că au fost vânduţi; în plus, la momentul potrivit Maeglin urma să-i ajute dinăuntru pe atacatori. Iar Maeglin trăia mai departe la curtea regelui, cu faţa numai zâmbet, dar cu inima ticăloşită, în vreme ce, în jurul lui Idril, întunericul se făcea tot mai adânc.

Earendil tocmai împlinise şapte anişori când Morgoth, gata pregătit, i-a asmuţit asupra Gondolinului pe balrogi, pe orci şi pe lupi; şi cu ei erau dragonii din spiţa lui Glaurung, care se înmulţiseră şi deveniseră şi mai fioroşi decât părintele lor. Oastea lui Morgoth a atacat dinspre munţii de la miazănoapte, cei mai înalţi şi mai puţin păziţi din această pricină, la ceas de noapte şi la vreme de sărbătoare, când tot poporul din Gondolin urcase pe

ziduri să aştepte răsăritul soarelui şi să-şi cânte cântecele întru slava lui; căci a doua zi urma să se ţină marea sărbătoare numită Porţile Verii. Numai că lumina roşie s-a înălţat deasupra munţilor de la miazănoapte, nu de la răsărit; şi nimic nu a oprit navala duşmanului până sub zidurile Gondolinului, astfel că oraşul a fost asediat fără de speranţă. Despre faptele de vitejie deznădăjduită ale căpeteniilor din nobilele case şi ale războinicilor lor, printre care s-a aflat şi Tuor, se povestesc multe în Căderea Gondolinului, unde se mai spune şi despre lupta lui Ethelion de la Fântână cu Gothmog, Mai-Marele balrogilor, chiar în curtea Regelui, în care unul l-a răpus pe celălalt, şi despre apărarea turnului lui Turgon de către curtenii săi, până când turnul s-a prăbuşit; cumplită i-a fost prăbuşirea, cum la fel de cumplită a fost şi pieirea lui Turgon sub ruinele sale.

Tuor a încercat s-o salveze pe Idril din calea jefuitorilor, dar Maeglin a ajuns la ea şi la Earendil înaintea lui Tuor, atunci s-a încins o luptă între Tuor şi Maeglin, sus, pe ziduri, şi Tuor l-a aruncat pe Maeglin de pe zid, iar trupul acestuia de trei ori s-a lovit în cădere de abruptul stâncos al culmii Amon Gwareth, înainte să se prăbuşească în flăcările de dedesubt. Apoi Tuor şi Idril au strâns câţi locuitori au mai găsit în toată tulburarea aceea grozavă pricinuită de pârjolul ce cuprinsese oraşul şi i-au dus pe drumul tainic pregătit de Idril; despre acel drum căpeteniile din Angband nu ştiau nimic şi nici nu le trecea prin gând că niscai fugari s-ar putea s-o apuce spre miazănoapte, unde se găseau munţii cei mai înalţi şi mai aproape de Angband. Fumul pârjolului şi aburii minunatelor fântâni ale Gondolinului ce secau sub flăcările scuipate de dragonii de la miazănoapte cuprindeau Valea Tumladen asemenea unor ceţuri cernite; dar au acoperit şi fuga lui Tuor şi a însoţitorilor săi, căci de la gura tunelului şi până la poalele munţilor mai aveau de străbătut o bucată bună de drum la loc deschis. Au izbutit să ajungă şi chiar să urce povârnişurile, dincolo de orice speranţă, îndurând chinuri şi suferinţe pe stâncile acelea prăpăstioase şi îngheţate, căci mulţi erau răniţi şi mai aveau printre ei femei şi copii.

Poteca îngustă şi şerpuitoare trebuia să treacă printr-o şa, Cirith Thoronath se numea, Crăpătura Vulturilor, aflată în umbra celor mai înalte piscuri; la dreapta, se ridica peretele unei prăpăstii, la stânga, se căsca un hău ameţitor. Pe acea bârnă fugarii nu puteau înainta decât în şir şi tocmai acolo au fost atacaţi de orci, căci Morgoth îşi pusese străji peste tot pe culmile încercuitoare; iar printre orci se afla şi un balrog. Crâncenă a fost acea încercare şi cu greu ar fi izbutit să scape, batăr că bălaiul

Glorfindel, seniorul Casei Florii Galbene din Gondolin, s-a luptat cu vitejie, de n-ar fi venit Thorondor în ajutorul lor tocmai la timp.

Multe sunt cântecele ce-au slăvit duelul dintre Glorfindel şi balrog pe un vârf de stâncă în acel loc înalt; şi amândoi s-au prăbuşit în abis, pierind. Dar vulturii s-au repezit ţipând asupra orcilor şi i-au împins îndărăt şi toţi au fost răpuşi ori au căzut în prăpastie, încât zvonurile despre fugă celor din Gondolin au ajuns mult mai târziu la urechile lui Morgoth. Thorondor a scos leşul lui Glorfindel din abis, iar fugarii l-au îngropat sub un gorgan de pietre, lângă potecă; pe gorgan a crescut apoi iarbă şi flori s-au deschis în acea goliciune stâncoasă, până când lumea toată s-a schimbat.

Astfel i-a călăuzit Tuor, fiul lui Huor, pe supravieţuitorii din Gondolin, peste munţi, şi, de acolo, în Valea Sirionului; fugind spre miazăzi, pe drumuri istovitoare şi presărate cu primejdii, au ajuns, în cele din urmă, la Nan-tathren, Meleagul Sălciilor, unde puterea lui Ulmo, care încă umplea undele marelui râu, i-a învăluit pe fugari. Acolo s-au odihnit ei o vreme, ca să se tămăduiască de răni şi să uite de oboseală; numai durerea din suflete nu şi-o puteau ostoi. Au făcut acolo un praznic în amintirea Gondolinului şi a elfilor care-au pierit în luptă, fecioarele, soaţele, războinicii Regelui; iar pentru Glorfindel cel preaîndrăgit au cântat multe cântece sub sălciile din Nan-tathren, în acel sfârşit de an. Apoi Tuor a făcut un cântec pentru Earendil, fiul său, în care vorbea despre venirea lui Ulmo, Domnul Apelor, pe ţărmurile din Nevrast, în vremuri de mult apuse; şi dorul de mare s-a stârnit în inima lui şi în cea a fiului său. Au plecat atunci Idril şi Tuor din Nan-tathren şi au luat-o pe râu la vale, spre miazăzi, până la mare; acolo şi-au făcut sălaş, la gurile Sirionului, şi cei care se aflau cu ei s-au alăturat poporului lui Elwing, fiica lui Dior, care se refugiase în acel loc înaintea lor. Şi când s-a auzit în Balar despre căderea Gondolinului şi despre moartea lui Turgon, Ereinion Gil-galad, fiul lui Fingon, a fost numit Marele Rege al noldorilor din Pământul de Mijloc.

Dar Morgoth socotea că triumful său era deplin, păsându-i prea puţin de fiii lui Feanor şi de jurământul lor care lui nu-i pricinuise nici un rău, ci întotdeauna se dovedise spre folosul lui; în ticăloşia gândurilor sale negre, râdea şi nu-i părea rău după silmarilul pierdut; socotea că nestemata aceea avea să şteargă de pe faţa Pământului de Mijloc şi ultimele rămăşiţe ale seminţiei eldarilor. Dacă avea cumva cunoştinţă de aşezarea de la gurile Sirionului, n-a dat prin nimic a se înţelege acest lucru; pesemne aştepta clipa prielnică şi ca jurământul şi minciuna să-şi desăvârşească

lucrătura. În ăst timp, lângă Sirion şi mare, un nou popor al elfilor îşi sporea rândurile, din vlăstarele Doriathului şi ale Gondolinului; din Balar li s-au alăturat marinarii lui Cirdan şi de la ei au deprins să navigheze şi să-şi construiască singuri corăbii; au rămas să trăiască în apropierea coastelor Arvemien, sub umbra proteguitoare a mâinii lui Ulmo.

Se povesteşte că, la acea vreme, Ulmo a venit în Valinor, ieşind din adâncul apelor, şi le-a vorbit valarilor despre restriştea în care se găseau elfii; i-a rugat să-i ierte, să-i scape de puterea atotstăpânitoare a lui Morgoth şi să ia înapoi silmarilii, căci numai în ei mai înflorea lumina din Zilele Fericirii, când cei Doi Copaci încă străluceau în Valinor. Manwe a rămas de neînduplecat, dar despre ce simţea în inima sa cine poate şti? Înţelepţii zic şi acum că încă nu sosise clipa şi că numai un elf ori un om, dacă ar fi vorbit în numele celor două seminţii şi ar fi cerut iertare pentru greşelile lor şi îndurare pentru suferinţele lor, ar fi putut îndupleca vrerea Puterilor; cât despre legământul lui Feanor, poate că nici Manwe nu l-ar fi putut dezlega până nu se împlinea cu totul şi până ce fiii lui Feanor nu se lipseau de bunăvoie de silmarilii pe care ţineau morţiş şi fără chibzuinţă să-i aibă pentru ei. Căci lumina ce strălucea în silmarili de valarii înşişi fusese făurită.

În acele zile, Tuor a simţit cum îi dă târcoale bătrâneţea, şi aleanul după afundurile Mării devenea tot mai aprig în inima lui. Astfel că şi-a construit o corabie mare, căreia i-a pus numele de Earrame, Aripa Mării; împreună cu Idril Celebrindal a pornit la scăpătatul soarelui spre Apus şi despre ei nici un cântec ori poveste nu mai pomeneşte. Dar în vremurile de mai apoi, cineva tot a cântat cum Tuor, singurul dintre oamenii muritori, a fost socotit drept unul din seminţia mai veche, asemenea noldorilor pe care atât i-a îndrăgit; iar soarta lui a fost despărţită de cea a oamenilor.

CAPITOLUL XXIV
Despre călătoria lui Earendil şi Războiul Mâniei

Agerul Earendil era pe-atunci seniorul poporului ce trăia aproape de gurile Sirionului; drept soaţă a luat-o pe frumoasa Elwing care i-a dăruit doi fii, pe Elrond şi pe Elros, numiţi Cei-pe-jumatate-elfi. Earendil însă n-avea astâmpăr; şi nici călătoriile sale pe mare, de-a lungul coastelor Meleagurilor de Dincoace, nu-i alinau înfrigurarea. Două dorinţe avea în inima sa, care se împleteau într-una singură: dorul după Marea cea Mare; se gândea să pornească pe cărările ei, în căutarea lui Tuor şi a lui Idril care nu se întorseseră; şi se gândea că poate va găsi ultimul ţărm şi, înainte de a muri, le va duce valarilor din Apus solia elfilor şi a oamenilor, care să le înmoaie inimile pentru suferinţele Pământului de Mijloc.

Earendil se împrietenise iute cu Cirdan, Făuritorul de Corăbii, care vieţuia pe Insula Balar împreună cu cei ce mai rămăseseră din poporul său, scăpând din atacul asupra Limanurilor Brithombar şi Eglarest. Cu ajutorul lui Cirdan, Earendil a construit-o pe Vingilot, Floare-de-spumă, cea mai frumoasă corabie din câte sunt pomenite în cântece; de aur îi erau vâslele şi albă lemnăria, tăiată din pădurea de mesteacăn Nimbrethil, iar pânzele îi erau asemenea lunii argintate. În *Balada lui Earendil* multe sunt cântate despre peripeţiile sale în adâncuri, pe pământuri neumblate şi pe multe mari şi insule; dar Elwing nu-l însoţea, ci stătea cufundată în tristeţe la gurile Sirionului.

Earendil nu a dat de urma lui Tuor sau a lui Idril şi nici nu a ajuns vreodată, în acea călătorie a sa, pe ţărmurile Valinorului, căci i-au stat împotrivă umbrele şi vrăjile, l-au împins vânturile duşmănoase, până când, ars de dorul după Elwing, a apucat-o spre casă, spre coasta Beleriandului. Inima îi spunea să se grăbească, cuprinsă dintr-o dată de o teamă coborâtă din vise; iar vânturile care înainte îl împinseseră dintr-o parte în alta păreau acum să nu-l mai poarte tot atât de repede pe cât îşi dorea el.

Când Maedhros a prins de veste că Elwing încă trăia la gurile Sirionului şi avea în stăpânire silmarilul, nu s-a grăbit să pornească spre ea, căci nu putea uita ceea ce se întâmplase în Doriath şi pentru care îi părea rău. Dar, cu vremea, gândul că

jurământul lor rămăsese neîmplinit a început din nou să-i chinuie pe el şi pe fraţii săi; adunându-se de pe drumurile pe care hălăduiseră în vânătorile lor, au trimis soli la Limanuri, cu vorbe de prietenie, dar şi cerând să le fie dat fără zăbavă ceea ce era al lor. Elwing şi poporul de la gurile Sirionului nu au vrut să dea giuvaierul dobândit de Beren şi purtat de Luthein şi din pricina căruia fusese răpus chipeşul Dior, şi cu atât mai puţin câtă vreme Earendil, seniorul lor, era plecat pe mare, căci li se părea lor că în silmarilul acela stăteau tămăduirea şi binecuvântarea ce pogorâseră peste casele şi corăbiile lor. Şi astfel s-a pornit ultima şi cea mai sângeroasă răpunere a elfilor de către elfi; a fost a treia şi cea mai crudă ticăloşie săvârşită de legământul blestemat.

Fiii lui Feanor – cei care mai trăiau dintre ei – i-au atacat pe fugarii din Gondolin şi pe supravieţuitorii din Doriath şi i-au nimicit. În acea bătălie, unii dintre atacatori s-au ţinut deoparte, câţiva s-au răsculat şi au fost ucişi pentru că au ajutat-o pe Elwing împotriva propriilor lor căpetenii (într-atât de mare erau supărarea şi tulburarea în sufletele eldarilor în acele vremuri); până la urmă, victorioşi au ieşit Maedhros şi Maglor, chiar dacă rămăseseră singurii în viaţă dintre fiii lui Feanor, Amrod şi Amras fiind amândoi răpuşi. Prea târziu au sosit corăbiile lui Cirdan şi Gil-galad, Marele Rege, în ajutorul elfilor din Sirion; Elwing dispăruse, la fel şi fiii ei. Puţinii care n-au pierit în atac i s-au alăturat lui Gil-galad şi l-au urmat în Balar, ei au povestit cum Elros şi Elrond fuseseră luaţi prizonieri, dar Elwing, purtând silmarilul la piept, se azvârlise în mare.

Maedhros şi Maglor n-au izbutit, prin urmare, să pună mâna pe giuvaier; totuşi, silmarilul nu s-a pierdut. Căci Ulmo a scos-o pe Elwing dintre valuri şi i-a dat înfăţişarea unei păsări albe şi mari, pe al cărei piept lucea asemenea unei stele silmarilul, în timp ce Elwing zbura peste ape ca să-l caute pe iubitul ei, pe Earendil. La ceas de noapte, pe când se afla la cârma corăbiei sale, acesta a văzut-o îndreptându-se spre el, ca un nor alb ce se mişca iute sub lumina lunii, asemenea unei stele urmând un drum ciudat sau ca o flacără palidă purtată pe aripi de furtună. Cântecele spun că ar fi căzut din văzduh pe puntea corabiei Vingilot, fără simţire, aproape moartă din pricina iuţelii cu care zburase, iar Earendil a ridicat-o la pieptul său; dar, a doua zi dimineaţă, ochii săi uimiţi au văzut că o ţinea în braţe lângă el pe soaţa sa, arătând aşa cum o ştia el, cu părul răsfirat peste chipul ei, cufundată în somn.

Mare a fost durerea lui Earendil şi a lui Elwing din pricina pustiirii limanurilor de la gurile Sirionului şi din pricină că fiii lor căzuseră în mâinile duşmanilor şi tare se temeau să nu fie şi ei

omorâţi. Dar lui Maglor i se făcuse milă de Elros şi de Elrond, aşa că le cruţase viaţa şi, cu timpul, i-a îndrăgit pe flăcăi şi ei pe el – o dragoste greu de închipuit; numai povara cumplitului legământ îngreuna şi îmbolnăvea inima lui Maglor.

Earendil nu mai vedea de-acum nici o nădejde pe meleagurile Pământului de Mijloc, încât a întors cârma şi nu s-a mai dus acasă, ci a încercat să ajungă încă o dată în Valinor, având-o pe Elwing alături. Mai tot timpul stătea Earendil la prova lui Vingilot. Silmarilul şi-l legase deasupra sprâncenei; cu cât înaintau spre Apus, cu atât strălucirea nestematei sporea. Înţelepţii spun că mulţumită puterii ce-o avea acel giuvaier sfânt au ajuns ei, într-un târziu, pe ape nicicând cunoscute de alte corăbii, fără doar de ale telerilor; au ajuns la Insulele Fermecate şi au scăpat de farmecele lor, au ajuns în Mările Neguroase şi au trecut de neguri şi-au văzut Tol Eressea, Insula Singuratică, dar n-au zabovit acolo; în cele din urmă, au aruncat ancora în Golful Eldamar, iar telerii au văzut corabia aceea venind de la Răsărit şi tare s-au mai minunat, căci de la mare depărtare au privit ei la lumina silmarilului, glorioasă şi strălucitoare. Apoi Earendil, primul între toţi oamenii în viaţă, a coborât pe ţărmurile nepieritoare şi acolo le-a vorbit lui Elwing şi celor care se aflau cu el, trei marinari ce-i fuseseră alături pe toate marile pe care le străbătuse: Falathar, Erellont şi Aerandir se numeau ei. Şi astfel le-a spus Earendil:

— Nimeni în afară de mine nu va pune piciorul aici, pentru a nu stârni mânia valarilor. Primejdia aceasta singur o voi înfrunta, de dragul celor Două Seminţii.

— Drumurile noastre s-ar despărţi atunci pentru totdeauna; ci voi înfrunta alături de tine pericolele ce te pasc.

Astfel a grăit Elwing şi a sărit în spuma albă. Fugind către el; nu s-a bucurat Earendil, căci se temea de mânia Stăpânilor Apusului împotriva oricui din Pământul de Mijloc care îndrăznea să treacă hotarul Amanului. Totuşi, şi-au luat amândoi rămas-bun de la tovarăşii lor de călătorie şi cu aceasta s-au despărţit de ei pentru totdeauna.

Apoi Earendil i-a spus lui Elwing:

— Aşteaptă-mă aici; numai unul singur poate duce solia, iar soarta aceasta mie mi-a fost scrisă.

A pornit de unul singur spre interiorul uscatului şi a ajuns în trecătoarea Calacirya, care i s-a părut pustie şi tăcută; căci, aşa cum ajunseseră cu evuri în urma Morgoth şi Ungoliath, şi Earendil se nimerise la vreme de sărbătoare, astfel că poporul elfilor se strânsese cu mic cu mare fie în Valimar, fie în casele lui Manwe,

sus, pe Taniquetil; puţini rămăseseră să străjuiască zidurile Tirionului.

Iar dintre aceştia câţiva care l-au văzut de la depărtare şi au zărit şi marea lumină ce-o purta cu el s-au dus în grabă în Valimar. Între timp, Earendil a urcat pe Tuna, dealul înierbat, dar acolo nu era nici ţipenie; a intrat pe străzile Tirionului, dar şi acestea erau pustii; i s-a îngreunat inima, temându-se că vreun rău pătrunsese în Tărâmul Binecuvântat. A mers pe uliţele pustii ale Tirionului şi colbul de pe veşmintele şi încălţările sale era colb diamantin, încât Earendil sclipea şi strălucea în timp ce urca lungile trepte albe. A strigat cu voce tare în multe graiuri, ale elfilor şi oamenilor, dar nu era nimeni acolo să-i răspundă. Aşa că, într-un târziu, Earendil a pornit-o înapoi, spre mare; dar tocmai când ajunsese pe drumul ce-l ducea la ţărm, cineva s-a ivit sus, pe deal, şi a strigat după el cu voce răsunătoare, spunând:

— Slavă, Earendil, dintre marinari cel mai vestit, cel căutat care soseşte la ceas neaşteptat, cel mult dorit ce vine când a pierit orice speranţă! Slavă ţie, Earendil, purtător al luminii dinaintea Soarelui şi a Lunii! Splendoarea Copiilor Pământului, stea în întunecime, giuvaier în apus, strălucitor în dimineaţă!

Vocea aceea era a lui Eonwe, pristavul lui Manwe, care venea din Valimar ca să-l cheme pe Earendil în faţa Preaputernicilor Ardei. S-a dus Earendil în Valinor şi a pătruns în sălile cele mari din Valimar şi de atunci nicicând n-a mai pus piciorul pe pământurile oamenilor. Apoi valarii au ţinut sfat împreună şi l-au chemat şi pe Ulmo din adâncurile mării; iar Earendil a stat dinaintea lor şi le-a spus ceea ce avea de spus din partea Celor Două Seminţii. Iertare a cerut pentru noldori şi îndurare pentru marile lor suferinţe şi milă pentru oameni şi elfi, şi sprijin la restrişte. Rugămintea i-a fost ascultată şi împlinită.

Elfii povestesc că, după plecarea lui Earendil, ca s-o caute pe Elwing, soaţa lui, Mandos a vorbit despre soarta lui. Şi a spus:

— E dat oamenilor muritori să păşească pe meleagurile Nepieritoare şi totuşi să rămână în viaţă?

Dar Ulmo i-a răspuns:

— Pentru aceasta s-a născut el pe lume. Ci să-mi spui tu mie acum: este el, Earendil, fiul lui Tuor din spiţa lui Hador, ori fiul lui Idril, fiica lui Turgon, din Casa lui Finwe elful?

Mandos nu s-a lăsat înduplecat, ci a spus:

— Nici noldorilor, care au plecat cu voia lor în surghiun, nu le este îngăduit a se întoarce aici.

Dar după ce totul a fost spus, Manwe a cumpănit şi a zis:

— În acest ceas îmi este dată puterea de a hotărî soarta. Primejdia pe care a înfruntat-o din iubire pentru Cele Două Seminţii nu se va întoarce împotriva lui Earendil, nici asupra soaţei sale, Elwing, care s-a încumetat la aceasta din iubire pentru el; ci ei nu vor mai umbla niciodată printre elfi ori oameni pe Pământurile de Afară. Iată ce soartă le hărăzesc: lui Earendil şi lui Elwing şi fiilor lor li se va îngădui ca fiecare să-şi aleagă singur de care seminţie să-şi lege ursita şi care seminţie să-l judece după legea ei.

Cum Earendil plecase de mult şi nu se mai întorcea, Elwing a început să se simtă singură şi să-i fie frică; şi rătăcind ea de-a lungul ţărmului, a ajuns aproape de Alqualonde, unde se aflau corăbiile telerine. Telerii au primit-o cu braţele deschise şi i-au ascultat poveştile despre Donath şi Gondolin şi despre nenorocirile ce se abătuseră asupra Beleriandului, şi tare s-au mai mirat şi s-au întristat. Iar Earendil întorcându-se a găsit-o la Limanul Lebedelor. Dar n-a trecut mult şi amândoi au primit de veste să se ducă în Valimar; acolo li s-a spus ce soartă le hărăzise Regele mai Bătrân.

Atunci Earendil i-a zis lui Elwing:

— Alege tu, căci mie mi s-a făcut lehamite de lume.

Elwing a ales atunci să fie judecată de Întâii Născuţi ai lui Iluvatar, iar asta din cauza lui Luthien; de dragul ei, Earendil a ales întocmai, cu toate că în inima lui se simţea mai apropiat de seminţia oamenilor şi de poporul tatălui său. Apoi, la rugămintea valarilor, Eonwe a coborât pe ţărmul Amanului, unde încă se mai găseau tovarăşii de călătorie ai lui Earendil, aşteptând veşti; a luat Eonwe o corabie şi cei trei marinari au fost puşi înăuntru, iar valarii i-au dus în Răsărit, cu pânzele umflate de vânt. Pe Vingilot însă au luat-o şi, după ce au sfinţit-o, au purtat-o prin Valinor până la cea mai îndepărtată margine a lumii; acolo a trecut pe sub Poarta Nopţii şi apoi a fost ridicată în oceanele cerurilor. Frumoasă şi măiastră fusese făcută corabia, iar acum era plină cu o flacără tremurătoare, pură şi strălucitoare; Earendil Marinarul stătea la cârmă, strălucind de praful nestematelor elfilor, iar silmarilul era legat deasupra sprâncenei sale. Departe a călătorit el cu acea corabie, până în nimicniciile lipsite de stele; dar cel mai adesea era zărit dimineţile şi serile, licărind în răsăritul ori în apusul soarelui, atunci când se întorcea în Valinor din călătoriile de dincolo de marginile lumii.

În acele drumuri Elwing nu mergea cu el, pentru că n-ar fi putut îndura frigul şi nimicniciile nestrăbătute de poteci; ea îndrăgea pământul şi vânturile dulci ce adie pe mări şi peste munţi. Astfel că pentru ea a fost durat un turn la miazănoapte, la

hotarul cu Mările Despărţitoare; acolo se strângeau, din când în când, toate zburătoarele mării. Se povesteşte că Elwing a învăţat graiurile păsărilor, a căror formă ea însăşi, luase odată, iar ele au deprins-o cu puterea de a zbura; aripile ei erau albe şi cenuşii ca argintul. Uneori, când Earendil se întorcea şi se apropia de Arda, ea zbura în întâmpinarea lui, aşa cum făcuse cu mult timp în urmă, când fusese salvată din mare. Atunci elfii care trăiau în Insula Singuratică şi puteau vedea până departe o zăreau pe Elwing asemenea unei păsări albe, strălucitoare, vârstate cu purpuriu în apusul soarelui, care se avânta cu bucurie să întâmpine venirea corabiei Vingilot în tărie.

Când Vingilot a pornit întâiaşi dată pe mările bolţii, s-a înălţat fără a fi aşteptată de cineva, strălucitoare şi luminoasă; iar locuitorii din Pământul de Mijloc au zărit-o de la mare depărtare şi s-au minunat; au luat-o drept un semn, dându-i numele de Gil-Estel, Steaua Speranţei. Când această stea nouă a fost zărită seara, Maedhros i-a vorbit lui Maglor, fratele său, spunând:

— N-o fi acela un silmaril care luceşte acum la Apus?

— Dacă este cu adevărat silmarilul pe care l-am văzut aruncat în mare, iar acum se înalţă prin puterea valarilor, să ne bucurăm atunci, a zis Maglor, căci gloria sa este de mulţi văzută şi totuşi ferită de orice rău.

Au privit în sus elfii şi n-au mai deznădăjduit: numai pe Morgoth a început să-l roadă îndoiala.

Dar, din cât se povesteşte, Morgoth nu se aştepta să fie atacat dinspre Apus; într-atât era de trufaş, încât nu se gândea nici o clipă că ar mai cuteza careva să pornească război împotriva lui. Pe lângă asta, socotea că-i înstrăinase pentru totdeauna pe noldori de Stăpânii Apusului şi că aceştia, trăind în mulţumire şi fericire pe meleagul lor, nu vor mai lua seama la regatul lui din lumea de afară; căci celui fără de milă faptele milostive îi sunt străine şi de neânchipuit. Iată însă că armia valarilor se pregătea de luptă; sub stindardele lor albe mărşăluiau vanyarii, poporul lui Ingwe, şi acei noldori care nu părăsiseră niciodată Valinorul, în frunte cu Finarfin, fiul lui Finwe. Puţini teleri se arătau dornici să plece la război, amintindu-şi de măcelul de la Limanul Lebedelor şi de cum le fuseseră furate corăbiile; dar au dat ascultare rugăminţii lui Elwing, care era fiica lui Dior Eluchfl şi se trăgea din neamul lor, astfel că au trimis destui marinari să conducă corăbiile ce purtau armia din Valinor peste mare, spre răsărit. Dar nu au coborât pe uscat şi nici unul nu a păşit pe Meleagurile de Dincoace.

Despre înaintarea armiei valarilor spre ţinuturile de miazănoapte ale Pământului de Mijloc puţine ne spun poveştile;

căci printre ei nu s-a aflat nici unul dintre elfii care au sălăşluit şi au suferit în Meleagurile de Dincoace şi care au scris istoriile acelor vremi, ce sunt cunoscute şi în ziua de azi; despre cele întâmplate au aflat ei mult mai târziu, de la rubedeniile din Aman. Dar, în cele din urmă, puterea din Valinor a venit din Apus şi chemarea trâmbiţelor lui Eonwe a umplut văzduhul; Beleriandul se aprinsese de strălucirea armelor lor, căci armia valarilor se înfăţişa în forme atât de noi, de frumoase şi de înfricoşătoare totodată, încât munţii înşişi se cutremurau sub picioarele lor.

Ciocnirea dintre armia Apusului şi cea de la Miazănoapte este numită Marea Bătălie şi Războiul Mâniei. Ieşise la luptă întreaga oaste a Tronului lui Morgoth, care sporise dincolo de orice închipuire, încât nu mai încăpea în pustiul Anfauglith; întregul ţinut de la Miazănoapte era pe picior de război. Dar nu i-a folosit la nimic. Balrogii au fost nimiciţi, în afară de câţiva care au scăpat cu fuga şi s-au pitit în peşteri ştiute, la rădăcina pământului; legiunile fără număr ale orcilor au pierit precum paiele-n foc sau au fost măturate asemenea frunzelor dinaintea unui vânt fierbinte. Prea puţini au mai rămas, timp de mulţi ani de atunci încolo, să chinuie lumea. Iar cei care mai trăiau din cele trei Case ale Prietenilor Elfilor, Străbunii Oamenilor – puţini şi aceştia – au luptat de partea valarilor; au fost răzbunaţi în acele zile Baragund şi Barahir, Galdor şi Gundor, Huor şi Hurin şi mulţi alţii dintre seniorii lor. Dar o mare parte dintre fiii oamenilor, fie din poporul lui Uldor, fie alţii nou-veniţi de la răsărit, s-au dat cu Duşmanul, şi elfii nu uită acest lucru.

Văzând că oştirile sale au fost înfrânte şi puterea lui spulberată, Morgoth s-a înspăimântat, neândrăznind să iasă la luptă el însuşi. Ci a trimis asupra duşmanilor săi ultimul atac disperat pe care-l pregătise: din străfundurile Angbandului au ieşit dragonii înaripaţi, care nu fuseseră văzuţi niciodată până atunci; atât de neaşteptat şi devastator a fost atacul acelor zburătoare înfricoşătoare, încât armia valarilor s-a retras din faţa tunetelor şi fulgerelor şi furtunii de foc dezlănţuite de ele.

Atunci a apărut Earendil, lucind cu o lumină albă, iar în jurul corabiei Vingilot se strânseseră toate marile păsări ale cerului, avându-l drept căpetenie pe Thorondor. Ziua întreagă a ţinut bătălia în văzduh şi toată noaptea aceea de nelinişte şi îndoieli. Înainte să răsară soarele, Earendil l-a ucis pe Ancalagon cel Negru, cel mai puternic din oastea dragonilor, şi l-a aruncat din cer, s-a prăbuşit dragonul peste turnurile Thangorodrim şi acestea s-au frânt sub stârvul lui. Apoi a răsărit soarele şi armia valarilor a prins din nou puteri, nimicindu-i aproape pe toţi dragonii; toate

văgăunile şi adâncurile lui Morgoth au fost sfărâmate şi descoperite, iar armia valarilor a coborât în străfundurile pământului. Acolo au dat peste Morgoth, încolţit, dar neânfrânt. A fugit în afundul minelor sale şi de acolo a cerut să se facă pace şi să i se arate îngăduinţă, dar, deodată, a simţit cum îi zboară picioarele de sub el şi cum cade cu faţa la pământ. A fost legat cu lanţul Angainor, pe care-l mai îndurase o dată, iar coroana de fier i-au făcut-o guler, îndoindu-i capul până la genunchi. Cei doi silmarili care-i rămăseseră lui Morgoth i-au fost scoşi din coroană, iar nestematele au scăpărat neîntinate sub cerul liber şi i-au fost date spre păstrare lui Eonwe care le-a apărat cu străşnicie.

Astfel s-a pus capăt puterii din Angband, la miazănoapte, şi regatul ticălos a fost făcut una cu pământul; din temniţele adânci au ieşit sclavi nenumăraţi ce nu mai speraseră să vadă lumina zilei, iar acum priveau la o lume schimbată. Căci atât de cumplită era furia duşmanilor lui Morgoth, încât toate meleagurile de la miazănoapte au fost fărâmiţate şi marea a năvălit urlând prin hăurile căscate, iar pământul s-a răscolit cu zgomot mare; râurile au pierit ori şi-au găsit mătci noi, văile s-au ridicat, dealurile s-au surpat şi Sirionul a dispărut.

Atunci Eonwe, ca pristav al Regelui mai Bătrân, i-a chemat pe elfi în Beleriand, pentru a le spune să părăsească Pământul de Mijloc. Maedhros şi Maglor n-au vrut să se supună, ci s-au pregătit, de-acum cu istovire şi lehamite, să facă o încercare disperată de a-şi împlini legământul. Şi, de n-ar fi fost opriţi, ar fi pornit război spre a-şi lua silmarilii, chiar şi împotriva armiei învingătoare a Valinorului, chiar şi dacă s-ar fi războit singuri cu o lume întreagă. Astfel că au trimis un sol la Eonwg, cerându-i prin acesta să le dea acele giuvaieruri pe care le făurise în străvechime tatăl lor, Feanor, şi pe care Morgoth le furase de la el.

Dar Eonwe i-a răspuns solului ca nu mai aveau nici un drept asupra lucrului făcut de tatăl lor, drept pe care fiii lui Feanor îl avuseseră, dar îl pierduseră acum din pricina multelor şi sângeroaselor lor fărădelegi, din pricină că se lăsaseră orbiţi de legământ, dar mai ales din pricină că-l uciseseră pe Dior şi atacaseră Limanurile. Lumina silmarililor avea de-acum să fie dusă în Apus, de unde şi venise la începuturile ei; cât despre Maedhros şi Maglor, ei trebiau să se întoarcă în Valinor şi acolo să se supună judecăţii valarilor şi doar dacă ei hotărau astfel, avea el, Eonwe, să le dea silmarilii din grija lui. Maglor a vrut cu adevărat să se supună poruncii, căci inima îi era grea de amărăciune, astfel că a zis:

— Legământul nu spune să nu aşteptăm clipa prielnică şi poate că în Valinor totul va fi iertat şi dat uitării şi noi vom căpăta ce ni se cuvine, în pace şi înţelegere.

Dar Maedhros a răspuns că, dacă se întorceau în Aman şi valarii nu se arătau îngăduitori cu ei, atunci ei tot ar fi fost legaţi de jurământul acela care, însă, nu s-ar mai împlini în veci. Şi a mai zis el:

— Cine ne poate spune spre ce soartă îngrozitoare ne vom îndrepta dacă nu ne supunem Puterilor în propria lor ţară sau ne hotărâm să pornim cu război chiar în regatul lor sfânt?

Maglor însă i-a ţinut piept:

— Dacă Manwe şi Varda nu lasă să se împlinească un jurământ la care ei înşişi au fost martori, nu înseamnă că suntem dezlegaţi de el?

— Dar cum să ajungă vocile noastre la Uuvatar, dincolo de Cercurile Lumii? Pe Iluvatar am jurat în nebunia noastră şi-am invocat Întunericul Etern asupra noastră dacă nu ne ţinem de cuvânt. Cine ne va elibera?

— Dacă nimeni nu ne poate dezlega, a zis Maglor, atunci fie soarta noastră Întunericul Etern, fie că ne încălcăm sau ne împlinim legământul; dar încâlcindu-l, mai puţin rău vom face.

Până la urmă însă tot cum a vrut Maedhros a rămas şi s-au sfătuit ei ce să facă să poată pune mâna pe silmarili. Ascunzându-şi adevărata înfăţişare, au venit pe timp de noapte în tabăra lui Eonwe şi s-au furişat unde erau ţinute sub pază nestematele; i-au răpus pe străjeri şi le-au luat. În acea clipă, toată tabăra a fost în picioare şi s-a repezit asupra lor, ei erau pregătiţi să moară, dar şi să se apere până la ultima suflare. Eonwe nu a îngăduit ca fiii lui Feanor să fie ucişi, i-a lăsat să plece fără luptă, iar ei au fugit cât au putut de departe. Fiecare luase câte un silmaril cu sine. Şi au spus ei:

— Cum unul este ca şi pierdut pentru noi, rămân doar doi, iar noi tot doi am rămas dintre toţi fraţii: este limpede că soarta a vrut ca noi să împărţim moştenirea rămasă de la tatăl nostru.

Numai că silmarilul i-a ars lui Maedhros mâna atât de tare, încât el nu a putut îndura durerea; înţelegea acum că Eonwe avusese dreptate în ceea ce spusese şi că el nu mai avea nici un drept asupra nestematei, iar legământul nu-şi mai avea rostul. Chinuit de durere şi cuprins de deznădejde, s-a aruncat într-un hău plin de foc şi astfel şi-a găsit sfârşitul; iar silmarilul ce-l ţinuse în mână a fost înghiţit de măruntaiele Pământului.

Se povesteşte că nici Maglor n-a putut îndura durerea cu care-l chinuia silmarilul; în cele din urmă, l-a azvârlit în mare, iar el a

rătăcit de atunci pe ţărmuri, cântându-şi valurilor suferinţa şi aleanul. Căci Maglor era vestit printre barzii din străvechime, întrecut fiind doar de Daeron din Doriath; de întors însă nu s-a mai întors nicicând printre elfi. Şi astfel s-a întâmplat că silmarilii să-şi găsească sălaşurile veşnice: unul în înaltul cerului, altul în focurile din inima lumii, iar al treilea în apele adânci.

În acele zile, pe ţărmurile Marii Apusene a fost fierbere mare, căci se construiau multe corăbii; şi-n ele eldarii au pornit spre Apus pentru a nu se mai întoarce nicicând pe meleagurile lacrimilor şi războiului. Vanyarii s-au întors sub stindardele lor albe şi au fost purtaţi în triumf în Valinor; dar bucuria victoriei le era adumbrită din pricină că se întorceau fără silmarilii din coroana lui Morgoth şi ştiau că nestematele nu mai puteau fi găsite ori reunite până când lumea nu va fi fost desfăcută în bucăţi şi refăurită.

După ce s-au întors în Apus, elfii din Beleriand au trăit pe Eressea, Insula Singuratică, ce se deschidea şi spre apus şi spre răsărit; prin urmare, puteau să ajungă oricând în Valinor. Au fost primiţi din nou cu dragoste de către Manwe şi cu amărăciune de către valari. Iar telerii i-au iertat pentru vechea durere ce le-o pricinuiseră şi blestemul a fost curmat.

Dar nu toţi eldalienii s-au arătat dornici să părăsească Meleagurile de Dincoace, unde pătimiseră şi trăiseră atâta amar de vreme; unii au rămas evuri lungi pe Pământul de Mijloc. Printre aceştia a fost Cirdan, Făuritorul de Corăbii, şi Celebom din Doriath, dimpreună cu soaţa lui, Galadriel, singura dintre cei care-i călăuziseră pe noldori în surghiunul lor în Beleriand. Mai vieţuia pe Pământul de Mijloc Gil-galad, Marele Rege, şi, dimpreună cu el, Elrond Cel-pe-jumatate-elf care alesese, după cum i se îngăduise, să se numere printre eldari; Elros, fratele său, a dorit în schimb să trăiască alături de oameni. Din aceşti fraţi – şi numai din ei – s-a păstrat în vinele oamenilor sângele Întâilor Născuţi şi o fărâmă din spiritele divine ce-au fost înainte de a fi Arda, căci ei erau fiii lui Elwing, fiica lui Dior, fiul lui Luthien, odraslă a lui Thingol şi Melian, iar Earendil, tatăl lor, era fiul lui Idril Celebrindal, fiica lui Turgon din Gondolin.

Pe Morgoth l-au azvârlit valarii prin Poarta Nopţii dincolo de zidurile Lumii, în Nimicnicia Fără de Timp; pe zidurile acelea stă mereu o strajă, iar Earendil veghează şi el de pe meterezele cerului. Cu toate acestea, minciunile pe care Melkor cel măreţ şi blestemat, Morgoth Bauglir, Puterea Groazei şi a Urii, le sădise în inimile elfilor şi oamenilor au rămas ca o sământă ce nu moare şi

nu poate fi nimicită; când şi când, încolţeşte iarăşi şi rod negru va purta până în zilele de pe urmă.

Aici se sfârşeşte SILMARILLION. A trecut de la ce a fost sublim şi frumos la întunecime şi distrugere, căci astfel a fost în străvechime soarta Ardei celei Distruse; iar dacă se va întâmpla vreo schimbare şi Ce A Fost Distrus va fi îndreptat, Manwe şi Varda sunt singurii care ar putea şti; ei n-au dezvăluit acest lucru, iar sorţii hotărâţi de Mandos nu dau de înţeles altminteri.

AKALLABÊTH

AKALLABETH
Decăderea Numenorului

Eldarii spun că oamenii au venit pe lume pe vremea Umbrei lui Morgoth şi iute au căzut sub stăpânirea lui; îşi trimisese solii printre ei, iar oamenii i-au ascultat vorbele ticăloase şi viclene şi au venerat întunecimea, temându-se în acelaşi timp de ea. Unii însă au întors spatele răului şi au părăsit meleagurile seminţiei lor, pribegind tot spre apus; auziseră zvonuri cum că în Apus ar fi o lumină pe care Umbra n-o putea stinge. Servitorii lui Morgoth i-au urmărit cu ură, iar drumurile lor au fost lungi şi grele. Dar, până la urmă, au ajuns pe pământuri ce se mărgineau cu Marea şi au pătruns în Beleriand în zilele Războiului Nestematelor. Edaini au fost ei numiţi în graiul sindarin; s-au împrietenit cu eldarii şi le-au devenit aliaţi şi au făcut fapte de mare vitejie în războiul împotriva lui Morgoth.

Dintre ei s-a născut înflăcăratul Earendil, tatăl lui tragându-se din seminţia oamenilor; în *Balada lui Earendil* se povesteşte cum, în cele din urmă, când victoria asupra lui Morgoth aproape că se împlinise, el şi-a făurit corabia Vingilot pe care oamenii au numit-o Rothinzil şi a călătorit pe mări nestrăbătute încă, mereu în căutarea Valinorului; voia să le vorbească Puterilor în numele Celor Două Seminţii, pentru că valarii să se îndure de ele şi să le trimită ajutor în ceasul acela de mare restrişte. De aceea elfii şi oamenii îl numesc Earendil cel Binecuvântat, căci şi-a împlinit căutarea după multă caznă şi primejdii far’ de număr, iar din Valinor a venit armia Stăpânilor Apusului, dar Earendil nu s-a mai întors nicicând pe pământurile pe care le iubise.

În Bătălia cea Mare, în care Morgoth a fost, în sfârşit, înfrânt şi Thangorodrim năruit, edainii au fost singurii dintre neamurile oamenilor care au luptat alături de valari, în vreme ce multe altele s-au aliat cu Morgoth. Iar după victoria Stăpânilor Apusului, aceia dintre oamenii ticăloşi care nu au pierit în luptă au fugit înapoi în ţinuturile răsăritene, unde mulţi din neamurile lor încă rătăceau pe şesuri nelucrate, sălbatici şi nelegiuţi, nevrând să li se alăture nici valarilor, nici lui Morgoth. Oamenii ticăloşi s-au amestecat printre ei, strecurându-le în suflet duhul spaimei, şi astfel au fost aleşi drept regi ai lor. O vreme, valarii i-au dat uitării pe oamenii

din Pământul de Mijloc, care nu dăduseră ascultare chemării lor şi care consimţiseră ca tovarăşii lui Morgoth să le fie stăpâni; oamenii au trăit în întunecime şi multe fiinţe ale răului născocite de Morgoth în vremea puterii sale le-au chinuit vieţile: demoni, dragoni, spurcăciuni hidoase şi orci mârşavi, oglindiri hâde ale Copiilor lui Iluvatar. Iar seminţia oamenilor n-a fost câtuşi de puţin fericită.

Dar Manwe l-a înlăturat pe Morgoth şi l-a închis dincolo de fruntariile Lumii, în Nimicnicia de afară; de acolo nu se mai poate întoarce în lume, ca fiinţă întrupată, atâta vreme cât Stăpânii Apusului se află în jilţurile lor. Dar seminţele pe care le-a sădit el au crescut şi au mijit, purtând roade ale răului, ori de câte ori le îngrijea cineva. Căci voinţa lui a rămas în lume, călăuzindu-i servitorii, îmboldindu-i să o zădărnicească pe cea a valarilor şi să-i nimicească pe cei care nu i se supuneau. Stăpânii Apusului aveau cunoştinţă de toate acestea. Prin urmare, după răsturnarea şi înlăturarea lui Morgoth, au ţinut sfat mare ca să hotărască ce evuri aveau să urmeze. Eldarilor le-au spus să se întoarcă în Apus, iar cei care le-au dat ascultare s-au aşezat în Insula Eressea; acolo se găseşte un liman care se numeşte Avallone, fiind dintre toate oraşele cel mai aproape de Valinor, iar turnul din Avallone este văzut întâi şi-ntâi de către marinarul care se apropie într-un târziu de Pământurile Nepieritoare, după ce a străbătut întinsul mărilor. Părinţii oamenilor din cele Trei Case ce le fuseseră credincioase au primit şi ei răsplată bogată. Eonwe a venii la ei şi i-a învăţat multe; înţelepciune li s-a dat, putere şi viaţă mai îndelungată decât oricărui alt neam al seminţiei muritoare. Şi li s-a hotărnicit o ţară în care să sălăşluiască edainii şi care nu se afla nici în Pământul de Mijloc, nici în Valinor, fiind despărţită şi de una, şi de alta de o mare întinsă; totuşi se găsea mai aproape de Valinor. A fost înălţată de Osse din adâncurile Apei cele Mari, Aule a hotărnicit-o, iar Yavanna a făcut-o mănoasă; eldarii au adus acolo flori şi fântâni din Tol Eressea. Ţara aceea valarii au numit-o Andor, Ţara Darului; Steaua lui Earendil strălucea luminoasă în Apus, semn că totul era pregătit, dar şi pentru a fi călăuză peste mare; iar oamenii s-au minunat să vadă flacăra aceea argintie în calea Soarelui.

Apoi edainii au pornit pe marea adâncă, luându-se tot după Stea; valarii au potolit apele timp de multe zile şi au trimis mult soare şi vânt numai bun să umfle pânzele, încât apele sclipeau în faţa ochilor edainilor asemenea sticlei rugoase. Iar spuma zbura ca zăpada la prova corăbiilor. Dar Rothinzil era atât de strălucitoare, încât oamenii o puteau zari chiar şi dimineaţă, lucind la Apus, iar în noapte fără nor strălumina singură, nici o stea neputându-se

asemui cu ea. Cârmindu-şi corăbiile spre ea, edainii au plutit astfel peste imensitatea apei şi, într-un târziu, au desluşit în depărtare pământul ce lor le fusese pregătit, Andor, Ţara Darului, licărind într-un abur auriu. Apoi au părăsit marea şi pe uscatul acela au pus temeliile unei ţări frumoase şi mănoase şi mare le-a fost bucuria. Au numit-o Elenna, ceea ce înseamnă Calea Stelei; dar şi Anadûnê, Apusimea, sau Numenore în graiul eldarin nobil.

Acesta a fost începutul acelui popor care în graiul Elfilor Cenuşii este denumit Dunedain; numendreenii, Regi printre oameni. Dar prin aceasta nu au scăpat de ursita morţii ce Iluvatar o sortise pentru întreaga omenire; muritori erau şi ei, numai că anii le erau lungi şi n-au cunoscut suferinţa bolii înainte ca umbra să cadă şi asupra lor. Înţelepţi şi măreţi s-au făcut, în toate cele semănând mai curând cu Întâii Născuţi decât cu orice alt neam al oamenilor; înalţi, mai înalţi erau decât cei mai înalţi fii ai Pământului de Mijloc; lumina din ochii lor era aidoma stelelor strălucitoare. Dar numărul lor sporea încet în ţara lor, căci li se năşteau fii şi fiice, mai frumoşi decât părinţii, dar nu mulţi.

Pe-atunci, oraşul principal şi liman al Numenorului se găsea la mijlocul coastelor apusene şi se numea Andunie, din pricină că era îndreptat spre soare-apune. În mijlocul ţării se înalţa un munte prăpăstios, care se numea Meneltarma, Pilastrul Cerului: în vârful lui se găsea un templu închinat lui Eru Iluvatar, o zidire deschisă, neacoperită, şi nici un alt templu sau altar nu mai era în ţara numenoreenilor. La picioarele muntelui fuseseră durate mormintele Regilor, nu departe de acolo, pe un deal, stătea Armenelos, cel mai frumos oraş, ale cărui turn şi citadelă fuseseră înălţate de Elros, fiul lui Earendil, pe care valarii l-au numit drept primul Rege al Dunedainilor.

Elros şi Elrond, fratele său, coborau din cele Trei Case ale edainilor, dar prin vinele lor curgea şi sânge de-al eldarilor şi maiarilor; căci Idril din Gondolin şi Luthien, fiica lui Melian, erau strămoaşele lor. Nu or fi luat valarii înapoi darul morţii făcut de Iluvatar oamenilor, dar soarta celor-pe-jumatate-elfi Iluvatar i-a lăsat pe valari s-o hotărască; iar aceştia astfel au sorocit, că fiilor lui Earendil să li se îngăduie să-şi aleagă singuri ursita. Elrond a ales atunci să rămână cu Întâii Născuţi, şi lui i s-a dăruit viaţa Întiilor Născuţi. Lui Elros însă, care a vrut să fie rege al oamenilor, i s-au dat mulţi ani, cu mult mai mulţi decât oamenilor din Pământul de Mijloc; şi toţi urmaşii săi, regii şi seniorii casei regale, au avut vieţi lungi, chiar şi după socoteala numenoreenilor. Elros a trăit cinci sute de ani şi i-a cârmuit pe numenoreeni patru sute zece ani.

Astfel au trecut anii şi, în timp ce Pământul de Mijloc decădea, pierzându-şi lumina şi înţelepciunea, Dunedainii trăiau proteguiţi de valari şi în bună prietenie cu eldarii, devenind tot mai puternici la trup şi mai luminaţi la minte. Cu toate că încă îşi foloseau graiul lor, regii şi seniorii lor cunoşteau şi vorbeau şi graiul elfilor, pe care-l învăţaseră în zilele când le fuseseră aliaţi, încât puteau sta de vorbă cu eldarii şi în Eressea, şi în ţinuturile apusene ale Pământului de Mijloc. Cărturarii lor au deprins şi graiul eldarin nobil, vorbit în Tărâmul Binecuvântat, în care se păstraseră multe poveşti şi cântece încă de la începutul lumii; scriau epistole, suluri şi cărţi, în care puneau multe lucruri de înţelepciune şi minunare ce se întâmplau în acea vreme de înflorire a regatului lor, dar acum nu se mai ştie nimic despre toate acestea. Aşa s-a întâmplat că, pe lângă numele lor, toţi cârmuitorii numenoreenilor aveau şi nume eldarine; la fel şi oraşele şi locurile frumoase pe care le-au întemeiat şi în Numenor, şi pe ţărmurile Meleagurilor de Dincoace.

Căci Dunedainii au devenit meşteri tare pricepuţi, încât, dacă ar fi ţinut cu tot dinadinsul, ar fi putut cu uşurinţă să-i întreacă pe regii nelegiuiţi din Pământul de Mijloc în a purta război şi a făuri arme; dar ei iubeau pacea. Iar dintre meserii, cel mai mult le plăcea a-şi făuri corăbii şi a pleca pe mare, astfel că au devenit marinari neîntrecuţi de nimeni până ce lumea îşi va fi restrâns fruntariile; călătoria pe apele întinse era cea mai mare sărbătoare pentru ei şi aventura cea mai îndrăgită pentru aceşti oameni cutezători în minunatele zile ale tinereţii lor.

Stăpânii Valinorului nu le îngăduiau să se depărteze într-atât pe mare, încât să nu mai zărească ţărmurile Numenorului; vreme îndelungată, Dunedainii n-au avut a se plânge, batăr că nu prea pricepeau rostul acestei oprelişti. Dar gândul lui Manwe era că Numenoreenilor să nu li se năzare să caute Tărâmul Binecuvântat şi nici să nu-şi dorească mai multă fericire decât li se dăduse, adică să viseze la nemurirea valarilor şi eldarilor şi la meleagurile unde nimic nu piere.

Căci, în acele vremuri, Valinorul încă se mai afla în lumea vizibilă şi acolo le îngăduia Iluvatar valarilor să-şi păstreze pe Pământ un loc de sălăşluire, ca o amintire a ceea ce-ar fi putut fi dacă Morgoth nu şi-ar fi aruncat umbra asupra lumii. Iar Numenoreenii ştiau prea bine acest lucru; uneori, când văzduhul era limpede, iar soarele se afla la răsărit, cătau în zare şi desluşeau la apus un oraş lucind alb pe un ţărm îndepărtat, un port măreţ, şi un turn. Căci pe atunci ochii Numenoreenilor vedeau departe; şi totuşi, numai ochii cei mai ageri erau în stare

să desluşească acea vedenie şi numai de pe Meneltarma, ori de pe vreun catarg înalt al unei corăbii aflate în larg, atât de departe de ţărmul apusean pe cât le era îngăduit să plutească. Nu îndrăzneau ei să încalce Oprelişte Stăpânilor de la Apus. Dar cei mai înţelepţi dintre ei ştiau că acel pământ îndepărtat nu era însuşi Tărâmul Binecuvântat al Valinorului, ci Avallone, limanul eldarilor, pe Insula Eressea, la răsărit de Meleagurile Nepieritoare. De acolo veneau când şi când în Numenor Întâii Născuţi, în corăbiile lor fără vâsle, asemenea unor păsări albe ce zboară dinspre Apus. Aduceau în Numenor multe daruri: păsări cântătoare, flori înmiresmate, ierburi cu virtuţi tămăduitoare. Şi au mai adus şi o mlădiţă din Celebom, Copacul Alb care creştea în mijlocul insulei; la rândul său, acesta crescuse dintr-o mlădiţă a lui Galathilion, Copacul de pe Tuna, aidoma lui Telperion pe care Yavanna îl dăruise eldarilor în Tărâmul Binecuvântat. Copacul a crescut şi a înflorit în curţile Regelui din Armenelos; Nimloth a fost el numit şi-şi deschidea florile seara, umplând umbrele nopţii cu mireasma sa.

Din pricina Opreliştii Valarilor, Dunedainii călătoreau pe atunci spre răsărit şi nu spre apus, din întunecimea de la Miazănoapte până la căldurile de la Miazăzi, şi-ncă mai departe, până la întunecimea din capătul de jos al lumii; au ajuns chiar şi până la mările interioare, au înconjurat Pământul de Mijloc pe mare şi de pe corăbiile lor înalte zăreau Porţile Dimineţii, la soare-răsare. Uneori, ajungeau până la ţărmurile Marilor Pământuri, şi li se făcea milă de lumea uitată a Pământului de Mijloc; iar cârmuitorii Numenorului au pus din nou piciorul pe ţărmurile apusene în Anii Întunecaţi ai oamenilor şi nimeni nu îndrăznea la acel ceas să le stea împotrivă. Cei mai mulţi dintre oamenii acelui ev, care trăiseră sub puterea Umbrei, deveniseră nevolnici şi temători. Dar Numenoreenii, venind în mijlocul lor, i-au învăţat multe lucruri. Au adus pâine şi vin şi le-au arătat cum se pune sămânţa în pământ şi cum se strâng recoltele, cum se taie pădurile şi se dăltuieşte piatra, cum să-şi rostuiască viaţa aşa cum se cuvenea să fie pe meleagurile morţii neaşteptate şi ale prea puţinei fericiri.

Au prins curaj oamenii din Pământul de Mijloc şi, din loc în loc, pe ţărmurile apusene, codrii în care nu se găseau sălaşuri au început să se retragă încetul cu încetul, iar oamenii s-au scuturat de jugul prăsilelor lui Morgoth şi s-au dezvăţat de groază întunecimii. Şi-i ridicau în slăvi pe înalţii regi ai Mărilor, iar când aceştia plecau, îi numeau zei, nădăjduind că se vor întoarce; căci la acea vreme, Numenoreenii nu poposeau mult pe Pământul de Mijloc şi nu-şi făceau sălaşuri acolo. O fi trebuit ei să călătorească spre răsărit, dar inimile lor tot după apus tânjeau.

Aleanul acesta sporea pe măsură ce treceau anii; Numenoreenii jinduiau după oraşul nemuritor pe care-l zăreau din depărtare şi dorinţa de a scăpa de moarte şi de pieirea plăcerilor devenea tot mai aprigă; o dată cu puterea şi gloria lor creştea şi frământarea. Şi chiar dacă valarii îi răsplătiseră cu viaţă îndelungată, nu puteau să alunge oboseala lumii ce-i cuprindea în cele din urmă şi atunci mureau, chiar şi regii lor din spiţa lui Earendil; viaţa le era scurtă după socoteala eldarilor. Din această pricină o umbră s-a lăsat asupra lor: şi poate că tot vrerea lui Morgoth o fi fost la mijloc şi aici, pentru că ea încă mai bântuia lumea. Numenoreenii au prins să crâcnească, la început, în inimile lor, mai apoi, răspicat, împotriva soartei oamenilor, dar mai cu seamă împotriva Opreliştii din pricina căreia nu puteau porni pe mare spre Apus.

Astfel vorbeau ei între ei:

— Oare, de ce şed Stăpânii Apusului în pacea aceea fără de sfârşit, iară noi trebuie să murim şi să ne ducem nici nu ştim unde, părăsindu-ne casele şi tot ce-am făurit? Eldarii nu mor nici ei, nici măcar aceia care s-au răsculat împotriva Stăpânilor. Iară dacă noi am înfruntat toate mările şi nu-i apă oricât de sălbatică sau întinsă pe care corăbiile noastre să nu le poată străbate, de ce, oare, să nu ne ducem noi la Avallone, ca să-i vedem pe prietenii noştri?

— De ce să nu ne ducem chiar până în Aman, să gustăm şi noi, măcar o zi, din fericirea Puterilor? întrebau alţii. Oare, neamul nostru nu-i dintre cele mai măreţe pe de Arda?

I-au auzit eldarii şi le-au spus valarilor cum vorbeau între ei Numenoreenii. Manwe s-a întristat, căci întrezărea cum se abate un nor peste zenitul Numenorului. A trimis soli la Dunedaini, iar aceştia i-au vorbit deschis Regelui şi tuturor celor care voiau să-i asculte, despre soarta şi alcătuirea lumii.

— Ursita Lumii, au zis ei, o poate schimba numai Unul, care-a şi făcut-o. Chiar de-aţi izbuti să străbateţi marea şi, scăpând de toate amăgirile şi capcanele, să ajungeţi în Aman, Tărâmul Binecuvântat, tot nu v-ar fi de nici un folos, căci nu ţara lui Manwe dă nemurire sălăşluitorilor săi, ci Nemuritorii care sălăşluiesc acolo sfinţesc acel meleag; ci voi v-aţi veşteji curând şi v-ar copleşi sfârşeala, asemenea moliilor într-o lumină prea puternică ce nu se stinge niciodată.

— Oare, Earendil, strămoşul meu, nu trăieşte? a întrebat Regele. Ori poate că el nu se află în ţara Aman?

— Ştii bine ca el are o soartă altfel decât a voastră, Întâii Născuţi, cei care nu mor socotindu-l ca fiind unul de-al lor; dar soarta aceasta este şi o osândă pentru el, căci nu se mai poate nicicând întoarce pe meleagurile muritorilor. Ci tu şi poporul tău

nu vă asemuiţi cu Întâii Născuţi, voi sunteţi oameni muritori, aşa cum v-a făcut Iluvatar. Iar acum vreţi să aveţi tot ce-i mai bun în amândouă seminţiile, să călătoriţi spre Valinor oricând vi se năzare şi să vă înturnaţi la casele voastre când vă macină dorul. Asta nu se poate şi nici valarii nu pot să ia înapoi darurile ce le-a făcut Iluvatar. Ziceţi voi că eldarii au rămas nepedepsiţi, nici chiar aceia care s-au răsculat nu mor. Numai că asta nu se socoteşte pedeapsă ori răsplată, ci împlinirea fiinţei lor. Nu pot scăpa, sunt înlănţuiţi de această lume, nu o pot părăsi atâta vreme cât ea este, căci viaţa ei este a lor. Ziceţi voi că sunteţi pedepsiţi pentru nesupunerea oamenilor, de care nu sunteţi vinovaţi, şi din această pricină sunteţi sortiţi morţii. Numai că moartea nu v-a fost hărăzită ca o pedeapsă. Ci astfel scăpaţi, părăsiţi lumea. Nu sunteţi legaţi de ea, prin speranţe ori prin nesfârşită istovire. Şi-atunci care dintre noi ar trebui să-l pizmuiască pe celălalt?

Numenoreenii nu s-au lăsat:

— De ce să nu-i pizmuim noi pe valari, ori pe cei mai nevolnici dintre nemuritori? De ce aşteptaţi de la noi să credem şi să nădăjduim orbeşte, fără a şti ce ne aşteaptă în clipa următoare? Şi noi iubim Pământul şi nu vrem să-l pierdem.

Atunci solii au răspuns:

— Cu adevărat gândul lui Iluvatar legat de soarta voastră nu le este cunoscut valarilor, căci el nu a dezvăluit tot ce va fi să vină. Ci vă spun acum ceea ce noi ştim fără tăgadă că se va întâmpla: casa voastră nu aici este, nici în Ţara Aman şi nici în altă parte înlăuntrul Cercurilor Lumii. Iar ursita oamenilor, aceea de a pleca din lume, a fost primul dar făcut de Iluvatar. S-a preschimbat în durere pentru ei numai când s-a abătut umbra lui Morgoth asupra lor şi li s-a părut atunci că sunt împresuraţi de o mare întunecime, de care se temeau; şi unii au devenit îndărătnici şi trufaşi şi n-au mai vrut să se supună, până când viaţa le-a fost luată. Noi, care îndurăm povara tot mai grea a anilor, nu înţelegem prea bine lucrul acesta, dar, dacă durerea vă chinuie din nou, aşa cum spuneţi, teamă ne e că Umbra iarăşi a apărut şi creşte în inimile voastre. Prin urmare, chiar dacă voi sunteţi Dunedaini, cei mai frumoşi dintre oameni, care aţi scăpat de străvechea Umbră şi aţi luptat cu vitejie împotriva ei, vă spunem: luaţi seama! Vrerea lui Eru nu poate fi tăgăduită; valarii vă roagă, cu toată buna lor credinţă, să nu vă întoarceţi de la credinţa ce se aşteaptă de la voi, pentru a nu se preschimba în lanţul ce vă va lega. Mai bine să nădăjduiţi că, până la urmă, chiar şi cele mai mărunte dorinţe ale voastre se vor împlini. Iubirea pentru Arda tot Iluvatar a sădit-o în inimile voastre, iar el nu face lucruri fără rost. Cu toate acestea,

multe evuri de-ale oamenilor nenăscuţi încă vor mai trece până când rostul acesta va fi cunoscut; iar cei ce-l vor cunoaşte voi veţi fi, nu valarii.

Toate acestea s-au petrecut în vremea lui Tar-Ciryatar, Făuritorul de Corăbii, şi a lui Tar-Atanamir, fiul său; trufaşi erau ei şi dornici de înavuţire, astfel că au început să ceară tribut neamurilor de oameni din Pământul de Mijloc, luând acum mai mult decât le dăruiau. La Tar-Atanamir veniseră solii lui Manwe; el era al treisprezecelea Rege al Regatului Numenor care număra atunci mai mult de două mii de ani şi ajunsese în culmea bunăstării sale, dacă nu încă a puterii sale. Dar lui Atanamir nu i-a plăcut defel sfatul dat de soli şi nu a luat seamă la el şi asemenea lui au făcut şi cei mai mulţi din poporul său; prea tare voiau să nu moară atunci când le era sortit şi nu le ajungea doar să spere. Atanamir însuşi a trăit până la o vârstă foarte înaintată, ţinându-se cu dinţii de viaţă până când n-a mai avut nici o bucurie; a fost primul dintre numenoreeni care a făcut astfel, refuzând să plece până a ajuns un hodorog bicisnic care n-a vrut cu nici un chip să-şi lase fiul să urce pe tron în floarea vârstei sale. Căci astfel era obiceiul Stăpânilor Numenorului, anume să se însoare târziu în viaţa lor lungă, iar când vlăstarele lor se împlineau la trup şi minte, ei să se retragă şi să-şi lase fiii să cârmuiască mai departe.

După Atanamir a venit la tron fiul său, Tar-Ancalimon, care gândea la fel ca tătâne-său. În vremea sa, poporul din Numenor s-a împărţit în două tabere. De o parte erau cei care se numeau Oamenii Regelui, aceştia fiind cei mai mulţi – trufaşi, ei s-au îndepărtat de eldari şi de valari. De cealaltă parte, mult mai puţini, erai cei numiţi Elendili, Prietenii Elfilor, cu toate că rămăseseră credincioşi Regelui şi Casei lui Elros, doreau să-şi păstreze prietenia eldarilor, drept care au ascultat de sfatul Stăpânilor Apusului. Dar nici măcar ei, care îşi spuneau Credincioşii, n-au scăpat cu totul de suferinţa ce le măcina semenii, tulburaţi fiind de gândul morţii.

Fericirea de care se bucurase Anadûnê începea să se stingă; nu şi puterea şi splendoarea care, dimpotrivă, creşteau. Căci regii şi supuşii lor nu renunţaseră la înţelepciune şi chiar dacă nu-i mai îndrăgeau pe valari, încă se temeau de ei. Nu îndrăzneau să încalce făţiş Oprelişţea ori să înainteze pe mare dincolo de fruntariile hotărnicite. Tot spre răsărit îşi cârmeau corăbiile. Dar teama de moarte sporea tot mai întunecată în ei şi încercau să amâne moartea cât mai mult cu putinţă; s-au apucat ei să dureze case mari pentru morţii lor, în vreme ce învăţaţii lor trudeau fără odihnă să descopere, dacă ar putea, taina readucerii la viaţă. Ori

măcar a prelungirii vieţii oamenilor. N-au izbutit decât să deprindă arta de-a feri carnea moartă de putreziciune, şi au împânzit ţara cu morminte tăcute în care gândul la moarte era păstrat în întunecime. Cei care trăiau căutau cu şi mai multă lăcomie plăcerile şi zaiafeturile, poftind la bogăţii tot mai mari, iar, după vremea lui Tar-Ancalimon, oamenii au început să uite să-i mai aducă lui Eru ofranda primelor roade şi puţini se mai duceau la Templul Sacru de pe Meneltarma, în mijlocul ţării.

Astfel s-a întâmplat că, în acele timpuri, Numenoreenii au întemeiat aşezări mari pe ţărmurile apusene ale pământurilor străvechi; propria ţară li se părea acum prea mică, nu-şi mai găseau nici liniştea, nici mulţumirea între hotarele ei, şi-şi doreau bogăţii şi putere asupra Pământului de Mijloc, dacă Apusul nu le era îngăduit. Mari porturi şi turnuri puternice au durat, unde s-au aşezat apoi mulţi dintre ai lor; numai că acum erau priviţi, mai curând, ca stăpânitori, cârmuitori şi strângători de biruri, decât ca dascăli şi ocrotitori. Marile corăbii ale numenoreenilor erau purtate de vânt spre răsărit, de unde se întorceau tot mai împovărate, sporind puterea şi strălucirea regilor lor, şi-o ţineau tot într-o sărbătoare şi se înveşmântau în argint şi în aur.

De la toate acestea Prietenii elfilor lipseau aproape cu desăvârşire. Numai ei se mai duceau la miazănoapte şi în ţara lui Gil-galad, păstrând prietenia cu elfii şi venindu-le în ajutor împotriva lui Sauron; limanul lor era Pelargir, deasupra gurilor Marelui Anduin. Oamenii Regelui, în schimb, navigau departe spre miazăzi; pământurile pe care au pus stăpânire şi fortăreţele pe care le-au zidit acolo au rămas de poveste în legendele oamenilor.

Se spune că, în acel Ev, Sauron a ieşit din nou la iveală pe Pământul de Mijloc, sporindu-şi puterile şi reîntorcându-se la ticăloşia cu care-l hrănise Morgoth; curând avea să devină cel mai de temut slujitor al său. Încă de pe vremea lui Tar-Minastir, al unsprezecelea Rege al Numenorului, fortificase ţinutul Mordor şi înălţase acolo Turnul Barad-dur, după care căutase cu orice chip să-şi întindă stăpânirea peste întreg Pământul de Mijloc ca să ajungă rege peste toţi regii şi asemenea unui zeu pentru oameni. Îi ura pe Numenoreeni, din pricina celor făcute de strămoşii lor, a vechii lor alianţe cu elfii şi a credinţei faţă de valari; nu uitase nici sprijinul pe care-l dăduse demult Tar-Minastir lui Gil-galad, pe vremea când fusese făurit Inelul Suprem şi se dusese război între Sauron şi elfi în Eriador. Acum află că regii din Numenor deveniseră puternici şi plini de măreţie, încât ura lui întrecea orice măsură; se şi temea de ei, ca nu cumva să-i cotropească

meleagurile şi să-i smulgă stăpânirea asupra Răsăritului. Dar, timp îndelungat, nu a îndrăznit să-i înfrunte pe Stăpânii Mării, astfel că s-a retras din ţinuturile de coastă.

Numai că Sauron era tare viclean; se spune că dintre cei pe care i-a ademenit cu cele Nouă Inele, trei erau mari cârmuitori ai neamului numenorean. Şi când au apărut Olairii, care erau Duhurile Inelelor, servitorii săi, iar forţa groazei pe care o răspândea şi a puterii sale asupra oamenilor devenise neânchipuit de mare, a început să atace fortăreţele numenoreenilor de pe ţărmurile mării.

În acele vremuri, Umbra s-a lăsat şi mai mult peste Numenor şi vieţile Regilor din Casa lui Elros au început să li se scurteze din pricina nesupuşeniei, dar în sufletele lor se îndârjeau şi mai mult împotriva valarilor. Când al douăzecilea rege a luat sceptrul străbunilor săi şi a urcat pe tron, şi-a dat numele de Adûnakhor, Stăpânul Apusului, şi n-a mai vrut să vorbească graiurile elfilor, ba mai mult, n-a mai îngăduit nimănui să-i vorbească în jurul său. Totuşi, în Izvodul Regilor, numele apare drept Herunumen, în graiul Elfilor Nobili, şi asta din pricina obiceiului străvechi căruia regii se temeau să-i pună capăt pe de-a-ntregul, ca să nu se abată vreo nenorocire peste ei. Titlul acesta pe care şi-l luase el a părut Credincioşilor peste măsură de trufaş, căci stăpâni erau valarii; amară a fost sfâşierea din sufletele lor între credinţa faţă de Casa lui Elros şi veneraţia ce-o nutreau faţă de Puteri. Ce era mai rău abia urma să vină, căci Ar-Gimilzar, al douăzeci şi treilea rege, era cel mai mare duşman al Credincioşilor. În timpul domniei sale, Copacul Alb n-a mai fost îngrijit şi a început să se usuce; cu poruncă de la rege, nimeni nu mai avea voie să vorbească vreun grai elfic, iar cei care întâmpinau cu bucurie corăbiile ce mai soseau în taină din Eressea pe ţărmurile apusene ale ţării erau pedepsiţi cu asprime.

Elendilii sălăşluiau îndeobşte în ţinuturile de apus ale Numenorului; dar Ar-Gimilzor le-a dat poruncă tuturor să-şi mute gospodăriile din apus în răsărit, ca să-i poată avea sub ochi. Aşezarea principală a Credincioşilor în acele vremuri se găsea nu departe de portul Romenna; de acolo au pornit mulţi dintre ei peste mare, venind în Pământul de Mijloc, pe coastele dinspre miazănoapte, unde încă mai puteau vorbi cu eldarii în regatul lui Gil-galad. Regii Numenorului aveau cunoştinţă despre ce făceau elendilii, dar nu i-au împiedicat, atâta vreme cât plecau şi nu se mai întorceau; căci voiau să pună capăt prieteniei dintre poporul lor şi eldarii din Eressea, pe care-i numeau iscoadele valarilor, în nădejdea că astfel puteau să-şi ascundă faptele şi planurile de

ochii şi urechilor Stăpânilor Apusului. Dar tot ce făceau ei lui Manwe îi era cunoscut, iar valarii s-au mâniat pe Regii Numenorului şi n-au mai vrut să le dea sfaturi şi să-i ocrotească; corăbiile din Eressea nu au mai venit de la apus, iar portul din Andunie a rămas părăsit.

După spiţa regilor, urmau în rang Seniorii din Andunie; se trăgeau din Casa lui Elros şi o aveau drept strămoaşă pe Silmarien, fiica lui Tar-Elendil, al patrulea Rege al Numenorului. Ei juraseră credinţă regilor şi-i venerau şi erau sfetnicii de credinţă ai Sceptrului. În acelaşi timp însă îi îndrăgiseră încă de la început pe eldari, iar valarilor le arătau un respect profund; pe măsură ce Umbra se întindea, îi ajutau şi pe Credincioşi cât şi cum puteau. Multă vreme însă şi-au ascuns simţămintele, căutând mai curând să îmbuneze inimile cârmuitorilor de pe tron cu sfaturi mai înţelepte.

În Andunie trăia o domniţă, pe nume Inzilbeth, vestită pentru frumuseţea ei; mama ei se numea Linddrie, sora lui Earendur, Seniorul din Andunie în timpul domniei lui Ar-Sakalthor, tatăl lui Ar-Gimilzor. Acesta din urmă a luat-o de soţie pe Inzilbeth, cu toate că în inima ei ea n-a consimţit, fiind în taină din tabăra Credincioşilor, ca şi mama ei; dar regii şi fiii lor se deprinseseră să fie trufaşi şi nu îngăduiau nimănui să se pună de-a curmezişul dorinţelor lor. Strop de iubire n-a fost între Ar-Gimilzor şi regina lui, şi nici între fiii lor; Inziladun, cel mare, îi semăna mamei sale şi la minte, şi la trup; Gimilkhad, mezinul, era aidoma tatălui, dacă nu chiar mai trufaş şi mai îndărătnic. Lui ar fi dorit Ar-Gimilzar să-i lase sceptrul, nu fiului celui mare, dacă rânduiala regatului i-ar fi îngăduit.

Dar când a ajuns Inziladun pe tron, şi-a luat din nou nume în graiul elfilor, ca în străvechime, spunându-şi Tar-Palantir, căci avea ochii ageri şi harul previziunii; chiar şi cei care-l urau se temeau de vorbele lui ca de cele ale unui ghicitor. În timpul domniei sale, Credincioşii au avut parte de linişte; iar Regele a început din nou să meargă la Templul Sacru al lui Eru, sus, pe Meneltarma, datină dată uitării de Ar-Gimilzor. S-a îngrijit de Copacul Alb, arătându-i respectul cuvenit; şi, ca un vizionar ce era, a prorocit că, atunci când va fi pierit Copacul, dinastia regilor va sfârşi şi ea. Dar căinţa lui a venit prea târziu ca să domolească mânia valarilor stârnită de sfruntarea străbunilor săi, de care cei mai mulţi dintre supuşi nu se lepădau nici în acel ceas. Gimilkhad, pe de altă parte, era puternic şi aspru. S-a pus el în fruntea celor ce-şi spuneau Oamenii Regelui şi a sfidat voinţa fratelui său, cât mai făţiş cu putinţă, dar mai cu seamă în ascuns. Întunecate de

amărăciune au devenit zilele lui Tar-Palantir, îşi petrecea timpul mai mult în apus, unde adesea se urca în străvechiul turn al Regelui Minastir, aşezat pe dealul Oromet, în apropiere de Andunie, de unde privea cu alean spre soare-apune. Nădăjduia să vadă, ca prin minune, o pânză de corabie pe mare. Dar din Apus nici o corabie nu mai venea în Numenor, iar Avallone era învăluit în nori.

Gimikhad a murit cu doi ani înainte de a împlini două sute de ani (socotită o moarte timpurie pentru cineva din spiţa lui Elros, chiar şi acum, când era în declin), dar Regele nu şi-a găsit liniştea nici după moartea lui. Pentru că Pharazon, fiul lui Gimilkhad, se dovedea chiar şi mai fără astâmpăr şi mai avid de înavuţire decât tatăl său. Călătorise de multe ori pe meleaguri străine în fruntea armiilor Numenoreene ce purtau războaie în ţinuturile de coastă ale Pământului de Mijloc, căutând să-şi întindă stăpânirea asupra seminţiei oamenilor; îşi câştigase faima de căpetenie şi pe uscat, şi pe mare. Astfel că, atunci când, auzind de moartea tatălui său, s-a întors în Numenor, inimile oamenilor spre el s-au îndreptat, căci adusese cu el bogăţii fără seamăn şi, la acea vreme, era deosebit de darnic.

S-a întâmplat ca Tar-Palantir să moară, răpus de povara amărăciunii. Fii nu avusese, doar o fiică, pe care o numise, cu nume elfic, Míriel; după pravila Numenoreenilor şi de drept, ea moştenea tronul. Dar Pharazon a luat-o de soaţă împotriva voinţei ei, păcătuind astfel, şi încă o dată, împotriva aceleiaşi pravile a Numenoreenilor ce nu îngăduia unirea, nici măcar în casa regală, a rudelor mai apropiate decât veri de-al doilea. După nuntă, el a luat sceptrul în mâinile sale şi numele de Ar-Pharazon (Tar-Calion în graiul elfilor); iar pe regină a numit-o Ar-Zimraphel.

Mai puternic şi mai mândru a fost Ar-Pharazon Întrauratul decât toţi cei ce-au purtat Sceptrul Regilor Mării de la întemeierea Numenorului; douăzeci şi patru de Regi şi de Regine îi cârmuiseră înaintea lui pe Numenoreeni, şi toţi dormeau acum în mormintele lor adânci, sub muntele Meneltarma, aşezaţi pe paturi de aur.

Pe tronul său sculptat, în oraşul Armenelos, în culmea puterii sale, Regele clocea gânduri negre de război. Aflase el în Pământul de Mijloc despre forţa regatului lui Sauron şi despre ura ce-o nutrea pentru regatul său. Iar acum căpitanii corăbiilor şi căpeteniile de oşti se întorseseră de la Răsărit şi-i spuseseră că, de când plecase Ar-Pharazon din Pământul de Mijloc, Sauron îşi arăta colţii şi ataca oraşele de coastă; îşi luase titlul de Rege al oamenilor şi nu-şi ascundea gândul de a-i împinge pe numenoreeni în mare şi chiar de a nimici Numenorul, dacă izbutea.

S-a mâniat peste măsură Ar-Pharazon auzind asemenea veşti; a stat şi a cumpănit în taină şi a simţit în el dorinţa de a avea puteri nemăsurate şi singura vrerea lui să fie atotstăpânitoare. Fără a cere sfatul valarilor sau a oricui altcuiva, ascultând doar de glasul judecăţii sale, a hotărât că titlul de Rege al Oamenilor lui i se cuvine de drept şi-l va sili pe Sauron să devină vasalul şi servitorul său; în trufia lui, socotea că nici un rege nu trebuia să ajungă într-atât de puternic, încât să devină egalul Moştenitorului lui Earendil. Astfel că s-a apucat, la acea vreme, să-şi facă arsenale întregi de arme; şi, după ce totul a fost gata, s-a pregătit să pornească împreună cu oastea sa spre răsărit.

Oamenii i-au zărit corăbiile venind de la soare-apune, vopsite în purpuriu, cu sclipiri roşietice şi aurii. Cuprinşi de teamă, locuitorii de pe coaste au fugit departe, în adâncul uscatului. Flota a ajuns într-un târziu la un loc numit Umbar, un liman al numendreenilor, bine apărat, cu toate că nu oamenii îl făcuseră. Pustii şi tăcute erau pământurile din jur atunci când Regele Mării a păşit pe Pământul de Mijloc. Timp de şapte zile a mărşăluit apoi cu stindardele în vânt şi sufiind din trâmbiţe, la capătul celei de-a şaptea zile a ajuns la un deal, a urcat în vârf şi, în mjlocul platoului, şi-a aşezat cortul şi tronul. În jur erau corturile oştenilor, albastre, aurii, albe; din depărtare ai fi zis că acolo era un câmp de flori cu tulpini înalte. Apoi a trimis pristavi la Sauron, poruncindu-i să se înfăţişeze înaintea lui şi să-i jure credinţă.

Sauron a venit. A coborât din înaltul sau turn Barad-dur şi a venit la el fără gânduri de război. Îşi dădea el prea bine seama că puterea şi măreţia Regilor Marii întreceau cu mult tot ce auzise despre ei şi nu se încredea în nici unul din servitorii săi că ar avea curajul să le ţină piept; încă nu sosise clipa, îşi zicea el, să-i joace pe Dunedaini pe degete aşa cum poftea. Iar unde forţa se dovedea nevolnică, îl ajuta măiestria sa de a dobândi ceea ce voia prin şiretenie. Astfel că a venit cu umilinţă în faţa lui Ar-Pharazon şi cu vorbe mieroase; s-au minunat oamenii, căci tot ce spunea el părea minunat şi plin de înţelepciune.

Dar Ar-Pharazon nu s-a lăsat amăgit atât de uşor. În sinea lui şi-a spus că, pentru a-l supune pe Sauron şi a-l sili să-şi ţină jurământul de credinţă, ar fi bine să-l ducă în Numenor şi să-l ţină acolo ca ostatic al său şi al tuturor supuşilor săi din Pământul de Mijloc. Sauron nu s-a împotrivit: pasămite nu avea de ales; dar, în inima sa, nu-şi mai încăpea în piele de bucurie. Nici că se putea o potriveală mai bună cu ceea ce-şi dorea el. Astfel a trecut Sauron marea şi a văzut cu ochii săi Numenorul şi oraşul Armenelos în

zilele sale de glorie şi tare s-a minunat; dar în sufletul său clocoteau ură şi pizmă.

Într-atât de vicleană îi era lucrătura gândului şi de meşteşugită vorba, şi atât de mare forţă vrerii sale ascunse, încât, în mai puţin de trei ani, Sauron a izbutit să fie numit sfetnic de taină al Regelui; dulci ca mierea îi erau linguşelile şi multe ştia el despre atâtea lucruri ce oamenilor le erau încă ascunse. Văzând de câtă trecere se bucură la Rege, sfetnicii au început şi ei să se gudure pe lângă el. Singur Amandil, seniorul din Andunie, nu s-a lăsat amăgit. În ţară începuse să bată vânt de schimbare, aducând mare tulburare în inimile Prietenilor Elfilor, încât mulţi au fugit cuprinşi de teamă; şi, cu toate că toţi cei care încă mai rămăseseră continuau să-şi spună Credincioşi, duşmanii lor îi socoteau răsculaţi. Căci acum, putând să susure în voie în urechile oamenilor, Sauron tăgăduia şi răstălmăcea în fel şi chip tot ceea ce-i învăţaseră valarii; îi îndemna pe oameni să se gândească la multele mări şi meleaguri ce se aflau pe lume, la răsărit şi chiar la apus, şi care aşteptau să fie cucerite de ei şi promiteau bogaţii neânchipuit de mari. Iar dacă ajungeau, în cele din urmă, la capătul mărilor şi meleagurilor, ei bine, dincolo de toate astea se găsea Întunericul Străvechi.

— Din el a fost zămislită lumea, spunea el. Numai întunecimea merită să fie venerată şi Stăpânul ei poate să facă şi alte lumi pe care să le dăruiască acelora care-l slujesc, astfel încât puterea lor să sporească la nesfârşit.

— Cine e Stăpânul Întunecimii? a întrebat Ar-Pharazon.

Sauron a zăvorât bine uşile, apoi s-a întors spre Rege şi i-a zis, minţindu-l:

— Este cel al cărui nume nu poate fi rostit acum; valarii te-au amăgit în cele ce ţi-au spus despre el, ţi-au zis că s-ar numi Eru, care nu e decât o nălucă închipuită de nesăbuinţa inimilor lor dornice să-i încătuşeze pe oameni şi să facă din ei sclavii lor. Ei sunt oracolul acestui Eru, care rosteşte numai ceea ce vor valarii. Dar cel care le este stăpân va învinge în cele din urmă şi el vă va elibera de această nălucă; numele lui este Melkor, Stăpânul Universului, Dătătorul de Libertate, el vă va face mai puternici decât sunt valarii.

Atunci Ar-Pharazon, Regele, a început din nou să venereze întunericul şi pe Melkor, Stăpânul acestuia, la început în taină, dar, curând, de faţă cu toţi supuşii săi; iar supuşii l-au urmat. Dar în Romenna, după cum s-a mai spus, încă sălăşluiau câţiva Credincioşi, alţii prin împrejunmi şi mai erau unii răspândiţi ici şi colo, prin ţară. Căpetenie le era Amandil, sfetnic al Regelui, de la

el aşteptau Credincioşii călăuzire şi nădejde în zile de restrişte. Alături de Amandil se afla fiul său, Elendil, ai cărui fii se numeau Isildur şi Anarion, pe atunci bărbaţi tineri, după socoteala anilor la numenoreeni. Amandil şi Elendil erau mari căpitani de corăbii; se trăgeau din spiţa lui Elros Tar-Minyatur, dar nu din casa cârmuitoare din care descindea dinastia regală ce-şi avea tronul în oraşul Armenelos. În zilele tinereţii lor împreună, Pharazon îl îndrăgise pe Amandil, astfel că, deşi era unul dintre Prietenii Elfilor, Amandil rămăsese în sfatul Regelui până la venirea lui Sauron. Apoi a fost dat afară, din pricină că Sauron îl ura mai aprig decât pe oricare altul din Numenor. Dar era de rang atât de înalt şi se dovedise un căpitan atât de desăvârşit pe mare, încât se bucura şi acum de preţuirea multor numenoreeni, nici Regele şi nici Sauron neîndrăznind încă să ridice mâna asupra lui.

Prin urmare, Amandil s-a retras în Romenna, unde i-a chemat în taină pe toţi aceia pe care îi socotea cu adevărat credincioşi; se temea că răul avea să se întindă cu repeziciune şi că toţi Prietenii Elfilor erau în primejdie. Şi aşa s-a şi întâmplat curând. Meneltarma fusese lăsat în părăsire în acele zile; sub pedeapsa cu moartea, Regele nu îngăduia nimănui să urce acolo sus, cu atât mai puţin Credincioşilor, care încă îl venerau pe Iluvatar în inimile lor. Iar Sauron îl îmboldea pe Rege să doboare Copacul Alb, Frumosul Nimloth, care creştea în curtea sa, pentru că amintea de eldari şi de lumina din Valinor.

La început, Regele nici n-a vrut să audă de aşa ceva, crezând el că norocul casei sale era legat de soarta Copacului, aşa cum prevestise Tar-Palantir. În nesăbuinţa lui, cu toate că îi ura pe eldari şi pe valari, se agăţa cu îndârjire de străvechiul devotament al Numenorului. Dar când Amandil a prins de veste despre ticăloşia ce-o punea la cale Sauron, tare s-a mai amărât în inima sa, ştiind că, până la urmă, Sauron tot îşi va împlini vrerea. Atunci a stat el la sfat cu Elendil şi cu fiii acestuia, amintindu-şi de povestea Copacilor din Valinor; Isildur n-a rostit nici o vorbă, ci, de cum s-a lăsat noaptea, a plecat de unul singur şi a făcut o faptă pentru care i-a mers mai apoi vestea. Înveşmântat astfel încât să nu fie recunoscut, s-a dus la Armenelos şi la curţile Regelui, unde Credincioşii nu mai erau lăsaţi să pătrundă; a ajuns la locul unde se afla Copacul şi unde, din porunca lui Sauron, nimeni n-avea voie să se ducă; Copacul era păzit zi şi noapte de străjerii lui Sauron. Nimloth nu strălucea şi nu avea flori pe ramuri, fiind vreme de sfârşit de toamnă şi început de iarnă; Isildur a trecut printre străjeri şi a rupt din Copac un rod ce atârna pe-o cracă şi a dat să plece. Dar chiar în clipa aceea au prins de veste străjerii şi l-au

atacat; s-a luptat el pe viaţă şi pe moarte, s-a ales cu multe răni, dar a scăpat; şi pentru că era mascat, nimeni nu a aflat vreodată cine atinsese Copacul. Cu greu a ajuns Isildur într-un târziu înapoi în Romenna; dar, înainte de a se prăbuşi sfârşit, a apucat să pună rodul în mâinile lui Amandil. Acesta a binecuvântat rodul şi l-a pus în pământ; iar în primăvară din el a ieşit o mlădiţă, căreia, în curând, i-a dat o frunză. Abia când aceasta s-a deschis, s-a ridicat şi Isildur din patul în care zăcuse vreme îndelungată, zbătându-se între viaţă şi moarte, iar rănile nu l-au mai chinuit.

Tocmai la timp se petrecuseră toate acestea; căci, după jaf, Regele şi-a plecat urechea la îndemnul lui Sauron şi a doborât Copacul Alb, întorcând cu totul spatele jurămintelor de credinţă făcute de străbunii săi. După care Sauron a pus să fie construit pe colina din mijlocul oraşului numendreenilor, Dauritul Armenelos, un templu măreţ; la bază era rotund ca un cerc, zidurile aveau cincizeci de picioare grosime; dintr-o parte în alta, trecând prin centru, cercul măsura cinci sute de picioare şi tot atâtea picioare se înălţau zidurile de la pământ, fiind încoronate cu o cupolă uriaşă. Învelişul cupolei era făcut din argint care sclipea în soare, încât strălucirea sa putea fi văzută de la mare depărtare; dar, curând, lumina aceasta s-a întunecat şi argintul s-a înnegrit. Şi asta din pricină că în mijlocul templului se găsea un altar, iar în mijlocul cupolei era o gaură prin care ieşea o coloană mare de fum. Primul foc pe altarul din templu l-a aprins Sauron cu lemnul lui Nimloth; a trosnit lemnul în foc şi s-a preschimbat în scrum; iar oamenii s-au mirat văzând ce fum ieşea din el, care a acoperit oraşul ca un nor, timp de şapte zile, până când, încet-încet, s-a îndreptat către apus.

De atunci focul a ars neâncetat şi fumul ce ieşea prin cupolă nu s-a oprit o clipă; semn că puterea lui Sauron sporea zi de zi. În acel templu al sângelui, al caznelor şi al cruzimii fără de oprelişti, oamenii îi aduceau sacrificii lui Melkor pentru ca el să-i elibereze de Moarte. Cel mai adesea îşi alegeau victimele dintre Credincioşi; pricina, pasămite, n-ar fi fost aceea că nu-l venerau pe Melkor, Dătătorul de Libertate, ci îi acuzau că-l urau pe Rege şi se răsculau împotrivă-i, sau că puseseră la cale cine ştie ce fărădelege împotriva celor de-un neam cu ei, minciuni care îi otrăveau pe Numenoreeni, aţâţându-i. Învinuiri neadevărate, cele mai multe dintre ele, numai că astfel erau vremurile şi ura naşte ură.

Cu toate acestea, Moartea nu părăsea ţara, ci venea şi mai curând, sub cele mai felurite înfăţişări. Înainte, oamenii îmbătrâneau încet şi, într-un târziu, se întindeau şi adormeau,

atunci când ajungeau să obosească de cele ale lumii; dar acum nebunia şi boleşniţele fără număr se abăteau asupra lor; iar lor le era frică să moară şi să coboare în întunecime, tărâmul celui pe care singuri şi-l aleseseră de stăpân; în agonia lor se blestemau pentru ce îndurau. Oamenii puneau mâna pe arme în acele vremuri şi se ucideau între ei din te miri ce; deveniseră iuţi la mânie, iar Sauron ori cei din care făcuse sclavii săi umblau prin ţară şi-i stârneau pe oameni unii împotriva celorlalţi; curând, oamenii au început să crâcnească mânioşi pe Rege şi pe seniorii lor ori pe oricine avea ceva ce ei nu aveau; crunt s-au mai răzbunat puternicii zilei împotriva lor.

În ciuda tuturor acestora, Numenoreenii trăiau cu gândul că prosperau şi, chiar dacă nu erau mai fericiţi, le sporea puterea, iar bogaţii se făceau tot mai bogaţi. Cu ajutorul lui Sauron şi al sfaturilor sale, averile lor creşteau văzând cu ochii. Au născocit tot felul de maşinării, au construit corăbii tot mai mari, încât acum puteau călători pe mare cu armii întregi şi cu arme care mai de care; nu mai veneau în Pământul de Mijloc cu daruri, nici măcar ca stăpâni, ci doar ca războinici fioroşi. Îi vânau pe oamenii din Pământul de Mijloc, le luau tot ce aveau, îi aruncau în robie şi pe mulţi dintre ei îi căsăpeau pe altarele lor. În fortăreţe construiseră temple şi morminte impunătoare; iar oamenilor le era frică de ei; amintirea regilor blânzi de altă-dată a pierit încet-încet de pe lumea înnegurată de multe poveşti pline de groază.

Astfel a ajuns Ar-Pharazon, Regele din Ţara Stelei, cel mai mare tiran de la domnia lui Morgoth, numai că, în adevăr, cel care îi conducea din spatele tronului pe toţi era Sauron. Aşa au trecut anii, iar Regele, pe măsură ce i se lungeau zilele, a început să simtă apropiindu-se umbra morţii. Frica şi furia au pus stăpânire pe el. Sosea ceasul pregătit şi mult aşteptat de Sauron. I-a vorbit el Regelui, zicându-i că puterea lui era acum atât de mare, încât putea să facă orice după bunul său plac, fără să se mai supună vreunei porunci ori oprelişti.

— Valarii au pus stăpânire pe tărâmul fără de moarte, i-a spus Sauron. Îndrugă numai minciuni despre el, îl tăinuiesc cât pot ei de bine, iar asta numai din pricina lăcomiei lor şi se tem ca nu cumva Regii oamenilor să le răpească tărâmul nepieritor şi să se facă stăpâni peste lume în locul lor. Şi chiar dacă, în adevăr, darul vieţii fără de moarte nu le este hărăzit tuturor, ci numai celor merituoşi, anume fiind aceştia oameni măreţi şi mândri şi de stirpe aleasă, nu este drept câtuşi de puţin ca darul acesta să nu-i fie dat Regelui tuturor regilor, căruia i se cuvine ca fiul cel mai puternic dintre toţi fiii Pământului şi căruia numai Manwe poate să-i fie pe

potrivă. Marii regi nu rabdă tăgăduirile, ci îşi iau singuri ceea ce li se cuvine.

Cu mintea dusă şi împresurat de umbrele morţii, căci anii i se apropiau de sfârşit, Ar-Pharazon s-a lăsat amăgit de vorbele lui Sauron; în sinea lui cumpănea cum ar putea să pornească război împotriva valarilor. Şi-a luat răgazul să chibzuiască totul cu multă grijă şi nu vorbea nimănui despre planul său, dar nici nu-l putea ascunde de toţi. Înţelegând ce punea la cale Regele, Amandil a fost cuprins de deznădejde şi de o mare teamă. Căci ştia că oamenii nu-i puteau înfrânge pe valari în război, ci numai prăpăd şi ruină ar fi adus asupra lumii dacă războiul nu era oprit. Astfel că l-a chemat la sine pe fiul său, Elendil, şi i-a spus:

— Întunecate sunt zilele şi oamenii nu mai au nici o nădejde, căci Credincioşii sunt puţini. M-am gândit eu să încerc ceea ce a încercat străbunul nostru Earendil în straăvechime, anume să pornesc pe mare spre Apus, cu toată Opreliştea lor, şi să le vorbesc valarilor, chiar lui Manwe însuşi, dacă voi putea, să le cer ajutorul înainte ca totul să fie pierdut.

— Să-l trădezi adică pe Rege? a întrebat Elendil. Ştii prea bine ce spun despre noi, că suntem trădători şi iscoade, învinuiri ce până azi n-au fost adevărate.

— Dacă aş şti că Manwe are trebuinţă de un astfel de sol, l-aş trăda pe Rege. O singură statornicie este aceea de la care omul nu trebuie să se abată în inima sa cu nici un chip. Numai că eu i-aş cere îndurare pentru oameni şi eliberarea lor de sub puterea lui Sauron Vicleanul, măcar de dragul celor rămaşi credincioşi. Cât despre Oprelişte, voi îndura pedeapsa singur, spre a-i scăpa pe toţi ceilalţi de ea.

— Dar ce gândeşti, tată, că li se va întâmpla celor din neamul tău, pe care-i laşi în urmă, după ce fapta îţi va fi fost cunoscută?

— Nimeni nu trebuie să afle de ea, a spus Amandil. Voi pregăti totul în taină şi voi porni spre răsărit; într-acolo pleacă în fiece zi corăbii din porturile noastre; după care, cu voia vânturilor şi după cum mi-o fi norocul, mă întorc pe la miazăzi ori pe la miazănoapte, înspre apus, şi voi vedea ce voi găsi. Cât despre tine şi-ai tăi, fiul meu, pregătiţi-vă alte corăbii, aşa vă sfătuiesc, şi încărcaţi-le cu tot ce nu vă înduraţi să lăsaţi în urmă! Iar când corăbiile vor fi gata, ziceţi-le celor din Romenna că v-aţi gândit să mă urmaţi la răsărit, dar asta numai când veţi socoti că a sosit clipa prielnică. Amandil nu mai este îndrăgit într-atât de rubedenia noastră de pe tron, încât să plângă după el dacă ne-am pus în gând să plecăm de-aici o vreme sau pentru totdeauna. Dar nimeni să nu prindă de veste că vreţi să-i luaţi cu voi pe mulţi dintre semenii noştri, ca nu cumva

să-i daţi de gândit regelui, şi-asta numai din pricină că se pregăteşte de război şi are nevoie de toţi cei pe care-i poate chema la arme. Caută-i pe Credincioşii pe care te mai poţi bizui şi spune-le să vi se alăture de vor voi să plece cu voi, dar numai lor dezvăluiţi-le planul.

— Şi care-i acesta? a întrebat Elendil.

— Să nu vă amestecaţi în război, ci să vă ţineţi departe de el, a răspuns Amandil. Până nu mă întorc nu pot să spun mai mult. Dar presimt că veţi fugi din Ţara Stelei, fără nici o stea care să vă călăuzească; căci ţara aceasta a fost pângărită. Veţi pierde tot ce-aţi iubit, simţind gustul morţii fără să fi murit cu adevărat, şi veţi căuta în altă parte un meleag de surghiun. Dacă la răsărit ori la apus va fi aceasta, numai valarii pot şti asta.

Amandil şi-a luat apoi rămas-bun de la ai săi, ca unul care mai are puţin de trăit:

— Îmi vine să cred că nu mă veţi mai vedea niciodată şi că nu vă voi da nici un semn, aşa cum a făcut Earendil de mult de tot. Dar fiţi pregătiţi, căci sfârşitul lumii, aşa cum am cunoscut-o noi, e aproape!

Se povesteşte că Amandil a pornit la drum cu o corabie mică, la ceas de noapte, şi întâi s-a îndreptat spre răsărit, apoi a făcut un ocol şi a cârmit spre apus. A luat cu sine trei servitori dragi inimii sale, dar nicicând nu s-a mai auzit de ei şi nu s-a primit nici un semn pe lumea aceasta; nici o legendă nu le spune povestea ori nu încearcă să le tălmăcească soarta. Oamenii nu puteau fi scăpaţi a doua oară de la năpasta de un asemenea trimis, iar trădarea Numenorului nu putea fi iertată cu atâta uşurinţă.

Elendil a făcut întocmai cum îi spusese părintele său. Corăbiile sale stăteau ancorate pe coasta răsăriteană a ţării; Credincioşii şi-au urcat în ele soaţele şi copiii, bogăţiile şi provizii îndestulătoare. Multe lucruri frumoase luaseră cu ei şi însemne ale puterii, din cele făurite de numenoreeni în vremuri de înţelepciune, vase şi giuvaieruri, suluri cu toată ştiinţa lor înscrisă cu stacojiu şi negru. Şi Şapte Pietre aveau cu ei, dăruite de eldari; iar pe corabia lui Isildur mlădiţa era bine străjuită, vlăstarul Frumosului Nimloth. Astfel s-a pregătit şi Elendil şi s-a ţinut departe de toate ticăloşiile petrecute în acea vreme; aştepta doar un semn, care nu mai venea. Atunci s-a dus în taină până pe ţărmul apusean şi a cătat peste întinderea mării, plin de tristeţe şi de dor nestins, căci tare mult îşi iubea tatăl. Dar nimic nu desluşea, în afară de flota lui Ar-Pharazon ce se strângea în limanurile apusene.

De mult de tot, pe Insula Numenor vremea se potrivea nevoilor şi dorinţelor oamenilor: ploua când era trebuinţă de ploaie şi întocmai cât era nevoie; soarele şi el, nici prea fierbinte, nici prea răcoros era; vântul bătea dinspre mare. Iar când bătea dinspre apus, părea a fi plin de o mireasmă fugară, dar dulce, ce-ţi făcea inima să treasară, ca a florilor ce înfloresc mereu pe pajişti veşnic verzi şi care n-au nume pe ţărmurile muritoare. Acum însă totul era altfel; cerul însuşi se întunecase, ploaia se preschimbase în furtuni cu grindină, iar vânturile suflau năprasnic; tot mereu câte o corabie de-a numenoreenilor se rătăcea şi nu se mai întorcea la ţărm – o durere pentru cei rămaşi acasă, pe care n-o mai cunoscuseră de când răsărise Steaua. Uneori de la apus se înălţa câte un nor la ceas de seară, semănând la formă cu un vultur, cu ghearele răşchirate spre miazănoapte şi miazăzi; încet, se întindea pe cer, acoperind soarele aflat la scăpătat, iar atunci peste Numenor se lăsa bezna cea mai neagră. Unii dintre vulturii aceştia aduceau cu ei fulgere sub aripi şi tunete răsunau între mare şi nor.

Au prins să se teamă oamenii.

— Uite vulturii Stăpânilor din Apus! strigau ei. Vulturii lui Manwe vin asupra Numenorului!

Şi se prosternau cu faţa la pământ.

Erau câte unii care se căiau o vreme, dar alţii se îndârjeau şi mai abitir şi-şi agitau pumnii spre ceruri, strigând:

— Stăpânii Apusului ne-au pus gând rău. Ei lovesc primii. Apoi vom lovi noi!

Vorbele acestea Regele însuşi le-a rostit, dar Sauron i le şoptise.

Fulgerele erau tot mai mari, trasnindu-i pe oameni pe dealuri şi la câmp şi pe străzile oraşelor; şi un trăsnet cumplit a lovit cupola Templului; ţăndări s-a făcut şi s-a mistuit în foc. Dar Templul a rămas neatins. Sauron stătea sus, pe ziduri, înfruntând fulgerul şi scăpând nevătămat; din acel ceas, oamenii l-au socotit zeu, astfel că putea să facă tot ce voia. Şi când s-a arătat şi ultimul semn prevestitor de nenorociri, n-au luat seamă la el. Pământul s-a cutremurat sub picioarele lor şi un bubuit ca de tunet s-a auzit în adâncuri, împletindu-se cu urletul mării, iar din vârful muntelui Meneltarma ieşea fum. Ar-Pharazon cu atât mai mult îşi înteţea pregătirile de război.

În acel timp, corăbiile Numenorului întunecau marea în partea de apus a ţării, părând un arhipelag cu o mie de insule: catargele semănau cu pădurile de pe munţi, iar pânzele aidoma unui nor ameninţător; stindardele fluturau aurii şi negre. Toată suflarea aştepta porunca lui Ar-Pharazon; cât despre Sauron, el se

retrăsese în cercul Templului, unde oamenii îi aduceau victime ca să le ardă pe altar.

Într-o bună zi, Vulturii Stăpânilor Apusului au venit dinspre soare-apune, ca o oştire, înşiraţi într-o singură linie ale cărei capete se pierdeau în zări; cu cât se apropiau, aripile li se făceau tot mai mari, cuprinzând cerul. Apusul ardea roşu în spatele lor, iar ei străluceau pe pântece, ca şi când flacăra unei mânii cumplite clocotea în ei, încât întregul Numenor era luminat ca de un foc mocnit; oamenii s-au privit unii pe alţii şi chipurile lor li se păreau încinse de mânie.

Ar-Pharazon şi-a luat inima-n dinţi şi a urcat pe corabia sa fără seamăn, Alcarondas pe nume, Castelul Mării. Vâsle multe avea şi catarge aşijderea, aurii şi negre; pe puntea ei a fost aşezat tronul lui Ar-Pharazon. Şi-a îmbrăcat el apoi veşmântul regesc, pe cap şi-a aşezat coroana, a poruncit să se înalţe stindardul şi a făcut semnul de ridicare a ancorelor; în acel ceas, trâmbiţele din Numenor au acoperit bubuitul tunetelor.

Astfel au pornit corăbiile Numenoreenilor împotriva ameninţării Apusului; vântul abia adia, dar aveau multe vâsle şi sclavi nenumăraţi şi vânjoşi care trudeau sub şfichiuirea bicelor. Soarele a asfinţit şi liniştea s-a lăsat adâncă. Întunericul a acoperit pământul, valurile nu tulburau marea, în vreme ce lumea îşi aştepta soarta. Curând, străjerii din porturi n-au mai văzut corăbiile, luminile lor s-au stins pe rând, fiind înghiţite de noapte; când a venit dimineaţa, nu se mai zărea nici urmă de corabie. Un vânt stârnit dinspre răsărit le-a împins spre larg; nesocotind Opreliştea Valarilor, au pătruns în mările interzise, pornind războiul împotriva Nemuritorilor, pentru a le smulge viaţa veşnică între Cercurile Lumii.

Corăbiile lui Ar-Pharazon s-au ivit de pe întinsul mării şi au înconjurat oraşul Avallone şi toată insula Eressea; au jelit eldarii când lumina soarelui ce scăpata a fost acoperită de norul numendreenilor. Într-un târziu, Ar-Pharazon a ajuns pe ţărmurile Amanului, Tărâmul Binecuvântat, şi pe coastele Valinorului; tăcerea stăruia, soarta lumii atârna de-un fir, căci lui Ar-Pharazon parcă îi pierise curajul şi mai că s-ar fi întors din drum, când a zărit ţărmurile tăcute şi vârful Taniquetil lucind, mai alb ca zăpada, mai rece ca moartea, tăcut şi el, de neclintit, cumplit la vedere, asemenea umbrei născute din lumina lui Iluvatar. Dar trufia era cea care-l mâna înainte acum, astfel că, în cele din urmă, a coborât de pe corabie şi a păşit pe mal, zicând că pământul acela al lui era, dacă nimeni nu se arăta să se lupte pentru el. Oastea

Numenoreenilor şi-a făcut tabăra jur împrejurul dealului Tuna, unde se adăpostiseră toţi eldarii.

Atunci, de pe Munte, Manwe i-a vorbit lui Iluvatar şi, pentru prima oară, valarii au lăsat din mâini frâiele Ardei. Iar Iluvatar şi-a arătat puterea şi a schimbat faţa lumii; un mare hău s-a căscat în marea dintre Numenor şi Tărâmurile fără de Moarte, apele au năvălit înăuntru şi lumea s-a cutremurat. Toate corăbiile Numenoreenilor au fost supte spre abis, apa le-a umplut şi le-a înghiţit pentru totdeauna. Iar Ar-Pharazon Regele şi războinicii muritori ce păşiseră pe pământul Aman au fost îngropaţi sub dealurile care s-au prăvălit; se povesteşte că acolo se află ei întemniţaţi, în Peşterile celor Uitaţi, până la Ultima Bătălie şi până la Ziua de Apoi.

Ţara Aman şi Eressea au fost luate de unde se aflau şi strămutate pentru totdeauna undeva, departe, unde nici un om nu mai putea ajunge la ele; Andor, Ţara Darului, Numenorul Regilor, Elenna Stelei lui Earendil, a fost distrusă de n-a mai rămas nici urmă din ea. Căci se afla aproape de hăul cel mare şi, cum temeliile sale s-au prăvălit, s-a prăbuşit şi ea în întunecime. Iar pe Pământ nu se găseşte vreun loc în care să se fi păstrat vreo amintire a vremurilor dinainte de ivirea răului. Căci Iluvatar a dat deoparte Mările cele Mari de la apus de Pământul de Mijloc şi Tărâmurile Pustii de la răsărit, şi a făcut mări şi pământuri noi; lumea s-a împuţinat, din pricină că Valinorul şi Eressea i-au fost luate şi duse pe tărâmul lucrurilor ascunse.

Într-un ceas neaşteptat de oameni, i-a lovit pe ei aceasta urgie în cea de-a treizeci şi noua zi după plecarea corăbiilor. Dintr-o dată, Meneltarma a început să scuipe foc şi un vânt năprasnic s-a stârnit, şi-o răscolire a pământului, cerul s-a răsturnat, dealurile au alunecat şi Numenorul s-a prăvălit în mare, cu toţi copiii şi fecioarele, şi soaţele sale, cu ale sale doamne mândre; şi toate grădinile şi sălile cele mari şi turnurile sale, mormintele şi bogăţiile sale şi toate giuvaierurile şi ţesăturile, toate cele pictate ori cioplite, râsetele, veselia şi muzica, înţelepciunea şi învăţătura sa toate au pierit pentru totdeauna. Pe ultima dintre toate, muntele de apă, verde, rece, cu panaş de spumă, care a năvălit peste pământ, a luat-o în adâncul său pe Tar-Miriel Regina, mai frumoasă decât argintul, fildeşul ori perlele. Prea târziu a-ncercat ea să urce costişa abruptă a muntelui Meneltarma, către locul sfânt; apele au ajuns-o din urmă şi ţipătul ei s-a pierdut în urletul vântului.

Nu se ştie dacă Amandil a ajuns cu adevărat în Valinor şi dacă Manwe i-a ascultat ruga, fapt este că, mulţumită valarilor, Elendil,

fiii săi şi cei care se aflau cu ei au fost cruţaţi de nimicirea din acea zi. Elendil rămăsese în Romenna, nedând ascultare chemării la arme a Regelui atunci când acesta s-a dus la război. Reuşind să scape de soldaţii lui Sauron care veniseră să-l prindă ca să-l sacrifice în focurile Templului, el a urcat pe corabie şi s-a depărtat de ţărm, aşteptând clipa prielnică de plecare. Astfel că pământul l-a apărat de puternicul vârtej al mării ce sugea totul în abisul ei şi tot pământul l-a apărat şi de prima furie a furtunii. Dar, când valul devorator s-a rostogolit peste uscat şi Numenorul s-a răsturnat în hău, ar fi fost copleşit de primejdie şi poate că şi-ar fi socotit propria pierire mai puţin dureroasă, căci nici o moarte nu putea fi mai amarnică decât pierirea şi agonia acelei zile; numai că vântul l-a luat cu el, mai turbat decât orice vânt cunoscut vreodată de oameni, repezindu-se cu urlet dinspre apus; i-a smucit lui Elendil corăbiile spre răsărit; i-a sfâşiat pânzele, i-a rupt catargele, gonindu-i pe nefericiţii oameni ca pleava pe întinderea apei.

Nouă corăbii erau cu totul: patru ale lui Elendil, trei ale lui Isildur, iar ale lui Anarion, două; au fugit ei din calea negrei furtuni, ieşind din amurgul sfârşitului şi pătrunzând în noaptea lumii. Adâncurile s-au învolburat sub ei cu o mânie neînchipuit de mare, valuri ca munţii de înalte, cu acoperişuri de spumă asemenea zăpezii spulberate i-au urcat până în volburile norilor, şi după multe zile, i-au aruncat pe ţărmurile Pământului de Mijloc. Şi toate coastele şi ţărmurile dinspre mare ale lumii apusene şi-au schimbat înfăţişarea ori au fost distruse în acele zile: mările au inundat pământurile, ţărmurile s-au scufundat, străvechile insule au fost înecate de valuri, altele noi au ieşit la suprafaţă; dealuri s-au prăvălit, râurile au fost mânate spre văi necunoscute.

După aceea Elendil şi fiii săi au întemeiat regate în Pământul de Mijloc; şi, batăr că toată ştiinţa şi priceperea lor nu erau decât o rămăşiţă a ceea ce fuseseră înainte ca Sauron să vină în Numenor, neasemuit de mari li se păreau sălbaticilor lumii. Cât despre faptele moştenitorilor lui Elendil în evul ce a urmat, pomenite sunt în alte legende; şi tot acolo se povesteşte despre lupta lor cu Sauron, care nu se sfârşise încă.

Sauron însuşi se temea cumplit de furia valarilor şi de felul în care osândise Eru marea şi uscatul, mult mai îngrozitor decât îşi dorise el, gândul lui fiind doar acela de a-i trimite la pieire pe numenoreeni şi de-a le înfrânge regele trufaş. Şezând în jilţul sau negru, în mijlocul Templului, Sauron izbucnise în râs la auzul trâmbiţelor lui Ar-Pharazon ce dădeau de veste că începuse bătălia; hohotise şi când auzise tunetul furtunii; iar a treia oară

când a izbucnit în râs chiar de propriul său gând, căci îşi închipuise ce avea să facă în lume de acum încolo, scăpat fiind de edaini, urgia l-a lovit în toiul veseliei sale şi jilţul şi Templul său s-au prăvălit în abis. Numai că Sauron nu era făcut din carne muritoare; cu toate că acum îi fusese luată forma sub care pricinuise atâta rău, pentru a nu mai putea apărea niciodată sub chipeşa sa înfăţişare în faţa ochilor oamenilor, spiritul său a ieşit din adânc şi a trecut peste mare ca o umbră şi un vânt negru, reîntorcându-se pe Pământul de Mijloc şi în Mordor, unde se găsea sălaşul lui. În Barad-dur şi-a luat din nou Marele Inel şi a rămas ascuns acolo, întunecat la suflet şi tăcut, până când şi-a alcătuit o nouă înfăţişare şi a devenit întruparea răutăţii şi a urii; puţini au putut de atunci încolo să îndure Ochiul Cumplitului Sauron.

Dar asemenea lucruri nu ţin de povestea Scufundării Numenorului, care se încheie aici, căci toate au fost spuse. Până şi numele acelei ţări a pierit. De atunci, oamenii n-au mai vorbit despre Elenna şi nici despre Andor, Darul ce le-a fost luat, cu atât mai puţin despre Numendre de la marginile lumii; dar surghiuniţii de la malurile mării, dacă se întâmplă ca inimile lor să tânjească după Apus, vorbeau despre Mar-nu-Falmar ce fusese acoperit de valuri, Akallabêth cel Prăbuşit, Atalante în graiul eldarin.

Printre Surghiuniţi, mulţi credeau că vârful muntelui Meneltarma, Pilastrul Cerului, nu se scufundase pentru totdeauna, ci s-a înălţat din nou, ca o insulă singuratică pierdută pe întinderea marilor ape; căci fusese un loc sacru, nepângărit nici măcar pe timpul lui Sauron. Câţiva dintre urmaşii de mai târziu ai lui Earendil au pornit în căutarea insulei, căci învăţaţii lor povesteau cum, în străvechime, oamenii cu ochi ageri zăreau de sus de pe Meneltarma o scăpărare a Tărâmului Nepieritor. Chiar şi după urgie, inimile Dunedainilor tot după Apus jinduiau; şi, cu toate că ştiau prea bine că lumea nu mai era aceeaşi, spuneau:

— Avallane a dispărut de pe faţa pământului, Ţara Aman a fost luată de aici, iar în lumea întunecimii de acum nu pot fi găsite. Dar odată tot au fost, prin urmare, încă mai sunt, în felul în care a fost alcătuită întâiaşi dată lumea.

Căci dunedainii credeau că până şi oamenii muritori puteau să fie binecuvântaţi cu harul de a privi în alte vremuri decât în cele în care trăiau trupurile lor; tare şi-ar fi dorit să scape de umbrele surghiunului lor şi să vadă cumva lumina nepieritoare; pentru că tristeţea gândului la moarte îi urmărise peste afundurile mării. Astfel că marinari vestiţi din neamul dunedainilor străbăteau mările pustii, nădăjduind să descopere Insula Meneltarma şi acolo

să li se înfăţişeze lumea aşa cum fusese. Dar nu au găsit-o. Cei care au călătorit până departe au dat doar peste uscaturi noi, aidoma celor vechi, supuse morţii. Iar cei care au călătorit şi mai departe, n-au făcut decât să înconjure Pământul, întorcându-se istoviţi în locul de unde plecaseră.

— Toate drumurile se-ntorc de unde au plecat, spuneau ei.

În vremurile ce au urmat, fie mulţumită călătoriilor pe mare, fie datorită învăţăturii lor şi a priceperii de a citi în stele, regii oamenilor au ştiut că lumea era cu adevărat rotundă şi, cu toate acestea, eldarilor încă li se îngăduia să plece din lume şi să vină în Apusul Străvechi şi în Avallane, dacă doreau acest lucru. Cărturarii au spus atunci că undeva să află negreşit un Drum Drept, dar numai unora le era îngăduit să-l găsească. Învăţaţii mai spuneau că în vreme ce marginile lumii celei noi coborau în jos, vechiul drum şi calea amintirii Apusului continuau înainte, ca un măreţ pod nevăzut ce străbătea văzduhul respirării şi al zborului (rotunjite şi ele, la fel ca lumea), şi traversa Ilmen, unde trupul nu poate dăinui fără a fi ajutat, până ajungea în Tol Eressea, Insula Singuratică, şi poate chiar dincolo de ea, în Valinor, unde valarii încă sălăşluiesc şi veghează asupra istoriei lumii. Poveşti şi zvonuri s-au răspândit de-a lungul ţărmurilor mării despre marinari şi oameni rătăciţi pe ape, care printr-o soartă norocoasă ori prin bunăvoinţa sau poate prin hatârul valarilor, o apucaseră cumva pe Calea Dreaptă şi văzuseră faţa lumii pierzându-se sub ei, dar ei ajunseseră la cheiurile luminate de felinare ale portului Avallone sau chiar la ultimele ţărmuri de la marginea Amanului şi acolo cătaseră la Muntele Alb, înspăimântător şi minunat, înainte de-a închide ochii şi de-a muri.

DESPRE INELELE PUTERII
ŞI DESPRE AL TREILEA EV

DESPRE INELELE PUTERII
ŞI DESPRE AL TREILEA EV
În care aceste poveşti ajung la sfârşit

În străvechime a fost Sauron, din neamul maiarilor, pe care sindarii din Beleriand îl numeau Gorthaur. Când Arda a fost la început, Meikor l-a ademenit pe Sauron în slujba sa, şi astfel el a devenit cel mai măreţ şi mai credincios dintre servitorii Duşmanului şi cel mai primejdios, căci îşi putea lua multe înfăţişări dacă voia şi multă vreme a putut, oricând a vrut, să pară nobil la suflet şi frumos la chip şi astfel să-i amăgească pe toţi, în afară de cei foarte prevăzători.

După ce muntele Thangorodrim s-a năruit şi Morgoth a fost răsturnat de la putere, Sauron şi-a luat din nou înfăţişarea-i chipeşă şi a făcut temenele în faţa lui Eonwe, trimisul lui Manwe, punându-şi cenuşă-n cap pentru toate fărădelegile sale. Sunt unii care spun că remuşcările nu i-au fost chiar minciuni de la bun început, şi cu adevărat s-a căit, măcar de frică, fiind tulburat peste poate de căderea lui Morgoth şi de răzbunarea cumplită a Stăpânilor Apusului. Dar nu stătea în puterea lui Eonwe să-i ierte pe cei de-acelaşi rang cu el, astfel că i-a poruncit lui Sauron să se întoarcă în Aman şi acolo să se supună judecăţii lui Manwe. S-a ruşinat Sauron şi n-a vrut să se întoarcă umil ca să primească osânda valarilor, poate din pricina servituţii îndelungate, pentru a-şi dovedi buna-credinţă; căci sub stăpânirea lui Manwe, puterea lui fusese mare. Prin urmare, după ce Eonwe a plecat, el s-a ascuns în Pamântul de Mijloc; şi iar s-a apucat de ticăloşii, căci plasa ce-o ţesuse în juru-i Morgoth era foarte puternică.

În Marea Bătălie şi-n clocotirile pricinuite de năruirea muntelui Thangorodrim, pământul s-a răscolit şi Beleriandul a crăpat, prefăcându-se într-un pustiu; la miazănoapte şi la apus, multe meleaguri s-au scufundat sub apele Mării cele Mari. La răsărit, în Ossiriand, povârnişurile munţilor Ered Luin s-au despicat, un defileu uriaş s-a căscat înspre miazăzi, prin care a pătruns marea. În acel golf s-a vărsat apoi Râul Lhun, care şi-a tăiat o matcă nouă şi de atunci s-a numit Golful Lhun. Acel ţinut fusese numit în străvechime Lindon de către noldori, nume ce i-a şi rămas de-

atunci. Mulţi eldari mai vieţuiau acolo, zăbovind pe-acel meleag pentru că nu voiau să părăsească Beleriandul unde luptaseră şi trudiseră atâta vreme. Gil-galad, fiul lui Fingon, le era rege şi, împreună cu el, se găsea Elrond Cel-pe-jumatate-elf, fiul lui Earendil Marinarul şi fratele lui Elros, primul rege al Numenorului.

Pe ţărmurile Golfului Lhun şi-au durat elfii limanurile, numindu-le Mithlond; multe corăbii ţineau ei acolo, căci era loc numai bun de port. Din Limanurile Cenuşii ridicau când şi când eldarii ancorele, fugind de întunecimea acelor vremuri ale Pământului; căci valarii se înduraseră de Întâii Născuţi şi le îngăduiau să o apuce pe Drumul Drept şi să se întoarcă, dacă voiau, la semenii lor din Eressea şi Valinor, dincolo de mările încercuitoare.

Alţi eldari au trecut în acea vreme Munţii Ered Luin, spre meleagurile interioare. Cei mai mulţi erau teleri, cei care scăpaseră din ruina Doriathului şi Ossiriandului; au întemeiat ei regate printre Elfii Pădureni, în codri şi în munţii aflaţi la mare depărtare de marea ce încă stăruia în inimile lor. Numai în Eregion, căruia oamenii îi spuneau Hollin, au întemeiat elfii noldorini dincolo de Ered Luin un regat care-a durat. Eregion se afla aproape de marile sălaşuri ale gnomilor, Khazad-dum se numeau acestea, dar elfii le spuneau Hadhodrond, iar mai târziu Moria. Din Ost-in-Edhil, oraşul elfilor, drumul ducea până la poarta apuseană a regatului Khazad-dûm, căci între elfi şi gnomi se legase o prietenie nemaiîntâlnită în alte părţi şi spre folosul ambelor seminţii. În Eregion, meşteşugarii Poporului de Meşteri Giuvaiergii, Gwaith-i-Mirdain se numea acesta, făceau lucruri ce întreceau în măiestrie tot ce fusese făurit vreodată, numai Feanor de-i întrecuse; cel mai priceput dintre ei era Celebrimbor, fiul lui Curufin, care s-a înstrăinat de tatăl său şi a rămas în Nargothrond atunci când Celegorm şi Curufin au fost alungaţi, aşa după cum se povesteşte în *Quenta Silmarillion.*

În alte părţi ale Pământului de Mijloc, pacea a dăinuit ani îndelungaţi; dar meleagurile erau sălbatice şi pustii, în afară de locurile unde se aşezaseră cei veniţi din Beleriand. Mulţi elfi trăiau acolo, aşa cum o făceau din vremuri pierdute în negura timpurilor, hălăduind liberi pe întinsele plaiuri departe de Mare; dar aceştia erau avarii, pentru care cele întâmplate în Beleriand erau simple zvonuri, iar Valinorul, un nume îndepărtat. La miazăzi, departe, sporea neamul oamenilor; cei mai mulţi dintre ei s-au ticăloşit, căci Sauron îşi ţesea mrejele în jurul lor.

Văzând în ce pustiire căzuse lumea, Sauron şi-a spus în inima sa că, după ce-l înlăturaseră pe Morgoth, valarii iarăşi uitaseră de Pământul de Mijloc; şi trufia lui n-a mai cunoscut margini. Îi privea cu ură pe eldari şi îi era frică de oamenii din Numenor care veneau, din când în când, în corăbiile lor până pe ţărmurile Pământului de Mijloc; dar vreme îndelungată şi-a ascuns gândurile şi planurile întunecate ce se năşteau în inima lui.

A descoperit că pe oameni îi putea stăpâni cel mai uşor, dintre toate neamurile Pământului; însă el căuta cu tot dinadinsul să-i ademenească pe elfi de partea sa, ştiind că Întâii Născuţi aveau putere mai mare; umbla şi se amesteca printre ei şi toţi îl socoteau frumos şi înţelept. Numai în Lindon nu s-a dus, căci Gil-galad şi Elrond nu aveau încredere în el şi-n chipul lui arătos şi, cu toate că nu ştiau cine era el cu adevărat, nu-i îngăduiau să pătrundă pe tărâmul lor. Pe alte meleaguri, elfii îl întâmpinau cu bucurie şi prea puţini dădeau ascultare îndemnurilor venite din Lindon de a fi cu băgare de seamă; Sauron îşi luase numele de Annatar, Seniorul Darurilor, şi la început au tras multe foloase de pe urma lui. Iar el le spunea:

— Păcat de slăbiciunea celor mari! Măreţ rege este Gil-galad şi înţelept şi învăţat este Seniorul Elrond, dar uite că nici unul nu mă ajută în strădaniile mele! Oare, o fi din pricină că nu doresc să vadă că şi alte tărâmuri pot să ajungă la fel de luminate ca al lor? Pentru care pricină să rămână Pământul de Mijloc pe vecie pustiit şi cufundat în întuneric, când elfii îl pot face la fel de minunat precum Eressea, ce vorbesc eu, ba chiar precum Valinorul?! Cum voi nu v-aţi întors pe acele meleaguri, chitesc că iubiţi Pământul de Mijloc, aşa cum îl iubesc şi eu. Oare, atunci nu e treaba noastră să trudim împreună pentru a-i spori bogăţia şi pentru a face ca neamurile elfilor ce rătăcesc aici fără învăţătură să ajungă să aibă aceeaşi putere şi la fel de multă ştiinţă ca şi cei de dincolo de mare?

În Eregion au fost îndemnurile sale primite cu cea mai mare bucurie, căci noldorii de pe acel meleag erau cei mai dornici să devină mari meşteşugari de lucruri tot mai dibaci făurite. Şi mai stăruia şi îndoiala ce le rodea inima, după ce nu voiseră a se întoarce în Apus, ci să rămână în Pământul de Mijloc, pe care cu adevărat îl iubeau, dar şi să se înfrupte din fericirea celor care plecaseră. Astfel că ascultau vorbele lui Sauron, de la care învăţau multe lucruri, pentru că el ştia multe. În acele vremuri, fierarii din Ost-in-Edhil s-au întrecut pe ei înşişi; după multă chibzuinţă au făurit Inelele Puterii. Cel care i-a călăuzit a fost Sauron, care le

ştia fiecare gând; şi-asta pentru că dorea să-i prindă în mreje pe elfi şi să-i aducă sub stăpânirea sa...

Elfii făcuseră multe inele; Sauron Unul Singur, care să le domine pe toate; puterea lor era legată de a acestuia, lui i se supuneau şi durau atâta vreme cât exista Inelul Suprem. Mult din forţa şi voinţa lui Sauron a trecut în acel Inel Stăpân; puterea inelelor elfeşti era foarte mare, încât inelul care avea să le stăpânească trebuia să fie un inel de o putere neînchipuit de mare; iar Sauron îl făurise în Muntele de Foc, aproape de Ţara Umbrei. Când purta Inelul, putea vedea tot ce se făcea cu ajutorul inelelor mai mici, şi putea citi şi stăpâni gândurile celor care le purtau.

Dar elfii nu se lăsau înrobiţi cu una, cu două. În clipa în care Sauron şi-a pus Inelul Suprem în deget, ei l-au simţit; şi-au dat seama cine este şi au priceput de îndată că vrea să devină stăpân peste ei şi peste tot ce făuriseră. Furioşi, dar şi speriaţi, ei şi-au scos inelele. Iar el, prinzând de veste că se dăduse de gol şi că elfii nu se lăsaseră amăgiţi, a fost cuprins de o mânie atât de mare, încât a pornit împotrivă-le cu război, poruncindu-le să-i dea lui toate inelele făurite de ei, zicând că fierarii elfi nu le-ar fi putut face de n-ar fi fost ştiinţa şi sfaturile sale. Dar elfii au fugit din calea lui; au izbutit să salveze trei inele, pe care le-au luat cu ei şi pe care le-au ascuns.

Erau Cele Trei, făurite ultimele, care aveau cea mai mare putere: Narya, Nenya şi Vilya se numeau ele, Inelele de Foc, de Apă şi de Aer, unul având un rubin drept nestemată, al doilea un adamant, iar al treilea un safir; şi dintre inelele elfilor Sauron pe acestea le dorea cel mai mult, pentru că aceia care le aveau puteau să înlăture veştejirea pricinuită de trecerea timpului şi să amâne sfârşeala lumii. Dar Sauron nu le-a putut descoperi, căci le fuseseră date în grijă Înţelepţilor care le-au ascuns şi nu le-au mai purtat atâta vreme cât Inelul Suveran s-a aflat în stăpânirea lui Sauron. Cele Trei au rămas neîntinate, fiind ele făurite de Celebrimbor singur, fără ca mâna lui Sauron să le fi atins vreodată; dar şi ele erau supuse Inelului Suprem.

Din acel ceas, războiul n-a mai încetat nicicând între Sauron şi elfi; Eregion a fost pustiit, Celebrimbor, răpus, porţile Moriei, închise. În acea vreme, Elrond Cel-pe-jumatate-elf a zidit fortăreaţa şi refugiul Imladris, Vâlceaua Despicată în graiul oamenilor; multă vreme a durat fortăreaţa aceasta. Sauron însă a strâns în mâinile sale toate Inelele Puterii pe care le mai găsise; apoi, le-a dat altor popoare din Pământul de Mijloc, nădăjduind să-i aducă sub stăpânirea sa pe toţi cei care-şi doreau puteri tainice mai presus de cele ale semenilor lor. Şapte le-a dat gnomilor,

oamenilor le-a dat nouă, căci oamenii s-au arătat şi de data aceasta, ca în multe altele, cei mai dornici să i se supună. Şi pe toate acele inele pe care le avea el în stăpânire le-a întinat; nu i-a fost câtuşi de puţin greu s-o facă, doar ajutase la făurirea lor, inelele erau astfel blestemate, trădându-i, până la urmă, pe toţi cei care le purtau. Gnomii s-au dovedit cu mult mai greu de îmblânzit; ei îndura greu stăpânirea altora şi la fel de greu este să le desluşească cineva inimile; ei nu pot fi preschimbaţi în umbre. Foloseau inelele numai pentru a-şi spori comorile; cu toate aceastea, inimile lor au început să cunoască mânia şi să tânjească nestăpânit după aur; mult rău au făcut din pricina asta, şi totul numai în folosul lui Sauron, până la urmă. Se povesteşte că la temelia fiecăreia din cele Şapte Comori ale regilor gnomi din străvechime se găsea un inel de aur; dar comorile acelea au fost de multă vreme jefuite, iar dragonii le-au înghiţit, cât despre cele Şapte Inele, unele au fost mistuite în foc, pe altele Sauron a reuşit să şi le ia înapoi.

Oamenii însă s-au dovedit mai uşor de momit. Cei care-au folosit cele Nouă Inele au devenit puternicii vremurilor lor, regi, vrăjitori, mari războinici. S-au bucurat de glorie, au dobândit averi uriaşe, dar totul s-a întors împotriva lor. Vieţi nesfârşite păreau să aibă, în adevăr, dar şi greu de îndurat. Dacă voiau, puteau umbla nevăzuţi de nici un ochi de sub soare, iar ei vedeau lucruri în lumi nevăzute de către muritori: dar prea adesea li se arătau doar fantasmele şi amăgirile născocite de Sauron. Pe rând, unul după altul au ajuns sclavii inelelor pe care le purtau şi astfel sub puterea Inelului Stăpân care era al lui Sauron. Iar de atunci nimeni nu i-a mai putut vedea în afară de cel care purta asupra-i Marele Inel şi astfel au intrat pe tărâmul umbrelor. Nazguli erau ei, Duhurile Inelelor, cei mai de temut servitori ai Duşmanului; întunecimea le era tovarăş, iar glasurile lor – însăşi vocea morţii.

Pofta şi trufia lui Sauron au sporit într-atât, încât nimic nu părea să-i mai stea împotrivă, astfel că a hotărât să se înstăpânească peste toţi şi toate de pe Pământul de Mijloc, să-i distrugă pe elfi şi să pună la cale, dacă izbutea, căderea Numenorului. Sub puterea lui nimeni nu era liber şi nu-i putea sta alături, el era însuşi Stăpânul Pământului. Încă mai putea purta mască şi cu ea amăgea, dacă voia, ochii oamenilor, care-l socoteau înţelept şi-l vedeau chipeş. Numai că el alegea să-i conducă prin forţă şi teamă, de câte ori putea; cei care îi zăreau umbra întinzându-se asupra lumii l-au numit Seniorul Întunecimii şi Duşmanul. Din nou strângea Sauron sub comanda sa toate creaturile ticăloase din vremea lui Morgoth ce se mai găseau pe

pământ sau în adâncul lui. Orcii, care se-nmulţeau ca muştele, erau oricând gata să-i împlinească poruncile. Astfel au început Anii Negri, numiţi de elfi Zilele Fugii. În acea vreme, mulţi elfi din Pământul de Mijloc au fugit în Lindon, iar, de acolo, peste mări şi niciodată nu s-au mai întors; mulţi au fost nimiciţi de Sauron şi de servitorii săi. Dar în Lindon stăpân era încă Gil-galad, drept care Sauron nu îndrăznea să treacă Munţii Ered Luin ori să atace Limanurile; iar Gil-galad era ajutat de numenoreeni. Peste toate celelalte meleaguri Sauron era stăpân; cei care voiau să fie liberi s-au refugiat în fortăreţele din codri ori din munţi, dar nici măcar acolo teama nu le dădea pace. La răsărit şi la miazăzi, aproape toţi cei din seminţia oamenilor se aflau sub stăpânirea lui; în acele vremuri au devenit puternici şi au ridicat oraşe şi ziduri de piatră; mulţi erau ei, aprigi în războaie, şi-aveau arme de fier. Pentru ei, Sauron era rege şi zeu; cumplit se mai temeau de el, pentru că sălaşul lui era înconjurat de foc.

Dar a venit şi o vreme când Sauron şi-a curmat asaltul asupra pământurilor apusene. După cum se povesteşte în Akallabêth, măreţia Numenorului i s-a pus în cale. Atât de mare era puterea şi splendoarea numenoreenilor în plină glorie a regatului lor, încât servitorii lui Sauron refuzau să-i înfrunte. Nădăjduind să dobândească prin viclenie ceea ce nu reuşea prin forţă, Sauron a părăsit o vreme Pământul de Mijloc şi a ajuns în Numenor ca prizonier al lui Tar-Calion Regele. Acolo a rămas până când, în cele din urmă, prin dibăcia sa a sucit aproape inimile tuturor oamenilor, stârnindu-i să pornească război împotriva valarilor, şi prin asta pricinuind nimicirea lor, aşa cum îşi dorise de mult. Dar nimicirea asta a fost mai cumplită decât şi-o închipuise Sauron, căci uitase cât de crunţi erau Stăpânii Apusului în mânia lor. Lumea se prăbuşise, pământul fusese înghiţit de mările ce năvăliseră peste el, Sauron însuşi căzând în abis. Însă spiritul său s-a ridicat şi a zburat înapoi, purtat de un vânt întunecat, până în Pământul de Mijloc, unde şi-a căutat un sălaş. Acolo a aflat că puterea lui Gil-galad sporise mult în anii cât lipsise el; se întindea acum peste ţinuturi întinse de la miazănoapte şi din apus, trecuse dincolo de Munţii Ceţoşi şi de Râul cel Mare, până la hotarele Marii Păduri Verzi, şi se apropia de locurile unde el trăise odată în deplină siguranţă. S-a retras atunci Sauron în fortăreaţa lui din Tărâmul Negru şi a început să se gândească la război.

În acea vreme, Numenoreenii care scăpaseră de urgie fugiseră spre răsărit, aşa după cum se povesteşte în *Akallabêth.* În fruntea lor se aflau Elendil cel înalt şi fiii săi, Isildur şi Anarion. De acelaşi

sânge cu Regele erau ei, trăgându-se din spiţa lui Elros, dar se împotriviseră să-i dea ascultare lui Sauron şi să pornească la război împotriva Stăpânilor Apusului. Urcându-i pe corăbiile lor pe toţi cei care rămăseseră credincioşi, au părăsit pământul Numenorului înainte să înceapă prăpădul. Erau oameni vajnici, aveau corăbii trainice şi înalte, dar furtunile i-au ajuns din urmă şi i-au purtat pe crestele înspumate ale munţilor de apă, până sus, în preajma norilor, de unde au coborât pe Pământul de Mijloc asemenea unor păsări ale furtunii.

Elendil a fost aruncat de valuri în ţinutul Lindon, unde s-a împrietenit cu Gil-galad. De acolo, a luat-o în sus pe Râul Lhun şi, după ce a trecut de Ered Luin, şi-a întemeiat un regat; oamenii lui s-au răspândit în Eriador, făcându-şi sălaşuri de-a lungul văilor Lhun şi Baranduin; dar cel mai însemnat oraş era Annuminas, aflat lângă apa Lacului Nenuial. La Fornost, pe Gruiurile de la Miazănoapte, se găseau alte sălaşuri ale numenoreenilor, la fel şi în Cardolan, şi între dealurile Rhudaur; pe Emyn Beriad şi pe Amon Sûl au înălţat turnuri; multe gorgane şi sălaşuri căzute în ruină au rămas pe acele meleaguri în urma lor, dar turnurile de pe Emyn Beraid mai privesc şi în ziua de azi spre mare.

Isildur şi Anarion au fost purtaţi de valuri spre miazăzi şi, în cele din urmă, au urcat cu corăbiile lor în sus pe Marele Râu Anduin, care izvorăşte din Rhovanion şi se varsă în marea apuseană, în Golful Belfalas; pe acele meleaguri şi-au întemeiat ei regatul care s-a numit mai apoi Gondor, în vreme ce Regatul de la miazănoapte se numea Amor. În zilele lor de glorie, de mult apuse, marinarii din Numenor îşi făcuseră un liman şi zidiseră fortăreţe puternice în jurul gurilor Anduinului, cu toate că nu departe de ei, la răsărit, se afla Tărâmul Negru al lui Sauron. Mai târziu, la acest liman veneau numai credincioşii din Numenor; mulţi dintre cei care trăiau în ţinuturile de coastă din acea parte de lume aveau legături de sânge mai apropiate ori mai depărtate cu Prietenii Elfilor şi cu poporul lui Elendil, astfel că i-au primit cu braţele deschise pe fiii lui. Osgiliath era oraşul cel mai mare din acest regat de la miazăzi şi, prin mijlocul lui, curgea Râul cel Mare; numenoreenii au construit acolo un pod măreţ pe care se găseau turnuri şi case de piatră de tot dragul să le priveşti şi corăbii înalte veneau de pe mare şi ancorau la cheiurile oraşului. Fortăreţe au mai construit ei pe ambele maluri ale râului: Minas Ithil, Turnul Lunii care Răsare, pe malul răsăritean, pe un promontoriu al Munţilor Umbrei, ca un semn de ameninţare pentru Mordor; pe malul apusean au durat Minas Anor, Turnul Soarelui care Apune, la poalele Muntelui Mindolluin, ca un scut împotriva sălbaticilor

din văi. În Minas Ithil se găsea casa lui Isildur, iar în Minas Anor cea a lui Anarion, dar ei îşi împărţeau frăţeşte regatul, iar tronurile le erau puse unul lângă altul în Marea Sală din Osgiliath. Acestea erau oraşele cele mai mari ale numenareenilor în Gondor, dar şi alte lucruri minunate şi măreţe au durat ei în ţară în vremea când au fost puternici: Argonath şi Aglarond, şi Erech; iar în împrejmuirea Angrenost, pe care oamenii o numesc Isengard, au ridicat Foişorul Orthanc, din piatră de nespart.

Multe comori şi lucruri de-ale străbunilor lor, minunate şi vrăjite, au adus din Numenor Surghiuniţii; dintre acestea, cele mai vestite erau Cele Şapte Pietre şi Copacul Alb. Copacul Alb crescuse din rodul Frumosului Nimloth care se înălţase în curtea Regelui, la Armenelos, în Numenor, înainte ca Sauron să-l pună pe foc; la rândul său, Nimloth era vlăstar al Copacului din Tirion, închipuit aidoma celui mai Mare dintre Copaci, Albul Telperion, pe care Yavanna îl făcuse să crească în ţara valarilor. Copacul, aducere-aminte a eldarilor şi a luminii din Valinor, a fost sădit în Minas Ithil, în faţa casei lui Isildur, el fiind cel care salvase rodul de la pieire; dar Pietrele şi le-au împărţit între ei.

Elendil a luat trei, iar fiii săi câte două fiecare. Cele ale lui Elendil au fost aşezate în turnurile de pe Emyn Beraid şi de pe Amon Sûl şi în oraşul Annuminas. Dar cele ale fiilor săi se găseau în Minas Ithil şi Minas Anor şi în Orthanc şi în Osgiliath. Pietrele acestea aveau un har: cei care priveau în ele puteau zări lucruri depărtate în timp şi spaţiu. Cel mai adesea, ele dezvăluiau lucruri apropiate unei Pietre Surori, căci Pietrele se chemau unele pe altele; dar cei care aveau o mare putere a voinţei şi a minţii învăţau să-şi îndrepte privirile oriunde voiau. Astfel că numenoreenii cunoşteau multe lucruri pe care duşmanii lor doreau să le ascundă, şi puţine scăpau vigilenţei lor în acele vremuri când erau puternici.

Se zice că turnurile de pe Emyn Beraid nu fuseseră construite chiar de Surghiuniţii din Numenor, ci de Gil-galad pentru Elendil, prietenul său; iar Piatra Văzătoare de pe Emyn Beraid fusese aşezată în Elostirion, cel mai înalt dintre turnuri. Acolo se ducea Elendil ca să privească departe, peste mările ce despărţeau uscaturile, atunci când surghiunul i se părea greu de îndurat; oamenii cred că astfel putea el să vadă uneori în zare chiar şi Turnul din Avalldne, pe Insula Eressea, unde se afla şi încă se mai află Piatra cea Mare. Pietrele acestea fuseseră dăruite de către eldari lui Amandil, tatăl lui Elendil, drept mângâiere pentru ce îndurau Credincioşii din Numenor în zilele lor întunecate, când elfii nu mai veneau în ţara aceea stăpânită de umbra lui Sauron.

Palanttri se numeau pietrele, cele care străjuiesc de departe; dar pietrele aduse pe Pământul de Mijloc s-au pierdut toate cu mult timp în urmă.

Astfel şi-au întemeiat Surghiuniţii din Numenor regate în Amor şi Gondor, dar n-au trecut mulţi ani până când şi-au dat seama că duşmanul lor, Sauron, se afla din nou pe meleagurile acelea. După cum s-a povestit, el s-a întors în taină în regatul său străvechi, Mordor, dincolo de Ephel Duath, Munţii Umbrei, ţinut ce se mărginea cu Gondorul la răsărit. Acolo, mai sus de valea Gorgoroth, şi-a durat el fortăreaţă, mare şi puternică, Barad-dur, Turnul Întunecimii; în ţinutul acela se găsea şi un munte înspăimântător, pe care elfii îl numeau Orodruin. De aceea îşi şi alesese Sauron cu mult timp în urmă să-şi facă sălaşul acolo, căci el folosea pentru vrăjitoriile şi pentru munca în fierăriile sale focul ce izbucnea din măruntaiele pământului; în mijlocul Ţinutului Mordor a făcut el Inelul Stăpân. Şi-acolo a stat el ascuns în întunecime, până când şi-a alcătuit o nouă înfăţişare; fioros arăta acum, căci chipul lui frumos dispăruse pentru totdeauna atunci când fusese aruncat în abis, o dată cu scufundarea Numenorului. Apoi şi-a pus pe deget Marele Inel şi s-a înveşmântat în propria putere. Puţini erau aceia, chiar şi printre mai-marii elfilor şi ai oamenilor, care puteau să îndure răutatea Ochiului lui Sauron.

După toate acestea, Sauron s-a pregătit de război împotriva eldarilor şi a oamenilor din Apusime, iar focurile Muntelui au fost retrezite la viaţă. Zărind de departe fumul ce ieşea din Orodruin şi înţelegând că Sauron se întorsese, numenoreenii au dat un nume nou acelui munte, anume Amon Amarth, adică Muntele Destinului. Sauron a strâns în jurul său o oaste întreagă, alcătuită din servitorii săi de la răsărit şi de la miazăzi; printre ei se găseau destui din foştii stăpâni ai Numenorului. Căci, în vremea în care Sauron trăise în acea ţară, inimile multora dintre Numenoreeni îndrăgiseră întunecimea. Prin urmare, Numenoreenii, care în acele timpuri străbătuseră marea spre răsărit şi îşi duraseră fortăreţe şi sălaşuri în ţinuturile de coastă, erau, încă de pe atunci, supuşi voinţei lui Sauron, slujindu-l chiar şi în Pământul de Mijloc. Dar, din pricina puterii pe care o avea Gil-galad, aceşti renegaţi, seniori măreţi şi totodată ticăloşiţi, s-au aşezat la miazăzi, cât mai departe de regele elf; doi dintre ei, însă, Herumor şi Fuinur, au ajuns mai mari printre haradrimi, un popor puternic şi sângeros ce trăia pe întinsele meleaguri la miazănoapte de Mordor, dincolo de gurile Anduinului.

Socotind că sosise clipa prielnică, Sauron a atacat cu oaste numeroasă noul regat al Gondorului; a cucerit Minas Ithil şi a nimicit Copacul Alb al lui Isildur, care creştea acolo. Isildur a izbutit să scape. Luând cu sine o mlădiţă a Copacului, s-a urcat pe o corabie împreună cu soaţa şi cu fiii săi şi a coborât pe râu la vale, până la gurile Anduinului, iar, de acolo, mai departe, ca să-l caute pe Elendil. Între timp, Anarion apăra Osgiliathul împotriva atacului vrăjmaş şi, pentru o vreme, a reuşit să-l alunge pe Duşman înapoi în munţii săi; dar Sauron şi-a strâns din nou oştirea şi Anarion a priceput atunci că, dacă nu primea ajutor, regatul său n-avea să mai reziste mult.

Elendil şi Gil-galad s-au sfătuit ce şi cum să facă, înţelegând ei că Sauron putea să devină mult prea puternic şi să-şi distrugă duşmanii unul după altul, dacă aceştia nu se uneau împotriva lui. Astfel că au întemeiat acea Ligă ce se numeşte Ultima Alianţă; au plecat spre răsărit, în Pământul de Mijloc şi acolo au strâns o mare armie de elfi şi de oameni; o vreme au stat cu toţii în Imladris. Se povesteşte că armia care s-a strâns acolo avea straie şi arme atât de frumoase şi de mândre, cum n-au mai fost nicicând după aceea văzute în Pământul de Mijloc; iar numărul oştenilor n-a fost vreodată întrecut decât de armia valarilor care a năruit Thangorodrimul.

Din Imladris au trecut Munţii Ceţoşi prin multe trecători şi au coborât de-a lungul Râului Anduin; şi în cele din urmă au atacat oastea lui Sauron la Dagorlad, Câmpia Bătăliei, ce se întinde în faţa porţii Tărâmului Negru. Toate făpturile erau împărţite în acele zile, din fiecare soi şi seminţie, chiar şi dintre păsări şi sălbăticiuni, aflându-se în ambele tabere. Numai elfii nu, ei nu se împărţiseră, ei îl urmau pe Gil-galad. Dintre gnomi, puţini au luptat în cele două oştiri; dar neamul lui Durin din Moria a luptat împotriva lui Sauron.

Armia lui Gil-galad şi a lui Elendil a ieşit victorioasă în acea zi, căci elfii încă erau puternici, iar numenoreenii – înalţi şi voinici la rândul lor, dar şi cumpliţi la mânie. Nimeni nu se putea împotrivi suliţei Aeglos a lui Gil-galad; sabia lui Elendil băga spaimă-n orci şi-n oameni deopotrivă, căci scăpăra cu lumina soarelui şi a lunii; Narsil se numea această sabie.

Apoi Gil-galad şi Elendil au pătruns în Mordor şi au împresurat fortăreaţa lui Sauron; timp de şapte ani au asediat-o, suferind ei pierderi uriaşe din pricina focului şi a săgeţilor şi a suliţelor vrăjmaşe, căci Sauron îi ataca necontenit. Acolo, în valea Gorgoroth a fost răpus Anarion, fiul lui Elendil, şi mulţi alţii. Dar, până la urmă, asediul a fost atât de necruţător, încât Sauron însuşi

a ieşit din fortăreaţă ca să se lupte cu Gil-galad şi cu Elendil; amândoi au căzut răpuşi; când s-a prăbuşit, Elendil şi-a frânt cu trupul său sabia. Dar şi Sauron a fost doborât, iar Isildur, cu frântura tăişului lui Narsil rămas prins de plăsele, a retezat Inelul Stăpân de pe mâna lui Sauron, luându-l pentru sine. Sauron a fost înfrânt de data asta; şi-a părăsit trupul şi spiritul său a zburat departe, ascunzându-se în pustietate; şi ani îndelungaţi după aceea nu şi-a mai luat nici o formă întrupată.

Astfel a început cel de-al Treilea Ev al Lumii, după Zilele Străvechi şi Anii Negri; încă mai era speranţă în acea vreme şi amintiri ale bucuriei de altădată stăruiau şi, mult timp, Copacul Alb al eldarilor a înflorit în curţile Regilor oamenilor, căci Isildur, înainte să părăsească Gondorul, sădise mlădiţa salvată de el în citadela Anor, în amintirea fratelui său. Înfrânţi, servitorii lui Sauron s-au risipit care-ncotro, dar nu fuseseră nimiciţi pe de-a-ntregul; şi cu toate că mulţi oameni au întors spatele răului şi au devenit supuşi ai moştenitorilor lui Isildur, nu puţini erau aceia care păstrau în sufletele lor amintirea lui Sauron şi urau regatele Apusului. Tumul Întunecimii a fost făcut una cu pământul, dar temeliile sale au rămas, iar el nu a fost dat uitării. Numenoreenii au pus strajă în jurul Mordorului, însă nimeni nu îndrăznea să trăiască acolo – pe de o parte, amintirea lui Sauron îi umplea de teamă, pe de alta, Muntele de Foc se afla în apropiere de Barad-dur; iar valea Gorgoroth zăcea sub cenuşă. Mulţi dintre elfi şi numenoreeni şi oamenii care le fuseseră aliaţi pieriseră în Bătălie şi în timpul Asediului. Elendil cel Înalt şi Gil-galad, Marele Rege, pieriseră şi ei. Nicicând n-a mai fost strânsă o asemenea armie şi nici vreo astfel de alianţă între elfi şi oameni n-avea să mă fie vreodată; căci, după moartea lui Elendil, cele două seminţii s-au înstrăinat una de cealaltă.

Inelul Stăpân a dispărut, nimeni nu a mai ştiut nimic în acel ev despre el, nici măcar înţelepţii; dar nu fusese distrus, şi asta din pricină că Isildur nu a vrut să i-l dea lui Elrond şi Cirdan care se aflau lângă el. L-au sfătuit să-l arunce chiar acolo, în focul Orodruinului, în care fusese făurit şi astfel să piară, iar puterea lui Sauron să fie înfrântă odată pentru totdeauna, Sauron însuşi rămânând doar ca o umbră a răului, în sălbăticie. Dar Isildur n-a vrut să urmeze sfatul lor, spunând:

— Îl voi păstra drept dezdăunare pentru moartea tatălui meu şi a fratelui meu. Oare, nu eu i-am dat lovitura de moarte Duşmanului?

Inelul pe care-l ţinea în mână i se părea neânchipuit de frumos la vedere; cu nici un chip n-a vrut să-l distrugă. Luându-l cu sine, s-a întors mai întâi în Minas Anor, unde a pus în pământ mlădiţa Copacului Alb, în amintirea fratelui său şi, după ce a lăsat regatul de la miazăzi în grija lui Meneldil, fiul fratelui său, spunându-i cum să-l cârmuiască, a luat cu sine Inelul pentru a-l păstra ca amintire de preţ în casa sa şi a pornit-o spre miazănoapte, pe drumul pe care venise Elendil, ieşind din Gondor; lăsă în urmă-i regatul de la miazăzi, căci voia să se înscăuneze pe tronul tatălui său, în Eriador, departe de umbra Tărâmului Negru.

Numai că, în Munţii Ceţoşi, Isildur a fost atacat de o oştire de orci, care-l aştepta acolo. L-au împresurat pe nepusă masă, în tabăra pe care şi-o aşezase între Pădurea Verde şi Râul cel Mare, în apropiere de Loeg Ningloron, Câmpiile Stânjeneilor; Isildur nu pusese pe nimeni de strajă, gândind că toţi duşmanii săi fuseseră răpuşi. Aproape toţi oamenii săi au fost ucişi acolo, şi printre ei şi cei trei fii mai mari ai săi, Elendur, Aratan şi Ciryon; pe soaţa şi pe mezin, Valandil, îi lăsase în Imladris, când plecase la război. Isildur a scăpat datorită Inelului căci, atunci când îl purta, nimeni nu-l mai vedea; orcii însă s-au luat după el – îl adulmecau şi-i zăreau urmele – hăituindu-l până ce Isildur a ajuns la râu şi s-a aruncat înăuntru. Acolo Inelul l-a trădat – i-a alunecat de pe deget în timp ce înota şi s-a pierdut în apă – răzbunându-l astfel pe cel care-l făurise. În aceeaşi clipă însă orcii l-au văzut cum se lupta cu apa şi au tras asupra lui multe săgeţi şi astfel a pierit Isildur. Numai trei dintre oamenii lui s-au întors din munţi, după ce au rătăcit vreme îndelungată; unul a fost Ohtar, scutierul său, în grija căruia dăduse frânturile lui Narsil, sabia lui Elendil.

Astfel a ajuns Narsil, la vremea cuvenită, în mâna lui Valandil, moştenitorul lui Isildur, în Imladris, dar lama era frântă, sclipirea-i stinsă şi nimeni nu a mai refăurit-o. Seniorul Elrond a prorocit atunci că nici nu avea să fie refăurită înainte de a fi fost regăsit Inelul Suprem şi înainte de întoarcerea lui Sauron; elfii şi oamenii nădăjduiau însă că aşa ceva n-avea să se întâmple niciodată.

Valandil s-a întors în Annuminas, dar poporul său se împuţinase, iar numenoreenii şi oamenii din Eriador pieriseră şi ei pe capete – în Dagorlad, în Morgoth şi pe Câmpiile Stinjeneilor –, încât nu mai puteau face faţă ori să îngrijească şi să păzească toate fortăreţele durate de Elendil; şi s-a mai întâmplat că sub domnia lui Earendur, al şaptelea rege după Valandil, oamenii din Apusime, dunedainii de la Miazănoapte, să se împartă în regate şi obşti mici, căzând pradă, rând pe rând, duşmanilor. Chiar şi dunedainii au decăzut o dată cu trecerea anilor, până ce gloria le-a

apus, lăsând în urmă-le doar gorgane înierbate. Până la urmă, n-a mai rămas din ei decât o ceaţă ciudată, care bătea sălbăticia pe cărări tainice, nimeni nu le ştia sălaşurile, nici ce rost aveau drumurile lor, iar spiţa lor a fost curând dată uitării. Nu s-a întâmplat asta şi în Imladris, în casa lui Elrond. Dar frânturile sabiei au fost ţinute la loc de mare cinste de către moştenitorii lui Isildur, timp de generaţii întregi de-ale oamenilor, iar dinastia lor, din tată-n fiu, a rămas neîntreruptă.

La miazăzi, regatul Gondor, ce nu fusese învins, a devenit tot mai măreţ, până când a ajuns la fel de bogat şi de falnic precum Numenorul înainte de-a pieri. Turnuri înalte a durat poporul Gondorului, cetăţi întărite, porturi pline de corăbii; iar Coroana Înaripată a Regilor Oamenilor era temută şi venerată de oamenii din multe ţări şi de multe graiuri. Ani fără număr a crescut Copacul Alb în faţa casei Regelui, în Minas Anor, vlăstar al Copacului adus de Isildur de pe adâncile mări, tocmai din Numenor; iar sămânţa aceluia fusese adusă din Avallone; iar şi mai înainte, din Valinor, în Ziua dinaintea tuturor zilelor, atunci când Lumea se afla doar la început.

În cele din urmă, o dată cu goană anilor în Pământul de Mijloc, Gondorul a decăzut, iar spiţa lui Meneldil, fiul lui Anarion, s-a stins. Căci sângele numenoreenilor se amestecase prea mult cu acela al altor neamuri de oameni, puterea şi înţelepciunea li s-au împuţinat, viaţa li s-a scurtat, iar straja asupra Mordorului a slăbit şi ea. Sub domnia lui Telemnar, al douăzeci şi treilea rege din spiţa lui Meneldil, ciuma s-a abătut dinspre răsărit, adusă de vânturi întunecate, lovindu-i pe Rege şi pe copiii săi; laolaltă cu ei au pierit mulţi dintre oamenii din Gondor. Forturile de la hotarele Mordorului au fost părăsite, Minas Ithil a rămas pustiu; răul a pătruns din nou pe Tărâmul Negru pe căi tainice, iar cenuşa Gorgorothului s-a învolburat de un vânt rece, căci acolo se strângeau alcătuiri întunecate. Se povesteşte că aceia erau în adevăr ulairii, pe care Sauron îi numea nazguli, Cele Nouă Duhuri ale Inelelor, care, după ce stătuseră multă vreme ascunse, se întorceau să pregătească locul pentru venirea Stăpânului plin de noi puteri.

În timpul domniei lui Eamil, nazgulii au atacat, venind pe timp de noapte din Mordor, prin trecătorile din Munţii Umbrei, şi au ocupat Minas Ethil, din care au făcut sălaşul lor; un loc înfricoşător a devenit, încât nimeni nu mai îndrăznea nici măcar să cate într-acolo. De atunci a fost numit Minas Morgul, Turnul Vrăjitoriei; şi tot de atunci a început duşmănia dintre Minas Morgul şi Minas Anor, aflat la apus. A urmat Osgiliathul care, lăsat

de mult în părăsire de un popor tot mai puţin numeros, a ajuns o ruină bântuită de năluci. Numai Minas Anor a rezistat; numele i s-a schimbat în Minas Tirith, Turnul Străjii, pentru că regii au poruncit să se clădească în citadelă un turn alb, foarte înalt şi frumos şi, de acolo, de sus, multe meleaguri puteau fi străjuite. Semeţ şi puternic era oraşul acela, iar în el Copacul Alb înflorea în faţa casei Regilor; acolo numenoreenii rămaşi păzeau Râul, să nu fie trecut de făpturile spaimei din Minas Morgul şi de nici unul dintre duşmanii Apusului, orci, monştri şi oameni ticăloşi: astfel că pământurile de dincolo de oraş, la apus de Anduin, erau ferite de războaie şi prăpăd.

Minas Tirith a rămas puternic şi după pieirea lui Earnur, fiul lui Earnil şi ultimul Rege al Gondorului. El a fost cel care s-a dus de unul singur călare până la porţile turnului Minas Morgul, ca să-l înfrunte pe stăpânul din Morgul; s-au întâlnit faţă în faţă, numai că, în loc să se lupte, nazgulii l-au prins de viu şi l-au dus în oraşul chinurilor şi nici un om viu nu l-a mai văzut vreodată. Earnur nu lăsase nici un moştenitor, astfel că, odată sfârşită spiţa Regilor, Majordomii din Casa lui Mardil Credinciosul au luat în mâinile lor frâiele oraşului şi ale regatului tot mai împuţinat; iar rohirrimii i-au ajutat pe Seniorii oraşului în războaiele pe care le-au purtat aceştia. La miazănoapte, dincolo de Cascada Rauros şi de Poarta Argonath, se găseau şi alte oprelişti în calea răului, puteri mult mai străvechi, despre care oamenii ştiau prea puţine şi pe care forţele răului nu îndrăzneau să le atace; aşteptau clipa în care stăpânul lor întunecat, Sauron, avea să iasă din nou la luptă. Dar până atunci, o dată cu sfârşitul domniei lui Earnil, nazgulii n-au mai cutezat să treacă râul ori să iasă din oraşul lor în forme pe care oamenii le puteau vedea.

Cât a durat al Treilea Ev, după căderea lui Gil-galad, Seniorul Elrond a sălăşluit în Imladris, strângând el acolo mulţi elfi şi mulţi înţelepţi şi învăţaţi şi puternici din toate seminţiile Pământului de Mijloc, păstrând de-a lungul multor vieţi de-ale oamenilor vie amintirea a tot ceea ce fusese frumos; casa lui Elrond era un adăpost pentru toţi cei istoviţi şi oprimaţi, o adevărată vistierie de ştiinţă şi sfaturi înţelepte. În acea casă au fost adăpostiţi moştenitorii lui Isildur. În copilărie şi la bătrâneţe, fiind aceştia de acelaşi sânge cu Elrond însuşi, dar şi pentru că, în înţelepciunea lui, Elrond ştia că se va naşte printre ei unul căruia aveau să-i fie hărăzite multe din cele ce urmau să se întâmple în Evul acela. Până atunci, frânturile sabiei lui Elendil i-au fost date lui Elrond

spre păstrare din clipa în care vremea dunedainilor s-a întunecat, iar ei au devenit un neam rătăcitor.

În Eriador, Imladris era sălaşul Elfilor Nobili; dar din poporul lui Gil-galad, Marele Rege, mai erau unii care vieţuiau la Limanurile Cenuşii, în Lindon. Veneau uneori în Eriador, altfel îşi duceau traiul lângă ţărmurile mării, făurind corăbii şi îngrijindu-le pe cele ale elfilor, cu care Întâii Născuţi care se simţeau istoviţi de cercurile lumii porneau pe Mare spre Apusul cel mai îndepărtat. Cirdan Făuritorul de Corăbii era Seniorul Limanurilor şi unul dintre mai-marii Înţelepţilor.

Despre cele Trei Inele pe care le păstraseră elfii, Înţelepţii nu vorbeau nici măcar între ei; puţini eldari ştiau unde erau tăinuite. Dar după căderea lui Sauron, Puterea Inelelor s-a făcut simţită – unde se găseau ele era bucurie şi timpul nu-şi lasă urmele dureroase peste lucruri şi fiinţe. Aşa s-a făcut că, înainte de-a se sfârşi al Treilea Ev, elfii au înţeles că Inelul cu Safir era la Elrond, în frumoasa Vâlcea Despicată – deasupra casei sale străluceau stelele boltei mai luminoase decât oriunde; iar Inelul cu Adamant se afla în Lorien, unde trăia Doamna Galadriel. Regină era ea a Elfilor Pădureni, soaţa lui Celeborn din Doriath, dar ea se trăgea din neamul noldorilor şi-şi amintea de Ziua dinaintea tuturor zilelor în Valinor; era cea mai măreaţă şi mai frumoasă dintre toţi elfii care rămăseseră în Pământul de Mijloc. Numai Inelul Roşu a stat tăinuit până în ultimul ceas şi nimeni în afară de Elrond şi Galadriel şi Cirdan nu ştia cui îi fusese sortit.

Prin urmare, numai în două ţinuturi şi-au păstrat elfii traiul fericit şi frumuseţea neştirbite de la începutul Evului şi până la sfârşitul lui; în Imladris şi în Lothlorien, meleagul ascuns între Celebrant şi Anduin, unde copacii purtau flori de aur şi nici un orc sau altă creatură a răului nu îndrăznea să pătrundă. Erau însă mulţi printre elfi care proroceau că, de-ar fi să se întoarcă Sauron, fie va găsi el Inelul Stăpân care se pierduse, fie îl vor găsi duşmanii lui şi-l vor distruge – ceea ce ar fi fost cel mai bine; ori una, ori alta, puterea Celor Trei avea să dispară şi toate câte se duraseră datorită lor aveau să piară şi ele, iar seminţia elfilor va apune şi va începe Stăpânirea Oamenilor.

Şi cu adevărat astfel s-a întâmplat: Inelul Suprem şi cele Şapte, şi cele Nouă au fost distruse; iar cele Trei au părăsit Pământul de Mijloc şi al Treilea Ev se încheie şi, o dată cu el, şi poveştile eldarilor pe Pământul de Mijloc. Aceia au fost Anii Pălirii, în care elfii de la răsărit de Mare înfloresc pentru ultima oară înainte de a intra în iarnă. În acea vreme, noldorii încă vieţuiau pe Meleagurile de Dincoace, cei mai măreţi şi mai frumoşi dintre copiii lumii, iar

graiurile pe care le vorbeau răsunau în urechile muritorilor. Multe minuni şi frumuseţi puteau fi văzute pe pământ, dar şi făpturi ale răului, dătătoare de fiori: orci şi căpcăuni şi dragoni şi fiare sângeroase; şi tot felul de creaturi ciudate şi bătrâne ca vremea şi înţelepte, care sălăşluiau în codri şi ale căror nume au pierit în negura timpului; gnomi mai trudeau sub munţi şi făureau cu răbdare lucruri din metal şi piatră, fără seamăn până-n ziua de azi. Dar Stăpânirea Oamenilor stătea să înceapă şi toate cele se schimbau, până când, în cele din urmă, Seniorul Întunecimii a reapărut în Codrul Întunecat.

În străvechime, numele acelei păduri fusese Marea Pădure Verde; sub bolţile de frunziş înalte şi în largile poieni multe. Sălbăticiuni îşi făcuseră sălaş şi cânturi minunate de păsări făr’ de număr răsunau; era acela ţinutul de stejari şi mesteceni al Regelui Thranduil. Dar după ani îndelungi, după ce mai bine de o treime din acel ev al lumii s-a fost scurs, o întunecime a început să se furişeze încet printre arbori, venind de la miazăzi, iar spaima a pus stăpânire pe luminişurile umbroase; fiare sângeroase veneau să vâneze aici, iar spurcăciuni ticăloase împânzeau locul cu capcane.

Numele pădurii s-a preschimbat atunci în Codrul Întunecat, căci acolo se cuibărise valul nopţii şi puţini mai îndrăzneau să-i străbată potecile; numai la miazănoapte se mai putea umbla în pace, unde poporul lui Thranduil încă ţinea piept răului. De unde venea acel rău, prea puţini ştiau şi chiar şi înţelepţilor le-a trebuit multă vreme până să descopere. Era umbra lui Sauron, semn al întoarcerii lui. Venind el din pustiiciunile de la Răsărit, îşi făcuse bârlog în partea de miazăzi a pădurii şi încet-încet a început să prindă puteri şi să capete din nou formă; sub un deal întunecat îşi săpase sălaşul, acolo îşi punea la cale vrăjile şi toate neamurile dimprejur şi de departe se temeau de Solomonarul din Dol Guldur, cu toate că încă nu ştiau în ce primejdie de moarte se aflau.

Dar chiar în vreme ce primele umbre au fost simţite în Codrul Întunecat, în partea de apus a Pământului de Mijloc au apărut Istarii, pe care oamenii îi numesc Vrăjitori. Nimeni nu ştia la acea vreme de unde veneau, în afară de Cirdan de la Limanuri, iar el nu le-a dezvăluit decât lui Elrond şi lui Galadriel că istarii veneau de dincolo de Mare. Mai târziu, printre elfi se zvonea că ar fi fost trimişii Stăpânilor Apusului, pentru a înfrânge puterea lui Sauron dacă acesta ar fi încercat din nou să pună stăpânire pe lume şi să-i călăuzească în fapte de vitejie pe elfi şi oameni şi toate făpturile de bună-credinţă. La înfăţişare arătau ca oamenii, bătrâni, dar plini de vigoare, peste care timpul părea să nu mai treacă, atât de încet îmbătrâneau, cu toate că erau apăsaţi de griji neînchipuit de mari;

înţelepţi ca nimeni alţii, cu haruri ale minţii şi mâinilor necunoscute altora. Tot timpul erau pe drumuri, pe meleagurile elfilor şi ale oamenilor, şi cunoşteau graiurile sălbăticiunilor şi păsărilor, cu care ţineau sfat; popoarele Pământului de Mijloc îi numeau în fel şi chip, căci nici unul nu-şi trăda adevăratul nume. Mai-mari printre ei erau aceia cărora elfii le spuneau Mithrandir şi Curunir, dar oamenii de la miazănoapte îi ştiau drept Gandalf şi Saruman. Curunir era cel mai bătrân dintre ei doi, el venise primul, urmat de Mithrandir şi Radagast, apoi de alţi istari care s-au dus în ţinuturile de răsărit ale Pământului de Mijloc, dar ei nu sunt pomeniţi în poveştile acestea. Radagast se împrietenise cu toate sălbăticiunile şi păsările; Curunir se amesteca mai mult printre oameni – avea vorba meşteşugită şi se pricepea să lucreze metalele ca nimeni altul. Mithrandir ţinea sfat mai mult cu Elrond şi cu elfii. Călătorea până departe la Miazănoapte şi în Apus, fără să zăbovească prea mult pe nici un meleag; Curunir bătea drumurile din răsărit, dar de fiecare dată se întorcea la sălaşul lui din Orthanc, în Rotocolul Isengard, durat de numenoreeni în zilele lor de glorie.

Mithrandir era mereu cu ochii în patru şi tot el a fost cel mai îngrijat de întunecimea din Codrul Întunecat, căci, deşi mulţi ziceau că ar fi fost adusă de Duhurile Inelelor, el se temea că era chiar prima umbră a lui Sauron care se întorsese; aşa că s-a dus la Dol Guldur, dar Solomonarul a fugit din calea lui, după care vreme îndelungată a fost linişte pe meleagurile acelea, o linişte cu ochii la pândă. Într-un târziu, Umbra s-a întors încă şi mai puternică; atunci s-au strâns Înţelepţii la sfat, şi adunarea lor s-a numit Sfatul Alb – se aflau acolo Elrond, Galadriel şi Cirdan, şi alţi seniori ai eldarilor, şi Mithrandir, şi Curunir. Iar Curunir (adică Saruman cel Alb), a fost ales drept mai-marele lor, căci el ştia cel mai bine, încă din străvechime, vicleniile lui Sauron. Galadriel ar fi vrut ca Mithrandir să fie mai-marele Sfatului, lucru pentru care Saruman le purta pică – devenise tare trufaş şi dornic de putere; dar Mithrandir a refuzat, nevrând să fie legat de cineva anume ori în alianţă cu altcineva decât cu cei care-l trimiseseră; pe lângă asta, nu dorea să-şi facă sălaş undeva anume şi nici să răspundă vreunei porunci. Dar Saruman a început să cerceteze tot ceea ce se ştia despre făurirea şi istoria Inelelor Puterii.

Umbra creştea în acest răstimp, iar inimile lui Elrond şi Mithrandir se înnegurau tot mai mult. Astfel că Mithrandir, înfruntând primejdia, s-a mai dus o dată la Dol Guldur, coborând în Genunile Solomonarului; acolo a descoperit temeiul temerilor sale şi a izbutit să scape cu viaţă. Întorcându-se la Elrond, i-a spus:

— Adevărat, vai, este ceea ce bănuiam noi. Acolo nu se află unul dintre ulairi, aşa cum credeau mulţi de atâta vreme. Este chiar Sauron, şi-a făcut chip nou şi prinde puteri încă o dată; strânge toate Inelele în mâna lui; caută să afle veşti despre Inelul Stăpân şi despre Moştenitorii lui Isildur, dacă mai trăieşte vreunul pe pământ.

Elrond a răspuns:

— În ceasul în care Isildur a luat Inelul şi nu a vrut să ni-l dea, atunci s-a hărăzit această soartă, ca Saruman să se întoarcă.

— Dar Inelul s-a pierdut, şi atâta vreme cât stă ascuns, putem să-l ţinem în frâu pe Duşman, dacă ne strângem forţele şi nu zăbovim prea mult.

S-a strâns atunci Sfatul Alb; iar Mithrandir i-a îndemnat să treacă la fapte fără zăbavă, dar Curunir s-a ridicat împotrivă-i, sfătuindu-i să aştepte, să vadă ce se mai întâmplă. Şi le-a spus:

— Eu nu cred că Inelul Stăpân va fi vreodată găsit pe Pământul de Mijloc. A căzut în Anduin, cu atâta vreme în urmă, nu pot să cred că nu a ajuns în mare de atunci. Şi acolo să rămână, până la sfârşitul sfârşiturilor, când lumea de acum va fi desfăcută în bucăţi şi adâncurile scoase vor fi la lumină.

Aşa că n-au făcut nimic, batăr că Elrond avea presimţiri sumbre. I-a spus el lui Mithrandir:

— Nu ştiu de ce, dar simt că Inelul va fi găsit, şi atunci va fi din nou război şi în acel război Evul de-acum se va sfârşi. Şi se va sfârşi într-un al doilea întuneric, dacă nu se va întâmpla vreo minune pe care eu încă nu o văd cu ochii mei.

— Multe şi stranii sunt minunile din această lume, a zis Mithrandir, şi adesea ajutorul vine dinspre cei nevolnici atunci când înţelepţii se poticnesc.

Înţelepţii, cu adevărat, erau neliniştiţi, dar nici unul nu îşi dăduse încă seama că Saruman, care clocea gânduri neguroase şi în sufletul său, îi şi trădase: dorinţa lui era să fie el cel care găsea Marele Inel, pentru ca prin el să ajungă stăpânul lumii şi să facă din ea ce şi cum va voi el. Îndelung cercetase el vicleşugurile lui Sauron, în nădejdea ca-l va putea înfrânge, iar acum îl pizmuia văzând în el un rival, nici vorbă să-l urască pentru netrebniciile sale. Socotea el că Inelul, care era al lui Sauron, îşi va căuta stăpânul, acum că acesta reapăruse; dacă Sauron era alungat din nou, Inelul va rămâne în ascunzătoarea lui. Aşa că era pregătit să se joace cu focul şi să-l lase pe Sauron în pace o vreme, iar când Inelul avea să apară, ei bine, îşi va pune la bătaie toată ştiinţa sa vrăjitorească pentru a-i înlătura pe prietenii săi deopotrivă cu duşmanii.

Astfel că a pus o strajă pe Câmpiile Stânjeneilor, dar curând a descoperit că servitorii din Doi Guldur se şi apucaseră să răscolească matca râului şi împrejurimile, chiar pe meleagurile acelea. A înţeles, prin urmare, că şi Sauron aflase cum pierise Isildur; cuprins de teamă, s-a retras în Isengard şi a întărit fortăreaţa; apoi s-a cufundat şi mai mult în cercetarea Inelelor Puterii şi a artei făuririi lor. Celor din Sfat nu le-a spus nimic despre toate acestea, tot nădăjduind că el va fi primul care va auzi veşti despre Inel. Şi-a strâns o adevărată oştire de iscoade, multe dintre acestea fiind păsări; îi ajutase Radagast, care nu bănuia nimic despre trădarea lui, socotind că iscoadele erau menite să vegheze asupra Duşmanului.

Dar umbra din Codrul Întunecat se făcea tot mai adâncă; în Dol Guldur se strângeau tot felul de făpturi ale răului, ieşite din cele mai întunecate unghere ale lumii; o singură voinţă le stăpânea pe toate, iar răutatea lor era îndreptată împotriva elfilor şi a supravieţuitorilor din Numenor. Într-un târziu, Sfatul s-a strâns din nou şi vreme îndelungată au vorbit despre Inele. Iar Mithrandir a zis:

— Nu este nevoie ca Inelul să fie găsit; atâta vreme cât se afla pe pământ şi nu este distrus, puterea ce-o are va dăinui, iar Sauron va deveni tot mai puternic şi va avea ce nădăjdui. Puterea elfilor şi a Prietenilor elfilor nu mai este ce-a fost odată. Curând Sauron va fi mult prea puternic pentru noi, chiar şi fără Marele Inel; căci le are în mână pe cele Nouă, iar din cele Şapte a găsit trei. Trebuie să lovim primii.

Curunir a încuviinţat, dorind el ca Sauron să fie alungat din Dol Guldur, aflat prea aproape de râu, şi să nu mai poată răscoli locurile acelea după bunul său plac. Astfel, pentru ultima oară, Curunir a ajutat Staful şi ei şi-au pus în joc toată puterea lor; au atacat Dol Guldur şi l-au alungat pe Sauron din ascunzătoarea sa; Codrul Întunecat şi-a recăpătat liniştea, dar numai pentru o vreme.

Atacul lor a venit însă mult prea târziu. Seniorul Întunecimii îl presimţise, astfel că-şi pregătise din timp toate mişcările; îi trimisese înainte pe ulairi, cei Nouă Servitori ai săi, ca să pregătească totul pentru sosirea lui. Apoi, s-a prefăcut că fuge, dar, în scurtă vreme, s-a reîntors şi, până să apuce Înţelepţii să i se pună în drum, el şi intrase deja în regatul său, în Mordor, înălţând pentru a doua oară negrul turn Barad-dur. În acel an, Sfatul Alb s-a adunat pentru ultima oară, iar Curunir s-a retras în Isengard, luându-se pe sine drept singur sfătuitor al său.

Orcii îşi strângeau din nou rândurile, iar departe, la miazăzi şi la răsărit, popoarele sălbatice se înarmau. Pe măsură ce temerile

sporeau şi peste tot se zvonea că va fi război, presimţirile lui Elrond s-au adeverit – Inelul Stăpân fusese găsit, printr-o întâmplare mai ciudată chiar şi decât bănuise Mithrandir; dar nici Curunir, nici Sauron nu ştiau unde se afla. Fusese scos din Anduin cu mult înainte ca ei să se apuce să-l caute – îl găsise unul din neamul pitic al pescarilor ce trăia pe malul râului de când spiţa Regilor se stinsese în Gondor, cel care găsise Inelul îl dusese într-un loc unde nimeni nu avea să-l caute, o ascunzătoare întunecată de sub munţi. Acolo a rămas Inelul până când, în chiar anul atacului asupra fortăreţei Dol Guldur, a fost din nou găsit de un drumeţ care se ascunsese în adâncurile pământului ca să scape de orcii aflaţi pe urmele lui, şi astfel a ajuns Inelul într-o ţară foarte îndepărtată, în ţinutul periannathilor, Poporul Mic, Piticuţii, care trăiau la vest de Eriador. Până atunci, nimeni nu-i prea băgase în seamă, nici elfii, nici oamenii; şi nici Sauron ori vreunul dintre Înţelepţi nu se gândise vreodată la ei, fără doar de Mithrandir.

Printr-un noroc, dar şi pentru că stătea mereu la pândă, Mithrandir a aflat primul despre Inel, chiar înaintea lui Sauron; dar nu-i venea să creadă şi, oricum, vestea îl tulburase. Prea mare era puterea malefică a acelui Inel ca să o poată stăpâni vreunul dintre înţelepţi, şi asta numai dacă, asemenea lui Curunir, dorea el însuşi să devină un tiran şi un senior al întunecimii; dar nici nu putea să rămână ascuns faţă de Sauron pentru totdeauna, iar elfii nu-l putea distruge, cu toată ştiinţa lor. Astfel că, ajutat de dunedainii de la Miazănoapte, Mithrandir a pus străjeri la hotarele ţinutului periannathilor şi a aşteptat. Sauron însă avea multe urechi, şi curând a auzit vorbindu-se despre Marele Inel, pe care el şi-l dorea mai mult decât orice altceva, aşa că i-a trimis pe nazguli să i-l aducă. Aceasta a fost scânteia care a aprins războiul şi, în bătălia cu Sauron, Al Treilea Ev s-a sfârşit la fel cum începuse.

Dar cei care au văzut ceea ce s-a făptuit în acea vreme, fapte de vitejie, fapte minunate, au povestit în altă parte povestea Războiului Inelului şi cum s-a încheiat acesta cu o victorie nesperată, dar şi cu o tristeţe de mult prevestită. Să spunem aici doar că în acele vremuri s-a ivit, la Miazănoapte, Moştenitorul lui Isildur, el a luat frânturile Sabiei lui Elendil şi le-a refăurit în Imladris; apoi s-a dus la război ca mare căpitan al oamenilor. El era Aragorn, fiul lui Arathom, al treizeci şi nouălea moştenitor în linie directă al lui Isildur, dar semănând cu Elendil mai mult decât oricare altul înaintea sa. În Rohan s-a dus bătălia, iar trădătorul Curunir a fost alungat şi fortăreaţa Isengard a fost distrusă; în faţa Oraşului Gondor s-a luptat pe viaţă şi pe moarte, dar până la urma

Seniorul din Morgul, Căpitanul lui Sauron, a pierit în întunecime; iar Moştenitorul lui Isildur a condus armia Apusului până la Porţile Negre ale Mordorului.

În acea ultimă bătălie s-au aflat Mithrandir şi fiii lui Elrond, Regele Rohanului şi seniori ai Gondorului şi Moştenitorul lui Isildur, cu dunedainii de la Miazănoapte. Acolo şi-au văzut cu ochii moartea şi înfrângerea şi toată vitejia lor s-a dovedit zadarnică; Sauron era mult prea puternic. Dar în acel ceas s-a dovedit ceea ce spusese odată Mithrandir: ajutorul a venit din partea nevolnicilor atunci când Înţelepţii s-au poticnit. Căci, aşa cum multe cântece au cântat de-atunci încoace, cei care le-au adus izbăvirea au fost periannathii, Poporul Mic, locuitorii dealurilor şi-ai păşunilor.

Se povesteşte că, rugat de Mithrandir, Frodo Piticului şi-a luat asupra-şi povara şi, însoţit de servitorul său, a trecut prin multe primejdii şi prin întunecime, şi a ajuns în cele din urmă la Muntele Destinului, în ciuda lui Sauron; şi acolo a aruncat el Marele Inel al Puterii în Focul în care fusese făurit şi astfel a fost acesta distrus şi răul din el a pierit pentru totdeauna.

Atunci Sauron şi-a pierdut puterea şi a fost înfrânt fără scăpare, pierind ca o umbră a răului; turnul Barad-dur s-a năruit; auzind vestea prăbuşirii lui, multe ţinuturi s-au cutremurat. Pacea a venit din nou şi o nouă Primăvară s-a ivit pe pământ; iar Moştenitorul lui Isildur a fost încoronat Rege al Gondorului şi al Amorului; puterea dunedainilor a fost din nou înscăunată, iar dunedainii au devenit iarăşi neamul viteaz a cărui glorie a renăscut.

Toate aceste lucruri au fost împlinite mai cu seamă mulţumită sfaturilor şi prevederii lui Mithrandir şi, în ultimele zile, şi-a arătat el adevărata sa înfăţişare, de mare senior şi, înveşmântat în alb, a purces la bătălie; dar, până în clipa în care urma şi el să plece, nu s-a ştiut că el fusese în tot acest timp păstrătorul Inelului Roşu al Focului. La început, Inelul fusese dat în grija lui Cirdan, Stăpânul Limanurilor; el îl dăduse lui Mithrandir, ştiind de unde venea şi unde avea să se întoarcă în cele din urmă.

— Ia acum acest Inel, îi spusese el, căci trudnicia şi grijile îţi vor fi cumplit de grele, dar el te va ajuta în toate şi te va apăra de istovire! Căci acesta este Inelul de Foc şi poate că vei reuşi să reaprinzi cu el în inimi vitejia din străvechime, într-o lume ce se răceşte tot mai mult. Eu, unul, sunt legat de Mare şi voi rămâne să vieţuiesc pe ţărmurile cenuşii, păzind Limanurile până va pleca şi ultima corabie. Apoi te voi aştepta pe tine.

Albă era acea corabie şi îndelungă a fost făurirea ei şi îndelung a aşteptat sfârşitul despre care pomenise Cirdan. Dar, după ce toate au fost împlinite şi Moştenitorul lui Isildur a ajuns cârmuitorul oamenilor şi stăpânirea Apusului a încăput pe mâinile sale, atunci a fost limpede că puterea celor Trei Inele se sfârşise şi lumea îmbătrânise şi devenise cenuşie pentru Întâii Născuţi. În acel ceas, ultimii dintre noldori au ridicat ancora de la Limanuri şi au părăsit pentru totdeauna Pământul de Mijloc. Şi, în cele din urmă, au plecat şi Păstrătorii celor Trei Inele, iar Seniorul Elrond a urcat pe corabia ce i-o pregătise Cirdan. În amurgul toamnei a ieşit corabia din Mithlond şi a plutit până când mările Lumii Rotunde au luat-o în jos şi vânturile boltei rotunde nu i-au mai umflat pânzele; purtată în văzduhurile înalte de deasupra ceţurilor lumii, corabia a pătruns în Apusul străvechi şi astfel s-au sfârşit pentru eldari povestea şi cântul.